

રાજનગરનાં જિનાલયો

જિતેન્દ્ર બી. શાહ
ચંદ્રકાન્ત કડિયા

શ્રેષ્ઠ આણંદજી કલ્યાણજી, અમદાવાદ-૧

રાજનગરનાં જિનાલયો

જિતેન્દ્ર બી. શાહ
ચંદ્રકાન્ત કડિયા

પ્રકાશક :
શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી
અમદાવાદ-૧

Rajnagarna Jinalayo by Jitendra B. Shah & Chandrakant Kadia

પ્રથમ આવૃત્તિ : ઑગસ્ટ ૧૯૯૭

વીર સંવત : ૨૫૨૪ વિક્રમ સંવત : ૨૦૫૩

પ્રત : ૨૦૦૦

© શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી, અમદાવાદ-૧

કિંમત : રૂ. ૧૫૦-૦૦

પ્રકાશક : કામદાર નવીનચંદ્ર મણિલાલ

મેનેજર

શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી, ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ-૧

ગ્રંથ આયોજન : શારદાબેન ચિમનભાઈ એજ્યુકેશન રિસર્ચ સેન્ટર,
'દર્શન' બંગલો, શાહીબાગ, અમદાવાદ-૪

મુખપૃષ્ઠ : શ્રી જનક પટેલ

મુદ્રક : ચંદ્રિકા પ્રિન્ટરી

મિરઝાપુર, અમદાવાદ-૧

મુખપૃષ્ઠના પહેલા પાના ઉપર હઠીસિંહની વાડીનું દેરાસર તથા છેલ્લા પાના ઉપર શાંતિનાથના દેરાસર(શાંતિનાથની પોળ)નું કાજ શિલ્પ.

પુરોવચન

રાજનગરની જૈન પરંપરા ભવ્ય છે. તેનો ઇતિહાસ ગૌરવવંતો છે. જૈન શાસન ઉપર જ્યારે જ્યારે આપત્તિઓ આવી ત્યારે ત્યારે મહાજનોએ અને શ્રેષ્ઠીઓએ કુનેહપૂર્વક આપત્તિઓને હલ કરી છે. એટલું જ નહીં પરંતુ, સામાન્ય માનવીની સુરક્ષા અને ઉન્નતિ માટે માનવતાભર્યું વલણ દાખવીને અનેક મંગલ કાર્યો કર્યા છે. તેઓએ શાંતિના સમયમાં જૈન પરંપરા અનુસાર શિલ્પ-સ્થાપત્ય અને દેવ વિમાન તુલ્ય જિનાલયોનું નિર્માણ કરી જૈન શાસનની પતાકા ફરકાવી છે અને જૈન ધર્મની કીર્તિ ચોતરફ ફેલાવી છે. આથી જ, અમદાવાદ નગર છેલ્લા પાંચ સૈકાઓથી જૈનોની રાજધાનીનું સ્થાન ભોગવી રહ્યું છે.

જૈન પરંપરાની મહત્વપૂર્ણ ઘટનાઓનું આલેખન થાય તો ઇતિહાસ જળવાઈ રહે અને ભાવિ પેઢીને અનુમોદનાનું પુણ્યકર્મ કરવાનો અવસર મળે તેવી ભાવનાથી પ્રેરાઈને એક ગ્રંથનું આયોજન કરવામાં આવ્યું. ખૂબ જ વિકટ અને કષ્ટસાધ્ય કાર્ય હોવા છતાંય આ કાર્યને શ્રી જિતેન્દ્ર શાહ અને શ્રી ચંદ્રકાન્ત કડિયાએ ઉપાડ્યું. આજે આ કાર્ય પૂર્ણ થઈ રહ્યું છે ત્યારે હું આનંદ અનુભવું છું. આ ગ્રંથમાં રાજનગરનાં જિનાલયોનો ઇતિહાસ (અમદાવાદ), શ્રેષ્ઠીઓની ધાર્મિક ભાવના, તેમણે કરેલા કાર્યની નોંધ, અમદાવાદનાં તમામ જૈન દેરાસર, સંઘ, જ્ઞાનભંડારો, ઉપાશ્રયો, આર્યબિલશાળાઓ આદિની વિગતવાર નોંધ આપેલી છે. આ ગ્રંથ અમદાવાદના જૈન સંઘો માટે દીવાદાંડી રૂપ બની રહેશે અને દરેક જૈનોને ઉપયોગી થશે તેવી મને આશા છે. અમારી એવી પણ ભાવના છે કે ભવિષ્યમાં સમગ્ર ભારતનાં તમામ શહેરો અને ગામોનાં જિનાલયોની આવી નોંધ તૈયાર થાય અને ગ્રંથસ્વરૂપે પ્રકાશિત થાય.

આ ગ્રંથ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના જ્ઞાનખાતાની રકમમાંથી પ્રકાશિત થઈ રહ્યો છે તે બદલ હું પેઢીનો આભાર માનું છું

તા. ૫-૮-'૮૭.

શ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈ

પ્રમુખશ્રી

શેઠ. આ. ક. પેઢી

પ્રકાશકીય

‘રાજનગરનાં જિનાલયો’ ગ્રંથ પ્રકાશિત કરતાં અમે ખૂબ જ આનંદ અનુભવીએ છીએ. વર્ષો પૂર્વે પેઢી તરફથી ‘જૈન તીર્થ સર્વસંગ્રહ’ ભા. ૧-૨-૩ પ્રકાશિત થયા હતા. તેમાં સમગ્ર ભારતનાં જિનમંદિરોની માહિતી તથા જૈન તીર્થનો ઇતિહાસ પ્રકાશિત થયો હતો. પણ હાલ આ ગ્રંથો અનુપલબ્ધ છે. તેના પુનઃ પ્રકાશન વેળાએ ગ્રંથનું સંમાર્જન અને સંપાદન આવશ્યક જણાતાં અમદાવાદનાં જિનમંદિરોથી કાર્યનો પ્રારંભ કરવામાં આવ્યો. આ ગ્રંથમાં શરૂઆતમાં રાજનગરનાં જિનમંદિરોનો ઇતિહાસ, શ્રેણીઓનો ઇતિહાસ અને રાજનગરની વર્તમાન સ્થિતિ આદિની વિસ્તૃત માહિતી આપવામાં આવી છે. આ માહિતી ઇતિહાસ-રસિકોને તથા જિનશાસન પ્રેમી શ્રાવકોને ઉપયોગી થશે તેમ જ સંશોધન-કર્તાઓને સંદર્ભગ્રંથની ગરજ સારશે.

પ્રસ્તુત ગ્રંથ તૈયાર કરવા માટેનું સમગ્ર આયોજન શ્રી ચંદ્રકાન્ત કડિયાએ કર્યું છે તથા સંપાદન શ્રી જિતેન્દ્ર શાહ તથા શ્રી ચંદ્રકાન્ત કડિયાએ કર્યું છે. આ બંને સંપાદકોનો પેઢી તરફથી હું આભાર વ્યક્ત કરું છું. આ યોજના માટેનો આર્થિક સહયોગ સંબોધિ સંસ્થાન, અમદાવાદ તરફથી મળ્યો છે તે માટે તેમનો પણ આભાર માનું છું. માહિતી એકઠી કરવામાં સહયોગ આપનાર અમદાવાદના તમામ જૈન સંઘોનો તથા સંચાલકોનો પણ આભાર માનું છું. આ ગ્રંથ માત્ર અમદાવાદના જ નહીં પણ સમગ્ર જૈનશાસનના ચતુર્વિધ સંઘને વિશેષ ઉપયોગી થશે તેવી આશા છે.

શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી

ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ - ૧.

તા. ૫-૮-૮૭.

કામદાર નવીનચંદ્ર મણિલાલ

જનરલ મેનેજર

પ્રાસ્તાવિક

શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીએ સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”ના ત્રણ ગ્રંથોનો સંપૂર્ણ પ્રસિદ્ધ કર્યો હતો જેમાં ભારતનાં તમામ જૈન દેરાસરોની માહિતી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવી હતી. આ ગ્રંથ છેલ્લાં કેટલાંક વર્ષોથી અપ્રાપ્ય બની ગયો હતો.

શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના પ્રમુખ શ્રેષ્ઠીવર્ય શ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈની ઘણા સમયથી ઇચ્છા હતી કે આ ગ્રંથને update કરીને નવેસરથી પુસ્તક તૈયાર કરવું. આ કાર્ય માટે તેઓ અમને બંનેને સતત યાદ કરાવતા રહ્યા અને આ કાર્ય ઝડપથી શરૂ થાય તે માટે તત્પરતા દાખવતા જ રહ્યા.

એપ્રિલ-૮૬માં આ અંગે એક પ્રોજેક્ટ તૈયાર કરવામાં આવ્યો, જેમાં રાજનગરનાં જૈન દેરાસરો અંગેની વિગતવાર માહિતી એકઠી કરીને ગ્રંથ પ્રકાશિત કરવાનું આયોજન હતું. છ મહિનાની સમયમર્યાદામાં ‘રાજનગરનાં જૈન દેરાસરો’નો પ્રોજેક્ટ પૂરો કરવાનું લક્ષ્ય રાખવામાં આવ્યું હતું. મે-૮૬માં આ કાર્ય શરૂ થયું. દરેક દેરાસરોમાં આ અંગે રૂબરૂ મુલાકાત લઈને નિયત કરેલા ફોર્મમાં માહિતી એકઠી કરવાનું કાર્ય સાત-આઠ વ્યક્તિઓની ટીમ દ્વારા શરૂ થયું.

સૂચિત પ્રોજેક્ટમાં સં. ૨૦૦૮ પછી નવાં બંધાયેલાં દેરાસરોની માહિતી ઉમેરવાની હતી અને રાજનગરનાં જૈન દેરાસરો પૈકીમાંના કેટલાંક વિશિષ્ટ દેરાસરોની સંક્ષિપ્ત નોંધ આશરે વીસેક પ્રિન્ટેડ પાનાંમાં તૈયાર કરવાનું તે સમયે નક્કી કરવામાં આવ્યું. પરંતુ, જેમ જેમ આ પ્રોજેક્ટનું કાર્ય આગળ વધતું ગયું, દેરાસરોની વધુ માહિતી માટે વિવિધ ગ્રંથોનો અભ્યાસ કરતા ગયા તેમ તેમ અગાઉ નક્કી કરેલા પ્રોજેક્ટની સરખામણીએ કાર્યક્ષેત્રનો વ્યાપ અને ઊંડાણ વધતાં ગયાં અને સૂચિત પ્રોજેક્ટની સીમા વિસ્તરતી ગઈ. તે કારણે કેટલાંક વિશિષ્ટ દેરાસરોની સંક્ષિપ્ત નોંધમાં રાજનગરનાં સો વર્ષથી જૂનાં આશરે ૧૩૦થી પણ વધુ દેરાસરોની નોંધ તૈયાર કરવામાં આવી.

‘જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ’માં રાજનગરની જૈન પરંપરાના ઇતિહાસની આશરે પાંચેક પાનાની ટૂંકી નોંધ પ્રસિદ્ધ થઈ હતી. પરંતુ પ્રોજેક્ટ દરમ્યાન ઘણી ઉપયોગી માહિતી એકઠી થવાને કારણે આ અંગે ‘આમુખ’નું એક સ્વતંત્ર પ્રકરણ આ ગ્રંથમાં પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યું છે. ઉપરાંત, ‘રાજનગરનાં જૈન શ્રેષ્ઠીઓ’, ‘રાજનગરનાં નષ્ટ થયેલાં દેરાસરો’ તથા ‘રાજનગરનાં કેટલાક પ્રાચીન જૈન ઉપાશ્રયો’ એમ વધુ ત્રણ પ્રકરણ ઉમેરવામાં આવ્યાં છે. આ પ્રકરણો ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ ખૂબ જ ઉપયોગી થઈ શકે તેમ હોવાથી, આ ગ્રંથમાં જ સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યા છે.

રાજનગરનાં ઘરદેરાસરો અંગે કુલ ચાર પરિશિષ્ટ પણ ગ્રંથના અંતે મૂકવામાં આવ્યાં છે. સં.૧૯૬૩માં વિદ્યમાન ઘર દેરાસરોની યાદી, સં.૧૯૭૯માં વિદ્યમાન ઘરદેરાસરોની યાદી, સં.૨૦૦૯માં વિદ્યમાન ઘરદેરાસરોની યાદી અને સં.૨૦૫૩માં વિદ્યમાન ઘરદેરાસરોની યાદી-એમ કુલ ચાર પરિશિષ્ટોમાં આ યાદીઓ મૂકવામાં આવી છે. ‘રાજનગરનાં ઘર દેરાસરો’ અંગે ભવિષ્યમાં વધુ સંશોધન કરવું હોય તો તેમાં આ યાદી ઉપયોગી થઈ શકે તેમ હોવાથી સમાવિષ્ટ કરવામાં આવી છે.

આ ગ્રંથ માટે ઘણા સંદર્ભ ગ્રંથો ઉપયોગી નીવડ્યા છે. પરંતુ, તેમાં ‘અમદાવાદની ચૈત્ય પરિષાદીઓ’ પુસ્તક અમને ખૂબ જ ઉપયોગી થઈ પડ્યું છે. તે માટે તે પુસ્તકના સંપાદકો ડૉ. આર. એન. મહેતા તથા ડૉ. કનુભાઈ શેઠનું આ પ્રસંગે વિશેષ સ્મરણ કરીએ છીએ. અભ્યાસ દરમ્યાન જે જે ગ્રંથોની જરૂરિયાત ઊભી થઈ, તે ગ્રંથો મેળવવામાં ક્યારેક ઘણી મુશ્કેલીઓ પડી. તેમ છતાં આચાર્ય શ્રી દાનસૂરીશ્વરજી જ્ઞાનમંદિર, આચાર્યશ્રી સુરેન્દ્રસૂરીશ્વરજી જ્ઞાન ભંડાર, સંવેગી ઉપાશ્રયનો જ્ઞાનભંડાર, ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની લાઈબ્રેરી - શારદાબેન ચીમનભાઈ રિસર્ચ ઇન્સ્ટિટ્યૂટનો ગ્રંથભંડાર, એલ. ડી. ઇન્સ્ટિટ્યૂટ - આ તમામ સંસ્થાઓએ ગ્રંથો સુલભ કરી આપવામાં ઉમળકાભેર સહકાર આપ્યો છે. તે માટે અમે સૌનો હૃદયપૂર્વક આભાર માનીએ છીએ.

‘રાજનગરનાં જૈન દેરાસરો’ના પ્રોજેક્ટના ગ્રંથની સ્કીપ્ટ તૈયાર કરવા સુધીનો થયેલો ખર્ચ સંબોધિ સંસ્થાન તરફથી સ્વીકારવામાં આવ્યો અને તે ટ્રસ્ટ દ્વારા આ પ્રોજેક્ટનું કાર્ય શરૂ થઈ શક્યું તે બદલ સંબોધિ સંસ્થાનના ઋણનો સ્વીકાર કરીએ છીએ.

શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢી દ્વારા આ ગ્રંથનું પ્રકાશન થાય છે તે બાબતનો અમને વિશેષ આનંદ છે. તે બદલ આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના ટ્રસ્ટીગણનો અમે આભાર માનીએ છીએ. શ્રેષ્ઠીવર્થ શ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈએ પ્રોજેક્ટ શરૂ થયો ત્યારથી પુસ્તકનું પ્રકાશન થાય ત્યાં સુધીના દરેક તબક્કે ઊંડો રસ દાખવ્યો, ઉપયોગી સૂચનો કર્યાં. તેઓશ્રીનું માર્ગદર્શન સતત પ્રાપ્ત થતું ગયું. તેઓશ્રીની પ્રેરણા અને આશીર્વાદથી આ ગ્રંથલેખનનું કાર્ય અમે પૂર્ણ કરી શક્યા છીએ તે બદલ તેઓશ્રીનો અમે અંતઃકરણ પૂર્વક આભાર માનીએ છીએ.

આ ગ્રંથના કાર્યમાં અનેક વ્યક્તિઓનો પ્રત્યક્ષ કે પરોક્ષ સહયોગ પ્રાપ્ત થયો છે તે સૌનો અમે આભાર માનીએ છીએ. પ્રોજેક્ટની શરૂઆતથી આ ગ્રંથનું પ્રકાશન થાય ત્યાં સુધીના સમય દરમ્યાન મદદનીશ તરીકે કુ. શીતલ એસ. શાહે ખૂબ જ નિષ્ઠાપૂર્વક સેવાઓ બજાવી છે તે બાબતની ખાસ નોંધ લઈએ છીએ.

તા. ૫-૮-૨૦૨૦

જિતેન્દ્ર બી. શાહ
ચંદ્રકાન્ત કડિયા

અનુક્રમણિકા

પુરોવચન

પ્રકાશકીય

પ્રાસ્તાવિક

૧. આમુખ	૧
૨. સરસપુરનું શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર	૨૩
૩. હઠીસિંહની વાડીનું દેરાસર	૨૯
૪. રાજનગરનાં પ્રાચીન જૈન દેરાસરોની સંક્ષિપ્ત નોંધ	૩૫
૫. રાજનગરનાં નષ્ટ થઈ ગયેલાં ચૈત્યો	૧૪૯
૬. રાજનગરના કેટલાક પ્રાચીન ઉપાશ્રયો	૧૬૫
૭. રાજનગરના જૈન શ્રેણીઓ	૧૭૭
૮. રાજનગરનાં જૈન દેરાસરોનું કોષ્ટક	૨૧૯
૯. તીર્થંકરોના ક્રમાનુસાર દેરાસરોની યાદી	૩૪૫
૧૦. સંવતના ક્રમાનુસાર દેરાસરોની યાદી	૩૬૫
૧૧. રાજનગરનાં ઘર દેરાસરો	૩૭૭
૧૨. રાજનગરના ઉપાશ્રયોની યાદી	૩૯૭
૧૩. રાજનગરના સંઘોની યાદી	૪૧૭
૧૪. રાજનગરની આયંબિલશાળાઓની યાદી	૪૩૫
૧૫. સંદર્ભ ગ્રંથસૂચિ	૪૩૮

આમુખ

જેમ વ્યક્તિ સાથે તેમ પ્રત્યેક શિલ્પ-સ્થાપત્ય સાથે એક ઇતિહાસ સંકળાયેલો હોય છે અને તેથી શિલ્પ-સ્થાપત્યનો અભ્યાસ એ અનેકવિધ ક્ષેત્રોના ઇતિહાસનો અભ્યાસ બની રહે છે. પ્રત્યેક પથ્થર બોલે છે; પ્રત્યેક શિલ્પ-સ્થાપત્ય વીતી ચૂકેલા અગણિત સૈકાઓની અનેકવિધ ગતિ વિધિઓને, ભૂતકાળની ચડતી-પડતીઓને, ધાર્મિક, સામાજિક, રાજકીય પરંપરાઓ અને પરિપાટીઓને સાકાર કરે છે.

આ દૃષ્ટિએ રાજનગર(અમદાવાદ)નાં જિનાલયોના ઇતિહાસનું આ આલેખન એક રીતે તો ગુજરાતના આ પાટનગરમાં રોપાયેલી, પોષાયેલી અને પ્રફુલ્લિત થયેલી જિનશાસનની યશોજ્જ્વલ અને વિરાટ ધર્મપ્રવૃત્તિઓનો ઇતિહાસ બની રહે છે. જિનાલયોના ઇતિહાસના દર્શન દ્વારા તો આપણે આપણા આ રાજનગરમાં છેલ્લા અનેક સૈકાઓ દરમ્યાન થયેલ જૈનશાસનની પ્રભાવના અને પ્રતાપ, પુરુષાર્થ અને સિદ્ધિઓનાં જ પુણ્ય દર્શન પામીએ છીએ !

સૈકાઓ સુધી ગુજરાતના પાટનગર તરીકે સુપ્રસિદ્ધ રહેલા અમદાવાદનું બીજું નામ ‘રાજનગર’ છે અને આ રાજનગર “જૈનપુરી” તરીકે પણ ઘણે સ્થળે પ્રસિદ્ધ છે. આ રાજનગરમાં મોટી સંખ્યામાં જૈન મંદિરો તૂટ્યાં છે અથવા નષ્ટ થયાં છે અને છતાંય આજે ઘણી મોટી સંખ્યામાં જૈન દેરાસરોની ધજાપતાકા અહીં લહેરાઈ રહી છે. જૈન પરંપરાનો એક ભવ્ય ઇતિહાસ રાજનગરના આ કેન્દ્રમાં રહીને ભારતભરમાં અને દુનિયાભરમાં પોતાના યશોગાનના સૂરો પ્રસરાવી રહ્યો છે. ગુજરાતના સાંસ્કૃતિક વિકાસની યશોગાથામાં જૈન સંસ્કૃતિનું ગાન મુખ્ય સૂરમાં ગુંજી રહ્યું છે કારણ કે ગુજરાતના સાંસ્કૃતિક, શૈક્ષણિક અને ઔદ્યોગિક વિકાસમાં જૈનોનો મોટો ફાળો છે. તેવી જ રીતે અમદાવાદ નગરના વિકાસમાં, શિલ્પ-સ્થાપત્યમાં, વેપાર ઉદ્યોગમાં અને તેની પ્રસિદ્ધિમાં જૈનસમાજના ધર્મવીર, કર્મવીર અને જ્ઞાનવીર જૈન શ્રેષ્ઠીઓનો અને સરસ્વતીના અવતાર સમા નિર્ગ્ન્ય જૈન આચાર્ય મહારાજોનો બહુમૂલ્ય ફાળો છે.

અમદાવાદની સ્થાપના થઈ તે અગાઉ આશાવલ નગરી અને કર્ણાવતી નગરી વિદ્યમાન

હતી. આજના અમદાવાદના ત્રણ અવતાર ગણાય — આશાવલ — કર્ણાવતી — અમદાવાદ; અને હવે ચોથો અવતાર ધીમે ધીમે ધારણ કરી રહેલું સાબરમતી નદીની સામે પારનું અમદાવાદ, જેને ‘બૃહદ્ અમદાવાદ’ એવું નામ આપવાનો સમય પાકી ગયો છે ! અમદાવાદના આ સૌ અવતારોમાં જૈનોનો પ્રતાપ અને પ્રભાવ ગૂંજતો જ રહ્યો છે. અમદાવાદની સ્થાપના સં. ૧૪૬૮ની આસપાસ અહમદશાહ બાદશાહે કરી ત્યારે એમ કહેવાય છે કે બાદશાહે જૈનોના આચાર્ય રત્નસૂરીશ્વરજીનાં ચરણોમાં પ્રણામ કરી આશીર્વાદ મેળવ્યા હતા.

આશાવલ-આશાપલ્લી દસમા સૈકા પહેલાનું છે. આચાર્ય જિનેશ્વરસૂરિએ સં. ૧૦૮૨માં આશાપલ્લીમાં (અમદાવાદમાં) ૧૮૦૦૦ ગાથાવાળી લીલાવર્ણ કહા(લીલાવતીકથા)ની રચના કરેલ છે^૧. આશાપલ્લી અને કર્ણાવતી અડોઅડ વસેલી હતી. તેથી એ બે અલગ-અલગ નગરીઓ ન રહેતાં એક સળંગ નગરી જેવી જ ગણાતી. આથી એને લગતી એક ને એક ઘટના સંબંધી કોઈ એનો ઉલ્લેખ ‘આશાપલ્લી’ નામે કરતા તો કોઈ ‘કર્ણાવતી’ નામે કરતા. ‘જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ’માં જણાવ્યા પ્રમાણે ‘પ્રભાવક ચરિત’કારના કથન મુજબ : “આશાવલ્લ-આશાપલ્લીમાં ૮૪ મોટા શ્રીમંત શ્રાવકો વસતા હતા. ભાભા પાર્શ્વનાથનું વિશાળ મંદિર હોવાનું શ્રી સમયસુંદર ઉપાધ્યાય નોંધે છે. મરુ દેશનો શ્રીમાળી વણિક ઉદયન કર્ણાવતીમાં વસી સંપત્તિમાન થયો અને રાજા સિદ્ધરાજનો મંત્રી નિમાયો. એણે ૭૨ દેવકુલિકાવાળો ‘ઉદયન વિહાર’ નામે ભવ્ય જિનપ્રસાદ બંધાવેલ હતો, જેની પ્રશસ્તિનો કેટલોક અંશ ધોળકાની એક પ્રતિમાની પાછલી બાજુ પર કોતરેલો મળ્યો છે^૨.”

“આશાવલ્લ”માં જૈનોની ઘણી વસ્તી હતી. આશાવલ્લમાં ઘણા પરાં પણ હતાં. જૂની આશાવલ્લી નગરી મુસ્લિમકાળ દરમ્યાન ધીમે ધીમે નષ્ટ થતી ગઈ અને ‘આશાવલ્લ’ એ નગરીનું રૂપ છોડી સંકોચાઈને એક પરું બની ગયું. આમ છતાં અમદાવાદ શહેરની સ્થાપના થયા બાદ પણ ‘આશાવલ્લ’નો ઉલ્લેખ શહેર તરીકે પણ સાથે સાથે થાય છે. સમય જતાં, ધીમે ધીમે એક વિસ્તાર તરીકે તેનો ઉલ્લેખ જૈન સાહિત્યમાં અનેક સ્થળોએ જોવા મળે છે. જે આશાવલ્લ-આશાપલ્લી અમદાવાદની સ્થાપના પહેલાં એક મોટી નગરી હતી અને સમય જતાં જેની એક મોટા પરા તરીકે ગણના થતી હતી, એની આજે કોઈ નિશાની પણ રહી નથી ! સં. ૧૨૪૪ની આસપાસ આચાર્ય શ્રી જિનપતિસૂરિ સંઘ સાથે ‘આશાપલ્લી’ પહોંચ્યા હતા તેવો ઉલ્લેખ પણ પ્રાપ્ત થાય છે^૩. ‘ચાચ’ નામના શ્રેષ્ઠીએ પણ અહીં જૈન દેવાલય બંધાવ્યું હતું. શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામીનું એક મંદિર અહીં હતું. આ સિવાય અહીંનાં બીજાં દેવાલયો ઉપરાંત જૈનભંડારો અને અનેક ગ્રંથો લખાયાની નોંધ પ્રશસ્તિઓમાંથી મળી આવે છે. સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્યપરિપાટીમાં આશાવલ્લી-અસાઉલિમાં મુનિસુવ્રત, શાંતિનાથ, ભાભા પાર્શ્વનાથ અને આદિનાથનાં બે દેરાસર એમ કુલ પાંચ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

સં. ૧૪૫૮ દરમ્યાન જિનભદ્રસૂરિએ આશાપલ્લી-કર્ણાવતીમાં એક ગ્રંથભંડાર સ્થાપ્યો હતો. ૧૧મી સદીમાં આશાવલ્લના સ્વામી ભીલપતિ આશાને કર્ણદેવે હરાવી, આશાવલ્લ નગરી

કબજે કરી અને એને ‘કર્ણાવતી’ નામ આપ્યું. જો કે આ કર્ણાવતી નગરી નદી પારના સામા કાંઠા ઉપર હતી, તેવો પણ ઉલ્લેખ મળે છે. આજે એલિસબ્રિજ વિસ્તારમાં આવેલા કોચરબમાં ‘કોચરવા દેવી’ નો એ ઉલ્લેખ એ કર્ણાવતી નામ સાથે જોડાયેલો હતો^૪. ઉપરાંત, આચાર્ય લલિતસાગરમહારાજની સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં નદીપારના એ વિસ્તારનાં ઘણાં ભવ્ય જિનાલયોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. ઉસ્માનપુરા, આજે નવરંગપુરાના નામથી ઓળખાતો શેખપુર-ખાનપુરનો વિસ્તાર, માદલપુર, કોચરબ વગેરે નદીપારના સામેના વિસ્તારોમાં ભવ્ય જિનાલયો વિદ્યમાન હતાં જે ત્યારબાદ નષ્ટ થયેલાં છે. સંભવ છે કે કર્ણાવતી નગરીનો વિસ્તાર જૂની આશાપલ્લી નગરીની સાથે આ દિશામાં પણ વધ્યો હોય !

અહમદશાહ બાદશાહનું ફરમાન મેળવી શત્રુંજયનો મોટો સંઘ કાઢનાર સંઘવી ગુણરાજનો પૂર્વજ ‘ચાચ’ કર્ણાવતીનું ભૂષણ ગણાતો હતો. શ્રી હેમચંદ્રાચાર્યએ અહીં જ પ્રાથમિક શિક્ષણ લીધું હતું. સં. ૧૫૨૨ની આસપાસ ગચ્છનાયક આચાર્ય શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિ આશાપલ્લીમાં ‘જૂઠા-મઉઠા’ ના ઉત્સવમાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા^૫. આમ, જૈન સાહિત્યમાં આશાપલ્લીનો ઉલ્લેખ બારમા સૈકાથી સોળમા સૈકા દરમ્યાન અનેક ગ્રંથોમાં મળે છે.

અમદાવાદની સ્થાપના થયા બાદ અમદાવાદ શહેરનો વિકાસ થાય તે હેતુથી અહમદશાહ બાદશાહે અને ત્યારબાદ મહેમૂદ બેગડાએ ઘણા શ્રીમંત વેપારીઓને અને શાહુકારોને અમદાવાદમાં આવી વેપાર-ધંધો કરવા માટે આમંત્રણ આપ્યું. ઉપરાંત, આ રાજાઓના મંત્રીઓ મોટે ભાગે જૈન શ્રેષ્ઠીઓ હતા. મંત્રી ગુણરાજ, મંત્રી ગદરાજ, મંત્રી ગલા મહેતા વગેરે ઉપરાંત નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી અને તેમના વંશજોએ રાજનગરમાં જૈન શાસનનો પ્રભાવ વધે તે માટે તન, મન અને ધનથી પુણ્યકાર્યો કર્યા છે.

સં. ૧૪૬૮ની આસપાસના સમયમાં વિદ્યમાન સંઘવી ગુણરાજ અમદાવાદના બાદશાહ અહમદશાહનો માનીતો હતો. ગુણરાજ પોતે આચાર્ય જ્ઞાનસાગરસૂરિ અને આચાર્ય સોમસુંદરસૂરિનો ભક્ત હતો. સં. ૧૪૬૮ના મહાદુષ્કાળના સમયે ગુણરાજે સત્રાગાર કાઢી દીનજનોનું રક્ષણ કર્યું હતું. તેણે આચાર્ય સોમસુંદરસૂરિની નિશ્રામાં પાદશાહનું ફરમાન મેળવી એક મોટા સંઘના પતિ તરીકે સં. ૧૪૭૭માં વિમલાચલની યાત્રા કરી હતી^૬.

અમદાવાદ શહેરની સ્થાપના સં. ૧૪૬૭ની આસપાસ થઈ હતી અને આશરે ૧૦ વર્ષ બાદ સં. ૧૪૭૭ની આસપાસ ગુણરાજે, આચાર્ય જ્ઞાનસાગરસૂરિ અને આચાર્ય સોમસુંદરસૂરિની પધરામણી નિમિત્તે અમદાવાદમાં મોટો મહોત્સવ કર્યો અને પોતાના નાના ભાઈ આંબાકને તે આચાર્યશ્રીઓની નિશ્રામાં દીક્ષા અપાવી, જેનું નામ નંદિરત્નગણિ રાખવામાં આવ્યું. અમદાવાદની સ્થાપના થયા બાદ સૌ પ્રથમ વાર આવો નગરપ્રવેશ મહોત્સવ અને દીક્ષા ઉત્સવ થયાં હતાં^૭. સં. ૧૫૨૦ની આસપાસ પોરવાડ જ્ઞાતિના શાહ કેલ્હેએ રાજનગરમાં એક ધર્મશાળા પણ બનાવી હતી તથા પાંચ દેરાસર કરાવ્યાં હતાં^૮. સં. ૧૫૨૫થી સં. ૧૫૪૦ દરમ્યાન મંત્રી ગદરાજ અમદાવાદના બાદશાહ મહમૂદ બેગડાનો મંત્રી હતો. અમદાવાદના આચાર્ય

સોમદેવસૂરિના ઉપદેશથી તેણે મોટો ગ્રંથભંડાર બનાવ્યો. સં. ૧૫૩૯-૪૦માં જ્યારે ગુજરાત અને માળવામાં મોટો દુકાળ પડ્યો હતો ત્યારે અમદાવાદના શ્રીમાલ મંત્રીઓ-સુંદર તથા ગદરાજે અનેક સ્થળોએ પાણીની પરબો અને દાનશાળાઓ બેસાડીને પ્રજાને મોટી મદદ કરી હતી. મંત્રી ગદરાજે તે સમયે ભટ્ટારક લક્ષ્મીસાગરસૂરિની નિશ્રામાં એક જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી^૯.

દેવધર શ્રીમાલી અને તેના વંશજોએ પણ જૈનશાસનની પ્રભાવના વધારવા અનેક પુણ્ય કાર્યો કર્યા. સં. ૧૫૬૮માં તેના વંશમાં થયેલા સાધુ ચોધાએ અમદાવાદમાં ગ્રંથભંડાર સ્થાપ્યો અને ૪૫ આગામો લખાવ્યા^{૧૦}. એ જ વંશના સોનપાલે જૈન ગ્રંથ ભંડાર સ્થાપિત કર્યો, જેમાં સુવર્ણાક્ષરી પ્રતિઓ પણ લખાવી હતી. સોનપાલે અમદાવાદમાં રંગમંડપવાળું મોટું દેરાસર બનાવી પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. ઉપરાંત, શત્રુંજય, ગીરનાર તીર્થના છ'રી પાળતા સંઘો પણ કાઢ્યા હતા^{૧૧}.

આચાર્ય જિનચંદ્રના ઉપદેશથી અમદાવાદમાં શિવા અને સોમજી નામના બે ભાઈઓએ પણ ધર્મકાર્યો માટે ખૂબ જ ધન વાપરી દાનની સરિતા વહેવડાવી. તેઓએ ઘણાં જૈનમંદિરો બંધાવ્યાં, અનેક જૈન પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી અને ઘણા ગ્રંથો તૈયાર કરાવડાવ્યા. અમદાવાદના આજે પણ વિદ્યમાન ધનાસુથારની પોળનું શાંતિનાથનું દેરાસર, મનસુખભાઈ શેઠની પોળનું નમિનાથનું દેરાસર તથા શામળાની પોળનું શામળા પાર્શ્વનાથનું દેરાસર-આ બે ભાઈઓએ બંધાવ્યાં હતાં. શત્રુંજય તીર્થ પર આદિનાથ ચૌમુખજીનું મંદિર 'શ્રી શિવા-સોમજીની ટૂક'ના નામથી આજે પણ પ્રસિદ્ધ છે. આદિનાથ ચૌમુખજીના એ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૬૭૫માં ભારે ધામધૂમથી સોમજીના પુત્ર રૂપજીએ શ્રીમદ્ જિનરાજસૂરિના શુભ હસ્તે કરાવી હતી^{૧૨}.

એ સમય દરમ્યાન અન્ય કેટલાક જૈનશ્રેષ્ઠીઓએ પણ રાજનગરમાં જૈન શાસનનો પ્રભાવ વધે તે માટે પોતાનું યોગદાન કર્યું હતું. તે પૈકી મુખ્યત્વે લટકણ શાહ, મૂલા શેઠ અને વીપા પારેખનું યોગદાન નોંધપાત્ર છે. મૂલાશેઠ અને વીપા પારેખે અમદાવાદમાં મોટો ઉત્સવ કર્યો હતો, જેમાં શ્રી વિજયસેનસૂરિને આચાર્ય પદવી આપવામાં આવી હતી^{૧૩}. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ સં. ૧૬૮૨માં સરસપુરમાં શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું ભવ્ય બાવન જિનાલય બનાવડાવ્યું હતું; તે અગાઉ રાજનગરમાં અને તેની આસપાસનાં પરાંઓમાં અનેક જૈન દેરાસરોનું નિર્માણ થયેલું હતું.

આશાપલ્લી રાજ્યનો સમય, કર્ણાવતી રાજ્યનો સમય, અમદાવાદ શહેર વસાવવામાં આવ્યું ત્યારબાદનો બાદશાહી અમલનો સમય અને મુગલ રાજ્યનો અકબર અને જહાંગીરના રાજ્ય અમલ દરમ્યાનનો સમય એ જૈન શાસનના પ્રભાવને વધારવા માટે સાનુકૂળ સમય હતો. જો કે અમદાવાદ શહેરની સ્થાપના થયા બાદ જૂની આશાપલ્લી નગરી અને કર્ણાવતી નગરીનાં ઘણાં જૈનમંદિરોનો નાશ પણ કરવામાં આવ્યો હતો. અને એ જૈન મંદિરોના પથ્થરોનો ઉપયોગ બાદશાહી અમલના આરંભમાં બંધાયેલી મસ્જિદો તથા અન્ય સ્થાપત્યોમાં કરવામાં આવ્યો હતો તેવા સંખ્યાબંધ ઉલ્લેખો ઇતિહાસના ગ્રંથોમાં મળી આવે છે.

સં. ૧૬૬૨માં અમદાવાદમાં અનેક જૈન મંદિરો વિદ્યમાન હતાં જેમની સ્થાપના તે અગાઉના બે સૈકા દરમ્યાન થયાના ઉલ્લેખો મળે છે. આ અંગેનું આધારભૂત પ્રમાણ સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં પ્રાપ્ત થાય છે. આ ચૈત્ય પરિપાટીમાં સ્થળની દૃષ્ટિએ રાજનગરના બે સ્પષ્ટ ભાગ પાડવામાં આવ્યા હતાં :

૧. નગરની અંદર આવેલાં દેરાસરો.

૨. નગરની બહાર તથા નગરની આસપાસનાં પરાંઓમાં આવેલાં દેરાસરો.

નગરની અંદર આવેલાં મોટા ભાગનાં દેરાસરો આજે વિદ્યમાન છે. પતાસાની પોળ, દોશીવાડા, હાજા પટેલની પોળ, ટીંબલા પાડો (આજની મનસુખભાઈની પોળ), રાજા મહેતાની પોળ, કાળુશીની પોળ, ધનાસુધારની પોળ, દેવસાનો પાડો, પાંજરાપોળ, ઝવેરીવાડ, ઝવેરીવાડમાં આવેલી કોઠારી પોળ, ખેતરપાળની પોળ, ઘાંચીની પોળ, ગાજીપુર (આજની રૂપાસુરચંદની પોળ), લટકણ શાહની પોળ (આજની શામળાની પોળ) વગેરે વિસ્તારોમાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાનાં-એટલે કે આજથી ૪૦૦ વર્ષ પહેલાનાં-દેરાસરો આજે પણ વિદ્યમાન છે. જ્યારે તે સમયના અમદાવાદનાં જુદાં જુદાં પરાંઓમાં આવેલાં મોટા ભાગનાં દેરાસરો ત્યારબાદ નષ્ટ થઈ ગયાં છે.

ચારસો વર્ષ પહેલાંના તે સમયે અમદાવાદની આસપાસનાં પરાંઓમાં ભવ્ય જિનાલયો વિદ્યમાન હતાં. અસાઉલિમાં ભાભા પાર્શ્વનાથના દેરાસર સહિત પાંચ દેરાસરો; ઉપરાંત ઈલંપુરિ, જઈપુરિ, પ્રેમાપુર, બીબીપુર, હબદિપુર, સકંદરપુર, અહિમદપુરિ, નઝામપુરિ, બાધીનપુર, રક્તપુર, વાડજ, કાસમપુર, ઉસ્માનપુરા, વજીરપુર, શેખપુર, માદલપુર, કોચરબ વગેરે પરાંવિસ્તારોમાં અનેક ભવ્ય જિનાલયો વિદ્યમાન હતાં. રાજપુરમાં તે સમયે નેમિનાથ, શીતલનાથ, આદિનાથ, મહાવીરસ્વામીનાં કુલ ચાર દેરાસરો વિદ્યમાન હતાં. તે પૈકીનું કોઈ દેરાસર આજે વિદ્યમાન નથી. આવાં નષ્ટ થઈ ગયેલાં દેરાસરો અંગેની વિસ્તૃત નોંધનું એક અલગ પ્રકરણ આ ગ્રંથમાં આપવામાં આવેલું છે.

મુગલ રાજ્ય અમલ દરમ્યાન ઔરંગઝેબે અમદાવાદમાં પ્રવેશ કર્યો ત્યારબાદ અનેક જૈનમંદિરો તોડી નાંખવામાં આવ્યાં. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ સં. ૧૬૮૨માં બંધાવેલું સરસપુરનું શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર માત્ર વીસ જ વર્ષમાં ઔરંગઝેબ દ્વારા ખૂબ જ કૂર રીતે તોડી નાંખવામાં આવ્યું. તે સમયે પરાં વિસ્તારનાં પણ અનેક જૈનમંદિરો તૂટી ગયાં હશે કારણ કે સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં પરાં વિસ્તારના એક પણ દેરાસરનો ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થતો નથી.

નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ લાખો રૂપિયાના ખર્ચે બંધાવેલ ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું ભવ્ય બાવન જિનાલય માત્ર વીસ વર્ષમાં નષ્ટ થઈ ગયું અને આજે તો એ મંદિર ચોક્કસ કચા સ્થળે હતું તે પણ શોધવું મુશ્કેલ થઈ પડે એમ છે !

શ્રી સંઘે બાંધેલાં મંદિરો તોડી શકાયાં પરંતુ, ચતુર્વિધ સંઘની એકે એક વ્યક્તિના હૃદયમાં

બિરાજમાન અરિહંત ભગવાન પ્રત્યેની શ્રદ્ધાને તોડી ન શકાઈ ! એ શ્રદ્ધા તો વધુ ને વધુ બળવાન બનતી ગઈ, દઢ થતી ગઈ, અવિચલ થતી ગઈ. જિનશાસન પ્રત્યેની આ શ્રદ્ધાનો મંગલદીવો ક્યારેય પણ, એક ક્ષણ માટે પણ, ઓલવાયો નહીં અને સતત પ્રજ્વલિત રહ્યો. એ મહાઆપત્તિના કાળે નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ ભારે હૈયે પરંતુ ઠંડે કલેજે એ ઘા સહન કર્યો અને અદ્વિતીય સંયમ દાખવ્યો. એમણે એ તોફાની વાવાઝોડાના સમયને શાંતિથી પસાર થવા દીધો. કદર ઈસ્લામવાદનું એ વાવાઝોડું થોડુંક નુકસાન તો કરી જ ગયું; પરંતુ જેવો થોડો અનુકૂળ સમય રાજકીય વાતાવરણમાં આવ્યો કે તરત જ જિનમંદિરો બાંધવાનાં પુણ્યકાર્યોનો પુનઃ આરંભ થઈ ગયો. અમદાવાદે-રાજનગરે થોડાક સમય માટે પોતાનાં અંગો-સંકોચી લીધાં; થોડાક સમય માટે જિનશાસનની આરાધના ભોંયરાઓમાં પ્રવેશી, પરંતુ રાજકીય અંધાધૂંધીનાં વાદળો જેવાં વીખરાયાં, જેવો નવો સૂર્યોદય થયો કે તરત જ જૈનમંદિરોનાં શિખરો પર ‘જૈનમ્ જયતિ શાસનમ્’ ના સૂરો રેલાવતી ધજાઓ પુનઃ ફરકવા માંડી. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી અને ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું એ ભવ્ય જિનાલય એ બંને વિશેની નોંધ આ ગ્રંથમાં અન્યત્ર આપવામાં આવેલી છે.

સં. ૧૭૦૦ની આસપાસ બની ગયેલી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની આ દુર્ઘટના બાદ થોડોક સમય મુગલ શાસનની પકડ ગુજરાતમાં રહી અને ત્યારબાદ મુગલ સુબાઓએ પોતાને હસ્તક સત્તા લઈને રાજ્ય અમલ શરૂ કર્યો. મુગલ સત્તાના છેલ્લાં ૫૦-૬૦ વર્ષ દરમ્યાન ઘણી રાજકીય અંધાધૂંધીઓ વર્તાવા લાગી. અંધાધૂંધી અને અરાજકતાના તેવા વાતાવરણમાં પણ બરાબર સો વર્ષ પછી એટલે કે સં. ૧૮૦૦ની આસપાસ નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીના વંશજ નગરશેઠ શ્રી ખુશાલચંદે સં. ૧૭૦૦ દરમ્યાન ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાંથી ખસેડી લીધેલી પ્રતિમાઓ પૈકીની કેટલીક પ્રતિમાઓની પુનઃ પ્રતિષ્ઠા કરાવી. એમણે વાઘણપોળમાં આવેલા આદીશ્વર ભગવાનના ભોંયરામાં તથા જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં આદીશ્વર ભગવાનની પ્રતિમાઓ પ્રતિષ્ઠિત કરાવી. તે સમયની પ્રતિમા સંભવનાથ ભગવાનના ભોંયરામાં પણ બિરાજમાન થયેલી છે. તે સમયની એટલે કે સં. ૧૬૮૨માં અંજનશલાકા થયેલી કેટલીક પ્રતિમાઓ આજે પણ અમદાવાદનાં કેટલાંક દેરાસરોમાં બિરાજમાન છે. પાંજરાપોળમાં આવેલા શાશ્વતાજીની ખડકીમાં શાશ્વતા વર્ધમાન, મુલેવા પાર્શ્વનાથની ખડકીમાં આવેલા મુલેવા પાર્શ્વનાથ, નિશા પોળમાં જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથનાં દેરાસરમાં આવેલ શ્રી આદિનાથ, શાંતિનાથની પોળમાં આવેલ શાંતિનાથજીના દેરાસરમાં આવેલ એક પ્રતિમાજી, ધનાસુધારની પોળમાં આવેલ મહાવીર સ્વામી તથા હરિપુરામાં વિઘ્નમાન વાસુપૂજ્ય સ્વામીના દેરાસરમાં બિરાજમાન સંભવનાથ ભગવાન, ઝવેરીવાડમાં આવેલ સંભવનાથની ખડકીમાં સંભવનાથ ભગવાનના દેરાસરમાં શ્રી ધર્મનાથ, શ્રી મહાવીર સ્વામી વગેરે પ્રતિમાજીઓ પર સં. ૧૬૮૨ના મૂર્તિલેખ છે. મૂર્તિઓની આ જાળવણી અને સાચવણી અને તે અંગે ઘણીવાર જાનના જોખમે પણ લેવાયેલી કાળજી એ જૈન ચતુર્વિધ સંઘની ખૂબ જ નોંધપાત્ર લાક્ષણિકતા છે. વર્ષો સુધી મકાનોનાં ભોંયરાઓમાં કે ઉપરના માળોમાં આવેલી નાની-નાની ઓરડીઓમાં કે જિનાલયોનાં ભોંયરાઓમાં આ પ્રતિમાઓ કેવાં જતનપૂર્વક

અને ભક્તિપૂર્વક આરાધવામાં આવી હશે !

આ સમય દરમ્યાન નગરશેઠ શ્રી ખુશાલચંદ અને પાંજરાપોળમાં રહેતા કપૂરચંદ ભણશાળીને અનેક રાજકીય આફતોનો સામનો કરવો પડ્યો. મુસ્લિમ રાજ્ય અમલના છેલ્લાં ૫૦ વર્ષ અને મરાઠી સત્તા કાળના ૬૦-૭૦ વર્ષ એમ આશરે ૧૦૦થી વધુ વર્ષ દરમ્યાન આ રાજનગરે અનેક ચડતી-પડતીઓ જોઈ. આ શહેરને રાજ્યસત્તાઓએ બરબાદ કરવામાં કોઈ કમી રાખી નથી. આ સમય દરમ્યાન નવાં મંદિરોનાં બાંધકામની પ્રવૃત્તિ ખૂબ જ ધીમી પડી ગઈ. તેમ છતાંય સં. ૧૭૦૧ થી સં. ૧૮૩૬ દરમ્યાન અમદાવાદમાં આશરે ૨૫ જિનાલયોનું નિર્માણ થયું હતું. આ રાજકીય આફતો તથા કિન્નાખોરીને કારણે નગરશેઠ શ્રી ખુશાલચંદને કેટલોક સમય અમદાવાદ પણ છોડવું પડ્યું હતું. કપૂરચંદ ભણશાળી જેવાનું રાજકીય કિન્નાખોરી અને વ્યાવસાયિક હરીફાઈને કારણે ઘાતકીપણે ખૂન કરવામાં આવ્યું હતું. નગરશેઠ ખુશાલચંદ તથા કપૂરચંદ ભણશાળીના જીવનપ્રસંગોની નોંધ આ ગ્રંથના અન્ય પ્રકરણમાં મૂકવામાં આવેલી છે.

આ સમય દરમ્યાન પતાસાની પોળના જૈન શ્રેષ્ઠી લાલા હરખચંદે મરાઠા સરદાર શેલુકરના જુલ્મમાંથી શહેરની પ્રજાને ઉગારવા માટે મહાન ત્યાગનું દૃષ્ટાંત પૂરું પાડ્યું. મરાઠા સરદાર શેલુકરે શહેરના લોકો પાસેથી આકરો વેરો લેવાનું નક્કી કર્યું ત્યારે લાલા હરખચંદે શેલુકરને એક લાખ રૂપિયા આપી એ વખતે શહેરના લોકો પાસેથી વેરો ન લેવા દીધો^{૧૪}. તે સમયના એક લાખ રૂપિયાની આજે કેટલી કિંમત ગણાય તેનો અંદાજ પણ આવી શકે તેમ નથી !

લક્ષ્મીનું ઉપાર્જન કરનારા રાજનગરના જૈન શ્રેષ્ઠીઓ સમય આવે સૌના રક્ષણ અને કલ્યાણ માટે લક્ષ્મીનો કેવો મહાન ત્યાગ કરે છે તેનું આ જ્વલંત અને વિરલ દૃષ્ટાંત છે. ધન્ય છે આવા ત્યાગવીર, દાનવીર જૈનશ્રેષ્ઠીઓને ! તેઓના આવા મહાન ત્યાગનું સ્મરણ કરતાં આપણાં મસ્તક ઉન્નત થઈ જાય છે.

આ લાલા હરખચંદે શેખના પાડામાં આવેલું શીતલનાથ ભગવાનનું દેરાસર બંધાવ્યું હતું. પતાસાની પોળમાં આજે પણ ‘લાલાનો ખાંચો’ નામનો વિસ્તાર લાલા હરખચંદના નામ સાથે જોડાયેલો છે.

સં. ૧૮૩૬ દરમ્યાન (ઈ. સં. ૧૭૮૦માં) કંપની સરકાર વતી બંગાળના લશ્કરના બ્રિગેડીયર જનરલ ગોડાર્ડ મરાઠી પેશ્વાના ઓફિસરો પાસેથી અમદાવાદ મેળવવાનો પ્રયત્ન કર્યો. તે માટે એણે અમદાવાદ પાસે આવીને પડાવ નાંખ્યો. અમદાવાદના ખાનજહાંન દરવાજા પાસેની દીવાલોમાં ગાબડાં પાડ્યાં. જનરલ ગોડાર્ડના લશ્કરથી શહેરની પ્રજા અને માલ-મિલકતને બચાવવા માટે શહેરના આગેવાન નાગરિકોનું એક પ્રતિનિધિમંડળ નગરશેઠ નથુશા શેઠની

આગેવાની હેઠળ જનરલ ગોડાર્ડને મળવા માટે ગયું. વાટાઘાટો અને ચર્ચા-વિચારણાને અંતે જનરલ ગોડાર્ડ પોતાના નામે તા. ૧૧મી ફેબ્રુઆરી ઈ. સં. ૧૭૮૦ (સં. ૧૮૩૬ આસપાસ)ના રોજ પર્શીયન ભાષામાં જાહેરનામું (Manifesto) બહાર પાડ્યું, એ જાહેરનામામાં નગરશેઠ નથુશાનું નામ મોખરે હતું^{૧૫}. ત્યારબાદ એક વર્ષ પછી જ એટલે કે ઈ. સં. ૧૭૮૧ના માર્ચમાં જેમ્સ ફોર્બ્સ સાહેબ અમદાવાદમાં આવ્યા. તે સમયે અમદાવાદની જે સ્થિતિ હતી તેનું વર્ણન કરતાં તેઓ લખે છે કે :

“વટવાથી અમદાવાદ આવતાં જ્યાં હારબંધ દુકાનો અને બજારો હતાં ત્યાં તૂટી પડતાં મહેલો અને ખંડેરો દેખાતાં હતાં. શૂન્ય સ્મશાન જેવી ભયંકર શાંતિ વ્યાપી રહી હતી. મોટી રાજધાનીના શહેરની નજીક આવીએ છીએ એમ લાગતું નહીં. એક માણસ પણ નજરે ચઢતું નહીં. છેક શહેરના કોટ સુધી ખંડેરો હતાં. એમાં ચોરો, ધુવડો, શિયાળો અને વાંદરા વસતા હતાં. એમના ત્રાસે (મરાઠી રાજ્ય સત્તાના) આ સુંદર આબાદ જિલ્લાને રણ-જેવો બનાવી મૂક્યો છે. અને હજારો ઉઘોગી માણસો દર વર્ષે શહેર છોડી કોઈ દયાળુ સત્તાવાળા રાજ્યની છાયામાં જતા રહે છે”^{૧૬}.

પેશ્વાનો સઘળો મુલક અંગ્રેજોના હાથમાં આવ્યા બાદ ઈ. સં. ૧૮૧૭માં ગાયકવાડની સાથે કોલ-કરાર કરીને અંગ્રેજોએ અમદાવાદની સ્વતંત્ર હકૂમત પોતાને હાથે લીધી. આમ, સં. ૧૮૭૩થી સં. ૨૦૦૩ (ઈ. સં. ૧૮૧૭ થી ઈ. સં. ૧૯૪૭) આશરે ૧૩૦ વર્ષ અંગ્રેજ રાજ્યનો અમલ રહ્યો. આ ૧૩૦ વર્ષના રાજ્ય અમલ દરમ્યાન રાજનગરમાં જૈન અગ્રણી શ્રેષ્ઠીઓએ ખૂબ જ કુનેહપૂર્વક અને દીર્ઘદષ્ટિપૂર્વક, બહુધા અંગ્રેજ સરકારનો સહયોગ પ્રાપ્ત કરીને, જૈન શાસન તેમજ સમાજકલ્યાણનાં ક્ષેત્રો ઉપરાંત, શૈક્ષણિક ક્ષેત્રે તેમજ સાહિત્ય ક્ષેત્રે એમ અનેકવિધ ક્ષેત્રોની પ્રવૃત્તિઓમાં યોગદાન આપ્યું. અંગ્રેજ શાસન શરૂઆતનાં વર્ષોમાં નગરશેઠ વખતચંદ, નગરશેઠ નથુશા, નગરશેઠ હેમાભાઈ, નગરશેઠ પ્રેમાભાઈ, શેઠ ઉમાભાઈ રૂપચંદ, શેઠાણી હરકુંવર, શેઠ હકીસિંહ કેસરીસિંહ, રુક્મિણી શેઠાણી, શ્રી મગનભાઈ કરમચંદ, મગનભાઈ વખતચંદ અને ત્યારબાદ શેઠ દલપતભાઈ ભગુભાઈ, ગંગા શેઠાણી, શેઠશ્રી મનસુખભાઈ ભગુભાઈ, શેઠ શ્રી લાલભાઈ દલપતભાઈ, શેઠ જમનાભાઈ ભગુભાઈ, શેઠ ચીમનભાઈ નગીનદાસ, શેઠ લલ્લુભાઈ રાયચંદ ઝવેરી, શેઠ ભોળાભાઈ જેસીંગભાઈ ઝવેરી, શ્રી જેસીંગભાઈ હકીસિંહ, શેઠ શ્રી અંબાલાલ સારાભાઈ, શેઠ શ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ વગેરે જૈન શ્રેષ્ઠીઓએ રાજનગરના જૈનશાસનની ભવ્ય પરંપરાને જાળવી રાખી, એટલું જ નહીં એ પરંપરાને વધુ ને વધુ યશોજ્જ્વલ બનાવી. શ્રેષ્ઠીઓના આ નામોની યાદી ઘણી લાંબી થાય તેવી છે જે પૈકી મુખ્ય નામો અહીં સમાવ્યાં છે.

અંગ્રેજ શાસનના રાજ્ય અમલ દરમ્યાન નગરશેઠ વખતચંદે ઝવેરીવાડમાં જિનમંદિરો બંધાવ્યાં. નગરશેઠ શાંતિનાથ શેઠના સ્મરણાર્થે આદીશ્વર પ્રભુને મંદિરમાં બેસાડ્યા. નગરશેઠ નથુશાએ ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર કરાવ્યું. નગરશેઠ વખતચંદે ઝવેરીવાડમાં અજિતનાથ,

મહાવીર સ્વામી તથા શ્રી સંભવનાથ વગેરેનાં દેરાસરો બંધાવ્યાં. એ સમયે ઝવેરીવાડામાં સત્તાવીશ દેરાસર શોભતાં હતાં. સં. ૧૮૬૪માં તેમણે સંઘપતિ થઈને શત્રુંજય-ગિરનારનો મોટો સંઘ કાઢ્યો.

અમદાવાદના નગરશેઠ પદની પરંપરામાં નગરશેઠ વખતચંદ પછી તેમના પુત્ર હેમાભાઈ આ પદ શોભાવે છે. પોતાના પૂર્વજોની જેમ જ તેઓ પણ જૈનધર્મ અને જૈનધર્મના તીર્થસ્થાનોના વિકાસની અનેક ઘટનાઓ સાથે સંકળાયેલ છે. તેમણે પાલીતાણામાં ગિરિરાજ શત્રુંજય પર ‘હિમાવસીન્ની ટૂક’ અને ‘નંદીશ્વર દ્વીપની (ગિજમફઈની) ટૂક’ બંધાવી હતી. તેમણે ત્રીસેક જેટલા સંઘો કાઢ્યા હતા. શેઠ હેમાભાઈએ પોતાને ઘેર એક દેરાસર કર્યું હતું અને તેમાં રત્નની પ્રતિમા પધરાવી હતી. અમદાવાદના નગરશેઠ તરીકે અમદાવાદનો અને તેની સાથે એની પ્રજાનો વિકાસ થાય તે હેતુથી તેઓએ ખૂબ જ દીર્ઘદષ્ટિપૂર્વક કેટલીક સંસ્થાઓ સ્થાપી હતી, વિકસાવી હતી. ‘ગુજરાત વર્નાક્યુરલ સોસાયટી’ ને તેમજ અમદાવાદમાં સ્થપાયેલી ગુજરાત કૉલેજને તેમણે સારી એવી રકમની મદદ કરી હતી. અમદાવાદની મ્યુનિસિપાલિટીની સ્થાપનામાં પણ એમણે અસરકારક ભાગ ભજવ્યો હતો. અમદાવાદની પાંજરાપોળના વહીવટમાં તેમણે ખૂબ જ સક્રિય રસ લીધો હતો. ઉપરાંત, તે સમયે ગુજરાતી અંગ્રેજી કન્યાશાળાને સ્થાપવામાં અને વિકસાવવામાં તેમનો ફાળો નોંધપાત્ર હતો.

ત્યારબાદ નગરશેઠ શ્રી હેમાભાઈના પુત્ર પ્રેમાભાઈ નગરશેઠનું પદ શોભાવે છે. પ્રેમાભાઈના પ્રમુખપદ નીચે સં. ૧૮૭૬માં હિન્દુસ્તાનના શ્રી સકળ સંઘને એકત્રિત કરી શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીનું બંધારણ ઘડવામાં આવ્યું હતું. જૈન તીર્થોનો વહીવટ તેમજ પ્રતિનિધિત્વ કરનાર શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી આજે પણ ભારતના સમગ્ર શ્વેતાશ્વર મૂર્તિપૂજક જૈન સમાજનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે અને ત્યારથી કે આજ દિન સુધી શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીનો વહીવટ અમદાવાદમાંથી જ થાય છે.

નગરશેઠ પ્રેમાભાઈએ ગિરિરાજ શત્રુંજય ઉપર પાંચ લાખ રૂપિયાના ખર્ચે ‘શેઠ પ્રેમાભાઈની ટૂક’ બંધાવી હતી અને પાલીતાણા ગામમાં ધર્મશાળા પણ બંધાવી હતી. આ ઉપરાંત, અનેક જગ્યાએ ધર્મશાળાઓ બંધાવવા માટે તેમણે દાનની સરિતા વહેવડાવી હતી. અમદાવાદમાં ઝવેરીવાડામાં તેમણે સં. ૧૯૦૫માં મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર બંધાવ્યું હતું; ઉપરાંત પાંજરાપોળો બંધાવવામાં ઘણી આર્થિક સહાય કરી હતી. વળી, કેસરિયાજી અને પંચતીર્થોનો મોટો સંઘ કાઢીને ઘણા જૈનોને યાત્રા કરાવી હતી. સં. ૧૯૧૭ના દુષ્કાળ વખતે ‘દુષ્કાળ સહાય ફંડ’માં તેમણે રૂ. ૨૦,૦૦૦ની મદદ કરી હતી. સં. ૧૯૧૨માં અમદાવાદમાં ‘હઠીસિંહ એન્ડ પ્રેમાભાઈ હોસ્પિટલ’ બંધાવવામાં અને નિભાવવામાં ઘણી મોટી સખાવત કરી હતી. કાળક્રમે આ હોસ્પિટલ ‘સિવિલ હોસ્પિટલ’ તરીકે પ્રસિદ્ધ થઈ. આજે ગુજરાતની સૌથી મોટી એવી અમદાવાદની આ સિવિલ હોસ્પિટલના આઘસ્થાપકો શેઠ પ્રેમાભાઈ અને શેઠ હઠીસિંહ હતા.

નગરશેઠ પ્રેમાભાઈએ પોતાના પિતાના નામે પુસ્તકાલયની સ્થાપના થાય તે હેતુથી

‘હિમાભાઈ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ’ને મોટી રકમની સખાવત કરી હતી. અમદાવાદમાં આવેલા ‘પ્રેમદરવાજા’ અને ‘પ્રેમાભાઈ હોલ’ તેમના નામ સાથે જોડાયેલા છે.

હઠીસિંહ કેસરીસિંહ ખૂબ જ ઉદાર, વિચારવંત અને ગરીબોનું રક્ષણ કરનાર મહાપુરુષ થઈ ગયા. સં. ૧૯૦૧માં તેમણે દિલ્હી દરવાજા બહાર એક વિશાળ, બાવન જિનાલયના મંદિરનું ખાતમુહૂર્ત કર્યું. મંદિરનું કામ પૂરું થાય તે પહેલાં તેઓનું અવસાન થયું. પરંતુ, તેઓનું અધૂરું રહેલું સ્વપ્ન તેમનાં પત્ની હરકુંવર શેઠાણીએ સાકાર કર્યું. હરકુંવર શેઠાણીએ પતિએ ધાર્યા કરતાં પણ વધારે મોટા પાયા પર જિનાલયનો વિસ્તાર કર્યો. ગુજરાત-કાઠિયાવાડમાંથી ખૂબ જ મોટી સંખ્યામાં મિસ્ત્રીઓ બોલાવ્યા. બે વર્ષમાં જ આવા ભવ્ય બાવન જિનાલયનું કામ સંપૂર્ણ થયું અને સં. ૧૯૦૩ના મહા વદી પાંચમે જિનાલયમાં ભવ્ય પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઊજવાયો. તે સમયે દેશ-દેશાવરના સંઘોને તથા સાધુ-સાધ્વીઓને નિમંત્રણ આપવામાં આવ્યું હતું, બહારથી એક લાખ માણસો પ્રતિષ્ઠામાં ભાગ લેવા આવ્યા હતા. આટલી મોટી સંખ્યામાં બહારથી આવેલા આમંત્રિતો અને રાજનગરનો સમગ્ર જૈન સમુદાય આ પ્રતિષ્ઠામહોત્સવમાં એકત્રિત થયો હતો. ઉલ્લાસ અને ઉમંગના એ વાતાવરણમાં સૌને ચતુર્વિધ સંઘની શક્તિની પ્રતીતિ થઈ. રાજનગરના સંઘે અને ખાસ તો હરકુંવર શેઠાણીના નેતૃત્વ અને વ્યવસ્થાશક્તિના ગુણોએ અદ્ભુત વ્યવસ્થા કૌશલ દાખવી બતાવ્યું. ખૂબ જ ધામધૂમપૂર્વક આ જિનાલયની પ્રતિષ્ઠાનો મહોત્સવ પાર પાડવામાં આવ્યો અને આમ જૈનશાસનની ગૌરવપૂર્ણ ગાથાનું એક વિશેષ પ્રકરણ ઇતિહાસમાં ઉમેરાયું !

હઠીસિંહનું આ ભવ્ય બાવન જિનાલય આજે પણ અમદાવાદનાં પ્રસિદ્ધ સુંદર સ્થાપત્યોમાંનું એક છે.

ઈ. સં. ૧૮૧૭માં અંગ્રેજ રાજ્ય અમલ શરૂ થયાના ૩૦ જ વર્ષ બાદ ઈ. સં. ૧૮૪૭માં (સં. ૧૯૦૩માં) હઠીસિંહના આ દેરાસરે રાજનગરના જૈન પરંપરાના ઇતિહાસને એક નવો વળાંક આપ્યો. અંગ્રેજ રાજ્ય વ્યવસ્થામાં શાંતિ અને સલામતીની જે પ્રાપ્તિ થઈ હતી તેના કારણે ફરી પૂર જોશમાં જૈન મંદિરોનાં નિર્માણનું કાર્ય શરૂ થયું. મુગલ રાજ્યસત્તાના અમલના છેલ્લા પચાસ વર્ષ, મરાઠા રાજ્ય સત્તાના આશરે ૭૦ વર્ષ અને ત્યાર પછીના અંગ્રેજ રાજ્ય સત્તાના શરૂઆતનાં ૩૦ વર્ષ-આમ છેલ્લાં ૧૫૦ વર્ષથી જૈન શાસનનો પ્રભાવ વધે તેવા ઉત્સવો, મોટા સંઘો, મંદિર નિર્માણનાં કાર્યો વગેરે મંદ પડી ગયાં હતાં. અંગ્રેજ શાસન દરમ્યાન અનેક જૈન-હિંદુ કુટુંબો શાંતિ અને સલામતીને કારણે અમદાવાદમાં વસવાટ માટે આવવા માંડ્યાં. જે વિસ્તારો ઉજ્જડ અને વેરાન હતા તે વિસ્તારોમાં ફરી પાછા ઘર અને દુકાનો થવા માંડ્યાં. શહેરની પ્રજાનો પ્રાણ ફરી ધબકવા માંડ્યો. જૈન શાસન પ્રત્યેની શ્રદ્ધાનો મંગલદીવો જે ચતુર્વિધ સંઘની એકેએક વ્યક્તિમાં સતત પ્રજ્વલિત હતો જ તે હવે કોઈપણ જાતના ડર વિના શહેરના રાજમાર્ગો પર પ્રગટવા માંડ્યો. શિલ્પ અને સ્થાપત્યની પ્રવૃત્તિઓ ધમધમવા માંડી. ગુજરાતમાંથી શિલ્પ અને સ્થાપત્ય કાયમ માટે વિદાય લઈ લીધી છે તેવી

માન્યતા ખોટી પડવા માંડી અને ગુજરાતના કારીગરોનું શિલ્પવિધાન અને સ્થાપત્ય-કૌશલ મરી પરવાર્યું ન હતું તેની સ્પષ્ટ પ્રતીતિ હઠીસિંહનાં દહેરાનાં શિલ્પસ્થાપત્ય સૌને કરાવી. જાણે કે અંધકારનો યુગ પૂર્ણ થયો અને ગુજરાતની જૈન સંસ્કૃતિની અસ્મિતા જૈન મંદિરોનાં શિલ્પ-સ્થાપત્ય દ્વારા ઉદિત થઈને સર્વત્ર ઉજાસ રેલાવવા લાગી.

સં. ૧૮૦૩માં હઠીસિંહના દહેરાની પ્રતિષ્ઠાના સમયે અંજનશલાકા થયેલી ઘણી પ્રતિમાઓ ત્યારબાદ રાજનગરના વિવિધ જૈન દેરાસરોમાં પ્રતિષ્ઠિત થવા લાગી. તદુપરાંત, કેટલીક ધાતુની પ્રતિમાઓ ઘર દેરાસરોમાં પણ બિરાજમાન થઈ. તે સમય દરમ્યાન અને ત્યારબાદ જે જૈનમંદિરોનું નિર્માણ થયું તે સ્થાપત્ય અને શિલ્પ-કલા વિધાનની દૃષ્ટિએ બેનમૂન થવા માંડ્યું. નગીના પોળનું આદિનાથજીનું દેરાસર, પતાસા પોળનું વાસુપૂજ્યજીનું દેરાસર, દોશીવાડાની પોળનું અષ્ટાપદજીનું દેરાસર, ટંકશાળમાં આવેલું શ્રેયાંસનાથનું દેરાસર, ખાડિયા ચાર રસ્તા પાસે મુખ્ય માર્ગ ઉપર આવેલું સંભવનાથજીનું દેરાસર, ગુસાપારેખની પોળનું ધર્મનાથજીનું દેરાસર વગેરે દેરાસરોનું નિર્માણ કાર્ય તથા ઘણાં પ્રાચીન દેરાસરોના જીર્ણોદ્ધારનાં કાર્યો પૂર જોશમાં આરંભાયાં. આમ, રાજનગરનાં જૈન મંદિરોમાં ટાંકણાંનું સુમધુર સંગીત ફરી ગુંજવા માંડ્યું.

હઠીસિંહના દેરાસરના નિર્માણ કાર્ય ઉપરાંત પણ હરકુંવર શેઠાણીએ ધર્મ, કેળવણી, આરોગ્ય તથા સમાજહિતના ક્ષેત્રે અનેક કાર્યો કરીને સમગ્ર ગુજરાતના ઇતિહાસમાં એક આદર્શ સ્ત્રીરત્ન તરીકેનું સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું. એ જમાનામાં તેમણે લાખો રૂપિયાનો ખર્ચ કરીને અનેક દેરાસરોનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો. વળી સિદ્ધાયલજીનો સંઘ કાઢ્યો હતો એટલું જ નહિ તે સમયે ઠેઠ સમેતશિખરજીનો સંઘ પણ કાઢ્યો હતો.

ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીએ સ્થાપેલી કન્યાશાળા માટે શેઠાણી હરકુંવર બાઈએ ઘણી મોટી રકમ સખાવતમાં આપી હતી. તેમનાં આવાં શુભ કાર્યો માટે નામદાર મુંબઈ સરકારે તેઓને શાંભાશી આપી હતી અને ‘નેક નામદાર સખાવતી બહાદુર’ એવો માનભર્યો અને મોટો ઈલકાબ નવાજેશ કર્યો હતો. તેમણે ટંકશાળમાં દેરાસર બંધાવ્યું હતું. ઉપરાંત, પતાસાની પોળના શ્રેયાંસનાથના દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર પણ કરાવ્યો હતો. હવે રાજનગર ગુજરાતનું શૈક્ષણિક ધામ બનવાની દિશામાં પ્રગતિ કરવા લાગ્યું.

શેઠ હઠીસિંહ અને શેઠ હિમાભાઈના સમય દરમ્યાન જ શેઠ મગનભાઈ કરમચંદે શાસન પ્રભાવનામાં પોતાનો બહુમૂલ્ય ફાળો આપ્યો. સં. ૧૮૮૮માં માત્ર ૨૦ વર્ષની ઉંમરે એમણે શેઠ હઠીસિંહ અને શેઠ હિમાભાઈ સાથે મળીને પંચતીર્થીનો સંઘ કાઢ્યો હતો.

તેમણે સ્ત્રી કેળવણીને અગ્રિમતા આપી અને સં. ૧૮૦૭માં (ઈ. સં. ૧૮૫૦-૫૧માં) તે સમયે રૂ. ૨૦,૦૦૦) આપી કન્યાશાળા શરૂ કરાવી. અમદાવાદની આ સૌ પ્રથમ કન્યાશાળા હતી. કન્યાશાળા શરૂ કરવી એ કામ એ જમાનામાં ભારે હિંમતનું અને સુધારાનું ગણાતું. શેઠ મગનભાઈએ એ કાર્ય માત્ર ૨૭ વર્ષની ઉંમરે શરૂ કર્યું. ધન્ય છે એ યૌવનને !

સમાજકલ્યાણનાં અને ધર્મનાં કાર્યોને ખ્યાલમાં રાખીને સરકારે તેમને સં. ૧૯૦૭ના આસો સુદ પાંચમને દિવસે ‘રાવ બહાદુર’ નો ઇલકાબ આપ્યો હતો. હાલની કેલિકો મિલ તેમણે શરૂ કરેલી.

અમદાવાદમાં જૈનોને રહેવાની સુવિધા પૂરી પાડવા માટે તેમણે એ જમાનામાં એક ધર્મશાળા બંધાવી હતી. અમદાવાદ રેલ્વે સ્ટેશનથી સારંગપુર જવાના રસ્તા ઉપર એ ધર્મશાળા આવેલી હતી.

એમણે ઈ. સં. ૧૮૫૬-૫૭નાં અરસામાં ઘી કાંટા પાસે વિશાળ જગ્યામાં એક વાડી બંધાવી હતી. જે જૈન સમાજના ધાર્મિક ઉત્સવો-પર્વો તથા સંમેલનો વગેરે માટે એક સાંસ્કૃતિક કેન્દ્ર બની ગઈ હતી. સં. ૧૯૧૨માં દોશીવાડાની પોળમાં રૂ. ૬૫,૦૦૦)-ના ખર્ચે તેમણે અષ્ટાપદજીનું સુંદર કલાત્મક નવું મંદિર બંધાવ્યું. વળી તેમણે કામેશ્વરની પોળના જૈન દેરાસરનો તથા શેખના પાડાના અજિતનાથના દેરાસરજીનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. આમ, ધાર્મિક, શૈક્ષણિક તેમજ ઔદ્યોગિક એમ અનેકવિધ ક્ષેત્રે તેઓએ રાજનગરના વિકાસમાં પોતાનો બહુમૂલ્ય ફાળો આપ્યો.

આ સમય દરમ્યાન જ મગનભાઈ વખતચંદે અમદાવાદના સાંસ્કૃતિક વિકાસમાં પોતાનું આગવું યોગદાન કર્યું હતું. ઈ. સં. ૧૮૫૦માં (સં. ૧૮૦૬માં) ‘અમદાવાદનો ઇતિહાસ’ નામનો ગ્રંથ તેમણે અમદાવાદની પ્રજાને ચરણે અર્પણ કર્યો હતો. આજે પણ સમગ્ર ગુજરાતની પ્રજા તે માટે તેમની ઋણી બની રહી છે. પ્રસ્તુત ઇતિહાસના ગ્રંથમાં ખાસ તો અમદાવાદની તે સમય દરમ્યાનની (ઈ. સં. ૧૮૫૦) પોળો, લક્ષ્મી તથા વિસ્તારોનું વિગતવાર વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં જે તે પોળોમાં આવેલ જૈન દેરાસરોની સંખ્યાનો ઉલ્લેખ તેમણે ખાસ કર્યો છે. માંડવીની પોળમાંની નાગજી ભૂદરની પોળમાં દેરાસર પાસેની હવેલી તેમનું નિવાસસ્થાન હતું. આપણા આ ગ્રંથમાં ‘અમદાવાદનો ઇતિહાસ’ ગ્રંથના સંદર્ભો ખૂબ જ ઉપયોગી નીવડ્યા છે. વિવિધ સમયગાળાઓ દરમ્યાન અમદાવાદના જૈન પરંપરાના ઇતિહાસમાં કેવી કેવી સાનુકૂળ-પ્રતિકૂળ પરિસ્થિતિઓ સર્જાઈ તેનું ઉત્તમોત્તમ દિશાસૂચન તેમના આ ગ્રંથ દ્વારા પ્રાપ્ત થાય છે. હરકુંવર શેઠાણી તથા શેઠ શ્રી મગનભાઈ કરમચંદ દ્વારા સ્થપાયેલી બંને શાળાઓના સહમંત્રી તરીકે પણ તેઓએ સેવા આપી હતી. ‘ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી’ માં સ્થાન પ્રાપ્ત કરનાર તેઓ પ્રથમ ગુજરાતી હતાં. ‘ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી’ તરફથી શ્રી મગનલાલે ‘બુદ્ધિપ્રકાશ’ માસિકનું સંપાદન પણ કર્યું હતું. સં. ૧૯૦૭માં હરકુંવર શેઠાણીએ સોરઠની ઊભી યાત્રાનો સંઘ કાઢ્યો હતો તેની વિગતવાર નોંધ કરી શ્રી મગનલાલે તેનો અહેવાલ તૈયાર કર્યો હતો. અને તે સમયે તે અહેવાલ શિલાછાપમાં છપાયો પણ હતો. એ ઉપરાંત પંડિત શ્રી વીરવિજયનું સંપૂર્ણ જીવન ચરિત્ર પણ તેઓએ લખ્યું હતું. સં. ૧૯૨૪માં માત્ર ૩૮ વર્ષની નાની ઉંમરે તેઓ અવસાન પામ્યા.

અમદાવાદની પાંચ-પાંચ મશહૂર સંસ્થાઓના તેઓ પાયાના પથ્થર બન્યા હતા.

અંગ્રેજ રાજ્યના અમલ દરમ્યાન કેળવણી, સાહિત્ય તથા ઇતિહાસ લેખનના ક્ષેત્રે જે પરિવર્તન આવી રહ્યું હતું તેને એક ક્રાંતદર્શીની માફક તેમણે યોગ્ય ઘાટ અને વળાંક આપ્યા હતા.

નગરશેઠ કુટુંબની પરંપરામાં શેઠ શ્રી દલપતભાઈ ભગુભાઈએ પણ પોતાના પૂર્વજોની જેમ જૈન શાસનની પ્રભાવનામાં બહુમૂલ્ય ફાળો આપ્યો. તેઓએ સં. ૧૮૧૨ની સાલમાં સિદ્ધાયલજીનો સંઘ કાઢ્યો હતો. સં. ૧૮૨૩માં પાનકોરના નાકે આવેલા અને શેઠ દલપતભાઈ ભગુભાઈના વંડા તરીકે પ્રસિદ્ધ થયેલા તેમના નિવાસસ્થાનની જગ્યામાં દેરાસર બંધાવ્યું હતું. મૂળનાયક ભગવાન શાંતિનાથની પંચતીર્થ પ્રતિમાજીની પ્રતિષ્ઠા શ્રી રવિસાગર મહારાજની નિશ્રામાં કરવામાં આવી હતી. આ પ્રતિમાજી ધાતુનાં છે. તેમનાં ધર્મપત્ની શેઠાણી ગંગાબાએ પણ રાજનગરના વાતાવરણમાં જિનશાસનની આરાધનાના સૂરોને વધુ ગુંજતા કર્યા. શત્રુંજયની તળેટીમાં યાત્રાળુઓ આરામથી બેસીને ભાતું વાપરી શકે તે માટે સં. ૧૮૭૦માં ગંગા શેઠાણીએ “ભાતા ઘર”નું પાકું અને મોટું મકાન બાંધી આપ્યું હતું. કન્યા કેળવણી પ્રત્યે ગંગાબા શેઠાણીને વિશેષ રુચિ હતી અને તે કારણે તેમના સુપુત્ર શેઠ શ્રી લાલભાઈ તથા બીજા બે પુત્રોએ ઝવેરીવાડના નાકે “શેઠાણી ગંગાબેન જૈન કન્યાશાળા”ની સ્થાપના કરી હતી.

હઠીસિંહના દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવને આશરે ૬૦ વર્ષ પસાર થઈ ગયાં. ફરી એકવાર રાજનગરના સંઘનો ઉત્સાહ અને ઉમંગ વધે તેવો પ્રસંગ આવ્યો ! શ્રી પાંચમી જૈન (શ્વેતાંબર) કોન્ફરન્સનું આયોજન સં. ૧૯૬૩માં (ઈ. સં. ૧૯૦૭ કેબ્રુઆરીમાં) થયું. આ કોન્ફરન્સની સ્વાગતસમિતિના પ્રમુખ તરીકે નગરશેઠ ચીમનભાઈ લાલભાઈની નિમણૂક થઈ હતી. શેઠ જેસીંગભાઈ હઠીસિંહ, શેઠ મનસુખભાઈ ભગુભાઈ, શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈ, શેઠ ચીમનભાઈ નગીનદાસ, ઝવેરી લલ્લુભાઈ રાયચંદ, ઝવેરી ભોગીલાલ તારાચંદ, શેઠ સાંકળચંદ મોહોલાલભાઈ વગેરે જૈન અગ્રણીઓએ ભેગા મળીને પાંચમી જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સને રાજનગરના જૈન સંઘનો એક અપૂર્વ અવસર બનાવી દીધો. રાજનગરનો સમગ્ર સંઘ આ અપૂર્વ અવસરને સારી રીતે પાર પાડવા માટે સક્રિય અને કટિબદ્ધ થયો. રાજનગરના જુદા જુદા તમામ મહાજનોએ ઉમળકાભેર આ પ્રસંગને દીપાવ્યો. હઠીસિંહની વાડીના વિસ્તારમાં આ કોન્ફરન્સનું આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. દિલ્હી દરવાજેથી મંડપ સુધી જાણે કે એક મેળાનું વાતાવરણ ઘણા દિવસો અગાઉ જ શરૂ થઈ ગયું હતું. અનેક પ્રકારની Committeeઓની રચના કરવામાં આવી હતી. Reception committee, Fund committee, Correspondence committee, Supply committee, ભોજન કમિટી, Ticket committee, મંડપ કમિટી, ઉતારા કમિટી, Sanitation committee, Railway receiving committee, Press committee, Volunter committee વગેરે અનેક કમિટીઓની રચનાથી કોન્ફરન્સનું સમગ્ર વાતાવરણ સુવ્યવસ્થિત અને ઉલ્લાસમય બની ગયું હતું. ઉપરાંત, સ્થાનિક મહિલા પરિષદનું પણ આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ કોન્ફરન્સમાં અનેક ઠરાવો કરવામાં આવ્યા હતા. કોન્ફરન્સમાં રાય બહાદુરે મુખ્ય પ્રવચન આપ્યું હતું. કોન્ફરન્સમાં ધાર્મિક શિક્ષણ ઉપરાંત

વ્યાવહારિક કેળવણી અંગે, જૈન ધર્મના ક્રમબદ્ધ અભ્યાસક્રમને લગતી પુસ્તિકાઓની જરૂરિયાત અંગે, Central collegeની જરૂરિયાત અંગે, નવી બોર્ડિંગો શરૂ કરવા અંગે, જૈન-શિલ્પ-સ્થાપત્યના અભ્યાસ અંગે, સ્ત્રી કેળવણી અંગે, પ્રાચીન મંદિરોના જીર્ણોદ્ધાર તથા પ્રાચીન શિલાલેખોની જાળવણી-સાચવણી તથા તે અંગેના સંશોધનના મહત્ત્વ અંગે, જીવદયા અંગે બાળલગ્ન, કન્યાવિક્રય, વૃદ્ધ લગ્ન આદિ વિષયક સામાજિક સુધારાઓ અંગે ખૂબ જ પરિજ્ઞામલક્ષી ચિંતન અને મનન કરવામાં આવ્યું, તે અંગેના ઠરાવો કરવામાં આવ્યા અને ઠરાવોના અમલ માટેની સતર્કતા, જાગૃતિ અને સક્રિયતા દાખવવામાં આવી.

આમ, સં. ૧૯૬૩માં યોજેલી પાંચમી જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સે રાજનગરના જૈન સંઘમાં એક બાજુ ઉત્સાહ, ઉમંગ અને ઉલ્લાસનું વાતાવરણ સર્જ્યું તો બીજી બાજુ આવી રહેલા-આવી ગયેલા નવજાગૃતિના યુગનાં એંધાણ પારખીને તે મુજબ સમાજજીવનના પ્રવાહને યોગ્ય ઘાટ અને વળાંક આપવાના કેટલાક માર્ગસૂચક સ્તંભોનું નિર્માણ પણ કર્યું. તદ્દુપરાંત સંઘની એકતામાંથી પ્રગટ થયેલી સંઘશક્તિનાં સૌને દર્શન થયાં અને સંઘ પ્રત્યેની નિષ્ઠા સૌની અંદર વધુ દઢ બની તથા સંઘની એકેએક વ્યક્તિનું સંઘ પ્રત્યેનું પોતાનું ઉત્તરદાયિત્વ શું તેની પ્રતીતિ પણ સહુને થઈ. આવા ભવ્ય પ્રસંગોએ જે દૂરગામી અસરો ઊપજે છે તેમાંથી જૈન શાસનનો પ્રભાવ વધે તેવા અનેક નવા પ્રસંગો સર્જતા હોય છે.

આ એક એવો સમય હતો કે રાજનગરનાં ઘરોમાં વીજળીના દીવાઓ આવ્યા ન હતા. વીજળીના દીવાઓ આકાશના દીવાને ઝાંખા નહોતા પાડતા ત્યારે તે સમયના રાજનગરનાં જૈન દેરાસરોના સમૂહ સંખ્યાક્રાળે આરતી અને મંગલદીવાના જે પ્રકાશમય સૂરો પ્રસરાવતા હશે તે મંગલમય, પ્રકાશમય, તેજોમય, ભક્તિમય વાતાવરણ જૈન કુટુંબોનાં બાળકોમાં સંસ્કારનું કેવું નક્કર અને ફળદાયી સિંચન કરતા હશે તેની તો આજની વર્તમાન પેઢીએ માત્ર કલ્પના કરવાની રહી.

શેઠ શ્રી મનસુખભાઈ ભગુભાઈ જૈન સમાજમાં મિલ-ઉદ્યોગ શરૂ કરનાર સૌ પ્રથમ શ્રાવક હતા. સં. ૧૯૩૨માં પાંચ લાખની થાપણથી તેમણે મિલ ઊભી કરી હતી, જે મિલ સં. ૧૯૩૪માં ચાલુ થઈ હતી. અનેક વિરોધો વચ્ચે અનેક મુશ્કેલીઓ પાર કરતા મનસુખભાઈ દઢતાથી પોતાના એ ધંધાને વળગી રહ્યા હતા અને તેમાં તેમણે સારી સફળતા મેળવી હતી. સં. ૧૯૩૭માં તેમણે એક બીજી મિલ પણ ઊભી કરી. મિલ-ઉદ્યોગ દ્વારા લક્ષ્મીનું ઉપાર્જન કરવાની સાથે સાથે તેમણે જૈન શાસનનાં, પરોપકારનાં અને જ્ઞાતિ હિતનાં પણ ઘણાં કાર્યો કર્યા હતાં. ભાવનગરમાં ઈ. સ. ૧૯૦૮માં (સં. ૧૯૬૪માં) મળેલી જૈન કોન્ફરન્સના તેઓ પ્રમુખ ચૂંટાયા હતા. જમાલપુરમાં પોતાના પિતાશ્રી ભગુભાઈના નામથી એક વિશાળ વાડી બંધાવી હતી, જે ‘ભગુભાઈનો વંડો’ એ નામથી ઓળખાતી હતી. વિશાળ યોગાનમાં વાડીનું મકાન હતું. વાડીમાં એક સાથે દસ હજાર માણસો એકત્રિત થઈ શકતા હતા. જૈન સમાજના અનેક પ્રસંગો આ વંડામાં ઊજવાયા હતા.

ઉદ્યોગીકરણનો એક નવો યુગ શરૂ થઈ ચૂક્યો હતો. શેઠ શ્રી રણછોડભાઈએ અમદાવાદમાં-ભારતભરની સૌ પ્રથમ મિલની સ્થાપના કરી. અમદાવાદ શહેરમાં મસ્જિદના મિનારાઓની સાથે સાથે આકાશમાં મિલનાં ભૂંગળાંઓએ પણ દેખાવાનું શરૂ કર્યું અને ખૂબ જ ઝડપભેર આ સંખ્યા વધવા માંડી. મસ્જિદના મિનારાઓ કરતાં મિલનાં ભૂંગળાંઓ અમદાવાદના આકાશમાં વધારે દેખાવા માંડ્યાં. રેલવેની પણ શરૂઆત થઈ ચૂકી હતી. મગનભાઈ વખતયંદનો ‘અમદાવાદનો ઇતિહાસ’ ગ્રંથ તે સમયે શિલાછાપમાં પ્રસિદ્ધ થયો હતો. પરંતુ, ધીમે ધીમે છાપવાનાં યંત્રોની શરૂઆત થઈ. તાર-ટપાલની સેવાઓ, રેલવે, છાપવાનાં મશીન વગેરેથી પ્રજાજીવન ખૂબ જ ઝડપભેર એક નવી દિશામાં ગતિ કરવા માંડ્યું. ઝડપી પરિવર્તનની આ ગતિ સાથે સમયાનુસાર અનુરૂપ અને અનુકૂળ થવાની એક આગવી કોઠાસૂઝ જૈન શ્રેષ્ઠીઓએ દાખવી, જે કારણે જૈન સમાજ પ્રગતિનાં સોપાનો સર કરવામાં હંમેશાં અગ્રેસર જ રહ્યો. જૈન સમાજમાં શેઠ શ્રી મનસુખભાઈ ભગુભાઈએ મિલ-ઉદ્યોગનો આરંભ કર્યો, ત્યારબાદ લાલભાઈ દલપતભાઈ, શેઠ શ્રી અંબાલાલ સારાભાઈ, શેઠ શ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ, શેઠ શ્રી બકુભાઈ મણિભાઈ વગેરે જૈન અગ્રણી શ્રેષ્ઠીઓએ કાપડ-ઉદ્યોગ માટેની મિલો શરૂ કરી, અને ખૂબ જ ઝડપથી એ ઉદ્યોગ વિકસાવ્યો. તે કારણે અમદાવાદ શહેરની પ્રજાની આબાદી વધી. ગુજરાતના વેપારનું કેન્દ્ર તો અમદાવાદ હતું જ, પરંતુ, મિલઉદ્યોગને કારણે તેણે પોતાનું એ સ્થાન વધુ નિશ્ચિત કર્યું. મિલ-ઉદ્યોગને કારણે અમદાવાદમાં અનેક બીજા ધંધાઓ પણ વિકસ્યા. જૈન સમાજ વધુ ને વધુ સમૃદ્ધ થતો ગયો. શેઠ શ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈના નેતૃત્વ હેઠળ મહાજન પરંપરા વધુ પ્રભાવશાળી બની. ઈ. સ. ૧૯૨૦થી ૧૯૫૦ દરમિયાન મિલ-ઉદ્યોગ તેની પરાકાષ્ઠાએ પહોંચ્યો.

શેઠ શ્રી મગનભાઈ કરમચંદ, હરકુંવર શેઠાણી, શ્રી મગનભાઈ વખતચંદ, શેઠાણી ગંગાબા વગેરેએ શરૂ કરેલી કેળવણીસેવાનો વ્યાપ વધવા માંડ્યો. ગુજરાત કૉલેજના નામે પ્રસિદ્ધ થયેલી સરકારી કૉલેજથી અમદાવાદમાં ઉચ્ચ શિક્ષણનો આરંભ થયો. ઈ. સ. ૧૯૫૦માં ગુજરાત યુનિવર્સિટીની સ્થાપના થઈ. તે સમય દરમિયાન ઉચ્ચ શિક્ષણની વધુ કૉલેજો શરૂ થઈ. અને શ્રેષ્ઠીવર્ય કસ્તુરભાઈ લાલભાઈના નેતૃત્વ હેઠળ અમદાવાદ એજ્યુકેશન સોસાયટીની સ્થાપના થઈ અને સાયન્સ, કૉમર્સ, ફાર્મસી, આર્ટ્સ વગેરે કૉલેજો ઉપરાંત PRL જેવી સંશોધન સંસ્થાઓ શરૂ થઈ. કેળવણીની નવી નવી ક્ષિતિજો સર કરવામાં શ્રેષ્ઠીવર્ય કસ્તુરભાઈ લાલભાઈએ વહેવડાવેલી દાનની સરિતા, તેમનો પ્રચંડ પુરુષાર્થ અને દીર્ઘદષ્ટિ ખૂબ જ ઉપયોગી અને ઉપકારક નીવડ્યાં. આ અગાઉ ઈ. સ. ૧૯૦૬માં શેઠ શ્રી લલ્લુભાઈ રાયચંદ ઝવેરીએ લલ્લુભાઈ રાયજી જૈન બોર્ડિંગની સ્થાપના કરી હતી. ઈ. સ. ૧૯૧૪માં શેઠ શ્રી મગનભાઈ કરમચંદના વંશજ અને અંબાલાલ સારાભાઈના કાકા શેઠ શ્રી ચીમનભાઈ નગીનદાસના નામે સ્કૂલ તથા જૈન વિદ્યાર્થીઓ માટેનાં છાત્રાલય શરૂ થયાં. ત્યારબાદ કેટલાંક વર્ષો પછી શેઠ શ્રી ભોળાભાઈ જેસીંગભાઈ ઝવેરીના મોટી રકમના દાનથી પાલડીમાં ‘શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય’નો પ્રારંભ થયો. આમ, ગામડામાં વસતાં જૈન કુટુંબોનાં બાળકો અમદાવાદ શહેરમાં છાત્રાલયોમાં રહીને કેળવણી પામતા

ગયાં. ધીમે ધીમે આ પ્રકારની બીજી પણ કેટલીક જૈન બોર્ડિંગો શરૂ થઈ.

આમ આર્થિક રીતે સંપન્ન થઈ રહેલો જૈન સમાજ આધુનિક કેળવણી પ્રાપ્ત કરીને ખૂબ જ પ્રગતિ કરી શક્યો. અમદાવાદ માત્ર ઔદ્યોગિક કેન્દ્ર જ ન રહ્યું, પરંતુ સમસ્ત ગુજરાતનું શૈક્ષણિક તેમજ સાંસ્કૃતિક ધામ પણ બની રહ્યું. તેના પરિણામે અમદાવાદમાં જૈનોની વસ્તી ખૂબ વધવા માંડી. નદી પારના પશ્ચિમ અમદાવાદના વિસ્તારોમાં જૈનોની વસ્તી વધુ ને વધુ સ્થાયી થવા માંડી. તે કારણે અમદાવાદમાં, ઈ. સ. ૧૯૪૭માં દેશ સ્વતંત્ર થયો ત્યારથી કે આજ સુધીમાં એટલે કે ૫૦ વર્ષના સમયગાળામાં, આશરે ૧૫૦ જેટલાં નવાં જૈન દેરાસરોનું નિર્માણ થયું. આજે આશરે ૨૬૦ જૈન દેરાસરો તથા આશરે ૮૦ ઘર દેરાસરો મળીને કુલ આશરે ૩૪૦ દેરાસરો અમદાવાદમાં વિદ્યમાન છે. તે પૈકી આશરે ૧૫૦ જૈન જિનાલયો ઈ. સ. ૧૯૪૭ પછીનાં બંધાયેલાં છે. આ સમય દરમિયાન શ્રેષ્ઠીવર્ય કસ્તુરભાઈ લાલભાઈનું નેતૃત્વ માત્ર રાજનગરના જ ઇતિહાસમાં નહીં, પરંતુ જૈન પરંપરાના સમગ્ર ઇતિહાસમાં સીમાચિહ્નરૂપ બની રહેશે.

તેઓએ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના પ્રમુખ તરીકે ઘણા વર્ષો સુધી સેવાઓ આપી અને મુખ્યત્વે પ્રાચીન જૈન તીર્થોનાં જીર્ણોદ્ધારનાં કાર્યોને અગ્રિમતા આપી. તેઓશ્રીના માર્ગદર્શન હેઠળ દેલવાડાનાં જૈન મંદિરો, રાણકપુર તીર્થ, કુંભારિયાજી તીર્થ, શ્રી તારંગા તીર્થ, શત્રુંજય તીર્થ વગેરેનો ખૂબ જ કાળજીપૂર્વક જીર્ણોદ્ધાર થયો અને મંદિરોના શિલ્પસ્થાપત્યના મૂળ સ્વરૂપને હાનિ પહોંચાડ્યા વિના જીર્ણોદ્ધારનાં કાર્યો કરવામાં આવ્યાં. અમદાવાદમાં શાંતિનાથની પોળમાં આવેલ શાંતિનાથજીના દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર શ્રેષ્ઠીવર્ય કસ્તુરભાઈ લાલભાઈના માર્ગદર્શન હેઠળ કરવામાં આવ્યો હતો. કાષ્ટની કોતરણીનું કલાત્મક શિલ્પવિધાન તેના મૂળ સ્વરૂપમાં સાચવી રાખીને આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર થયો હતો. આ દેરાસર આજે પણ કાષ્ટની કોતરણીના કલાત્મક આવિષ્કારનું ઉત્તમ દૃષ્ટાંત છે. વળી, તીર્થોમાં આધુનિક સમયને અનુરૂપ સુવિધાઓવાળી ધર્મશાળાઓ પણ તેઓશ્રીના માર્ગદર્શન હેઠળ બાંધવામાં આવી, જે કારણે અન્ય તીર્થોમાં પણ આધુનિક સુવિધાઓવાળી ધર્મશાળાઓ બાંધવાની પ્રથા શરૂ થઈ. જૈન કુટુંબોનો આજના જમાનાનો આધુનિક યુવા વર્ગ પણ જૈન તીર્થોના પૂજા-દર્શન વગેરેનો લાભ લઈ અરિહંત ભગવાનની આરાધનામાં મગ્ન બન્યો છે. તેથી જૈન શાસનનો પ્રભાવ ગમે તેવા બાહ્ય પરિવર્તનોની સામે પણ ટકી રહ્યો છે, વધી રહ્યો છે.

અમદાવાદમાં આશરે છેલ્લાં ૫૦ વર્ષ દરમિયાન નદીપારના પશ્ચિમ વિસ્તારોમાં જે ઝડપથી વિકાસ થઈ રહ્યો છે, તેનું એક વિપરીત પરિણામ પણ આવ્યું છે. શહેરના કોટ-વિસ્તારની જૈનોની મોટા ભાગની વસ્તી સ્થળાંતર કરીને શહેર બહાર વસવા માંડી અને કોટ વિસ્તારમાં જે જૈન વિસ્તારો ગઈ કાલ સુધી ધબકતા હતા એમાંના કેટલાક વિસ્તારોમાં જૈનોનાં આંગળીના વેઢે ગણીએ તેટલાં કુટુંબો પણ રહ્યાં નથી. એક સમય એવો હતો કે પતાસા પોળ જેવી પોળમાં ચાર મોટાં દેરાસરોની સાથે પચીસથી વધુ ઘર દેરાસરો હતાં. આજે કોટવિસ્તારની

કેટલીક પોળોમાં આવેલાં દેરાસરોમાં માત્ર એક કે બે કુટુંબો પૂજાનો લાભ લે છે. સમયની આ કેવી બલિહારી ! આજે શહેરના કોટવિસ્તારોનાં મોટા ભાગનાં દેરાસરોની જાળવણી અને સાચવણીની સમસ્યા વધુ ને વધુ ઘેરી બનતી જાય છે. અમદાવાદ શહેરના કોટ વિસ્તારમાં સો વર્ષથી પણ વધુ પ્રાચીન એવાં ૧૦૦થી પણ વધુ દેરાસરો છે. સો વર્ષ પૂરાં થયાં હોય તેવું કોઈપણ દેરાસર તીર્થ બની જાય છે. આવા સો તીર્થોની જાળવણી અને સાચવણી એ રાજનગરના જૈન સમાજ માટે અને રાજનગરના શ્રી સંઘ સામે મોટો પડકાર છે. આ પડકારને પહોંચી વળવાની, સારી રીતે પાર પાડવાની ક્ષમતા અને આગવી કોઠાસૂઝ શ્રી સંઘમાં છે જ. આચાર્ય ભગવંતશ્રીઓની પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન હેઠળ આ સમસ્યા પણ રાજનગરનો સંઘ અને તેના જૈન અગ્રણીઓ હલ કરશે જ તેવી શ્રદ્ધા અસ્થાને નથી જ.

આશાપલ્લી નગરી આજનાં જમાલપુર દરવાજા બહાર કેલિકો મિલના પાછળના ભાગના વિસ્તારથી શરૂ થઈને બહેરામપુરા, કાંકરિયા, મણીનગર, વટવા, ઈસનપુર, શાહઆલમ, નવા ગામ વગેરે વિસ્તારોમાં વિસ્તરેલી હતી. ત્યાં જૈનોની વસ્તી ઘણી હતી. અને તે વિસ્તારોમાં ભાભા પાર્શ્વનાથનું ભવ્ય બાવન જિનાલય, અરિષ્ટ નેમિપ્રાસાદ વગેરે મોટાં જૈન મંદિરો અસ્તિત્વ ધરાવતાં હતાં. ત્યારબાદ અમદાવાદના ઘણા પરા વિસ્તારોમાં જૈનોની વસ્તી કેન્દ્રિત થઈ હતી. અમદાવાદનો સરસપુરનો વિસ્તાર એક સમયે જૈનોની વસ્તીથી ધબકતો હતો. ઉપરાંત ગોમતીપુર, રાજપુર, અમરાઈવાડી, અસારવા, જહાંગીરપુરા વગેરે વિસ્તારો પણ જૈનોની વસ્તીથી ધબકતા હતા. આ વિસ્તારોમાં આજથી ૪૦૦ વર્ષ પહેલાં અનેક ભવ્ય જિનાલયો વિદ્યમાન હતાં પરંતુ અમદાવાદના રાજ્યકર્તાઓએ કોટ વિસ્તારનું, બહારના આક્રમણથી રક્ષણ કરવામાં પરાઓની સલામતીની પૂરતી વ્યવસ્થા કરી નહીં કે કરી શક્યા નહીં. તેના પરિણામે તે વિસ્તારોમાં અનેક બાહ્ય હુમલાઓ થયા. વસ્તી વેર-વિખેર થતાં થતાં ક્રમશઃ ઘણી ઓછી થઈ ગઈ. એ વિસ્તારના ધંધા-રોજગાર ભાંગી પડ્યા. અને જિનાલયો નષ્ટ થઈ ગયાં. તે સમયે જૈન કુટુંબોની કેટલીક વસ્તી ત્યાંથી થોડાક માઈલનાં અંતરમાં નાના-નાના કસબાઓ અને ગામોમાં સ્થળાંતર કરી ગઈ, અથવા તો અન્ય બીજા વધુ સલામત સ્થળોએ ખસી ગઈ, જ્યારે કેટલીક વસ્તી શહેરના કોટવિસ્તારમાં સ્થાયી થઈ. આમ શહેરના પૂર્વ વિસ્તારોમાં જૈનોની વસ્તી ઘણી ઓછી થઈ ગઈ અને કોટવિસ્તારમાં જૈનોની વસ્તી વધી. ત્યારબાદ ધીમે-ધીમે જૈન કુટુંબોની વસ્તી અગાઉ જણાવ્યા પ્રમાણે શહેરના નદી પારના પશ્ચિમ વિસ્તારોમાં વધુ કેન્દ્રિત થવા માંડી છે. ઉપરાંત, શહેરના પૂર્વ વિસ્તારનાં પરાંઓમાં પણ જૈન કુટુંબોની વસ્તી વધવા માંડી છે, જે કારણે સરસપુર, ગોમતીપુર, વટવા, અમરાઈવાડી, મણિનગર, ઈસનપુર વગેરે વિસ્તારોમાં નવાં જૈન મંદિરોનું નિર્માણ થયું છે. ઉપરાંત, સૈજપુરબોધા અને નરોડાની આસપાસનો વિસ્તાર, જેમાં મુખ્યત્વે કૃષ્ણનગર અને મહાસુખનગરના નામે ઓળખાતા રહેઠાણ સંકુલોમાં જૈનોની વસ્તી ખૂબ વધવા માંડી છે. મુખ્યત્વે મધ્યમ વર્ગનાં જૈન કુટુંબોની વસ્તી અહીં કેન્દ્રિત થવા માંડી છે. તે જ પ્રમાણે ખાનપુર, શાહીબાગનો વિસ્તાર, વાડજ, સાબરમતી, ઉસ્માનપુરા વગેરે વિસ્તારોમાં ફરી એક વાર જૈન મંદિરોનાં આરતી અને મંગલદીવાના ઘંટારવ દૂર દૂર સુધી સંભળાવા માંડ્યાં છે.

૪૦૦ વર્ષ પહેલાં ઉસ્માનપુરામાં આવેલું શાંતિનાથજીનું ભવ્ય જિનાલય ભલે આજે નષ્ટ થઈ ગયું હોય પણ તે વિસ્તારમાં આજે ઘણાં જૈન મંદિરોની ધજા-પતાકા લહેરાઈ રહી છે. એ જ પ્રમાણે આજનો નવરંગપુરાનો વિસ્તાર જે અગાઉ ખાનપુર-શેખપુરના નામથી ઓળખાતો હતો, ત્યાં પણ ૪૦૦ વર્ષ અગાઉ જિનાલય હતું. ઉપરાંત, માદલપુર અને કોચરબ વિસ્તારમાં પણ જિનાલય હતાં. તે જિનાલયો નાશ પામ્યાં પરંતુ આજે તે વિસ્તારોમાં જ તથા તેની નજીકના પાલડી વિસ્તારમાં સંખ્યાબંધ જૈન દેરાસરો અસ્તિત્વમાં આવ્યાં છે. ઉપરાંત, સેટેલાઈટ રોડ, ડ્રાઈવ-ઇન રોડ અને ગાંધીનગર-સરખેજ હાઈવેની ઉપર બંને બાજુએ શહેરનો આજનો વિકાસ શરૂ થઈ ચૂક્યો છે. આ વિકાસ ગાંધીનગર-સરખેજ હાઈવેની સામેની બાજુએથી આરંભાઈને એક બાજુ ઓગણજ અને શેરીસા તીર્થ સુધી અને બીજી બાજુએ બોપલ, ગોધાવી અને સાણંદ સુધી ખૂબ જ ઝડપથી પ્રસરી રહ્યો છે. સાબરમતી નદીના કિનારે કોટ વિસ્તારમાં આવેલા અમદાવાદનો પૂર્વ દિશાનો વિસ્તાર ધીમે ધીમે વિકાસની દિશામાં આજે શહેરનો કોટ વિસ્તાર પણ ભેદીને પશ્ચિમ વિસ્તાર તરફ ખૂબ જ ઝડપથી આગળ વધી રહ્યો છે. આમ અમદાવાદ શહેરે તેની Integrity અને Identity (સુપ્રથિતતા અને વ્યક્તિતા) જાણે કે ગુમાવવા માંડી છે. એક સમય એવો હતો કે પ્રસંગે પ્રસંગે સમગ્ર જૈન સમાજ ભેગો થઈ ઊજવણીમાં ભાગ લેતો હતો. શહેરના રિલીફ રોડ ઉપર આવેલી પાંજરાપોળમાં પંચ કલ્યાણકનો વરઘોડો હોય ત્યારે, કે માંડવીની પોળમાં આવેલી સમેતશિખરની પોળમાં સંવત્સરીના પર્વનો દિવસ હોય ત્યારે, કે મહાવીર જન્મનો દિવસ હોય ત્યારે પતાસાની પોળ સહિત ઝવેરીવાડ દોશીવાડાની પોળનાં પાંચ મહાવીરનાં દર્શન કરવાં, બેસતુ વર્ષ હોય ત્યારે હઠીસિહના દેરાસરમાં, ભાઈબીજ હોય ત્યારે જમાલપુર ટોકરશાના મંદિરમાં, કારતક સુદ ચોથ હોય ત્યારે દાદા સાહેબના પગલાં પાસે કે કાર્તિકી પૂનમ હોય ત્યારે જમાલપુર દરવાજા બહાર આવેલા આણંદજી-કલ્યાણજીના બ્લોકમાં પટના દર્શન માટે “જૈનમ્ જપતિ શાસનમ્”નો નાદ ગુંજતો હતો, જૈન વસ્તીનો માનવ મહેરામણ જાણે કે ધસમસતા પૂરની માફક લહેરાતો હતો. આજે ખૂબ જ મોટા વિસ્તારોમાં જૈન કુટુંબોની વસ્તી ફેલાઈ હોવાના કારણે દૂરના અંતરની સમસ્યા વિકટ બની છે. આજે માનવમહેરામણ ધરણીધરના દેરાસર પાસે-બેસતા મહિનાના દિવસે કે પૂનમના દિવસે ઉમટેલો જોવા મળે છે પરંતુ તે તો રાજનગરના ભવ્ય ભૂતકાળની એક ઝાંખી માત્ર છે.

સં. ૧૯૬૩માં પાંચમી જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સ બાદ રાજનગરમાં જૈનધર્મના અનેક ઉત્સવો ઊજવાયા છે. દેરાસરોની પ્રતિષ્ઠાનો ઉત્સવ હોય, પર્યુષણ પર્વ દરમ્યાન અઢાઈના પારણાનો ઉત્સવ હોય, ઉપધાનતપની આરાધનાના પ્રસંગે હોય, કે દીક્ષાનો ઉત્સવ હોય-આવા અનેક ઉત્સવો અને પર્વો રાજનગરમાં જૈન શાસનનો ડંકો વગાડતા જ રહ્યા છે. પરંતુ તેમાં પણ કેટલીક ઘટનાઓ સીમાચિહ્ન રૂપ બની છે.

એમ કહેવાય છે કે રીચી રોડ ઉપરના વધતા જતા વાહનવ્યવહારનું દબાણ ઓછું થાય તે માટે લાલદરવાજાથી સ્ટેશન સુધીનો બીજો એક સમાન્તર રોડ બનાવવામાં આવ્યો જે આજે

‘રિલીફ રોડ’ અથવા ‘તિલક રોડ’ના નામથી પ્રચલિત છે. આ રોડ જ્યારે તૈયાર થયો ત્યારે સૌ પ્રથમ કોઈ અંગ્રેજ અમલદારની સવારી કે કોઈ શ્રીમંત કુટુંબના લગ્નપ્રસંગનો વરઘોડો આ રોડ ઉપરથી પસાર થયો ન હતો. પરંતુ એક દંપતિની જૈન દીક્ષાનો ભવ્ય વરઘોડો આ રોડ ઉપરથી પસાર થયો હતો. આજે રિલીફ રોડ ઉપર આવેલા શેખના પાડાના રહીશ અને તે સમયે જેમનું સંસારી નામ ‘કાંતિભાઈ કેશવલાલ કડિયા’ હતું, તે અને તેમનાં ધર્મપત્ની બંનેએ એકસાથે દીક્ષા લીધી હતી. અને તેઓ બંને એકસાથે રથમાં બેસીને સંયમના માર્ગ ઉપર રિલીફ રોડ ઉપર આગળ વધ્યા હતાં. શ્રી કાંતિભાઈ કડિયા પંન્યાસ મહારાજ ભદ્રંકર વિજયના શિષ્ય બન્યા અને દીક્ષાસમયે શ્રી કલ્યાણપ્રભવિજય નામ ધારણ કર્યું હતું. રાજનગરે ત્યારબાદ દીક્ષાનાં અનેક ભવ્ય મહાત્સવોનાં દર્શન કર્યાં છે અને છેલ્લે રાજનગરના જૈન સંઘે પરમ પૂજ્ય આચાર્ય વિજય રામચંદ્રસૂરીશ્વરજીના છેલ્લા શિષ્ય હિતરુચિ વિજય-જેઓનું સંસારી નામ અતુલ શાહ હતું — તેમની દીક્ષાનો એક ભવ્ય પ્રસંગ ઊજવ્યો. રાજનગરના સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમમાં આ દીક્ષા મહોત્સવ ઊજવવામાં આવ્યો હતો. રાજનગરનો સમગ્ર જૈન સમુદાય ઉલ્લાસ અને ઉમંગભરે દીક્ષાના એ વરઘોડાને જોવા માટે ઊમટી પડ્યો હતો. આ પ્રસંગનું નિરીક્ષણ કરવા માટે દેશ-વિદેશના અનેક પત્રકારો રાજનગરમાં આવી પહોંચ્યા હતા. ફરી એક વાર ગુજરાતે અને સમગ્ર દેશે રાજનગરની અને સમગ્ર જૈન સંઘની એકતાનાં અને શક્તિનાં દર્શન કર્યાં. મુંબઈના હીરાના વેપારી અને કરોડપતિ મા-બાપનો ગ્રેજ્યુએટ થયેલો યુવાન પુત્ર સરદાર પટેલ સ્ટેડિયમમાં લાખોની માનવમેદનીની વચ્ચે સંયમમાર્ગ ગ્રહણ કરતી વેળાએ નાચી ઊઠ્યો હતો.

અમદાવાદના કેન્દ્ર સમા ભદ્ર વિસ્તારમાં કાલી માતાનું મંદિર છે. અગાઉ કાલી માતાના મંદિરમાં વર્ષમાં એક વાર બકરાનો જાહેરમાં વધ કરવાની એક પરંપરા ચાલી આવતી હતી. આચાર્ય વિજયરામચંદ્રસૂરીશ્વરજીએ તે સમયે આ પ્રથા બંધ કરાવવા માટે એક શાંત પણ પ્રચંડ આંદોલન ચલાવ્યું, જેના પરિણામ રૂપે એ પ્રથાનો અંત આવી શક્યો.

જીવદયાનો આ સંદેશ એ જૈનશાસનનો મુખ્ય સંદેશ છે. જીવદયાની ભાવનાને હાનિ પહોંચાડે તેવી કોઈપણ ઘટના જૈન સંઘની ચેતનાને જાગ્રત કરે છે, સક્રિય કરે છે, પ્રવૃત્ત કરે છે. તેવા સમયે જૈન સંઘ સમગ્ર ગુજરાતની પ્રજાને પોતાનું નેતૃત્વ પૂરું પાડે છે અને ક્યારેક તો સમગ્ર દેશની પ્રજાને પણ માર્ગદર્શન પૂરું પાડે છે.

ગીતાબહેન રાંભિયા નામનાં એક જૈન શ્રાવિકાએ જીવદયાના કાર્યને પોતાનું મુખ્ય ધ્યેય બનાવ્યું હતું. તેમણે ગાયોની ગેરકાયદેસર કતલ કરનારાઓની સામે જેહાદ શરૂ કરી હતી. પરંતુ આર્થિક હિતોના લોભમાં કેટલાંક અસામાજિક તત્ત્વોએ આંબાવાડી વિસ્તારમાં સીં. એન. વિદ્યાલયની સામે રોડ ઉપર જ ગીતાબહેન રાંભિયાની કૂર હત્યા કરી નાંખી. સમગ્ર ગુજરાતના અને ગુજરાત બહારના તમામ જૈન સંઘોએ પોતાની ઠંડી તાકાતનો પરંચો તે સમયે બતાવ્યો. ગામેગામના જૈન સંઘોએ સ્વયંભૂ રીતે બંધ પાળ્યો. આ જૈન સંઘોને ગામેગામની અને ગુજરાતનાં તમામ શહેરોની પ્રજા અનુસરી અને સમગ્ર ગુજરાતે સતત ત્રણ દિવસ ભારે સંયમ દાખવી

અભૂતપૂર્વ બંધનું આયોજન કર્યું; પરિણામે ગૌવંશ હત્યાના પ્રતિબંધનો કાયદો સરકારને વટહુકમ દ્વારા બહાર પાડવો પડ્યો. ઇતિહાસમાં જૈન સંઘોની ઠંડી તાકાતના જે વિરલ પ્રસંગો સાંભળવા મળે છે, તેમાંના એક એવા એ પ્રસંગે ગુજરાતના જાહેર જીવનમાં જૈન સમાજનો પ્રભાવ કેવો તો હોઈ શકે છે તેની પ્રતીતિ સમગ્ર દેશને કરાવી.

રાજનગરનાં જૈન દેરાસરોમાં કાળુશીની પોળનાં દેરાસરો ખૂબ જ પ્રાચીન છે. આ દેરાસરોમાં એક બાળક ઠેઠ એના બાળપણથી રોજ દર્શન કરતો હતો. જૈન કુળમાં જન્મેલા એ બાળકમાં જૈનત્વના સંસ્કારો સુદૃઢપણે સીંચાયેલા. તે બાળક યુવાનવયે ગ્રેજ્યુએટ થયા પછી સંયમજીવનનો માર્ગ અપનાવે છે અને સમય જતાં આચાર્ય ભુવનભાનુસૂરીશ્વરજીના નામે પ્રસિદ્ધ થાય છે. તેઓએ અનેક જૈનશિબિરોનું આયોજન કરીને જૈન શાસનના પ્રભાવને માત્ર ગુજરાતમાં જ નહીં, પરંતુ, રાજસ્થાન, મધ્યપ્રદેશ, ઓરિસ્સા, મહારાષ્ટ્ર અને દક્ષિણ ભારતનાં રાજ્યોમાં પણ વિસ્તાર્યો હતો. રાજનગરના વાસણા વિસ્તારમાં આવેલ પંકજ સોસાયટીના ઉપાશ્રયમાં તેઓ કાળધર્મ પામ્યા હતા; બે વર્ષ બાદ તે જ વિસ્તારમાં તેમના પુણ્ય સ્મારક રૂપે તૈયાર કરવામાં આવેલ ગુરુમંદિરની પ્રતિષ્ઠાના પ્રસંગે રાજનગરે ફરી એક ભવ્ય રથયાત્રાનાં દર્શન કર્યા અને જૈન શાસનની પ્રભાવના વધે તેવાં પ્રદર્શનો તે સમયે યોજાયાં. આ સમગ્ર પ્રસંગે ફરી રાજનગરના જૈન સમાજમાં અનેરો ઉત્સાહ, ઉમંગ અને ઉલ્લાસ પ્રગટ્યા અને રાજનગરની સમસ્ત પ્રજા તેની સાક્ષી બની !

હે રાજનગર ! તું સાચા અર્થમાં જૈનપુરી છે, જૈન તીર્થ છે. શત્રુંજયની નવ ટૂકોમાં પાંચ ટૂકો રાજનગરના જૈન શ્રેષ્ઠીઓએ નિર્માણ કરેલી છે. જૈનોના મુખ્ય તીર્થ શત્રુંજયનો વહીવટ રાજનગરના જૈન સંઘ હસ્તક હતો અને આજે આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી દ્વારા થાય છે, જેનું મુખ્ય કાર્યાલય રાજનગરમાં જ છે.

હે રાજનગર ! જૈન શાસનના પ્રભાવને કારણે તારી નગરરચના પણ જીવદયાના પ્રતીક સમાન છે. શહેરમાં દરેક પોળની રચનામાં પરબડીનું સ્થાન અનિવાર્ય હતું. શહેરમાં તે સમયનાં મકાનોની બહારની દીવાલોમાં પક્ષીઓને રહેવા માટેની બખોલની પણ ખાસ રચના કરવામાં આવતી. શહેરના હાર્દ સમા અને આજે રિલીફરોડના નામથી પ્રચલિત વિસ્તારમાં ‘અમદાવાદ-પાંજરાપોળ’ નામની સંસ્થા વર્ષોથી જીવદયાની પ્રવૃત્તિ ખૂબ જ મોટા પાયે કરતી આવી છે.

આ જ કારણે હે રાજનગર ! તને ‘એક તીર્થ’ તરીકે ગણવામાં આવતું હતું. સં. ૧૬૬૨ની લલિતસાગર મહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં રાજનગરની એક તીર્થ તરીકે ગણના કરવામાં આવી હતી. સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં સુરતથી રાજનગરની તીર્થયાત્રાએ આવેલા સંઘનું વર્ણન છે. આ સંઘે સરસપુરમાં પડાવ કર્યો હતો. દસ દિવસ માટે સંઘે અહીં મુકામ કર્યો હતો. અને એ દસ દિવસો દરમિયાન સંઘે રાજનગરનાં તે સમયે વિદ્યમાન તમામ દેરાસરોમાં દર્શન-પૂજા-ચૈત્ય વંદન આદિ વિધિપૂર્વક આરાધના કરી હતી. સં. ૧૮૧૨માં રત્નવિજયે અમદાવાદની તીર્થયાત્રા કરી હતી તેનું તેમણે કરેલું વર્ણન ચાર પાનાની હસ્તપ્રતમાં

છે. આમ, હે રાજનગર ! તું જૈનોની જૈનપુરી છે, જૈન તીર્થ છે. દસમા સૈકાથી આશાપલ્લી, કર્ણાવતી અને અમદાવાદ-એમ તારાં વિવિધ નામકરણો રાજકીય પરિસ્થિતિ અનુસાર ભલે થયાં હશે પરંતુ તારો અસલ રંગ એ તીર્થનો રંગ છે; તારામાં 'તીર્થ' એક 'પુરી' બન્યું છે.

હે રાજનગર ! તારો તો એવો પ્રભાવ છે કે કલકત્તાનાં કાલીમાતાને રાજનગરમાં આવવું હોય તો પોતાનું રૌદ્ર સ્વરૂપ છોડીને ભદ્રસ્વરૂપ ધારણ કરવું પડે છે; એમણે 'ભદ્રકાળી' બનવું પડે છે !

ભારતભરમાં સૌથી વધુ જૈન દેરાસરોનું નિર્માણ અહીં થયું છે. સૌથી વધુ જૈનમંદિરો મુસ્લિમકાળ દરમિયાન અહીં તૂટ્યાં છે અને આજે સૌથી વધારે સંખ્યામાં જૈન મંદિરો હે રાજનગર ! તારામાં જ વિદ્યમાન છે.

હે રાજનગર ! આચાર્ય જિનચંદ્રસૂરિ, આચાર્ય જિન માણિક્ય સૂરિ, આચાર્ય હીર વિજય સૂરિ, આચાર્ય વિજય સેન સૂરિ, આચાર્ય દેવ સૂરીશ્વરજી, આચાર્ય આનંદસૂરીશ્વરજી, આચાર્ય રાજસાગર સૂરિ, ઉપાધ્યાય યશોવિજયજી, સૌભાગ્ય વિજયજી, રૂપ વિજયજી, પં. વીરવિજયજી, આચાર્ય દાનસૂરીશ્વરજી, આચાર્ય નેમિસૂરીશ્વરજી, શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરસૂરીશ્વરજી, આચાર્ય સિદ્ધિ સૂરીશ્વરજી (બાપજી મહારાજ) વગેરે અનેક આચાર્યો-ભગવંતોનાં પુનિત પગલાંથી તારી ધરતી પાવન થઈ છે. એવા હે તીર્થ સ્વરૂપ-જૈનપુરી-રાજનગર ! તને અમારાં કોટિ કોટિ વંદન !

સંદર્ભ સૂચિ

૧. અમદાવાદનું રેખાદર્શન (ગુજરાત ઇતિહાસ પરિષદનું ૧૩મું અધિવેશન) પૃ. ૩૭.
૨. શ્રી પ્રબંધ ચિંતામણિનું ગુજરાતી ભાષાંતર (આવૃત્તિ-૧) પૃ. ૧૧૯.
અમદાવાદનું રેખાદર્શન (ગુજરાત ઇતિહાસ પરિષદનું ૧૩મું અધિવેશન) પૃ. ૧૯.
૩. શ્રી પટ્ટાવલી પરાગ સંગ્રહ - પં. કલ્યાણ વિજયગણિ પૃ. ૩૦૫.
૪. અમદાવાદનું રેખાદર્શન (ગુજરાત ઇતિહાસ પરિષદનું ૧૩મું અધિવેશન) પૃ. ૧૯.
શ્રી પ્રબંધ ચિંતામણિનું ગુજરાતી ભાષાંતર (આવૃત્તિ-૧) પૃ. ૧૧૫, ૧૧૬, દુર્ગાશંકર કેવળરામ શાસ્ત્રી.
૫. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ-૩) ત્રિપુટી મહારાજ, પૃ. ૫૪૨.
૬. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ-૩) ત્રિપુટી મહારાજ, પૃ. ૩૬૯.
૭. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ-૩) ત્રિપુટી મહારાજ, પૃ. ૪૪૫-૪૪૬-૪૬૩.
૮. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ-૩) ત્રિપુટી મહારાજ, પૃ. ૧૮.
૯. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ-૩), પૃ. ૨૧૧.
૧૦. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ-૩) પૃ. ૨૬.
૧૧. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ-૩) પૃ. ૩૪૬.
૧૨. જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ (આવૃત્તિ-૧) મોહનલાલ દલીચંદ દેસાઈ, પૃ. ૫૭૫-૫૭૬.
૧૩. સૂરીશ્વર અને સમ્રાટ - શ્રી વિદ્યાવિજયજી મહારાજ, પૃ. ૧૯૬.
૧૪. અમદાવાદનો ઇતિહાસ (આવૃત્તિ-૨) મગનલાલ વખતચંદ શેઠ, પૃ. ૪૩.
૧૫. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી-માલતીબેન શાહ, પૃ. ૧૯૨.
૧૬. ગુજરાતનું પાટનગર અમદાવાદ-રત્ન મણિરાવ ભીમરાવ જોડે, પૃ. ૧૬૫, ૧૬૬.

સરસપુરનું
શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર

શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર

શેઠ શ્રી શાંતિદાસને અમદાવાદમાં ભવ્ય દેરાસર બાંધવાનો વિચાર આવ્યો હતો. આ વિચાર તેમણે પોતાના ભાઈ વર્ધમાનને જણાવ્યો. અને ત્યારબાદ તેમણે દેરાસર બંધાવવા મુક્તિસાગરજી મહારાજની આજ્ઞા માંગી.

સં. ૧૬૫૫માં અમદાવાદમાં ઢીંગવા પાડા પાસે(આજનું ઢીંકવા ચોકી, કાલુપુર, ટંકશાળ પાસે)ની જમીનમાંથી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની જિનપ્રતિમા નીકળી હતી. જૈન સંધે સં. ૧૬૫૬માં માગસર સુદિ પાંચમના રોજ અમદાવાદના શકંદરપુર પાસેના બીબીપુરમાં જિનપ્રાસાદ બંધાવી, તેમાં ભટ્ટારક વિજયસેનસૂરિના હાથે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી.

શેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ બીબીપુરમાં તીર્થધામ બનાવવા સં. ૧૬૭૮માં મોટાભાઈ વર્ધમાનની દેખરેખ નીચે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના આ મંદિરનો મોટો જીર્ણોદ્ધાર શરૂ કરાવ્યો. ત્રણ શિખરો, ત્રણ ગભારા, છ મંડપો, ત્રણ શુંગાર ચોકી તથા ચારે બાજુએ નાની બાવન દેરીઓ બનાવી. તેને ફરતો મજબૂત કિલ્લો બનાવ્યો. આમ, તીર્થધામ જેવો વિશાળ જિનપ્રાસાદ બનાવી, નવી જિનપ્રતિમાઓ ભરાવી. મોટો ઉત્સવ કરી મહો. મુક્તિસાગર ગણિવરના હાથે સં. ૧૬૮૨ના જેઠ વદ નોમને ગુરુવારે મહાપ્રતિષ્ઠા કરી.

સં. ૧૬૮૪માં (ઈ. સં. ૧૬૩૮માં) મેન્ડેલસ્લો નામના પ્રવાસીએ આ દેરાસરની મુલાકાત લીધી હતી અને તેની વિગતો નોંધી છે. સં. ૧૬૮૭માં (ઈ. સં. ૧૬૪૦માં) ‘શ્રી ચિંતામણિ પ્રશસ્તિ’ કાવ્ય રચાયું, જેમાં મંદિરના વર્ણનની ઘણી વિગતો આવે છે. સં. ૧૭૦૧માં (ઈ. સં. ૧૬૪૫માં) ઔરંગઝેબે તેને મસ્જિદમાં ફેરવ્યું. સં. ૧૭૦૪માં (ઈ. સં. ૧૬૪૮માં) તે ઇમારત પાછી મેળવવા અંગે શાહજહાં બાદશાહ પાસેથી શેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ ફરમાન કઢાવ્યું. સં. ૧૭૦૫માં (ઈ. સં. ૧૬૪૯માં) ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ જિનાલય ફરી તૈયાર કરાવવામાં આવ્યું. પરંતુ, મંદિરમાં ગાયનો વધ થયેલો હોવાથી ફરી દેરાસર તરીકે તેને સ્વીકારવામાં આવ્યું.

નહીં. અને આમ, તે સમયમાં લાખો રૂપિયાના ખર્ચે નિર્માણ કરવામાં આવેલ આ ભવ્ય જિનાલયનો નાશ થઈ ગયો.

શેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ આ દેરાસર ભવ્ય અને નમૂનેદાર બનાવવામાં કોઈ કચાશ રાખી નહોતી. શરૂઆતથી જ ઉત્તમ સાધનસામગ્રી, કારીગરો વગેરે મેળવવા માટે પ્રયાસ શરૂ કર્યા હતા. જયપુરથી ઊંચી કિંમત આપીને મકરાનનો આરસપહાણ ખરીદ્યો. આગ્રા અને દિલ્હી જઈને તે આરસપહાણ ઉપર સરસ કોતરકામ કરનાર શિલ્પીઓને અમદાવાદમાં લાવીને વસાવ્યા હતા. ખંભાતમાંથી જાતજાતના અકીકના પથ્થરો ખરીદ્યા હતા. સોમપુરા સલાટોએ શિલ્પ-શાસ્ત્રોના નિયમ મુજબ દેરાસરના નકશા તૈયાર કર્યા હતાં. અનુભવી અને બહુશ્રુત વિદ્વાન શ્રી મુક્તિસાગરજીએ ધાર્મિક નિયમો સમજાવીને દેરાસરમાં ભોંયરા અને ફરતાં બાવન જિનાલય કેવી રીતે બંધાવવા તે સમજાવ્યું હતું.

ટૂંકમાં, આ દેરાસર ઉત્તમ પ્રકારનું નમૂનેદાર દેરાસર બને એ માટે તેમણે પોતાનાથી બનતા બધાજ પ્રયાસો કરવા માંડ્યા હતા. અને એ માટે તેમણે પોતાનાં દ્રવ્ય, સમય, શક્તિ-એ બધાનો છૂટે હાથે ઉપયોગ કરવામાં કશી મજા રાખી નહોતી.

શ્રી જેમ્સ કેમ્પબેલ “Gazetteer of the Bombay Presidency” ના Vol.IV માં Pg. 285 ઉપર નોંધે છે કે :

“ઐતિહાસિક મહત્વ ધરાવતું આ એક સુંદર સ્થળ છે શાંતિદાસ નામના ધનાઢ્ય વાણિયા વેપારીએ રૂ. ૯,૦૦,૦૦૦ ના ખર્ચે ઈ. સ. ૧૬૩૮માં બંધાવ્યું હતું. અનેક રમણીય ઈમારતોમાં આ એક અત્યંત રમણીય ઈમારત છે.”

આશરે ૩૭૦ વર્ષ પહેલાં નવ લાખ રૂપિયાના ખર્ચે તૈયાર થયેલું આ દેરાસર કેવું તો ભવ્ય હશે ! કેવા અનુપમ કલાસૌંદર્યથી શોભતું હશે ! તેની તો માત્ર કલ્પના જ કરવી રહી. આજનું હઠીસિંહનું ભવ્ય જિનાલય આશરે આઠથી દસ લાખ રૂપિયાના ખર્ચે બંધાયું હતું. હઠીસિંહનું દેરાસર આશરે ૧૫૦ વર્ષ પહેલાં બંધાયું હતું. તેની સરખામણીએ ૩૭૦ વર્ષ પહેલાં રૂ. નવ લાખના ખર્ચે તૈયાર થયેલું એ દેરાસર કેટલું તો ભવ્ય હશે, તેની એક આછેરી ઝાંખી કલ્પનાયશ્ચુ દ્વારા થઈ શકે છે.

આ દેરાસર બંધાયા પછી ૧૨ વર્ષ બાદ સં. ૧૬૮૪(ઈ. સ. ૧૬૩૮)માં જર્મન પ્રવાસી આલ્બર્ટ. ડી. મેન્ડેલસ્લોએ પોતાના ભારતના પ્રવાસ દરમિયાન આ દેરાસરની મુલાકાત લીધી હતી. આ દેરાસરનું વર્ણન કરતાં મેન્ડેલસ્લો જણાવે છે-

“આ દેરાસર નિઃશંકપણે અમદાવાદ શહેરના જોવાલાયક ઉત્તમ સ્થાપત્યમાંનું એક હતું. તે સમયે આ દેરાસર નવું જ હતું. કારણ કે તેના સ્થાપક શાંતિદાસ નામે ધનિક વાણિયા મારા સમયમાં જીવતા હતા. ઊંચી પથ્થરની દીવાલથી બંધાયેલા વિશાળ યોગાનની મધ્યમાં આ દેરાસર આવેલ હતું. તેમાં ફરતી ભમતી હતી કે જેમાં નાની નાની ઓરડીઓમાં સફેદ કે કાળા

આરસપહાણની મૂર્તિઓ હતી.....કેટલીક દેરીઓમાં વચ્ચે મોટી અને આજુબાજુ એક એક નાની મૂર્તિ - એ રીતે ત્રણ મૂર્તિઓ હતી.

“પ્રવેશદ્વારમાં બે કાળા આરસના સંપૂર્ણ કદના હાથીઓ હતા અને તેમાંના એક ઉપર સ્થાપકની (શાંતિદાસની) મૂર્તિ હતી. આખું દેરાસર છતવાળું હતું. અને દીવાલો માણસ અને બીજાં જીવંત પ્રાણીઓની કેટલીક આકૃતિઓથી શણગારવામાં આવી હતી. આ મસ્જિદ (દેરાસર)માં લાકડાના કઠેરાથી જુદા જુદા પાડવામાં આવેલ ત્રણ નાનાં દેરાં (ગભારા) અથવા અંધારાવાળાં (obscure) સ્થાનો સિવાય બીજું કંઈ ન હતું. આની અંદર તીર્થકરોની આરસપહાણની મૂર્તિઓ હતી અને વચલી દેરીમાં રહેલ મૂર્તિ પાસે ઝળહળતો દીપક હતો.

“અમે ત્યાં તેઓના એક પૂજારીને પણ જોયો કે જે તે સમયે ભક્તિ કરવા આવતા ભક્તોના હાથમાંથી મૂર્તિઓને શણગારવા માટે ફૂલો, કઠેરા પાસે લટકાવેલ દીવાઓ માટે તેલ (ધી) અને ભોગ (sacrifice) માટે ઘઉં અને મીઠું લેવામાં રોકાયેલો હતો. તેણે ફૂલોને મૂર્તિઓ પાસે ગોઠવ્યાં. તેના મોં અને નાક લીનનના ટુકડા વડે ઢાંકેલા કે જેથી તેના શ્વાસની અશુદ્ધતા ઈશ્વરને અપવિત્ર ન કરે. અને દીવા પાસે આવતાં જ તે કંઈક પ્રાર્થના બોલતો અને તેના હાથ જ્યોતની ઉપર અને નીચે ફેરવતો-જાણે કે તેણે તેને (હાથને) અગ્નિમાં ઘોઈ નાંખ્યા ન હોય ! અને ક્યારેક તેનું મોં પણ તેનાથી ઘસતો.”

ઈ. સ. ૧૮૫૮માં શ્રીયુત મગનલાલ વખતચંદ આ દેરાસર વિશે જણાવે છે-

“એ દહેરાનો ઘાટ તમામ હઠીસંઘના દહેરા જેવો છે પણ તફાવત એટલો જ કે હઠીસંઘનું દહેરું પશ્ચિમાભિમુખ છે ને આ દહેરું ઉત્તરાભિમુખનું છે.”

આ દેરાસરને તીર્થરૂપે લેખવામાં આવતું હતું. શ્રી શીલવિજયજી પોતાની “તીર્થમાલા” માં આ દેરાસરનું તીર્થ તરીકે વર્ણન કરે છે —

“ઓસવંશે શાંતિદાસ, શ્રી ચિંતામણિ પૂજ્યા પાસ,

પ્રભુ સેવાઈ ગજસંપદા દિલ્લીસરિ બહુ માન્યો સદા..” કડી ૧૫૧

શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના આ ભવ્ય દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા થયાને બે દાયકા થયા ન થયા, ત્યાં તો કમનસીબે તેનો નાશ થાય છે. મુગલ બાદશાહ શાહજહાંના હાથ નીચે ઈ. સ. ૧૬૪૫થી ૧૬૪૬ના સમય દરમ્યાન (સં. ૧૭૦૧ થી ૧૭૦૨) ગુજરાતના સૂબા તરીકે ઔરંગઝેબ નિમાયો હતો. તે સમયનો પ્રસંગ છે.

યુવાનીના મદથી ચક્ર્યૂર બનેલા ધર્મ ઝનૂની એવા રાજકુમાર ઔરંગઝેબની નજરે એક દિવસ જૈનોનું આ ભવ્ય દેરાસર આવી ચડ્યું. આવું ભવ્ય દેરાસર બીજા ધર્મનું હોય એ હકીકત ઔરંગઝેબથી સાંખી શકાઈ નહીં. તેણે આ દેરાસરને મસ્જિદમાં ફેરવવા માટે હુકમો કર્યા. દેરાસરની આ ભવ્ય ઈમારતને ભારે નુકસાન પહોંચાડવાની સાથે સાથે તેણે આ દેરાસરમાં એક ગાયનો વધ પણ કરાવ્યો કે જેથી ત્યારબાદ જૈનો તેનો ફરી દેરાસર તરીકે ઉપયોગ કરી શકે

નહીં. જૈનધર્મની આ પવિત્ર ઇમારતનો, તેની ભવ્યતા સાંખી ન શકવાને કારણે ઇસ્લામ ધર્મની ઇમારતમાં ફેરવવા માટે ઔરંગઝેબે કંઈ બાકી ન રાખ્યું. આ દેરાસરને ઇસ્લામ ધર્મની મસ્જિદમાં ફેરવવા માટે તેણે (ઔરંગઝેબે) જૈન તીર્થંકરોની મૂર્તિઓનાં નાક તોડી નાંખવાનો હુકમ કર્યો. તેણે તીર્થંકરોની મૂર્તિઓને નુકસાન પહોંચાડવા માંડ્યું. અને આ રીતે ઉત્તમ શિલ્પનાં પ્રતીકરૂપ આ મૂર્તિઓને ખંડિત કરવામાં આવી. વળી, આ દેરાસરને મસ્જિદમાં ફેરવી નાંખવા માટે એમાં નવી મહેરાબો પણ બનાવવામાં આવી. આ મસ્જિદને તેણે કુબત-અલ-ઈસ્લામ (Qubbat-ul-Islam) અર્થાત્ ‘ઈસ્લામની તાકાત’ એવું નામ પણ આપ્યું હતું. આ ઉપરાંત, મંદિરની મનોહર કારીગરીની પણ સારા પ્રમાણમાં ભાંગફોડ કરવામાં આવી હતી. આ બનાવ ઈ. સ. ૧૬૪૫ (સં. ૧૭૦૧)માં બન્યો.

આ મહાન આપત્તિ વેળાએ દેરાસરને થતું નુકસાન તો શ્રી શાંતિદાસ શેઠ અટકાવી ન શક્યા, પરંતુ દેરાસરની મુખ્ય પાંચ પ્રતિમાઓને ઝવેરીવાડામાં લાવવામાં આવી. આ પ્રતિમાઓમાંની બે પ્રતિમાઓ ૧૦૦-૧૦૦ મણ વજનની હતી. એટલે દેરાસરના પ્રાણરૂપ મૂળનાયક શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા અને અન્ય ચાર પ્રતિમાઓને ઝવેરીવાડામાં લાવીને મુગલ રાજકુમારને એ વાતની ગંધ સરખી આવવા ન પામે એ રીતે છુપાવીને રાખવામાં આવી. એમાંની એક પ્રતિમા નિશાપોળમાં-જગવલ્લભપાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં ભોંયરામાં પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવી. આ જ મૂર્તિઓની પ્રતિષ્ઠા શ્રી શાંતિદાસ શેઠના વંશજોએ આ બનાવ પછી લગભગ એકસો વર્ષ બાદ ઝવેરીવાડામાં જ દેરાસર બંધાવીને ફરીવાર કરી. આ દેરાસરો આજે પણ અમદાવાદમાં મોજૂદ છે.

શાંતિદાસ ઝવેરીના જીવનનું આ સોનેરી સ્વપ્ન હતું. આ સોનેરી સ્વપ્નને ઔરંગઝેબ જેવા કટ્ટર મુસ્લિમ રાજાએ ઝનૂનથી અને ફૂરતાથી ધૂળમાં રગદોળી નાંખ્યું. આ દુર્ઘટનાએ શાંતિદાસ ઝવેરીના હૃદયને કેવી પીડા આપી હશે તે તો માત્ર ઈશ્વર જ જાણે ! શાંતિદાસ ઝવેરીએ ઝેરના આ પ્યાલાને પીધો અને પચાવ્યો પણ ખરો. અને ધીમે ધીમે એ વિષના પ્યાલાને અમૃતમાં પલટાવવાનો પ્રયત્ન પુરુષાર્થ કર્યો. જે ઔરંગઝેબે શાંતિદાસ ઝવેરીના આ ભવ્ય જિનમંદિરને તોડ્યું, તે જ ઔરંગઝેબ સમય જતાં શાંતિ સ્થાપવા પોતાના અગ્રદૂત તરીકે શેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીને નવાજે છે !

કહેવાય છે કે ફિનિક્સ નામનું પંખી મૃત્યુ પામે તો તેની રાખમાંથી ફરીવાર નવો જન્મ લે છે. ઔરંગઝેબે શાંતિદાસ ઝવેરીના આ ભવ્ય જિનાલયને તોડ્યું, તો તેના વારસદારોએ ઝવેરીવાડામાં જ સો વર્ષ પછી પણ બીજાં અનેક દેરાસરો બંધાવ્યાં. એક સમય એવો હતો કે, માત્ર ઝવેરીવાડામાં જ ૨૭ દેરાસરો જૈનશાસનની ધજાઓ ફરકાવતાં હતાં.

હઠીસિંહની વાડીનું દેરાસર

હઠીસિંહની વાડીનું દેરાસર

હઠીસિંહનું દેરાસર હઠીસિંહ કેસરીસિંહ શેઠે બંધાવવાનું શરૂ કર્યું હતું.

શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહનો જન્મ સં. ૧૮૫૨માં થયો હતો. શેઠ હઠીસિંહ, હેમાભાઈ શેઠ અને મગનભાઈ કરમચંદ સાથે મળીને પંચતીર્થનો સંઘ લઈ જાત્રાએ નીકળ્યા હતા. રસ્તામાં રોગચાળાના ખબર મળતાં પાછા આવ્યા. સં. ૧૮૭૧માં એમણે દિલ્હી દરવાજા બહાર મોટી વાડીમાં એક ભવ્ય મંદિરનું ખાતમુહૂર્ત કર્યું. એ મંદિર પૂરું થાય એ પહેલાં એમના માતૃશ્રી સુરજબાઈ માંદા પડ્યાં. તે સમય દરમ્યાન હઠીસિંહને હોઠે ફોલ્લી થઈ અને ફોલ્લી વકરી અને માત્ર ચાર દિવસની માંદગીથી હઠીસિંહ સં. ૧૮૭૧ના શ્રાવણ મહિનામાં મૃત્યુ પામ્યા. હઠીસિંહના મરણ પછી એક મહિને એમનાં માતા સુરજબાઈ પણ ગુજરી ગયાં.

હઠીસિંહે રાજનગરના નગરશેઠ હિમાભાઈની પુત્રી રુકમણી સાથે લગ્ન કર્યા હતાં. રુકમણી શેઠાણી આંખે અંધ થયાં. ત્યારબાદ હિમાભાઈ શેઠની બીજી પુત્રી પ્રસન્ન સાથે લગ્ન કર્યા. પ્રસન્નનું મરણ થયું, ત્યારે ઘોઘાના એક વણિકની પુત્રી હરકુંવર સાથે ત્રીજી વારનું લગ્ન કર્યું. આ હરકુંવર શેઠાણી બહુ શુકનિયાળ ગણાયાં કારણ કે એમના આવ્યા પછી હઠીસિંહની સમૃદ્ધિ ઘણી વધી. હરકુંવર શેઠાણીએ મંદિરનું અધૂરું કામ પૂરું કરાવ્યું.

મંદિરના નકશાઓ શેઠાણી જાતે જોતાં હતાં. જરૂર પડે ત્યાં ફેરફાર પણ સૂચવતાં હતાં. શેઠાણીએ પોતાના સ્વર્ગસ્થ પતિની ધારણા કરતાં પણ વધારે મોટા પાયા ઉપર દેરાસરનો વિસ્તાર કર્યો. ગુજરાત-કાઠિયાવાડમાંથી ખૂબ જ મોટી સંખ્યામાં મિસ્ત્રીઓ બોલાવ્યા. ગમે તેટલું દ્રવ્ય ખર્ચાને પણ આ કામ પૂરું કરવા શેઠાણીએ ખૂબ જ જહેમત ઉઠાવી. બે વરસમાં આ ભવ્ય મંદિરનું કામ લગભગ પૂર્ણ જ થયું. સં. ૧૮૭૩ના મહા વદ પાંચમની પ્રતિષ્ઠાનું મુહૂર્ત આવતાં તે માટેની મહાતૈયારીઓ થઈ. દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૭૩માં શ્રી શાંતિસાગરસૂરિએ કરી હતી. તેમાં મૂળનાયક તરીકે શ્રી ધર્મનાથ ભગવાન બિરાજમાન થયા.

દેશ-દેશાવરના સંઘને તથા સાધુ-સાધ્વીઓને નિમંત્રણ આપવામાં આવ્યું. બહારથી એક

લાખ માણસો પ્રતિષ્ઠામાં ભાગ લેવા આવ્યા હતા. અને કુલ ચાર લાખ માણસો પ્રતિષ્ઠા સમયે હાજર રહ્યા હતા. સૌની આગતા-સ્વાગતા, સૌની સંભાળ, ઉતારા, ભોજન અને અનુકૂળ સગવડો કરવી — એ ભારે મુશ્કેલ કાર્ય હતું. હઠીસિંહે નિયત કરેલા વારસદારો તેમજ પ્રેમાભાઈ શેઠ અને બીજા શેઠિયાઓએ આ સમયે ભારે સહકાર આપ્યો. જો કે બધી દેખરેખનો મુખ્ય ભાર હરકુંવર શેઠાણી ઉપર હતો. સંઘ માટે તૈયાર કરાવેલ તંબુ-રાવટીઓ ઊભા કરાવીને તથા વધારાના કલેક્ટરની મારફત અરજી કરી મિલિટરીનાં તંબુઓ મેળવીને દિલ્હી દરવાજાથી તે છેક શાહીબાગનાં મહેલ (આજનું રાજભવન) સુધી તંબુઓની હારો અને હારોથી પથરાયેલ જાણે એક નગર વસી ગયું ! આ નવા નગરમાં સફાઈ રાખવાની વ્યવસ્થા થઈ, તથા જુદા જુદા વિભાગો માટે રસોડાં ખોલ્યાં. એક લાખ માણસો માટે સગવડ કરવી એ એક ભગીરથ કાર્ય હતું. પ્રતિષ્ઠાની ધામધૂમ અતિ મોટા પાયા પર કરવામાં આવતાં તે પ્રસંગે પાંચેક લાખ રૂપિયાનો ખર્ચ થયાનું કહેવાય છે.

હઠીભાઈનું મંદિર આજે પણ અમદાવાદનાં સુંદર સ્થાપત્યોમાં ખૂબ જ મશહૂર છે. આશરે ૧૫૦ વર્ષ અગાઉ આ મંદિર બંધાયું છે. ગુજરાતનાં સલાટો પ્રાચીન રીત પ્રમાણે કામ કરવાનું ભૂલ્યા ન હતા, તે હઠીસિંહના આ મંદિરની બાંધણીએ સિદ્ધ કરી આપ્યું. આ મંદિર તે સમયના પ્રખ્યાત અને નિષ્ણાત સલાટ શ્રી પ્રેમચંદે બાંધ્યું હતું.

“જેન તીર્થ સર્વસંગ્રહ”માં હઠીસિંહના આ મંદિર વિશેની નોંધ કરવામાં આવી છે :

“આ મંદિરની બાંધણી નગરશેઠ શાંતિદાસે સરસપુરમાં બંધાવેલ શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના મંદિર જેવી છે એમ કહેવાય છે. આબુનાં જગવિખ્યાત મંદિરોના સફળ અનુકરણ રૂપે આની રચના થયેલી છે. મંદિરમાં એક માળ વાળો સુંદર મંડપ છે. વચલા મંડપ અને ગભારાની કોતરણી ઉત્તમ પ્રકારની છે. ઉપર માળ છે ને નીચે ભોંયરું છે. વિમાનનું કામ પણ ઘણું કળામય છે. મૂળમંદિરને ફરતી બાવન જિનાલયની શિખરબંધી ટેરીઓ છે. બંને વચ્ચે ફરતો ચોક છે. મંદિરની ઉત્તર-દક્ષિણ પહોળાઈ ૧૨૬ ફીટ અને બહારની શૃંગારચોકી સિવાય પૂર્વ-પશ્ચિમ લંબાઈ ૧૬૦ ફીટ છે. મંદિરની બહારની દેવકુલિકાઓના ફરતા છજાના ટોડલે ટોડલે મૂકેલી આકૃતિઓ સુંદર અને લાવણ્યમયી છે. શિલ્પમાંની નૃત્યપૂતળીઓમાં થનગનાટભર્યા અંગમરોડની વહેતી રેખાઓ ઉલ્લાસભરી જોવાય છે. એમના મુખ ઉપર કમળ જેવી સુકુમારતા જણાય છે. ગુજરાતની સ્ત્રીઓનું આબેહૂબ સૌંદર્ય એમાં ઉતારેલું પ્રતીત થાય છે. એકબીજાથી તદ્દન ભિન્ન આકૃતિઓ વાઘસામગ્રી સાથે અવનવો ભાવ પ્રદર્શિત કરી રહી છે. ઠસ્સાદાર અલંકારો, સૌજવ આકારો, નીતરતું સૌંદર્ય અને વૈવિધ્યભરી ભાતોની વિપુલતા અહીં જ્યાં-ત્યાં નિહાળાય છે. જાળીઓના વિવિધ પ્રકારો અહીં પુષ્કળ પ્રમાણમાં દેખાય છે. ખરેખર, ઉચ્ચ સંસ્કાર અને સુરુચિભરી કોરણીનો તો અહીં પાર નથી. ભારતના “નાટ્ય શાસ્ત્ર” માં ઉલ્લેખેલા નૃત્ય પ્રકારોનું દર્શન આ પૂતળીઓમાં થાય છે. મંદિરની ભીંત અને શિખર સુધીના ભાગમાં કળામય આકૃતિઓ કંડારી આ મંદિરને મનોહર બનાવી મૂક્યું છે.”

૧૯મી સદીમાં હિન્દમાં આવેલા શ્રી જેમ્સ સેમ્યુઅલસન આ મંદિરને ભૂલથી બૌદ્ધ મંદિર કહે છે. પણ એની બાંધણી માટે આ પ્રમાણે લખે છે-

“.....સ્થાપત્યની બારીકાઈઓની દૃષ્ટિએ તે સંપૂર્ણ રીતે પૂર્ણ છે. અંદરના આરસની છત કદાચ ભારતભરમાં ઉત્તમોત્તમ છે.”

આ મંદિરમાં પ્રશસ્તિ લેખ છે. લેખની ઊંચાઈ ૨ ફીટ ૯ ઈંચ અને પહોળાઈ એક ફૂટ ૭ ઈંચ લેખ છે. લેખની પંક્તિઓ ૩૯ છે. ભાષા સંસ્કૃત અને શ્લોકમય છે. શ્લોક સંખ્યા ૩૪ છે. સાર આ પ્રમાણે :—

અમદાવાદ નગરમાં અંગ્રેજ બહાદુર કંપની સરકારના રાજ્ય અમલ વખતે, ઉક્કેશ (ઓસવાલ) વંશમાં જીવદયા ધર્મ પાળનાર શાહ શ્રી નિહાલચંદ્ર નામે એક પ્રસિદ્ધ પુરુષ થયો. તેનો પુત્ર શાહ શ્રી ખુસાલચંદ્ર થયો. તેની માણકી નામે ધર્માત્મા પત્ની હતી. તેના ઉદરે કેશરીસિંહ નામે પુત્ર અવતર્યો. જેને સૂરજ નામે પત્નીથી સુપ્રસિદ્ધ શેઠ શ્રી હઠીસિંહ નામે સુતરત્ન થયો. જેણે જાતે જ વિપુલ દ્રવ્ય મેળવ્યું અને પોતાને હાથે જ મુક્ત હસ્તે ખાધું ખર્ચ્યું. તે શેઠે અમદાવાદની ઉત્તર બાજુએ એક ભવ્ય વાડી બનાવીને તેની અંદર સુંદર નવીન જિનમંદિર બંધાવ્યું અને અનેક જિનપ્રતિમાઓ કરાવી. એ મંદિર બાવન જિનાલયવાળું છે. એને ત્રણ માળ અને ત્રણ શિંખર છે. બે રંગમંડપો છે. એવા એ મનોહર મંદિરની અંદર શાંતિસાગરસૂરિના હાથે પ્રતિમાઓ પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવી. (શ્લોક ૧-૮)

૯માંથી ૧૨મા શ્લોક સુધી ગુજરાત દેશ અને અમદાવાદ શહેરનું વર્ણન આપ્યું છે. એ જ શહેરમાં વ્યાપારીઓનો આગેવાન અને અખૂટ ધનનો સ્વામી એવો એ પૂર્વે જણાવેલો હઠીસિંહ નામે શેઠ રહેતો હતો. તેને એક રુકમણી અને હરકુંવર નામે સુચતુર પત્ની હતી. જયસિંહ નામે તેમનો સુપુત્ર હતો. જ્યારે હઠીસિંહ શેઠ સ્વર્ગે ગયા ત્યારે તેમના કથનાનુસાર તેમની સુશીલ સ્ત્રી હરકુંવરે ઉપર વર્ણવેલું મંદિર વગેરે સઘળું કામ પૂર્ણ કરાવ્યું હતું. શેઠાણી હરકુંવર જો કે સ્ત્રી હતી પરંતુ તેણે પુરુષો પણ ન કરી શકે એવાં મહાન કામો કર્યા હતાં. (શ્લોક ૧૬) તેણે ઉક્ત મંદિરના પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ પ્રસંગે ગામેગામ કુંકુમ પત્રિકાઓ અને દૂતો મોકલીને સઘળા ઠેકાણેના ચતુર્વિધ સંઘોને આમંત્રણ આપ્યું હતું. તદનુસારે હજારો ગામોના લોકો અને સંઘો હર્ષભેર અમદાવાદ આવ્યા હતા. અનેક આચાર્યો અને સંઘપતિઓ સાથે સંઘ લઈને આવ્યા હતા. એકંદર, ચાર લાખ મનુષ્યો એ વખતે ભેગા થયા હતા. શેઠાણી હરકુંવરે એ બધા સાધર્મીભાઈઓનું ઘણું ધન ખર્ચી સ્વાગત કર્યું હતું. સં. ૧૯૦૩ના માઘ માસની સુદ છઠના દિવસે પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવની શરૂઆત થઈ હતી અને આડંબરપૂર્વક જલયાત્રાનો મોટો વરઘોડો એ દિવસે કાઢવામાં આવ્યો હતો. પછી સાતમના દિવસે કુંભસ્થાપના કરવામાં આવી હતી. અને આઠમ-નવમના દિવસે નંદાવર્તનું પૂજન કરવામાં આવ્યું હતું. દસમીના દિવસે દિકપાલ, ક્ષેત્રપાલનું પૂજન અને એકાદશીના દિવસે વીસસ્થાનકની પૂજા ભજાવવામાં આવી હતી. બારસના દિવસે શ્રાવકોએ સિદ્ધ ચક્રાદિનું પૂજન કર્યું હતું. અને તેરસના દિવસે વ્યવન-મહોત્સવ

ઉજવવામાં આવ્યો હતો. ચતુર્દશીના દિવસે જન્મ મહોત્સવ અને પૂનમના દિવસે સ્નાત્ર મહોત્સવ રચવામાં આવ્યો હતો. માઘ વદિ એકમના દિવસે અષ્ટાદશાભિષેક કરવામાં આવ્યો અને બીજના દિવસે પાઠશાળા ગમનોત્સવ થયો. ત્રીજના દિવસે વિવાહ-મહોત્સવ, ચોથના દિવસે દીક્ષા મહોત્સવ અને પાંચમના દિવસે નેત્રોન્મીલન(અંજન શલાકા)ની ક્રિયા કરવામાં આવી. છઠ્ઠી લઈને દશમી સુધી, મંદિર ઉપર ધ્વજ, કલશ, દંડની સ્થાપના સાથે પ્રસાદ પ્રતિષ્ઠા કરાવવામાં આવી. મૂલનાયક તરીકે શ્રી ધર્મનાથ તીર્થંકરની પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવી.

આ પ્રશસ્તિ, બૃહત્પરતર ગચ્છની ક્ષેમશાખાવાળા મહોપાધ્યાય હિતપ્રમોદના શિષ્ય પં. સરૂપે બનાવી, મોઢ ચતુર્વેદી બ્રાહ્મણ વનમાલીદાસના પુત્ર વિજયરામે લખી અને સલાટ રામાનના પુત્ર ઇસકે કોતરી હતી.

આજે હઠીસિંહના દેરાસરમાં પાષાણની ૨૩૮ પ્રતિમાજીઓ, ધાતુની ૮૩ પ્રતિમાજીઓ તથા ૨૧ યંત્રો છે. ઉપરાંત, શ્રી મહાવીર ભગવાનની ૨૫૦૦મી નિર્વાણ તિથિ નિમિત્તે બનાવેલ એક કીર્તિસ્તંભ છે. તેની ઊંચાઈ ૭૨ ફૂટ છે. ૧૨૫ પગથિયાંવાળો મિનારો બનાવવામાં આવેલ છે જેમાં નીચે ગુલાબી આરસના શ્રી મહાવીર સ્વામી ભગવાન બિરાજમાન છે. તથા શ્રી ગાદેશ્વર ભગવાન અને શ્રી મહાવીર સ્વામી ભગવાનનાં પગલાં છે. દેરાસરની પાછળ નંદાવ્રતનો સાથિયો આવેલો છે, જેના ત્રણ છેડા મળે છે પરંતુ ચોથો છેડો મળતો નથી.

વાડીની વિશાળ જગ્યામાં ઉપાશ્રય, આયંબિલ શાળા, ભોજનશાળા તથા આધુનિક સુવિધાવાળી ધર્મશાળા છે.

પ્રસ્તુત દેરાસરનો પ્લાન ગ્રંથના અંતે ચિત્રક્રમાંક-૧માં રજૂ કરવામાં આવ્યો છે.

રાજનગરનાં
પ્રાચીન જૈન દેરાસરોની
સંક્ષિપ્ત નોંધ

રાજનગરનાં પ્રાચીન જૈન દેરાસરોની સંક્ષિપ્ત નોંધ

દેરાસર	મૂળનાયક	સંવત
સારંગપુર-તળિયાની પોળ	સહસ્રકૃષ્ણ પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
નાના પોરવાડના ખાંચા સામે-સારંગપુર	પદ્મપ્રભુ	સં. ૧૮૧૮
ભાણસદાવ્રતની પોળ	મહાવીર સ્વામી	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
કામેશ્વરની પોળ	સંભવનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
વાઘેશ્વરની પોળ	આદેશ્વરજી	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
શામળાનો ખાંચો-શામળાની પોળ	શામળા પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૫૩
	અમીઝરા પાર્શ્વનાથ	
વચલો ખાંચો-શામળાની પોળ	શ્રેયાંસનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
શામળાની પોળ	મહાવીર સ્વામી	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
	ચંદ્રપ્રભસ્વામી	
ઢાળની પોળ	મુનિસુવ્રત સ્વામી	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
ધનપીપળીની ખડકી	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
ગુસાપારેખની પોળ	ધર્મનાથ	સં. ૧૮૨૫
લવારની પોળ	અજિતનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
રૂપાસુરચંદની પોળ	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	સં. ૧૬૫૪
દહીંની ખડકી	વિમલનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
ધાંચીની પોળ	સંભવનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	શાંતિનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
ખેતરપાળની પોળ	સંભવનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
મહુરત પોળ	શીતલનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં

નાગજી ભુધરની પોળ	સંભવનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	શાંતિનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	આદીશ્વર	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
લાલાભાઈની પોળ	વિમલનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
	શાંતિનાથ	
સુરદાસ શેઠની પોળ	કુંથુનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
	શ્રેયાંસનાથ	
સમેતશિખરની પોળ	ગોડી પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
હરકિશનદાસ શેઠની પોળ	શાંતિનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
કાકાબળિયાની પોળ	સુવિધિનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
	સુપાર્શ્વનાથ	
કુવાવાળી પોળ-શાહપુર	સંભવનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
	મુનિસુપ્રતસ્વામી	સં. ૨૦૨૭
દરવાજાનો ખાંચો-શાહપુર	કુંથુનાથ	સં. ૧૮૫૧
	પાર્શ્વનાથ	
દરવાજાનો ખાંચો-શાહપુર	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૪૮
દોલતનો ખાંચો-ચુનારાનો ખાંચો	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૨૨
દોલતનો ખાંચો-ચુનારાનો ખાંચો	વિમલનાથ	સં. ૨૦૧૪
મંગલપારેખનો ખાંચો	શાંતિનાથ	સં. ૧૮૨૪
મંગલપારેખનો ખાંચો	ગોડી પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૪૪
મંગલપારેખનો ખાંચો	પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૮૮
લુણસાવાડો-મોટી પોળ	સંભવનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
	શાંતિનાથ	સં. ૨૦૩૩
કીકાભટ્ટની પોળ	દોહેલા પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
	વિમલનાથ	સં. ૨૦૦૮ પહેલાં
પંચભાઈની પોળ	આદેશ્વરજી	સં. ૧૮૦૮ આસપાસ
	મુનિસુપ્રત સ્વામી	
પંચભાઈની પોળ	શાંતિનાથ	સં. ૧૮૦૮ આસપાસ
જેસીંગભાઈની વાડી	આદેશ્વરજી	સં. ૧૮૬૧
જૂનો મહાજન વાડો	સુમતિનાથ	સં. ૧૮૭૮ પહેલાં
દેવસાનો પાડો	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
દેવસાનો પાડો	ધર્મનાથ	સં. ૧૮૬૩ પહેલાં
	અભિનંદન સ્વામી	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં

દેવસાનો પાડો	શાંતિનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
દેવસાનો પાડો	શાંતિનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
દેવસાનો પાડો	સહસ્રરૂપા શામળા	
દાદાસાહેબની પોળ	પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
પાંજરાપોળ	આદિનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
પાંજરાપોળ	શાંતિનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
પાંજરાપોળ	શીતલનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
પાંજરાપોળ	શાંતિનાથ	સં. ૧૮૬૬
પાંજરાપોળ	આદેશ્વરજી	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
પાંજરાપોળ	વાસુપૂજ્ય	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	અથવા	
શાશ્વતાની ખડકી	સુમતિનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
મુલેવાજીની ખડકી	શાશ્વતાં વર્ધમાન	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
પાંજરાપોળના નાકે	આદેશ્વરજી	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
શેખનો પાડો	ધર્મનાથ	સં. ૧૮૦૩
શેખનો પાડો	અજિતનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
શેખનો પાડો	શાંતિનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
શેખનો પાડો	શીતલનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
શેખનો પાડો	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
નિશા પોળ	જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૫૯
	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	સહસ્રરૂપા પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	અજિતનાથ	—
	આદિનાથ	સં. ૧૮૦૦
	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	સં. ૧૮૬૩ પહેલાં
નિશા પોળ	શાંતિનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
નિશા પોળ (દોશીવાડાની પોળના	શાંતિનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
જવાના રસ્તા ઉપર)	મહાવીર સ્વામી	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
નિશા પોળ (રોડ ઉપર)	મહાવીર સ્વામી	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
લહેરિયા પોળ	શાંતિનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
ઝવેરી પોળ	મહાવીર સ્વામી	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
સોદાગરની પોળ	શાંતિનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	મહાવીર સ્વામી	
	ચંદ્રપ્રભુ	

સંભવનાથની ખડકી

સંભવનાથ

સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

ધર્મનાથ

સં. ૧૮૧૨ પહેલાં

મહાવીર સ્વામી

સં. ૧૮૨૧ પહેલાં

સુપાર્શ્વનાથ

શાંતિનાથ

ચૌમુખજીની ખડકી

શાંતિનાથ

સં. ૧૬૩૨

કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ

સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

અજિતનાથ

સંભવનાથ

કોઠારી પોળ ચૌમુખીજીની ખડકી

(સુથારની ખડકી)

અજિતનાથ

સં. ૧૮૬૩ પહેલાં

વાઘણ પોળ

અજિતનાથ

સં. ૧૮૫૫

વાઘણ પોળ

ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ

સં. ૧૮૫૪

શાંતિનાથ

સં. ૧૮૫૪

સંભવનાથ

સં. ૧૮૭૨ આસપાસ

શાંતિનાથ

સં. ૧૮૪૦

વાઘણ પોળ

આદેશ્વરજી

સં. ૧૮૦૦

વાઘણ પોળ

સુમતિનાથ

સં. ૧૮૦૦

વાઘણ પોળ

મહાવીર સ્વામી

સં. ૧૮૦૫

નગીના પોળ

આદેશ્વરજી

સં. ૧૮૦૨

પતાસા પોળ

મહાવીર સ્વામી

સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

પતાસા પોળ

શ્રેયાંસનાથ

સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

પતાસા પોળ

વાસુપૂજ્ય

સં. ૧૮૧૨ પહેલાં

પતાસા પોળ

સુમતિનાથ

સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

દોશીવાડાની પોળ

અષ્ટાપદજી

સં. ૧૮૧૨

કસુંબાવાડ

આદેશ્વરજી

સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

દોશીવાડાની પોળ

ભાભા પાર્શ્વનાથ

સં. ૧૮૧૨ પહેલાં

દોશીવાડાની પોળ

મુનિસુવ્રત સ્વામી

સીમંધર સ્વામી

સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

આદિનાથ

શાંતિનાથની પોળ

શાંતિનાથ

સં. ૧૬૪૬

શાંતિનાથની પોળ

ચંદ્રપ્રભુ

સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

સીમંધર સ્વામી

ટંકશાળ	શ્રેયાંસનાથ	સં. ૧૮૧૫
રામજી મંદિરની પોળ	મહાવીર સ્વામી	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
રામજી મંદિરની પોળ	સુપાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
પાદશાહની પોળ	આદેશ્વરજી	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
	અજિતનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
	વાસુપૂજ્ય	સં. ૧૮૬૨ પછી
	ધર્મનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
પીપરડીની પોળ	સુમતિનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
	અથવા	
	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
	શાંતિનાથ	
	આદિનાથ	
ખારાકૂવાની પોળ	સંભવનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
લાંબેશ્વરની પોળ	શામળા પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૨૦ આસપાસ
	સહસ્રફળા પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૫૪
દેરાસરવાળી પોળ-ધનાસુથારની પોળ	શાંતિનાથ	સં. ૧૬૫૩
	આદિનાથ	સં. ૧૬૫૩
ધનાસુથારની પોળ	મહાવીર સ્વામી	સં. ૧૮૬૮
લાવરીની પોળ-ધનાસુથારની પોળ	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	સં. ૧૮૬૩ પહેલાં
હાંલ્લા પોળ	કુંથુનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	શાંતિનાથ	—
	પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	આદેશ્વર	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
ભંડેરી પોળ	સુમતિનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
કાળુશીની પોળ	સંભવનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
	શાંતિનાથ	—
	મહાવીર સ્વામી	—
કાળુશીની પોળ	વિજય ચિંતામણિ	
	પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
કાળુશીની પોળ	અજિતનાથ	સં. ૧૮૫૪
જહાંપનાહની પોળ	આદેશ્વરજી	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં

મનસુખભાઈ શેઠની પોળ	નમિનાથ	સં. ૧૬૫૩
તોડાની પોળ	આદેશ્વરજી	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
લક્ષ્મીનારાયણની પોળ	કુંથુનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
પાડાપોળ	નમિનાથ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં
ચંગપોળ-ખાડિયા ચાર રસ્તા	સંભવનાથ	સં. ૧૮૩૭ આસપાસ
હરીપુરા	વાસુપૂજ્ય	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
	સુમતિનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
રાજપુર	સંભવનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
નરોડા	ગોડી પાર્શ્વનાથ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
જમાલપુર-ટોકરશાની પોળ(ગ્રેરણા તીર્થ)	ગોડી પાર્શ્વનાથ	૪૦૦ વર્ષ જૂનું
ધરણીધર ભટ્ટા પાલડી	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ	સં. ૨૦૩૮
સરસપુર-નાની વાસણ શેરી	સુમતિનાથ	સં. ૧૮૭૮ પહેલાં

સારંગપુર તળિયાની પોળ

સહસ્રક્ર્ષ્ણ પાર્શ્વનાથ (સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

આ દેરાસર ઘુમ્મટબંધી ભોંયરાવાળું છે. ભોંયરામાં મૂળનાયક મહાવીર સ્વામી છે. સહસ્રક્ર્ષ્ણ પાર્શ્વનાથ તથા સુમતિનાથજી એમ બે દેરાસરો સંયુક્ત થયેલા છે. સુમતિનાથ ભગવાનની સાથે ગોડી પાર્શ્વનાથ, પાર્શ્વનાથ, પદ્મપ્રભુ, આદીશ્વર અને શાંતિનાથ ભગવાનના ગર્ભગૃહો છે.

સં. ૧૬૬૨માં લલિતસાગર મહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં સારંગપુરના એક ચૈત્યનો ઉલ્લેખ જોવા મળે છે. જો કે તે મહાવીર સ્વામીનું ચૈત્ય છે. ચૈત્ય પરિપાટીમાં ‘પ્રેમાપુર’ના દેરાસર પછી ‘સારંગપુર’ના ચૈત્યનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ થયેલો છે.

“વીર ભુવની શત બિંબ નામા (મો) એ પ્રેમાપુરતીય પાંતીસ
સારંગપુરિ ચુવીસમો એ પડિમા ઉગણત્રીસ ॥”

સં. ૧૮૨૧માં જ્ઞાનસાગરગણિકૃત “તારાયંદ સંઘવી રાસ”માં સારંગપુર દરવાજા પાસે એક ચૈત્યનો ઉલ્લેખ આવે છે. જો કે તેમાં મૂળનાયકના નામનો ઉલ્લેખ નથી. નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં ઉલ્લેખ છે :

“ચંગ પોલ લીબડા તણી સારંગપુર જાણિ
દરવાજે સારંગપુરે એકેક મન આણિ ॥”

ત્યારબાદ સં. ૧૮૧૨માં રત્નવિજયજીની રાજનગરની “તીર્થમાલા” માં પાર્શ્વનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ જોવા મળે છે, જે નીચે મુજબ છે :

“ગોડવાલની પોલ સમાજ જિનરાજ મહાવીર મહારાજ
પુર સારંગ તલીયા જાણ પ્રભુ પારસ અભિનવ ભાણ ॥”

સમગ્ર દેરાસરને બાજુના ઉપાશ્રય સાથે જોડી દેવામાં આવ્યું છે.

સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર આશરે ૧૫૦ વર્ષ અગાઉ થયેલો છે. અને ચારસો વર્ષ જૂનું માનવામાં આવે છે. પરંતુ તે અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

પોરવાડનો ખાંચો

સારંગપુર તળિયાની પોળ

પદ્મપ્રભુ (સં. ૧૯૧૮)

સારંગપુર તળિયાની પોળમાં પોરવાડના ખાંચામાં પદ્મપ્રભુનું દેરાસર ધુમ્મટબંધી છે. આ દેરાસર સં. ૧૯૧૮માં બંધાવ્યાનો સ્પષ્ટ નિર્દેશ મળે છે.

સં. ૧૯૬૩માં પ્રસિદ્ધ થયેલી જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસર ધુમ્મટબંધ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને દેરાસર બંધાવનારનું નામ જેઠાભાઈ દીપચંદ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. દેરાસરમાં તે સમયે પાષાણની ૮ પ્રતિમાઓ અને ધાતુની ૨૬ પ્રતિમાઓ હોવાનો ઉલ્લેખ છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ” માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. અને બંધાવનારનું નામ શેઠ મણિલાલ સાકરચંદ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને બંધાવ્યાનો સંવત ૧૯૧૮ દર્શાવવામાં આવ્યો છે. વહીવટદાર તરીકે તે સમયે શેઠ લાલભાઈ મણિભાઈના નામનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. મૂળનાયક પર સં. ૧૯૦૩નો લેખ હોવાનો પણ ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે.

દેરાસરની એક દીવાલ પર લેખ પણ મળી આવે છે, જેમાં આ દેરાસર સં. ૧૯૧૮માં બંધાવાનો ઉલ્લેખ છે. તેમાં શ્રીમાલી જ્ઞાતિના ઝવેરચંદના પુત્ર હેમચંદ જે સતિયાના નામથી પ્રસિદ્ધ હતા, તેમના પુત્ર દીપચંદ અને દીપચંદના પુત્ર જેઠાભાઈના પરિવારે નવીન જિનાલયમાં પદ્મપ્રભુના બિંબની પ્રતિષ્ઠા કરાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે.

લેખમાં સં. ૧૯૧૮માં મહાસુદ પાંચમને દિવસે પ્રતિષ્ઠા થયાનો ઉલ્લેખ છે. જ્યારે સં. ૧૯૭૮માં “શ્રી વિવિધ પૂજા સંગ્રહ” ભા-૧-૨-૩-૪માં પદ્મપ્રભુના આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ વૈશાખ સુદ સાતમ દર્શાવવામાં આવી છે. અને આજે પણ ઉપલબ્ધ થયેલ સ્થાનિક માહિતીને આધારે દેરાસરની વર્ષગાંઠ વૈશાખ સુદ સાતમે ઊજવવામાં આવે છે. વર્ષગાંઠની તિથિનો આ ફેરફાર સં. ૧૯૧૮થી સં. ૧૯૭૮ દરમ્યાન થયેલો છે. વર્ષગાંઠના આ ફેરફાર અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

ભાણ સદાવ્રતની પોળ

ખાડિયા-ગોલવાડ

મહાવીર સ્વામી (સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

આજે પ્રચલિત ભાણસદાવ્રતની પોળનો વિસ્તાર સં. ૧૮૧૨માં ગોડવાલની પોળના વિસ્તાર તરીકે પ્રચલિત હતો.

મહાવીર સ્વામી ભગવાનના આ જૈન દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે :

“ગોડવાલની પોલ સમાજ જિનરાજ મહાવીર મહારાજ

પુર સારંગ તલીયા જાણ પ્રભુ પારસ અભિનવ ભાણ ॥”

આ દેરાસરના મૂળનાયક ભગવાન શ્રી મહાવીર સ્વામીની પ્રતિમા ઉપર સં. ૧૭૧૦નો ઉલ્લેખ છે. ઉપરાંત, તે અંગેના એક લેખનો ઉલ્લેખ “જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ” ભા. ૪માં પૃ. ૨૧૦-૨૧૧ ઉપર ત્રિપુટી મહારાજે નીચે મુજબ કર્યો છે.

“અમદાવાદ દોશી મનિયા શ્રીમાલી, તેમની પત્ની સત્યદેવી, તેમનો પુત્ર દોશી મદનજી, તેની પત્ની કસ્તૂર દેવી, તેમના પુત્ર દોશી દીપચંદે સં. ૧૭૧૦ના જેઠ સુદિ છઠ્ઠ ને ગુરુવારે ગુરુ પુષ્ય યોગમાં પોતાનાં માતા-પિતાના કલ્યાણ માટે ‘ભ. મહાવીર સ્વામીની પ્રતિમા’ ભરાવી. તેની ભટ્ટા. વિજયાનંદ સૂરિની આજ્ઞાથી ભટ્ટા. વિજયરાસસૂરિએ પ્રતિષ્ઠા કરી.

(જિનાલયમાં બિરાજમાન પ્રતિમા ઉપરનો લેખ)”

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ચંગપોળના વિસ્તારના દેરાસર તરીકે થયેલો છે. અને તે વિસ્તાર સારંગપુરના વિસ્તાર તરીકે ઓળખાતો હતો, જેનો નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં ઉલ્લેખ આવે છે. સંભવ છે કે ચંગપોળથી ઓળખાતો વિસ્તાર ધીમે ધીમે સ્થળોના નામકરણ સાથે નાનો થતો ગયો હોય. એ પૈકીમાંના કેટલાક વિસ્તારને નવું નામકરણ આપવામાં આવ્યું હોય, જેમાં શરૂઆતમાં ગોડવાલની પોળ અને ત્યારબાદ ખાડિયા-ભાણસદાવ્રતની પોળનાં નામથી આ દેરાસરની આસપાસનો વિસ્તાર ઓળખાતો હશે.

“ચંગપોલ લીબડા તણી સારંગપુર જાણિ

દરવાજે સારંગપુરે એકેક મન આણિ ॥”

સં. ૧૮૬૨માં જૈન ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. દેરાસર બંધાયાની સાલ તરીકે સં. ૧૮૦૦નો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

વળી, સં. ૧૭૧૦ના લેખવાળી બીજી પ્રતિમા દોશી પનિયા પરિવાર દ્વારા જ જમાલપુર ટોકરશાની પોળના મંદિરમાં પ્રતિષ્ઠિત થયાનો પણ ઉલ્લેખ મળે છે.

ટૂંકમાં, આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૮૦૦ની આસપાસ હોવાનો વિશેષ સંભવ છે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

કામેશ્વરની પોળ

સંભવનાથ ભગવાન (સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

સં. ૧૮૨૧માં કામેશ્વરની પોળમાં એક દેરાસરનો ઉલ્લેખ આવે છે. જ્ઞાનસાગરગણિ કૃત “તારાયંદ સંઘવી રાસ”માં (સં. ૧૮૨૧) નીચે મુજબ ઉલ્લેખ થયો છે.

“કામેશ્વર વાઘેસરી ખેત્રપાલ રુપચંદ

પોલ એકેક વખાણિઈ ભેટતા ગયા ભવર્કદ”

આ દેરાસરમાં આવેલી પ્રતિમાઓની સં. ૧૭૬૮માં સ્થાપના કરવામાં આવેલી છે. આ ઉલ્લેખ તેના એક મૂર્તિલેખમાં મળે છે.

“સંવત ૧૭૬૮ વર્ષે કાર્તિકા સુદિ ૧૩ રવિ

શ્રી રાજનગરે વાસ્તવ્ય શ્રીમાલી જ્ઞા. । વૃદ્ધ શા. ।

સં. મોહન અમથાકેન પુત્ર પૌત્રાદિ.”

‘જૈન તીર્થ સર્વસંગ્રહ’માં સં. ૧૮૧૬નો ઉલ્લેખ આવે છે. અને દેરાસર બંધાવનારનું નામ શેઠ મગનલાલ કરમચંદ દર્શાવવામાં આવેલું છે. પરંતુ, શેઠ મગનલાલ કરમચંદે આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હશે. અને તેથી બંધાવનાર તરીકે તેમના નામનો ઉલ્લેખ થયો લાગે છે. અમદાવાદના તે સમયના ‘પ્રેમાપુર’થી સં. ૧૮૨૬માં સંભવનાથની પ્રતિમા ખસેડીને આ દેરાસરમાં સ્થાપન કરી હોવાનું જણાય છે. આ દેરાસરમાં બહારના ભાગમાં કેટલીક પાદુકાઓ છે. તેમાં એક પાદુકા શ્રી ખીમા વિજયની (ક્ષમાવિજયની) છે. તેમાં સં. ૧૭૮૬ આસો વદિ ૧૨-એ મુજબની નોંધ છે.

ક્ષમાવિજય મહારાજે પ્રેમાપુરમાં ચોમાસા કર્યા હતા અને તેમની દીક્ષા પણ સં. ૧૭૪૪માં પ્રેમાપુરમાં જ થઈ હતી. એટલે આ પ્રેમાપુરના ઉપાશ્રય અને દેરાસરનો, કામેશ્વરની પોળના આ દેરાસર સાથેનો સંબંધ તે સમયથી હોવાનું જણાય છે. ઉપરાંત, સં. ૧૬૭૨ના ઉલ્લેખવાળી એક પાદુકા પણ આ દેરાસરમાં વિદ્યમાન છે, જેના ઉપર નીચે મુજબની નોંધ છે -

“સં. ૧૬૭૨ પોષ સુદ ૧૫ શનિવાર

સાધ્વીજી શ્રી વિરબાઈની પાદુકા.”

એટલે કે સં. ૧૬૭૨ની આ પાદુકા જો આ જ દેરાસરની હોય તો આ દેરાસરને સં. ૧૬૬૨ પહેલાના સમયનું ગણી શકાય.

લલિતસાગર મહારાજ સાહેબની ચૈત્ય પરિપાટીમાં (સં. ૧૬૬૨માં) ધાંચીની પોળના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયા પછી ‘પાટક ગાજીપુર’નો (આજની રૂપાસુરચંદની પોળનો વિસ્તાર) વાસુપૂજ્યના દેરાસર સાથે ઉલ્લેખ થયો છે. ત્યારબાદ, લટકણ શાહ એટલે કે શામળાની પોળના

દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. અને ત્યારબાદ “પાટક ઈશ્વર” નામના વિસ્તારનો ઉલ્લેખ થયો છે, જેમાં મહાવીર સ્વામી ભૃ., આદિનાથ ભૃ. તથા શાંતિનાથ ભૃ. ના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો છે. મહાવીરસ્વામીના દેરાસરને ભોંયરું પણ હતું, તેવો ઉલ્લેખ પણ પ્રાપ્ત થાય છે. તે અંગે લલિતસાગર મહારાજે નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં નોંધ કરી છે.

“પાટકિં ઈશ્વરિ વીર રે એકશત અગીઆર ધીર
ભુંઅરઈ સાત બિંબિ ભાસીય માંડવીર નવ્યાસીય ॥”

જે ભૌગોલિક ક્રમમાં ધાંચીની પોળ, ત્યારબાદ રૂપાસુરચંદની પોળ, ત્યારબાદ શામળાની પોળનો ઉલ્લેખ પરિપાટીમાં આવે છે, તે જ ક્રમમાં પાટક ઈશ્વરનો ઉલ્લેખ કામેશ્વરની પોળ માટે કરાયો હોય તેવી સંભાવના વિશેષ છે. એ દૃષ્ટિએ કામેશ્વરની પોળનું આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાં બંધાયું હોવાની શક્યતા વધારે છે અને તેનો જીર્ણોદ્ધાર ઘણી વાર થયો હોય તેવો સંભવ છે.

સં. ૧૮૨૬માં સંભવનાથની પ્રતિમા પ્રેમાપુરમાંથી ખસેડીને કામેશ્વરની પોળના આ દેરાસરમાં લાવવામાં આવી. ત્યારબાદ આ દેરાસર સંભવનાથના દેરાસર તરીકે જાણીતું થયું હશે. ત્યારબાદ મગનલાલ કરમચંદ શેઠના વંશજ શેઠ અંબાલાલ સારાભાઈએ આ દેરાસરનો સં. ૧૮૬૮માં જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો અને તે પ્રસંગે મોટો મહોત્સવ પણ કરવામાં આવ્યો.

શેઠ મગનભાઈ કરમચંદ આખી દશા શ્રીમાલી જ્ઞાતિના બારસો ઘરના શેઠ હતા. શાસન સમ્રાટ આચાર્ય નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજે સં. ૧૮૬૭-૬૮માં અમદાવાદમાં સ્થિરતા કરી હતી. તે સમયે એક નજીવી બાબતને મોટા ઝઘડાનું સ્વરૂપ આપીને અંબાલાલ જેવી વ્યક્તિને સંઘ બહાર મૂકવાની હિલચાલ શરૂ થઈ હતી. ખૂબ જ કુનેહપૂર્વક તે સમયે પૂજ્ય શાસન સમ્રાટશ્રીએ આ પ્રશ્નનું નિરાકરણ લાવવાનો પ્રયત્ન કર્યો. દરમ્યાનમાં કામેશ્વરની પોળમાં શ્રી અંબાલાલ સારાભાઈના પૂર્વજ મગનભાઈ કરમચંદે જે દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કર્યો હતો, તેનો ફરી એક વાર જીર્ણોદ્ધાર કરીને તેની પ્રતિષ્ઠા પૂજ્ય શાસનસમ્રાટના હસ્તે થાય તેવી શેઠ અંબાલાલભાઈની ભાવના હતી. દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા બહુ જ ધામધૂમથી અને ઉલ્લાસભાવે કરાવવાની ભાવના હતી. તે પ્રસંગે તેમણે સુંદર કુમકુમ પત્રિકા છપાવી અને નગરશેઠ વગેરેની સલાહથી, આખા અમદાવાદ શહેરની નવકારશી થાય તેવી આશા વ્યક્ત કરી. જે બે પક્ષ પડી ગયા હતા, તેમાં સમાધાન માટે પૂજ્ય શાસન સમ્રાટશ્રીએ લખાણ તૈયાર કરાવ્યું અને પ્રથમ શેઠશ્રી અંબાલાલભાઈને વાંચવા આપ્યું. ત્યારે અંબાલાલે કહ્યું-

“સાહેબ ! મારે એ લખાણ કાંઈ વાંચવું નથી. હું તો આપશ્રી ફરમાવો એટલે સહી કરી આપું. આપ જે કરશો તે અમારા અને જ્ઞાતિના હિતને માટે જ હશે.”

આ પછી તે લખાણ પૂજ્યશ્રીની સદ્ગ્રેરણાથી સામા પક્ષવાળાને વાંચવા આપ્યું. તેમણે પણ તે સહર્ષ માન્ય રાખ્યું. બંને પક્ષોએ સહી કરી અને પૂજ્યશ્રીની સમક્ષ પરસ્પર “મિચ્છામી દુક્કડમ્” દેવડાવ્યાં.

તે વખતે પૂજ્યશ્રીની સદ્ગ્રેરણાથી શેઠે સામા પક્ષવાળાઓને મંદિરની પ્રતિષ્ઠા પ્રસંગે અઠ્ઠાઈમહોત્સવ, પ્રતિષ્ઠા અને નવકારશીમાં પધારવાનું ભાવભર્યું આમંત્રણ આપ્યું.

પૂજ્ય શાસન સમ્રાટશ્રીના અદ્ભુત કૌશલ્યથી શ્રી સંઘ અને દશા શ્રીમાલી જ્ઞાતિ ઉપરથી વિખવાદનાં વાદળ વિખરાયાં. તથા શાંતિ અને સંપન્ન વાતાવરણ જામવા માંડ્યું.

ત્યારપછી શુભમુહૂર્તે-પ્રતિષ્ઠા તથા અઠ્ઠાઈમહોત્સવનો આરંભ ખૂબ ઉલ્લાસપૂર્વક થયો. તેમાં નવગ્રહાદિ પૂજન અંબાલાલભાઈ શેઠ પોતે કરવા બેઠેલા. અમદાવાદના શ્રીસંઘમાં આ વિખવાદને લીધે બે વર્ષથી નવકારશી વગેરે કેટલાંક વિશિષ્ટ ધર્મકાર્યો બંધ પડ્યાં હતાં. તે ફરી શરૂ થયાં. આમ, કામેશ્વરની પોળના આ દેરાસરની પુનઃપ્રતિષ્ઠા શાસનસમ્રાટ આચાર્ય વિજયનેમિસૂરીશ્વરજીના હસ્તે સં. ૧૯૬૮માં થઈ. તે પ્રસંગ રાજનગરના જૈન સંઘ માટે અનેક દૃષ્ટિએ મહત્વનો અને નોંધપાત્ર બની રહ્યો.

દેરાસરની બાજુમાં એક નાનું શિખરવાળું ગુરુમંદિર છે, જેમાં આચાર્યશ્રી શુભવિજયજી મહારાજસાહેબનાં મુખ્ય પગલાં છે. દેરાસરમાં પાષાણની પ્રતિમાજીઓનો ઘણો મોટો પરિવાર છે. ઉપરાંત, ધાતુના સ્થાયી જડેલાં નાનાં ૩૫ પ્રતિમાજીઓ છે. તથા ધાતુનાં કેટલાંક છૂટાં પ્રતિમાજીઓ પણ બિરાજમાન છે. ધાતુનાં આ પ્રતિમાજીઓ ઘણા પ્રાચીન છે.

• • •

વાઘેશ્વરની પોળ

આદિનાથ (સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

રાયપુર-વાઘેશ્વરની પોળમાં આદિનાથ ભગવાનનું દેરાસર ઘુમ્મટબંધી છે. આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી અમદાવાદની ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે :

“કામેસર વાઘેસરી ખેત્રપાલ રૂપચંદ

પોલ એકેક વખાણિઈ ભેટતા ગયા ભવ ફંદ ॥”

સં. ૧૮૬૨માં પ્રગટ થયેલ જૈન ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ઘુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તે સમયે આ દેરાસર કેટલાં વર્ષ જૂનું હતું, તેની વિગતોનો ઉલ્લેખ થયો નથી. જો કે દેરાસર બંધાવનારનું નામ-સાંકરશા-શેઠ મગનભાઈ કરમચંદના ભાઈના નામનો ઉલ્લેખ થયો છે. સંભવ છે કે તેઓએ આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હશે.

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં આ દેરાસરનો નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં ઉલ્લેખ થયેલો છે.

“કામેશ્વર પોલ નિહાલિ જિન સંભવનાથ સંભાલિ

વાગેસ્વરિ પોલ વિખ્યાત આદીશ્વર ત્રિભુવન તાત ॥”

સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે-આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૯૫૦માં થયો હતો.

અને સં. ૧૯૫૧માં માગશર સુદ છઠને દિવસે પુનઃસ્થાપનાનો ઉત્સવ ઊજવાયો હતો. ત્યારથી આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ માગશર સુદ-છઠના રોજ ઊજવાય છે. તે અગાઉ આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ શ્રાવણ વદ-૯ ની હતી.

ટૂંકમાં આ દેરાસર સં. ૧૮૨૧ પહેલાંના સમયનું છે.

• • •

શામળાની પોળ

શામળા પાર્શ્વનાથ (સં. ૧૬૫૩)

આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૬૫૩માં થયેલી છે.

દેરાસર બે માળવાળું, છાપરાબંધી છે. ઉપરના મેડા ઉપર અમીઝરા પાર્શ્વનાથની રચના સં. ૧૬૫૩ પછી થઈ હશે. અમીઝરા પાર્શ્વનાથના દેરાસરના એક ગોખમાં સં. ૧૯૫૧માં અંજનશલાકા થયેલી મૂર્તિની સં. ૧૯૫૬માં સ્થાપના થયાની નોંધ છે.

શામળાજી પાર્શ્વનાથની પ્રતિષ્ઠા ખરતર ગચ્છના આચાર્ય શ્રી જિનમાણિક્યસૂરિના હસ્તે થઈ હતી. આ દેરાસર તે સમયના પ્રસિદ્ધ દાનવીર સદા સોમજીએ સ્વદ્રવ્યથી બંધાવ્યાનો પણ ઉલ્લેખ મળે છે.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં પણ આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૬૫૩માં થયાનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ છે.

શામળાની પોળનું પ્રાચીન નામ ‘લટકણ શાહની પોળ’ હતું. શ્રી શામળા પાર્શ્વનાથની પ્રતિષ્ઠા થયા પછી આ પોળનું નામ શામળાની પોળ તરીકે પ્રસિદ્ધિમાં આવ્યું હતું.

લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં પાટક લટકણ શાહના સ્થળ સાથે શાંતિનાથ ભગવાન તથા શામળા પાર્શ્વનાથ એમ બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ મળે છે. આ ઉલ્લેખ ચૈત્ય પરિપાટીમાં “પાટક ગાજીપુર” (આજની રૂપાસુરચંદની પોળ)ના વાસુપૂજ્યના ચૈત્યના ઉલ્લેખ પછીના ક્રમમાં થયેલો છે.

“પાટક ગાજીપુર સહીએ વાસુપૂજ્ય એકોત્તરિ થઈયએ

લટકણ પાટશાહ રે શાંતિભુવન છઈ ચમ્યાહરે ॥

એકસુત્રાસીય પડિમા સામલજિન ધરુ મનમાં

અગીઆરસઈ એક સવિ મુહુરતિ રયણની એક ભલ સૂરતિ ॥”

• • •

શામળાની પોળ-વચલો ખાંચો

શ્રેયાંસનાથ (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

શ્રેયાંસનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૬૬૨માં થયો છે. પરંતુ, તે શાંતિનાથના દેરાસર તરીકે ઉલ્લેખ થયેલો છે.

આ દેરાસર કાચનું છે. ભીંત ઉપર તેમજ છત ઉપર ખૂબ જ સુંદર ચિત્રકામ છે. આ દેરાસરમાં સં. ૧૬૬૨નો એક લેખ મળે છે. જેમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર વીશા ઓશવાલ શાહ શાંતિદાસનાં પત્ની હાંસબાઈ તથા ખેમીબેનના નામનો ઉલ્લેખ મળે છે. જો કે આ લેખ જૂના લેખોને આધારે નવેસરથી ગુજરાતી ભાષામાં લખાયેલો છે, જે નીચે મુજબ છે.

સંવત ૧૬૬૨ના ફાગણ સુદ ત્રીજને શુક્રવારના રોજ વીશા ઓશવાલ શાહ શાંતિદાસનાં પત્ની હાંસબાઈ તથા અંબાલાલભાઈનાં પત્ની ખેમાબહેનના કુટુંબ તરફથી શ્રી શ્રેયાંસનાથ ભગવાનની પ્રતિમા સંવત ૧૬૬૨ના જેઠ વદી ૮ ને ગુરુવારે તેમનાં જ કુટુંબીઓએ પધરાવેલ છે.

મૂળનાયકની ડાબી તથા જમણી બાજુએ એકસરખી ઊંચાઈવાળી પ્રતિમાઓ છે. પ્રતિમાજીઓનું તેજ અલૌકિક છે.

સં. ૧૮૧૨માં રત્નવિજયની તીર્થયાત્રાના વર્ણનમાં આ દેરાસર માટે નીચે મુજબનો ઉલ્લેખ મળે છે.

“આમાં ચેડ્યાની પોલ પ્રધાન નાથ સંભવ ચંદ્ર સમાન
પોલિ નામે સાવલા પાસ વીર શાંતિ નમો ઉલ્લાસ ॥”

એટલે કે સં. ૧૮૧૨ પહેલાં આ દેરાસરનું નામ શ્રેયાંસનાથને બદલે શાંતિનાથ થઈ ગયું છે. આ નામ બદલાવાનું કારણ સ્પષ્ટપણે જાણી શકાતું નથી. કોઈ શરતચૂકથી આ નામ બદલાયું છે કે નવેસરથી શાંતિનાથ ભગવાનની આ દેરાસરમાં પુનઃપ્રતિષ્ઠા થઈ છે, તે અંગે વિશેષ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

• • •

શામળાની પોળ

મહાવીર સ્વામી (સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

શામળાની પોળમાં આવેલું મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર ધુમ્મટબંધી છે. મહાવીર સ્વામી ભગવાનની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમા ૧૫ ઈંચ ઊંચાઈની છે.

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં શામળાની પોળમાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે, જે નીચેની પંક્તિમાં પ્રાપ્ત થાય છે.

“પાસ સાંમલો જગિ જાગતો દહેરાં ત્રિણ ઓલ
જલાલપુર હોય દેહરાં એક સ્યાપુરની પોલ ॥”

ઉલ્લેખ થયેલા આ ત્રણ દેરાસરો પૈકીનું એક દેરાસર મહાવીર સ્વામી ભગવાનનું આ દેરાસર હોવાનો વિશેષ સંભવ છે.

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં શામળાની પોળમાં શામળા પાર્શ્વનાથ, મહાવીર સ્વામી તથા શાંતિનાથ ભગવાન એમ ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“ચામાં ચેજ્યાની પોલ પ્રધાન નાથ સંભવ ચંદ્ર સમાં
પોલિ નામે સાવલા પાસ વીર શાંતિ નમો ઉલ્લાસ ॥”

શામળાની પોળમાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં પણ શામળા પાર્શ્વનાથનું તથા શાંતિનાથનું દેરાસર વિદ્યમાન હતું. અગાઉ આ વિસ્તાર ‘લટકણ શાહની પોળ’ના નામથી પ્રસિદ્ધ હતો.

શામળાની પોળનું વાતાવરણ જિનશાસનની પ્રવૃત્તિઓથી હંમેશાં ધબકતું રહ્યું છે. શામળાની પોળમાં ‘પાયચંદ ગચ્છનો ઉપાશ્રય’ ઘણો પ્રાચીન છે.

મહાવીર સ્વામીના આ દેરાસરની નોંધપાત્ર વિશેષતા એ છે કે છેલ્લાં બાર વર્ષથી આ દેરાસરમાં દરરોજ એટલે કે ૩૬૫ દિવસ સ્નાત્રપૂજા ભણાવવામાં આવે છે.

સં. ૧૯૬૩માં પ્રસિદ્ધ થયેલી જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટ બંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. બંધાવનારનું નામ શેઠ લલ્લુભાઈ જમનાદાસ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. તે સમયે આ દેરાસરમાં પગલાંની એક જોડનો ઉલ્લેખ છે.

સં. ૧૯૭૯માં પ્રગટ થયેલ “શ્રી વિવિધપૂજા સંગ્રહ” ભા. ૧-૨-૩-૪માં આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ વૈશાખ વદિ બારશ દર્શાવવામાં આવેલી છે. જ્યારે વર્તમાનકાળમાં સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ વૈશાખ સુદ છઠ દર્શાવવામાં આવેલ છે. આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર અગાઉ થયો હોવાનો વિશેષ સંભવ છે.

સં. ૨૦૦૯માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વસંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ શિખરબંધી તરીકે થયેલો છે. બંધાવનાર તરીકે શ્રી સંઘનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. તે સમયે આ દેરાસરનો વહીવટ શેઠ નરોત્તમદાસ મોકમચંદ કુટી કરતા હતા. સં. ૨૦૦૯માં આ દેરાસરમાં ગૌતમસ્વામીની એક મૂર્તિ, છ ગુરુમૂર્તિ તથા એક સ્ફટિકની મૂર્તિનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

ટૂંકમાં, આ દેરાસર સં. ૧૮૨૧ પહેલાંનું હોવાનો વિશેષ સંભવ છે.

ખીજડા શેરી-ઢાળની પોળ

મુનિસુવ્રત સ્વામી (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

ઢાળની પોળમાં આવેલી ખીજડા શેરીમાં મુનિસુવ્રત સ્વામીનું દેરાસર શિખરબંધી છે.

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થાય છે.

“ઢાલની પોલે વંદના મુનિ સુવ્રત મહારાય
તુમ પદ વંદન ભવિ લહે તીર્થકર પદ પ્રાય ॥”

સં. ૧૯૬૨માં જૈન ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ‘ધાબાવાળા’ દેરાસર તરીકે થયો હતો અને શ્રી સંઘે બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે.

સં. ૧૯૭૯માં ઉલ્લેખ થયા પ્રમાણે આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ શ્રાવણ વદ-૧ને દિવસે આવતી હતી. ત્યારબાદ તેનો જીર્ણોદ્ધાર થયો છે.

સં. ૨૦૦૯માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ” માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ શિખરબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. જો કે ઢાળની પોળ-ખારાકૂવાની પોળમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. અને તે સમયે આ દેરાસરના વહીવટદાર તરીકે શેઠ સારાભાઈ હરીલાલના નામનો ઉલ્લેખ છે.

આજે આ દેરાસર આરસનું શિખરબંધી દેરાસર છે અને તેની વર્ષગાંઠ માગશર સુદ છઠને દિવસે આવે છે.

મુનિસુવ્રત સ્વામીની પ્રતિમાની પરિકર સહિત ઊંચાઈ ૧૫ ઈંચની છે.

ટૂંકમાં, આ દેરાસર સં. ૧૯૧૨ પહેલાંનું હોવાનો સંભવ છે.

• • •

ધનપીપળીની ખડકી

વાસુપૂજ્ય (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

ધનપીપળીની પોળમાં ચંદ્રપ્રભુના દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૯૧૨માં થયેલો છે જે નીચે મુજબ છે :

“ચંદ્ર કિરણ સમ શોભતો ચંદ્રપ્રભુ જસ નામ
ધનપિપલ પોલે સદા અતિ ઉત્તમ જિન ધામ ॥”

ત્યારબાદ સં. ૧૯૩૮માં વાસુપૂજ્યસ્વામીજી આદિ બિંબોની પ્રતિષ્ઠા થઈ, ત્યારથી આ દેરાસર વાસુપૂજ્ય સ્વામીના દેરાસર તરીકે પ્રચલિત છે. દેરાસરમાં સં. ૧૯૩૮માં થયેલી પ્રતિષ્ઠાનો લેખ પણ મળે છે. દેરાસરમાં કાચની સુંદર કારીગરી છે.

• • •

ગુસા પારેખની પોળ

ધર્મનાથ (સં. ૧૮૨૫)

ધર્મનાથ ભગવાનનું આ ધુમ્મટબંધી દેરાસર સં. ૧૮૨૫માં બંધાયું છે. આ દેરાસર તે સમયના અમદાવાદના અગ્રગણ્ય જૈન શ્રેષ્ઠિઓ પૈકીના એક એવા શ્રી પરસોત્તમદાસ પૂજાશાએ બંધાવ્યું છે.

આ દેરાસરની સ્થાપનાની સંપૂર્ણ વિગતો દેરાસરમાં આવેલા શિલાલેખમાં મળે છે જેમાં ગુસા પારેખની પોળની શ્રીમાલી જ્ઞાતિનાં શાહ ટોકરશી-તત્પુત્ર શાહ પૂજાશા-તત્પુત્ર શ્રી ઠાકરશી તથા તેમના લઘુભાઈ શ્રી પુરુષોત્તમદાસનો દેરાસર બંધાવનાર તરીકે ઉલ્લેખ થયો છે.

શ્રી પુરુષોત્તમદાસ પૂજાશાનો નામોલ્લેખ સં. ૧૮૩૬માં મળે છે. સં. ૧૮૩૬માં (તા. ૧૮/૮/૧૮૮૦)ના રોજ સકલ સંઘની એક સભા અમદાવાદમાં બોલાવવાનું નક્કી કરીને આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીનો એટલે તીર્થાધિરાજ શ્રી શત્રુંજયનો વહીવટ સંભાળનાર અમદાવાદના આઠ જૈન અગ્રણીઓની સહીથી જાહેર ખબર આપીને એ ગામેગામ મોકલવામાં આવી હતી તે આઠ અગ્રણીઓ-

શેઠ શ્રી પ્રેમાભાઈ, શ્રી હેમાભાઈ, શ્રી ઉમાભાઈ હઠીસિંહ વગેરેની સાથે શેઠ શ્રી પુરુષોત્તમદાસ પૂજાશાનું નામ પણ સમાવિષ્ટ થયું હતું.

• • •

લવારની પોળ

અજિતનાથ (સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

અજિતનાથ ભગવાનનું આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી છે. આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં નીચેની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“દયાલ જ દીઠો અજિત જિનવર પોલ લોહાર તણી સુણી
રૂપ સુરચંદ પોલ પ્રતિમા વાસુપૂજ્ય સુહામણી.”

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો નથી. તેથી આ

દેરાસર સં. ૧૮૨૧ પછી કોઈપણ સમયે બંધાયું હોવાનો વિશેષ સંભવ છે. સં. ૧૮૬૨માં પ્રસિદ્ધ થયેલી શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે અને સં. ૧૮૮૦માં આ દેરાસર બંધાયું હોવાનો ઉલ્લેખ છે.

આ દેરાસરમાં કેટલાંક પગલાં છે. તે પગલાં પર સં. ૧૮૦૦ પછીની સાલ છે. પં. શ્રી કીર્તિવિજય મહારાજ, શ્રી કસ્તુરવિજય મહારાજ, શ્રી લક્ષ્મીવિજય મહારાજ, શ્રી મણિવિજય મહારાજ, શ્રી ગુમાન વિજય મહારાજ તથા શ્રી નીતિ સૂરીશ્વરજી મહારાજનાં પગલાં સ્થાપિત કરેલા છે.

રૂપાસુરચંદની પોળ

વાસુપૂજ્ય (સં. ૧૬૫૪)

વાસુપૂજ્ય ભગવાનનું આ દેરાસર ઘણું પ્રાચીન છે. સં. ૧૬૬૨માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. તે સમયે આ વિસ્તાર “પાટક ગાજીપુર” તરીકે ઓળખાતો હતો. ત્યારબાદ આ પોળનું નામ બદલાયું છે.

દેરાસરમાં મૂળનાયક વાસુપૂજ્યની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૬૫૪માં થયાનો તેમજ સુરચંદ નામના શ્રેષ્ઠિએ આ દેરાસર આત્મશ્રેયાર્થે બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે.

સં. ૧૬૬૨માં લખાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થાય છે :

“પાટક ગાજીપુર સહીએ વાસુપૂજ્ય એકોતરિ થઈયએ

લટકણ પાટશાહ રે શાંતિભુવન છઈ ચય્યા હરે ॥”

મૂળ આ દેરાસર લાકડાનું હતું. સં. ૧૮૮૫માં નવેસરથી તેનો જીર્ણોદ્ધાર થયો. અને દેરાસર આરસનું બન્યું. તેના રંગમંડપમાં સુંદર કોતરણી છે. તેની બહાર સ્તંભ પર દેવદેવીની સુંદર કલાત્મક દર્શનીય કોતરણી છે. દેરાસરમાં આજે પણ ઈલેક્ટ્રિસિટી નથી તથા લોખંડનું કોઈ કામ થયું નથી.

વાસુપૂજ્ય સ્વામીની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમાજી ખૂબ જ પ્રાચીન, અલૌકિક અને ચમત્કારિક છે.

દહીંની ખડકી

વિમલનાથ (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

આજે પ્રચલિત માણેકચોક વિસ્તારમાં ધાંચીની પોળની સામે આવેલી દહીંની ખડકીનું વિમલનાથ ભગવાનનું દેરાસર ઘુમ્મટબંધી છે.

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“તિર્થ સ્વામી વિ(મ)લ નામી દાઈની ખડકી સદા
પોલ ધાંચિ નાથ સંભવ સાથ દાયક શિવ મુદા ॥”

સં. ૧૯૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વેતાંબરમૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં સંજોગોવશાત્ શરતચૂકથી આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થવા પામ્યો નથી.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈનતીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ઘુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તેમાં દહીંની ખડકીનો ઉલ્લેખ ‘ડાહીની ખડકી’ તરીકે છે. દેરાસરમાં ગૌતમસ્વામીની એક મૂર્તિનો ઉલ્લેખ છે. અને વહીવટદાર તરીકે શ્રી ભીખાભાઈ વાડીલાલનું નામ આપ્યું છે.

અગાઉ આ દેરાસર લાકડાનું હતું. સં. ૧૯૮૮માં આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર થયો. વૈશાખ સુદ સાતમને દિવસે પરમ પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ (બાપજી મહારાજ)ની નિશ્રામાં દેરાસરની પુનઃસ્થાપના થઈ હતી.

• • •

ધાંચીની પોળ

સંભવનાથ ભગવાન-શાંતિનાથ ભગવાન (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

ધાંચીની પોળનું આ દેરાસર બે માળવાળું અને ઘુમ્મટબંધી છે.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં થયેલા ઉલ્લેખ પ્રમાણે મૂળ નાયક ઉપર સં. ૧૩૮૩નો ઉલ્લેખ છે.

લલિતસાગર મહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં એટલે કે સં. ૧૬૬૨માં ધાંચીની પોળના દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ થયેલો છે.

“ધાંચીની પોલિમાં શાંતિ ઉગણચ્યાલીસ બિંબ એકાંતિ
ભૂંઅરઈ આદિજિન મૂરતિ દસ પ્રતિમા ભલ સૂરતિ ॥”

કડવા મત પરંપરાના ૭મા શાહ જિનદાસના ઉપદેશથી સં. ૧૬૬૩ના ફા. ૧૦ ૧ના રોજ ભણશાળી દેવાએ જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તેમાં ભણશાળી દેવાએ ભગવાન ઋષભદેવની ૮૫ અંગુલની એક પ્રતિમા તથા ભણશાળી જીવાએ ૫૭ આંગળની એક જિનપ્રતિમા તથા ભણશાળી કીકાએ ૫૭ આંગળની એક જિનપ્રતિમા ઉપરાંત બીજી ઘણી જિનપ્રતિમાઓ એમ કુલ ૧૫૦ જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા સંવરી શ્રાવકોએ કરી હતી.

એ પ્રતિમાઓ પૈકીમાંની મોટા ભાગની પ્રતિમાઓ ધાંચીની પોળનાં ભણશાળી દેવા દ્વારા નિર્માણ થયેલા જૈન દેરાસરમાં તથા ભોંયરામાં વિદ્યમાન છે તે મુજબનો એક પ્રાચીન ઉલ્લેખ મળે છે.

ઉપરાંત શાહ તેજપાલે સં. ૧૬૭૨ના ચોમાસામાં ખંભાતથી અમદાવાદ આવી ભણશાળી દેવાના આ જિનપ્રાસાદમાં ભગવાન શાંતિનાથની પ્રતિમાના પરિકરની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી.

ધાંચીની પોળમાં ઘરદેરાસરની સંખ્યા પણ નોંધપાત્ર હતી. સં. ૧૮૬૨માં એટલે કે આજથી ૮૦ વર્ષ પહેલાં ધાંચીની પોળમાં સાત ઘર દેરાસરો હતાં.

૧. શેઠ મનસુખલાલ પ્રેમચંદ	૫. શેઠ નગીનદાસ બેચરદાસ
૨. શેઠ હઠીસંઘ નિહાલચંદ	૬. શેઠ કુબેરદાસ જોઈતારામ
૩. શેઠ કપૂરચંદ રાયચંદ	૭. શેઠ ઈચ્છાચંદ કાવજી
૪. શેઠ મલુપભાઈ કપૂરચંદ	

આજે ભોંયરાવાળા એ દેરાસરના સ્થાને બે માળવાળું દેરાસર વિદ્યમાન છે, જેમાં ભોંયતળિયે શ્રી સંભવનાથ ભગવાન અને પહેલા માળે શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન બિરાજમાન છે. ઉપરાંત, ગૌતમસ્વામીની આરસની પ્રતિમાજી છે. દેરાસરના મુખ્ય દરવાજાની કમાન એક જ પથ્થર દ્વારા કોતરેલ છે.

આ દેરાસર શહેર વિસ્તારના અન્ય દેરાસરોની અપેક્ષાએ વિશાળ યોગાન ધરાવે છે.

• • •

ખેતરપોળની પોળ

સંભવનાથ (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

સંભવનાથનું આ દેરાસર ઘણું પ્રાચીન છે, ધુમ્મટબંધી છે. લલિતસાગર મહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં (સં. ૧૬૬૨માં) આ દેરાસરના સંદર્ભમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓ આવે છે.

“શીતલનાથ છન્નૂઅ કહીઈ પાટંક ક્ષેત્રપાલિ જઈઈ

સંભવનાથક જાણુ પ્રતિમા પંચ્યાસી આણુ ॥”

સં. ૧૮૨૧માં ખેતરપોળની પોળનાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“કામેસર વાઘેસરી ખેત્રપાલ રુપચંદ
પોલ એકેક વખાણિઈ ભેટતા ગયા ભવ ફંદ ॥”

દેરાસરમાં આજે એક શિલાલેખ છે. તેમાં જણાવ્યા મુજબ અગાઉ આ મંદિર કાષ્ટનું હતું. ધીમે ધીમે તેનો નાશ થવા માંડ્યો તેથી જીર્ણોદ્ધાર થયેલો છે. આ દેરાસરમાં એકથી વધુ વખત જીર્ણોદ્ધાર થયા હોવાનો સંભવ છે.

શિલાલેખમાં જણાવ્યા મુજબ શ્રી ખેતરપાળની પોળના પંચે શ્રી મૂળનાયક ભગવાનને ગાદીનશીન રાખીને વિ. સં. ૧૮૬૦માં (ઈ. સં. ૧૯૦૪) જીર્ણોદ્ધાર કર્યો અને આરસનું ભવ્ય મંદિર બન્યું.

શ્રી મૂળનાયક ભગવાનની દૃષ્ટિમાં ફેર જણાતાં શ્રી ખેતરપાળની પોળના પંચે પરમપૂજ્ય તપસ્વી શાંતમૂર્તિ આચાર્ય શ્રી સિદ્ધિ સૂરીશ્વરજી મહારાજ(બાપજી મહારાજ)ની પ્રેરણા અને નિશ્રામાં દૃષ્ટિદોષ નિવારણ કરી સં. ૨૦૦૫ના મહાસુદ પાંચમને ગુરુવારના રોજ પ્રતિષ્ઠા કરી છે.

સં. ૧૯૧૨માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિમાં થયેલો છે.

“જિન સંભવ રે ક્ષેત્રપાલના વાસ મે ગતિ છેદી રેનાથ મિલ્યા સુર રાસ મે...”

ગુજરાતનું પાટનગર અમદાવાદ ગ્રંથમાં આ દેરાસર અંગે નીચે મુજબની નોંધ જોવા મળે છે.

“સાંકડી શેરીના નાકે ખેતરપાળની પોળમાં એક નાનું જૈન મંદિર છે. આ મંદિર ખાસ જોવાલાયક છે. એનું ભોંયતળિયું અને થાંભલા સુંદર આરસના કરેલા છે. એમાં રંગબેરંગી જડિતકામ દિલ્હી આગ્રાનાં મકાનો જેવું કરેલું છે. તે ઘણું જ મનોહર છે. એ કરનારા ગુજરાતી સલાટો હતા. એમ કહેવાય છે કે ૧૬ રૂપિયે શેર સુધીના મોંઘા પથ્થરો જડિત કામને માટે વાપર્યા છે. શહેરમાં સ્થાપત્ય અને કલા જૈન કોમે આજ સુધી સાચવી રાખ્યાં છે.”

ગુલાબચંદ નામના તે સમયના પ્રસિદ્ધ શિલ્પીના શિષ્ય રવિકરણે આ દેરાસરના જીર્ણોદ્ધાર સમયે પોતાની દેખરેખ હેઠળ શિલ્પકામ કરાવ્યું છે. આ અંગેનો ઉલ્લેખ “અમદાવાદનો જીવનવિકાસ” નામના એક પુસ્તકમાં નીચે મુજબ થયો છે :

“માણેકચોકમાંની ખેતરપાળની પોળમાં એક બીજું જૈન દેરાસર છે, તે રવિકરણની બુદ્ધિકુશળતાનું પરિણામ છે. એના સ્તંભો અને ભીંતો અને ચોક ઉપર સુંદર આરસપહાણમાં રંગબેરંગી કકડાથી જડિત કામ કરીને વેલો, પુષ્પો, પક્ષીઓ વગેરે ઉપજાવ્યાં છે. આ દેવળ વર્તમાન અને ભવિષ્યનાં શિલ્પ અને આલંકારિક કલાને માટે જોવાલાયક છે.”

ઉપરાંત, ખેતરપાળની પોળમાં આ દેરાસર સિવાય એક ક્ષેત્રપાળજીનું મંદિર આવેલું છે, જે પોળમાં પ્રગટ થયેલ છે. ત્યાં મૂળનાયક શ્રી ક્ષેત્રપાલજી તથા આજુબાજુમાં અંબિકાદેવી તથા ભૈરવનાથ પ્રતિમાજી તથા નાની ત્રણ પ્રતિમાજી-ગણપતિજી, શિવલિંગ, બળિયાદેવની લાલ દેરી છે.

મહુરત પોળ

શીતલનાથ (સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

મહુરત પોળમાં આવેલું શીતલનાથનું દેરાસર ઘુમ્મટબંધી છે. સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચેની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“જિન વિમલ રે લાલ ભાઈની પોલ મેં નાગ ભૂધર રે

શાંતિ જિન રંગરોલ મેં

ચોક માણેક રે મહુતપોલ વિસાલ છે જિન શીતલ રે

ત્રિભુવન નાથ દયાલ છે.”

સં. ૧૮૬૨માં જૈન ડિરેક્ટરીમાં પણ શીતલનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો છે.

• • •

નાગજી ભૂધરની પોળ

સંભવનાથ ભગવાન (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર ઘણી વાર થયેલો છે. દેરાસર ગુંબજબંધી છે, ભોંયરાવાળું છે.

“જૈન તીર્થ સર્વસંગ્રહ”માં (સં. ૨૦૦૮) નીચે મુજબ નોંધે છે.

“માંડવીની પોળમાં આવેલી નાગજી ભૂધરની પોળમાં શ્રી સંભવનાથ અને શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનનાં દેરાસરો એકસાથે આવેલાં છે. ભોંયરામાંની મૂળનાયક શ્રી આદીશ્વર ભગવાનની આરસની પ્રતિમા પ્રાચીન છે અને તેમના પબાસનમાં આબુની ખ્યાતિ પામેલી કોરણી કરેલી હતી, જે આજે ઘણી ખરી ઘસાઈ જવા પામી છે. મેડા ઉપર મૂ. ના. શ્રી ધર્મનાથ અને શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના બે ગભારાઓ આવેલા છે. એમાં કરેલું રંગબેરંગી આરસનું જડિત કામ પ્રેક્ષણીય છે. આ દેરાસરની ૩૧૦ ધાતુપ્રતિમાઓ પૈકી કેટલીક તો અગિયારમા-બારમા સૈકાની છે. બારણામાં પીળા આરસનાં ઈન્દ્ર-ઈન્દ્રાણી સુંદર રીતે ઘડેલાં છે. કહેવાય છે કે આ મંદિર ફરી બંધાયું તે પહેલાં આખું દેરાસર લાકડાની કોરણીવાળું હતું.”

આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાંનું હોવાનો વધુ સંભવ છે. આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

• • •

લાલાભાઈની પોળ

વિમલનાથ (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

માંડવીની પોળમાં આવેલી લાલાભાઈની પોળમાં વિમલનાથ ભગવાનનું દેરાસર ઘરદેરાસરના સ્વરૂપની બાંધણીનું છે. મેડા ઉપર શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનનું દેરાસર છે.

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ આવે છે.

“જિન વિમલ રે લાલભાઈની પોલ મેં નાગ ભૂધર રે
શાંતિ જિન રંગરોલમેં
ચોક માણેક રે મહુત પોલ વિસાલ છે જિન શીતલ રે
ત્રિભુવન નાથ દયાલ છે.”

સં. ૧૯૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ‘ધાબાવાળું’ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તે સમયે આ દેરાસર ૧૦૦ વર્ષથી પણ વધુ જૂનું હતું તેવો ઉલ્લેખ થયેલો છે. એટલે કે સં. ૧૮૬૨ની આસપાસ આ દેરાસર બંધાયું હશે. ઉપરાંત, તે સમયે એટલે કે સં. ૧૯૬૨માં દેરાસરની સ્થિતિ સારી હતી તેવો પણ ઉલ્લેખ છે.

સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ઘરદેરાસરની બાંધણીના પ્રકારનો કરવામાં આવ્યો છે. વહીવટદાર તરીકે શ્રી હિરાચંદ લાલચંદના નામનો ઉલ્લેખ છે.

દેરાસર અગાઉ લાકડાનું હતું. તે જીર્ણ થવાથી તે જ જગ્યાએ તેનો મૂળથી જીર્ણોદ્ધાર કરાવી તેને વિશાળ મંડપવાળું બનાવવામાં આવ્યું છે. નૂતન પરિકર સહિત પ્રાચીન મૂળનાયક શ્રી વિમલનાથ ભગવાન આદિ ૧૫ જિનબિંબોની પ્રતિષ્ઠાનો પ્રસંગ લાલાભાઈની પોળના શ્રી સંઘ તરફથી અષ્ટાદ્વિનકા મહોત્સવ સહિત સં. ૨૦૨૬ના માગશર સુદિ-૬ને રવિવારે (તા. ૧૪-૧૨-૧૯૬૮) ઊજવાયો હતો. પરમપૂજ્ય આચાર્ય શ્રી વિજયનંદન સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની નિશ્રામાં આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ થયો હતો.

ત્યારથી દેરાસરની વર્ષગાંઠનો દિવસ માગસર સુદ-૬ને દિવસે આવે છે. તે અગાઉ આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ મહા વદિ-૮ને દિવસે ઊજવવામાં આવતી હતી. આ અંગેનો ઉલ્લેખ સં. ૧૯૭૮માં મળે છે.

શ્રી વિમલનાથ ભગવાનની મૂર્તિ આશરે ૪૦૦ વર્ષ જૂની છે. અગાઉ પ્રતિમાની નીચે લેખ હતો. પરંતુ હવે તે સચવાયેલો નથી.

ઉપરાંત, દેરાસરના ઉપરના માળે બિરાજમાન શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનના દેરાસરમાં રંગમંડપમાં પ્રવેશતાં જ જમણીબાજુ શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની ધાતુની તથા

ડાબી બાજુ શ્રી ગૌતમ સ્વામીની આરસની મૂર્તિ છે.

ટૂંકમાં, આ દેરાસર સં. ૧૯૧૨ પહેલાના સમયનું છે.

• • •

સુરદાસ શેઠની પોળ

કુંથુનાથ (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી બે માળવાળું છે. ઉપરના માળે શ્રેયાંસનાથ ભગવાનનું દેરાસર છે. સં. ૧૯૧૨ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ આદીશ્વર ભગવાનના દેરાસર તરીકે થયેલો છે.

“સુરદાસ સુસાર શેઠ પોલ તેહના નામની
આદિ જિનને નિરખ સજનિ કાંતિ ન ભમે ભદામની ॥”

આ દેરાસરના લેખ ઉપરથી દેરાસર અંગેની કેટલીક વિશેષ માહિતી પ્રાપ્ત થાય છે.

“પ્રથમ આ દેરાસર શ્રી આદિનાથ સ્વામીના પ્રાસાદથી પ્રસિદ્ધ હતું. તે લાકડાનું જીર્ણ સ્થિતિમાં હોવાથી તેનો જીર્ણોદ્ધાર કરવાનું નક્કી કરી, શ્રી સંઘે મૂળનાયક શ્રી આદિનાથને કાયમ રાખીને મેડા ઉપરના શ્રી શ્રેયાંસનાથ ભગવાન આદિ તમામ પ્રતિમાઓનું શ્રી વિજયોદયસૂરીજી મહારાજની શુભ નિશ્રામાં સં. ૨૦૦૮ના આસો વદ દને ગુરુવારે વિજય મુહૂર્તે ઉત્થાપન કર્યું.

જીર્ણોદ્ધાર કરાવતાં મૂળનાયક શ્રી આદિનાથ સ્વામીના બિંબ ઉપરથી શ્રી કુંથુનાથ સ્વામીનો લેખ મળ્યો અને જણાયું કે આ પ્રતિમાજીના બિંબની અંજન શલાકા સં. ૧૫૦૬ના ચૈત્ર વદ પાંચમને ગુરુવારના રોજ, આચાર્ય શ્રી શેખરસૂરીશ્વરજીના શુભ હસ્તે થયેલી છે.”

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ આદિનાથજીના દેરાસર તરીકે થયેલો છે. મૂળનાયક પર સં. ૧૫૦૬ના લેખનો ઉલ્લેખ પણ તેમાં થયેલો છે. ઉપરાંત, તે સમયે સ્ફટિકના પાંચ પ્રતિમાજી તથા ગૌતમસ્વામીની એક મૂર્તિનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

સં. ૨૦૧૭માં ફાગણ વદ સાતમને ગુરુવારના રોજ શ્રી સંઘે અષ્ટાન્હિકા-પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ ઊજવ્યો હતો. આચાર્ય મહારાજ શ્રી વિજયઉદયસૂરીશ્વરજીની નિશ્રામાં પુનઃપ્રતિષ્ઠા થઈ હતી. તે સમયે આચાર્ય શ્રી નંદનસૂરીશ્વરજી, આચાર્ય શ્રી હર્ષસૂરીશ્વરજી આદિ ભગવંતોની નિશ્રા પણ પ્રતિષ્ઠા-મહોત્સવને પ્રાપ્ત થઈ હતી. જીર્ણોદ્ધારમાં શ્રી સંઘે આશરે રૂપિયા ત્રણ લાખનો ખર્ચ તે સમયે કર્યો હતો. ત્યારથી આ દેરાસર કુંથુનાથ સ્વામીના દેરાસર તરીકે પ્રચલિત થયું છે.

• • •

સમેત શિખરની પોળ

ગોડી પાર્શ્વનાથ (સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

આ દેરાસરની નોંધ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ” માં પંડિત અંબાલાલ પ્રેમચંદ્ર નીચે મુજબ કરે છે:-

“સમેતશિખરની પોળમાં આવેલા ધુમ્મટબંધી શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના મંદિરમાંની કારીગરી અસાધારણ અને અમૂલ છે. એને ન જોઈએ-જાણીએ તો કળાના ઉત્તમ નમૂનાથી વંચિત જ રહી જવાય. આમાં વિશેષતા એ છે કે પાષાણને બદલે લાકડામાંથી કોરી કાઢેલું ભવ્ય શિલ્પ છે. નાયતા-ગાતા દેવતાઓ અને હાથીઓના મસ્તકની પંક્તિઓ ભીંતો ઉપર અને છજામાં રહેલી સમયોરસ આકૃતિવાળી બારીની આસપાસ શોભે છે. સહસ્રકૃષ્ણ પાર્શ્વનાથની એક સફેદ આરસની મૂર્તિ પણ મનોહર છે. તેમાં કૃષ્ણની રચના તો શિલ્પની દૃષ્ટિએ ઉત્તમ ગણાય એવી છે. પરંતુ, લાકડામાં કોતરેલો સમેતશિખરનો પહાડ, જે શ્રાવક-શ્રાવિકા, સાધુ, દેવ-દેવીઓ, પશુઓ અને વનસ્પતિથી ભરચક છે. તેમજ જેના જુદા જુદા ભાગો હલાવી ચલાવી શકાય છે તે તો આખા અમદાવાદનું મોટું આશ્ચર્ય છે, એમ કહીએ તો ખોટું નથી. વળી, એમ કહેવાય છે કે લાકડાના આ પહાડનું વજન ૧૮૦૦ કિલો છે. પાટણના પ્રસિદ્ધ વાડી પાર્શ્વનાથના મંદિરની એ યાદ આપે છે.

આ મંદિરની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૬૩માં શ્રી રૂપવિજયજી મહારાજે કરી હતી. તેમના ગુરુદેવની ચરણપાદુકા નીચે લેખ પણ કોતરેલો છે.”

શ્રી રત્નમણિરાવ જોટે ગુજરાતનું પાટનગર અમદાવાદ ગ્રંથમાં પૃ. ૬૬૬-૬૬૭ પર નીચે મુજબની નોંધ કરે છે:-

“માંડવીની પોળમાં સમેતશિખરનું મંદિર છે. તે ખાસ જોવાલાયક છે. એ મંદિર રૂપવિજયજી મહારાજે બંધાવેલું. કોઈ કહે છે કે એમાં ૧,૩૬,૦૦૦ રૂપિયાનો ખર્ચ થયો છે. અને કોઈ રૂ. ૫૦,૦૦૦નો કહે છે.”

સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે પ્રથમ આ દેરાસર લાકડાનું હતું. જીર્ણ સ્થિતિનું હોવાથી સં. ૨૦૦૩ની સાલમાં જીર્ણોદ્ધાર થયો. મૂળનાયક ભગવાન પરનો લેખ ૪૫૦ વર્ષથી પણ જૂનો છે. અન્ય પ્રતિમાઓ પર ૫૦૦ વર્ષ જૂના લેખ છે. ઉપરાંત, દેરાસરમાં ભીંત ઉપર પથ્થર વડે ઉપસાવેલ વિવિધ તીર્થોના પટની રચના પણ આવેલી છે. શ્રી ગિરનારજી, શ્રી દેલવાડા તીર્થ, શ્રી તારંગાજી, શ્રી શંખેશ્વર, શ્રી ચિતોડગઢ, શ્રી સમેતશિખર, શ્રી રાજગૃહીતીર્થ, શ્રી શેત્રુંજ્ય, શ્રી પાવાપુરી વગેરેના પટ આવેલાં છે.

ખાસ તો સંવત્સરીને દિવસે દર્શનાર્થીઓની ભારે ભીડ જામે છે. આખું અમદાવાદ શહેર જાણે તે સમયે ઊમટી પડ્યું ન હોય ! જો કે હવે જૈન કુટુંબોની વસ્તી જૂના કોટવિસ્તારના અમદાવાદ શહેરમાંથી ખસીને નદી પારનાં વિસ્તારોમાં સ્થળાંતર કરી રહી છે. તેથી શહેર બહાર

પાલડી વિસ્તારમાં આવેલી લાવણ્ય સોસાયટીના દેરાસરમાં પણ સમેતશિખરના પહાડની રચના કરવામાં આવી છે.

સં. ૧૮૨૧માં સમેત શિખરના લાકડાના પહાડની રચનાનો ઉલ્લેખ મળે છે. શાહ આણંદ લાલચંદ નામના શ્રાવકે આ સુંદર કલા-કારીગરીવાળા કાષ્ટના પહાડનું મોડલ-પ્રતિરૂપ બનાવ્યું. તે મુજબની વિગત જ્ઞાનસાગરગણિ કૃત “તારાચંદ સંઘવી રાસ”માં પ્રાપ્ત થાય છે. સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી અમદાવાદની આ ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓ આવે છે.

“સાહ આનંદ લાલચંદનો નિજ પરને ઉપગાર

શ્રી સંમેત તીર્થ તણો પ્રતિરૂપ કરાવે સાર ॥

ટૂંક તોરણને કોરણી કહેતા નાવે પાર

કૈલાસ નગ સરીખો બન્યો ધન એહનો અવતાર ॥

વીસઈ ટુકઈ જિન તણાં દર્શન સુખકાર

સકલ સંઘ તે ભેટિને કીધો સફલ અવતાર ॥”

આ ઉલ્લેખ જોતાં સં. ૧૮૬૩માં રૂપવિજય મહારાજ સાહેબે આ દેરાસરની પુનઃપ્રતિષ્ઠા કરી હોવી જોઈએ. અને આ દેરાસર સં. ૧૮૨૧ પહેલાનું હોવાનો સંભવ વિશેષ છે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

• • •

હરકિશનદાસ શેઠની પોળ

શાંતિનાથ (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

શ્રી હરકિશનદાસ શેઠની પોળનાં શાંતિનાથ ભગવાનના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં મળે છે.

“પોલ માંડવી તે માંહે પોલાં ઘણી કાકાબલિયાની સુવિધિ તણી

પ્રતિમા સુણી

હરકિશનાજી પોલ શેઠની અતિ ભલિ પર ઉપગારજી શાંતિ

નિરખો રંગરલી.”

સં. ૧૯૬૨માં પ્રસિદ્ધ થયેલ શ્રેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં શાંતિનાથજીના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. બંધાવનાર તરીકે શ્રી સંઘનો ઉલ્લેખ થયો છે. અને તે સમયે પગલાંની બે જોડ હતી તેવો પણ ઉલ્લેખ થયેલ છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. બંધાવનાર તરીકે શ્રી સંઘના નામનો અને વહીવટદાર તરીકે શ્રી ભલાભાઈ મગનભાઈના નામનો ઉલ્લેખ છે.

સ્થાનિક કથા પ્રમાણે મૂળ આ દેરાસર લાકડાનું હતું. સં. ૨૦૧૭માં આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર થયો હતો. તે સમયે દેરાસરમાં ભોંયરું હતું. અને ભોંયરામાંથી મળેલી પ્રતિમાઓ ખંભાતના અખાતમાં પધરાવી દેવામાં આવી હતી.

સં. ૨૦૧૭માં તે સમયે જીર્ણોદ્ધારનો ખર્ચ આશરે એક લાખ પંચોતેર હજાર રૂપિયા થયાનું મનાય છે. શાંતિનાથ ભગવાનની પ્રતિમાની ઊંચાઈ આશરે ૧૫ ઈંચ છે.

• • •

કાકાબળિયાની પોળ

સુવિધિનાથ (સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

કાકા બળિયાની પોળના સુવિધિનાથ ભગવાનના દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“પોલ માંડવી તે માંહે પોલાં ઘણી કાકાબલિયાની સુવિધિ તણી
પ્રતિમા સુણી
હરકિશનાજી પોલ શેઠની અતિ ભલિ પર ઉપગારીજી શાંતિ
નિરખો રંગરલી.”

સં. ૧૮૬૨માં કાકાબળિયાની પોળના શ્રી સુવિધિનાથજીના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. ઉપરાંત, એ સમયે આ દેરાસરમાં પગલાંની ચાર જોડ હતી. તેવો ઉલ્લેખ પણ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં (૧૮૬૨માં) થયેલો છે. સં. ૧૮૬૨માં દેરાસરની સ્થિતિ સારી જણાતી હતી.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થસર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. શ્રી સંઘે આ દેરાસર બંધાવ્યાનો અને તે સમયે શેઠ હીરાલાલ ઉમેદરામના નામનો વહીવટદાર તરીકે ઉલ્લેખ થયેલો છે. ઉપરાંત, મેડા ઉપર એક પ્રતિમાનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

આજે આ દેરાસર બે માળવાળું ધુમ્મટબંધી સંયુક્ત દેરાસર છે. મેડા ઉપર સુપાર્શ્વનાથનું દેરાસર છે. મૂળનાયક શ્રી સુવિધિનાથજીની પ્રતિમા પદ્માસનસ્થ છે અને તેની ઊંચાઈ આશરે ૧૮ ઈંચ છે. મેડા ઉપર બિરાજમાન શ્રી સુપાર્શ્વનાથની પ્રતિમા પરિકર સહિત છે અને તેની ઊંચાઈ ૨૧ ઈંચ છે. આજે વીસ વિહરમાનજીની ચરણપાદુકા પણ વિદ્યમાન છે. આ દેરાસરની સંભાળ ખૂબ જ કાળજીપૂર્વક રાખવામાં આવે છે. દેરાસરના સ્થાપત્યની વારંવાર યોગ્ય માવજત થતી રહે છે. તેની કોતરણી ખૂબ જ સુંદર છે. તેનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૯૫૭માં થયેલો છે. તે સમયે મેડા ઉપરના શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત થઈ હશે તેવો સંભવ છે.

• • •

શાહપુર વિસ્તારની પોળોનાં દેરાસરો

ફૂવાવાળી પોળ-સંભવનાથજીનું દેરાસર (સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબ થયેલો છે.

“પ્રકાશ પ્રભુનો પોલ નગીના આદિ જિનવર સુણ્યો
સાહપુરમે નાથ સંભવ ભક્તિભાવે સંપુણ્યો ॥”

શાહપુર વિસ્તારનું આ સૌથી જૂનું દેરાસર છે. સં. ૧૮૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વે. મૂ. જૈન કો. ની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધી દેરાસર તરીકે થયેલો છે. સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં પણ આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તેમાં આ દેરાસર સં. ૧૮૩૦માં શ્રી સંઘે બંધાવ્યું હોવાનો ઉલ્લેખ છે. તે સમયે વહીવટદાર તરીકે શેઠ વાડીલાલ નાથાલાલનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૩૫માં થયેલો છે. અને પુનઃપ્રતિષ્ઠા કરાવી મૂળનાયક શ્રી સંભવનાથ પ્રભુજીને વીર સંવત ૨૪૦૫ તથા વિ. સં. ૧૮૩૫ના શ્રાવણ સુદિ ૧૦ ને સોમવાર અને અંગ્રેજી ઈ. સં. ૧૮૭૮ના જુલાઈ માસની ૨૮મી તારીખના શુભ દિવસે ગાદી ઉપર બિરાજમાન કર્યા છે.

ત્યારબાદ આ દેરાસરમાં મુનિસુવ્રતસ્વામીજીની પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૨૭માં કરવામાં આવી છે. અંગ્રેજી કેલેન્ડર પ્રમાણે તા. ૨-૮-૧૯૭૧ના દિવસે પ્રતિષ્ઠા થઈ હતી. આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ આચાર્ય શ્રી વિજયનંદનસૂરીશ્વરજી મહારાજે આપેલ શુભ મુહૂર્ત પ્રમાણે પ્રરમપૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયકસ્તુરસૂરીશ્વરજીની નિશ્રામાં થયો હતો.

• • •

દરવાજાનો ખાંચો-શાહપુર

કુંથુનાથ (સં. ૧૮૫૧)

શાહપુર દરવાજાના ખાંચામાં આવેલું કુંથુનાથજીનું દેરાસર શિખરબંધી છે. આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૮૫૧માં થયેલી છે.

સં. ૧૮૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ તરીકે થયેલો છે. તથા દેરાસરનાં બંધાવનારનાં નામ તરીકે શેઠ કરશનદાસ સોભાગચંદ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને દેરાસર બંધાયાની સાલ તરીકે સં. ૧૮૫૧ દર્શાવવામાં આવી છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ

દેરાસર તરીકે થયેલો છે. દેરાસર બંધાવનારનું નામ શેઠ સોભાગચંદ દોલતચંદ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને સ્થાપનાની સાલ સં. ૧૮૫૧ દર્શાવવામાં આવી છે. આ દેરાસરમાં મૂળનાયકનો લેખ સં. ૧૮૦૩નો દર્શાવવામાં આવ્યો છે. સંભવ છે કે હઠીસિંહના દેરાસરમાં સં. ૧૮૦૩માં થયેલી પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવમાં અંજનશલાકા થયેલી પ્રતિમાઓ પૈકીની આ પ્રતિમા હોય.

સં. ૨૦૪૩માં (ઈ. સં. ૧૯૮૭) દેરાસરની આજુબાજુનાં સંઘનાં કેટલાંક મકાનો તોડીને મોટી જગ્યામાં આ દેરાસરનું શિખરબંધી દેરાસરમાં નિર્માણ થયું. જીર્ણોદ્ધારમાં સંઘે આશરે રૂ. ૨૫ લાખનો ખર્ચ કર્યો છે. અને આશરે દસેક લાખ રૂપિયાનો ખર્ચ કરવાનો બાકી છે. ત્યારબાદ જીર્ણોદ્ધાર કરવાનું કામ પૂરું થશે.

દરવાજાનો ખાંચો-શાહપુર

ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન (સં. ૧૮૪૮)

શાહપુર-દરવાજાના ખાંચામાં આવેલું આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી છે.

સં. ૧૮૬૨માં પ્રસિદ્ધ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં શ્રીસંઘે ધુમ્મટબંધ દેરાસર બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે. અને તે સમયે દેરાસર ૧૦૦ વર્ષ જૂનું દર્શાવેલ છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ તરીકે થયેલો છે. દેરાસરના વહીવટદાર તરીકે છનાલાલ ચુનીલાલનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે અને દેરાસરમાં કેટલાંક સુંદર ચિત્રાંકનો-ધાર્મિક કથાઓના પ્રસંગો-દર્શાવવામાં આવ્યા છે. દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૮૪૮માં થયાનો ઉલ્લેખ છે. સં. ૧૮૪૮નો સમય વધુ શ્રદ્ધેય લાગે છે. કારણ કે આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૮૬૨ આસપાસમાં નક્કી કરવામાં આવે તો તે દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં થવો જોઈએ. પરંતુ, સં. ૧૮૧૨ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં શાહપુર-કૂવાવાળી પોળના સંભવનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ જ થયેલો છે. આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો નથી.

જો કે ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં શામળાની પોળ, જલાલપુર એટલે કે નાગજીભુધરની પોળનો વિસ્તાર અને માંડવીની પોળનાં અન્ય દેરાસરોની સાથે એક ‘સ્યાપુરની પોળ’ના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે, જે નીચેની પંક્તિઓમાં દર્શાવેલ છે.

“પાસ સાંમલો જગિ જાગતો દેહરાં ત્રિણ ઓલ

જલાલપુર હોય દહેરાં એક સ્યાપુરની પોલ ॥

પાંડવ ચૈત્ય તિહાં ભલા માંડવી પોળ નિહાલ

અડસઠિ સર્વ મિલિ મોટિકા કરે ભક્તિ વિશાલ ॥”

‘સ્યાપુરની પોલ’ એ ઉલ્લેખમાં કાં તો જૂની હસ્તપ્રતમાં કોઈ વિગતદોષ રહેલો હોય અથવા ‘અમદાવાદની ચૈત્ય પરિપાટીઓ’ ગ્રંથમાં મુદ્રણદોષ રહી ગયો હોય અથવા શામળાની

પોળ અને માંડવીની પોળના વિસ્તારમાં આ નામની કોઈ પોળ તે સમયે અસ્તિત્વમાં હોય અથવા આજે જેને શાહપુરના વિસ્તાર તરીકે ઓળખવામાં આવે છે તે વિસ્તારની કોઈ પોળનો ઉલ્લેખ હોય. જોકે પરંપરા પ્રમાણે શાહપુરનો ઉલ્લેખ એક વિસ્તાર તરીકે થયેલો છે. કોઈ પોળ તરીકે થયેલો નથી. પરંતુ, બનવા જોગ છે કે શાહપુરમાં આવેલી કોઈક પોળનો ઉલ્લેખ શાહપુરની પોળ તરીકે તે સમયે કરવામાં આવતો હોય. કારણ કે દરવાજાનો ખાંચો એ નામ કોઈ વ્યક્તિવિશેષ સાથે જોડાયેલો નથી. ઉપરાંત, ખાંચામાં ઘણી ખડકીઓનો સમાવેશ થયેલો છે. અમદાવાદની પોળોના નામકરણનો ઇતિહાસ ચકાસીએ તો પોળમાં ખાંચા હોય પણ ખાંચો આટલા મોટા વિસ્તારનો હોય અને તેમાં ઘણી ખડકીઓ હોય તેવાં દૃષ્ટાંત નજરે પડતાં નથી.

ટૂંકમાં, આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૯૪૮માં થઈ હશે તેવો મત વધુ શ્રદ્ધેય બને છે. તે અગાઉની પ્રાચીનતા નક્કી કરવા માટે વધુ આધારભૂત પુરાવાઓની જરૂર રહે છે.

આજે કાચની સુંદર કારીગરીનાં દર્શન આ દેરાસરમાં થાય છે.

• • •

દોલતનો ખાંચો-યુનારાનો ખાંચો-શાહપુર

શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ-વિમલનાથ (સં. ૧૯૨૨)

આ દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૯૨૨માં થઈ હતી. આ દેરાસરની જોડાજોડ મૂળનાયક વિમલનાથજીનું દેરાસર પણ આવેલું છે.

શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથજીનાં પ્રતિમાની ઊંચાઈ ૧૧ ઈંચ છે. દેરાસરમાં એક ગુરુ મૂર્તિ પણ છે. પરમ પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત કનકસૂરીશ્વરજી મહારાજની આ પ્રતિમા છે.

સં. ૧૯૬૨માં પ્રસિદ્ધ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસર ધુમ્મટબંધ દર્શાવેલ છે અને બંધાવનાર તરીકે શ્રી સંઘનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે અને બંધાયાની સાલ સં. ૧૯૫૨ દર્શાવવામાં આવી છે. આ સંદર્ભમાં આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૯૨૨ કે સં. ૧૯૫૨ તે અંગે વધુ ચકાસણી કરવાની જરૂર છે. મૂળનાયકની પ્રતિષ્ઠાના લેખનો સંવત અને દેરાસર બંધાવ્યાનું વર્ષ ક્યારેક જુદું જુદું પણ હોય છે.

સં. ૧૯૬૨માં યુનારાના ખાંચામાં શ્રી ચંદ્રપ્રભુના દેરાસરનો ઉલ્લેખ પણ થયેલો છે. અને બંધાવનાર તરીકે શ્રી નાહલચંદ અમરચંદનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. અને બંધાયાની સાલ સં. ૧૯૫૨ દર્શાવવામાં આવી છે. ચંદ્રપ્રભુના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ” માં થયો નથી. સંભવ છે કે સં. ૧૯૬૨માં એક જ જિનપ્રાસાદમાં બે મૂળનાયક ભગવાન હોય અને એટલે બે અલગ-અલગ દેરાસરો તરીકે તે સમયે ગણના કરવામાં આવી હોય.

સં. ૨૦૦૯માં શ્રી પાર્શ્વનાથજીના આ દેરાસરનો વહીવટ નકરચંદ ફતેહચંદ નામના શ્રાવક કરતા હતા. દેરાસરની બાજુમાં વિમલનાથ ભગવાનનું દેરાસર છે. આ દેરાસરની

સ્થાપના સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે સં. ૨૦૧૪માં થઈ હતી. પરમ પૂજ્ય આચાર્યશ્રી અમૃતસૂરીશ્વરજી મહારાજ તેમજ પરમ પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી ભુવનસૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં પ્રતિષ્ઠા થઈ હતી. પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૨૮માં થઈ હતી તેવો લેખ મળે છે. તેથી આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૨૦૧૪માં કે પછી સં. ૨૦૨૮માં થઈ હતી તે અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

મંગલ પારેખનો ખાંચો

મંગલપારેખના ખાંચામાં ત્રણ દેરાસરો છે.

૧. શાંતિનાથજીનું દેરાસર (સં. ૧૯૨૪)
૨. ગોડી પાર્શ્વનાથનું દેરાસર (સં. ૧૯૪૪)
૩. પાર્શ્વનાથનું દેરાસર (સં. ૧૯૮૮)

ત્રણેય દેરાસર એક જ સંકુલમાં આવેલા છે. શાંતિનાથજીના દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૯૨૪માં થઈ હતી. શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથના દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૯૪૪માં થઈ હતી. અને શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૯૮૮માં થઈ હતી. તથા તેની પુનઃપ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૧૦માં થઈ હતી.

શાંતિનાથના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૯૬૨માં ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. દેરાસર બંધાવનાર તરીકે શ્રી સંઘનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. અને દેરાસર બંધાવાની સાલ સં. ૧૯૨૪ દર્શાવવામાં આવી છે. ઉપરાંત, ગોડી પાર્શ્વનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ તરીકે થયેલો છે. અને દેરાસર બંધાવનાર તરીકે શ્રી શાહ દોલતરામ ઘેલાભાઈનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને દેરાસર બંધાવ્યાની સાલ સં. ૧૯૪૪ દર્શાવવામાં આવી છે.

સં. ૧૯૬૨માં મંગલપારેખના ખાંચામાં શ્રી શાંતિનાથ, શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથજી એમ બે દેરાસરોનો જ ઉલ્લેખ થયો છે. સં. ૨૦૦૮માં પ્રસિદ્ધ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ બે દેરાસરો ઉપરાંત પાર્શ્વનાથજીના ધુમ્મટબંધ દેરાસરનો ઉલ્લેખ પણ થયેલો છે, જેમાં બંધાવનારનું નામ ડાહ્યાભાઈ દોલતરામની વિધવાબાઈ ‘સમરત’નું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે અને બંધાવ્યાની સાલ સં. ૧૯૮૮ દર્શાવવામાં આવી છે.

સં. ૨૦૦૮માં શાંતિનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. અને બંધાવનાર તરીકે શ્રી સંઘનો નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે. અને મૂળનાયક પર સં. ૧૯૨૧નો લેખ છે. તે સમયે આ દેરાસરનો વહીવટ શ્રી ડાહ્યાભાઈ સાકરચંદ કરતા હતા. ગોડીજી પાર્શ્વનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૨૦૦૮માં શિખરબંધી દેરાસર તરીકે કરવામાં આવ્યો છે. તથા આ દેરાસર બંધાવનારનું નામ શેઠ દોલતરામ ઘેલાભાઈ તથા સં. ૧૯૪૪ દર્શાવવામાં આવ્યાં છે.

ટૂંકમાં, આજે વિદ્યમાન શાંતિનાથ ભગવાનના દેરાસરમાં ગોડી પાર્શ્વનાથ અને પાર્શ્વનાથના નાનાં દેરાસરો છે. આજે આ દેરાસર ઘુમ્મટબંધી છે.

શાંતિનાથજીના દેરાસરમાં માણિભદ્રવીરની પ્રતિમાજી છે તથા ગુરુમૂર્તિ છે. આ ગુરુમૂર્તિ આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયભક્તિસૂરીશ્વરજી મહારાજની છે.

લુણસાવાડો, મોટી પોળ

સંભવનાથ (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

સંભવનાથના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી રત્નવિજયની રાજનગર તીર્થયાત્રામાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“ભાવ નિરખુ હરખ મેં સંભવ પ્રભુ દીદાર
લુણસાવાડે નિત નમું નાથ દીયાનો હાર ॥”

સં. ૨૦૦૮માં પ્રકટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસર ધાબાબંધ દર્શાવ્યું હતું. તે સમયે મેડા ઉપર પણ દેરાસર હતું તેવો ઉલ્લેખ છે. અને વહીવટદાર તરીકે શેઠ હરીલાલ ઉવરચંદનો ઉલ્લેખ મળે છે. આજે આ દેરાસર ઘુમ્મટબંધી છે.

દેરાસરમાં એક વિસ્તૃત લેખ પ્રાપ્ત થાય છે, જેમાં નીચે મુજબની માહિતી આપવામાં આવી છે.

“લુણસાવાડા મોટી પોળના રહેવાસી શ્રીયુત મૂલચંદભાઈ પૂજાભાઈ પારેખે ભગવતી દીક્ષા ગ્રહણ કરી તેની ખુશાલીમાં તેમના ભાઈ શ્રી ધરમચંદ પૂજાભાઈ પારેખે આ પોળમાં ઘર દેરાસર જેવું લાકડાનું દેરાસર બનાવવાની ભાવનાથી વિ. સં. ૧૯૧૬ના માગસર સુદ ૧૦ના રોજ એનું ખાતમુહૂર્ત કરાવીને વિ. સં. ૧૯૧૭ના ફાગણ સુદ પાંચમના મંગલદિને મૂલનાયક શ્રી સંભવનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. તે સમયે આ પોળમાં જૈનોનાં ફક્ત સાત જ ઘર હતાં. તે પછી એ જૂના દેરાસરનો પાયો તથા ગભારો જેમનો તેમ રાખી આખું દેરાસર નવું પથ્થરનું બંધાવ્યું. અને ઉપરના ભાગમાં મૂલનાયક શ્રી અરનાથ ભગવાન સહિત ગભારામાં ત્રણ, બાજુના ગોખલામાં એક અને નીચે ગોખલામાં એક એમ પાંચ જિનબિંબો પધરાવી એની પ્રતિષ્ઠા વિ. સં. ૨૦૧૫ના મહા સુદ ૫(વસંત પંચમી)ના રોજ પરમપૂજ્ય આગમ પ્રભાકર મુનિ ભગવંત પુણ્ય વિજયજી મહારાજની નિશ્રામાં કરવામાં આવી. આ દેરાસરનું બાંધકામ સોમપુરા શ્રી મનસુખરામ મિસ્ત્રીએ કર્યું હતું. આ પછી અહીંની વસ્તીના પ્રમાણમાં આ દેરાસર નાનું પડતું લાગ્યું એટલે દેરાસરની બાજુમાં બે ઘર વેચાતાં લઈને ત્યાં આ નવું જિનાલય બંધાવી એને જૂના જિનાલય સાથે જોડી દેવામાં આવ્યું. અને એની અંદર મૂલનાયક શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન અને

વાસુપૂજ્ય સ્વામી તથા શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાન આદિ જિનબિંબોને બિરાજમાન કરવામાં આવ્યાં. એનો પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ વિ. સં. ૨૦૩૩ના વૈશાખ સુદ ૧૩ તા. ૧-૫-૧૯૭૭ રવિવારના રોજ પરમપૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયયશોભદ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજ આદિની નિશ્રામાં ઊજવવામાં આવ્યો.”

લેખની વિગત પ્રમાણે દેરાસરનું ખાતમુહૂર્ત સં. ૧૯૧૬માં તથા મૂળનાયક શ્રી સંભવનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૯૧૭માં થઈ હતી. પરંતુ, ઉપર જણાવ્યા મુજબ સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે. તેથી આ દેરાસર સં. ૧૯૧૨ પહેલાંનું છે. તે સંદર્ભમાં લેખની માહિતીમાં વિગતદોષ થયેલો છે. આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

• • •

કીકાભટ્ટની પોળ

દોહેલા પાર્શ્વનાથ (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં કીકાભટ્ટની પોળના પાર્શ્વનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થાય છે.

“ઈસલ પારસનાથની ગુણ ગણમણિ ગંભીર

પૂજો કીકા પોલ મેં ભવજલ તિરવા ધીર ॥”

સં. ૧૯૬૨માં પ્રકટ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં કીકા ભટ્ટની પોળમાં પાર્શ્વનાથજીના દેરાસર ઉપરાંત વિમલનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો છે. પાર્શ્વનાથજીના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ તે સમયે “શ્રી ડોહલા પાર્શ્વનાથજી” તરીકે થયો હતો. તે સમયે દેરાસર ઘુમ્મટબંધ હતું અને ૭૫ વર્ષ જૂનું હોવાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. અર્થાત્ આજથી આશરે ૧૬૫ વર્ષ પહેલાં સં. ૧૮૮૦ થી સં. ૧૯૦૫ દરમ્યાન આ દેરાસર બંધાવ્યું હશે. સં. ૧૯૬૨માં આ દેરાસરના બંધાવનાર તરીકે શા નાહાલચંદ વીરચંદ પાંચાવાલાનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. વિમલનાથજીનાં દેરાસરનો ઉલ્લેખ તેમાં થયો છે, જે તે સમયે દસ વર્ષ જૂનું હતું. એટલે કે આજથી સો વર્ષ પહેલાં સં. ૧૮૫૩ની આસપાસ બંધાયું. આ દેરાસર બંધાવનાર તરીકે શાહ વીરચંદ દીપચંદ પૂનાવાલાના નામનો ઉલ્લેખ છે.

દોહેલા પાર્શ્વનાથની પ્રતિમાજીની ઊંચાઈ આશરે ૮ ફીટ છે. આ પ્રતિમાજી ખૂબ ચમત્કારિક મનાય છે. ઉપરાંત, દેરાસરમાં કાચનું કામ, ચાંદી તથા જર્મન-સિલ્વર પરની કોતરણી ઉપરાંત થાંભલા ઉપર અરીસા તથા ચાંદીનાં કવર ધ્યાન ખેંચે છે.

• • •

પંચભાઈની પોળનાં દેરાસરો

આદીશ્વર-શાંતિનાથ

(સં. ૧૯૦૮ આસપાસ)

પંચભાઈની પોળમાં આદીશ્વર તથા શાંતિનાથ ભગવાન એમ બે દેરાસરો છે. સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“પંચભાઈની પોલ રૂડી ચૈત્ય બે જિન રાજતા
આદિ શાંતિ દેવ દેખિ દેવ દૂજા લાજતા ॥”

સં. ૧૯૬૨માં પ્રસિદ્ધ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં પંચભાઈની પોળના શ્રી આદેશ્વરભગવાનના દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધી દેરાસર તરીકે થયેલો છે અને બંધાવનારનું નામ શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ છે. બંધાવ્યાની સાલ સો વર્ષ પહેલાંની તે સમયે જણાવવામાં આવેલી છે. જ્યારે શાંતિનાથજીનું દેરાસર ધાબાબંધી હોવાનો ઉલ્લેખ છે. બંધાવનારનું નામ મોતીકુંવર છે. અને તે સો વર્ષ પહેલાં તે સમયે બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં શ્રી શાંતિનાથ તથા શ્રી આદિનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ ઘર દેરાસરની બાંધણીના પ્રકારનો દર્શાવવામાં આવ્યો છે. અને તે સમયે વહીવટદારનું નામ શેઠ પૂજાભાઈ છોટાલાલ દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

આદેશ્વરજીના દેરાસરના ગભારાનો પ્રથમ જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૧૯માં થયેલો હતો. અને ત્યારબાદ સંપૂર્ણ દેરાસરજીનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૩૬ થી ૨૦૪૧ દરમ્યાન થયેલ છે. મુળનાયક શ્રી આદેશ્વર ભગવાનની મૂર્તિની ઊંચાઈ આશરે પાંત્રીસ ઈંચ છે. દેરાસરમાં પાષાણની ૨૦ પ્રતિમાજી ઉપરાંત શ્રી મહાવીર સ્વામી ભગવાનની એક સ્ફટિકની પ્રતિમા પણ છે.

આ દેરાસરનો ધ્વજદંડ ખંડિત થયેલો. તેનું ઉત્થાપન પોષ સુદ ૧૧ને તા. ૧૬-૧-૧૯૮૨ને ગુરુવારે કરવામાં આવેલ અને નૂતન ધ્વજદંડની સ્થાપના પોષ વદ ૫ તા. ૨૪-૧-૮૨ને શુક્રવારે વિધિપૂર્વક કરવામાં આવેલી.

દેરાસરનો સમય નક્કી કરવામાં એક દુકાનના ભાડૂત સાર્થે થયેલા દસ્તાવેજનો આધાર મહત્વનો છે. તે દસ્તાવેજમાં “સંવત ૧૯૦૮ના વરખે પહેલા ભાદરવા સુદ ૧૦ વાર ભોમવારે તા. ૨૪ ઓગસ્ટ ૧૮૫૨ના અંગ્રેજી દીને” નો આધાર પ્રાપ્ત થાય છે. એ સમયે દુકાન ભાડાની ઊપજ દેરાસરના નિભાવ માટે વાપરવામાં આવતી. એટલે કે આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૯૦૮ આસપાસ હોવાનો વિશેષ સંભવ છે. સં. ૧૯૦૩માં હઠીસિંહના દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા થઈ હતી. તે પ્રસંગે અંજન શલાકા થયેલી પ્રતિમા આ દેરાસરમાં હોવાનો સંભવ છે. આ અંગે વધુ સંશોધનની જરૂર છે.

સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસરની સ્થાપનાનું વર્ષ સં. ૧૮૦૩ દર્શાવવામાં આવે છે. વળી, દેરાસરમાંથી મુનિસુવ્રતના નાના દેરાસરમાં જવાનો રસ્તો છે. આ મુનિસુવ્રતના દેરાસરમાં સરસ્વતી દેવીની પ્રતિમા છે. સરસ્વતી દેવીની આ પ્રતિમા વિરલ અને અનન્ય છે. દેરાસરમાં સં. ૧૮૫૫ તથા સં. ૧૮૯૭માં ગોખ બંધાયાના લેખો છે.

પંચભાઈની પોળના શાંતિનાથના દેરાસરનો સમય પણ આદેશ્વર ભગવાનના દેરાસર પ્રમાણેનો જ છે. શાંતિનાથના દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૧૮ થી ૨૦૨૧ દરમ્યાન થયેલો છે. તે સમયે દેરાસરની ચોકની જગ્યા દેરાસરમાં જોડી દઈ દેરાસર મોટું કરવામાં આવેલ છે. આ દેરાસર માટે પણ ઉપર જણાવેલો ભાડાનો દસ્તાવેજ કરવામાં આવેલો છે. ભાડાની ઊપજ આ દેરાસરના નિભાવ માટે પણ તે સમયથી વાપરવામાં આવતી હતી.

• • •

જેસિંગભાઈની વાડી

આદિનાથ (સં. ૧૮૬૧)

આદિનાથ ભગવાનનું આ દેરાસર સામરણયુક્ત છે. આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૮૬૧માં થઈ હતી.

શેઠ જેસિંગભાઈ હઠીસિંહ તથા તેમનાં ધર્મપત્ની શણગારભાઈએ ઘી કાંટા ઉપર આવેલી પોતાની આ વાડીના વિશાળ ચોકમાં પોતાનાં સ્વદ્રવ્યથી આ ભવ્ય દેરાસર બંધાવી, જૈન શાસનની શોભામાં વૃદ્ધિ કરી છે. આ મંદિરમાં બિરાજમાન મૂળનાયક ઋષભદેવ ભગવાનની પ્રતિમા નિશાપોળનાં જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથના ભોંયરામાંથી લાવવામાં આવેલી. તે માટે તે સમયના જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથના દેરાસરના વહીવટદાર માસ્તર ગટાભાઈ ઉમેરચંદે (વાદી કુટુંબ) શુભેચ્છના પ્રદર્શિત કરી હતી. તેઓ પણ આ પુણ્ય કાર્યમાં ભાગીદાર બન્યા હતા. દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૬૧ના જેઠ માસની સુદ દસમે ખૂબ જ ધામધૂમ પૂર્વકના અઢાઈ મહોત્સવ વગેરે શાસન શોભાનાં સમગ્ર કાર્યો સાથે શાસન સમ્રાટ પરમપૂજ્ય આચાર્ય શ્રી વિજયનેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના શુભ હસ્તથી શુદ્ધ વિધિ-વિધાન સાથે થઈ હતી.

આ દેરાસરમાં બે મોટા શિલાલેખ લગાડવામાં આવ્યા છે.

• • •

જૂનો મહાજન વાડો

સુમતિનાથ (સં. ૧૮૭૯ પહેલાં)

કાલુપુર-પાંચ પટ્ટીની નજીક અને કાલુપુર સ્વામીનારાયણ મંદિરના રોડ ઉપર આવેલી છીપાપોળ, ટીલા પોળ વગેરે વિસ્તારોની નજીક ‘જૂનો મહાજનવાડો’ નામથી પ્રચલિત પોળ આવેલી છે. આ પોળમાં સુમતિનાથ ભગવાનનું ઘુમ્મટબંધી દેરાસર આવેલું છે. અગાઉ આ

દેરાસર લાકડાનું હતું. ત્યારબાદ આ દેરાસરની પુનઃપ્રતિષ્ઠા સં. ૧૯૯૮માં થઈ હતી.

સં. ૧૯૭૯માં “શ્રી વિવિધ પૂજાસંગ્રહ” ભા-૧-૨-૩-૪માં જૂના મહાજનવાડાના સુમતિનાથના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. તે સમયે આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ શ્રાવણ સુદ સાતમ દર્શાવવામાં આવેલી છે. આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર શેઠ શ્રી મગનભાઈ કરમચંદના વંશજ શેઠ શ્રી અંબાલાલ સારાભાઈએ કરાવ્યો હતો. અને ત્યારબાદ દેરાસરની પુનઃપ્રતિષ્ઠા પરમ પૂજ્ય આચાર્ય નંદનસૂરી મહારાજ સાહેબની નિશ્રામાં થઈ હતી.

શ્રી સુમતિનાથ ભગવાનની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમાની ઊંચાઈ ૧૩ ઈંચ છે.

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં ‘મહાજનને પાંજરે’ તથા કાલુપુરમાં એમ બે વિસ્તારોમાં શાંતિનાથજીનાં દેરાસરોનો ઉલ્લેખ આવે છે.

“શાંતિનાથ હરણ ભવ તાપ મહાજનને પાંજરે આપ,
એક ચૈત્ય કાલુપુર દીઠો જિન શાંતિ સુધારા (સ) મીઠો ॥”

આ બે દેરાસરો પૈકીમાંનું કોઈ એક દેરાસર અને આજે વિદ્યમાન જૂના મહાજનવાડામાં આવેલું શાંતિનાથજીનું દેરાસર — એ બે વચ્ચે કોઈ સામ્ય-સંબંધ હશે કે કેમ તે અંગે વધુ સંશોધન થવું જોઈએ.

અમારી માન્યતા પ્રમાણે આ દેરાસર સં. ૧૯૭૯ પહેલાના સમયનું છે. સં. ૧૯૬૩માં પ્રગટ થયેલ જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો નથી. એટલે આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૯૧૨ પહેલાંનો નક્કી કરવા માટે વધારે પુરાવાઓની જરૂર છે.

• • •

દેવસાના પાડાનાં દેરાસરો

દેવસાના પાડામાં નીચે મુજબનાં દેરાસરો છે.

- સહસ્રફળા પાર્શ્વનાથ (ભોંયરામાં આદિનાથ) સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
- શાંતિનાથ (ભોંયરામાં શાંતિનાથ) સં. ૧૬૬૨ પહેલાં
- ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
- ધર્મનાથ (ઉપરના માળે અભિનંદન સ્વામી) ૧૨૫ વર્ષ જૂનું

સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં દેવસાના પાડામાં સહસ્રફળા, આદિનાથ, શાંતિનાથ તથા શાંતિનાથ એમ કુલ ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. તે સમયે આ વિસ્તાર ‘પાટક દેવસી શાહ’ના નામથી પ્રસિદ્ધ હતો. ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ આવે છે.

“.....પાટક દેવસી સાહા કહીઈ
મોટી પ્રતિમા અતિ ભલી આદિ જિન કેરીઈ લહીઈ ॥
શાંતિ ભુવનિ બિંબ બાવીસ અચિરાનંદમ જિનવર
સહસ્રકૃષ્ણા આદિ કરી નવ્યાસી બિંબ મનોહર”

સં. ૧૮૨૧ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં દેવસાના પાડામાં કુલ ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. તે સમયે આ વિસ્તાર ‘દેવસી સાની પોળ’ તરીકે પ્રસિદ્ધ હતો. આ ચૈત્યપરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં દેવસાના પાડાના ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

“વધર્માન સાને મંદિરે શીતલ સહજાનંદ
દેવસીસાની પોળમાં ચઉ ચૈત્ય અભંગ ॥”

સં. ૧૮૧૨ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં સંજોગોવશાત્ શરતચૂકથી દેવસાના પાડાનાં જૈન દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો નથી.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ” માં દેવસાના પાડાના વિસ્તારના બે સ્પષ્ટ ભાગ દર્શાવવામાં આવ્યા છે. એક ભાગ ‘દેવસાનો પાડો’ એ નામથી દર્શાવવામાં આવ્યો છે, જેમાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથજીના દેરાસરનો તથા ધર્મનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર તે સમયે ધુમ્મટબંધ હતું. અને ધર્મનાથજીનું દેરાસર ઘર દેરાસરની બાંધણીના સ્વરૂપનું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં આરસની બનાવેલી શેઠની એક મૂર્તિ પ્રાચીન હોવાનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. અને ધર્મનાથજીના મેડા ઉપર દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. આજે પણ મેડા ઉપર શ્રી અભિનંદન સ્વામીનું દેરાસર છે. આ બંને દેરાસરોના વહીવટદાર તરીકે શ્રી વાડીભાઈ ચકુભાઈનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

બીજો ભાગ ‘દેવસાનો અંદરનો પાડો’ એ નામથી દર્શાવવામાં આવ્યો છે, જેમાં શાંતિનાથજીનું ધુમ્મટબંધ દેરાસર તથા શામળાજી પાર્શ્વનાથનું ધુમ્મટબંધ દેરાસર એમ બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. શાંતિનાથજીના દેરાસરમાં મૂળનાયક પર સં. ૧૬૬૧નો લેખ છે. અને બંધાવ્યાની સંવત્ લગભગ ૧૭૦૦ની દર્શાવવામાં આવેલી છે. આ દેરાસરના વહીવટદાર તરીકે તે સમયે શેઠ રતિલાલ ડાહ્યાભાઈનું નામ છે અને શ્રી શામળા પાર્શ્વનાથજીના દેરાસરના વહીવટદાર તરીકે પુનમચંદ દામોદરદાસનું નામ છે. આ બંને દેરાસરો ભોંયરાવાળા હોવાનો ઉલ્લેખ પણ છે.

શામળા પાર્શ્વનાથના દેરાસરનાં ભોંયરામાં શ્રી આદિનાથજી બિરાજમાન છે. સં. ૧૬૬૨માં શામળા પાર્શ્વનાથ અને આદિનાથ ભગવાનના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. તેથી આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાના સમયનું છે. શ્રી સહસ્રકૃષ્ણાશામળાજી પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા પરના લેખ પરથી આ પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૬૬૧માં થયેલી છે. આ પ્રતિમા એક જ આરસના પથ્થરમાંથી કોતરેલ છે. તેની આસપાસ અર્ધપરિકર છે. અમદાવાદમાં આ સ્વરૂપની પ્રતિમાજી કુલ ચાર દેરાસરોમાં જોવા મળે છે. અને દરેક દેરાસરમાં તે એકસરખી અને આબેહૂબ રા-૧૦

જોવા મળે છે. આ ત્રણ દેરાસરો એટલે રાજપર, વાઘણપોળ અને કાળુશીની પોળના દેરાસરો.

શ્રી સહસ્રફણા શામળા પાર્શ્વનાથની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમા પરિકર સહિત ૪૫ ઈંચની ઊંચાઈનાં છે. ભોંયરામાં આદીશ્વર ભગવાનની પ્રતિમાજી ૮૫ ઈંચના છે. આ પ્રતિમાજી ચમત્કારિક છે.

શાંતિનાથજીનું દેરાસર ઘુમ્મટબંધી અને ભોંયરાવાળું છે. ભોંયરામાં મૂળનાયક શાંતિનાથ ભગવાન છે. શાંતિનાથ ભગવાનની પ્રતિમા સં. ૧૬૬૧માં પ્રતિષ્ઠિત થયેલી છે. આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાના સમયનું છે. દેરાસરજીમાં ગૌતમ સ્વામીની મૂર્તિ છે.

શાંતિનાથ ભગવાનના દેરાસરમાં ઘણી પ્રાચીન ધાતુ પ્રતિમાજીઓનો ઉલ્લેખ “જૈન ધાતુ પ્રતિમા લેખ સંગ્રહ” ભાગ-૧માં કરવામાં આવ્યો છે. આ દેરાસરમાં સં. ૧૩૦૪ની ૧૪મા સૈકાની, સં. ૧૪૧૫, સં. ૧૪૧૮, સં. ૧૪૩૩, સં. ૧૪૩૪, સં. ૧૪૬૧, સં. ૧૪૬૬ની ૧૫મા સૈકાની તથા ૧૬મા તથા ૧૭મા સૈકાની પ્રતિમાજીઓનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

ટૂંકમાં, દેવસાના પાડામાં આજે વિદ્યમાન શામળા પાર્શ્વનાથજીનું દેરાસર તથા શાંતિનાથજીનું દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાના છે. આ દેરાસરો ૧૬મા સૈકાના ઉત્તરાર્ધ ભાગના એટલે કે સં. ૧૫૫૧થી સં. ૧૬૦૦ દરમ્યાનનાં હોવાનો પણ સંભવ છે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ તથા ધર્મનાથજીનાં દેરાસરો ઘણા સમય પછી અસ્તિત્વમાં આવેલાં છે. સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ બંને દેરાસરો આશરે ૧૨૫ વર્ષ જૂનાં હોવાનો સંભવ છે. સંભવ છે કે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર સં. ૧૮૨૧ પહેલાંનું પણ હોય. સં. ૧૮૨૧ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં દેવસાના પાડામાં ચાર દેરાસરો હોવાનો ઉલ્લેખ છે, જે પૈકી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર હોવાનો સંભવ છે. આ દેરાસરનો છેલ્લો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૫૨માં થયેલો છે. અને તે સમયે આશરે રૂા. એક લાખનો ખર્ચ થયેલો છે. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની પદ્માસનસ્થ પરિકર સહિત પ્રતિમા આશરે ૧૭ ઈંચ ઊંચાઈની છે.

ધર્મનાથજીનું દેરાસર દેવસાના પાડાનાં બાકીનાં ત્રણ દેરાસરોની સરખામણીએ પાછળથી બંધાયું હોવાનો સંભવ છે. જો કે આ દેરાસરના ઉપરના માળે આવેલા અભિનંદન સ્વામીના ગભારામાં ધાતુની કેટલીક પ્રાચીન પ્રતિમાઓનો ઉલ્લેખ “જૈન ધાતુ પ્રતિમા લેખ સંગ્રહ” ભા. ૧માં થયેલો છે. સં. ૧૨૬૪ની ૧૩મા સૈકાની, સં. ૧૪૦૦ની ૧૪મા સૈકાની, સં. ૧૪૭૪ની ૧૫મા સૈકાની, તથા ૧૬મા સૈકાની પ્રતિમાજીઓ આ દેરાસરમાં હોવાનો ઉલ્લેખ છે. ધાતુની આ પ્રાચીન પ્રતિમાઓ આ દેરાસરમાં હોવાથી આ દેરાસર પણ વધુ પ્રાચીન હોવાની શક્યતાને નકારી શકાય નહીં. જો કે નવા જિનાલયમાં ધાતુની પ્રાચીન પ્રતિમાઓની સ્થાપના કરવાની પરંપરા રાજનગરનાં ઘણાં જૈન દેરાસરોમાં જોવા મળે છે. તેથી આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

ધર્મનાથ ભગવાનની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમા પરિકર સહિત ૨૧ ઈંચની છે. ઉપરના માળે બિરાજમાન અભિનંદન સ્વામીની પ્રતિમાજી ૨૧ ઈંચ ઊંચાઈની છે.

• • •

દાદાસાહેબની પોળ

શાંતિનાથ (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

દાદાસાહેબની પોળમાં આવેલું શાંતિનાથજીનું દેરાસર શિખરબંધી છે. આ દેરાસરનો છેલ્લો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૩૫ દરમ્યાન થયો હતો. અને તે સમયે પુનઃપ્રતિષ્ઠા પરમપૂજ્ય આચાર્ય કલ્યાણસાગરસૂરિજી તથા પરમપૂજ્ય આચાર્ય કેલાસ સાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની નિશ્રામાં થઈ હતી.

દેરાસરના રંગમંડપના ઘુમ્મટમાં વરઘોડાનું દૃશ્ય ખૂબ જ કલાત્મક છે. મૂળનાયક શાંતિનાથજીની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમાની ઊંચાઈ ૨૭ ઈંચ છે. આ દેરાસરમાં શ્રી નાકોડા ભૈરવ, શ્રી ક્ષેત્રપાલ, શ્રી પદ્માવતી, શ્રી અંબિકાની પ્રતિમાજીઓ વિદ્યમાન છે. ઉપરાંત, દેરાસરમાં ગુરુમંદિર પણ છે. ખરતરગચ્છના આચાર્ય પરમપૂજ્ય શ્રી જિનદત્તસૂરિ મહારાજ સાહેબ તથા શ્રી જિનકુશલસૂરિ મહારાજ સાહેબની પાદુકા તથા મૂર્તિ વિદ્યમાન છે.

દર સોમવારે દેરાસરની દાદાવાડીમાં બિરાજમાન પગલાંનાં દર્શન કરવા માટે ઘણી મોટી સંખ્યામાં શ્રાવકો ઊમટી પડે છે. અહીં ત્રણ ડેરીમાં પગલાં છે. તથા આરસમાં અંકિત કરેલ ચોવીસ જિન માતાજીનો પટ છે અને પ્રાચીન પરિકરવાળા ૨૦ પ્રતિમાજીઓ છે.

આ દેરાસરનો વહીવટ શ્રી અમદાવાદ ખરતરગચ્છ ટ્રસ્ટ દ્વારા થાય છે. આ ટ્રસ્ટ દ્વારા નવરંગપુરામાં આવેલાં દાદાસાહેબનાં પગલાંના વિસ્તારમાંના દેરાસરનો પણ વહીવટ થાય છે. ઉપરાંત, ઝવેરીવાડમાં સંભવનાથની ખડકી પાસે રસ્તા ઉપર ખરતરગચ્છનો ઘણો પ્રાચીન ઉપાશ્રય પણ વિદ્યમાન છે.

ખરતરગચ્છના ટ્રસ્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલી માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસર ૪૦૦ વર્ષ જૂનું છે. જો કે દાદાસાહેબની પોળ એ નામકરણને બહુ સમય થયો નથી, જેથી આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ અન્ય કોઈ નામોલ્લેખવાળા વિસ્તાર સાથે અગાઉ થયો હોવાનો વિશેષ સંભવ છે. સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરમહારાજની ચૈત્યપરિપાટીમાં દેવસાના પાડાનાં દેરાસરોના ઉલ્લેખ પછી પાંજરાપોળનાં દેરાસરોનો ઉલ્લેખ આવે છે. અને ત્યારબાદ ‘પાટક ટીંબલઈ’ નામના વિસ્તારના ઉલ્લેખ સાથે મૂળનાયક શાંતિનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“એક બિંબ વિદુમમઈ વારૂ પાટક ટીંબલઈ સારજી
શાંતિનાથ મૂલનાયક પ્રણમું ઉગણપચાસ જિન્નજી ॥”

એ સમયે આ વિસ્તારમાં ટેકરો હશે. કારણ કે એ વિસ્તારમાં ‘બુનો ટેકરો’ નામે પ્રચલિત સ્થળનો ઉલ્લેખ ઇતિહાસના ગ્રંથોમાં મળે છે. ઉપરાંત, આજની દાદાસાહેબની પોળથી સ્વામિનારાયણ મંદિર તરફ જતાં આગળ ટીંબાપોળ નામનો વિસ્તાર પ્રચલિત છે. અગાઉ આ વિસ્તાર આજની દાદાસાહેબની પોળના વિસ્તાર સુધી એ નામથી જાણીતો હોવો જોઈએ. કારણકે ‘બુનો ટેકરો’ એ આજની પાંજરાપોળના સામેના ભાગમાં અસ્તિત્વ ધરાવતો હતો.

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓ આવે છે.

“નિસાલ પોળે ત્રિણ વલી શેખ પાડે ચ્યાર
ઢીંગલાં પોલે શાંત્યજી, દેહરું એક ઉદાર ॥
પાંજરાપોળમાં પેસતાં દેહરાં દીઠાં તિન
તિલકસાની પોલમાં દેવલ એક પ્રવીન ॥”

ઉપરની પંક્તિઓમાં નિશાપોળનાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ કરીને શેખના પાડાનાં ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ કરે છે અને ત્યારબાદ તરતજ ઢીંગલા પોળમાં શાંતિનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. ત્યારબાદ પાંજરાપોળનાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. અને તે પછી તિલકસાની પોળના નામનો ઉલ્લેખ થયેલો છે, જેમાં એક દેરાસર દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને ત્યારબાદ દેવસાના પાડાની પોળનાં ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. એટલે કે ઢીંગલા પોળનું સ્થાન આજની દાદાસાહેબની પોળની આસપાસનું દર્શાવવામાં આવેલું છે. ઉપરાંત, તિલકસાની પોળનું સ્થાન પણ આજની પાંજરાપોળ અને દેવસાના પાડાની વચ્ચે દર્શાવવામાં આવેલ છે. આ તિલકસાની પોળમાં શાંતિનાથજીનું દેરાસર હતું. તેવો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં પ્રાપ્ત થાય છે. તેમાં પણ શેખના પાડાનાં ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ કર્યા પછી તિલકસાની પોળનાં શાંતિનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. તથા ત્યારબાદ પાંજરાપોળના દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

“પાડે શેખને ચ્યાર વિહાર વાસુપૂજ્ય શિતલ જય જયકાર
શાંતિનાથને અજિત જિણંદ મુખ જોતાં કર્મ નિકંદ
તિલકસાની પોલ સુથાન શાંતિ જિન તિલક સમાન ॥
પોલ પાંજરે ચ્યાર પ્રસાદ.....”

સં. ૧૮૬૩માં પ્રગટ થયેલ જૈન શ્લોકાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં દાદા સાહેબની પોળના નામનો ઉલ્લેખ મળે છે. તે સમયે દાદા સાહેબની પોળનો આ વિસ્તાર રતનપોળમાં સમાવિષ્ટ થતો હતો. તે સમયે આ પોળમાં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. શાંતિનાથજીનું દેરાસર ધુમ્મટબંધ દર્શાવ્યું છે તેમાં બંધાવનારનું નામ-‘ખરતરગચ્છવાળા’ એમ દર્શાવવામાં આવ્યું હતું. આ દેરાસર જીર્ણ અવસ્થાનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને સાથે પગલાંની એક જોડ દર્શાવવામાં આવેલ છે. તદ્ઉપરાંત, આ ડિરેક્ટરીમાં આદેશ્વરજીનું શિખર વિનાનું એવું બીજું દેરાસર પણ આ પોળમાં દર્શાવવામાં આવેલું છે. તે પણ ખરતરગચ્છવાળાએ બંધાવ્યું હોવાનો

નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે. આદેશ્વરજીના દેરાસરની સ્થિતિ સારી જણાવવામાં આવી છે.

સં. ૧૯૭૮માં “શ્રી વિવિધ પૂજા સંગ્રહ” ભા-૧-૨-૩-૪માં દાદા સાહેબની પોળમાં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. શાંતિનાથ ભગવાનની વર્ષગાંઠ શ્રાવણ સુદ ૧૩ તથા આદેશ્વર ભગવાનની વર્ષગાંઠ શ્રાવણ સુદ-૧૫ દર્શાવવામાં આવેલી છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ” માં શાંતિનાથજીનું દેરાસર તથા આદિનાથનું દેરાસર — આ બંને દેરાસર એકસાથે હોવાનો નિર્દેશ કરવામાં આવેલો છે. આ દેરાસરની બાંધણી તે સમયે ઘરદેરાસરના બાંધણીના સ્વરૂપની દર્શાવવામાં આવી છે. બંને દેરાસરોની સ્થાપનાનો સમય સંવત ૧૭૦૦ લગભગ દર્શાવવામાં આવ્યો છે. અને બંધાવનાર તરીકે ‘શ્રી સંઘ’ એમ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને વહીવટદાર તરીકે શ્રી ચંદુલાલ મોહનલાલના નામનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

રાજનગરમાં ખરતરગચ્છના આચાર્ય ભગવંતોનો પ્રભાવ ૧૭મા સૈકાના આરંભથી વિશેષ જોવા મળે છે. સં. ૧૬૪૬માં શાંતિનાથની પોળમાં આવેલા શાંતિનાથજીના દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા ખરતરગચ્છના આચાર્ય પરમ પૂજ્ય શ્રી જિનમાણિક્યસૂરિની નિશ્રામાં થયેલી હતી. તે બાબત અનેક પુરાવાઓથી સિદ્ધ થયેલી છે. એટલે કે એ સમય દરમ્યાન આ દેરાસરનું પણ નિર્માણ થયું હોવાનો પૂરો સંભવ છે. કારણ કે નવરંગપુરામાં આજે વિદ્યમાન દાદાસાહેબનાં પગલાં ઘણાં પ્રાચીન છે અને ઝવેરીવાડનો ઉપાશ્રય પણ પ્રાચીન છે. એટલે કે ખરતરગચ્છનું તે સમયે મુખ્ય કેન્દ્ર આજે ઓળખાતી દાદા સાહેબની પોળનો વિસ્તાર હશે.

ટૂંકમાં, સં. ૧૬૬૨માં ‘ટીંબલઈ પાટક’ નામે દર્શાવેલું શાંતિનાથજીનું દેરાસર અથવા સં. ૧૮૨૧માં તિલકસાની પોળમાં શાંતિનાથજીનું દેરાસર—એ બે પૈકીનું કોઈ એક દેરાસર આજનું દાદા સાહેબની પોળનું શાંતિનાથજીનું દેરાસર હોવાનો પૂરો સંભવ છે. દેરાસરમાં બિરાજમાન પ્રાચીન પરિકરયુક્ત પ્રતિમાઓ તથા ખરતરગચ્છના આચાર્ય જિનદત્ત તથા જિનકુશલજીનાં પગલાં આ દેરાસરનો સમય વધુ પ્રાચીન હોવાનો નિર્દેશ કરે છે. અમારી માન્યતા પ્રમાણે આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાનું હોવાનો વિશેષ સંભવ છે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધનની જરૂર છે.

પાંજરાપોળનાં દેરાસરો

(સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

પાંજરાપોળમાં આજે છ દેરાસરો વિદ્યમાન છે, જેમાં મુલેવા પાર્શ્વનાથની ખડકીનાં બે દેરાસરોનો પણ સમાવેશ થાય છે.

૧. શીતલનાથજી

૨. શાંતિનાથજી (ભોંયરામાં આદિનાથ)

૩. વાસુપૂજ્ય
૪. શાશ્વતા જિનાલય
૫. મુલેવા પાર્શ્વનાથજી
૬. ધર્મનાથજી.

સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિત સાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં પાંજરાપોળમાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયો છે.

૧. શીતલનાથ
૨. ખેતસી શાહનું દહેરું
૩. આદિનાથ.

“પાંજરા પોલિ એ શીતલ પાંચસઈ એકસઠિ વાંદુ
ભુંઅરઈ પ્રતિમા નવ વલી ચંદ સૂર લગઈ નાદુ ॥
ખેતસી સાહનઈ દેહરઈ આદીશ્વર પનર બિંબ વિશાળજી
એક બિંબ વિદુમમઈ વારૂ પાટક ટીંબલઈ સારજી
શાંતિનાથ મૂલનાયક પ્રણમું ઉગણપચાસ જિન્નજી.”

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં પાંજરાપોળમાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયો છે. પરંતુ તેની આસપાસ આવેલી તે સમયે ઢીંગલા પોળના નામથી પ્રચલિત પોળમાં શાંતિનાથના એક દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો છે. ઉપરાંત, તેની આસપાસમાં આવેલી તે સમયે પ્રચલિત તિલકસાની પોળમાં એક નવીન દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો છે. તથા વર્ધમાનસાના મંદિરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે, જેમાં શીતલનાથ ભગવાનનો ઉલ્લેખ છે. આ ઉલ્લેખો નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં જોવા મળે છે.

“નિસાલ પોળે ત્રિણ વલી શેખ પાડે ચ્યાર
ઢીંગલા પોલે શાંત્યજી દેહરું એક ઉદાર ॥
પાંજરા પોળમાં પેસતાં દેહરાં દીઠાં તિન
તિલકસાની પોલમાં દેવલ એક પ્રવીન ॥
વર્ધમાન સાને મંદિરે શીતલ સહજાનંદ
દેવસી સાની પોળમાં ચઉ ચૈત્ય અભંગ ॥”

સં. ૧૮૨૧માં મુલેવાની ખડકીનો ઉલ્લેખ થયો નથી કે મુલેવા પાર્શ્વનાથના દેરાસરના નામનો ઉલ્લેખ થયો નથી. ત્યારબાદ સં. ૧૮૧૨માં પાંજરાપોળમાં ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયો છે. ઉપરાંત, મુલેવાની ખડકીમાં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયો છે. જે નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયો છે.

“પોલ પાંજરે ચ્યાર પ્રસાદ ભેટી શાંતિ મેટો વિખવાદ
વાસુપૂજ્ય શીતલ જિનસાર પ્રભુ જીનરાજ કરો ભવપાર ॥
મુડેવાની ખડક એક તિહાં દેહરાં દોય વિવેક
મુડેવાં પારસપામિ ધરમનાથ નમું સિર નામિ ॥”

• • •

શીતલનાથ

(સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

પાંજરાપોળમાં આવેલું શીતલનાથજીનું ધુમ્મટબંધી દેરાસર સં. ૧૬૬૨માં હોવાનો સંભવ છે. આ દેરાસર શાંતિનાથજીના દેરાસરની બાજુમાં જ છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ” માં આ દેરાસર શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહે બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે. જો કે દેરાસર બંધાવાની સંવતનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૭૫ લગભગ દર્શાવવામાં આવ્યો છે. મૂળનાયક પરના લેખનો સં. ૧૭૬૧ છે. તેથી આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૬૬૨ પહેલાનો ગણવો કે સં. ૧૭૬૧ પછીનો ગણવો તે નક્કી થઈ શકતું નથી. આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

સ્થાનિક કથા પ્રમાણે આ દેરાસર આશરે ૪૦૦ વર્ષ જૂનું મનાય છે. આ દેરાસરનો વહીવટ શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ ટ્રસ્ટ દ્વારા થાય છે.

• • •

શાંતિનાથ-આદિનાથ

(સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી અને ભોંયરાવાળું છે. દેરાસરના ભોંયરામાં આદિનાથજી છે. સં. ૧૬૬૨માં આદિનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. ભોંયરામાં આદેશ્વરજીની પ્રતિમા આશરે પાંચ ફૂટ ઊંચી છે. ઉપરના શાંતિનાથજીના દેરાસરનો સમય સ્પષ્ટ થાય તેવી વિગતો પ્રાપ્ત થતી નથી.

સ્થાનિક કથા પ્રમાણે તથા હઠીસિંહ કેસરીસિંહ ટ્રસ્ટે આપેલી માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૬૪૮માં થઈ હતી.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલા “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં દેરાસર બંધાવનારનું નામ શેઠ મગનલાલ હઠીસિંહની વિષય “મુક્તા”નો ઉલ્લેખ થયેલો છે અને સં. ૧૮૬૬નો ઉલ્લેખ થયેલો

છે. સંભવ છે કે સં. ૧૮૬૬માં આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર તેમણે કરાવ્યો હશે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધનની જરૂર છે.

• • •

વાસુપૂજ્ય

(સં. ૧૬૬૨ પહેલાં અથવા સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

આજે આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી અને ભોંયરાવાળું છે. જોકે “જૈન તીર્થ સર્વસંગ્રહ”માં તેનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર તરીકેનો છે. ભોંયરામાં મૂળનાયક શ્રી સુમતિનાથજી છે. વાસુપૂજ્યજીનું બિંબ પરિકર સાથેનું છે. મૂળનાયક પર સં. ૧૬૫૮નો ઉલ્લેખ છે.

સં. ૧૬૬૨માં પાંજરાપોળમાં ખેતસી શાહનું દેહરું-એ નામના ઉલ્લેખ સાથે એક દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. વાસુપૂજ્યજીના આ દેરાસરના મૂળનાયક પર સં. ૧૬૫૮નો લેખ હોવાથી આ દેરાસર તે સમયનું હોવાનું પણ સંભવ છે. સં. ૧૬૬૨ ઉપરાંત, સં. ૧૮૨૧માં પણ પાંજરાપોળમાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ છે. તે સંદર્ભમાં આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૬૬૨ પહેલાં અથવા તો સં. ૧૮૨૧ પહેલાંનો નક્કી કરી શકાય. ઉપરાંત સં. ૧૮૧૨માં પાંજરાપોળમાં ચાર દેરાસરોમાંનું એક દેરાસર વાસુપૂજ્યનું હતું તેવો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ આવે છે. શેઠ હકીસિંહ કેસરીસિંહના ધર્મપત્ની રૂકમણી શેઠાણીએ શ્રી રવિસાગર મહારાજના ઉપદેશથી પાંજરાપોળમાં વાસુપૂજ્યની પ્રતિષ્ઠા કરાવી તે મુજબનો ઉલ્લેખ “શ્રી સુખસાગરગુરુગીતા”માં આચાર્યશ્રી બુદ્ધિસાગરજીએ કરેલ છે.

• • •

શાશ્વતા જિનાલય

(સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

શાશ્વતા જિનાલયનું દેરાસર પાંજરાપોળમાં આવેલી શાશ્વતાજીની ખડકીમાં આવેલું છે. આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી છે.

શાશ્વતાજિનની કલ્પનામાં ઋષભ, વર્ધમાન, ચંદ્રાનન અને વારીષેણને ગણવામાં આવે છે. આ દેરાસરમાં આ ચારેય ભગવાન બિરાજમાન છે. અને તેથી આ દેરાસર શાશ્વતા જિનના દેરાસર તરીકે ઓળખાય છે. આ પ્રકારનું દેરાસર અમદાવાદમાં બીજે ક્યાંય નથી. પાલીતાણામાં આ પ્રકારનું દેરાસર આવેલું છે.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસર શેઠ હકીસિંહ કેસરીસિંહે બંધાવ્યું હોય કે તેનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હોય તે મુજબની નોંધ છે. દેરાસરમાં મૂળનાયકની પ્રતિમા પર સં. ૧૬૮૨નો

લેખ હોવાનો પણ ઉલ્લેખ છે. સં. ૧૮૧૨માં પાંજરાપોળમાં દર્શાવેલાં ચાર દેરાસરો પૈકીમાંનું એક દેરાસર તે આ દેરાસર હોવાનો સંભવ છે.

સં. ૧૮૬૨માં પ્રસિદ્ધ થયેલી શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે અને તેના બંધાવનારના નામ તરીકે મનસુખભાઈ બાદરદાસ જણાવેલું છે. અને તે સમયે આ દેરાસર જીર્ણ અવસ્થાવાળું જણાવાયેલું છે. તેથી આ દેરાસર સં. ૧૮૧૨ પહેલાંનું હોવાનો વિશેષ સંભવ છે.

સં. ૧૯૮૨માં શાંતિદાસ ઝવેરીએ ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. તે સમયે અંજનશલાકા થયેલી પ્રતિમાઓ પૈકીમાંની આ પ્રતિમા હોવાનો સંભવ છે.

મુલેવા પાર્શ્વનાથ

(સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

આ ઘુમ્મટબંધી દેરાસરનો ઉલ્લેખ સૌપ્રથમ સં. ૧૮૧૨માં આવે છે. સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

“મુડેવાની ખડક એક તિહાં દેહરાં દોય વિવેક
મુડેવાં પારસ પાંમિ ધરમનાથ નમુ સિરનામિ ॥”

આ દેરાસરનો વહીવટ શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ ટ્રસ્ટ દ્વારા થઈ રહ્યો છે. દેરાસરમાં મૂળનાયકની પ્રતિમા પર સં. ૧૯૮૨નો લેખ છે. શાંતિદાસ ઝવેરીએ સરસપુરમાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા સમયે અંજન શલાકા કરાવેલી પ્રતિમાઓ પૈકી એક પ્રતિમા હોવાનો સંભવ છે.

સ્થાનિક કથા પ્રમાણે આ દેરાસર આશરે ૩૦૦ વર્ષ જૂનું હતું. પણ તે લાકડાનું હતું. ત્યારબાદ આરસનું બન્યું. આરસનું બન્યા પછી પણ ત્રીજી વખત જીર્ણોદ્ધાર થયો. આ જીર્ણોદ્ધાર થયા પછી સં. ૨૦૩૮માં તેથી પુનઃપ્રતિષ્ઠા થઈ. તે સમયે એક શિલાલેખ દેરાસરમાં પ્રવેશ કરતાં ડાબી બાજુએ લગાડવામાં આવ્યો છે. તે લેખમાં જણાવ્યા પ્રમાણે આચાર્ય શ્રી વિજયનંદન સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબે આપેલા શુભમુહૂર્ત અનુસાર અને શેઠ શ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈના કુશળ માર્ગદર્શન પ્રમાણે મૂળનાયક શ્રી આદિશ્વરજી, તેમની જમણી બાજુના મુલેવા પાર્શ્વનાથજી, ડાબી બાજુના મહાવીર સ્વામી ભગવાનની જૂની પ્રતિષ્ઠા કાયમ રાખીને ઉત્થાપન કરેલા બીજા જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા અઢાઈ મહોત્સવ સહિત પરમ પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજયમેરૂપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ તથા પરમ પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજય પ્રિયંકર સૂરીશ્વરજી મહારાજસાહેબ આદિ મુનિ ભગવંતોની નિશ્રામાં અને શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી તથા શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ ટ્રસ્ટના પ્રમુખ શેઠશ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈ અને અન્ય ટ્રસ્ટીઓની

હાજરીમાં શાસન પ્રભાવનાપૂર્વક કરવામાં આવી છે.

આ દેરાસર અંગે ખાસ નોંધપાત્ર બાબત એ છે કે મૂળનાયક આદીશ્વર ભગવંત હોવા છતાં આ દેરાસર મૂલેવા પાર્શ્વનાથ ભગવાનના દેરાસર તરીકે પ્રસિદ્ધ થયું છે. ઉપરાંત, મૂળનાયક ભગવાન દક્ષિણ દિશામાં બિરાજેલા છે, જે ભાગ્યે જ જોવા મળે છે. આ દેરાસર આખો દિવસ ખુલ્લું રહે છે. તેનો મહિમા ખૂબ જ છે. સેવા-પૂજાનો લાભ લેનાર શ્રાવક-શ્રાવિકાઓની સંખ્યા ઘણી છે અને ખૂબ જ મોટી સંખ્યામાં દર્શનાર્થી આ દેરાસરમાં દર્શનનો લાભ લે છે.

• • •

ધર્મનાથ

(સં. ૧૯૦૩)

મૂલેવા પાર્શ્વનાથની ખડકીમાં આવેલા ધર્મનાથજીનું આ દેરાસર ઘુમ્મટબંધી છે. સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“મુડેવાની ખડક એક તિહાં દેહરાં દોય વિવેક
મુડેવા પારસ પાંમિ ધરમનાથ નમું સિર નામિ ॥”

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસર બંધાવનાર તરીકે ડાહ્યાભાઈ કપૂરચંદના નામનો ઉલ્લેખ આવે છે. પરંતુ, ડાહ્યાભાઈ કપૂરચંદે આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હશે. ઘણાં વર્ષો સુધી આ દેરાસરનો વહીવટ તેઓએ સંભાળ્યો હતો. તેથી ડાહ્યાભાઈ કપૂરચંદનું નામ આ દેરાસર સાથે જોડાયેલું રહ્યું છે.

સં. ૧૯૬૨માં પ્રસિદ્ધ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસર બંધાવનારનું નામ શેઠ પાનાભાઈ લાલચંદ-મનસુખભાઈ દીપચંદવાળા-નો ઉલ્લેખ આવે છે અને દેરાસર સં. ૧૯૦૩માં બંધાયોનો ઉલ્લેખ છે.

સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ” માં આ દેરાસરમાં બે ગુરુમૂર્તિઓનો ઉલ્લેખ હતો. પરંતુ આજે ચાર ગુરુ ભગવંતની મૂર્તિઓ વિદ્યમાન છે.

૧. શ્રી વલ્લભસૂરિ મહારાજ સાહેબ ૨. બુદ્ધિસાગર સુરિ મહારાજ સાહેબ

૩. શ્રી વિજયનેમિસૂરિ મહારાજ સાહેબ ૪. વિજયાનંદસૂરિ મહારાજ સાહેબ

આ દેરાસરની ચારે બાજુ દેવકુલિકા છે તથા થાંભલા પર સુંદર કોતરણી જોવા મળે છે. બાંધણીની દૃષ્ટિએ આ દેરાસર ખૂબ જ નયનરમ્ય લાગે છે.

ઘણાં વર્ષો સુધી રાજનગરની જૈનશાસનની અનેક પ્રવૃત્તિઓનું મુખ્ય કેન્દ્ર પાંજરાપોળ હતું. શહેરમાં પંચકલ્યાણકની રથયાત્રા પાંજરાપોળમાંથી શરૂ થતી હતી. શાસનસમ્રાટ પરમ

પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની પ્રેરણાથી સં. ૧૯૭૫થી પાંચ પુણ્યાત્મા શ્રેષ્ઠિવર્યોએ પોતાના તરફથી પાંચે કલ્યાણકની તિથિઓ લઈ કાયમના વરઘોડા કાઢવા માટે મોટી રકમ વ્યાજે મૂકી હતી, જેથી તેના વ્યાજમાંથી ખર્ચાની કાયમી વ્યવસ્થા થઈ શકે. ભારતભરમાં આવી સર્વોત્તમ પ્રથા ક્યાંય સાંભળવામાં આવી નથી.

નામાવલી

૧. અવન કલ્યાણકની રથયાત્રા શેઠ વાડીલાલ લલ્લુભાઈ હસ્તે ચંચળબેન તરફથી.
૨. જન્મ કલ્યાણકની રથયાત્રા શેઠ જેશીંગભાઈ કાળીદાસ શેરદલાલ તરફથી.
૩. દીક્ષા કલ્યાણકની રથયાત્રા શેઠ દલપતભાઈ મગનભાઈ હસ્તે લક્ષ્મીભાભુ તરફથી.
૪. કેવળજ્ઞાન કલ્યાણકની રથયાત્રા શેઠ માણેકલાલ મનસુખભાઈ તરફથી.
૫. નિર્વાણ કલ્યાણકની રથયાત્રા શેઠ દલપતભાઈ ભગુભાઈ હસ્તે ગંગાભાભુ તરફથી. (શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈ)

શ્રમણ ભગવાન શ્રી મહાવીર દેવના આપણા ઉપર અસંખ્ય ઉપકારોને સંભારી દરેક ગામોના સંઘોએ અનુકરણ કરવા જેવું આ ઉત્તમોત્તમ કાર્ય છે. પાંચ કલ્યાણકોની આરાધના કરવી એ ચતુર્વિધ સંધનું પરમ કર્તવ્ય છે.

• • •

શેખનાં પાડાનાં દેરાસરો

(સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

રિલીફ રોડ ઉપર આવેલા શેખનાં પાડામાં ચાર દેરાસરો છે.

૧. વાસુપૂજ્ય સ્વામી	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
૨. શીતલનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
૩. શાંતિનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં
૪. અજિતનાથ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં

આ ચારેય દેરાસરોનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“નિસાલ પોળે ત્રિણ વલી શેખ પાડે ચાર
દીગલાં પોલે શાંત્યજી દેહરુ એક ઉદાર ॥”

સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ ચારેય દેરાસરોનો નીચેની પંક્તિઓમાં ઉલ્લેખ થયો છે.

“પાડે શેખને ચાર વિહાર વાસુપૂજ્ય શીતલ જયજયકાર
શાંતિનાથને અજિત જિહંદ મુખ જોતાં કર્મ નિકંદ.”

• • •

વાસુપૂજ્ય સ્વામી

(સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

આ દેરાસર છાપરાબંધી ઘર દેરાસરના સ્વરૂપનું સાદા બે માળના મકાનનું છે. દેરાસરમાં એક આરસની ગુરુમૂર્તિ છે. આ ગુરુમૂર્તિ દાદા જિનદત્તસૂરિની હોવાનો સંભવ છે.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસર શેઠ મોતીશા કડિયાએ બંધાવ્યું હોવાનો ઉલ્લેખ છે. પરંતુ, સં. ૧૮૨૧માં તથા તે અગાઉ મોતીશાના પિતા શ્રી મલુકચંદ કડિયાએ બંધાવ્યું હોવાનો વધુ સંભવ છે. કારણ કે શેઠ મોતીશાના અન્ય ગ્રંથોમાં મળતા ઉલ્લેખો પ્રમાણે સં. ૧૮૨૧માં તેઓ ખૂબ જ નાની ઉંમરના હોવા જોઈએ. ઉપરાંત, મગનલાલ વખતચંદે લખેલા ‘અમદાવાદનો ઇતિહાસ’ ગ્રંથમાં આ પોળનું નામ મલુકશાહ કડિયાની પોળ તરીકે નોંધવામાં આવ્યું છે. ત્યારબાદ તેમના પુત્ર મોતીલાલ કડિયાએ આ પોળમાં એક ઉપાશ્રય બંધાવ્યો હતો. આજે તે ઉપાશ્રય ‘બહેનોના ઉપાશ્રય’ તરીકે ઉપયોગમાં લેવાય છે.

આ મોતીલાલ મલુકચંદ કડિયાએ પાલીતાણામાં એક ધર્મશાળા બંધાવી હતી. આજે પણ તે ધર્મશાળા મોતી કડિયાની ધર્મશાળાના નામથી ઓળખાય છે અને તેનો વહીવટ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી દ્વારા થાય છે.

નગરશેઠ હેમાભાઈના સમયમાં પાલીતાણાના ઠાકોર સાથે શેત્રુંજયનો પ્રશ્ન ઉદ્ભવ્યો હતો. ત્યારે મોતીલાલ કડિયા આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના અધિકૃત વહીવટદાર તરીકે કે પ્રતિનિધિ તરીકે પાલીતાણામાં નિવાસ કરવા ગયા હતા. પાલીતાણાના ઠાકોરે ધાક-ધમકી આપીને મોતીલાલ કડિયાને પાલીતાણા છોડવાની ફરજ પાડી હતી. પં. શ્રી વીરવિજયજીએ શેત્રુંજયની નવ્વાણું યાત્રા કરી હતી ત્યારે પાલીતાણામાં મોતીચંદ મલુકચંદનો વહીવટ હતો. તે મુજબનો ઉલ્લેખ શ્રી વીરવિજયજીકૃત નવ્વાણું પ્રકારી પૂજના અંત ભાગમાં - અથ કળશ-માં નીચે મુજબની પંક્તિઓ આવે છે.

“યાત્રા નવાણું ઇહાં અમે કીધી, રંગ તરંગ ભરાયો ॥

તીરથગુણ મુક્તાફળ માળા, સંઘને કંઠે ઠવાયો રે ॥ વિ. ॥૨॥

શેઠ હેમાભાઈ હુકમ લઈને પાલીતાણા શિર ઠાયો ॥

મોતીચંદ મલુકચંદ રાજ્યે, સંઘ સકળ હરખાયો રે ॥ વિ. ॥૩॥

આજે મોતીલાલ કડિયાની ધર્મશાળાનું મકાન પાલીતાણાનાં મુખ્ય બજારમાં મોટી પાઠશાળા તરીકે ઓળખાય છે, જેનો વહીવટ ત્યાંના સ્થાનિક જૈનોના મંડળ તરફથી થાય છે.

આ મોતીલાલ મલુકચંદ કડિયાનું કુટુંબ ખરતરગચ્છના તે સમયના આચાર્યશ્રી જિનચંદ્રસૂરિના આશીર્વાદથી રાજસ્થાનથી અમદાવાદમાં આવીને વસ્યું હતું.

વાસુપૂજ્યનું આ દેરાસર લાકડાનું છે, જેમાં સુંદર, કલાત્મક રંગોથી ચિત્રાંકન થયેલું છે. આજથી આશરે ૫૦ વર્ષ પહેલાં આ રંગકામ નવેસરથી કરવામાં આવ્યું હતું. આ ગ્રંથના લેખક

શ્રી ચંદ્રકાન્ત કડિયા તે સમયે આશરે પાંચ વર્ષની ઉંમરના હતા અને તેઓએ આ રંગકામ થતું રોજે રોજ નિહાળ્યું છે.

સં. ૧૮૨૧ પહેલાનાં જે દેરાસરો આજે વિદ્યમાન છે, તેમાંનાં મોટા ભાગનાં દેરાસરોનો જીર્ણોદ્ધાર થયો છે. અપવાદ રૂપ બહુ જ થોડાંક દેરાસરો જીર્ણોદ્ધાર થયા વિનાનાં સચવાયેલાં છે. વાસુપૂજ્યજીના આ દેરાસરનું મૂળ સ્વરૂપ આજે પણ સચવાઈ રહ્યું છે. તે દૃષ્ટિએ આ દેરાસરનું મહત્ત્વ વિશેષ છે.

• • •

શીતલનાથ

(સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

શીતલનાથના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ પણ સં. ૧૮૨૧માં થયેલો છે. એટલે કે સં. ૧૮૨૧ પહેલાનું આ દેરાસર છે. આ દેરાસર મૂળે લાકડાનું, સુંદર કોતરણીવાળું હતું. કાષ્ટની કોતરણીવાળાં દેરાસરો બાંધવાની જે એક પરંપરા રાજનગરમાં શરૂ થઈ હતી. તેમાં આ દેરાસર મહત્ત્વનું સ્થાન ધરાવે છે.

શાંતિનાથની પોળનું શાંતિનાથજીનું દેરાસર, નિશાપોળમાં આવેલું જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથજીનું દેરાસર, શીતલનાથ ભગવાનનું શેખના પાડામાં આવેલું દેરાસર તે પરંપરા જાળવી રાખનારાં દેરાસરો પૈકીમાંનાં છે. આજે પણ રંગમંડપના ધુમ્મટના અંદરના ભાગમાં કાષ્ટની ઉત્તમ કોતરણીઓવાળા શિલ્પ વિદ્યમાન છે.

સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ઘર દેરાસરની બાંધણીના પ્રકાર તરીકે થયેલો છે. ત્યારબાદ જીર્ણોદ્ધાર થયો છે. તે સમયે દેરાસરના એક વહીવટદાર શ્રી અમરતલાલ કેશવલાલ બાપજીએ આ જીર્ણોદ્ધારના કાર્યમાં ખૂબ જ રસ દાખવ્યો હતો. જીર્ણોદ્ધાર થયા બાદ આ દેરાસર આજે ધુમ્મટબંધી પ્રકારનું છે.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં જણાવ્યા મુજબ લાલા હરખચંદના નામનો ઉલ્લેખ બંધાવનારના નામ તરીકે થયેલો છે. લાલા હરખચંદ પતાસાની પોળમાં લાલાના ખાંચામાં રહેતા હતા. તેમના નામ પરથી તે ખાંચો લાલાના ખાંચા તરીકે પ્રચલિત બન્યો હતો. તેઓ ખૂબ જ ઉદાર, ઉમદા ચરિત ધરાવનાર તથા દરિયાવ દિલવાળા જૈન શાહુકાર હતા.

તે સમયે મરાઠા સરદાર શેલુકરે શહેરના લોકો પાસેથી આકરો વેરો લેવાનું નક્કી કર્યું હતું. ત્યારે લાલા હરખચંદે શેલુકરને એક લાખ રૂપિયા આપી એ વખતે શહેરના લોકો પાસેથી વેરો ન લેવા દીધો. તે સમયના એક લાખ રૂપિયા એ આજે કેટલી મોટી રકમ કહેવાય તેનો અંદાજ પણ આવી શકે તેમ નથી !

શીતલનાથનું આ દેરાસર સં. ૧૮૨૧માં વિદ્યમાન હતું. લાલા હરખચંદનો સમયકાળ સં. ૧૮૫૦ આસપાસનો છે. તેથી લાલા હરખચંદે આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હોવાનો સંભવ નકારી શકાય નહિ. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધનની જરૂર છે.

• • •

શાંતિનાથજી

(સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં મળે છે. આ દેરાસર ઘરદેરાસરની બાંધણીનાં પ્રકારનું-છાપરાબંધી દેરાસર છે. આ દેરાસરના ગર્ભગૃહનાં મુખ્ય દ્વાર તથા તેની આસપાસ કાષ્ટની ઉત્તમ કલા-કારીગરીના દર્શન થાય છે. ઉપરાંત, ગર્ભગૃહની આગળની છતમાં પણ કાષ્ટની કોતરણીનાં દર્શન થાય છે.

આ દેરાસરમાં ધાતુની ઘણી પ્રાચીન પ્રતિમાઓનો ઉલ્લેખ પણ મળે છે. ખાસ તો મૂળનાયક શાંતિનાથજીની જમણી બાજુ પાર્શ્વનાથજીની નાના કદની, શ્યામ રંગના આરસના પથ્થરની એક ખૂબ પ્રાચીન અને ચમત્કારિક મૂર્તિ છે. પાર્શ્વનાથજીની આ પ્રાચીન, ચમત્કારિક મૂર્તિનો અગાઉના સમયમાં એવો પ્રબળ પ્રભાવ હતો કે આ દેરાસર પાર્શ્વનાથજીના દેરાસર તરીકે પણ પ્રચલિત હતું.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં રાજનગરનાં જૈન દેરાસરોના આપેલા કોકામાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ શાંતિનાથના દેરાસર તરીકે થયેલો છે. અને આ દેરાસર અંચલગચ્છ દ્વારા સં. ૧૮૦૦ આસપાસ બંધાયું હોવાનો ઉલ્લેખ છે. ઉપરાંત, ૨૪ જિન મૂર્તિનો આરસનો એક સુંદર કલાત્મક પટ છે. જો કે “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં શરૂઆતની પ્રસ્તાવનામાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ કરવામાં આવ્યો છે.

“શેખના પાડામાં શ્રી પાર્શ્વનાથજીનું દેરાસર છે. આ મંદિર સં. ૧૮૦૦ લગભગમાં અંચલગચ્છીય શ્રી સંઘે બંધાવેલું છે. આમાં દશમા સૈકાની શ્યામ આરસની પ્રાચીન ચોવીસી છે. લાકડાનાં તોરણો અને થાંભલાનું કામ સુંદર નકશીવાળું છે.”

અગાઉ જણાવ્યા મુજબ આ દેરાસરમાં ધાતુની ઘણી જ પ્રાચીન પ્રતિમાઓનો ઉલ્લેખ “જૈન ધાતુ પ્રતિમા લેખ સંગ્રહ” ભા. ૧માં થયેલો છે. સં. ૧૩૭૮, સં. ૧૩૮૮, સં. ૧૩૯૮ વગેરે ચૌદમા સૈકાની ધાતુ પ્રતિમાઓ, સં. ૧૪૨૫, સં. ૧૪૫૯, સં. ૧૪૬૯, સં. ૧૪૮૩, સં. ૧૪૮૫, સં. ૧૪૯૮, સં. ૧૪૯૯ વગેરે ૧૫મા સૈકાની ધાતુ પ્રતિમાઓ તથા ૧૬મા સૈકાની અને ત્યારબાદ ૧૮મા સૈકાના અંત ભાગની એટલે કે સં. ૧૮૯૮ની ધાતુ પ્રતિમાઓ આ દેરાસરમાં હોવાનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. ધાતુની આ પ્રાચીન પ્રતિમાઓના આધારે આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૮૨૧થી પણ અતિ પ્રાચીન હોવાનો સંભવ છે.

અજિતનાથ

(સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૨૧માં થયેલો છે. અગાઉ આ દેરાસર છાપરાબંધી દેરાસર હતું. પરંતુ, જીર્ણોદ્ધાર થયા પછી આ દેરાસર સામરણયુક્ત બન્યું છે. આ દેરાસરના મૂળનાયક અજિતનાથજીની પ્રતિમા નાના કદની અને આશરે ૧૩ ફીટ ઊંચાઈની છે.

આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર અગાઉ શેઠ શ્રી મગનભાઈ કરમચંદે કરાવ્યો હતો. તે કાષ્ટની કોતરણીવાળું હતું. આજે પણ ગભારાની બારશાખમાં કાષ્ટની ઉત્તમ કોતરણીનાં દર્શન થાય છે. સ્થાનિક કથા પ્રમાણે આ દેરાસરના બંધાવનાર તરીકે શેઠ શ્રી મગનભાઈ કરમચંદનું નામ જોડાયેલું છે. પરંતુ, તે અગાઉ સં. ૧૮૨૧માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ મળે છે. તેથી મગનભાઈ કરમચંદે આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હશે. આ દેરાસરમાં ધાતુની પ્રાચીન પ્રતિમાઓ સંખ્યાબંધ હોવાનો ઉલ્લેખ “જૈન ધાતુ પ્રતિમા લેખ સંગ્રહ” ભા. ૧માં આચાર્ય શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર મહારાજશ્રીએ કરેલ છે. આ દેરાસરમાં સં. ૧૪૩૨, સં. ૧૪૮૪, સં. ૧૪૭૯ વગેરે ૧૫મા સૈકાની તથા ૧૬મા સૈકાની સંખ્યાબંધ પ્રતિમાઓનો ઉલ્લેખ છે. તેથી આ દેરાસર સં. ૧૮૨૧ પહેલાં પણ ઘણું પ્રાચીન હોવાનો સંભવ છે. આજે આ દેરાસરનો વહીવટ શેઠ શ્રી મોહનલાલ કરમચંદના પરિવારના સભ્યો કરે છે.

જીર્ણોદ્ધાર થવાના કારણે આજે શીતલનાથજી અને અજિતનાથજીનાં દેરાસરો નવા સ્વરૂપનાં છે. આમ છતાં તે દેરાસરોમાંનાં સચવાયેલા કાષ્ટનો કેટલોક ભાગ આજે પણ તેના ભવ્ય ભૂતકાળની ગવાહીરૂપ છે. શાંતિનાથજીના દેરાસરની ગભારાની બારશાખ આજે પણ તે સમયના કાષ્ટની કલાકારીગરીનાં દર્શન કરાવે છે. ટૂંકમાં, શેખના પાડાના ઉપર જણાવેલા ચારેય દેરાસરો સં. ૧૮૨૧ પહેલાંના એટલે કે આજથી ૨૩૦ વર્ષથી વધુ પ્રાચીન સમયનાં દેરાસરો છે અને મુખ્યત્વે આ ચારેય દેરાસરો કાષ્ટની કોતરણીના સુંદર નમૂનારૂપ છે.

• • •

નિશાપોળ

જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ (સં. ૧૬૫૯)

શ્રી જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું દેરાસર પ્રાચીન છે. આ દેરાસર હાલના રિલીફરોડ પર આવેલા ઝવેરીવાડની નજીક નિશાપોળમાં આવેલું છે.

નિશાપોળનો ઉલ્લેખ પ્રાચીન ગ્રંથોમાં પણ જોવા મળે છે. તેમાં તેનો ‘નિશા પાટક’ના નામથી ઉલ્લેખ મળે છે. દેરાસર ભોંયતળિયે તથા ભોંયરામાં એમ બે માળનું છે. ઉપરના ભાગમાં દેરાસરમાં પ્રવેશતાં જ બે ગભારા આવેલા છે.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં પંડિત અંબાલાલ પ્રેમચંદ આ દેરાસરની નોંધ કરતાં લખે છે કે-

“આ મંદિર સં. ૧૬૦૦ લગભગમાં શ્રી સંઘે બંધાવેલું છે. ઉપરના ભાગમાં મૂળનાયક શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની સહસ્રરૂપાવાળી કાયોત્સર્ગસ્થ એક અસાધારણ ભવ્ય મૂર્તિ શોભે છે. બંને ચરણોને એક મનુષ્ય કે દેવ વળગીને પકડી રાખતો હોય તેમ લાગે છે. શિલ્પકૃતિમાં અને મૂર્તિવિધાનની શાસ્ત્રીય દૃષ્ટિએ આ મૂર્તિનો જોટો જડવો મુશ્કેલ છે. બીજા ગર્ભદ્વારમાં શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાનની નાની શ્યામળી પ્રતિમા કોરણીવાળા પરિકરમાં પદ્માસને બિરાજમાન છે. આ મૂર્તિની સામે હસ્તિઆરૂઢ ધાતુની એક જિનપ્રતિમા શોભીતી રીતે ગોઠવેલા છે. આ ત્રણે મૂર્તિઓ કળાવિધાનના અત્યુત્તમ નમૂના છે. ઉપરાંત, અજિતનાથ ભગવાનનું ગર્ભગૃહ પણ આવેલું છે.

નીચે ઊંડા ભોંયરામાં જગતવલ્લભ શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની સફેદ આરસની છ ફીટ ઊંચી ચમત્કૃતિપૂર્ણ પદ્માસનસ્થ પ્રતિમા પ્રતિષ્ઠિત છે. પરિકરમાં શોભતી આ પ્રતિમાની મુખમુદ્રામાંથી નિર્મળ હાસ્ય નીતર્યા કરતું હોય ને દર્શકના હૃદયને આહ્લાદિત બનાવી મૂકે એવું લાગે છે. પદ્માસનનું કોતરકામ તો નમૂનેદાર છે. આ મૂર્તિ સં. ૧૬૫૯માં પ્રતિષ્ઠિત કર્યાનો તેના ઉપર લેખ છે. આના દર્શન કરવા માટે એક જમાનામાં એક સોનામહોર આપવી પડતી એવી વાયકા લોકમાં પ્રચલિત છે.”

સં. ૧૬૬૨માં “લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટી”માં ભોંયરામાં જગવલ્લભના દેરાસરનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે. ઉપરાંત, ભોંયરામાં આદિનાથનું દેરાસર છે. આ આદિનાથની પ્રતિમા પણ ખૂબ જ વિશાળ છે. પદ્માસનવાળી છે. અને તેની ઊંચાઈ આશરે ૮૧ ઈંચ (એટલે કે ૬ ફૂટથી પણ વધુ) છે. આ દેરાસર શેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીના વંશજ શેઠ ખુશાલચંદ સં. ૧૮૦૦ આસપાસ તૈયાર કરાવ્યું હતું. સરસપુરના ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરનો નાશ સં. ૧૭૦૦ની આસપાસ થયો હતો. અને તે સમયે જે પ્રતિમાઓ ખસેડવામાં આવી હતી. તેમાંની એક પ્રતિમા જગવલ્લભના દેરાસરના ભોંયરામાં રાખવામાં આવી હતી તેવા ઉલ્લેખો અનેક ઐતિહાસિક ગ્રંથોમાં મળે છે.

આ આદિનાથના દેરાસરના ભોંયરામાં ઊતરવાનો જુદો દાદર પણ તૈયાર કરવામાં આવ્યો હતો. જો કે તે બંધ કરી દેવામાં આવ્યો છે. આજે પણ એ દાદર જોઈ શકાય છે. એટલે કે જગવલ્લભના દેરાસર અને આદિનાથનાં દેરાસરનાં બંને ભોંયરાં જોડી દેવામાં આવ્યાં છે. જગવલ્લભના દેરાસરની રચનામાં નાના મોટા અનેક ફેરફારો થતા રહ્યાં છે.

ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ અને સહસ્રરૂપા પાર્શ્વનાથના દેરાસરની છતની લાકડાની કોતરણી તેનાં પ્રાચીન સ્વરૂપની ગૌરવગાથાનું ગુંજન કરી રહી છે. ઉપરનાં ભાગમાં શ્રી પદ્માવતી દેવીની મૂર્તિ આવેલી છે. તથા નવનિર્મિત દર્શનમંડપમાં પંચધાતુની શ્રી સહસ્રકૂટ શ્રી શેત્રુંજય તીર્થાવતાર તથા શ્રી ગૌતમસ્વામીની મૂર્તિ આવેલ છે. ઉપરાંત, ઉપરના ભાગમાં રંગમંડપમાં છતમાં લાકડાની સુંદર કોતરણી તથા પૂતળીઓ આવેલી છે.

આજે પણ મોટી સંખ્યામાં શ્રાવકો આ દેરાસરમાં દર્શનનો તેમજ સેવા-પૂજાનો લાભ લે છે.

‘ગુજરાતનું પાટનગર અમદાવાદ’ ગ્રંથમાં પૃ. ૬૬૬ ઉપર ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે કે-

“પાસે જ નિશાપોળમાં જગવલ્લભપાર્શ્વનાથનું જૂનું મંદિર છે. એ મંદિર બાંધવામાં રૂ. ૭૫,૦૦૦/૦૦ ખર્ચ થયું હતું.”

ગ્રંથમાં આ નોંધ અસલ “બોમ્બે ગેઝેટીયર”માંના લખાણ ઉપરથી લેવામાં આવી છે. સંભવ છે કે ખુશાલચંદ શેઠે આદિનાથનું દેરાસર બનાવવા માટે જે ખર્ચ કર્યો હશે તે ખર્ચની વિગતના આંકડા ગેઝેટીયરમાં પ્રસિદ્ધ થયા હશે.

જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં આવેલા એક લેખમાં સં. ૧૮૦૦ની સાલમાં ખુશાલચંદ શેઠે આદિનાથના બિંબની પ્રતિષ્ઠા ભટ્ટારક શ્રી કલ્યાણસાગરસૂરિના હસ્તે કરાવી હોવાનો ઉલ્લેખ છે.

શાંતિનાથ (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

(નિશાપોળમાંથી દોશીવાડાની પોળમાં જવાના રસ્તા ઉપર)

નિશાપોળમાંથી દોશીવાડાની પોળમાં જવાના રસ્તે આવેલું શાંતિનાથ ભગવાનનું આ જૈન દેરાસર સામરણ્યુક્ત છે. આ દેરાસર ઘણું પ્રાચીન હોવાનો સંભવ છે.

સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં નિશાપોળનો આજનો વિસ્તાર ‘જવહિરી પોળ’ના વિસ્તાર તરીકે પ્રસિદ્ધ થયેલો છે. જવહિરી પોળમાં ચૈત્ય પરિપાટીમાં જણાવ્યા મુજબ તે સમયે મહાવીર સ્વામી ભગવાન, શાંતિનાથ, અજિતનાથ, શાંતિનાથ, શામળા પાર્શ્વનાથ, જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ અને આદિનાથ ભગવાનનાં દેરાસરો હોવાનો ઉલ્લેખ મળે છે. તે પૈકી શાંતિનાથ ભગવાનનાં બે દેરાસરનો ઉલ્લેખ છે, જેમાંનું એક દેરાસર સોદાગરની પોળમાં વિદ્યમાન છે. અને બીજું દેરાસર નિશાપોળનું દોશીવાડાની પોળના જવાના રસ્તા ઉપર આવેલું આ દેરાસર છે.

“જવાહિરી પોલી ચરમ જિણેશર એકસુ અગ્યાર ધન્યજી
શાંતિનાથિ ભુવનિ જિન પડિમા પંચસયા પંચ ચંગજી
ચણા બિંબ એક વંદુ રે ભવિયાં લાજવર્ગનઈ રંગિજી ॥
અજિતપ્રાસાદિ શાત ઊપરિ બિ જીરણ ચણાની એકજી
અચિરાનંદન દેહરઈ ત્રણિસઈ ઉપર ત્રીસ વિવેકજી ॥
સામલ પાસ સમીપિ પંચાવન એક ચણાની ખાસજી
ભૂમીગૃહ જગવલ્લભ નાયક એકાદશ બિંબ પાસિજી ॥
આદિનાથનઈ દેહરઈ એકસુ ઊપરિ આઠ કહી જઈજી.”

સં. ૧૮૨૧ની ચૈત્યપરિપાટીમાં નિશાપોળમાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે, જે પૈકી શાંતિનાથ ભગવાનના આ દેરાસરનો પણ સમાવેશ થાય છે.

“નિસાલ પોળે ત્રિણ વલી શેખ પાડે ચ્યાર
ઢીંગલા પોલે શાંત્યજી દેહરું એક ઉદાર”

સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“.....બે શાંતિનાથ જિણંદ
જગવલ્લભ જગતનો સ્વામિ નિસા પોલિમેં અંતર જામ્મિ.”

સં. ૧૮૬૩માં જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં નિશા પોળનો ઉલ્લેખ ‘રતનપોળમાં શ્રી પાડાની પોળ’માં સમાવિષ્ટ થયેલો છે. તે સમયે આ વિસ્તારમાં શાંતિનાથજીનાં બે દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. ત્યારબાદ સં. ૧૮૭૯માં “શ્રી વિવિધ પૂજા સંગ્રહ” ભા-૧-૨-૩-૪માં શાંતિનાથ ભગવાનના આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ શ્રાવણ વદ-૯ દર્શાવવામાં આવેલી છે. સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આજે પણ આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ શ્રાવણ વદ-૯ દર્શાવવામાં આવે છે.

સં. ૨૦૦૯માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ તરીકે થયેલો છે. બંધાવનાર તરીકે શ્રી સંઘનો નિર્દેશ થયેલો છે. અને આ દેરાસર ‘પ્રાચીન’ હોવાનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. વહીવટદાર તરીકે તે સમયે શેઠ મોહનલાલ છોટાલાલના નામનો નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે. અને તે સમયે એક ગુરુમૂર્તિ હોવાનો પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે.

આ દેરાસરમાં ભોંયરું છે. પરંતુ તેમાં કોઈ પ્રતિમાજી વિઘ્નમાર્ન નથી. આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૫૧ દરમ્યાન થયેલો છે. જીર્ણોદ્ધાર કરાવનાર તરીકે શ્રી આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી-અમદાવાદ જીર્ણોદ્ધાર કમિટી તથા શંખેશ્વર ભોંયણી ટ્રસ્ટ તથા શ્રી નિશાપોળપંચના નામનો ઉલ્લેખ સ્થાનિક માહિતીમાં દર્શાવવામાં આવ્યો છે. જીર્ણોદ્ધારનો ખર્ચ રૂ. ૬ લાખથી પણ વધુ કરવામાં આવ્યો છે.

ટૂંકમાં, આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાનું હોવાનો વિશેષ સંભવ છે.

શાંતિનાથ ભગવાન

(સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

(નિશા પોળ પાસે, રિલીફ રોડ ઉપર)

શાંતિનાથજીનું આ દેરાસર ઘુમ્મટબંધી છે. આ દેરાસર અગાઉ લાકડાની સુંદર કોતરણીવાળું દેરાસર હતું. આજે પણ નેમનાથ ભગવાનના વરઘોડાની કાષ્ટની સુંદર કોતરણી આ દેરાસરમાં જોવા મળે છે. એ કોતરણીકામ પરથી દેરાસરની અસલ કાષ્ટકોતરણી કેવી

કલાત્મક હશે તેનો અણસાર મળે છે.

જ્યારે રિલીફ રોડ બનાવવાનું આયોજન થયું ત્યારે આ દેરાસરનો અડધાથી પણ વધારે ભાગ સૂચિત રોડની લાઈનમાં આવી જતો હતો. તે કારણે આ દેરાસર એમ કહેવાય છે કે થોડુંક અંદરના ભાગમાં ખસેડવામાં આવ્યું અને નવેસરથી બાંધવામાં આવ્યું હતું. રિલીફ રોડ નવો બનવાને કારણે હાંલ્લા પોળમાં આવેલા દેરાસરની પણ આવી જ સ્થિતિ ઉદ્ભવી હતી.

સં. ૧૯૬૩માં જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં નિશાપોળનો ઉલ્લેખ ‘રતનપોળમાં શ્રી પાડાની પોળ’ એ નામે થયેલો છે, જેમાં શાંતિનાથજી ભગવાનનાં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. જે પૈકી એક દેરાસર (શાંતિનાથજીનું) ધાબાબંધી અને બંધાવનારનું નામ શાહ વખતચંદ મલ્લીચંદ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને તે સમયે તે દેરાસરમાં પાષાણની બાવન પ્રતિમાજી અને ધાતુની ચોત્રીસ પ્રતિમાઓ હોવાનો ઉલ્લેખ છે. જ્યારે શાંતિનાથજીનું બીજું દેરાસર ધુમ્મટબંધ અને શ્રી સંઘે બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે. તે સમયે તે દેરાસરમાં પાષાણની ત્રેવીસ પ્રતિમાજીઓ અને ધાતુની ૫૫ પ્રતિમાજીઓનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. ત્યારબાદ સં. ૧૯૭૮માં ‘શ્રી વિવિધ પૂજા સંગ્રહ’ ભા-૧-૨-૩-૪માં નિશા પોળમાં શાંતિનાથનાં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે, જે પૈકી રોડ ઉપર આવેલા આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ તે સમયે માગશર વદ-૨ દર્શાવવામાં આવેલી છે, જ્યારે આજે પણ સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ માગશર વદ-૨ દર્શાવવામાં આવેલી છે.

સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં નિશાપોળમાં શાંતિનાથજીનું રોડ ઉપરનું આ દેરાસર ઘર દેરાસરની બાંધણીના સ્વરૂપનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને તે સમયે પાષાણની સત્તર પ્રતિમાઓ અને ધાતુની પચાસ પ્રતિમાજીઓ હોવાનો ઉલ્લેખ છે. શ્રી સંઘે આ દેરાસર બંધાવ્યાનો નિર્દેશ થયેલો છે. વહીવટદાર તરીકે શેઠ કેશવલાલ બાપુજીના નામનો નિર્દેશ થયો છે. આજે પણ આ દેરાસરનો વહીવટ તે જ કુટુંબની પરંપરામાં શ્રી સુરેશભાઈ અમરતલાલ તથા અન્ય ટ્રસ્ટીઓ કરે છે. આ દેરાસરમાં લાકડાના સુંદર કોતરકામનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

દેરાસરમાં ગુરુમૂર્તિ વિદ્યમાન છે. આબુના યોગનિષ્ઠ આચાર્ય શ્રી શાંતિસૂરીશ્વરજીની પ્રતિમાજી વિદ્યમાન છે. મૂળનાયક શાંતિનાથ ભગવાનની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમાજી આશરે ૧૮ ઈંચ ઊંચાઈની છે. આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર ઈ. સં. ૧૯૪૩માં (સં. ૧૯૮૮) દરમ્યાન થયો હતો.

સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસર ૧૦૦ વર્ષથી પણ વધુ જૂનું છે. સં. ૧૯૬૩માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. તેથી આ દેરાસરને ૧૦૦ વર્ષ જૂનું હોવાની માન્યતાને પુષ્ટિ મળે છે. વળી, સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“.....બે શાંતિનાથ જિજ્ઞાંદ

જગવલ્લભ જગતનો સ્વામિ નિશા પોલિને અંતર જામ્મિ.”

ટૂંકમાં, આ દેરાસર સં. ૧૯૧૨ પહેલાનાં સમયનું છે.

લહેરિયા પોળ

મહાવીર સ્વામી (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

લહેરિયા પોળમાં આવેલા આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં મળે છે.

“સોદાગરની પોલમાં દેહરું દીઠું એક.

લહેરીઆ પોળઈ એક વલી વંદુ ધરીય વિવેક ॥”

સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં ઝવેરીવાડમાં આવેલી ઝવેરીપોળ તથા લહેરિયા પોળમાં મહાવીર સ્વામી ભગવાનના દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“જુહરી પોલને લહેરીયા નામ બે વીર જિનેશ્વર ધામ

વાસુપૂજ્ય દીઠા આણંદ બે શાંતિનાથ જિણંદ ॥”

સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં ‘જવહરી પોળ’માં મહાવીર સ્વામીના એક દેરાસરનો ઉલ્લેખ આવે છે, જે મોટે ભાગે લહેરિયા પોળનું આ મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર હોવાનો વિશેષ સંભવ છે. કારણ કે દેરાસરમાં મૂળનાયક મહાવીર સ્વામી તથા ધર્મનાથનાં બિંબો પર સં. ૧૬૫૪નો લેખ છે. આ દેરાસરમાં કલાકૃતિવાળી આરસ તથા પથ્થરની મૂર્તિઓ તથા દેવ-દેવીઓની કોતરણી અત્યંત રમણીય છે તથા સુંદર કલાત્મક પરિકરમાં લાખ પૂરી રંગકામ કરેલ છે.

દેરાસરમાં મહાવીર સ્વામીની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમાની ઊંચાઈ આશરે ૪૩ ઈંચની છે. તથા સ્ફટિકની બે પ્રતિમાઓ છે. સં. ૨૦૦૯માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરમાં ધાતુની એક ગુરુ મૂર્તિનો તથા શેઠ શેઠાણીની મૂર્તિનો ઉલ્લેખ મળે છે. ઉપરાંત, આદીશ્વરજીના પગલાં છે. દેરાસરની પશ્ચિમે પાંચ કલ્યાણકની ઘુમ્મટબંધી દેરીઓ છે.

આ દેરાસરમાં સં. ૧૮૬૨ અને સં. ૨૦૦૦માં જીર્ણોદ્ધાર થયા છે.

સં. ૨૦૦૦માં આ દેરાસરના ગોખલામાં મુનિસુવ્રતસ્વામી ભગવાનની તથા અંબિકા દેવીની પ્રતિષ્ઠા થયેલી, જેની પ્રતિષ્ઠા જૈન ગુરુકુળના સંસ્થાપક ગુરુદેવ શ્રી ચારિત્ર્યવિજય મહારાજના શિષ્ય શ્રી દર્શનવિજયજીએ કરાવી હતી.

પ્રયુર્ધણ પર્વમાં મહાવીર જન્મના દિવસે પાંચ મહાવીરના દર્શન કરવાની રાજનગરમાં ઘણી જૂની પરંપરા ચાલી આવે છે. લહેરિયા પોળનું મહાવીર સ્વામીનું આ દેરાસર એ પાંચ દેરાસરોમાંનું એક છે.

શાસન સમ્રાટ પરમપૂજ્ય આચાર્ય શ્રી નેમિસૂરીશ્વરજી મહારાજના સદુપદેશથી સં. ૧૯૭૦માં પંચકલ્યાણકની રથયાત્રાની શરૂઆત થઈ હતી. પાંચ કલ્યાણકોની આરાધના

કરવી એ ચતુર્વિધ સંઘનું પરમ કર્તવ્ય છે. પૂજ્ય શાસનસમ્રાટશ્રીના સદુપદેશથી લહેરિયા પોળના શ્રી મહાવીર પ્રભુના આ દેરાસરજીમાં પંચકલ્યાણકની પાંચ દેરીઓ તથા તેની ભીંતમાં પંચકલ્યાણકના સુંદર પટો કોતરાવીને પધરાવેલ છે.

ઝવેરી પોળ

ઝવેરી વાડ (સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

મહાવીર સ્વામી

ઝવેરીવાડમાં ઝવેરીપોળમાં આવેલું મહાવીર સ્વામીનું આ દેરાસર સં. ૧૮૦૩ પછી બંધાયું હશે. કારણ કે મૂળનાયક પર સં. ૧૮૦૩નો લેખ છે.

સં. ૧૮૬૩માં પ્રગટ થયેલ જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે અને શ્રી સંઘે બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે. તે સમયે આ દેરાસરમાં પાષાણની ૧૫ પ્રતિમાજીઓ અને ધાતુની ૨૪ પ્રતિમાજીઓનો અને પગલાંની એક જોડનો ઉલ્લેખ છે. તે સમયે આ દેરાસરની સ્થિતિ સારી હાલતમાં હતી. ત્યારબાદ સં. ૧૮૭૮માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. અને તેની વર્ષગાંઠ તે સમયે શ્રાવણ સુદ-૧ દર્શાવવામાં આવેલી છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. શ્રી સંઘે બંધાવ્યાનો નિર્દેશ છે. તે સમયે આ દેરાસરમાં પાષાણની ૧૫ અને ધાતુની ૧૨ પ્રતિમાઓ હોવાનો ઉલ્લેખ છે. અને મૂળનાયક પર સં. ૧૮૦૩નો લેખ છે. ઉપરાંત, તે સમયે વહીવટદાર તરીકે શેઠ બબાભાઈ ધોળીદાસના નામનો ઉલ્લેખ છે.

સંભવ છે કે હઠીસિંહના દેરાસરના પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ સમયે અંજન શલાકા થયેલી પ્રતિમા મૂળનાયક તરીકે આ દેરાસરમાં પ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવી હોય.

આ દેરાસર મહાવીર જન્મના દિવસે પાંચ મહાવીરના દર્શન કરવાની પરંપરા પૈકીમાંનું એક દેરાસર છે. તેથી ઝવેરીપોળનું મહાવીર સ્વામીનું આ દેરાસર રાજનગરના શ્રાવકોમાં ખૂબ જ પ્રસિદ્ધ થયેલું છે.

આ દેરાસરનો એક વાર જીર્ણોદ્ધાર થયો હોવાનો ઉલ્લેખ સ્થાનિક માહિતી દ્વારા પ્રાપ્ત થાય છે.

સોદાગરની પોળ

શાંતિનાથ (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

ધુમ્મટબંધી આ દેરાસરમાં શાંતિનાથ, મહાવીર સ્વામી અને ચંદ્રપ્રભ એમ ત્રણ મૂળનાયક ભગવાન બિરાજમાન છે. આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સૌ પ્રથમ સં. ૧૮૨૧માં જ્ઞાન સાગર ગણિ કૃત 'તારાચંદ સંઘવી રાસ'-અમદાવાદ ચૈત્ય પરિપાટીઓમાં નીચે મુજબની પંક્તિમાં થયેલો છે.

“સોદાગરની પોલમાં દેહરું દીઠું એક
લહેરીઆ પોળઈ એક વલી વંદુ ધરીય વિવેક.”

સં. ૧૮૧૨માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં મળે છે.

“વાસુપૂજ્યનો મુખડો નિહાલિ આજ આણંદ અધિક દિવાલી
સોદાગર પોલ મેં સાર શાંતિ જિન જગદાધાર ॥”

જો કે આ દેરાસર ઘણું પ્રાચીન હોવાનો સંભવ છે. સં. ૧૬૬૨માં લખાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં 'જવહિરી પોળ'માં શાંતિનાથ ભગવાનનાં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ મળે છે, જે પૈકીનું એક દેરાસર સોદાગરની પોળનું હોવાનો સંભવ છે. આ વિસ્તારનું નામ સોદાગરની પોળ પાછળથી પ્રચલિત થયું હોવાનું જણાય છે.

આ દેરાસરમાં ધાતુની ઘણી પ્રાચીન પ્રતિમાઓ હતી અને તે પૈકીની આજે પણ કેટલીક વિદ્યમાન છે.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરમાં સં. ૧૧૧૬ની સાલની પ્રાચીન ધાતુમૂર્તિનો ઉલ્લેખ થયો છે.

“જૈન ધાતુ પ્રતિમા લેખ સંગ્રહ” ભા. ૧માં આ ધાતુમૂર્તિનો ઉલ્લેખ સં. ૧૧૬૬ની સાલ સાથે થયો છે અને તે ધાતુની પંચતીર્થી તરીકે થયો છે. ઉપરાંત, આ દેરાસરમાં ઘણી પ્રાચીન ધાતુ પ્રતિમાઓનો ઉલ્લેખ પણ “જૈન ધાતુ પ્રતિમા લેખ સંગ્રહ”માં થયેલો છે. સં. ૧૩૦૫, સં. ૧૩૮૬થી શરૂ કરીને ૧૫મા તથા ૧૬મા સૈકાની ઉપરાંત સં. ૧૬૨૪, સં. ૧૬૨૮, સં. ૧૬૭૦, સં. ૧૬૯૩ વગેરે ઉલ્લેખવાળી પ્રતિમાઓનો પણ આ દેરાસરમાં સમાવેશ થયેલો જોવા મળે છે.

મૂળ આ દેરાસર ભોંયરાવાળું હતું. જીર્ણોદ્ધાર વખતે ભોંયરામાંની કેટલીક પ્રતિમાઓ તૂટેલી હાલતમાં જોવા મળી હતી. સ્થાનિક કથા પ્રમાણે તે સમયે આચાર્ય મહારાજની આજ્ઞાથી તે ખંડિત પ્રતિમાઓ નદીમાં પધરાવવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ જીર્ણોદ્ધાર સમયે ભોંયરું બંધ કરી દેવામાં આવ્યું છે.

સ્થાનિક કથા પ્રમાણે આજે પણ ભોંયરામાં જૂની પ્રતિમા હોવાનો સંભવ છે. ચંદ્રપ્રભુની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૫૨માં થઈ હતી. તે સમયે આ જીર્ણોદ્ધાર થયો હોવાનો સંભવ છે.

ટૂંકમાં, આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાંનું હોવાનો વધુ સંભવ છે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

• • •

સંભવનાથની ખડકી

સંભવનાથ (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

ઝવેરીવાડમાં આવેલું સંભવનાથની ખડકીનું દેરાસર સંભવનાથ ભગવાનના દેરાસર તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. તે ધુમ્મટબંધી, બે ભોંયરાવાળું, આરસ તથા પથ્થરના ભાગોવાળું, જુદે જુદે સમયે વિસ્તૃત થયેલું હોય તેવું, પાંચ ગર્ભગૃહોવાળું અને ઉત્તરાભિમુખી દેરાસર છે. આ દેરાસરોનાં પાંચ ગર્ભગૃહો આ પ્રમાણે છે. ૧. ધર્મનાથ, ૨. મહાવીર સ્વામી, ૩. સુપાર્શ્વનાથ, ૪. શાંતિનાથ, (ભોંયરામાં), ૫. સંભવનાથ (ભોંયરામાં). આ દેરાસરો એકબીજા સાથે અંદરથી જોડાયેલાં છે.

સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગર મહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં સંભવનાથની ખડકીનો આ વિસ્તાર તથા ચૈમુખજીની ખડકીનો વિસ્તાર ‘કોઠારી પાટક’ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યો છે, જેનો નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં ઉલ્લેખ મળે છે.

“પાટક કોઠારીઈ વિરજિન શત ત્રેવીસ લહી જઈજી
 ઊપરિ સહજ ત્રણનઈ માઝનઈ ભુંઅરઈ સંભવનાથજી.
 પ્રતિમા ચુસઠિ વંદુ રંગિ ચુમુખિ શ્રી શાંતિનાથજી ॥
 દેહરી સહિત હોઈ છતીસ આગલિ કલિકુંડ સ્વામિજી
 મૂરતિ આર વાંદનઈ જઈઈ શીતલ વસહી ઠામિજી ॥”

એટલે કે મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર તથા ભોંયરામાં સંભવનાથજીનું દેરાસર તે સમયે વિદ્યમાન હતાં.

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં કોઠારી પોળના નામના ઉલ્લેખ સાથે છ દેરાસરોની નોંધ લેવામાં આવી છે. સુરતથી આવેલ સંઘે સરસપુરમાં મુકામ કર્યો હતો. સરસપુરનો વિસ્તાર તે સમયે રાજનગરના એક પરાનો વિસ્તાર ગણાતો હતો. આ સંઘ રાજનગરમાં સૌ પ્રથમ કોઠારીપોળનાં દેરાસરોમાં ભક્તિ કરવા ગયો હતો. ઉપરાંત, એ ચૈત્ય પરિપાટીમાં ત્યારબાદ સંઘ સોદાગરની પોળમાં એક દેરાસરના દર્શને ગયો હતો તથા લહેરિયા પોળમાં એક દેરાસરના વંદન કરવા ગયો હતો, તે મુજબનો ઉલ્લેખ છે. જો કે આ ચૈત્ય પરિપાટીમાં ‘જવહિરી પોળ’નો કે વાઘણ પોળના નામનો ઉલ્લેખ આવતો નથી. એટલે કે સં. ૧૬૬૨ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં જે વિસ્તાર ‘જવહિરી પોળ’ના નામથી દર્શાવવામાં આવ્યો છે. તેમાંનો કેટલોક ભાગ જુદા જુદા નામે પ્રચલિત થયેલો છે. ઉપરાંત, તે સમયે કોઠારી પોળ નામના વિસ્તારમાં આજે વિદ્યમાન ‘સંભવનાથની ખડકી’, ‘ચૈમુખજીની ખડકી’ ઉપરાંત, વાઘણ

પોળના વિસ્તારનો પણ સમાવેશ થતો હતો. જો કે સંભવનાથની ખડકીનું આજે વિદ્યમાન સંભવનાથજીનું દેરાસર, ચૌમુખજીની ખડકીનું શાંતિનાથ ચૌમુખજીનું દેરાસર-આ બંને દેરાસરો તે સમયે કોઠારી પોળમાં જે છ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે, તેમાં સમાવિષ્ટ થયેલા હશે. જેનો નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં ઉલ્લેખ મળે છે.

“રાજનગરમાં આવીઆ સંઘને હર્ષ અપાર
કોઠારીની પોળમાં ખટ ચૈત્ય ચિત ધાર ॥
સોદાગરની પોલમાં દહેરૂં દીર્ઘ એક
લહેરીઆ પોળઈ એક વલી વંદુ ધરીય વિવેક ॥”

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં કોઠારીની પોળનો ઉલ્લેખ વાઘણ પોળ તરીકે થયેલો છે. ઉપરાંત, તે ચૈત્યપરિપાટીમાં ચૌમુખજીની પોળમાં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

૧. કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ ૨. શાંતિનાથ

‘જુહારી વાડ’ના ઉલ્લેખ સાથે ત્રણ દેરાસરોના નામ દર્શાવવામાં આવ્યાં છે.

૧. ધર્મનાથ ૨. સંભવનાથ ૩. વાસુપૂજ્ય

લહેરિયા પોળના નામના ઉલ્લેખ સાથે ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. મહાવીર સ્વામી, વાસુપૂજ્ય, શાંતિનાથ.

વાઘણ પોળના ઉલ્લેખ સાથે નીચે મુજબનાં દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

૧. આદીશ્વરજી ૨. અજિતનાથ ૩. શાંતિનાથ ૪. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ૫. મહાવીર સ્વામી

અને સોદાગરની પોળના ઉલ્લેખ સાથે શાંતિનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. એટલે કે સં. ૧૯૧૨માં સંભવનાથની ખડકીનું સંભવનાથજીનું દેરાસર ‘જુહારી વાડ’ના નામ સાથે જોડાયેલું છે. એટલે કે સં. ૧૮૨૧માં કોઠારી પોળના ઉલ્લેખમાં સંભવનાથની ખડકીનો, ચૌમુખજીની ખડકીનો તથા વાઘણપોળના એમ ત્રણ વિસ્તારોનો સમાવેશ થતો હતો, જેનું સં. ૧૯૧૨માં વિભાગીકરણ થઈ ગયું છે. ચૌમુખજીની પોળનો વિસ્તાર સ્વતંત્ર અસ્તિત્વ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યો છે. તથા વાઘણપોળ પણ સ્વતંત્ર અસ્તિત્વ ધરાવતો દર્શાવવામાં આવ્યો છે, જ્યારે ઝવેરીવાડના ઉલ્લેખમાં સંભવનાથની ખડકી તથા અન્ય કેટલોક વિસ્તાર સમાવિષ્ટ થયેલો છે.

સંભવનાથજીના દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૬૫૭ દરમ્યાન થઈ હોવાનો ઉલ્લેખ “જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ’ ભાગ-૩ પૃ. ૩૪૮ પર સ્પષ્ટપણે કરવામાં આવેલો છે. જેમાં ખંભાતનાં રાજિયા-વજિયાનાં ધર્મકાર્યોનો ઉલ્લેખ કરતાં નીચે મુજબની નોંધ મૂકવામાં આવી છે.

“સં. ૧૬૫૭માં અમદાવાદની કોઠારી પોળમાં શા. ઠાકરશીનાં ભ. સંભવનાથની પ્રતિષ્ઠામાં ભરાવેલી ભગવાન ઋષભદેવની ૩૭ આંગળની પ્રતિમા પણ પધરાવી હતી.”

સં. ૧૯૬૩માં જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં કોઠારી પોળ-સંભવનાથની ખડકીમાં ધર્મનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. અને તે દેરાસરમાં પગલાંની એક જોડનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. ઉપરાંત, શ્રી પાર્શ્વનાથજી તથા શ્રી સંભવનાથજીનાં દેરાસરો ધુમ્મટબંધ દર્શાવ્યાં છે, જ્યારે આદીશ્વરજીનું દેરાસર ધુમ્મટબંધ અને બંધાવનારનું નામ શેઠ કેસરીસંઘભાઈ દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

સં. ૧૯૭૯માં “શ્રી વિવિધ પૂજા સંગ્રહ” ભા-૧-૨-૩-૪માં સંભવનાથની ખડકીમાં ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ આવે છે. ૧. ધર્મનાથ ૨. મહાવીર સ્વામી ૩. સુપાર્શ્વનાથ ૪. સંભવનાથ આ ચારેય દેરાસરોની વર્ષગાંઠ જેઠ વદ-૯ દર્શાવવામાં આવેલી છે. જ્યારે તે જ વિસ્તારમાં આદીશ્વરનું એક ઘર દેરાસર મોહનલાલ હેમચંદના ઘરમાં દર્શાવવામાં આવેલું છે.

સં. ૨૦૦૯માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં સંભવનાથની ખડકીમાં ચાર દેરાસરો દર્શાવવામાં આવ્યાં છે. ધર્મનાથજીનું દેરાસર ધાબાબંધ તરીકે દર્શાવેલું છે. અને મૂળનાયક ઉપર સં. ૧૬૮૨નો લેખ છે. મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર ધાબાબંધ દર્શાવવામાં આવ્યું છે, જેમાં મૂળનાયક પર સં. ૧૬૮૨નો લેખ છે. ઉપરાંત, તે સમયે આ દેરાસરમાં ચાર ગુરુમૂર્તિનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. સુપાર્શ્વનાથજીનું દેરાસર ધુમ્મટબંધ દર્શાવવામાં આવેલું છે. આ દેરાસરમાં બે ગુરુમૂર્તિઓનો ઉલ્લેખ છે, જ્યારે સંભવનાથજીનું દેરાસર ધુમ્મટબંધ દર્શાવવામાં આવ્યું છે અને મૂળનાયક પર સં. ૧૬૫૯નો લેખ છે.

ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદમાં શ્રી રત્નમણિરાવ જોડેએ પૃ. ૬૬૫ પર નીચે મુજબની નોંધ આ દેરાસર માટે કરેલ છે.

“ઝવેરીવાડામાં સંભવનાથનું મંદિર છે. એ બંધાયાની ચોક્કસ તારીખ ખબર પડી નથી, પણ એ શહેરમાં સૌથી પ્રાચીન જૈન મંદિર ગણાય છે. એમાં મંદિરની રીત પ્રમાણે સભામંડપો અને ગભારો એમ મળીને ત્રણ ભાગ છે. નીચે ભોંયરું છે. એમાં પણ એ પ્રમાણે છે. તળિયાં ઉત્તમ આરસથી કરેલાં છે. એમાં ત્રણ પ્રતિમાઓ બેવડા કદની બહુ મોટી છે. આ મંદિર બાંધવામાં લાખ રૂપિયા ખર્ચ થયો હતો.”

દેરાસરમાં પ્રવેશતાં જમણી બાજુ પર શેત્રુંજયનો સુંદર અને રંગીન એવો પથ્થરનો પટ છે. આ પટમાં શેત્રુંજયની મુખ્ય ટૂક આલેખેલી છે. ત્યાં ભગવાન આદેશ્વરની આરસની નાની, સુંદર મૂર્તિ ધ્યાન ખેંચે છે. આ પટની બાજુમાં ગિરનારજીનો પટ છે અને તેની ઉપરના ભાગમાં અષ્ટાપદજીનો પટ છે. આ બંને પટ પણ પથ્થરના છે અને શેત્રુંજયના પટની માફક જ લાલ, લીલા અને સોનેરી શોભતા છે. હાલમાં આ ત્રણેય પટના કાચ અંદરના ભાગથી મેલા થયા હોવાથી સફાઈ કરાવી જરૂરી લાગે છે.

અહીં મૂળનાયક ધર્મનાથ છે. મૂળનાયકની આસપાસ કોતરણીવાળું પરિકર છે. મૂળનાયક પરનો મૂર્તિલેખ સં. ૧૬૮૨ બતાવે છે. આ ગભારામાં મૂળનાયક સિવાય અન્ય ૧૭ આરસની પ્રતિમાજીઓ છે, ૬૦ ધાતુના પ્રતિમાજી છે. વિવિધ પ્રકારનાં યંત્રો અને સિદ્ધયક પણ છે.

મૂળનાયકની ડાબી બાજુની દીવાલ પર ફીટ કરેલી ત્રણ ધાતુની પ્રતિમાજીઓ જોવા મળે છે.

અહીંથી બાજુના ગર્ભગૃહમાં જવા માટે વચ્ચોવચ પ્રવેશદ્વાર છે ત્યાં મૂળનાયક મહાવીર સ્વામી છે. એનો મૂર્તિલેખ સં. ૧૬૮૨નો છે. રંગમંડપમાં મૂળનાયકની ડાબી બાજુની દીવાલ પર એક ગોખ છે. તેમાં ભગવાન સુમતિનાથ બિરાજમાન છે, જમણી બાજુના ગોખમાં ત્રણ આરસની ગુરુમૂર્તિઓ છે. ૧. હીરસૂરીશ્વરમહારાજ, ૨. દેવસૂરિમહારાજ, ૩. બુદ્ધિસાગર મહારાજ, દુર્લભસાગર મહારાજ સાહેબના હસ્તે તેની પ્રતિષ્ઠા થયેલી છે. અસલમાં આ ગુરુમૂર્તિઓ નીચેના શાંતિનાથના ભોંયરામાંથી ખસેડી અહીં લાવવામાં આવી હોય તેવું જણાય છે.

ગભારામાં ૬૬ ધાતુની મૂર્તિઓ અને વિવિધ પ્રકારનાં યંત્રો તથા સિદ્ધયક છે. ૧૪ આરસના પ્રતિમાજીઓ છે, આરસનાં ૧ જોડ પગલાં છે. આરસની પ્રતિમાજીઓ પૈકી એક મૂર્તિ કલ્પવૃક્ષના પરિકર સાથેની છે. આ ગભારામાં ધાતુનાં યંત્રો, ધાતુના કોતરેલા ભગવાન જેવી શિલ્પકૃતિઓ દીવાલે ચોંટાડવામાં આવી છે. નંદાવ્રતનો સાથિયો, સાધુ-સાધ્વીની મૂર્તિ, ગુરુમૂર્તિ, આરસનાં પગલાં જેવી આકૃતિઓ આ શિલ્પમાં છે. આ ઉપરાંત, ચોવીશીનું એક મોટું શિલ્પ, બીજું ૨૦ મૂર્તિઓનું શિલ્પ તથા આરસની ૧૦ મૂર્તિઓનું શિલ્પ જોડેલ છે તે અતિ રમણીય છે. આ શિલ્પો કોઈ તૂટેલ દેરાસરમાંથી આણીને અહીં સાચવ્યાં હોય તેવું જોતાંની સાથે સ્પષ્ટ થાય છે. આ ગભારામાંથી સંભવનાથજીના ભોંયરામાં જવાની સીડી છે. અહીંથી જ સુપાર્શ્વનાથના ત્રીજા ગભારામાં જવાનું બારણું છે. આની નીચેના ભાગમાં શાંતિનાથ ભગવાનનું ભોંયરું છે અને ઉપરના ભાગે મેડી છે, જ્યાંથી એક સમયે ચોઘડિયાં વગાડવામાં આવતાં હશે તેવું અનુમાન કરી શકાય તેવું છે. ચોઘડિયાં વગાડવા માટેની બે ઓરડીઓ આજે પણ મોજૂદ છે.

આ બારણામાંથી પ્રવેશીએ કે તરત જ વાસુપૂજ્યનો ગોખ જોવા મળે છે. હાથીયુક્ત થાંભલા, પક્ષીઓવાળું અને વેલ-બુદ્ધાયુક્ત રંગીન ચિત્રકામવાળું સુંદર કોતરણીયુક્ત તોરણ પરિકર મનમોહક છે. સં. ૧૮૪૮ નો તેના પર લેખ કોતરેલો છે.

આ ગોખની બાજુમાં આરસનો બનાવેલો સમેતશિખરજીનો ભવ્ય પટ જડવામાં આવેલો છે. આરસના પટ પર દેખાતી ધાતુની કડીઓ અનુમાન કરવા પ્રેરે છે કે આ પટ આખેઆખો ક્યાંકથી લાવી અહીં જડવામાં આવેલ છે. પટની આજુબાજુ ડિઝાઈનવાળો ગોખ છે. પટને કાચથી કવર (Cover) કરવામાં આવેલો છે.

ગભારાના દરવાજાની ઉપર ભીંતમાં ધાતુના પતરા પર હાથીની તથા વેલ-બુદ્ધાની આકૃતિઓ ઉપસાવેલી છે. અહીં મૂળનાયક ભગવાન શ્રી સુપાર્શ્વનાથજીની પ્રતિમા આરસની છે. પણ તેનું પરિકર ધાતુનું છે, આ પરિકરનું છત્ર જરાક ખંડિત હોય એવું લાગે છે. મૂળનાયક પરનો લેખ સં. ૧૮૮૩ માઘ સુદ ૧૦ બુધવાર દર્શાવે છે. આરસની અન્ય ૧૬ પ્રતિમાજી બિરાજમાન છે, જે પૈકીની બે પરિકરયુક્ત છે. અહીં પણ યંત્રો અને સિદ્ધયકજી છે. આરસના પરિકર સાથેના, કાઉસસગ્ગ મુદ્રાવાળી ત્રણ પ્રતિમાજીઓ છે. મૂળનાયકની જમણી બાજુ

પદ્મપ્રભુની પ્રતિમા છે. તેના પર ફેણવાળું પરિકર છે ! ગભારાની બહાર ભગવાનની અંગરચના માટેનું ત્રણ મજલાયુક્ત અરીસાજડિત સોહામણું સ્ટેન્ડ છે.

રંગમંડપમાં ડાબી બાજુ પર ખૂણામાં એક સુંદર કોતરણીવાળા શ્યામ આરસના ચૌમુખજીનું દેરાસર છે, જેની લગોલગ, નીચે શાંતિનાથજીના ભોંયરામાં જવાની સીડી છે. આ ચૌમુખજીને શ્યામ રંગનું સુંદર કોતરણીવાળું શિખર છે, જેને ધાતુનો કળશ છે. વચ્ચેના ચૌમુખજીની ચાર પ્રતિમાજી ધાતુના છે. સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે અસલની શ્યામ મૂર્તિઓની ચોરી થયા પછી એને મૂકવામાં આવેલ છે. આમ, ચૌમુખજીનું આ દેરાસર વિશિષ્ટ પ્રકારનું લાગે છે. ઉપર જણાવ્યા મુજબ તેની વચ્ચોવચ ચાર ધાતુના પ્રતિમાજી છે પણ તેની નીચેની એક બાજુ શ્યામળી પ્રતિમાજી છે, પગથિયાં પણ છે. અને પગથિયાં પર ચારે બાજુ બબ્બે હાથીની રચના પણ છે. આ આખા દેરાસરની સાચવણી માટે નીચે શ્વેત આરસની બેઠક કરાવેલ છે. અને એને ઉપરથી ચારે બાજુ કાચ અને જાળીથી કવર (Cover) કરેલું છે. આ કવર કરેલ જાળીની ઉપર બીજો મોટો ધાતુનો કળશ છે.

સુપાર્શ્વનાથજીના આ દેરાસરની નીચે ભોંયરામાં કમાનબંધ રચનાવાળું, ઉપરથી પ્રકાશ આવે તેવું શાંતિનાથજીનું દેરાસર આવેલું છે. શાંતિનાથજીના ગભારાની સામે હાલમાં આરસની દીવાલ છે. દીવાલની વચ્ચે ગોખ જેવી કે ‘ડોકાબારી’ જેવી નાની જગ્યા એક સમયે હોય તેવી જોવા મળે છે. જોકે હાલ પૂરી દેવામાં આવી હોય તેવું લાગે છે. રચના પરથી અસલમાં મુખ્ય દેરાસર આ જ હોવાનો સંભવ વિશેષ જણાય છે.

અહીં ગભારામાં મૂળનાયક સિવાય આરસના ચાર પ્રતિમાજી છે, જેમાં ત્રણ મોટા કદના પ્રતિમાજી છે. ધાતુના ત્રણ પ્રતિમાજી છે, સિદ્ધયક પણ છે. મૂળનાયક તથા અન્ય ત્રણ પ્રતિમાજીઓ પર સં. ૧૬૫૮નો લેખ છે. પરિકરયુક્ત એક આરસના પ્રતિમાજી કાઉસ્સગ મુદ્રામાં છે. આરસનાં સાત પગલાંની જોડ અને એક પગલું (અર્ધીજોડ) છે. મૂળનાયક અને અન્ય એક આરસના નાના પ્રતિમાજી સંપ્રતિ મહારાજના સમયમાં ભરાવી હોય તેવી તેની રચના છે. બંને મૂર્તિના આરસ અને તેનું ફિનિશિંગ અન્ય મૂર્તિઓ કરતાં જુદાં પડે છે. અહીં આરસનાં શિલ્પો ભીંત પર ચોંટાડવામાં આવ્યાં છે. તદુપરાંત જેમાં પાંચ આરસની મૂર્તિ જડવામાં આવી છે તેવું થાંભલાવાળું એક શિલ્પ છે જે કોઈ મોટા થાંભલામાંથી જુદો પડેલો ભાગ હોય તેવું દેખાય છે.

રંગમંડપમાં મૂળનાયકની ડાબી બાજુએ એક ગોખ છે તેમાંથી બે મૂર્તિઓ ખસેડવામાં આવી હોય તેવું સ્પષ્ટ જણાય છે. આ જ મૂર્તિઓ ઉપર મહાવીર સ્વામીના ગભારામાં ખસેડાઈ હોય તેવું સ્પષ્ટ જણાય છે. હાલમાં આ ગોખમાં જુદા જુદા ભગવાનના ફોટાઓ મૂકેલા છે.

શાંતિનાથના ગભારામાંથી થોડાં પગથિયાં નીચે ઊતરતાં ઊંડાઈએ સંભવનાથ ભગવાનનું ભોંયરું આવે છે. ભોંયરાની ઉપર ખુલ્લો ચોક છે. તેની વચ્ચે બારી (જાળી) મૂકીને ભોંયરામાંની પ્રતિમાજીનાં દર્શન થાય તેવી રચના કરેલ છે. સામાન્ય રીતે ભોંયરાની ઉપર બીજું દેરાસર

(ગર્ભગૃહ) હોય છે. અને એની ઉપર ઘુમ્મટ હોય જેથી ગર્ભગૃહ ઉપર અવરજવર ન થાય અને અશાતનાથી બચાય. અહીં અલગ પ્રકારની રચના જોવા મળે છે. આપણે આગળ જોયું તેમ એની બાજુમાં આવેલી સીડી એ મહાવીર સ્વામીના ગભારામાંથી અહીં પડે છે.

સંભવનાથના ગભારામાં મૂળનાયક સહિત બીજા ચાર આરસના પ્રતિમાજીઓ છે. આ બધી પ્રતિમાઓ મોટી છે પણ સંભવનાથજીની પ્રતિમા સૌથી વધુ મોટી છે. મૂર્તિલેખ ઉપર સં. ૧૬૫૮નો લેખ પ્રાપ્ત થાય છે. મૂળનાયકના પરિકરમાં આવેલ કાઉસસગિયા ભગવાનના લેખમાં સં. ૧૬૬૨ લખેલ છે.

ગર્ભગૃહમાંની બધી પ્રતિમાઓ પરિકરયુક્ત છે અને તેની બેઠક સુંદર કોતરણીયુક્ત છે. સંભવનાથ અને તેની આજુબાજુની એકેક પ્રતિમા-આમ ત્રણેય પ્રતિમાઓના પબાસનો સુંદર શિલ્પો-પ્રાણીઓ દેવ-દેવીઓ નવગ્રહ અને ભગવાનની નીચે માતાની મૂર્તિ નજરને મોહી લે છે. આ આખેઆખો ભાગ ક્યાંકથી લાવી અને ફીટ કર્યો હોય તેવું જણાય છે.

રંગમંડપમાં સામસામે થઈ કુલ છ ગોખ છે, જેમાં મૂળનાયકની જમણી બાજુ મુનિસુવ્રત ભગવાન તથા સુપાર્શ્વનાથજીની વચ્ચેનો ગોખ પૂરી દેવામાં આવેલ છે. એક સ્થાનિક ભાઈએ માહિતી આપી કે ભાવનગરમાં આવેલી દાદાવાડીના દેરાસરમાંના મૂળનાયક ભગવાન શ્રી મહાવીર સ્વામી અહીંથી ત્યાં લઈ જવાયા હોવા જોઈએ. દાદાવાડીના દેરાસરની બહારના એક બોર્ડ ઉપર એવી વિગતની નોંધ છે કે ત્યાંના મહાવીર સ્વામી ભગવાન સંભવનાથની ખડકીના સંભવનાથજીના દેરાસરમાંથી લાવેલ છે. આ અંગે વિશેષ સંશોધન કરવું જરૂરી છે. અહીં પણ ગોખમાંના બધા ભગવાનની બેઠક ગભારાના ભગવાનની નીચે છે તેવી જ સુંદર છે. અને અજિતનાથ ભગવાન સિવાયના બધા જ ભગવાન પરિકરયુક્ત છે. આ ગોખમાંના ભગવાન આ પ્રમાણે છે. મૂળનાયકની ડાબી બાજુ સુપાર્શ્વનાથ અને મુનિસુવ્રત સ્વામી જેમાં સુપાર્શ્વનાથનો મૂર્તિલેખ સં. ૧૬૮૨ની સાલ બતાવે છે. જમણી બાજુ શીતલનાથ, અજિતનાથ અને નેમનાથજી ભગવાન છે. અજિતનાથ ભગવાનના મૂર્તિલેખમાં ૧૬૮૨ દર્શાવેલ છે. નેમનાથજી તથા મુનિસુવ્રત સ્વામી પ્રતિમાજી શ્યામળી છે. ભગવાન મુનિસુવ્રતની પ્રતિમા મનવાંછિત ફળ દેનારી ચમત્કારિક ગણાય છે. આ પ્રતિમાજી ઘણાં જ પ્રાચીન હોવાનું સ્થાનિક લોકોએ જણાવ્યું છે.

સંભવનાથના આ ગભારામાં બે પતરાં જડેલાં, લગભગ નવેક ફૂટ ઊંચાં, મોટા લાકડાનાં અતિઅતિ પ્રાચીન હોય તેવા દીવા છે. છેક ઉપર દીવાની જગ્યા છે તે કાણાવાળી છે અને અધવચ્ચે બીજા દીવાઓ મૂકી શકાય તેવું સ્ટેન્ડ છે. દીવા ભગવાનની આજુબાજુ મૂકવામાં આવે તો તે મૂળનાયકના કાન સુધી આવે છે. આ દીવા સળગાવીને ત્યાં રાખવામાં આવે તો ઉપરના જાળિયામાંથી ભોંયરામાંના ભગવાનનાં સ્પષ્ટ દર્શન થઈ શકે. પહેલાં આ મૂર્તિનાં દર્શન સીધાં જ થતાં હતાં. હવે જાળિયું ઊંચું બનાવ્યું હોવાને કારણે અરીસાની રચના દ્વારા દર્શન થાય છે.

ચોકમાં છ પગલાંની જોડવાળી દેરી છે, જેમાં શ્રી રવિસાગર, શ્રી બુદ્ધિસાગર, શ્રી

કલ્યાણસાગર, શ્રી નેમસાગર વગેરે ગુરુઓનાં પગલાં છે. સુપાર્શ્વનાથના દેરાસરની ઉપર બંને બાજુ ચોઘડિયાં વગાડવા માટેની બે ઓરડીઓ આજે પણ મોજૂદ છે.

આજે આ દેરાસરની સમગ્ર રચના જોઈએ તો તેમાં ત્રણ કે ચાર દેરાસરો સંયુક્ત બન્યાં હોય તેવું સ્પષ્ટ જણાય છે. ધર્મનાથ ભગવાનના દેરાસરના level કરતાં મહાવીર સ્વામી ભગવાનના દેરાસરનું level નીચું છે. આ બંને દેરાસરનાં બારણાં ચોકમાં પડે છે. ચોકમાં સંભવનાથના દેરાસરના ઘુમ્મટો છે તેથી તે દેરાસર પણ અલગ હોવું જોઈએ. ચોથું દેરાસર સુપાર્શ્વનાથનું અને ભોંયરાનું શાંતિનાથનું દેરાસર અલગ પડી જાય છે કારણ કે તેનું level આ બધાં દેરાસરો કરતાં ઘણું ઊંચું છે. અને આ દેરાસરનો દરવાજો સીધો પોળમાં ચોકની બહાર પડે છે. આજે એ દેરાસરમાં બે રીતે જઈ શકાય છે : ૧. દેરાસરની અંદરથી - મહાવીરસ્વામીના ગભારામાંથી, ૨. પોળમાં પડતા દરવાજામાંથી.

સંભવનાથનું ભોંયરું સાવ અલગ જ છે. શાંતિનાથના ભોંયરામાંથી થોડાં પગથિયાં ઊતરીને ત્યાં જઈ શકાય છે. અને આપણે આગળ જોયું તેમ શાંતિનાથના ભોંયરામાં સામેની આરસની દીવાલે અસલ દરવાજો હોય તેવો આપણે તર્ક કર્યો છે. આ બંને ભોંયરાં અલગ અલગ સમયે બન્યાં હોય તે શક્ય છે. વળી, લગભગ બધા જ ગભારામાં આપણે જે જુદી-જુદી શિલ્પકૃતિઓ ભીંતે ચોંટાડી હોવાની વાત કરી છે તે શાંતિદાસ ઝવેરીએ બંધાવેલ ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર તૂટ્યું તેમાંથી બચેલી આકૃતિઓ હોય અને અહીં લાવવામાં આવી હોય એ શક્ય છે. કારણ કે ચાર પ્રતિમાજી તો તેઓ બચાવીને લઈ આવ્યા હોવાનો ઇતિહાસમાં ઉલ્લેખ છે. શિલ્પના આવા સુંદર નમૂના પણ સાથે સાથે એ લઈ આવ્યા હોય. આ તર્ક કરવાનું કારણ અહીં પ્રતિષ્ઠિત મૂર્તિ પર સં. ૧૬૫૯, સં. ૧૬૬૨, સં. ૧૬૮૨ જેવી સાલો પ્રાપ્ત થાય છે તે શાંતિદાસ ઝવેરીના સમયની જ છે. (આ મૂર્તિલેખો પરથી સંભવનાથજીનું દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાંનું હોવાનો વિશેષ સંભવ છે.) વળી અહીં કેટલીક મૂર્તિઓ અને તેનાં કોતરણીયુક્ત પરિકરો પણ અલગ છે. જેમકે, સંભવનાથજીના ભોંયરામાં શીતલનાથજીના ગોખમાં જે પરિકર છે તે ફેણયુક્ત છે ! એની સામે સુપાર્શ્વનાથનું પરિકર પણ ફેણયુક્ત છે ! વળી, ઉપરના સુપાર્શ્વનાથના ગભારામાં મૂળનાયકના પ્રતિમાજી સુપાર્શ્વનાથ આરસના છે પણ તેનું પરિકર ઘાતુનું છે ! આથી તૂટેલા દેરાસરનાં બેનમૂન શિલ્પો બચાવી અહીં લાવી અને સચવાય તે માટે જડી દેવાયાં હોય !

ટૂંકમાં, આ સમગ્ર દેરાસર કોઈ એક સમયે નહીં પણ વિવિધ સમયે વિવિધ તબક્કામાં વિકસ્યું છે અને તેમાં થયેલા જીર્ણોદ્ધાર સમયે અનેકવિધ ફેરફારો થયા હોય તેમ લાગે છે. આમ છતાં, સંભવનાથના દેરાસરનો સમય તેના મૂર્તિલેખોને કારણે સં. ૧૬૬૨ પહેલાંનું હોવાનો જણાય છે.

કોઠારી પોળ

ચૌમુખજીની ખડકી-ઝવેરીવાડ

શાંતિનાથજી ચૌમુખજી

(સં. ૧૬૩૨)

આ ધુમ્મટબંધી સંયુક્ત દેરાસર છે. આ દેરાસરમાં કુલ પાંચ ગભારા છે. મૂળનાયક શાંતિનાથજી ભગવાનની ચૌમુખીજી ઉપરાંત શ્રી કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ, અજિતનાથ, સંભવનાથ તથા ક્ષેત્રપાલદાદાનો ગભારો-એમ કુલ પાંચ ગભારા છે.

આ દેરાસર અસલ કાષ્ટનું બનેલું હતું. સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે દેરાસરમાં આગ લાગી હતી તેથી કાષ્ટની સુંદર કોતરણી નાશ પામી છે. લાકડાની કોતરણીવાળો એક ગોખલો આજે છે જે અસલ એ કોતરણી કેવી હશે તેની ગવાહીરૂપ છે. પછી આ દેરાસર પથ્થરનું બન્યું હોવું જોઈએ. કારણ કે આજે જીર્ણોદ્ધારનું કાર્ય ચાલુ છે અને પથ્થર ઉપર આરસ લગાડાઈ રહ્યો છે. દેરાસરમાં મૂળનાયકની સામેની ભીંતે એક લેખ મળે છે જેમાં ખરતરગચ્છના જિનસૂરિને હસ્તે બાદશાહ અકબરના રાજ્યમાં સં. ૧૬૩૨ વૈશાખ સુદ પાંચમના રોજ પ્રતિષ્ઠા થઈ હતી. દાદાસાહેબની પરંપરાના આ મહારાજસાહેબ છે તે જિનચંદ્રસૂરિ-જિનકુશલસૂરિ વગેરે ગુરુપરંપરાનાં નામ વાંચતાં જણાય છે. શેઠ કીર્તિપાલના દીકરા મેઘરાજે દેરાસર બંધાવ્યું છે. દેરાસરની વર્ષગાંઠ માગશર વદ ૮ની ઊજવાય છે. છેલ્લાં થોડાંક વર્ષોથી બે વર્ષગાંઠ ઊજવાય છે. બીજી વર્ષગાંઠ મહા સુદ-૪ ક્ષેત્રપાલ દાદાની આવે છે.

અગાઉ આપણે સંભવનાથના દેરાસરમાં પાંચ ગભારા (દેરાસર) જોયાં તેમ અહીં પણ પાંચ ગભારા (દેરાસર) છે. પણ તેની રચના સાવ અલગ છે. બે દેરાસરોને સંયુક્ત કર્યા હોય તેવું પહેલી નજરે જ જણાય છે. મૂળનાયક શાંતિનાથ ચૌમુખજી છે. તેની જમણી બાજુના ગભારામાં કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ તથા ડાબી બાજુના ગભારામાં અજિતનાથ ભગવાનનું દેરાસર છે. આ પ્રત્યેક ગભારા સાવ અલગ પડી જતાં હોય તેવા છે. આ વિશિષ્ટ બાંધણી ધ્યાન ખેંચે છે. ભોમતીમાં ક્ષેત્રપાલ દાદાનો અલગ ગભારો છે. ભોમતીમાં એક શત્રુંજય મહાતીર્થનો આરસનો પટ છે. આ પટની બાજુમાં એક બીજો ગભારો પણ છે જેમાં મૂળનાયક અજિતનાથ છે.

દેરાસરમાં ચાર ગોખ છે. એમાંના એક ગોખમાં આરસના બાવન જિનાલય તથા આરસના ચૌમુખજી છે. શાંતિનાથના ગોખ ઉપર સરસ કોતરણી છે અને તેના પર સં. ૧૯૬૮ની સાલ જોવા મળે છે. પ્રવેશદ્વારની ડાબી બાજુનો શાંતિનાથનો ત્રીજો ગોખ છે તેની સં. ૨૦૦૭ છે. ચોથો આદેશ્વરનો ગોખ લાકડાની અસલ કોતરણીવાળો છે. કોતરણીના ઉપરના ભાગમાં કાષ્ટની બે શ્રાવકોની મૂર્તિ છે. તેની સામેની દીવાલે પણ ત્રણ ગોખ છે, જેમાં ચંદ્રપ્રભુ, મહાવીર સ્વામી અને છેલ્લા મોટા ગોખમાં પરિકરવાળા મહાવીર સ્વામી તથા આજુબાજુ બે નાની પરિકરવાળી મૂર્તિ જોવા મળે છે.

ભોમતીની બહાર નીકળતાં બંને બાજુએ ઓરડીઓ છે જેમાં ઘણાં પ્રતિમાજી છે.

સં. ૧૬૬૨માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ કોઠારીપોળના દેરાસર તરીકે થયેલો છે. મૂળનાયક ઉપર સં. ૧૬૩૨નો લેખ છે. દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગર મહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબ મળે છે.

“પાટક કોઠારીઈ વિરજિન શત ત્રેવીસ લહીજઈજી
 ઊપરિ સહસ્ર ત્રણનઈ માઝનઈ ભુંઅરઈ સંભવનાથજી
 પ્રતિમા ચુસઠિ વંદુ રંગિ ચુમુખિ શ્રી શાંતિનાથજી ॥
 દેહરી સહીત હોઈ છત્તીસ આગલિ કલિકુંડ સ્વામિજી
 મૂરતિ ચ્યાર વાંદીનઈ જઈઈ શીતલ વસહી ઠામિજી ॥”

આજની સંભવનાથની ખડકીનો વિસ્તાર તથા ચૌમુખીજીની ખડકીનો વિસ્તાર સં. ૧૬૬૨માં ‘કોઠારી પાટક’ તરીકે એટલે કે કોઠારી પોળ તરીકે જાણીતો હોવાનો સંભવ છે. તે સમયે આ વિસ્તારમાં મહાવીર સ્વામી, શાંતિનાથ ચૌમુખ, કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ, સંભવનાથ તથા શીતલનાથનાં દેરાસરોનો ઉલ્લેખ મળે છે. એટલે કે ચૌમુખજીની ખડકીમાં આવેલું શાંતિનાથ ચૌમુખજીનું દેરાસર અને કલિકુંડ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર સં. ૧૬૬૨માં વિદ્યમાન હતું.

સં. ૧૮૬૩માં જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસર ધાબાબંધી દર્શાવવામાં આવ્યું છે અને બંધાવનારનું નામ મગનભાઈ ઢબુવાલા દર્શાવવામાં આવ્યું છે. સંભવ છે કે મગનભાઈ ઢબુવાલાએ આ દેરાસરનો અગાઉ જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હશે.

એ વિસ્તારમાં ઝવેરી મોહનલાલ મગનભાઈના પિતા મગનભાઈ હકમચંદે જૈન શાસનનાં ઘણાં કાર્યો કર્યા હતાં. તેઓએ આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો. જે અંગે ‘ગુજરાતનું પાટનગર, અમદાવાદ’ ગ્રંથમાં રત્નમણિરાવ જોટેએ પૃ. ૬૬૫-૬૬૬ ઉપર નીચે મુજબની નોંધ કરી છે.-

“ચૌમુખજીની પોળમાં ચૌમુખજીનું મંદિર ઈ. સં. ૧૮૬૬માં (સં. ૧૮૨૨માં) શેઠ મગનભાઈ હકમચંદે રૂ. ૪૫,૦૦૦ ખર્ચીને કરાવ્યું હતું.”

એટલે કે તેઓએ આ દેરાસરમાં જીર્ણોદ્ધારનો ખર્ચ રૂ. ૪૫,૦૦૦ કર્યો હતો.

સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ઘુમ્મટબંધી તરીકે થયેલો છે. બંધાવનાર તરીકે શેઠ મગનલાલ ઢબુવાલાના નામનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. વહીવટદારનું નામ મણિલાલ મોહનલાલ દર્શાવેલું છે. મૂળનાયકનો લેખ સં. ૧૬૩૨નો દર્શાવવામાં આવ્યો છે. તે સમયે એક ગુરુમૂર્તિ, એક સ્ફટિક તથા એક પરવાળાની મૂર્તિનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

ચૌમુખજીની ખડકી

કોઠારી પોળ (સં. ૧૯૬૩ પહેલાં)

અજિતનાથ

ઝવેરીવાડમાં ચૌમુખજીની ખડકીમાં અજિતનાથ ભગવાનનું દેરાસર ધુમ્મટબંધ છે. અગાઉ આ દેરાસરનો વિસ્તાર ‘સુધારની ખડકી’નાં નામથી પ્રચલિત હતો. અજિતનાથના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૯૬૩માં પ્રસિદ્ધ થયેલી જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં ધુમ્મટબંધ તરીકે થયેલો છે. દેરાસર શ્રી સંઘે બંધાવ્યાનો નિર્દેશ છે. તે સમયે આ દેરાસરમાં પાષાણની એકવીસ પ્રતિમાજી અને ધાતુની ત્રેપન પ્રતિમાજી હોવાનો ઉલ્લેખ છે. મૂળનાયક અજિતનાથજીની પન્નાસનસ્થ પ્રતિમા એકત્રીસ ઈંચ ઊંચાઈની છે.

આજે આ દેરાસરમાં પાષાણની ચોવીસ અને ધાતુની ચોસઠ મૂર્તિઓ વિદ્યમાન છે. આ દેરાસરમાં ધાતુની પ્રાચીન પ્રતિમાઓનો ઉલ્લેખ “જૈન ધાતુ પ્રતિમા લેખસંગ્રહ” ભા-૧માં થયેલો છે. “જૈન ધાતુ પ્રતિમા લેખ સંગ્રહ” ભા. ૧ પૃ. ૨૩૩-૨૩૬માં સુધારની ખડકીના શ્રી અજિતનાથજીના આ દેરાસરમાં ધાતુની પ્રતિમાના લેખોની નોંધ રજૂ થયેલી છે, જેમાં સં. ૧૪૮૯ની ૧૫મા સૈકાની, સં. ૧૫૦૫, સં. ૧૫૦૯, સં. ૧૫૧૦, સં. ૧૫૧૮, સં. ૧૫૨૦, સં. ૧૫૨૩ વગેરે ૧૬મા સૈકાની તથા સં. ૧૬૧૭ની ૧૭મા સૈકાની પ્રતિમાજીઓનો ઉલ્લેખ આચાર્ય શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજે કર્યો છે. આટલી મોટી સંખ્યામાં ધાતુની પ્રાચીન પ્રતિમાજીઓ હોવાથી આ દેરાસર વધુ પ્રાચીન હોવાનો સંકેત કરે છે.

આ દેરાસરમાં સં. ૧૪૮૬ના લેખવાળી શેઠ-શેઠાણીની એક મૂર્તિ છે. ઉપરાંત, સંભવનાથજીની એક ખૂબ જ પ્રાચીન પ્રતિમા પણ વિદ્યમાન છે.

સં. ૨૦૦૯માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસર ધુમ્મટબંધ તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું છે. બંધાવનાર તરીકે શ્રી સંઘનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. તે સમયે આ દેરાસરમાં પાષાણની એકવીસ અને ધાતુની ઓગણપચાસ પ્રતિમાજીઓનો ઉલ્લેખ થયેલો છે અને વહીવટદાર તરીકે હરખચંદ મોહનલાલના નામનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

સં. ૧૯૭૯માં આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ જેઠ સુદ-૨ દર્શાવવામાં આવેલી છે. આજે પણ આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ જેઠ સુદ-૨ દર્શાવવામાં આવે છે.

આ દેરાસર સં. ૧૯૬૩ પહેલાંનું છે. સં. ૧૯૧૨ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો નથી. તેથી આ દેરાસરનો સમય વધુ પ્રાચીન નક્કી કરવા માટે વધુ પુરાવાઓની જરૂર છે. અને આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

એક સમયે કોઠારી પોળના વિસ્તારમાં આવેલા સંભવનાથજીની ખડકીનાં દેરાસર, ચૌમુખજીની ખડકીનું દેરાસર-વગેરેનો ઘણીવાર જીર્ણોદ્ધાર થયો હોવાથી ત્યાં જ આવેલ આ દેરાસરની પ્રાચીનતા નક્કી કરવા માટેનાં સાધનો નષ્ટ પણ થઈ ગયા હોય એમ બનવા

સંભવ છે.

ટૂંકમાં, આજે ઉપલબ્ધ પુરાવાઓને આધારે આ દેરાસર સં. ૧૮૬૩ પહેલાનું ગણી શકાય.

• • •

વાઘણ પોળ-ઝવેરીવાડ

અજિતનાથ (સં. ૧૮૫૫)

મોટી ભોમતીયુક્ત આ દેરાસર કાષ્ટનું હતું. અને આજે પણ ઘણો બધો ભાગ કાષ્ટની કોતરણીવાળો જોવા મળે છે. જોકે જીર્ણોદ્ધારને કારણે ક્યાંક ક્યાંક આરસ પણ નજરે ચડે છે. દેરાસરના પ્રવેશદ્વારની બહાર બે મોટા ગોખમાં ચક્ષ-ચક્ષિણી બિરાજમાન છે. અને દેરાસરની અંદર વખતચંદ શેઠ અને તેમનાં ધર્મપત્નીની મૂર્તિઓ છે. દેરાસરની બહાર પાલખીમાં જતાં વખતચંદ શેઠનું ચિત્ર લટકાવેલું છે.

મૂળનાયકનો મૂર્તિલેખ સં. ૧૮૫૪ની સાલ દર્શાવે છે. તેની બાજુમાં પ્રતિમાજી પર સં. ૧૬૮૨ની સાલ આપેલી છે. મૂળનાયકની આજુબાજુના ભગવાન પરિકરયુક્ત છે. મૂળનાયક ભગવાન અજિતનાથ આરસના કોતરણીયુક્ત, સ્તંભ અને તોરણ સાથેના પરિકરયુક્ત છે. દેરાસરમાં શત્રુંજયનો આરસનો પટ છે. રંગમંડપના ઘુમ્મટની પૂતળીઓની કાષ્ટની કારીગરી બેનમૂન છે. કાષ્ટની કારીગરીવાળા થાંભલાની ઉપરની બાજુએ કાષ્ટની કોતરણીમાં નેમનાથનો વરઘોડો જોવા મળે છે. ભોમતીમાંના ગભારામાંની ધાતુની સં. ૧૧૧૦ની કાઉસસગ્ગીયા મૂર્તિ, તેની બાજુમાં પદ્માવતી દેવીનો ગોખ તથા ભોમતી પૂરી થતાં શ્રી સરસ્વતીદેવીનો ગોખ ધ્યાન ખેંચે છે.

આ દેરાસરનું બાંધકામ તથા પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૫૫માં થઈ હતી. શેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીના વંશજ શેઠ વખતચંદે આ દેરાસર તૈયાર કરાવ્યું હતું. સં. ૧૮૫૫માં આચાર્ય ઉદયસાગરસૂરિએ અજિતનાથ પ્રભુની બિંબ પ્રતિષ્ઠા કરી. આ સમયે ઘણી ધામધૂમથી મહોત્સવ થયો હતો. બીજા શ્રીમંત શ્રાવકોએ પણ જુદા જુદા બિંબની સ્થાપના કરાવી. મહોત્સવના આ પ્રસંગે જયજયકાર વર્તી રહ્યો હતો. આ દેરાસર અંગે “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં નીચે મુજબની નોંધ છે.-

“ઝવેરીવાડની વાઘણપોળમાં શેઠ વખતચંદે ખુશાલચંદે બંધાવેલું શ્રી અજિતનાથ ભગવાનનું ભવ્ય દેરાસર છે. ભમતીમાં બાવન જિનાલયની દેરીઓ છે. તેમાં પ્રવેશતાં જ શ્રી અજિતનાથ ભગવાનની ધાતુની કાઉસગિયા મૂર્તિ ઉપર સં. ૧૧૧૨ની સાલનો લેખ છે. આનું મૂર્તિવિધાન શાસ્ત્રીય દૃષ્ટિએ આબેહૂબ છે. આની સરખામણીની બીજી પ્રતિમાનો નમૂનો ક્યાંયથી મેળવવો દુર્લભ ગણાય. આમાં શેઠ-શેઠાણીની આરસની ત્રણ મૂર્તિઓ છે, જે આ મંદિરમાં લાકડામાં કોરેલો સુંદર નારીકુંજર છે, જે જૈનોના વરઘોડામાં ફેરવવામાં આવતો હતો. રંગમંડપની

લાકડાની થાંભલી અને પાટડી ઉપર સુંદર કારીગરી નજરે પડે છે.”

“જૈન રાસમાળા”માં ‘શ્રી શાંતિદાસજી શેઠજીનો રાસ’માં ૩૮મી ઢાળમાં પૃ. ૮૪ ઉપર નગરશેઠ વખતચંદે સં. ૧૮૫૫માં અજિતનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. તે અંગેની નોંધ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં મળે છે.

“સંવત અઢાર પંચાવને રે લોલ, અજિતનાથ મહારાજ,
ઓચ્છવ બહુ યુક્તે કરી રે લોલ, શેઠજી વધારી લાજ
ઉદયસાગરસૂરિ તેડીને રે લોલ, પ્રતિષ્ઠા કેઈ બિંબ કીધ.
ધન લાહો લેઈ શેઠજી રે લાલ, પ્રભુ બેસાડી જશ લીધ.”

દેરાસરના રંગમંડપની છતમાં તથા ગભારાની આજુબાજુમાં કાષ્ટની કોતરણીનાં દર્શન થાય છે.

ઉપરાંત, સં. ૧૮૯૧માં નગરશેઠ હેમાભાઈએ આ દેરાસરમાં સુવિધિનાથ કેસરિયાજી પધરાવ્યાં હતાં.

• • •

વાઘણપોળ

ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન

(સં. ૧૮૫૪)

વાઘણપોળમાં આવેલ શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના આ ઘુમ્મટબંધી દેરાસરમાં ચાંદીના પરિકરયુક્ત મૂળનાયકની મનોહર, શ્યામ મૂર્તિ અત્યંત મનોહર છે. ગભારામાં પાર્શ્વનાથ ભગવાનની જ મૂર્તિઓ વધારે છે તથા આરસના પદ્માવતી દેવીની મૂર્તિ ગભારામાં છે. આ દેરાસરમાં પથ્થરમાં કોતરેલ કુલ ૩ (ત્રણ) પટ છે. ૧. અષ્ટાપદજીનો, ૨. તેની નીચે શત્રુંજયનો અને, ૩. તેની બાજુમાં પાવાપુરીનો પટ. શત્રુંજયના પટમાં દરેક ટૂકની મૂળનાયકની પ્રતિમાજી કોતરેલા છે. આ બધી પ્રતિમાજી કરતાં તીર્થાધિરાજ આદેશ્વરની પ્રતિમાજી મોટી છે.

ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનો રંગમંડપ ભવ્ય છે. જમીન પર રંગમંડપના થાંભલા પર કોતરણી છે. દેરાસરમાં સુંદર કમાનોની રચના છે. થાંભલા પર સુંદર પૂતળીઓની રચના છે. રંગમંડપમાં આવેલા બે ભંડાર બધાંનું ધ્યાન ખેંચે છે. આ ભંડાર કાષ્ટના બનેલા છે. હાથીની આકૃતિવાળા છે. હાથીએ સૂંઢમાં આગ્રલુંબ પકડેલી છે.

આ જિનાલયમાં ત્રણ દેરાસર છે.

૧. શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ, ૨. શાંતિનાથજી, ૩. સંભવનાથજી.

શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર નગરશેઠ નથુશાએ બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે. શાંતિનાથના દેરાસરની ભીંત પરના લેખમાં સં. ૧૮૭૨માં શેઠ ઇચ્છાચંદ વખતચંદ તથા શેઠાણી

ઝવેરબાઈએ પ્રતિષ્ઠા કરાવ્યાની નોંધ છે. શિલાલેખોને આધારે સં. ૧૮૮૭માં ચિંતામણિપાર્શ્વનાથના દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર સુરજમલ શેઠે કરાવ્યાની નોંધ છે. મગનલાલ વખતચંદ કૃત ‘અમદાવાદનો ઇતિહાસ’ પૃ. ૧૪૨-૧૪૩ પર આ અંગેની એક નોંધ જોવા મળે છે. આ નોંધ નીચે મુજબ છે.

“આ દહેરાનાં (સરસપુરમાં આવેલા નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીના ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરના) ચૌમુખની ચાર પ્રતિમાઓ ગાડામાં બેસાડી ઝવેરીવાડમાં લાવ્યા. તેમાંની ત્રણ મૂર્તિઓ જેને આદીશ્વરનું ભોંયરું કહે છે તે ભોંયરામાં બેસાડી, ને ચોથી મૂર્તિ ઝવેરીવાડમાં નિશા પોળમાં જગવલ્લભના ભોંયરામાં બેસાડી તથા મૂળનાયકની મૂર્તિ નાની સામળી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની હતી તે લાવીને ઝવેરીવાડમાં સુરજમલના દહેરામાં પધરાવી. તે મૂર્તિઓ હાલ પણ છે.”

આ દેરાસરમાં જ સં. ૧૮૪૦માં ઊજમબાઈએ ચૌમુખજીનું નાનું દેરાસર બનાવડાવ્યું.

સં. ૧૮૬૩માં પ્રગટ થયેલ જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની રિરેક્ટરીમાં સંભવનાથજી તથા શાંતિનાથજીનું દેરાસર બંને દેરાસરોનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધી દેરાસર તરીકે થયેલો છે. અને બંધાવનારનું નામ શેઠ ઈચ્છાચંદ વખતચંદ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. ઉપરાંત, તેમાં સંભવનાથજીનાં દેરાસરમાં પગલાંની એક જોડનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર ધાબાબંધી દર્શાવવામાં આવ્યું છે અને બંધાવનારનું નામ શેઠ સુરજમલ વખતચંદ દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથજી, શાંતિનાથજી તથા સંભવનાથજી-આ ત્રણેય દેરાસરો ધુમ્મટબંધ હોવાનો ઉલ્લેખ છે. આ ત્રણેય દેરાસરો ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનાં દેરાસરની અંદર છે તેવો પણ ઉલ્લેખ છે. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં પાવાપુરી તથા શેત્રુંજયના પટનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે, જ્યારે શાંતિનાથજીના દેરાસરમાં મૂળનાયક પર સં. ૧૮૫૪નો લેખ હોવાનો ઉલ્લેખ છે.

• • •

વાઘણપોળ

શાંતિનાથ (સં. ૧૮૪૦)

વાઘણપોળમાં આવેલું શાંતિનાથ ભગવાનનું દેરાસર શેઠાણી ઊજમબાઈએ બંધાવ્યું છે. મૂળનાયક પર સં. ૧૮૦૩નો લેખ છે. સંભવ છે કે હઠીસિંહના દેરાસરમાં સં. ૧૮૦૩માં થયેલી પ્રતિષ્ઠા સમયે અંજનશલાકાવાળી આ પ્રતિમા હોય, આ દેરાસરમાં આરસની એક ગુરુમૂર્તિ છે.

સં. ૧૮૧૨ની ચૈત્યપરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો નથી. તેવી આ દેરાસર તે પછીના સમયનું એટલે કે સં. ૧૮૧૨ પછીનું હોવાનો વિશેષ સંભવ છે.

આ દેરાસર સં. ૧૮૪૦માં બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ મળે છે.

• • •

આદેશ્વર ભગવાન

વાઘણ પોળ (સં. ૧૮૦૦)

વાઘણ પોળમાં આવેલું આદેશ્વરજીનું આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી અને ભોંયરાવાળું છે. સુવિધિનાથજી તથા તેમના ગભારામાંની બધી પ્રતિમાજીઓ સં. ૧૬૮૨ના મૂર્તિલેખવાળી છે. ભોમતીમાં ક્ષેત્રપાલજીનો ગભારો છે. આ ભોમતીમાં જ કાચજડેલું જાળિયું છે જેમાંથી ભોંયરાના ભગવાન આદેશ્વરજીનાં દર્શન થાય છે. રંગમંડપના જાળિયામાંથી અને ભોંયરાના દાદર ઊતરતાં એક જાળીવાળી બારીમાંથી ભોંયરાના ભગવાનની ઝાંખી થાય છે. ભોંયરામાં ત્રણેય મોટી પ્રતિમાજી આદેશ્વર ભગવાનની છે અને તેના પરનો મૂર્તિલેખ સં. ૧૮૦૦ (શક સં. ૧૬૬૬) વાંચી શકાય છે. ભોંયરાના ગભારામાં પથ્થરની કોતરણીવાળો કેટલોક ભાગ તથા રંગમંડપના પથ્થરના ધાંભલા છે જે સૂચવે છે કે એક સમયે આ દેરાસર પથ્થરનું હશે. જીર્ણોદ્ધાર થઈને હાલ આરસનું બન્યું છે. ભોંયતળિયે સુવિધિનાથજીની સામે શેઠ-શેઠાણીની મૂર્તિ છે તેમાં સં. ૧૮૦૩ લખેલ છે.

આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ઘણા ગ્રંથોમાં પ્રાપ્ત થાય છે. કારણ કે નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ સરસપુરના ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાંથી જે મૂર્તિઓ ખસેડી હતી, તે મૂર્તિઓ પૈકીની ત્રણ મૂર્તિઓ આ દેરાસરમાં છે.

નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીનું એ ભવ્ય જિનાલય ઔરંગઝેબે સં. ૧૭૦૦માં તોડ્યું હતું. બરાબર સો વર્ષ પછી એટલે કે સં. ૧૮૦૦માં નગરશેઠ શાંતિદાસના પૌત્ર નગરશેઠ ખુશાલચંદે આદિનાથ ભગવાનના બિંબની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૦૦માં કરાવી. આ પ્રતિષ્ઠા સાગર ગચ્છના આચાર્ય શ્રી રાજસાગરસૂરિની પરંપરાના ભદ્રારક શ્રી કલ્યાણ સાગર સૂરિની નિશ્રામાં થઈ હતી. આ મુજબની માહિતીવાળો લેખ આજે પણ ઉપલબ્ધ છે.

આ દેરાસર વિશેનો ઉલ્લેખ ઈ. સં. ૧૮૫૦માં (સં. ૧૮૦૬) લખાયેલ ‘અમદાવાદનો ઇતિહાસ’ ગ્રંથમાં પૃ. ૧૪૨-૧૪૩ પર થયેલો છે. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીના સરસપુરના બાવન જિનાલયની નોંધમાં તેઓ નીચે મુજબનો ઉલ્લેખ કરે છે.

“આ દહેરાના (સરસપુર ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના બાવન જિનાલય) ચોમુખની ચાર પ્રતિમાઓ ગાડામાં બેસાડી ઝવેરીવાડામાં લાવ્યા. તેમાંની ત્રણ મૂર્તિઓ જેને આદીશ્વરનું ભોંયરું કહે છે તે ભોંયરામાં બેસાડી, ને ચોથી મૂર્તિ ઝવેરીવાડામાં નિશાપોળમાં જગવલ્લભના ભોંયરામાં બેસાડી તથા મૂળનાયકની મૂર્તિ નાની સામળી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની હતી તે લાવીને ઝવેરીવાડામાં સુરજમલના દહેરામાં પધરાવી. તે મૂર્તિઓ હાલ પણ છે.”

આદેશ્વર ભગવાનના આ દેરાસર અંગે ‘ગુજરાતનું પાટનગર, અમદાવાદ’માં પૃ. ૬૧૫ પર નીચે મુજબની નોંધ મળે છે.

“ત્યાં જ (ઝવેરીવાડામાં જ) આદીશ્વર ભગવાનનું મંદિર છે. આ મંદિર ઈ. સં.

૧૮૫૯માં (સં. ૧૮૧૫માં) લલ્લુભાઈ પાનાચંદે ફરીથી કર્યું હતું. એમાં પણ ભોંયરું છે. એમાં ત્રણ મોટી પ્રતિમાઓ છે. વચ્ચેની પ્રતિમાની આસપાસ કાયોત્સર્ગ એટલે કે ઊભેલી સ્થિતિમાં બે નાની મૂર્તિઓ છે. મુખ્ય મૂર્તિ આદીશ્વર ભગવાન અથવા ઋષભદેવની છે. નીચે વિ. સં. ૧૬૬૬ (ઈ. સં. ૧૬૦૯) લખેલી છે. આ મંદિરમાં બીજી પણ કેટલીક મૂર્તિઓ છે. એક ગોખમાં લલ્લુભાઈ પાનાચંદ અને એમની સ્ત્રીની મૂર્તિ છે.”

આદેશ્વરની આ મૂર્તિ ભોંયરામાં બિરાજમાન છે. મૂર્તિ ખૂબ જ અલૌકિક અને ચમત્કારિક છે. આદેશ્વરજીની આ પ્રતિમા આશરે છ ફૂટ ઊંચી છે. તથા ભોંયરું ખૂબ જ મોટું અને વિશાળ છે. આવું વિશાળ ભોંયરું ભાગ્યે જ જોવા મળે છે. ભોંયરાની વિશેષતા એ છે કે જો કોઈ વ્યક્તિ રહી ગઈ હોય તો અને તે અવાજ કરે તો તે અવાજ છેક બહાર રોડ ઉપર સંભળાય તેવી આયોજનબદ્ધ બાંધણી છે. ઉપર ભોંયતળિયે મૂળનાયક શ્રી સુમતિનાથજી બિરાજમાન છે. તેમની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમા આશરે ૩૫ ઈંચ ઊંચાઈની છે.

સં. ૧૮૬૩માં જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસર ઘુમ્મટબંધ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. આ દેરાસર તે સમયે ૫૦૦ વર્ષ જૂનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે. આ દેરાસરની સાથે જ સુવિધિનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. અને તે સમયે સુવિધિનાથજીનું દેરાસર પણ ૫૦૦ વર્ષ જૂનું દર્શાવેલ છે. શ્રી સુવિધિનાથજી તથા શ્રી આદેશ્વરજીનું દેરાસર-એ બંને દેરાસરો તે સમયે જીર્ણ અવસ્થામાં હતાં તેવો ઉલ્લેખ છે. સુવિધિનાથજીના દેરાસરમાં પગલાંની એક જોડનો પણ ઉલ્લેખ છે.

સં. ૨૦૦૯માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરના ઉલ્લેખની સાથે સુવિધિનાથના દેરાસરનો પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે. બંને દેરાસરોની સ્થિતિ તે સમયે સારી હતી તેવો પણ ઉલ્લેખ છે. સુવિધિનાથજીના દેરાસરમાં તે સમયે શેઠ-શેઠાણીની આરસની મૂર્તિનો ઉલ્લેખ છે, જ્યારે આદિનાથજીના દેરાસરમાં એક ગુરુમૂર્તિનો ઉલ્લેખ છે.

આજે આદેશ્વરજીના ભોંયરાની ઉપરના ભાગમાં સુમતિનાથજી વિદ્યમાન છે. તેમાં પણ આજે શેઠ-શેઠાણીની મૂર્તિ છે. એટલે અગાઉ સં. ૧૮૬૩માં તથા સં. ૨૦૦૯માં સુવિધિનાથજીના નામનો ઉલ્લેખ જે દેરાસર માટે થયો છે તે જ આ સુમતિનાથજીનું દેરાસર હોવાનું સ્પષ્ટ થાય છે. આ નામ ક્યારે અને ક્યા સંજોગોમાં બદલાઈ ગયું તે અંગેનો નિર્ણય થઈ શકતો નથી. તે અંગે વધુ સંશોધન કરવું જરૂરી છે.

સં. ૧૮૬૩માં વાઘણપોળના બીજા જૈન મંદિરોની સરખામણીએ આ દેરાસર ઘણું પ્રાચીન હોવાની નોંધ છે. તે સમયે ૫૦૦ વર્ષ જૂનું આ દેરાસર હોવાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. જો કે તે અંગે કોઈ સબળ આધાર કે પુરાવો પ્રાપ્ત થતો નથી. તે સંજોગોમાં સં. ૧૮૦૦ પહેલાં પણ આ દેરાસર વિદ્યમાન હતું, તેવો તર્ક સાબિત કરવા માટે વધુ પુરાવાઓની જરૂર છે. “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં મૂળનાયક ભગવાનનો મૂર્તિલેખ સં. ૧૮૦૦નો દર્શાવવામાં આવ્યો છે.

ટૂંકમાં આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૮૦૦નો તો છે જ. નગરશેઠ ખુશાલચંદે

સં. ૧૮૦૦માં આદીશ્વરજીની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. ત્યારબાદ સં. ૧૮૧૫માં નગરશેઠ પરિવારનાં જ શેઠ લલ્લુભાઈ પાનાચંદ આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. સં. ૧૮૬૩માં આ દેરાસર ફરી જીર્ણ અવસ્થામાં હતું. સં. ૨૦૦૮માં તે સારી અવસ્થામાં હતું. એટલે કે તેનો ફરી એક વાર જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૬૩થી સં. ૨૦૦૮ દરમ્યાન થયો હોવાનો સંભવ છે.

• • •

વાઘણ પોળ

ઝવેરીવાડ

મહાવીર સ્વામી (સં. ૧૮૦૫)

વાઘણપોળમાં આવેલું મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર રતનપોળના માર્ગ ઉપર આવેલું છે. આ દેરાસર નગરશેઠ પ્રેમાભાઈએ બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે. ‘નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી’ પુસ્તકમાં પ્રેમાભાઈ અંગે પૃ. ૨૦૦ પર નીચે મુજબની નોંધ છે.

“પાલીતાણામાં ગિરિરાજ શત્રુંજય પર પાંચ લાખ રૂાનાં ખર્ચે તેમણે ‘શેઠ પ્રેમાભાઈની ટૂંક’ બંધાવી હતી. અને પાલીતાણા ગામમાં ધર્મશાળા બંધાવી હતી. અમદાવાદમાં ઝવેરીવાડમાં તેમણે ૪૦,૦૦૦ના ખર્ચે ઈ. સં. ૧૮૪૮માં (સં. ૧૮૦૫માં) મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર બંધાવ્યું હતું.”

સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં મળે છે.

“સુભમતિ સુજાજ્યો તે માહિ પોલ વાઘણ પર વડી

.....
તેહ પાડે ચૈત્ય સારા ખટ તણી સંખ્યા સુણો

આદિશ્વરને અજિત સ્વામી હોય શાંતિ જિણ ભણો ॥

ચિંતામણિ રે પારસ આસ પૂરતો વીર વંદો કે સંકટ સંઘનાં પૂરતો.”

સં. ૧૮૬૩માં જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધી દેરાસર તરીકે થયેલો છે. અને બંધાવનારનું નામ શેઠ પ્રેમાભાઈ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. તે સમયે આ દેરાસર આશરે ૮૦ વર્ષ જૂનું હોવાનો ઉલ્લેખ છે અને પગલાંની બે જોડ હોવાનો પણ નિર્દેશ કર્યો છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં વાઘણપોળમાં મહાવીર સ્વામીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તે સમયે આ દેરાસરમાં સ્ફટિકની છ મૂર્તિઓ તથા એક ગુરુ મૂર્તિનો ઉલ્લેખ પણ થયેલો છે.

“જૈન રાસમાળા”માં વખતચંદ શેઠ અંગેની નોંધમાં પૃ. ૧૭ ઉપર નીચે મુજબની નોંધ આવે છે. “વખતચંદ શેઠે ઝવેરીવાડામાં ઘણાં જિનમંદિરો બંધાવ્યાં. શાંતિદાસ શેઠના સ્મરણાર્થે આદીશ્વર પ્રભુને મંદિરમાં બેસાડ્યા. નથુશાહ શેઠે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દહેરું કરાવ્યું. અને વખતચંદ શેઠે અજિતનાથ, વીરનાથ, સંભવનાથ વગેરે મૂળનાયકનાં દહેરાં કરાવ્યાં. આવી રીતે ઝવેરીવાડામાં સત્તાવીશ દેહરાં શોભતાં હતાં. શેઠજી સાગરગચ્છના ઉપાશ્રયમાં હંમેશાં આવી ગુરુદેશના-વ્યાખ્યાન સાંભળતાં હતાં.”

ઉપરની નોંધમાં જણાવ્યા મુજબ ‘વીરનાથ’ એટલે કે મહાવીર સ્વામી પ્રભુનું દેરાસર પણ વખતચંદ શેઠે બંધાવ્યું હતું.

કહેવાય છે કે આજે વાઘણપોળમાં રતનપોળના માર્ગ ઉપર આવેલું, મહાવીર સ્વામી ભગવાનના દેરાસરની જગ્યાએ વખતચંદ શેઠે બંધાવેલું, મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર વિઘ્નમાન હતું. સં. ૧૮૦૩માં એ વિસ્તારમાં મોટી આગ લાગી હતી. તેમાં શેઠની હવેલી તથા આ મંદિરનો નાશ થયો હતો. ત્યારબાદ એ જ જગ્યા ઉપર ફરીથી પ્રેમાભાઈ શેઠે પથ્થરનું આજનું વિઘ્નમાન દેરાસર બંધાવ્યાનો સંભવ છે. એ સંભવના તર્કને જો સ્વીકારવામાં આવે તો આ દેરાસર સં. ૧૮૫૪ થી સં. ૧૮૫૭ દરમ્યાન વખતચંદ શેઠે બંધાવ્યું હશે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

આ દેરાસરમાં રંગમંડપમાં અંદરની કોતરણી તથા દેવકુલિકાઓમાંનાં કલાત્મક શિલ્પો ખૂબ જ આકર્ષક છે. મુખ્ય પ્રવેશદ્વાર પર હાથીની ઉપર પાલખીમાંથી વરસીદાન કરતાં હોય તેવું સુંદર રંગકામવાળું ચિત્રાંકન ઉપસાવવામાં આવ્યું છે. આ દેરાસરમાં સ્ફટિકની પાંચ મૂર્તિ અને સ્ફટિકનું હ્રીં લખેલ યંત્ર તથા એક ગુરુમૂર્તિ વિઘ્નમાન છે. ગભારામાં ધાતુના સર્પનું શિલ્પ ધ્યાન ખેંચે છે. આ દેરાસરની ભોમતીના દરેક ગોખમાં મોટે ભાગે ત્રણ પ્રતિમાજીઓ છે. રંગમંડપમાં પાંચ ગોખ છે. તેમાં પાંચ આરસની પ્રતિમાઓ છે. રંગમંડપના ધુમ્મટમાં પૂતળીઓનાં શિલ્પ છે રંગમંડપમાં આરસના એક યક્ષ તથા ગભારામાં ધાતુના એક યક્ષની નાની પ્રતિમા છે.

• • •

નગીના પોળ

આદિનાથ (સં. ૧૮૦૨)

રતનપોળ નગીનાપોળમાં આવેલું આદિનાથ ભગવાનનું દેરાસર ધાબાબંધી છે. આ દેરાસર સં. ૧૮૦૨માં ઉમાભાઈ શેઠે બંધાવેલું. સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“પ્રકાશ પ્રભુનો પોલ નગીના આદિ જિનવર સુણ્યો
સાહપુર મે નાથ સંભવ ભક્તિભાવે સંપુણ્યો ॥”

સં. ૧૯૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં અમદાવાદનાં જૈન દેરાસરોની યાદીનો આરંભ નગીના પોળના આદીશ્વર ભગવાનના દેરાસરથી થાય છે. તેમાં દેરાસર બંધાવનારનું નામ ઉમાભાઈ શેઠનું જ દર્શાવવામાં આવ્યું છે અને બંધાયાની સાલનો ઉલ્લેખ પણ સં. ૧૯૦૨નો દર્શાવવામાં આવ્યો છે.

સં. ૨૦૦૯માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. વહીવટદાર તરીકે મંગળદાસ છોટાલાલનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. તે સમયે દેરાસરમાં સોનાના એક સિદ્ધચક્રનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

આદીશ્વર ભગવાનની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમાજી પરિકર સહિતની ઓગણીસ ઈંચ ઊંચાઈની છે. દેરાસરમાં આજે પણ એક નીલમની મૂર્તિ વિદ્યમાન છે.

આ દેરાસર માત્ર આરસમાંથી બનાવેલ છે. તથા કોઈ પણ જગ્યાએ ખીલીનો પણ ઉપયોગ કર્યો નથી. માત્ર દેરાસરના બારી-બારણામાં જર્મન-સિલ્વર ધાતુની ખીલીઓનો ઉપયોગ થયો છે.

આ દેરાસરમાં અષ્ટાપદ, શેત્રુંજય, ગિરનારજી, પાવાપુરી, સમેતશિખરજી, શંખેશ્વરજી, આબુ-દેલવાડા તથા સિદ્ધચક્ર યંત્ર એમ કુલ આઠ પટ છે. આ આઠે પટ સોનાના વરખ પર છે.

પતાસા પોળનાં દેરાસરો

પતાસાની પોળમાં સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. સં. ૧૬૬૨ દરમ્યાન પતાસાની પોળ રાજનગરની જૈનસંસ્કૃતિનું મુખ્ય કેન્દ્ર હશે. કારણકે લલિતસાગર મહારાજે સં. ૧૬૬૨માં રચેલી ચૈત્ય પરિપાટીની શરૂઆત પતાસાની પોળના જૈન દેરાસરોથી થાય છે. તે સમયે તે ફતા મહેતાની પોળનાં નામથી પ્રચલિત હતી. આજનો ઢીંકવા ચોકીનો વિસ્તાર તે સમયે ‘ઢીંકુવા’ના નામથી પ્રસિદ્ધ હતો. ફતાસાની પોળ ઢીંકવા વિસ્તારની ગણાતી હતી.

આજથી નેવું વર્ષ પહેલાં પતાસાની પોળમાં સૌથી વધારે ઘર દેરાસરો હતાં. રાજનગરની કોઈપણ પોળમાં કે વિસ્તારમાં આટલી મોટી સંખ્યામાં ઘર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ મળતો નથી. તેથી જૈન સંસ્કૃતિના કેન્દ્ર તરીકે પતાસાની પોળ ત્રણ-ત્રણ સૈકાઓ સુધી પોતાનો ભાગ ભજવતી આવી છે. પતાસાની પોળના લાલા હરખચંદ, શેકાણી હરકુંવર, ઉમાભાઈ રૂપચંદ જેવા અનેક જૈન શ્રેષ્ઠીઓએ રાજનગરના સાંસ્કૃતિક, ધાર્મિક, શૈક્ષણિક વિકાસમાં પોતાનો બહુમૂલ્યો ફાળો આપ્યો છે.

સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં પતાસાની પોળનાં તે સમયનાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ આવે છે. મહાવીર સ્વામી, શ્રેયાંસનાથ, પદ્મપ્રભુ.

“ઢીંકૂઆ ઉલિએ ફતા મહિતા પોલિએ વીરનઈ દેહરઈ નેઉ પંથ બિંબ નમુ એ.
શ્રેયાંસ જિનવર પડિમા એ સતરી વાંદીઈ સફલ તેહસમુએ
સમયધિન સમયધિન તાસ જાણું પદ્મપ્રભુ જેણઈ નિરખીયા
શત, ઊપરિ દોઈ પ્રતિમા વાંદીનઈ મનિ હરખિયા.”

આજે પતાસાની પોળમાં ચાર દેરાસરો વિદ્યમાન છે.

૧. મહાવીર સ્વામી (રોડ ઉપર) સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

૨. શ્રેયાંસનાથ સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

૩. સુમતિનાથ સં. ૧૬૬૨ પહેલાં

૪. વાસુપૂજ્ય સં. ૧૮૧૨ પહેલાં

સં. ૧૮૨૧માં પતાસાની પોળમાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“એક નગીના પોળમાં દેવસીવાડે ચઉધાર
ફતાસાની પોળમાં દેહરાં ત્રિણ ઉદાર ॥”

સં. ૧૮૧૨માં પતાસાની પોળમાં ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયો છે. શ્રેયાંસનાથ-મહાવીર સ્વામી-વાસુપૂજ્ય-સુમતિનાથ

“ભેટી સુમતિ રે મૂકો મનનો આવલો ચારે દેહરાં પોલ ફતાશાની સાંભળો
સાંભળો ભાવ સુજાણ ચેતન વાસુપૂજ્ય વિરાજતા
શ્રેયાંસ જિનવર જગત ઈશ્વર સજલ જલધર ગાજતા
વીર મોટા ધીર મહીમે ચૈત્ય ચોથા મન ધરો
સુમતિ રમણી સ્વાદ લેવા ભાવિક સેવા નિત કરો ॥”

વાસુપૂજ્ય દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં મળે છે અને તેના મૂળનાયક ભગવાન પર સં. ૧૮૫૪નો લેખ છે. એટલે કે તે સિવાયનાં ત્રણ દેરાસરો સં. ૧૬૬૨માં અસ્તિત્વ ધરાવતા હોવાનો સંભવ છે.

• • •

શ્રેયાંસનાથ

(સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાના સમયનું છે. તે દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર એકથી વધુ વખત થયેલો જણાય છે. શેઠાણી હરકુંવરબાઈએ સં. ૧૮૧૦-૨૦ની આસપાસ આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો. તેમાં તેમણે તે સમયે લગભગ પોણા બે લાખ રૂપિયા ખર્ચ્યા હતા. આ દેરાસરના રંગમંડપના ઘુમ્મટમાં તૈલ રંગોથી જૈન ઇતિહાસના પ્રસંગોનું ચિત્રાંકન ખૂબ જ દર્શનીય છે.

૨૧-૧૫

મૂળનાયક શ્રેયાંસનાથજીની પદાસનસ્થ પ્રતિમાજી આશરે તેત્રીસ ઈંચ ઊંચાઈનાં છે. દેરાસરમાં ચુંવાળીસ પાષાણની અને એકસો બત્રીસ ધાતુની પ્રતિમાઓ બિરાજમાન છે. પદ્માવતી દેવી અને ઓશિયા માતાની મૂર્તિ એ ખાસ નોંધપાત્ર છે. ઓશિયા માતાની મૂર્તિ હઠીસિંહના દેરાસરમાં બિરાજમાન છે. ઉપરાંત, સમેતશિખર-શેત્રુંજયનો સુંદર કલાત્મક પટ છે. સં. ૨૦૦૯માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ઘુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તે સમયે દેરાસરમાં ત્રણ ગુરુમૂર્તિઓનો પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે.

મહાવીર સ્વામી

(સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

આ દેરાસર ઘુમ્મટબંધી છે. આ દેરાસર ઘણું પ્રાચીન છે. સં. ૧૬૬૨માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ મળે છે. પતાસાની પોળમાં જ વસવાટ કરતા શેઠ ઉમાભાઈ રૂપચંદે સં. ૧૮૨૨માં રૂ. ૫૦,૦૦૦/૦૦નો ખર્ચ કરી આ દેરાસર ફરી બંધાવેલું છે. ત્યારબાદ પણ આ દેરાસરમાં જીર્ણોદ્ધારનું કામ ચાલુ રહ્યું હતું. આ અંગેની માહિતી આપતો શિલાલેખ દેરાસરમાં સં. ૧૮૯૧માં લગાડવામાં આવ્યો છે.

દેરાસરમાં રંગમંડપમાં દેવીઓની કોતરણીવાળાં ઉત્તમ શિલ્પો છે. સામરણમાં આરસનાં પથ્થરની પાવાપુરીની રચના બનાવવામાં આવેલ છે. ધાતુનો અષ્ટાપદનો ગઢ આવેલો છે, જેમાં ધાતુનાં ચોવીસ પ્રતિમાજી છે. આ સિવાય બહારની ઓરડીમાં ફેમવાળાં યંત્રો છે. સૂરિયંત્ર, વિજયપતાકા યંત્ર વગેરે.....ઉપરાંત, દેરાસરમાં સિદ્ધચક્ર, ઋષિમંડલ ઉપરાંત ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના યંત્ર પણ છે. નીલ રંગની શાંતિનાથજીની સ્ફટિકની એક પ્રતિમા ઉપરાંત શેઠ-શેઠાણીની મૂર્તિ છે.

દેરાસરમાં મોટી સંખ્યામાં શ્રાવકો દર્શનાર્થે તથા સેવા-પૂજા અર્થે પધારે છે. પર્યુષણ પર્વ દરમ્યાન ભાદરવા સુદ-૧ને દિવસે-મહાવીર જન્મના દિવસે શહેરના મોટા ભાગના શ્રાવકો આ દેરાસરમાં દર્શનનો લાભ લે છે. એ દિવસે ખૂબ ભારે આંગીની રચના કરવામાં આવે છે. આજના આધુનિક યુગમાં આ દેરાસરમાં વીજળીનો કોઈ ઉપયોગ થતો નથી. તે એક વિરલ અને દષ્ટાંતરૂપ ઘટના છે.

શેઠ ઉમાભાઈ રૂપચંદના પરિવારના સભ્યો આજે પણ હયાત છે. પતાસાની પોળમાં એક ખાંચો તેમના નામથી ઓળખાતો હતો. સં. ૧૮૬૩માં (ઈ. સ. ૧૮૦૭માં) પતાસાની પોળમાં ઉમાભાઈ રૂપચંદના ખાંચામાં ચાર ઘરદેરાસરોનો ઉલ્લેખ મળે છે.

૧. શેઠ મોતીચંદ પાનાચંદ
૨. શેઠ જગાભાઈ ધરમચંદ
૩. શેઠ વીરચંદ લાલભાઈ
૪. શેઠ હેમાભાઈ રૂપચંદ

સુમતિનાથ

(સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

પતાસાની પોળમાં વિદ્યમાન સુમતિનાથજીના દેરાસરનો તેના નામ સાથેનો સૌ પ્રથમ ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં આવે છે. સં. ૧૬૬૨ તથા સં. ૧૮૨૧ની ચૈત્યપરિપાટીમાં જે ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયો છે તે પૈકીના મહાવીર સ્વામી તથા શ્રેયાંસનાથજીના દેરાસરના સમયનો નિર્ણય થઈ શકે છે. પરંતુ તે સમયે વિદ્યમાન પદ્મપ્રભુના દેરાસર અંગે કોઈ સ્પષ્ટ નિર્દેશ મળતો નથી. વળી, સં. ૧૮૧૨માં વિદ્યમાન પતાસાની પોળનું વાસુપૂજ્યજીનું ચોથું દેરાસર સં. ૧૮૫૪ પહેલાં બંધાયું નહીં હોય તે તેના મૂળનાયકના લેખ પરથી નક્કી થઈ શકે છે. તેથી સં. ૧૬૬૨માં ઉલ્લેખ થયેલા પદ્મપ્રભુનું દેરાસર સંપૂર્ણ નષ્ટ થઈ ગયું હોય અથવા તો પદ્મપ્રભુના તે દેરાસરનું નામ કોઈ કારણોસર બદલાઈને સુમતિનાથ ભગવાનનું દેરાસર થઈ ગયું હોવાનો સંભવ છે.

આજથી ૮૦ વર્ષ પહેલાં ઈ. સં. ૧૮૮૬-૭(સં. ૧૮૬૨-૬૩)માં શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સ તરફથી અમદાવાદનાં જૈન દેરાસરોની ડિરેક્ટરીમાં સુમતિનાથનું આ દેરાસર તે સમયે ૪૦૦ વર્ષ જૂનું હોવાનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

ઉપરના સંદર્ભો ચકાસ્યા બાદ એવો તર્ક થઈ શકે એમ છે કે સુમતિનાથજીનું આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાંનું હશે. જોકે આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

• • •

વાસુપૂજ્ય

વાસુપૂજ્યના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં થયેલો છે. રત્નવિજયની તીર્થયાત્રા જે સં. ૧૮૧૨માં લખાયેલી છે, તેમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં વાસુપૂજ્યના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ છે.

“ભેટી સુમતિ રે મૂકો મનનો આવલો આરે દેહારે
પોલ ફતાશાની સાંભળો
સાંભળો ભાવ સુજ્ઞા ચેતન વાસુપૂજ્ય વિરાજતા.”

મૂળનાયક ભગવાન પર સં. ૧૮૫૪નો લેખ છે. આ દેરાસર શેઠ માણેકચંદ કપૂરચંદે બંધાવેલું. ગુલાબચંદ નામનાં શિલ્પીની યોજના અને દેખરેખ નીચે આ દેરાસર તૈયાર થયેલું. આ દેરાસર બાંધવાનો ખર્ચ તે સમયે એક લાખ રૂપિયાનો થયેલો મનાય છે. આ દેરાસરનું બાંધકામ પૂર્ણ થતાં દસ-બાર વર્ષ લાગ્યાં હતાં. એનાં સ્તંભો, ચોક, વેલો, સાથિયા વગેરેનું કામ ખૂબ જ સુરુચિપૂર્ણ તથા કોમળતા અને લાલિત્યભરેલું છે.

• • •

દોશીવાડાની પોળ

અષ્ટાપદજી (સં. ૧૮૧૨)

આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૮૧૨માં થઈ હતી. શેઠ મગનભાઈ કરમચંદે આ દેરાસર બંધાવ્યું હતું. તે સમયે રૂ. ૬૫,૦૦૦/૦૦નો ખર્ચ થયો હતો. દેરાસરમાં મૂળનાયક આદીશ્વર ભગવાન તથા મૂળનાયક મહાવીર સ્વામી બિરાજમાન છે. આચાર્ય શ્રી હિરવિજયસૂરીશ્વરજી મં. સાનું ગુરુમંદિર છે. ઉપરાંત, શેઠ-શેઠાણીની મૂર્તિ છે. રાયણનાં પગલાં એટલે કે રાયણના વૃક્ષ નીચે આદીશ્વર ભગવાનનાં પગલાં પણ છે.

અહીં નંદીશ્વર દ્વીપની રચના છે. અષ્ટાપદની મોટા પથ્થરની સુંદર રચના છે. અષ્ટાપદજીની અંદર નંદીશ્વર દ્વીપમાં ચાર અંજનગિરિ પર્વતમાં કાળો આરસ, ૩૨ રતિકર પર્વતમાં લાલ આરસ તથા ૧૬ દધિમુખ પર્વતમાં સફેદ આરસ છે અને દરેક પર્વત પર ચૌમુખજી છે તથા વચ્ચે મેરુ પર્વત બનાવેલ છે. તેની ઉપર પણ ચૌમુખજી છે. અષ્ટાપદનું આ દેરાસર અમદાવાદમાં વિરલ છે.

• • •

કસુંબાવાડ

દોશીવાડાની પોળ

આદિનાથ ભગવાન (સં. ૧૬૬૨ પહેલાંનું)

આદિનાથજીનું આ દેરાસર બે માળવાળુ ધુમ્મટબંધી છે. સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસર ૪૦૦થી પણ વધુ વર્ષ જૂનું છે. આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર ઘણી વાર થયો હોવાનો સંભવ છે. છેલ્લો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૦૦ની સાલમાં થયો હતો. તે અગાઉ આ દેરાસર ‘પોરબંદર પથ્થર’ વાળું હતું. સં. ૨૦૦૦ની સાલમાં શ્રી સંઘે સફેદ આરસમાં પુનઃનિર્માણ કર્યું. અને શ્રી આદેશ્વરની પુનઃપ્રતિષ્ઠા કરવામાં આવી. આ પુનઃપ્રતિષ્ઠા પરમપૂજ્ય આચાર્ય શ્રી સુરેન્દ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં થઈ હતી.

આ દેરાસરમાં આરસનાં શિલ્પો ખૂબ જ કલાત્મક અને લાકડાની કોતરણીવાળા છે. આદિનાથની પ્રતિમા પરિકર સહિત ૧૫ ઈંચની છે. ઉપરાંત, આ દેરાસરમાં ગુરુ પ્રતિમાઓ પણ છે. મૂળનાયક ભગવાન ચમત્કારિક ગણાય છે. દેરાસર સંપૂર્ણ આરસના પથ્થરનું છે. ધુમ્મટમાં પણ સુંદર કોતરણી છે. દેરાસરમાં ઉપરના માળે યંત્રો ભીંત પર ચોંટાડેલા છે.

સં. ૧૬૬૨ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં દોશીવાડામાં ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયો છે, જેમાં આદિનાથજીના આ દેરાસરનો પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે, જે નીચેની પંક્તિઓમાં છે.

“દોસીવાડઈ આદિ જિનવર અઢાવીસ મૂરતિ ખરી

અજિત જિન પ્રાસાદ સીત્યરી સુમતિ દેહરઈ વીસ કરી.

મંદિર સામીય જિન શર નામીય આરસઈ અડસઠિ જાણીઈએ.”

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં દોશીવાડમાં ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“એક નગીના પોળમાં દેવસીવાડે ચઉધાર
ફતાસાની પોળમાં દેહરાં ત્રિણ ઉદાર ॥”

સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ‘શાંતિનાથજીના દેરાસર’ તરીકે થયેલો છે. ઉપરાંત, દોશીવાડમાં ભાભા પાર્શ્વનાથ તથા સીમંધરસ્વામીનાં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે, જે નીચે મુજબ છે.

“દોસિવાડે દોય દેહરા નાથ સકલ ગુણાકરા
પાર્શ્વ ભાભા જગત ભાભા સ્વામિ સીમંધરા ॥
વાડે કુસુમ રે શાંતિજિન પ્રતિપે અતિ.....”

સં. ૧૮૬૩માં જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધી તરીકે થયેલો છે. તે સમયે તેને આદિનાથજીના દેરાસર તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું છે. આ દેરાસરમાં પાષાણનાં ૪૪ પ્રતિમાજી તથા ધાતુનાં ૧૭૯ પ્રતિમાજી તથા રત્નની એક પ્રતિમાજી ઉપરાંત પગલાંની ચાર જોડ હોવાનો પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે.

સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સામરણયુક્ત દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તે સમયે આદિનાથજીના આ દેરાસરમાં ૪૮ પાષાણની અને ૧૬૦ ધાતુની પ્રતિમાજીઓનો ઉલ્લેખ છે. દેરાસરના વહીવટદાર તરીકે શ્રી ત્રિકમલાલ ડાહ્યાભાઈનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. આ દેરાસરમાં એક નિલમ, એક પરવાળા અને એક સ્ફટિકની મૂર્તિ હોવાનો ઉલ્લેખ છે. આ દેરાસર બે માળવાળું હતું અને ઉપરના માળે પણ પ્રતિમાજીઓ બિરાજમાન હતાં.

આ દેરાસરનો સં. ૧૮૧૨માં “શાંતિનાથના દેરાસર” તરીકે ઉલ્લેખ થયેલો છે. તેથી આ દેરાસર અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે. કારણ કે આ દેરાસર દોશીવાડાની પોળનું હાલનું આદિનાથનું દેરાસર હોવાનો મત પણ છે.

જ્યાં સુધી શાંતિનાથજી અંગેના વધુ પુરાવાઓ પ્રાચીન સમયના ન મળે ત્યાં સુધી આ દેરાસર આદિનાથના દેરાસર તરીકે સં. ૧૬૬૨ પહેલાંના સમયનું સ્વીકારવું રહ્યું.

• • •

દોશીવાડાની પોળ

ભાભા પાર્શ્વનાથ ભગવાન (સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

દોશી વાડાની પોળના ભાભા પાર્શ્વનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં મળે છે. રત્નવિજયની રાજનગર તીર્થયાત્રાની રચના સં. ૧૮૧૨માં થઈ હતી. તેમાં નીચે મુજબની

પંક્તિઓમાં દોશીવાડાની પોળનાં ભાભા પાર્શ્વનાથનું દેરાસર તથા સીમંધર સ્વામીનું દેરાસર એમ બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ આવે છે. આ પંક્તિઓ નીચે મુજબ છે.

“દોશીવાડે દોય દેહેરા નાય સકલ ગુણાકરા
પાર્શ્વ ભાભા જગત ભાભા સ્વામિ સીમંધરા ॥”

આ દેરાસર ગુંબજબંધી છે. બાજુમાં મુનિસુવ્રત ભગવાનનું સંયુક્ત દેરાસર છે. સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે અગાઉ આ જિનાલય કાષ્ટનું હતું. પહેલા માળે મૂળનાયક શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવંત બિરાજમાન હતાં. આજથી આશરે ૮૦ વર્ષ પહેલાં એટલે કે ઈ. સં. ૧૯૧૬ની આસપાસ (સં. ૧૯૭૨ની આસપાસ) આગ લાગી હતી. આગમાં દેરાસર નષ્ટ થયું. પરંતુ, પ્રતિમાજીને કોઈ અસર થઈ ન હતી. આ એક દૈવી ચમત્કાર જ હતો. જિનાલયમાં ઘણા પ્રતિમાજી સંપ્રતિ મહારાજનાં સમયના અતિપ્રાચીન અને પરિકરયુક્ત છે. આગ લાગવાની ઘટના પછી શ્રી સંઘે દેરાસરના જીર્ણોદ્ધારનું કાર્ય શરૂ કર્યું. આ જીર્ણોદ્ધાર દરમ્યાન બે દેરાસર કરવામાં આવ્યા. જે પૈકી એકમાં શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવંત તથા બીજામાં શ્રી ભાભા પાર્શ્વનાથ ભગવંતને પધરાવવામાં આવ્યા. શ્રી ભાભા પાર્શ્વનાથ ભગવંતની મૂર્તિ વેળુની બનેલી છે. અને સ્થાનિક કથા પ્રમાણે તે મૂર્તિ સાબરમતી નદીમાંથી મળી આવેલ છે. પ્રતિમાજીને લાલ રંગનો લેપ કરેલ છે, જેથી અત્યંત દેદીપ્યમાન લાગે છે. જીર્ણોદ્ધાર સમયે કોઈ અગમ્ય કારણોસર પ્રતિમાજીને તેમની ગાદી પર સ્થાપન કર્યા ન હતા. પ્રક્ષાલન, અંગ લૂછવા આદિ ક્રિયા માટે પ્રતિમાજીને ઉપાડવા પડતાં હતાં. તેથી સંઘ હંમેશાં ચિંતિત રહેતો “જો ક્યારેક પ્રતિમાજી પડી જવાથી ખંડિત થાય તો શું ? !” આ અંગે આચાર્ય ભગવંત વિજય સિદ્ધિ સૂરીશ્વર મહારાજને (બાપજી મહારાજ) પ્રતિષ્ઠા કરાવવા વિનંતી કરી. તેઓશ્રીએ જણાવ્યું કે-

“આટ આટલાં વર્ષો સુધી પ્રતિમાજીને પ્રતિષ્ઠિત કર્યા નથી માટે કોઈ કારણ હશે. અને તેથી પ્રતિષ્ઠા કરવાની હું સલાહ આપતો નથી.”

ત્યારબાદ ફરીથી સંઘની મૂંઝવણ વધતાં ચિઠ્ઠી નાંખવાનો નિર્ણય થયો. અને તે મુજબ નાની બાળા પાસે ચિઠ્ઠી ઉપડાવતાં તેમાં પણ ‘ના’ આવી.

વળી, પાંચ-સાત વર્ષો બાદ પરમપૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત શ્રીમદ્ નંદનસૂરીશ્વરજી મં. સાંનું માર્ગદર્શન મેળવી, તેઓશ્રીની શુભ નિશ્રામાં શ્રી સંઘે શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવંતની સાથે શ્રી ભાભા પાર્શ્વનાથ ભગવંતની પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૨૬ની સાલમાં શ્રાવણ વદ પના દિવસે નિર્વિઘ્ને હર્ષોલ્લાસપૂર્વક કરાવી.

આ દેરાસર ‘વીંછીના ગોખલાવાળું દેરાસર’ તરીકે પણ ઓળખાય છે. એક ગોખલામાં ચોવીસ તીર્થંકરો તેમની માતાઓ સાથે બિરાજમાન છે. બાર મહિનામાં એક વખત પણ સવા પાંચ આના (આજના ૩૩ નવ્નૂ પૈસા) આ ગોખલામાં મૂકવાથી વીંછી કરડતા નથી, એવી પ્રાચીન માન્યતા છે.

દોશીવાડાની પોળ

સીમંધર સ્વામી (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

સીમંધર સ્વામીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ શ્રી લલિતસાગર મહારાજ સાહેબની ચૈત્ય પરિપાટીમાં સં. ૧૬૬૨માં પણ મળે છે.

સં. ૧૬૬૨માં દોશીવાડામાં આદિનાથ, અજિતનાથ, સુમતિનાથ તથા સીમંધર સ્વામીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ મળે છે.

“દોશીયવાડઈ આદિ જિનવર અઢાવીસ મૂરતિ ખરી
અજિત જિન પ્રાસાદ સીત્યરી સુમતિ દહેરઈ વીસ કરી.
મંદિર સામીય જિન શર નામીય ચ્યારસઈ અડસઠિ જાણીઈ એ
રયણ એક પડિમા ધ્યાઈઈ નિત મનમાં ભુંઝરઈ સાત બિંબ આણીઈસે.”

શ્રી સીમંધર સ્વામીનું આ ભવ્ય દેરાસર અતિ પ્રાચીન છે. દેરાસર ગુંબજબંધી અને બે માળવાળું છે. ડાબી બાજુના ગભારે પંચધાતુની ખૂબ જ આકર્ષક તથા ચળકાટવાળી સુખસાગર પાર્શ્વનાથની કાઉસ્સગ્ગ મુદ્રાવાળી સુંદર પ્રતિમા છે. જમણી બાજુના ગભારે, આવતી ચોવીસીના પ્રથમ તીર્થંકર-ત્રણેય ચોવીસીના ત્રણ તીર્થંકરોનો સુંદર સંગમ છે. ઉપરના ભાગે આદેશ્વર ભગવાનું દેરાસર છે.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં પંડિત અંબાલાલ પ્રેમચંદે આ દેરાસરમાંના ભોંયરામાંની કેટલીક પ્રાચીન પ્રતિમાઓ વિશે ઉલ્લેખ કર્યો છે. ઉપરાંત, અન્ય કેટલીક પ્રતિમાઓ વિશે પણ વિગતવાર નોંધ લખી છે, જે આ પ્રમાણે છે—

“દોશીવાડાની પોળમાં ગોસાઈજીની પોળમાં શ્રી સીમંધર સ્વામીના દેરાસરના ભોંયરામાં કેટલીક પ્રાચીન પ્રતિમાઓ સંઘરી રાખવામાં આવી છે. કેટલીક મૂર્તિઓ ખંડિત છે. પરંતુ કેટલીક પ્રતિમાઓ જેવી પ્રાચીન છે તેવી જ મૂર્તિ સ્થાપત્યકળાની દૃષ્ટિએ બેનમૂન છે.

૧. એક ધાતુ પ્રતિમાની ઊંચાઈ સવા દસ ઈંચની છે અને યક્ષ-યક્ષિણી સહિત પહોળાઈ સાડા દસ ઈંચની છે. આમાં પલાંઠી નીચે બેઠકમાં આઠ ગ્રહો કોતરેલા છે. વળી, એના ઉપર આલેખાયેલ અક્ષરો દશમા સૈકાની લિપિનો ખ્યાલ આપે છે. અને એની રચના શૈલી પણ તે સમયની પ્રતીત થાય છે. પરિકર વિનાની આ એકલમલ શ્રી ઋષભદેવની પ્રતિમાના ખભા ઉપર વાળની ત્રણ લટો સુંદર રીતે કોતરેલી છે. પલાંઠી નીચે બેઠકના બંને છેડે એકેક સિંહની આકૃતિઓ જોવાય છે. તેની બાજુમાં કમળ આસનવાળી આકૃતિઓમાં જમણી તરફ બે હાથવાળો યક્ષ, જેના એક હાથમાં ફળ અને બીજા હાથમાં રૂપિયાની થેલી છે તેમજ ડાબી તરફ બે હાથવાળી અંબિકાદેવી, જેના એક હાથમાં આમ્રલુંબ છે ને ડાબો હાથ ખોળામાં બેઠેલા બાળક પર હોય એવું સ્પષ્ટ આલેખન છે.

૨. બીજી મૂર્તિ ભગવાન શ્રી પાર્શ્વનાથની ત્રિતીર્થીની છે. તેની ઊંચાઈ સવા દસ ઈંચ

અને પહોળાઈ સાડા સાત ઈંચની છે, વચ્ચે મૂળનાયક શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પદ્માસનસ્થ અને માથે ફણાવાળી આકૃતિ અંકાયેલી છે. ફણાઓ ઉપર ત્રણ છત્ર છે ને છત્રની આજુબાજુમાં એકેક ગાંધર્વ હાથમાં ફૂલની માળા સાથે ઊંચેથી અવતરણ કરી રહ્યા હોય એવો આબેહૂબ દેખાવ કરેલો છે. પલાંઠી નીચે કમળની રજૂઆત છે. આ મૂર્તિની બંને બાજુમાં એકેક ચામરધર ઊભા છે. બેઠકની નીચે નવ ગ્રહો આલેખ્યા છે. જમણી બાજુએ બે હાથવાળો યક્ષ અને ડાબી બાજુએ અંબિકા દેવી છે. લેખ નથી, પરંતુ, મૂર્તિવિધાનની દૃષ્ટિએ આ મૂર્તિ દશમા સૈકા લગભગની પ્રતીત થાય છે.

૩. ત્રીજી એક પ્રતિમા સહજ નામની શ્રાવિકાએ સં. ૧૧૨૧માં ભરાવ્યાના લેખવાળી છે.

૪. ચોથી મૂર્તિ જો કે પરિકરવાળી ખંડિત બનેલી છે. છતાં તેના ઉપર સં. ૧૧૨૮ના લેખમાં સુમતિધરની પુત્રીએ આ બિંબ કરાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે. ટૂંકમાં, આ ચારે પ્રાચીન પ્રતિમાઓ શિલ્પકળાની દૃષ્ટિએ દર્શનીય છે. વળી, આ મંદિરની અંદર અને બહારની ભીંતો રાજપૂત સમયની ચિત્રકળાનાં ઉત્તમ દશ્યોથી ભરચક બનાવેલી છે.

ગુજરાતમાં સિમંધર સ્વામીના દેરાસરો પૈકી આ દેરાસર સૌથી વધુ પ્રાચીન છે.

• • •

શાંતિનાથની પોળ

શાંતિનાથનું દેરાસર (સં. ૧૬૪૬)

શાંતિનાથની પોળમાં આવેલું શાંતિનાથનું દેરાસર ઘણું પ્રાચીન છે. સં. ૧૬૪૬માં આ દેરાસર અસ્તિત્વમાં આવ્યું છે. જાણીતા ઇતિહાસવિદ્ ડૉ. આર. એન. મહેતાના મત પ્રમાણે પણ આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૬૪૬માં થયેલી છે.

આ દેરાસરની ૪૦૦મી વર્ષગાંઠ સં. ૨૦૪૬માં આસો સુદ ૧૦ને દિવસે પરમ પૂજ્ય આચાર્ય દેવ શ્રી વિજય ભદ્રંકર સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબની પાવનનિશ્રામાં ઊજવવામાં આવી હતી. તે નિમિત્તે અષ્ટાક્ષિનકા મહોત્સવનું આયોજન પણ થયું હતું. અને એક સ્મરણિકાઅંક પણ તે નિમિત્તે પ્રકટ કરવામાં આવ્યો હતો. સ્મરણિકા અંક “શાંતિ જિનેશ્વર સાચો સાહિબ”નામથી પ્રકટ થયો હતો. અને તેનું પ્રકાશન શ્રી શાંતિનાથની પોળ જૈન સંઘ તરફથી કરવામાં આવ્યું હતું. તે અંકમાં જાણીતા વિદ્વાન અને ઇતિહાસવિદ્ ડૉ. આર. એન. મહેતા તથા ડૉ. કનુભાઈ શેઠની આ દેરાસર વિશેની નોંધ પ્રસિદ્ધ થઈ છે. નોંધનાં કેટલાંક અવતરણ નીચે મુજબ છે.....

“શાંતિનાથના દેરાસરમાં કાષ્ઠના ભાગો સૌથી પ્રાચીન હોઈ, કલાની દૃષ્ટિએ મહત્વના છે. કાષ્ઠના ભાગમાં ગભારા અને પ્રદક્ષિણા માર્ગને મંડપથી છૂટી પાડતી પડદી, ગુંબજ અને ગુંબજ તૈયાર કરતાં વપરાયેલા ત્રિકોણ તથા મદળો સચવાયેલાં છે.

તેની કોતરણીમાં વપરાયેલા વિવિધ પ્રતીકો-શ્રાવકો, દિક્ખાલો, દિક્ખાલિકા, દેવીઓ, હાથી, ઘોડા જેવાં પ્રાણીઓ ફૂલ-વેલ, ગ્રાસ આદિ-પથ્થરનાં શિલ્પોની પરંપરા સાચવતા સુરેખરૂપો છે.....આ કાષ્ટનાં શિલ્પોનું વૈવિધ્ય, તેની કારીગરીની કક્ષા કોઈપણ સંવેદનશીલ જોનારને આશ્ચર્ય પમાડે એવાં છે.....

આ રૂપ-રચનાની સાથે ગ્રાસ-મંદારકવાળો ઉદુમ્બર સુશોભિત નવશાખ બારશાખ અને તેનો ઓતરંગ તથા પ્રહાર સપ્રમાણ રચના છે. તેની સાથેની કાષ્ટની જાળી સુરેખ કંડારેલી છે.....શાંતિનાથ દેરાસરની આ રચના તથા સાચવાયેલા ગુંબજના ભાગો ૧૬મી સદીના અંતની અને ૧૭મી સદીના પ્રારંભની કલાના નમૂનાઓ છે.

શાંતિનાથજીના દેરાસરની ઐતિહાસિકતામાં વધારે કરતી એક તીર્થંકરની પ્રતિમા સં. ૧૬૮૨ના જ્યેષ્ઠ વદી નોમને ગુરુવારે અમદાવાદમાં વિજયદેવસૂરિના રાજ્યમાં પ્રતિષ્ઠિત પ્રતિમા છે. આ પ્રતિમા સં. ૧૭૦૦ (ઈ. સં. ૧૬૪૪)માં શાહજહાના રાજ્યમાં ઔરંગઝેબે ભ્રષ્ટ કરાવેલા દેરાસરમાંથી શેઠ શ્રી શાંતિદાસ ઝવેરીએ બચાવેલી પ્રતિમાઓ પૈકીની છે. સરસપુરના ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરની આ વાત જાણીતી છે.....તેમણે ઘણી પ્રતિમાઓ બચાવીને ઝવેરીવાડ તથા હાજા પટેલની પોળનાં દેરાસરોમાં સાચવી છે. તથા શત્રુંજય સુધી તે મોકલી છે. આ પ્રવૃત્તિમાં શાંતિનાથની પોળના દેરાસરે પણ પોતાનો ફાળો આપ્યો છે.

અમદાવાદમાં સં. ૧૮૦૩માં શેઠ શ્રી હઠીસિંહની વાડી મધ્યે ધર્મનાથનાં બાવન જિનાલયોમાં અંજનશલાકા થઈ હતી. તે વખતે અંજનશલાકા થયેલી પ્રતિમા પણ શાંતિનાથના આ દેરાસરમાં છે.

આમ, સમગ્ર દૃષ્ટિએ વિચાર કરતાં પાદશાહ અકબરના રાજ્યકાળમાં તેની નીતિ, તેની ધાર્મિક વિચારણામાં તપગચ્છ અને ખરતરગચ્છના પૂ. શ્રી વિજયહીરસૂરિજી અને પૂ. જિનચંદ્રસૂરિએ લીધેલા ભાગની અસરો શાંતિનાથજી વિધિચૈત્યમાં દૃષ્ટિગોચર થાય છે અને ત્યારથી છેલ્લાં ચારસો વર્ષના જૈન શાસનના ઇતિહાસમાં તથા ભારતીય ઇતિહાસની વિવિધ પરિસ્થિતિની અસરો દર્શાવતું શાંતિનાથનું દેરાસર અમદાવાદની સાંસ્કૃતિક પરંપરાની સ્થાનિક તથા અખિલ ભારતીય સંસ્કારો સાચવતું મહત્વનું સ્થાન છે.”

સં. ૨૦૨૨ પછી શાંતિનાથ પ્રભુના દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરવાનો પોળના સંઘે નિર્ણય કર્યો. સંઘના પુણ્યોદયના કારણે અનાયાસે શેઠ શ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈનું માર્ગદર્શન મળ્યું. શેઠશ્રી તરફથી પ્રેરણા મળી કે સુંદર કારીગરી સાચવવી જોઈએ. શ્રી સંઘે નિર્ધાર કર્યો કે શ્રેષ્ઠીવર્ષ કસ્તુરભાઈના માર્ગદર્શન મુજબ જ શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુના ચૈત્યનો જીર્ણોદ્ધાર કરવો.

શેઠશ્રીએ સંઘની વિનંતી સહર્ષ સ્વીકારી. ધુમ્મટ ઉતારવામાં આવ્યો. કાષ્ટકળાના કારીગરોને રોકવામાં આવ્યા. બે વર્ષના ટૂંકા ગાળામાં શાંતિનાથ પ્રભુનું ચૈત્ય નવા સ્વરૂપે બહાર આવ્યું. લાકડાની કારીગરી પર ચઢેલા રંગનાં પોપડાં ઉખાડવામાં આવ્યાં. પૂતળીઓ સાફ કરવામાં આવી. પાટડા નવા સ્વરૂપે પોલિશ કરી અસલ લાકડાના રંગે શોભવા લાગ્યા.

ફરી પુનઃપ્રતિષ્ઠાના મહોત્સવનો પ્રસંગ આવ્યો. સં. ૨૦૨૫માં મહાસુદિ ૧૩ના શુભ દિવસે શ્રી શાંતિનાથ પ્રભુને પુનઃપ્રતિષ્ઠિત કરવામાં આવ્યા. પં. પૂ. આચાર્ય દેવ શ્રી વિજયનંદન સૂરીશ્વરજી મહારાજની નિશ્રામાં પુનઃપ્રતિષ્ઠાનો મહોત્સવ થયો.

શાંતિનાથના આ જૈન દેરાસરમાં ગૂઢ મંડપમાં ગર્ભગૃહની બહારની ડાબી બાજુની દીવાલ પર છ શિલાલેખ એકસાથે ઉપર નીચે ગોઠવેલી અલગ અલગ તકતીઓ પર કોતરેલા છે. સં. ૧૬૪૬ના સમય દરમ્યાનના આ છ શિલાલેખ ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ ખૂબ જ નોંધપાત્ર છે. આ છ શિલાલેખ વિશે જાણીતા ઇતિહાસવિદ્ શ્રી પ્રવીણચંદ્ર પરીખ તથા ભારતીયેન શેલંતનો એક સંશોધનલેખ ‘નિર્ગ્રન્થ’ નામના વાર્ષિક ગ્રંથમાં પ્રસિદ્ધ થયો છે. તેમાંના શિલાલેખ નં.૧માંથી સાબિત થાય છે કે-

“શ્રી જિનચંદ્રસૂરિના વિજયરાજ્યમાં ૨૫ દેવકુલિકાઓથી અલંકૃત શ્રી શાંતિનાથ તીર્થંકરનું ચૈત્ય ખૂબ જ દ્રવ્ય ખર્ચાને બનાવવામાં આવ્યું.”

શિલાલેખ નં. ૧માં શ્રી જિનચંદ્રસૂરિના પુરોગામી સૂરિઓની પટ્ટાવલી આપી છે. આ પટ્ટાવલિ વડગચ્છના પ્રથમ આચાર્ય શ્રી ઉદ્યોતન સૂરિથી શરૂ થાય છે. આચાર્ય ઉદ્યોતનસૂરિ જમ્બૂસ્વામીની પરંપરામાં ચંદ્રકુલની વિહારુક શાખામાં થયા. આ શિલાલેખોમાં સૂરિઓના ખરતર અને રાજ જેવા ગચ્છો, શ્રાવકોના શંખવાલ, બ્રાહ્મણ જેવાં ગોત્રો તેમજ ઉકેશ વંશ અને શ્રીમાલ જેવી જ્ઞાતિના નિર્દેશો આવે છે. આ ઉપરાંત, ખરતરગચ્છીય સંઘની વ્યક્તિઓના નામોલ્લેખો પણ જોવા મળે છે. ટૂંકમાં, ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ આવી વિપુલ માહિતીવાળા પ્રાચીન શિલાલેખોનો સમૂહ એ રાજનગરનાં જૈન દેરાસરોની ગૌરવગાથાની ગવાહીરૂપ છે.

• • •

હાજા પટેલની પોળ

શાંતિનાથની પોળ

ચંદ્રપ્રભુ (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

હાજા પટેલની પોળમાં આવેલી શાંતિનાથની પોળમાં ચંદ્રપ્રભુનું દેરાસર છાપરાયુક્ત અને ભોંયરાવાળું છે. ભોંયરામાં મૂળનાયક શ્રી સીમંધર સ્વામી છે.

સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ હાજાપટેલની પોળના દેરાસર તરીકે નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“આણંદીઈ એકવીસ પ્રતિમા રચણની તિહાં એક છઈ

હાજા પટેલ પોલિ આવી વાંદીઈ ચંદ પ્રભુ પછઈ

ચુપન્ન પ્રતિમા ભુઅરઈ, ત્રણિ હવઈ શાંતિ જિન ભેટીઈ

બિસઈ પંચાસી બિંબ વાંદી આઠ (ક)મં ખેટીઈ ॥”

સં. ૧૮૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધી દેરાસર તરીકે થયેલો છે અને બંધાવનારનું નામ શા. કરમચંદ અનોપચંદ છાપીયા (પાછિયા ?)નું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. ઉપરાંત, તે સમયે આ દેરાસરમાં પગલાંની આઠ જોડ વિદ્યમાન હતી.

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ હાજાપટેલની પોળનાં દેરાસરોમાં થયેલો છે.

“હાજા પટેલની પોળમાં દેહરાં ઝાર્યા સાત
ટીમલા-ધંજી પંચાણની એક એક વિખ્યાત ॥”

સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ હાજાપટેલની પોળનાં દેરાસરો સાથે નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થાય છે.

“પટેલ હાજા રે ગાજે નવ શાસન પતિ પોલ મંદિર શાંતિનાથ સુભ મતિ
સુભમતિ સેલો ચંદ્ર શાંતિ જે ભણી ગ્રંથે વિધિ ॥”

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ઘર દેરાસરની બાંધણીના પ્રકાર તરીકે થયેલો છે. તે સમયે વહીવટદાર તરીકે શેઠ મયાભાઈ સાંકળચંદનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. ઉપરાંત, ભોંયરામાંની પ્રતિમાઓનો પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે.

શ્રી ચંદ્રપ્રભુની પ્રતિમા ૨૩ ઈંચની છે, જ્યારે ભોંયરામાં શ્રી સીમંધર સ્વામીની પ્રતિમા ૩૧ ઈંચની છે. આ દેરાસરનું ભોંયરું જીર્ણ થઈ ગયેલું છે અને તેનો જીર્ણોદ્ધાર કરવાની જરૂર છે.

• • •

ટંકશાળ

શ્રેયાંસનાથ (સં. ૧૮૧૫)

કાલુપુર ટંકશાળમાં આવેલું શ્રેયાંસનાથનું દેરાસર સં. ૧૮૧૫માં હરકુંવર શેઠાણીએ તૈયાર કરાવ્યું હતું. તેમાં શ્રેયાંસનાથની પ્રતિષ્ઠા શ્રાવણ સુદ સાતમના દિવસે થઈ હતી.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરજીનો ઉલ્લેખ ધર્મનાથજીના દેરાસર તરીકે થયેલો છે. મૂળનાયકનો લેખ સં. ૧૮૦૩ છે. દિલ્લી દરવાજા બહાર હઠીસિંહના દેરાસરમાં સં. ૧૮૦૩માં પ્રતિષ્ઠા સમયે બીજી ઘણી પ્રતિમાઓની અંજનશલાકા વિધિ થઈ હતી. અંજનશલાકા થયેલી તેવી પ્રતિમાઓ અમદાવાદનાં કેટલાંક દેરાસરોમાં બિરાજમાન છે. સંભવ છે કે આ પ્રતિમા પણ તે પૈકીમાંની એક હોય.

“ગુજરાતનું પાટનગર અમદાવાદ” ગ્રંથમાં પૃ. ૬૬૬ પર રત્નમણિરાવ જોડેએ પણ આ

દેરાસરનો ધર્મનાથના દેરાસર તરીકે ઉલ્લેખ કર્યો છે. એ ઉલ્લેખ નીચે મુજબ છે-

“ટંકશાળની પોળમાં શેઠાણી હરકુંવરે ધર્મનાથનું મંદિર રૂા. ૨૦,૦૦૦/૦૦ ખર્ચાને બંધાવેલું છે.”

સં. ૧૮૬૨માં (ઈ. સ. ૧૮૦૬માં) “શ્વેતાંબર જૈન કોન્ફરન્સ”ના ઉપક્રમે જૈન દેરાસરોની એક ડિરેક્ટરી પ્રસિદ્ધ થઈ હતી, જેમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધર્મનાથજીના દેરાસર તરીકે થયેલો છે.

“જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ” ભા-૩ પૃ. ૨૦૬ ઉપર ત્રિપુટી મહારાજ આ દેરાસર અંગે નીચે મુજબનો ઉલ્લેખ કરે છે.

“ઉમાભાઈએ ટંકશાળમાં જમીન માંગી, સરકારે તેને જમીન આપી. સં. ૧૮૧૫ વૈ. સુ. ૭ને રોજ ત્યાં મોટા જિનાલયનો પાયો નાંખ્યો. ગભારો, રંગમંડપ, પાંચ શિખરવાળો જિનપ્રાસાદ બનાવી, ભ. શ્રેયાંસનાથની પ્રતિમાને ફતાસાની પોળમાંથી લાવી તે જિનાલયમાં પધરાંવી.”

રામજી મંદિરની પોળનાં દેરાસરો

મહાવીર સ્વામી (સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

સુપાર્શ્વનાથ (સં. ૧૮૬૨ પહેલાં)

હાજા પટેલની પોળમાં આવેલી રામજી મંદિરની પોળમાં મહાવીર સ્વામી તથા સુપાર્શ્વનાથ એમ બે દેરાસરો આવેલાં છે. બંને દેરાસરો ઘુમ્મટબંધી છે. આજે આ બંને દેરાસરો સંયુક્ત રીતે જોડાઈ ગયાં છે.

સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ બંને દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“નામ પોલનું રામમંદિર માહાવીર મહિમા નિધિ
એહ પોલે ભાવિક નિરખો શ્રી સુપારસ દિનમણિ
પીપરડીની પોલમાંહી સુમતિ જિન શોભા ઘણી ॥”

સં. ૧૮૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ બંને દેરાસરો ધાબાબંધી દેરાસર તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યાં છે. સુપાર્શ્વનાથજીના દેરાસર સાથે હેમાભાઈ શેઠનું નામ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. તથા મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર બંધાવનારનું નામ શેઠ ભગુભાઈ પ્રેમચંદ દર્શાવવામાં આવ્યું છે.

સં. ૧૮૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં હાજા પટેલની પોળમાં

સુપાર્શ્વનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. આ ઉલ્લેખ નીચેની પંક્તિઓમાં પ્રાપ્ત થાય છે.

“હાજા પટિલ પોલિ આવી વાંદીઈ ચંદ પ્રભુ પછઈ

.....

.....

.....

પાંસઠિ પ્રતિમાએ ચંદમુખ ઉપમા ભુવન સુપાસ તેત્રીસ લહુએ.”

ઉપરાંત, સં. ૧૮૨૧માં આવેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં હાજાપટેલની પોળમાં સાત દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયો છે.

“હાજા પટેલની પોળમાં દેહરા ઝાર્યા સાત

ટીમલા-ધંજી પંચાણની એક એક વિખ્યાત ॥”

આ સાત દેરાસરો પૈકીમાંનું સુપાર્શ્વનાથનું દેરાસર હોવાનો વિશેષ સંભવ છે.

સુપાર્શ્વનાથ ભગવાનનું આ દેરાસર લાકડાનું હતું. અને જીર્ણોદ્ધાર થયા પછી આરસનું બન્યું છે. અગાઉ સંભવ છે કે હેમાભાઈ શેઠે આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હશે અને તેથી આ દેરાસર સાથે તેમનું જામ સં. ૧૮૬૨માં જોડાયેલું છે. હેમાભાઈ શેઠે અમદાવાદમાં આ વિસ્તારમાં કોઈ મોટું દેરાસર નવું બંધાવ્યું હોવાનો ઉલ્લેખ અન્ય કોઈ સ્થળેથી પ્રાપ્ત થતો નથી.

ઉપર જણાવેલા વિવિધ સંદર્ભોને આધારે આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાંનું હોવાનો વિશેષ સંભવ છે. ત્યારબાદ ઘણા લાંબા સમય પછી સ્થળનું નામકરણ બદલાયું હશે અને રામજી મંદિરની પોળ તરીકે એ વિસ્તાર પ્રચલિત બન્યો હશે. અને તેથી સં. ૧૮૧૨ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં રામજી મંદિરની પોળના દેરાસર તરીકે સુપાર્શ્વનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો છે. ટૂંકમાં, અમારી માન્યતા પ્રમાણે આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૬૬૨ પહેલાનો હોવાનો પૂરો સંભવ છે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર બંધાવનાર ભગુભાઈ પ્રેમચંદ પણ આ સમયે વિદ્યમાન હતા. તેથી આ મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર તેઓએ બંધાવ્યાના મતને પુષ્ટિ મળે છે.

સં. ૧૮૭૮માં સુપાર્શ્વનાથના દેરાસરની વર્ષગાંઠ પોષ સુદ-૧૫ હતી. સ્થાનક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસરનો સં. ૨૦૨૧માં જીર્ણોદ્ધાર થયો છે. અને સંભવ છે કે ત્યારબાદ આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ મહા વદ-૧૦ થઈ છે.

આ બંને દેરાસરોનો વહીવટ ભોંયણી શંખેશ્વર તીર્થની પેઢીના ટ્રસ્ટ દ્વારા થાય છે. અને આજે આ બંને દેરાસરોનો વહીવટ શેઠ શ્રી અરવિંદભાઈ પનાલાલની રાહબરી હેઠળ થાય છે.

સુપાર્શ્વનાથ સ્વામીની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમા પરિકર સહિત ૨૧ ઈંચની છે. ઉપરાંત, તે દેરાસરમાં સ્ફટિકની એક મૂર્તિ પણ વિદ્યમાન છે.

મહાવીર સ્વામીની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમા ૩૫ ઈંચની છે.

સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ બંને દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો હતો. મહાવીર સ્વામીના દેરાસરમાં વહીવટદાર તરીકે શેઠ જમનાભાઈ ભગુભાઈના નામનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. અને તે સમયે દેરાસરમાં શેઠ-શેઠાણીની મૂર્તિનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. જ્યારે સુપાર્શ્વનાથના દેરાસરના વહીવટદારનું નામ શેઠ માણેકચંદ વાડીલાલ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને તે સમયે આ દેરાસરમાં સ્ફટિકની એક મૂર્તિ હોવાનો અને લાકડાનું સુંદર કોતરકામ હોવાનો ઉલ્લેખ છે.

• • •

પાછિયાની પોળનાં દેરાસરો

(સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

રિલીફરોડ ઉપર આવેલી પાછિયાની પોળનું દેરાસર આજે ધુમ્મટબંધી છે. ચાર દેરાસરોનું સંયુક્ત જિનાલય છે : ૧. આદિનાથ ૨. અજિતનાથ ૩. વાસુપૂજ્ય ૪. ધર્મનાથ ભગવાન. સ્થાનિક કથા પ્રમાણે આ દેરાસર ૪૦૦ વર્ષ જૂનું દર્શાવવામાં આવે છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રકટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરો પૈકી આદિનાથજી અને અજિતનાથજીને ધુમ્મટબંધ દર્શાવ્યાં છે. ધર્મનાથજી અને વાસુપૂજ્યજીને ધાબાબંધ દર્શાવ્યાં છે. ધર્મનાથજીના દેરાસરમાં શેઠ-શેઠાણીની મૂર્તિ હોવાનો ઉલ્લેખ પણ તે ગ્રંથમાં મળે છે. આ ચારેય દેરાસરો એક જ કમ્પાઉન્ડમાં છે.

સં. ૧૯૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં વાસુપૂજ્યના દેરાસરનો ઉલ્લેખ નથી. ધર્મનાથજીના દેરાસરના બંધાવનાર તરીકે મંછારામભાઈ ગોકળદાસનો ઉલ્લેખ છે. તથા શ્રી અજિતનાથ અને આદીશ્વરજીના દેરાસરના બંધાવનાર તરીકે શ્રી સંઘનો ઉલ્લેખ છે. એટલે કે શ્રી અજિતનાથજી અને શ્રી આદીશ્વરજી દેરાસર વધારે પ્રાચીન હોવાનો સંભવ છે.

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં પાછિયાની પોળમાં ઋષભનાથ અને ધર્મનાથ-એમ બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચેની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“પીપરડીની પોલમાંથી સુમતિ જિન શોભા ઘણી

પાસાની પોલે ઋષભ દિવાકરુ દૂજ જિનવર રે ધર્મ અનંત ગુણા

ફૂલે ખારે રે પહેલે સંભવ જિન તપે લાંબેસ્વર રે બે જિન યોગીસ્વર જપે.”

પ્રથમ દૃષ્ટિએ આદીશ્વર ભગવાન અને ધર્મનાથનાં દેરાસરોનો સમય સં. ૧૯૧૨ પહેલાંનો લાગે છે, જ્યારે વાસુપૂજ્યના દેરાસરનો સમય સં. ૧૯૬૨ પછીનો નક્કી થઈ શકે છે. પરંતુ, અજિતનાથના દેરાસરનો સમય નક્કી થઈ શકતો નથી.

સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં દોશીવાડાની પોળમાં ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે : આદિનાથ, અજિતનાથ, સુમતિનાથ અને સીમંધર સ્વામી તે નીચેની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“દોશીયવાડઈ આદિ જિનવર અઢાવીસ મૂરતિ ખરી
અજિત જિનપ્રાસાદ સીત્યરી સુમતિ દેહરઈ વીસ કરી

મંદિર સામીય જિન શર નામીય આરસઈ અડસઠિ જાણીઈએ

રથણ એક પડિમા ધ્યાઈઈ નિત મનમાં ભુંઝરઈ સાત બિંબ આણીઈ એ.”

આજે પાછિયાની પોળ અને દોશીવાડાની પોળ વચ્ચે અવર-જવર થઈ શકે એવો એક ઘરમાંથી રસ્તો પણ પડે છે. પાછિયાની પોળમાં હમણાં નવું જ પ્રચલિત થયેલું આરાધના ભુવનનું પાછલું બારણું દોશીવાડાની પોળ તરફ પડે છે. સંભવ છે કે પાછિયાની પોળનો આજનો વિસ્તાર પ્રાચીન સમયમાં દોશીવાડ તરીકે ઓળખાતો હોય. તે સમયમાં દોશીવાડ, ઝવેરીવાડ એ મોટા વિસ્તારોના નામ તરીકે ઉલ્લેખ પામતા હતા. અને એ વિસ્તારોમાં નાની મોટી પોળો અને ખડકીઓનાં નામકરણ જેમ-જેમ થવા લાગ્યાં તેમ-તેમ વિસ્તાર તરીકે ન ગણતા પોળ તરીકે આ વિસ્તારો અસ્તિત્વમાં આવવા માંડ્યા. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધનની જરૂર છે.

સંભવ છે કે પાછિયાની પોળનું આજે વિદ્યમાન અજિતનાથનું દેરાસર તથા સં. ૧૬૬૨માં તે સમયના દોશીવાડમાં ઉલ્લેખ થયેલ અજિતનાથનું દેરાસર બંને એક જ હોય. જો કે પૂરતા પુરાવાનાં અભાવે આ અંગે કોઈ સ્પષ્ટ અભિપ્રાય આપી શકાય તેમ નથી. પરંતુ ભવિષ્યમાં કોઈ સંશોધનકાર આ અંગે સંશોધન કરવા માંગે તો ઉપર જણાવેલા સંદર્ભથી તેને કોઈ દિશા સૂચન મળી શકે તેમ છે.

આજે આ દેરાસરમાં ચાર ગભારા છે. આદીશ્વર અને અજિતનાથ ભગવાનના ગભારા દક્ષિણ દિશામાં છે. વાસુપૂજ્યનો ગભારો પશ્ચિમ દિશામાં જ્યારે ધર્મનાથજીનો ગભારો પૂર્વ દિશામાં છે.

• • •

પીપરડીની પોળ

સુમતિનાથ (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં અથવા સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

રિલીફ રોડ ઉપર પાછિયાની પોળની પાસે પીપરડીની પોળ આવેલી છે, જે આજે પ્રચલિત લાંબેશ્વરની પોળની સામેની બાજુ છે અને હાજા પટેલની પોળના એક છેડાની બાજુમાં છે. આ દેરાસર ભોંયરાવાળું ઉપરાંત બે માળવાળું સંયુક્ત જિનાલય છે. ભોંયરામાં મૂળનાયક તરીકે શાંતિનાથ ભગવાન અને પહેલે માળે આદિનાથ ભગવાન છે. જ્યારે ભોંયતળિયે સુમતિનાથ ભગવાન છે. આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“પીપરડીની પોળમાં સુમતિ જિન શોભા ઘણી.”

સં. ૨૦૦૮માં પ્રસિદ્ધ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધી દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તે ગ્રંથમાં જણાવ્યા મુજબ દેરાસરમાં એક સ્ફટિકની મૂર્તિનો પણ ઉલ્લેખ છે.

સં. ૧૯૬૨માં પ્રસિદ્ધ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. જેમાં બંધાવનાર તરીકે શ્રી સખરશા તથા સં. ૧૬૦૦નો ઉલ્લેખ છે.

સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં દોશીવાડમાં દર્શાવેલા ચાર દેરાસરો પૈકી એક દેરાસર સુમતિનાથ ભગવાનનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે. દોશીવાડની પોળમાં કે તેની આસપાસના વિસ્તારમાં સુમતિનાથ ભગવાનનું દેરાસર ક્યાંય જણાતું નથી. પરંતુ, જેમ પાછિયાની પોળનો વિસ્તાર અગાઉ દોશીવાડમાં હોવાનો સંભવ છે, તેવી જ રીતે પીપરડીની પોળનો વિસ્તાર પણ એક જમાનામાં દોશીવાડમાં હોવાનો સંભવ છે. ઉપરની બે બાબતોને આધારે આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૬૬૨ પહેલાનો તર્ક કરી શકાય. જો કે આ અંગે વધુ પુરાવાઓની જરૂર છે. અને વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે. પરંતુ, મોટા ભાગના દેરાસરો રાજનગરમાં ખૂબ જ પ્રાચીન સમયનાં છે. તે બાબત લક્ષમાં લેતાં આ તર્કને વધુ પુષ્ટિ મળે છે.

ખારા કૂવાની પોળ

સંભવનાથ (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

રિલીફ રોડ ઉપર આવેલી લાંબેશ્વરની પોળની સામે ખારા કૂવાની પોળમાં સંભવનાથ ભગવાનનું દેરાસર ધુમ્મટબંધી છે.

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચેની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“પાસાની પોલે ઋષભ દિવાકરુ દૂજા જિનવર રે ધર્મ અનંત ગુણા

કૂવે ખારે રે પહેલે સંભવ જિન તપે લાંબેશ્વર રે બે જિન યોગીશ્વર જપે.”

સં. ૧૯૬૨માં પ્રસિદ્ધ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં ખારાકૂવાની પોળના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયો છે. પરંતુ, શરતચૂકથી કે અન્ય કારણસર આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ શ્રી શાંતિનાથજીના દેરાસર તરીકે થયેલો છે. જો કે સં. ૧૯૭૮માં ખારાકૂવાની પોળમાં સંભવનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ મળે છે. ત્યારબાદ સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સંભવનાથજીના દેરાસર તરીકે જ થયેલો છે. તે સમયે આ દેરાસર ધુમ્મટ બંધ હોવાનો ઉલ્લેખ છે. તે સમયે

દેરાસરના વહીવટદાર તરીકે શેઠ મણિલાલ લલ્લુભાઈ તેલીનો ઉલ્લેખ થયો છે. દેરાસરમાં આવેલા ગોખ સં. ૧૮૫૫માં તૈયાર થયાની નોંધ છે. આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૯૧માં થયાની માહિતી સ્થાનિક લોકો પાસેથી મળે છે.

જીર્ણોદ્ધાર કરાવનાર તરીકે શ્રી સારાભાઈ મગનલાલ મોદીના નામનો ઉલ્લેખ મળે છે. સંભવનાથ ભગવાનની પ્રતિમા પદ્માસનસ્થ છે. એની ઊંચાઈ ૩૫ ઈંચની છે.

લાંબેશ્વરની પોળનાં દેરાસરો

(સં. ૧૬૬૨ પહેલાં, સં. ૧૮૫૪, સં. ૧૮૨૦ આસપાસ)

લાંબેશ્વરની પોળમાં દેરાસરમાં શામળા પાર્શ્વનાથજી, સહસ્રફળા પાર્શ્વનાથજી, ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથજી તથા પદ્મપ્રભુ એમ કુલ ચાર ગભારામાં ચાર મૂળનાયકો બિરાજમાન છે. અગાઉ આ દેરાસરોના સમૂહને ત્રણ અલગ-અલગ જિનાલયો તરીકે ઓળખવામાં આવતાં હતાં.

સ્થાનિક કથા પ્રમાણે આ દેરાસર ‘વિમલ ગચ્છનું દેરાસર’ કહેવાતું હતું. અને દેરાસરમાં જે ગુરુમૂર્તિ છે તે વિમલગચ્છના આચાર્ય ભગવંતની હોવાનું મનાય છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં શામળા પાર્શ્વનાથજીના દેરાસરને ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું હતું, જેમાં તે સમયે એક ગુરુમૂર્તિનો પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે.

સહસ્રફળા પાર્શ્વનાથજીના દેરાસરને ઘર દેરાસરની બાંધણીના પ્રકારનું અને મૂળનાયકનો લેખ સં. ૧૮૦૪નો દર્શાવવામાં આવ્યો છે. જો કે સં. ૧૮૦૪ના બદલે સં. ૧૮૫૪ હોવો જોઈએ. ઉપરાંત, આ દેરાસરમાં પદ્મપ્રભુના ગભારામાં લાકડાનું સુંદર કોતરકામ હોવાનો પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર પણ ઘર દેરાસરની બાંધણીના પ્રકારનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે, અને તેમાં મૂળનાયકનો લેખ સં. ૧૬૬૩ દર્શાવવામાં આવ્યો છે.

સં. ૧૮૬૨માં પ્રસિદ્ધ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં શામળા પાર્શ્વનાથજીનું દેરાસર તે સમયે ત્રણસો વર્ષ જૂનું દર્શાવવામાં આવ્યું હતું. એટલે કે તે મત અનુસાર શામળા પાર્શ્વનાથજીનું દેરાસર આશરે ૪૦૦ વર્ષ જૂનું છે. ઉપરાંત, ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરની બંધાયાની સાલ આ ડિરેક્ટરીમાં સં. ૧૮૨૦ દર્શાવવામાં આવી છે. અને તે સમયે દેરાસર ખૂબ જ જીર્ણ અવસ્થામાં હોવાનું જણાવાયું છે.

સં. ૧૮૨૦ના ઉલ્લેખમાં ક્યાંક વિગતદોષ હોવાનો વિશેષ સંભવ છે. કારણ કે ત્યારબાદ સં. ૧૮૬૨માં એટલે કે માત્ર ૪૨ વર્ષ પછી જ એ દેરાસર જીર્ણ અવસ્થાવાળું બન્યું હોવાનું માની શકાતું નથી.

પરંતુ, સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં લાંબેશ્વરની પોળમાં માત્ર બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયો છે. સહસ્ત્રફળા પાર્શ્વનાથ તથા શામળા પાર્શ્વનાથ, જે નીચેની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“ફૂવે ખારે રે પહેલે સંભવ જિન તપે લાંબેસ્વર રે બે જિન યોગીસ્વર જપે
જપે યોગી સહસ્ત્રફળાના સાવલા સુહામણા
નામ સમરો ભાવિક ભાવે પાસ પ્રભુ રણિયામણા.”

એટલે કે સં. ૧૯૧૨માં ચિંતામણિજીના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો નથી. તે સંજોગોમાં એ દેરાસરનો સમય સં. ૧૯૨૦ દર્શાવવામાં આવ્યો છે તે ઉલ્લેખને પુષ્ટિ મળે છે. પરંતુ, દેરાસર જીર્ણસ્થિતિવાળું દર્શાવ્યું છે તેમાં વિગતદોષ હોવાનો સંભવ છે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધનની જરૂર છે.

જ્યારે સહસ્ત્રફળા પાર્શ્વનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ કરતી વખતે દેરાસર બંધાવનાર તરીકે રિરેક્ટરીમાં લક્ષ્મીચંદ ધરમચંદ નામનો ઉલ્લેખ થયેલો છે અને દેરાસર બંધાવ્યાની સાલ સં. ૧૮૫૪ દર્શાવવામાં આવી છે. તે સમયે આ ધાબાબંધી દેરાસર જીર્ણ અવસ્થામાં હતું.

વળી, સહસ્ત્રફળા પાર્શ્વનાથનું દેરાસર સં. ૧૮૫૪માં બંધાયું હોવાનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ ‘જૈન રાસમાળા’ ગ્રંથમાં પૃ. ૬૧-૬૨ ઉપર પ્રાપ્ત થાય છે.

“શ્રી પદ્મવિજયજીએ સં. ૧૮૫૩માં રાજનગરમાં ચોમાસુ કર્યું.....અહીં શ્રીમાળી જ્ઞાતિનાં લક્ષ્મીચંદ શેઠે સહસ્ત્રફળા પાર્શ્વનાથ પ્રભુની પ્રતિષ્ઠા ગુરુ પાસે સં. ૧૮૫૪ના મહા વદ-પને સોમવાર દિને શુભ મુહૂર્તે કરાવી, અને તેમાં ૪૭૨ જિનમૂર્તિઓ અને ૪૯ સિદ્ધચક્રની પ્રતિષ્ઠા કરી.”

હાલ આ દેરાસરમાં ગૌતમસ્વામીની ચાર મૂર્તિઓ વિદ્યમાન છે. દેરાસરમાં લાકડાની સુંદર કોતરણી છે. તેમાં નેમિનાથ ભગવાનના લગ્નની જાનનું દશ્ય સુંદર રીતે ઉપસાવવામાં આવ્યું છે. આજે પણ દેરાસરમાં પ્રવેશતાં પહેલાં ખુલ્લો, મોટો ચોક આવે છે, જે ચોક તેનો મુખ્ય દરવાજેથી ચારેબાજુથી સુરક્ષિત છે અને ચોકના મુખ્ય દરવાજાથી દેરાસરનાં મુખ્ય દ્વાર સુધી ખૂબ જ વ્યવસ્થિત દેરાસરની માલિકીનાં નાનાં-નાનાં મકાનો છે. જેનો મોટે ભાગે લોકો રહેઠાણનો ઉપયોગ કરે છે. અને ત્યારબાદ દેરાસરમાં પ્રવેશ થાય છે. દેરાસરનો આ સમગ્ર વિસ્તાર વધારે પ્રાચીન સમયનો નિર્દેશ કરે છે.

લાંબેશ્વરની પોળનું નામકરણ ઘણા સમય પછી થયું હોવાનો સંભવ છે. અગાઉ આ વિસ્તારનો સમાવેશ હાજા પટેલની પોળના વિસ્તારમાં જ થતો હતો. હાજા પટેલની પોળમાં ઘણી નાની મોટી પોળોનો સમાવેશ થયેલો જણાય છે. સં. ૧૬૬૨ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં હાજા પટેલની પોળમાં હાજા પટેલની પોળનાં જે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે તે પૈકી શામળા પાર્શ્વનાથનાં દેરાસરનો પણ ઉલ્લેખ થયો છે. હાજા પટેલની પોળમાં આજે શામળા પાર્શ્વનાથનું કોઈ દેરાસર નથી. એટલે કે લાંબેશ્વરની પોળના શામળાપાર્શ્વનાથના દેરાસર માટે જ આ ઉલ્લેખ ચૈત્ય પરિપાટીની નીચેની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“હાજા પટિલ પોલિ આવી વાંદીઈ ચંદ્રમ્ભુ પછઈ

.....

ઉલ્હસઈ સામલ પાસ દેહરઈ ચ્યુઆલીસ મૂરતિ ખરી.”

ઉપરાંત, સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં હાજા પટેલની પોળમાં કુલ સાત દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે, જે પૈકી લાંબેશ્વરની પોળનું આજે વિદ્યમાન શામળા પાર્શ્વનાથનું દેરાસર હોવાનો સંભવ છે.

ટૂંકમાં, શામળા પાર્શ્વનાથજીનું દેરાસર સં. ૧૬૬૨ પહેલાં, શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર સં. ૧૮૨૦ આસપાસ, શ્રી સહસ્રકણ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર સં. ૧૮૫૪માં બંધાયું હોવાનું જણાય છે.

• • •

હાંલ્લાપોળ તથા ધનાસુધારની પોળનાં દેરાસરો

(સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં ધનાસુધારની પોળનાં દેરાસરો અંગે નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં ઉલ્લેખ થયેલો છે.

“પાટ(ક) ધના સુતારનઈ પહિલું દેહરા એ માંહિ
 ચ્યારસઈ ત્રેવિસે આગલી મનોહર પડિમાએ ત્યાહ ॥
 કુંથપ્રાસાદિ જિન તણી પ્રતિમા વારુ અઢાર
 અચિરાનંદન દેહરઈ એકસુ દોઈ જિન સાર રે ॥
 ભુંઅરઈ પ્રતિમા સાત છઈ વાંદુ ચૌદશુ શાંતિ રે
 આદિ જિન ભુંઅરઈ નાયક બાવીસ બિંબ એકાંતિ ॥
 સાહ સોમજીનઈ ચુમુખિ સોળમા જિનવર મુક્ષ રે
 છ પ્રતિમા છઈ હેઠલિ, ઉપરિ શ્રીધીર દક્ષ રે
 મુહરતિ ચ્યાર સોહામણી હવઈ નમો પાર્શ્વનાથ
 ત્રઈસઠિ પ્રતિમા છઈ વલી શવપુર કેરુ એ સાથ ॥”

આજે વિદ્યમાન હાંલ્લાપોળનો સમાવેશ ધનાસુધારની પોળમાં જ થતો હતો. જ્યારે રિલીફરોડ બન્યો ત્યારે આ બંને વિસ્તાર રોડની સામસામેની બાજુએ આવી ગયા, જેથી હાંલ્લાપોળ રોડની એક બાજુએ અને ધનાસુધારની પોળ રોડની બીજી બાજુએ અસ્તિત્વમાં આવ્યા. તેથી હાંલ્લાપોળ એક અલગ અસ્તિત્વ ધરાવતી પોળ તરીકે પ્રચલિત બની. પરંતુ, ઉપર જણાવેલી પંક્તિઓમાં હાંલ્લાપોળનાં દેરાસરોનો ઉલ્લેખ ધનાસુધારની પોળમાં જ થયેલો છે.

આજે ધનાસુધારની પોળના નામે પ્રચલિત વિસ્તારમાં શ્રી સદા સોમજીનું ધુમ્મટબંધી દેરાસર છે, જે ઘણું પ્રાચીન છે. આ દેરાસરમાં મૂળનાયક તરીકે શ્રી શાંતિનાથ તથા ભોંયરામાં મૂળનાયક તરીકે શ્રી આદિનાથ બિરાજમાન છે. બંને મૂળનાયકની પ્રતિમા ઉપર સં. ૧૬૫૩નો લેખ છે.

સં. ૧૬૫૩માં તે સમયના પ્રસિદ્ધ શ્રેષ્ઠી સોમજી અને તેના ભાઈ શિવાએ આ દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. આ અંગેનો લેખ દેરાસરમાં ઉપલબ્ધ છે.

સં. ૨૦૦૯માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો બે અલગ-અલગ દેરાસર તરીકે ઉલ્લેખ થયો છે. શાંતિનાથ અને આદિનાથ. તે સમયે શાંતિનાથના દેરાસરમાં એક ગુરુમૂર્તિ તથા એક શેઠની મૂર્તિમાં પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે. તથા તે સમયે લાકડાનું કામ સારું છે તેવા ઉલ્લેખો પણ થયેલા છે. સં. ૨૦૩૭માં તેનો છેલ્લો જીર્ણોદ્ધાર થયેલો છે. તે અગાઉ પણ જીર્ણોદ્ધાર થયા હોવાનો સંભવ છે. જ્યારે આદિનાથજીના દેરાસરમાં શેઠની એક આરસની મૂર્તિ, એક આરસની ગુરુમૂર્તિ તથા એક ધાતુની ગુરુમૂર્તિ હોવાનો પણ ઉલ્લેખ મળે છે.

શેઠ સદા સોમજીએ અમદાવાદમાં ત્રણ દેરાસરો બંધાવ્યાં હતાં.

૧. ધનાસુધારની પોળનું આ દેરાસર

૨. મનસુખભાઈની પોળનું નમિનાથનું દેરાસર

૩. શામળાની પોળનું શામળા પાર્શ્વનાથનું દેરાસર.

શેઠ શ્રી સદા સોમજી અંગેની વિગતવાર નોંધ આ ગ્રંથમાં “રાજનગરનાં જૈન શ્રેષ્ઠીઓ” નામના પ્રકરણમાં આપવામાં આવેલી છે.

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્યપરિપાટીમાં ધનાસુધારની પોળમાં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“રાજા મહેતા કાલુ સંઘવી તણી ધનાસુધારની પોલ
દેવલ દોદો નીરખઈ કુણ કરે તસ હોડ ॥”

હાંલ્લા પોળના દેરાસરમાં આજે ચાર મૂળનાયક ભગવાન વિદ્યમાન છે, જેમાં ભોંયતળિયે શ્રી શાંતિનાથ, પાર્શ્વનાથ તથા કુંથુનાથ ઉપરાંત રંગમંડપમાં આરસના ચૌમુખજી છે, અને ભોંયરામાં મૂળનાયક તરીકે શ્રી આદેશ્વર ભગવાન છે.

ઉપર જણાવ્યા મુજબ સં. ૧૬૬૨માં આમાંના કેટલાક મૂળનાયક ભગવાનનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. શાહ સોમજીના નામ સાથે જોડાયેલ શાંતિનાથ ભગવાન ચૌમુખજી, શ્રીધીર તથા પાર્શ્વનાથ ભગવાનનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. તેથી હાંલ્લા પોળના આ દેરાસરનો ઘણી વાર જીર્ણોદ્ધાર થયો હોવાનો સંભવ છે. આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે. પરંતુ, સં. ૧૮૨૧માં ધનાસુથારની પોળમાં દર્શાવાયેલાં બે દેરાસરો પૈકીમાંનું એક દેરાસર હાંલ્લાપોળનું આ દેરાસર હોવાનો સંભવ છે.

સં. ૧૮૧૨માં ધનાસુથારની પોળમાં આદીશ્વર, પાર્શ્વનાથ તથા કુંથુનાથ — એમ ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“ધનાસુથારની પોલ પ્રકાસ ત્રણ દેહરા દીઠા ઉલ્લાસ
શ્રી આદિસ્વર દીન દયાલ દીઠા પારસ પાપ પખાલ
કુંથુનાથ વંદો નરનાર.....”

સં. ૧૮૧૨માં ધનાસુથારની પોળમાં શાંતિનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો નથી. પરંતુ આદીશ્વરજીનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. એટલે કે આજે વિદ્યમાન શાંતિનાથનું દેરાસર કે જેનાં ભોંયરામાં આદીશ્વર ભગવાન છે. તે સંદર્ભમાં જ આદીશ્વરજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો હશે અથવા તો શરતચૂકથી શાંતિનાથજીના દેરાસરનો ઉલ્લેખ કરવાનો રહી ગયો હશે. ઉપરાંત, પાર્શ્વનાથજીનું દેરાસર એક સ્વતંત્ર દેરાસર તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું છે. આજે હાંલ્લાપોળમાં આવેલા દેરાસરમાં મૂળનાયક કુંથુનાથજીની સાથે મૂળનાયક પાર્શ્વનાથજીનું પણ ગર્ભગૃહ છે. એટલે કે સં. ૧૮૧૨માં દર્શાવેલા પાર્શ્વનાથ તથા કુંથુનાથ ભગવાનનાં દેરાસરો આજે સંયુક્ત જિનાલયરૂપે હાંલ્લાપોળમાં અસ્તિત્વમાં આવ્યાં હશે. ઉપરાંત, અહીં દેરાસરમાં ગૌતમ સ્વામીની મૂર્તિ પણ વિદ્યમાન છે, જેનો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ સં. ૧૬૬૨ની ચૈત્ય પરિપાટીમાં થયેલો છે.

આ ઉપરાંત, ધનાસુથારની પોળમાં લાવરીની પોળમાં વાસુપૂજ્ય સ્વામીનું દેરાસર છે. મેડા ઉપરનું આ દેરાસર અગાઉ લાકડાનું ઘર દેરાસર હતું.

સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો છે. આ દેરાસર બંધાવનાર શેઠ ગોકળદાસ લલ્લુભાઈ હતા તેવો પણ ઉલ્લેખ મળે છે.

તે ઉપરાંત, શ્રી મહાવીર સ્વામી ભગવાનનું એક દેરાસર છે, જેની બાંધણી ઘર દહેરાસરના સ્વરૂપની છે. આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં થયેલો છે. આ દેરાસર બંધાવનાર તરીકે શેઠ વાડીલાલ તારાચંદના નામનો ઉલ્લેખ થયો છે. અને મૂળનાયકના લેખનો સં. ૧૬૮૨ દર્શાવવામાં આવ્યો છે. સંભવ છે કે નગરશેઠ શાંતિદાસે સરસપુરમાં બંધાવેલા શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં અંજનશલાકા થયેલ પ્રતિમાઓ પૈકીમાંની આ પ્રતિમા હોય. સં. ૧૮૬૩માં જૈન શ્વેતામ્બર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં વાસુપૂજ્યજીના દેરાસરનો ધાબાબંધી દેરાસર તરીકે ઉલ્લેખ થયેલો છે. બંધાવનાર તરીકે શ્રી સંઘની નિર્દેશ કરવામાં આવ્યો છે અને આ દેરાસરને ૧૦૦ વર્ષ જૂનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે. આ દેરાસરની સ્થાપનાનો સમય નક્કી કરવા માટે વધુ સંશોધનની જરૂરી છે.

ભંડેરી પોળ-કાલુપુર

સુમતિનાથ (સં. ૧૯૧૨ પહેલાં)

કાલુપુરમાં આવેલા કાલુપુર ટાવર પાસે ભંડેરીપોળ આવેલી છે, જેમાં આવેલું દેરાસર આજે શ્રી સુમતિનાથના દેરાસર તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી છે.

સં. ૨૦૦૯માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસર ધર દેરાસરની બાંધણીના પ્રકારનું દર્શાવવામાં આવ્યું છે. જેના વહીવટદાર તે સમયે શેઠ વાડીલાલ છગનલાલ હતા. અને શ્રી સંઘે આ દેરાસર બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે.

સં. ૧૯૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં નીચે મુજબનો ઉલ્લેખ આવે છે.

“કાલુપુરમાં ભંડેરીપોળમાં વાણિયાશેરીમાં શ્રી શાંતિનાથજીનું ધુમ્મટવાળું દેરાસર છે, જે શ્રી સંઘે ૨૦૦ વર્ષ પહેલાં બંધાવેલું છે.”

એટલે કે આજથી ત્રણસો વર્ષ પહેલાંનું શ્રી શાંતિનાથનું દેરાસર ભંડેરી પોળમાં વિદ્યમાન હતું. તે સમયે દેરાસરમાં પાષાણની ૧૩ પ્રતિમાઓ તથા ધાતુની ૩૨ પ્રતિમાઓ હોવાનો ઉલ્લેખ છે. આજે પણ આ દેરાસરમાં પાષાણની ૧૩ પ્રતિમાઓ અને ધાતુની ૩૦ પ્રતિમાઓ ઉપરાંત એક ચાંદીની પ્રતિમા વિદ્યમાન છે. ટૂંકમાં, શાંતિનાથ ભગવાનના દેરાસરનું નામ કોઈક કારણસર, બદલાઈને સુમતિનાથ ભગવાન થયું છે.

જો કે સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસર કે આ વિસ્તારનો ઉલ્લેખ આવતો નથી. પરંતુ ત્યારબાદ સં. ૧૯૧૨માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ કાલુપુરના એક ચૈત્ય તરીકે થયેલો છે, જે નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“શાંતિનાથ હરણ ભવ તાપ મહાજનને પાંજરે આપ
એક ચૈત્ય કાલુપુર દીઠો જિન શાંતિ સુધારા (સ) મીઠો
ધનાસુધારની પોલ પ્રકાસ ત્રણ દેહરા દીઠા ઉલ્લાસ”

એટલે કે આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૯૧૨ પહેલાંનો નક્કી કરી શકાય છે. સં. ૧૯૬૨ની જૈન ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો સમય આજથી આશરે ત્રણસો વર્ષ જૂનો દર્શાવવામાં આવ્યો છે. તે અંગે કોઈ અન્ય સબળ પુરાવાઓ મળતા નથી.

સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસરને ૪૦૦ વર્ષ જૂનું ગણવામાં આવે છે. મૂળનાયક સુમતિનાથ ભગવાનની ઊંચાઈ ૨૩ ઈંચની છે. મૂર્તિની શૈલી સંપ્રતિ મહારાજના સમયની છે. વળી, આ પ્રતિમાની ખાસ નોંધપાત્ર વિશિષ્ટતા એ છે કે સુમતિનાથ પરિકર સહિત ફેણવાળા છે. એટલે કે ભગવાનના માથે ફેણ છે. સામાન્ય રીતે પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિમા પર જ માથે ફેણ હોવાની પરંપરા છે. તે દૃષ્ટિએ આ એક વિરલ પ્રતિમા છે. દેરાસરમાં શ્રી પાર્શ્વનાથ ભગવાનના

દસ ભવ ભીંત પર ચિત્રાંકન કરેલા છે.

આ દેરાસરનાં સમય અંગે અને તેનાં મૂળનાયક ભગવાન અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

કાળુશીની પોળ

કાલુપુર

સંભવનાથ ભગવાન (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

આ ધુમ્મટબંધ દેરાસર ખૂબ જ પ્રાચીન છે. મૂળનાયક પર સં. ૧૫૨૭નો લેખ છે. આ દેરાસર મહાવીર સ્વામી તથા સંભવનાથનું સંયુક્ત દેરાસર છે. દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર ઘણી વાર થયો લાગે છે. ભોંયરામાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર છે. ભોંયતળિયે સંભવનાથ તથા પહેલે માળ શાંતિનાથ ભગવાનનું દેરાસર છે. સંભવનાથ ભગવાનની પ્રતિમા ૨૮ ઈંચની પદ્માસનસ્થ છે. શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા ૪૧ ઈંચની પદ્માસનસ્થ છે. શાંતિનાથ ભગવાનની પ્રતિમા ૨૫ ઈંચની પદ્માસનસ્થ છે. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના ભોંયરામાંથી રસ્તાની સામી બાજુના વિજય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં પણ જઈ શકાય છે. મૂળનાયક, પર સં. ૧૬૭૦નો લેખ છે. અને સ્ફટિકની એક મૂર્તિનો ઉલ્લેખ જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહમાં થયેલ હતો.

શાંતિનાથ ભગવાનનાં ગર્ભગૃહમાં પથ્થરની સુંદર કોતરણી છે. તથા દેરાણી-જેઠાણીના ગોખલા છે. સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે સંભવનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૫૨૭માં થઈ હતી. અને તેનો ઘણી વાર જીર્ણોદ્ધાર થયો છે. છેલ્લો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૨૭ની સાલમાં થયો હતો.

ૐ પાર્શ્વનાથ અને ક્ષ્મી પાર્શ્વનાથ સાથે શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની અજોડ અને અલૌકિક પ્રતિમા છે.

સં. ૧૬૬૨માં લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં કાળુશીની પોળમાં સંભવનાથ ભગવાન, મહાવીર સ્વામી ભગવાન તથા ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન — એમ કુલ ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં પ્રાપ્ત થાય છે.

“સંઘવી કાલાની પોલિએ સંભવનાથ વખાણુ
સુંદર પ્રતિમા વીસ છઈ દેહરઈ મહાવીરે
પડિમા સીત્યોત્તરિ ભલી સોમ ચિંતામણિ ધીર ॥”

સં. ૧૮૨૧માં કાળુશીની પોળ, રાજ મહેતાની પોળ તથા ધનાસુધારની પોળમાં બબ્બે દેરાસર હતાં તેવો ઉલ્લેખ મળે છે. નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આ ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે.

“રાજા મહેતા કાલુ સંઘવી તણી ધનાસુતારની પોલ
દેવલ દોદો નીરખઈ કુણ કરે તસ હોડ ॥”

સં. ૧૮૧૨માં કાળુ સંઘવીની પોળમાં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ મળે છે.

“.....કાલુ સંઘવીની પોલ મઝાર
બે દેહેરાં અમર વિમાન ચિંતામણિ અજિત નીદાન ॥”

આજે કાળુશીની પોળના નામથી પ્રચલિત પોળ અગાઉ “કાલુ સંઘવીની પોળ”ના નામથી જાણીતી હતી. કાલુ સંઘવીની પોળના નામનો ઉલ્લેખ કેટલાક પ્રાચીન ગ્રંથોમાં પ્રાપ્ત થાય છે.

“પ્રાગ્વાટ-ઈતિહાસ” ભા. ૧ના પૃ. ૪૦૮ પર નીચે મુજબની નોંધ છે.

“શ્રેષ્ઠી લહુજી”નો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ પ્રાપ્ત થાય છે.—

“શ્રેષ્ઠી લહુજી અહમદાબાદ મેં કાલુ સંઘવી કી પોલ મેં રહતે થે. વે વૃદ્ધશાખીય પ્રાગ્વાટ જાતીય થે. સં. ૧૭૪૩ શ્રા. ૬. ૧૩ ગુરૂ કો ઈનકે પુત્ર શ્રે. વીરાને ‘અઠારહ-પાપ સ્થાનક’સજ્જાય લિખવાઈ ॥”

સંભવનાથજીના દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કાળુશીની પોળનાં શ્રી સંઘ તરફથી સં. ૧૮૫૭ દરમ્યાન કરાવવામાં આવ્યો હતો. અને એ સમયે રૂ. ૬૦,૦૦૦/૦૦ = (સાઠ હજારનો) ખર્ચ થયો હતો. અને તેની પુનઃપ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૫૭ના શ્રાવણ સુદ-૧૧નાં દિવસે થઈ હતી. શ્રી વિજય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર પણ થયો હતો. અને તેની પુનઃપ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૫૪માં શ્રાવણ સુદ-૧૦નાં દિવસે થઈ હતી.

• • •

અજિતનાથ

કાળુશીની પોળ (સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

કાળુશીની પોળમાં અજિતનાથનું દેરાસર ઘુમ્મટબંધી છે. આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબ થયેલો છે.

“કુંદુનાથ વંદો નરનાર કાલુ સંઘવીની પોલ મઝાર
બે દેહેરાં અમર વિમાન ચિંતામણિ અજિત નીદાન ॥”

સં. ૧૮૬૩માં પ્રગટ થયેલ જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસર ઘુમ્મટબંધ દર્શાવવામાં આવ્યું છે. અને તે સમયે આ દેરાસર સો વર્ષ જૂનું હોવાનો ઉલ્લેખ છે. તે સમયે આ દેરાસરમાં પાષાણની પાંચ પ્રતિમાજીઓ તથા ધાતુની સત્તર પ્રતિમાજીઓનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

સં. ૧૯૭૯માં “શ્રી વિવિધ પૂજા સંગ્રહ” ભા. ૧-૨-૩-૪માં આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ ફાગણ સુદ ત્રીજ દર્શાવવામાં આવેલી છે. આજે પણ આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ ફાગણ સુદ-૩ દર્શાવવામાં આવે છે.

સં. ૨૦૦૯માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તે સમયે આ દેરાસરમાં પાષાણની પાંચ અને ધાતુની સત્તર પ્રતિમાજીઓનો ઉલ્લેખ છે. ઉપરાંત બે ગુરુમૂર્તિઓનો ઉલ્લેખ પણ થયેલો છે.

આજે બિરાજમાન અજિતનાથ ભગવાનની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમાજીની ઊંચાઈ તેર ઈંચ છે. આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૩૨માં થયો હતો. જીર્ણોદ્ધારનો ખર્ચ રૂા. ૫૧,૦૦૦/૦૦ આશરે થયો હતો. દેરાસરમાં કોતરણી ઉત્તમ કક્ષાની છે અને ધુમ્મટમાં ચિત્રકામ થયેલું છે.

સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસર ૫૦૦ વર્ષ જૂનું દર્શાવવામાં આવે છે. જો કે સં. ૧૯૧૨ પહેલાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થતો નથી. દેરાસરની સ્થાપનાનો સમય સં. ૧૯૧૨ પહેલાંનો નક્કી કરી શકાય છે.

સં. ૧૬૬૨માં કાળુશીની પોળમાં ત્રણ દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે : સંભવનાથ, મહાવીર સ્વામી અને ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ — તે પૈકીનું મહાવીર સ્વામી ભગવાનનું દેરાસર અને આજે વિદ્યમાન અજિતનાથ ભગવાનનું દેરાસર. જો બંને દેરાસરો એક જ હોય તો આ દેરાસરનો સમય સં. ૧૬૬૨ પહેલાંનો નક્કી કરી શકાય. આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

• • •

કાળુશીની પોળ

વિજય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ (સં. ૧૯૫૪)

કાળુશીની પોળમાં આવેલું વિજય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી છે. આ દેરાસર ત્યાંજ આવેલા સંભવનાથનાં જિનાલયની સાથે ભોંયરા દ્વારા સંકળાયેલું છે. આ દેરાસર અને સંભવનાથનું દેરાસર-એ બંને વચ્ચે રસ્તો આવે છે. એટલે કે ઉપર રસ્તો અને નીચે બે દેરાસરોને જોડતું ભોંયરું-આ પ્રકારની રચના રાજનગરનાં અન્ય કોઈ દેરાસરમાં જોવા મળતી નથી.

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં “કાલુ સંઘવીની પોળ”માં બે દેરાસરોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ અને અજિતનાથ-એટલે કે વિજય ચિંતામણિપાર્શ્વનાથનું આ દેરાસર સં. ૧૯૧૨ પછીનું હોવાનું સંભવ છે. સંભવનાથના દેરાસરમાં આવેલાં લેખ પ્રમાણે આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર થયો અને તેની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૯૫૪માં થઈ હતી.

મૂળનાયક શ્રી વિજય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા પ્રાચીન છે. પ્રતિમાજી સુંદર

પરિકર સહિત પત્રાસનસ્થ છે. તેની ઊંચાઈ આશરે ૪૧ ઈંચ છે.

સં. ૧૯૬૩માં જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર તરીકે થયેલો છે. અને તે સમયે આ દેરાસર ૧૦૦ વર્ષ જૂનું હતું તેવો પણ એક ઉલ્લેખ છે. કાળુશીની પોળનાં દેરાસરોનો ઘણી વાર જીર્ણોદ્ધાર થયો હોવાથી દેરાસરની કાલગણના કરવામાં ગૂંચવણ ઊભી થાય છે. જીર્ણોદ્ધાર સમયે ઘણી વાર જૂના મૂર્તિલેખો કે શિલાલેખો સચવાઈ શકાયા નથી. તે એક મોટી કમનસીબી છે.

ટૂંકમાં, આજે પ્રાપ્ત થતા પુરાવાઓને આધારે આ દેરાસર સં. ૧૯૫૪ દરમ્યાનનું છે. તેથી વધુ પ્રાચીન સમય નક્કી કરવા માટે વધુ પુરાવાઓની જરૂર છે. વધુ સંશોધનની જરૂર છે.

સં. ૧૯૭૮માં “શ્રી વિવિધ પૂજા સંગ્રહ” ભા. ૧-૨-૩-૪માં આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ ફાગણ સુદ-૧૦ દર્શાવવામાં આવેલી છે. જ્યારે આજે આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ શ્રાવણ સુદ-૧૦ દર્શાવવામાં આવેલ છે.

જહાંપનાહની પોળ

આદીશ્વર ભગવાન (સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

જહાંપનાહની પોળમાં આવેલું આદીશ્વર ભગવાનનું દેરાસર માળવાળું ધુમ્મટબંધી છે.

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં જહાંપનાહની પોળમાં આ દેરાસરની પોળનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. પરંતુ તે સમયે મૂળનાયક શાંતિનાથ ભગવાનનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“ઝાંપડા પોલ જૂહારણ કોડ શાંતિ નમુ કર જોડ
રાજા મેતાની પોલ ઉદાર હોય દેહેરા સુખ દાતાર ॥”

એટલે કે સં. ૧૯૧૨માં આ વિસ્તાર “ઝાંપડાની પોલ” તરીકે ઓળખાતો હશે.

સં. ૧૯૬૨માં રચાયેલી જૈન ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ શ્રી આદીશ્વરના દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તે સમયે આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી હતું અને વિસ્તાર ‘ઝાંપડાની પોળ’ તરીકે જ ઓળખાતો હતો. સં. ૧૯૬૨માં તે સમયે આ દેરાસર સો વર્ષથી પણ વધુ જૂનું હોવાનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. એટલે કે સં. ૧૮૬૨ પહેલાંનું આ દેરાસર દર્શાવવામાં આવ્યું છે. ઉપરાંત, બંધાવનારના નામમાં શેઠ હડીસંઘ કેસરીસંઘનાં નામનો ઉલ્લેખ થયો છે. સંભવ છે કે તેઓએ આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હોય અને તેથી તેમનું નામ આ દેરાસર સાથે જોડાયું હોય.

શેઠ હડીસંઘ કેસરીસંઘે જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હોય તો આ દેરાસરની સ્થાપના વધુ પ્રાચીન સમયની હોવાના મતને સમર્થન મળે છે.

સં. ૨૦૦૮માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધ દેરાસર

તરીકે થયેલો છે. આદિનાથજીના દેરાસર તરીકે ઉલ્લેખ થયો છે અને વિસ્તારનું નામ “ઝાંપડાની પોળ” દર્શાવવામાં આવ્યું છે. ઉપરાંત, તે સમયે દેરાસરમાં ચાંદીની એક ગુરુમૂર્તિ હોવાનો પણ ઉલ્લેખ થયેલો છે.

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી અમદાવાદ ચૈત્ય પરિપાટીમાં ધંજી પંચાણની પોળમાં એક દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. ચૈત્ય પરિપાટીમાં હાજા પટેલની પોળનાં દેરાસરો, ત્યારબાદ ટીંબલા પોળનું દેરાસર, ત્યારબાદ ધંજી પંચાણની પોળનું દેરાસર, ત્યારબાદ રાજા મહેતાની પોળ, કાળુશીની પોળનું દેરાસર તથા ધનાસુધારની પોળનાં દેરાસરોનો નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં ઉલ્લેખ થયો છે.

“હાજા પટેલની પોળમાં દહેરા ઝાર્યા સાત
ટીમલા-ધંજી પંચાણની એક એક વિખ્યાત ॥
રાજા મહેતા કાલુ સંઘવી તણી ધનાસુધારની પોલ
દેવલ દોદો નીરખઈ કુણ કરે તસ હોડ ॥”

એટલે કે જે ભૌગોલિક ક્રમમાં દેરાસરોના વિસ્તારોનો ઉલ્લેખ થયો છે તેમાં આ ‘ધંજી પંચાણની પોળ’નો વિસ્તાર આજની ઝાંપડાની પોળના વિસ્તાર સાથે વધારે મેળ ધરાવે છે.

આ વિસ્તારની ઢીંકવા ચોકીથી કાલુપુર સુધીના મુખ્ય રસ્તાની ઉપર આવેલી પોળમાં એક મોટી આગ લાગી હોવાના ઉલ્લેખો પ્રાપ્ત થાય છે, જેમાં મોટા ભાગનાં મકાનો આગમાં નાશ પામ્યાં, તેવો ઉલ્લેખ પણ મળે છે. સંભવ છે કે તે સમયે તે પોળમાં આવેલા દેરાસરને પણ આગના કારણે નુકસાન થયું હોય. ત્યારબાદ નવેસરથી પોળનાં મકાનો બંધાયાં હોય અને પોળનું નામ તે સમયે બદલાઈ ગયું હોય. આ સંદર્ભમાં આ દેરાસર સં. ૧૮૨૧ પહેલાંનું હોવાના મતને આધાર મળે છે.

સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે આ દેરાસર ત્રણસો વર્ષ પ્રાચીન હોવાનો મત છે. દેરાસર લાકડાની બાંધણીનું હતું. આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૦૯માં થયો હતો. અને તે સમયે મૂળનાયક શ્રી આદિનાથ ભગવાનની પુનઃપ્રતિષ્ઠા થઈ હતી. પુનઃપ્રતિષ્ઠા પરમ પૂજ્ય આચાર્ય ભગવંત શ્રી સિદ્ધિ સૂરીશ્વરજી મહારાજની (બાપજી મહારાજની) નિશ્રામાં થઈ હતી. અને પ્રતિષ્ઠાનો લાભ બોલી બોલી સંઘનો આદેશ લઈ શેઠ શ્રી બકુભાઈ મણીભાઈએ લીધો હતો. તે સમયથી આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ મહા સુદ ૧૦ ને દિવસે ઊજવાય છે. પરંતુ તે અગાઉ આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ પોષ વદ-૮ના દિવસની હતી. આ અંગેનો ઉલ્લેખ સં. ૧૯૭૯માં પ્રસિદ્ધ થયેલ “શ્રી વિવિધ પૂજા સંગ્રહ” ભા. ૧-૨-૩-૪ ગ્રંથમાં થયેલો છે.

અમારી માન્યતા પ્રમાણે આ પોળનું નામ “ઝાંપડાની પોળ”જ હતું. ખોટો તર્ક કરીને કે ભૂલથી ખોટું અર્થઘટન કરીને ધ્વન્યાત્મક સામ્યને કારણે આ પોળનું નામકરણ “જહાંપનાહની પોળ” થયું હોવાનો સંભવ છે. જે સમયે આ વિસ્તારમાં આગ લાગી હતી ત્યારે એક ઝાંપડા નામની વ્યક્તિનો ઉલ્લેખ થયેલો છે.

‘મિરાતે અહમદી’ના વોલ્યુમ-૨ ખંડ-૩નાં પૃષ્ઠ ૫૫૬થી ૫૫૮માં આગની વિગતો સવિસ્તરણ નોંધવામાં આવી છે, જેમાંનો કેટલોક ભાગ નીચે મુજબ જણાવેલો છે—

“.....અગ્નિની એક જવાળા કાલુપુર બજારના રસ્તા ઉપર આવેલા ધંજી પંચાણ નામના મહોલ્લામાં ચેતી. એ મહોલ્લામાં દિલપસંદ ઊંચાં મકાનો અને ‘જેની પોલાદથી બંધાયેલી દીવાલ હોય’ એવી મનોહર ગગનચુંબી ઇમારતો આવેલી હતી.....

આગને બુઝાવવા તદબીરનાં પાણી છાંટી છાંટી ઘણીયે કોશિશ ને પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યા. પરંતુ ઈશ્વરે ઈચ્છા અનુકૂળ ન હોવાથી કાંઈ ફાયદો થયો નહિ. અને આખો મહોલ્લો જેમાં વસાયેલાં અને ખાલી આટલાં બધાં મકાનો હતાં તે બળી ગયો, અને જાણે ચૂનાની ભટ્ટી હોય તેવો દેખાવા લાગ્યો, ને છેવટે તેની રાખ થઈ ગઈ.....આગ બુઝાયા બાદ બળીદાસ ઝાંપડાના ઘરમાંથી લગભગ હજાર રૂપિયાની કિંમતના તો ખીલા ને બારીના લોખંડના સળિયા નીકળ્યા.”

આદીશ્વર ભગવાનની પરિકર સહિતની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમા આશરે એકવીસ ઈંચ ઊંચાઈની છે. સ્થાનિક મત પ્રમાણે પ્રતિમાજી ખૂબ જ પ્રાચીન છે. દેરાસરમાંની ચાંદીની વિશિષ્ટ કારીગરી ખાસ નોંધપાત્ર છે. ચાંદીનું સુંદર પૂઠિયું, ચાંદીથી મઢેલા ગભારાનાં ત્રણ દ્વાર, ચાંદીના કલાત્મક ખૂણિયાં, નાની મોટી ઊંચાઈના બાજોઠો, ચોવીસી સાથે ચાંદીના અષ્ટાષ્ટક, ચાંદીના ભંડારો નંગ-૨ તથા ચાંદીની દીવી અને તેમનું સ્ટેન્ડ સુંદર કોતરણીવાળાં છે. ચાંદીની આ સઘળી કલા-કારીગરી એ વધુ જૂના સમયની હોવાની પ્રતીતિ કરાવે છે.

ટૂંકમાં, ઉપર જણાવેલ હકીકતોને આધારે અમારી માન્યતા પ્રમાણે આ દેરાસર સં. ૧૮૨૧ પહેલાંનું હોવાનો વિશેષ સંભવ છે. આ અંગે વધુ સંશોધન કરવામાં આવે તો ઘણી નવી વિગતો પ્રકાશમાં આવે તેમ છે.

• • •

મનસુખભાઈની પોળ

નમિનાથ (સં. ૧૬૫૩)

નમિનાથનું આ દેરાસર રાજનગરનાં પ્રાચીન દેરાસરોમાંનું એક છે. આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગર મહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં થયેલો છે. તે સમયે આ સ્થળનો ઉલ્લેખ “ટીંબલા પાડો” તરીકે થયેલો છે. ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયો છે.

“ઉલ્લસઈ સામલ પાસ દેહરઈ ચ્યુઆલીસ મૂરતિ ખરી
તિહા થકી ટીંબલા તણઈ પાડઈ એકવીશમું ભેટુ રુલી.”

સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની

પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“હાજા પટેલની પોળમાં દહેરાં ઝાર્યા સાત
ટીમલા-ધંજી પંચાણની એક એક વિખ્યાત ॥”

સં. ૧૯૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“નેમિ જિનવર રે બ્રહ્મચારી ચેહરો પોલ ટીલબરે દીઠો અભિનવ દેહરો
પટેલ હાજા રે ગાજે નવ શાસન પતિ પોલ મંદિર શાંતિનાથ સુભ મતિ.”

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નમિનાથજીના દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તેમાં મૂળનાયકના લેખનો સં. ૧૬૬૩ દર્શાવવામાં આવ્યો છે. જો કે સં. ૧૬૫૩ના બદલે સં. ૧૬૬૩ શરતચૂકથી છપાયું હોવાનો વિશેષ સંભવ છે.

સં. ૨૦૦૮માં દેરાસરના મેડા ઉપર તથા ભોંયરામાં પ્રતિમાજી છે તેવો પણ ઉલ્લેખ છે. ત્યારબાદ સં. ૨૦૧૦માં જીર્ણોદ્ધાર થયો હોય તે સમયે ભોંયરું બંધ કરી દેવામાં આવ્યું હશે. આ દેરાસરમાં પ્રાચીન લેખ આજે પણ વિદ્યમાન છે, જેનું ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ ઘણું જ મૂલ્ય છે.

ઉપરાંત, સં. ૨૦૧૦માં થયેલા જીર્ણોદ્ધાર સમયે પણ એક મોટો લેખ દેરાસરમાં લગાડવામાં આવ્યો છે. પ્રસ્તુત બંને લેખોના આધારે નિર્ણય થઈ શકે છે કે આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૬૫૩માં થઈ હતી. અને તે સમયે દેરાસર ભોંયરાવાળું હતું. વળી, તે સમયે આ પોળનું નામ “ટીંબલા પાડો” હતું, જે પાછળથી મનસુખભાઈ શેઠની પોળ તરીકે પ્રચલિત થયું છે.

આ દેરાસર પોરવાડ જ્ઞાતીય સંઘવી શેઠ શિવા સોમજીએ પોતાના સ્વદ્રવ્યથી બંધાવ્યું હતું. તથા પરિકર સહિત નમિનાથ ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી.

શિવા સોમજીએ સિદ્ધગિરિજી ઉપર સવા સોમજીના નામથી સુપ્રસિદ્ધ ચૌમુખજીની ટૂંક બંધાવી છે. તેમજ અમદાવાદમાં ધનાસુધારની પોળમાં શ્રી શાંતિનાથ ભગવાનનું, શામળાની પોળમાં શ્રી શામળા પાર્શ્વનાથનું દેરાસર બંધાવ્યું હતું. ઉપરાંત અન્ય સ્થળોએ પણ અનેક જિનમંદિરો બંધાવ્યાં હતાં અને પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી હતી.

સવા સોમજી અંગેની વિશેષ માહિતી “રાજનગરનાં જૈન શ્રેષ્ઠીઓ”નામના પ્રકરણમાં આપવામાં આવી છે.

સં. ૨૦૧૦માં જીર્ણોદ્ધારનું કામ પૂર્ણ થયા બાદ પરમ પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી વિજયોદય સૂરીશ્વરજી તથા તેમના શિષ્ય-પ્રશિષ્યાદિ પરિવાર સહિત પધાર્યા હતાં. અને સર્વ વિધિ-વિધાનો તેઓશ્રીના શુભ હસ્તે થયાં હતાં.

હાલ દેરાસરમાં ઉપર મેડા ઉપર સુમતિનાથ ભગવાન બિરાજમાન છે.

રાજા મહેતાની પોળ તથા લક્ષ્મીનારાયણની પોળનાં દેરાસરો

આદીશ્વર-કુંથુનાથ

(સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

રાજા મહેતાની પોળમાં આવેલી તોડાની પોળમાં આદીશ્વર ભગવાનનું ઘુમ્મટબંધી દેરાસર વિદ્યમાન છે. તથા રાજા મહેતાની પોળમાં આવેલી લક્ષ્મીનારાયણની પોળમાં કુંથુનાથ ભગવાનનું ઘુમ્મટબંધી તથા ભોંયરાવાળું દેરાસર છે. આ બંને દેરાસરોનો ઉલ્લેખ સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગર મહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં આવે છે.

“પાટક રાજા મહિંતઈ એ પહિલું પ્રથમ જિહંદ
ચુપન્ન પ્રતિમા જુહારાઈ આઘા શાંતિ મુણિદ
મૂરતિ આઠ ત્પહાં અભિનવી પાસઈ બીજુ પ્રાસાદ
ચંદ્રપ્રભુ જિનવર વાંદીઈ દીઠઈ જાય વિખવાદ ॥
તિહા પડિમા અઢાવન દેહરાસરિ શ્રી અ શાંતિ
ઉગણા સઠિ પ્રતિમા વલી કીજઈ ધ્યાન એકાંતિ
કુંથપ્રસાદિ મૂરતિ વારુ ચાર તે જાણુ
સંઘવી કાલાની પોલિએ સંભવનાથ વખાણુ ॥”

ઉપર જણાવ્યા મુજબ સં. ૧૬૬૨માં ‘પાટક રાજા મહેતા’ના નામથી ઓળખાતા વિસ્તારમાં કુલ પાંચ દેરાસરો હતાં — આદિનાથ, શાંતિનાથ, ચંદ્રપ્રભુ, શાંતિનાથ, કુંથુનાથ. તે પૈકીમાંનાં આજે પણ આદિનાથ તથા કુંથુનાથનાં દેરાસરો વિદ્યમાન છે.

સં. ૧૮૨૧માં પણ રાજા મહેતાની પોળમાં બે દેરાસરો હતાં. તેવો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થાય છે.

“રાજા મહેતા કાલુ સંઘવી તણી ધનાસુતારની પોલ
દેવલ દોદો નીરખઈ કુણ કરે તસ હોડ ॥”

સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં રાજા મહેતાની પોળમાં કુંથુનાથ, આદીશ્વર ભગવાનનાં દેરાસરોનો ઉલ્લેખ નીચેની પંક્તિઓમાં પ્રાપ્ત થાય છે.

“ઝાંપડા પોલ જૂહારણ કોડ શાંતિ નમુ કર જોડ
રાજા મેતાની પોલ ઉદાર હોય દેહરા સુખ દાતાર
કુંથુનાથ આદિસ્વર તાર બીજો તારક નહીં સંસાર”

સં. ૧૮૬૨માં પ્રગટ થયેલ જૈન ડિરેક્ટરીમાં આ બંને દેરાસરોનો ઉલ્લેખ ઘુમ્મટબંધી દેરાસર તરીકે થયેલો છે.

સં. ૨૦૦૮માં પ્રગટ થયેલ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં પણ આદિનાથ તથા કુંથુનાથનાં

દેરાસરોનો ઉલ્લેખ ઘુમ્મટબંધ દેરાસર તરીકે મળે છે. જો કે સં. ૨૦૦૮માં લક્ષ્મીનારાયણની પોળને એક અલગ વિસ્તાર તરીકે દર્શાવવામાં આવી છે. આદિનાથજીના દેરાસરમાં એક સ્ફટિકની મૂર્તિનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. તથા કુંથુનાથજીના દેરાસરમાં એક સ્ફટિકની મૂર્તિ તથા એક સોનાની મૂર્તિનો ઉલ્લેખ થયો છે.

આ બંને દેરાસર શ્રી સંઘે બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ મળે છે. સં. ૨૦૦૮માં આદિનાથના દેરાસરના વહીવટદાર તરીકે શેઠ હીરાલાલ મોતીલાલનો ઉલ્લેખ મળે છે. અને કુંથુનાથજીના દેરાસરના વહીવટદાર તરીકે વકીલ મણિલાલ મોહનલાલના નામનો ઉલ્લેખ મળે છે.

આદિનાથ ભગવાનની પ્રતિમાની ઊંચાઈ ૨૧ ઈંચની છે અને પન્નાસનસ્થ છે. કુંથુનાથ ભગવાનની પ્રતિમા સુંદર પરિકર સાથે છે અને તેની ઊંચાઈ ૧૮ ઈંચની છે.

પાડા પોળ

નમિનાથ (સં. ૧૮૧૨ પહેલાં)

પાડા પોળના નમિનાથના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૧૨માં રચાયેલી ચૈત્ય પરિપાટીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે. વળી, એમાં પાડાપોળના વિસ્તારને ચંગપોળના નામથી ઓળખાવવામાં આવ્યો છે.

“ચંગ પોલ મેં નેમ સુરંગ મુખ દેખણ અમને ઉમંગ.”

સં. ૧૮૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ “ચંગપોળમાં પાડાપોળ” એ મુજબનો થયેલો છે. તે સમયે આ દેરાસર શિખર વિનાનું હતું. આજે આ દેરાસર શિખરબંધી છે.

૨૧મા તીર્થંકર શ્રી નમિનાથની પરિકર સાથેની પ્રતિમા આશરે એકવીસ ઈંચ ઊંચાઈની છે. દેરાસરમાં સુંદર કોતરણી છે.

ચંગપોળ ચાર રસ્તા

ખાડિયા ચાર રસ્તા

સંભવનાથ (સં. ૧૮૩૭ની આસપાસ)

આ દેરાસર ઘુમ્મટબંધી છે. ચંગપોળના ઉલ્લેખ સાથે સંભવનાથના આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થાય છે. આરસની સુંદર કલાકૃતિવાળું આ દેરાસરનું શિલ્પવિધાન ખૂબ જ નયનરમ્ય લાગે છે.

સં. ૧૮૬૨માં પ્રગટ થયેલ શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન કોન્ફરન્સની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસર

ધુમ્મટબંધી તથા તે સમયે ૨૫ વર્ષ અગાઉ બંધાયા હોવાનો ઉલ્લેખ છે. આ ઉલ્લેખ વધારે શ્રદ્ધેય લાગે છે. એટલે કે આ દેરાસરની સ્થાપના સં. ૧૮૩૭ની આસપાસ થઈ હશે.

• • •

હરિપુરા

વાસુપૂજ્ય (સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

સુમતિનાથ (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

આસારવા-હરિપુરામાં આવેલું આ દેરાસર ધુમ્મટબંધી છે અને ભોંયરાવાળું છે. ભોંયરામાં મૂળનાયક સુમતિનાથ સ્વામી છે. આ સુમતિનાથ સ્વામીના બિંબની પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૬૫૪માં થયાનો મૂર્તિલેખ આજે પણ આ દેરાસરમાં જોવા મળે છે. એટલે સંભવ છે કે આ દેરાસર સં. ૧૬૬૨માં અસ્તિત્વ ધરાવતું હોય. આ દેરાસરની બહાર ખરતરગચ્છના સાધુ ભગવંતોનાં પગલાં પણ છે. સં. ૧૨૦૮ના લેખવાળી કલ્પવૃક્ષ નીચેની વાસુપૂજ્ય સ્વામીની એક પ્રાચીન પ્રતિમા છે.

પ્રાચીન પરંપરાથી ધુળેટીના દિવસે આ દેરાસરમાં હજારો દર્શનાર્થીઓનો જાણે કે મેળો ભરાય છે ! શહેરમાંથી અને શહેર બહારથી આ દિવસે દસથી બાર હજાર દર્શનાર્થીઓ પધારે છે. છેલ્લાં આઠ વર્ષથી તો ધુળેટીના દિવસે ભાતી પણ અપાય છે.

આ દેરાસરમાં સં. ૧૬૮૨નો પણ એક મૂર્તિ લેખ છે. સં. ૧૬૬૨ની લલિતસાગર મહારાજની ચૈત્યપરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નથી. સં. ૧૮૨૧માં રચાયેલી, જ્ઞાનસાગરગણિકૃત ‘તારાયંદ સંઘવી રાસ’ પુસ્તકમાંની અમદાવાદની ચૈત્યપરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ આ પ્રમાણે છે :

“રાજપુરામાં ભેટિયા શ્રી સાંમલો પાસ
હરીપુરો હર્ષે કરી વાસુપૂજ્ય ઉલ્લાસ ॥”

આસારવા-હરિપુરાનો આ વિસ્તાર એક સમયે જૈનોની વસ્તીથી ધમધમતો હતો. આજે એ વિસ્તારમાં જૈનોની વસ્તી ઘણી ઓછી થઈ ગઈ છે.

• • •

રાજપુર

સંભવનાથ (સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ (સં. ૧૮૨૧ પહેલાં)

રાજપુર-ગોમતીપુર વિસ્તારમાં આવેલું આ દેરાસર ગુંબજબંધી અને ભોંયરાવાળું છે. ભોંયરામાં મૂળનાયક ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું ગર્ભગૃહ છે. અને ઉપર ભોંયતળિયે મૂળનાયક સંભવનાથ ભગવાન છે.

આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૮૨૧ની જ્ઞાનસાગરગણિ કૃત “તારાચંદ સંઘવી રાસ” અમદાવાદ ચૈત્ય પરિષાદીમાં નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થયેલો છે.

“રાજપુરમાં ભેટિયા શ્રી સામંલો પાસ

હરીપુરો હર્ષે કરી વાસુપૂજ્ય ઉલ્લાસ ॥”

રાજપુરમાં ચારસો વર્ષ અગાઉ નમિનાથ ભગવાન, શીતલનાથ ભગવાન, આદિનાથ ભગવાન તથા શ્રેયાંસનાથ ભગવાન એમ કુલ ચાર દેરાસરો હતાં. તેમાંના કોઈ મૂળનાયક ભગવાનવાળું દેરાસર આજે હયાત નથી. આજે શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ અને સંભવનાથ ભગવાનનું દેરાસર હયાત છે. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન ભોંયરામાં છે. સંભવ છે કે ચારસો વર્ષ અગાઉ જે શીતલનાથ ભગવાનનો ઉલ્લેખ ભોંયરાવાળા દેરાસર તરીકે પ્રાપ્ત થાય છે. તે જગ્યા પર ત્યારબાદ ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર અસ્તિત્વમાં આવ્યું હોય. તેથી આજે હયાત ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર ઘણું પ્રાચીન હોવાનું માની શકાય છે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધન કરવું જરૂરી છે.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં મૂળનાયક ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથજી પર સં. ૧૬૭૭ના લેખનો ઉલ્લેખ આવે છે. ભોંયરામાં આવેલી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની પ્રતિમાનું શિલ્પ કલાકૃતિનો એક ઉત્તમ નમૂનો છે. ભોંયરામાં શેઠ-શેઠાણીની મૂર્તિ છે. દેરાસરમાં થાંભલા પર દેવકુલિકા બનાવેલ છે. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાનનાં પ્રતિમાજી ખૂબ જ અલૌકિક તથા ચમત્કારિક છે. આ વિસ્તારમાં આજે જૈનોનાં ફક્ત ચાર જ ઘર છે. છતાં, શ્રી વિજયચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રત્યે ખૂબ જ આસ્થા, અને શ્રદ્ધા પ્રવર્તતી હોવાથી દર્શનાર્થીઓની સંખ્યા ઘણી છે. દર રવિવારે આશરે ૪૦૦થી ૫૦૦ શ્રાવક-શ્રાવિકાઓ દર્શનાર્થે આવે છે.

• • •

નરોડા

ગોડી પાર્શ્વનાથ (સં. ૧૬૬૨ પહેલાં)

ગોડી પાર્શ્વનાથનું આ દેરાસર આજે શિખરબંધી છે. આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૬૬૨માં ભોંયરાવાળા દેરાસર તરીકે થયેલો હતો. તે સમયે ભોંયરામાં ધરણેન્દ્ર અને

પદ્માવતી પ્રતિષ્ઠિત થયેલાં હતાં.

લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબની પંક્તિઓમાં થાય છે.

“નલોડઈ પાસ જિન ધરણ પઉમાવઈ યુક્ત
ભુઈરઈ ત્રણિ પડિમા ભાવ ધરુ ભલ ભક્તિ ॥”

સં. ૧૮૨૧માં સુરતથી ગોડી પાર્શ્વનાથનો સંઘ નીકળ્યો હતો. આ સંઘે વિવિધ જૈન તીર્થો અને મોટાં નગરોની યાત્રા કરી હતી. સંઘે સં. ૧૮૨૧ના માગશર વદ-૨ના દિવસે સુરતથી નીકળી રાજનગરનાં દેરાસરોની યાત્રા કર્યા બાદ નરોડાની પણ યાત્રા કરી હતી. તે સમયે ‘નરુડુ’ (શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ દે. ૧) ની યાત્રા કરી હતી. એ મુજબનો ઉલ્લેખ “જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ” ભા. ૪ પૃ. ૮૬ પર ત્રિપુટી મહારાજે કર્યો છે. એટલે કે આ દેરાસરનો સં. ૧૬૬૨માં ઉલ્લેખ થયા પછી સં. ૧૮૨૧માં પણ તેનો ઉલ્લેખ થાય છે. આજે દેરાસરની એક તરફ નાગેશ્વર પાર્શ્વનાથ તથા બીજી તરફ ઘંટાકર્ણ મહાવીર તથા આગત-અનાગત ચોવીસી છે. આ દેરાસરમાં પ્રતિષ્ઠિત પદ્માવતી માતાની પ્રતિમાનું સત ખૂબ જ મનાય છે. અને તે કારણે આ દેરાસરમાં દર્શનાર્થીઓની સંખ્યા હંમેશાં ખૂબ જ મોટી રહે છે. આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર હરકુંવર શેઠાણીએ કરાવ્યાની નોંધ છે.

• • •

જમાલપુર ટોકરશાની પોળ-(પ્રેરણા તીર્થ)

ગોડીજી પાર્શ્વનાથ (૪૦૦ વર્ષ જૂનું)

જમાલપુર-ટોકશાની પોળમાં ગોડીજી પાર્શ્વનાથનું જૈન દેરાસર આશરે ૪૦૦ વર્ષ જૂનું છે. લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં જમાલપુરમાં ત્રણ દેરાસરોમાં સંયુક્ત જિનાલયનો ઉલ્લેખ જોવા મળે છે. જેમાં સુમતિનાથ, આદિનાથ તથા શાંતિનાથ ભગવાનનાં ચૈત્યોનો ઉલ્લેખ છે.

“જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસર બંધાવનારના નામના ઉલ્લેખમાં નગરશેઠ મણિભાઈ પ્રેમાભાઈના નામનો ઉલ્લેખ આવે છે. એટલે કે આ દેરાસર નગરશેઠ કુટુંબની પરંપરામાં કોઈએ બંધાવ્યું છે.

ઈ. સં. ૧૯૦૭માં (સં. ૧૯૬૩માં) શ્વેતાંબર જૈન કોન્ફરન્સના દ્વારા તૈયાર થયેલી દેરાસરોની ડિરેક્ટરીમાં આ દેરાસર બંધાવનારનું શેઠ પ્રેમાભાઈ હેમાભાઈ એવો ઉલ્લેખ છે. દેરાસર ધાબાબધી હતું. આ દેરાસરમાં પ્રતિષ્ઠિત થયેલી પ્રતિમાજીઓ ખૂબ જ પ્રાચીન છે. તે સમયે નગરશેઠે રૂા. ૫૦,૦૦૦/૦૦ના ખર્ચે ત્રણ મજલાવાળું આ સુંદર જૈન મંદિર બંધાવ્યું. અને તેમાં સંપ્રતિ મહારાજાના વખતની ભરાવેલી એકાવન સુંદર પ્રતિમાજીની પ્રતિષ્ઠા કરાવેલી. વર્ષો જતાં ‘રાજ્યના સત્તાધીશો બદલાયા તે મુજબ દેરાસરને ચારે બાજુથી મજબૂત કોટથી સુરક્ષિત કરવામાં આવ્યું હતું.

સમય પસાર થતાં થતાં આ વિસ્તારમાં જૈનો-હિંદુઓની વસ્તી ખૂબ જ ઓછી થવા લાગી. શહેરમાં આ દેરાસર સુરક્ષિત રહી શક્યું, પણ ઈ. સં. ૧૯૮૩ની શરૂઆતમાં (સં. ૨૦૪૮) સમગ્ર શહેરમાં કોમી તંગદિલી વધી ત્યારે દેરાસરની અસલામતી સર્જતા ખૂબ જ ખેદની લાગણી સાથે-પ્રભુની મંજૂરી સાથે દેરાસરમાં બિરાજમાન સમગ્ર પરિવારને તા. ૧૫-૧-૧૯૮૩ના રોજ સ્થળાંતર કરીને શહેરની બહારના શાંત વિસ્તાર તથા જૈન સમાજની ખૂબ જ વસ્તીવાળા સમુદાયમાં લાવીને બિરાજમાન કરવામાં આવ્યા છે.

આજે જમાલપુર ટોકરશાની પોળના એ દેરાસરની તમામ પ્રતિમાઓ નવા વિક્સેલા સેટેલાઈટ રોડ ઉપર 'પ્રેરણાતીર્થ જૈન દેરાસર'માં સ્થળાંતર કરવામાં આવી છે. પ્રેરણા તીર્થ શ્વેતાંબર મૂ. પૂ. જૈન સંઘ ખૂબ જ ઉત્સાહપૂર્વક એક વિશાળ ભવ્ય જિનાલય બાંધવાનું આયોજન કરી રહ્યો છે.

• • •

ધરણીધર

શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ (સં. ૨૦૩૮)

પાલડી વિસ્તારમાં ધરણીધરના દેરાસર તરીકે પ્રચલિત થયેલું મૂળનાયક શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું આ દહેરાસર શિખરબંધી છે.

આ દેરાસરમાં એક તરફ ઘંટાકર્ણની દેવકુલિકા છે. તો બીજી તરફ પદ્માવતી માતાની દેવકુલિકા છે. શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથના આ દેરાસરની પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૩૮ ફાગણ સુદ ત્રીજના દિવસે થઈ હતી. પં. પૂ. આ. ભગવંત શ્રીમદ્ કેલાસસાગરસૂરીશ્વરજી તથા આ. ભગવંત શ્રીમદ્ સુબોધસાગરસૂરીશ્વરજી મહારાજસાહેબની નિશ્રામાં પ્રતિષ્ઠા થઈ હતી.

મૂળનાયક શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિમા એકત્રીસ ઈંચનાં છે. ઉપરાંત, આદીશ્વર, મહાવીર સ્વામી, શીતલનાથ તથા શાંતિનાથ ભગવાનની પ્રતિમાઓ પણ બિરાજમાન છે. શ્રી ઘંટાકર્ણ મહાવીર દેવની પ્રતિષ્ઠા તથા શ્રી પદ્માવતી માતાજીની પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૩૮ના ફાગણ સુદ ત્રીજને શુક્રવારે-(તા. ૧૭/૩/૧૯૮૩) થઈ હતી.

મૂળનાયક શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાનના દેરાસરનો વહીવટ શ્રી પ્રેમવર્ધક જૈન શ્વે. મૂ. સંઘ દ્વારા થાય છે, જ્યારે ઘંટાકર્ણ મહાવીર દેવનું એક અલગ ટ્રસ્ટ છે, જે ટ્રસ્ટનું નામ શ્રી પ્રેમવર્ધક ઘંટાકર્ણ મહાવીર દેવ ટ્રસ્ટ છે. શ્રી પદ્માવતી માતાજીનું પણ અલગ ટ્રસ્ટ છે, જેનું નામ શ્રી પ્રેમવર્ધક પદ્માવતી માતાજી ટ્રસ્ટ છે. આ ત્રણેય ટ્રસ્ટોનો વહીવટ શ્રી પ્રેમવર્ધક જૈન શ્વે. મૂ. સંઘ કરે છે.

આ દેરાસરમાં રોજ સેવા-પૂજાનો લાભ લેનારની સંખ્યા પાંચસોથી પણ વધુ છે. જ્યારે રવિવાર, બેસતો મહિનો કે પૂનમને દિવસે લાભ લેનારની સંખ્યા એક હજાર સુધીની થઈ જાય છે. દર્શન કરવા આવનારની સંખ્યા ખૂબ મોટી છે. આ દેરાસરનું મહત્ત્વ રાજનગરના જૈન

શ્રાવકોમાં ઉત્તરોત્તર વધવા જ માંડ્યું છે. રવિવાર, બેસતો મહિનો, પૂનમનો દિવસ કે અન્ય તહેવારોના દિવસે આ દેરાસર આગળ શ્રાવકોનો જાણે મેળો ભરાય છે !

• • •

નાની વાસણ શેરી

સરસપુર

સુમતિનાથ (સં. ૧૯૭૯ પહેલાં)

સરસપુર વિસ્તાર જૈન શાસનની પ્રવૃત્તિઓનો ખૂબ જ પ્રાચીન વિસ્તાર છે. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ બંધાવેલા અને માત્ર બે દસકામાં જ નષ્ટ કરવામાં આવેલું શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર એક સમયે સરસપુર વિસ્તારમાં જ વિદ્યમાન હતું. સરસપુરમાં અને તેની આજુબાજુના વિસ્તારોમાં ઘણાં જૈન દેરાસરો હતાં જે નષ્ટ થઈ ગયાં છે.

સરસપુર રાજનગરના પ્રવેશ માટેનું મુખ્ય મથક હતું — મુખ્ય પરું હતું. રાજનગરમાં સુરત વગેરે સ્થળોએથી આવતા સંઘો એ જમાનામાં ધોતાનો મુકામ સરસપુરમાં રાખતા હતા. સરસપુરમાં સંઘને રહેવા માટેની વ્યવસ્થા થતી હતી.

સં. ૧૮૨૧માં સુરતથી આવેલા એક સંઘે સરસપુરમાં દસ દિવસ માટે મુકામ કર્યો હતો. અને તે મુકામ દરમિયાન રાજનગરનાં દેરાસરોમાં ભક્તિ-આરાધના કર્યા હતા.

આજે વિદ્યમાન શ્રી સુમતિનાથજીનું જૈન દેરાસર અમારી માન્યતા મુજબ ઘણું પ્રાચીન હોવાનો સંભવ છે. સં. ૧૯૭૯માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. અને તે સમયે આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ મહા વદ-૪ દર્શાવવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ આ દેરાસરનો સં. ૧૯૮૭માં જીર્ણોદ્ધાર થયેલો છે. અને તે સમયથી આ દેરાસરની વર્ષગાંઠ મહા સુદ-૧૦ ને દિવસે ઊજવવામાં આવે છે.

સં. ૨૦૦૯માં “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ ધાબાબંધી દેરાસર તરીકે થયેલો છે. તે સમયે આ દેરાસર શ્રી સંઘે બંધાવ્યાનો ઉલ્લેખ છે. અને સ્થાપનાનો સંવત ૧૯૮૭-મહાસુદ-૧૦ દર્શાવવામાં આવેલ છે. પરંતુ, ઉપર જણાવ્યા મુજબ આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૯૭૯માં થયેલો જ છે, જેથી આ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૯૮૭માં થયેલો હોવો જોઈએ. સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે પણ આ દેરાસર અતિ પ્રાચીન ગણવામાં આવે છે.

મૂળનાયક સુમતિનાથ ભગવાનની પદ્માસનસ્થ પ્રતિમાજી પંદર ઈંચ ઊંચાઈનાં છે. પ્રતિમાજી ખૂબ જ ચમત્કારિક છે, અને તે કારણે દિવસે દિવસે તેનો મહિમા વધતો જ જાય છે.

આ દેરાસરનો સમય જ્યાં સુધી અન્ય પુરાવાઓ પ્રાપ્ત ન થાય ત્યાં સુધી સં. ૧૯૭૯ પહેલાંનો નક્કી કરી શકાય. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાથી આ દેરાસરની સ્થાપનાના સમય અંગે નવો પ્રકાશ પ્રાપ્ત થવાનો ખૂબ જ સંભવ છે.

• • •

રાજનગરનાં નષ્ટ થઈ
ગયેલાં ચૈત્યો

રાજનગરનાં નષ્ટ થઈ ગયેલાં ચૈત્યો

રાજનગરમાં આશરે ચારસો વર્ષ પહેલાં અનેક જૈન દેરાસરો વિદ્યમાન હતાં. અમદાવાદ માટે જૈન સાહિત્ય પરંપરામાં ‘રાજનગર’ નામ વિશેષ પ્રચલિત છે. અગાઉ આશાપલ્લી ત્યારબાદ કર્ણાવતી અને ત્યારબાદ અમદાવાદના નામે પણ રાજનગર ઓળખાય છે. રાજનગરમાં તથા તેની આસપાસનાં પરાંઓમાં ૪૦૦ વર્ષ અગાઉ અનેક જૈનમંદિરો વિદ્યમાન હતાં.

આશાપલ્લી નગરી આજના જમાલપુર દરવાજા બહાર કેલિકો મિલના પાછળના ભાગના વિસ્તારથી શરૂ થઈને બહેરામપુરા, કાંકરિયા, મણિનગર, વટવા, ઈસનપુર, શાહઆલમ, નવાગામ વગેરે વિસ્તારોમાં વિસ્તરેલી હતી. જો કે તે વિસ્તારો તે સમયે બીજા નામથી પ્રચલિત હતા. ત્યાં જૈનોની વસ્તી ઘણી હતી અને તે વિસ્તારોમાં ભાભા પાર્શ્વનાથનું ભવ્ય બાવન જિનાલય, ૭૨ જિનાલયવાળો અરિષ્ટનેમિપ્રસાદ વગેરે મોટા ભવ્ય જૈન મંદિરો વિદ્યમાન હતાં.

ત્યારબાદ પણ અમદાવાદના ઘણા પરા વિસ્તારોમાં જૈનોની વસ્તી કેન્દ્રિત થઈ હતી. અમદાવાદનો સરસપુરનો વિસ્તાર એક સમયે જૈનોની વસ્તીથી ધબકતો હતો. ઉપરાંત, આજે પ્રસિદ્ધ ગોમતીપુર, રાજપુર, અમરાઈવાડી, અસારવા, જહાંગીરપુરા વગેરે વિસ્તારો પણ જૈનોની વસ્તીથી ધબકતા હતા. જો કે તે સમયે આ વિસ્તારો અન્ય નામથી પ્રચલિત હતા.

નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ સં. ૧૬૮૨માં સરસપુરમાં શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું ભવ્ય બાવન જિનાલય બનાવડાવ્યું હતું. તે અગાઉ પણ રાજનગરમાં અને તેની આસપાસનાં પરાંઓમાં અનેક જૈન દેરાસરો વિદ્યમાન હતાં જ.

આશાપલ્લી રાજ્યનો સમય કર્ણાવતી રાજ્યનો સમય તથા અમદાવાદ શહેર વસાવવામાં આવ્યું ત્યારબાદ બાદશાહી અમલનો સમય અને મુગલ રાજ્યનો અકબર અને જહાંગીરના રાજ્ય અમલ દરમ્યાનનો સમય-એ જૈન શાસનના પ્રભાવને માટે સાનુકૂળ સમય હતો. જો કે અમદાવાદ શહેરની સ્થાપના થયા બાદ જૂની આશાપલ્લી નગરી અને કર્ણાવતી નગરીનાં ઘણાં જૈન મંદિરોનો નાશ કરવામાં આવ્યો હતો. અને એ જૈન મંદિરોના પથ્થરોનો ઉપયોગ બાદશાહી અમલ દરમ્યાનની શરૂઆતમાં બંધાયેલી મસ્જિદો તથા અન્ય સ્થાપત્યોમાં કરવામાં આવ્યો, તેવા

અસંખ્ય ઉલ્લેખો ઇતિહાસના ગ્રંથોમાં મળી આવે છે.

સં. ૧૬૬૨માં અમદાવાદમાં અનેક જૈન મંદિરો વિદ્યમાન હતાં. જેમની સ્થાપના એ અગાઉના બે સૈકા દરમ્યાન થયાના ઉલ્લેખો મળે છે. આ અંગેના આધારભૂત પ્રમાણ સં. ૧૬૬૨માં રચાયેલી લલિતસાગરમહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં પ્રાપ્ત થાય છે. આ ચૈત્ય પરિપાટીમાં સ્થળની દૃષ્ટિએ બે સ્પષ્ટ વિભાગો પાડવામાં આવ્યા છે.

૧. શહેરની અંદર આવેલાં દેરાસરો

૨. શહેરની બહાર તથા શહેરની આસપાસના પરામાં આવેલાં દેરાસરો.

શહેર બહાર પરામાં આવેલાં દેરાસરોમાંનાં મોટા ભાગનાં જૈન દેરાસરો નષ્ટ થઈ ગયાં. જ્યારે શહેરની અંદર આવેલાં દેરાસરોમાંનાં મોટા ભાગનાં દેરાસરો આજે વિદ્યમાન છે.

અમદાવાદમાં મુગલ રાજ્ય અમલ દરમ્યાન ઔરંગઝેબે જ્યારે પ્રવેશ કર્યો ત્યારબાદ અનેક જૈન મંદિરો તોડી નાંખવામાં આવ્યાં. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ સં. ૧૬૮૨માં બંધાવેલું સરસપુરનું શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર માત્ર વીસ જ વર્ષમાં ઔરંગઝેબ દ્વારા ખૂબ જ ફૂર રીતે તોડી નાંખવામાં આવ્યું હતું. તે સમયે પરાવિસ્તારનાં પણ કેટલાંક જૈનમંદિરો તૂટી ગયાં હશે.

અમદાવાદના ત્યારપછીના રાજ્યકર્તાઓએ પણ કોટવિસ્તારનું બહારનાં આક્રમણોથી રક્ષણ કર્યું. પરંતુ, પરાંઓની સલામતીની તેઓએ પૂરતી વ્યવસ્થા કરી નહીં કે કરી શક્યા નહીં. તેના પરિણામે તે વિસ્તારોમાં અનેક બાહ્ય હુમલાઓ થયા, વસતિ વેરવિખેર થઈ ગઈ અને ક્રમશઃ ઘણી જ ઓછી થઈ ગઈ. એ વિસ્તારમાં ધંધા-રોજગાર ભાંગી પડ્યા. બાહ્ય હુમલાઓને કારણે મોટા ભાગનાં જિનાલયો નષ્ટ થઈ ગયાં. તે સમયે પરાંઓમાં વસવાટ કરતા જૈન કુટુંબોની મોટા ભાગની વસતિ ત્યાંથી થોડાક માઈલના અંતરમાં નાના-નાના કસબાઓ અને ગામોમાં સ્થળાંતર કરી ગઈ અથવા તો અન્ય બીજાં વધુ સલામત સ્થળોએ સ્થળાંતર કર્યું. જ્યારે કેટલીક વસતિ શહેરના કોટવિસ્તારમાં સ્થાયી થઈ. આમ, તે સમયે શહેરના પૂર્વ વિસ્તારોમાં જૈનોની વસ્તી નહિવત્ રહી.

રાજનગરની આસપાસનાં પરાંઓમાંનાં નષ્ટ થયેલાં ભવ્ય જિનાલયોની યાદી મુખ્યત્વે આ પ્રમાણે છે.

વિસ્તારનું નામ

દેરાસર

૧. અસાઉલિ/આશાવલ/આશાપલ્લી

મુનિસુવ્રત સ્વામી, શાંતિનાથ, ભાભા-પાર્શ્વનાથ, આદિનાથ, આદિનાથ

૨. ઇલંપુરિ/ઇલમપુરિ/અલીમપુર

શાંતિનાથ, અજિતનાથ, ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ

૩. જઈપુરિ/જતિપુરિ/જેતલપુર	આદિનાથ, શાંતિનાથ, આદિનાથ
૪. નવાપુરા	સુમતિનાથ
૫. રાજપુર/રાજપરા	નમિનાથ, શીતલનાથ, આદિનાથ, મહાવીર સ્વામી
૬. પ્રેમાપુર	સંભવનાથ
૭. રૂપપરી/રૂપાપુર	શાંતિનાથ
૮. બીબીપુર	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ, અમીયઝરા પાર્શ્વનાથ, દાદાનાં પગલાં, નમિનાથ
૯. સિકંદરપુર/શકંદરપુર	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ, શાંતિનાથ
૧૦. હેબતપુર/હેબદપુર/હબદિપુર	ચંદ્રપ્રભુ
૧૧. અહમદપુર/અકમીપુર	આદિનાથ (બાવન જિનાલય)
૧૨. નિઝામપુર	ચંદ્રપ્રભુ, શીતલનાથ, ધર્મનાથ
૧૩. રક્તપુર	શાંતિનાથ
૧૪. બાધીનપુર	ધર્મનાથ
૧૫. વાડજ	શાંતિનાથ
૧૬. કાસમપુર	મહાવીર સ્વામી
૧૭. ઉસ્માનપુરા	શાંતિનાથ
૧૮. વજીરપુર	વિમલનાથ, પાર્શ્વનાથ
૧૯. કોચરબ	આદિનાથ
૨૦. શેખપુર	શાંતિનાથ
૨૧. માદલપુર	આદિનાથ

ઉપર જણાવેલા પરાંઓમાં એક સમયે વિદ્યમાન એવાં ભવ્ય જિનાલયો નષ્ટ થઈ ગયાં ! આ પરાં વિસ્તારો ચોક્કસ કયા સ્થળે આવેલા હતા અને તે સમયે એ વિસ્તારોમાં જૈનશાસનનો પ્રભાવ કેવો હતો તે જાણવું પણ રસપ્રદ થઈ પડે તેમ છે.

અસાઉલિ/આશાવલ/આશાપલ્લી

અસાઉલિ એટલે કે આશાવલમાં જૈનોની ઘણી વસ્તી હતી. આશાવલમાં ઘણાં પરાં પણ હતાં. જૂની આશાવલી નગરી મુસ્લિમકાળ દરમ્યાન ધીમે ધીમે નષ્ટ થતી ગઈ. અને ‘આશાવલ’ એ નગરીના સ્વરૂપને બદલે સંકોચાઈને એક પરું બની ગયું. અમદાવાદ શહેરની સ્થાપના થયા બાદ પણ આશાવલનો ઉલ્લેખ શહેર તરીકેય સાથે સાથે થતો જોવા મળે છે. સમય જતાં ધીમે ધીમે એક વિસ્તાર તરીકે તેનો ઉલ્લેખ જૈન સાહિત્યમાં અનેક સ્થળોએ જોવા મળે છે. આશાવલ અમદાવાદ પહેલાંનું શહેર અને પાછળથી એક મોટા પરાં તરીકે તેની ગણના થતી હોવા છતાં હાલ એની કોઈ નિશાની રહી નથી ! મરાઠા સાથેની લડાઈમાં તે ઉજ્જડ થઈ ગયું હતું એમ ‘મિરાતે અહમદી’માં જણાવવામાં આવ્યું છે. આશાવલ આજના અસારવાની જગ્યાએ નહીં, પરંતુ જમાલપુર દરવાજા બહાર હાલ જ્યાં કેલિકો મિલ છે, તે જગ્યા પર અને તેની આસપાસના વિસ્તારમાં વિકસેલું હતું તે મુજબનો મત પ્રસ્થાપિત થયેલો છે. આ આશાપલ્લી/આશાવલી/અસાઉલિનો ઉલ્લેખ ૧૨મા સૈકાથી મળે છે. પાછળથી તે હાલના અમદાવાદનું એક પરું થઈ ગયું ત્યારે જમાલપુર દરવાજા બહાર નદી કિનારે કેલિકો મિલ છે, તેની પાસે અસ્તિત્વ ધરાવતું હતું. એવો ઉલ્લેખ ‘મિરાતે અહમદી’ તથા અન્ય ઇતિહાસ ગ્રંથો પરથી જણાય છે. આશાપલ્લીમાં જૈનોની ઘણી વસ્તી હશે. ‘તીર્થ ભાસ છત્રીસી’ ગ્રંથમાં અસાઉલિના ભાભા પાર્શ્વનાથનો ઉલ્લેખ ખૂબ જ સ્પષ્ટ રીતે શ્રી સમયસુંદર ઉપાધ્યાય મહારાજ કરે છે.

“ભાભઉ પારસનાથ મઈ ભેટ્યો, આસાઉલિ માહિ આજ રે,
દુખદોહગ દૂરિ ગયા સગલા, સીધા વંછિત કાજ રે.
શ્રાવક પૂજા સનાત્ર કરઈ સપૂરવ ઝાલ પખાજ રે,
સમયસુંદર કહઈ હું સેવક તોરઉ, તું મેરે સિરતાજ રે.”

આશાવલની છેક પાસે અમદાવાદ વસાવ્યાનો ઉલ્લેખ ‘મિરાતે સિકંદરી’માં પણ છે. અમદાવાદ વસ્યા પછીથી આશાવલની પડતી થવા માંડી. આશાવલનો નાશ અમદાવાદ ઉપરના વારંવારના હુમલાથી થયો છે. અને એથી જ દક્ષિણનાં પરાં પણ ઉજ્જડ થયાં છે. સં. ૧૧૫૨-૧૨૦૮ દરમ્યાન આશાપલ્લીમાં ‘શાન્તૂવિહાર’ અને ‘ઉદયનવિહાર’ બંધાયા હતાં. ઉદયનમંત્રીએ આશાપલ્લી-કર્ણાવતીમાં ભૂત-વર્તમાન અને ભવિષ્ય ત્રણેય કાળના ચોવીસ તીર્થંકરોથી સુશોભિત ‘શ્રી ઉદયન વિહાર’ બંધાવ્યો હતો. સં. ૧૨૪૪ની આસપાસ શ્રી જિનપતિસૂરિ સંઘ સાથે આશાપલ્લી પહોંચ્યાં હતા તેવો ઉલ્લેખ પણ પ્રાપ્ત થાય છે. સં. ૧૪૫૮ દરમ્યાન જિનભદ્રસૂરિએ આશાપલ્લી-કર્ણાવતીમાં એક ગ્રંથભંડાર સ્થાપ્યો હતો. સં. ૧૫૨૨ની આસપાસ ગચ્છનાયક આ. શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિ આશાપલ્લીમાં જૂઠા મઉઠાના ઉત્સવમાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. આમ જૈન સાહિત્યમાં આશાપલ્લીનો ઉલ્લેખ ૧૨મા સૈકાથી ૧૬મા સૈકા દરમ્યાન અનેક ગ્રંથોમાં મળે છે. લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં દર્શાવ્યા મુજબ સં. ૧૬૬૨ દરમ્યાન આશાપલ્લીમાં ભાભા પાર્શ્વનાથનું જિનાલય, શાંતિનાથ ભગવાનનું જિનાલય તથા આદિનાથ ભગવાનનાં બે જિનાલય-

એમ કુલ ચાર જિનાલયોનો ઉલ્લેખ થયેલો છે. ‘અરિષ્ઠ નેમિ પ્રાસાદ’નો ઉલ્લેખ તે અગાઉ આશરે ૧૩મા સૈકા દરમ્યાન પ્રાપ્ત થાય છે. આમ, જૈનશાસનનો તે વિસ્તારમાં એક ભવ્ય ભૂતકાળ પ્રવર્તમાન હતો.^૧

• • •

ઈલંપુરિ/ઈલમપુરિ/અલીમપુર

ઈલંપુર અથવા અલીમપુર એક સમૃદ્ધ પરું હતું. ખુદાવંદખા મલિક અલીમ નામના અમીરે રસૂલાબાદ (શાહઆલમ) પાસે આ પરું વસાવ્યું હતું. અલીમનો અર્થ જ્ઞાની થાય છે. આ અલીમપુર અથવા ઈલમપુરમાં મરાઠા રાજ્યકાળ સુધી વસ્તી હતી. હાલ નવા પરાના નામે જે વિસ્તાર જાણીતો છે ત્યાં બહુચરાજીની પશ્ચિમે ઈલમપુરની હદ શરૂ થતી હતી.

ત્યાં શાંતિનાથ, અજિતનાથ તથા શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનાં દેરાસરો હતાં.

આ પરાંનો જૈન કાવ્યોમાં ઉલ્લેખ આવે છે અને આશાવલ્લી સાથે જ એનો ઉલ્લેખ થતો રહ્યો છે. જૈનોની વસતિ આ પરાંમાં અને તેની આસપાસ ઘણી હશે તેમ માનવાને પૂરતા પુરાવાઓ પ્રાપ્ત થાય છે. ‘વિજયસિંહસૂરિ નિર્વાણ રાસ’માં નીચે મુજબ આ પરાં વિશે ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે.

“ગુરુ બોલાવી આવીઓજી, અસાવલીપુર માંહી,
ઈલમપુર માંહિ આવીયાજી, આણી અધિક ઉત્સાહ
નવાપુરઈ પધારીઓ, શ્રી તપાગચ્છ સુરતાણ રે.”^૨

• • •

જઈપુરિ/જતિપુરિ/જેતલપુર

અમદાવાદથી સાત કોશ દૂર આવેલાં (આશરે દસ માઈલ દૂર) જેતલપુરનું નામ અગાઉ જતિપુર હતું. અમદાવાદ શહેરના ફોજદારી તાબાનાં સત્તર નાકાં હતાં, જેમાં અમદાવાદની દક્ષિણે વટવા, શાહવાડી, અસલાલી, બારેજા તેમ જ જેતલપુરનો પણ સમાવેશ થતો હતો. આ વિસ્તારમાં મુસ્લિમો અને મરાઠાઓ વચ્ચે યુદ્ધના પ્રસંગો વારંવાર બન્યા હતા અને મુસ્લિમો પાસેથી આ વિસ્તાર પણ મરાઠાઓના કબજામાં આવ્યો હતો. લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિપાટીમાં જઈપુરિના આદિનાથ તથા શાંતિનાથના જિનાલયનો ઉલ્લેખ જે ક્રમમાં થયો છે તે ક્રમ નીચે મુજબ છે.

અસાઉલિ → ઈલંપુરિ → જઈપુરિ → નવાપુરા

આ જે ક્રમ છે તે પણ જતિપુરિ કે જેતલપુરના વિસ્તારની વધુ નજીક હોવાનો નિર્દેશ

કરે છે. ટૂંકમાં, અમારી માન્યતા પ્રમાણે જતિપુર એ જઈપુરિના નામથી ઓળખાતી હશે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

જઈપુરિમાં આદિનાથ ભગવાનના બે અને શાંતિનાથ ભગવાનનું એક જિનાલય — એમ કુલ ત્રણ જિનાલય હતાં.

જેતલપુર ગામ પાસે એક સુંદર મોટું તળાવ અને એક ખંડેર થયેલો કિલ્લો આજે પણ હયાત છે. તળાવની પાસે જીતબાગ નામે એક સુંદર વિશાળ બગીચો હતો.^૩

• • •

નવાપુરા

નવાપુરા અમદાવાદ શહેરની બહાર શાહઆલમના રોજ તરફ હતું. તેનું બીજું નામ ‘નવીન પુર’ મળે છે.

નવાપુરામાં / સુમતિનાથ ભગવાનનું દેરાસર હતું.

તપાગચ્છીય ૬૧મા આચાર્ય વિજયસિંહસૂરિનું સં. ૧૭૦૮ના અષાઢ સુદિ ૨ના રોજ અમદાવાદના નવીનપુરમાં (નવા પુરમાં) સ્વર્ગગમન થયું હતું. ‘વિજયસિંહ સૂરિ નિર્વાણ રાસ’માં નવાપુરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ મળે છે.

“નવાપુરઈ પધારીઓ, શ્રી તપાગચ્છ સુરતાણ રે.”^૪

• • •

રાજપુર/રાજપરા

રાજપુરમાં આશરે ચારસો વર્ષ અગાઉ પણ ચાર દેરાસરો હતાં. નમિનાથ, શીતલનાથ, આદિનાથ તથા મહાવીર સ્વામી ભગવાનનાં દેરાસરો હતાં. તેમાં શીતલનાથ ભગવાન ભોંયરાવાળા દેરાસરમાં હતા.

રાજપરામાં જૈનોની ઘણી વસ્તી હતી. સં. ૧૬૦૮માં તપાગચ્છીય આચાર્ય શ્રીમદ્ સોમવિમલસૂરીશ્વરજી મહારાજે રાજપુરમાં ચાતુર્માસ સ્થિરતા કરી હતી. આચાર્ય સોમવિમલસૂરિએ સં. ૧૬૩૩માં અમદાવાદના રાજપરામાં ‘શુલ્લક કુમાર રાસ’ ગ્રંથની રચના કરી હતી.

“તિહાં પુર છઈ પવિત્ર અનેક, સિર રાજપુર સુવિવેક,
તિહાં રચીઉ રાસ રસાલ, જે ગાતાં સુખ વિશાલ.”

સં. ૧૬૬૨માં જે ચાર દેરાસરોનો ઉલ્લેખ મળે છે. તેમાંનાં કોઈ મૂળનાયક ભગવાનવાળું દેરાસર આજે હયાત નથી. આજે શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ અને સંભવનાથનું દેરાસર વિદ્યમાન છે. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભોંયરામાં છે. સંભવ છે કે ચારસો વર્ષ અગાઉ જે શીતલનાથ ભગવાનનો ઉલ્લેખ ભોંયરાવાળા દેરાસરમાં પ્રાપ્ત થાય છે તે જગ્યા પર ત્યારબાદ ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર અસ્તિત્વમાં આવ્યું હોય. સં. ૧૮૨૧માં પાર્શ્વનાથના દેરાસરનો ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે તેથી આજે વિદ્યમાન ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર ઘણું પ્રાચીન હોવાનું માની શકાય છે. આ અંગે વધુ સંશોધન કરવું જરૂરી છે.”

• • •

પ્રેમાપુર

ગોમતીપુરના ઓવરબ્રિજ પાસે પ્રેમાપુરી માતાનું મંદિર છે. ત્યાં આ પ્રેમાપુર હતું. ‘મિરાતે અહમદી’ ગ્રંથમાં અમદાવાદનાં પરાંઓ વિશેની નોંધમાં આ પ્રેમાપુર માટે ‘પરમાપુર’ એવો ઉલ્લેખ મળે છે.

પ્રેમાપુરમાં સંભવનાથ(મહાવીર સ્વામી ?)નું દેરાસર હતું. સં. ૧૬૬૨માં આ દેરાસરનો ઉલ્લેખ મળે છે.

ત્યારબાદ પ્રાપ્ત થતા ઉલ્લેખો દર્શાવે છે તેમ સં. ૧૭૪૪માં પ્રેમાપુરમાં જૈનોની ઘણી વસ્તી હતી. સં. ૧૭૪૪માં શ્રી વૃદ્ધિવિજયગણિ શ્રી વિજયપ્રભસૂરિના આદેશથી પ્રેમાપુરમાં ચોમાસું કરવા પધાર્યા હતા. તે સમયે આબુ પર્વત પાસેના એક ગામનો વતની ખેમચંદ કે જેનો જન્મ સં. ૧૭૨૨માં થયો હતો, તે કોઈક કારણસર અમદાવાદ આવ્યો હતો અને પ્રેમાપુરમાં તેણે પોતાના સંબંધીને ત્યાં ઉતારો કર્યો હતો. પં. કર્પૂરવિજયગણિના શિષ્ય પં. વૃદ્ધિવિજયગણિની દેશનામાં એક દિવસ ખેમચંદ જઈ ચડ્યો અને તેની વૈરાગ્યની ભાવના પ્રબળ બની. તેણે ૨૨ વર્ષની ઉંમરે સં. ૧૭૪૪ના જેઠ સુદિ-૧૩ના દિવસે શ્રી વૃદ્ધિવિજયગણિ પાસે આ પ્રેમાપુરમાં દીક્ષા લીધી. અને તેમનું નામ ક્ષમાવિજય રાખવામાં આવ્યું. ‘શ્રી ક્ષમાવિજયનિર્વાણ રાસ’માં ક્ષમાવિજય વિશેની નીચે મુજબ નોંધ પ્રાપ્ત થાય છે.

“કુંવર અહમદાવાદમાં, કોઈ કામ ઉદ્દેશી આવ્યા રે,
પ્રેમાપુર માંહે રહ્યા, સહુ સજ્જન મન ભાવ્યા જી.”

સં. ૧૭૮૭માં પ્રેમાપુરમાં સમયસુંદર ઉપાધ્યાય લિખિત “સાંબ પ્રદ્યુમ્ન પ્રબંધ અથવા રાસ” હસ્તપ્રતની એક નકલ તૈયાર કરાવવામાં આવી તેવો ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે. ટૂંકમાં, આ પ્રેમાપુરમાં ૧૮મા સૈકાના અંત સુધી જૈનોની વસ્તી હતી તેવા ઉલ્લેખો પણ મળે છે.”

• • •

રૂપપુર/રૂપાપરી

રૂપપુર કયા સ્થળે આવેલું હતું તેનો ચોક્કસ નિર્ણય થઈ શક્યો નથી. આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે. દરિયાપુર વાડીગામ પાસે આજે જે રૂપાપરી નામથી ઓળખાતો વિસ્તાર છે, તે જૂનું રૂપપુર હશે. કારણ કે મુસ્લિમ શાસનકાળ દરમ્યાન રાણી રૂપમતીના નામ સાથે પણ કદાચ આજનું રૂપાપરી જોડાયેલું હોય. તેથી આ અંગે વધુ ચકાસણી કરવાની જરૂર છે. જો કે લલિતસાગરમહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં શહેર બહારનાં પરાંઓની વિગત સાથે આ રૂપપુરનો ઉલ્લેખ આવે છે. તે સમયે કાલુપુરનો કેટલોક વિસ્તાર પણ શહેર બહારનાં પરાંઓમાં થતો હતો. આથી રૂપાપરીનું ચોક્કસ સ્થાન જાણી શકાતું નથી.

રૂપપુર/રૂપાપરીમાં શાંતિનાથ ભગવાનનું દેરાસર હતું.

શાહ કડવા દીક્ષા લેવાની ભાવના અને ધૂનમાં અનેક સાધુઓનો સત્સંગ કરતાં કરતાં મારવાડથી અમદાવાદ આવી પહોંચ્યો હતો. તે સમયે રૂપપુરમાં હરીકીર્તિ નામના સંવેગપંક્તી સાધુ હતા. તેઓ રૂપાપરીની એક શૂન્યશાળામાં રહેતા હતા. તેઓની નિશ્રામાં શાહ કડવાએ સંયમજીવન શરૂ કર્યું હતું. અને ત્યારબાદ સં. ૧૫૬૦માં રૂપપુરમાં તેઓએ ચાતુર્માસ કર્યું હતું તેવા ઉલ્લેખો પ્રાપ્ત થાય છે. આ રૂપપુરમાં ઘણાં જૈન કુટુંબોને તેમણે પ્રતિબોધ્યાં હતાં તેવા ઉલ્લેખો પણ પ્રાપ્ત થાય છે.^૭

• • •

બીબીપુર, સિકંદરપુર

બીબીપુર, અસારવા અને સરસપુર વચ્ચેના વિસ્તારમાં હશે અને એની પૂર્વ ભાગોળમાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું મંદિર બન્યું હશે. બીબીપુર અને સિકંદરપુર પાસે પાસે હશે.

સં. ૧૬૫૫માં બાદશાહ અકબરના સૂબા કાજી હુસેનના શાસનકાળમાં અમદાવાદમાં ઢીંગવાપાડા (આજનું ઢીંકવા ચોકી-હાજા પટેલની પોળ પાસે) પાસેની જમીનમાંથી ભગવાન ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની શ્યામ રંગની ભવ્ય જિનપ્રતિમા નીકળી હતી. જૈન સંઘે સં. ૧૬૫૬માં માગસર સુદિ પના રોજ અમદાવાદના સિકંદરપુર પાસેના બીબીપુરમાં મોટો જિનપ્રાસાદ બંધાવી તેમાં ભગવાન વિજયસેનસૂરિના હસ્તે ભગવાન ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની તે પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. ઉપરાંત, જગદ્ગુરુ આ. શ્રી વિજયહીરસૂરિની ચરણપાદુકાની પ્રતિષ્ઠા થઈ. ચરણપાદુકાની સ્થાપનાના દિવસે સિકંદરપુરમાં ભગવાન શ્રી વિજયસેનસૂરિના હાથે શેઠ લહુઆ મનિયાએ બનાવેલા શ્રી શાંતિનાથના ઘર દહેરાસરની પ્રતિષ્ઠા થઈ. તે ઉપરાંત, સં. ૧૬૬૨માં બીબીપુરામાં અમીઝરા પાર્શ્વનાથ તથા નમિનાથ ભગવાનનાં જિનાલય પણ વિદ્યમાન હતાં. ટૂંકમાં, સિકંદરપુર તથા બીબીપુરમાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનાં બે જિનાલયો, અમીઝરા પાર્શ્વનાથનું એક જિનાલય, શાંતિનાથ ભગવાનનું એક જિનાલય તથા જગદ્ગુરુ આ શ્રી વિજયહીરસૂરિનાં ચરણપાદુકા વિદ્યમાન હતાં. લલિતસાગર મહારાજસાહેબની ચૈત્ય પરિપાટીમાં સં. ૧૬૬૨માં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું જિનાલય સિકંદરપુરમાં તથા બીબીપુરમાં અલગ અલગ દર્શાવવામાં આવ્યાં છે. એક જ જિનાલયનો ઉલ્લેખ બે પરામાં થયો છે ? કે બંને પરામાં ચિંતામણિ

પાર્શ્વનાથનાં અલગ-અલગ જિનાલય હતાં ? તે અંગે વધુ સંશોધનની જરૂર છે.

ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના ભવ્ય જિનપ્રાસાદ અંગે પુસ્તકમાં અન્ય સ્થળે વિગતવાર વિશેષ નોંધ રજૂ કરવામાં આવેલી છે.

હેબતપુર/હેબદપુર/હબદિપુર

આજે થલતેજ ગામના કેટલાક વિસ્તારને હેબતપુરના નામથી સરકારી રેકૉર્ડમાં દર્શાવવામાં આવે છે. આ હેબતપુર ગામ અને આ હેબતપુર પરું બંને એક જ હશે કે જુદાં જુદાં ? તેનું વધુ સંશોધન કરવું જરૂરી છે. “જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ” ભાગ-૩માં ત્રિપુટી મહારાજ હેબતપુરને સિકંદરપુર, બીબીપુર વગેરેની નજીક દર્શાવે છે. તેથી હેબતપુરનું આજનું સ્થાન ચોક્કસપણે નક્કી થઈ શકતું નથી. પરંતુ, કડવા મતના શ્વેતાંબર જૈનોએ મોટાં જિનાલયો ત્યાં બંધાવ્યાં હતાં અને જૈનોની મોટા પ્રમાણમાં વસ્તી હતી.

હેબતપુરમાં ચંદ્રપ્રભુ સ્વામીનું જિનાલય હતું. હેબતપુરનાં અન્ય નામોનો પણ ઉલ્લેખ જોવા મળે છે. હબતપુર, હેબતપરુ વગેરે. લલિતસાગરની ચૈત્ય પરિષાદીમાં ચંદ્રપ્રભુના આ જિનાલયનો ઉલ્લેખ સં. ૧૬૬૨માં થયેલો છે.

સં. ૧૬૭૭ના ફાગણ સુદ-૧૧ના દિવસે હેબતપુરમાં શાહ કલ્યાણે ભગવાન અભિનંદનસ્વામીનું જિનાલય કરાવ્યું. તેમાં ૧૭ પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરી. ઉપરાંત, અભિનંદન ભગવાનનું “પ્રભુ પ્રણમું રે” સ્તવન પણ બનાવ્યું. સં. ૧૬૦૨માં અમદાવાદ પાસેના હેબતપુરના ‘બ્રહ્મમત’ની શરૂઆત થઈ તેવો ઉલ્લેખ પણ મળે છે. શા. તેજપાલે સં. ૧૬૮૩માં પાંચ આંગળની ભગવાન પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા ભરાવી અને તેણે અમદાવાદના પાસેના હેબતપુરના ભગવાન ચંદ્રપ્રભુના જિનાલયમાં બેસાડી હતી. તેમજ શા. કલ્યાણજીએ પોતાના તરફથી ૧૭ આંગળની ભગવાન વિમલનાથની પ્રતિમા ભરાવીને હેબતપુરના ભગવાન અભિનંદન સ્વામીના જિનાલયમાં બેસાડી હતી.

અહમદપુરિ/અકમીપુર/અહમદપુર

અહમદપુર સિકંદરપુર પાસે હતું તેવો ઉલ્લેખ મળે છે. શેખ પીર એ મુહમ્મદ ઘૌસના શિષ્ય હતા. એમની કબર અમદાવાદની બહાર અહમદપુરમાં છે એમ વિગતો ‘મિરાતે અહમદી’માંથી મળે છે. અહમદપુર જુદું પરું હતું. એ જાણવા માટે આ ઉલ્લેખ જરૂરનો છે. ઉપરાંત, અહમદપુર અમદાવાદની બહાર હતું. તે આ ઉલ્લેખ પરથી સ્પષ્ટ થાય છે.

અહમદપરામાં આદિનાથ ભગવાનનું એક બાવન જિનાલય હતું.

આચાર્ય વિજયહીરસૂરિએ સં. ૧૬૨૮ના ફાગણ સુદ ૭ને સોમવારે અમદાવાદના અહમ્મદ પરામાં શેઠ મૂલાશાહે કરાવેલા પદવી મહોત્સવમાં વિજયસેનસૂરિએ આચાર્ય પદવી આપી તથા છ અન્ય ગણિવરોને પંન્યાસપદવી આપી હતી. શેઠ મૂલાશાહ અમદાવાદના અહમ્મદ

પરામાં રહેતો હતો. તે આચાર્ય વિજયદાનસૂરિ અને વિજયહીરસૂરિનો ભક્ત હતો. તે સમયનો તે બહુ પ્રસિદ્ધ અને પ્રતિષ્ઠિત જૈન શ્રીમંત અગ્રણી હતો. અહમદપુરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૬૧૬માં પણ મળે છે. સં. ૧૫૮૩ કારતક સુદ-૧૩ને ગુરુવારે આચાર્ય ભાવસાગરસૂરિના શિષ્ય લાભમંડને ‘ધનશાળ પંચશાળિ રાસ’ની રચના અમદાવાદમાં કરી હતી. તેમાં અહમદપુરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ પ્રાપ્ત થાય છે.

“દેસ સવિહુ માહિ જાણીઈએ, માલ્હંતડે, ગૂજર દેશ પ્રસિદ્ધ,
તિહાં અહિમ્મદપુર વર ભૂલું, માં વાસ જિહાં લક્ષ્મી કીધ.”

સં. ૧૭૧૦ પછીના સમય દરમ્યાન આચાર્ય શ્રી વિજયદેવસૂરિએ પોતાનું ટૂંકું આયુષ્ય જાણી અહમદપુરમાં ચોમાસું કરી શત્રુંજયની જાત્રા કરવા વિહાર કર્યો તે મુજબનો ઉલ્લેખ આચાર્ય શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરમહારાજે સંપાદન કરેલ “જૈન રાસમાળા”માં કર્યો છે.

ટૂંકમાં, અહમદપુર ૧૬માં સૈકા દરમ્યાન, ૧૭માં સૈકામાં તથા ૧૮માં સૈકાના પ્રારંભમાં જૈનોની વસ્તીવાળું એક પ્રાણવંત કેન્દ્ર હશે. તેથી ત્યાં આદિનાથ ભગવાનનું વિશાળ બાવન જિનાલય અસ્તિત્વ ધરાવતું હશે.^{૧૦}

નિઝામપુરા, રક્તપુર, બાધીનપુર

નિઝામપુરાને નઝામપુરી તરીકે ઓળખવામાં આવતું હતું. બાધીનપુરને બુહાદીનપુર તરીકે ઓળખવામાં આવતું હતું. આ બે પરાંઓનો વિસ્તાર નક્કી થઈ શક્યો નથી. તે અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે. નિઝામપુરાનો ઉલ્લેખ ‘મિરાતે અહમદી’માં જણાતો નથી. રક્તપુરનું સ્થાન પણ નક્કી થઈ શકતું નથી. નઝામપુર, બાધીનપુર અને રક્તપુર આ વિસ્તારો કોઈ એક જ દિશામાં પાસે પાસે આવેલા હશે એવું અનુમાન કરી શકાય. લલિતસાગર મહારાજની ચૈત્ય પરિપાટીમાં આ વિસ્તારોનો ક્રમ નીચે મુજબ છે.

નિઝામપુર → બાધીનપુર → રક્તપુર

નિઝામપુરા / નિઝામપુરીમાં ચંદ્રપ્રભુ, શીતલનાથ તથા ધર્મનાથ ભગવાનના—એમ કુલ ત્રણ જિનાલયો હતાં. ઉપરાંત, બાધીનપુરમાં ધર્મનાથ ભગવાનનું જિનાલય હતું. રક્તપુરમાં શાંતિનાથ ભગવાનનું જિનાલય હતું.

લાવણ્યસમય રચિત ‘યશોભદ્રસૂરિ રાસ’માં બાધીનપુર-બુહાદીનપુરનો તથા ધર્મનાથપ્રસાદનો ઉલ્લેખ સં. ૧૫૮૮માં મળે છે જે નીચે મુજબ છે :

“સંવત પનર નવ્યાસીઈ, માધ માસિ રવિવાર,
અહિમદાવાદ વિશેષીઈ, પુરૂ બુહાદીન મઝારિ.

.....
ધર્મનાથ પસાઉં લઈ, બોલિઉં સુલલિત વાણિ.

.....”^{૧૧}

વાડજ, કાસમપુર

‘મિરાતે અહમદી’માં કાસમપુરનો ઉલ્લેખ આવે છે. તે સાબરમતી નદી નજીક શહેરની દક્ષિણ અને પશ્ચિમે આવેલું હતું. ‘મિરાતે અહમદી’માં કાસમપુરનો ઉલ્લેખ નદીની સામે પારનાં પરાંઓના ઉલ્લેખમાં થયો નથી. શહેરનાં પરાંઓમાં તેનો ઉલ્લેખ થયો છે. જો કે ચારસો વર્ષ પહેલાં કેટલાક વિસ્તારો એવા હતા જે શહેરના કોટની અંદર હોવા છતાં શહેર બહાર ગણાતા હતા.

વાડજમાં શાંતિનાથનું જિનાલય હતું અને કાસમપુરમાં મહાવીર સ્વામી ભગવાનનું જિનાલય હતું.

કાસમપુરનો ઉલ્લેખ સં. ૧૭૦૫માં જૈન સાહિત્યમાં મળે છે. એક અજ્ઞાત કવિએ સં. ૧૫૬૫માં ‘મંદોદરી સંવાદ’ની રચના કરી હતી. તેની એક પ્રત સં. ૧૭૦૫માં કાસમપુરમાં લખવામાં આવી હતી તેવો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ પ્રાપ્ત થાય છે :

‘સં. ૧૭૦૫ વર્ષે વૈ. શુ. ૧૫ દિને કાસમપુર મધ્યે ઋષિ શ્રી રાજપાલજી તસ્મ શિષ્ય મુનિ વીરજી લીપીકૃતં સ્વયં પંઠનાર્થ.’^{૧૨}

• • •

ઉસ્માનપુરા

ઉસ્માનપુરામાં શાંતિનાથ ભગવાનનું જિનાલય હતું.

ઉસ્માનપુરાનો ઉલ્લેખ જૈન ગ્રંથોમાં ઘણીવાર થયેલો જોવા મળે છે. વટવાના કુતુબે-આલમના શિષ્ય સૈયદ ઉસ્માનના નામ પરથી ઉસ્માનપુરા નામ જોડાયેલું છે. ત્યાં ઘણી મોટી વસ્તી હતી. એક હજાર હુન્નરીઓની દુકાનો હતી. હરડે, બહેડાં અને આમળાં, ઘી વગેરે વસ્તુઓનો ત્યાં મોટો વેપાર ચાલતો હતો. કરિયાણાના મોટા વેપારીઓ ત્યાં રહેતા હતા. સં. ૧૬૪૪માં ગુણવિનયગણિએ “શેત્રુંજય ચૈત્ય પરિપાટી” સ્તવનની ૩૨ કડીની રચના કરી હતી. તેમાં સંઘનું વર્ણન કરતાં સંઘે ઉસ્માનપુરાના જિનાલયનાં પણ દર્શન કર્યાં હતાં તેવા ઉલ્લેખો પણ મળે છે. આચાર્ય શ્રી હીરવિજયસૂરિ રાજા અકબરના આમંત્રણથી ગાંધારથી અમદાવાદ આવી અને ત્યાંથી આગ્રા જવા નીકળ્યા. તે સમયે તેમના વિહારનો માર્ગ નીચે મુજબનો હતો. અમદાવાદથી વિહાર કર્યા પછી, ઉસ્માનપુર, સોહલા, હાજીપુર, બોરીસણા, કડી, વીસનગર અને મહેસાણા થઈ સૂરિજી પાટણ પધાર્યા. પ્રાગ્વાટ જ્ઞાતિએ શ્રેષ્ઠી રામમલ જગદ્ગુરુ શ્રીમદ્ વિજયહીરસૂરિનો ભક્ત હતો. તે અમદાવાદની નજીક ઉસ્માનપુરામાં રહેતો હતો. તેના પુત્રો ખેતસિંહ અને નાયકસિંહે તથા અન્ય પરિવાર સહિત સૌએ રાનકપુરના જિનાલયમાં સં. ૧૬૪૭-૧૬૫૧ દરમ્યાન પૂર્વાભિમુખ દ્વારની સમીપ વિશાળ, સુંદર મેઘમંડપનું નિર્માણ કરાવ્યું હતું. તે નિમિત્તે ખૂબ જ દ્રવ્યનો ખર્ચ કર્યો હતો. સં. ૧૬૭૪માં પં. વૃદ્ધિવિજયગણિએ આષાઢ સુદ-૧૩ને રોજ ઉસ્માનપુરામાં “શ્રાદ્ધ પ્રતિક્રમણ સૂત્ર વૃત્તિ”ની પ્રતિ લખી હતી.

ઉસ્માનપુરાનો આ વિસ્તાર જૈનોની વસ્તીથી ધબકતો હતો. આજે મુખ્ય રસ્તાની ગામની સામેની બાજુએ અદ્યતન બાંધણીનું સંભવનાથ ભગવાનનું શિખરબંધી જિનાલય આવેલું છે.^{૧૩}

• • •

વજીરપુર

વજીરપુર સાબરમતીના સામે પારના વિસ્તારમાં આવેલું હતું. આ વજીરપુરનું સ્થાન ચોક્કસપણે નક્કી થઈ શકતું નથી. પરંતુ નદીપાર વાડજથી માદલપુર સુધીના માર્ગ પર કોઈ સ્થળે હશે એવો સંભવ છે.

વજીરપુરમાં શ્રી વિમલનાથજીનું જિનાલય હતું જેમાં ભોંયરું પણ હતું.

આચાર્ય શ્રી હીરવિજયસૂરિ અમદાવાદમાં વજીરપુરમાં આવ્યા હતા એવો ઉલ્લેખ છે. ઉપરાંત આ વજીરપુરમાં પાર્શ્વનાથ ભગવાનનું જિનાલય પણ હતું. આચાર્ય શ્રી હીરવિજયસૂરિ વજીરપુરમાં આવ્યા હતા તે ઉલ્લેખ નીચે મુજબ પ્રાપ્ત થાય છે.

“ શ્રી ગુરુ અહિમદાવાદિ વજીરપૂર નગર્ય આબ્યા”

સં. ૧૬૮૯માં અમદાવાદમાં (વજીરપુરમાં) પિતા-પુત્રની દીક્ષા થઈ હતી. પુત્રનું નામ કુશલ વિજય રાખવામાં આવ્યું હતું તેવો ઉલ્લેખ પણ મળે છે.”

• • •

કોચરબ, શેખપુર, માદલપુર

સુલતાન મહમૂદ બેગડાના પીર (ગુરુ) શેખ અઝીઝુલ્લાના પુત્ર શેખ રહેમતુલ્લાના નામ પરથી ‘શેખપુર’ નામ પ્રસિદ્ધિમાં આવ્યું છે. આ પરાંની જમીન એલિસબ્રિજ પાસે આ નામે ઓળખાય છે તેવો ઉલ્લેખ ‘ગૂજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ’ ગ્રંથમાં શ્રી રત્નમણિરાવ જોટેએ કર્યો છે. આજે નવરંગપુરાના કેટલાક વિસ્તારો શેખપુર-ખાનપુરથી સરકારી રેકોર્ડમાં દર્શાવવામાં આવે છે. તે પરથી શેખપુર સાબરમતી નદીને સામે પાર મીઠાખળીથી કોચરબ તથા તેની આસપાસના વિસ્તારમાં અસ્તિત્વ ધરાવતું હશે એવું પ્રતીત થાય છે. માદલપુર એ અગાઉ ઈદલપુરિથી પણ ઓળખાતું હતું.

શેખપુરમાં શાંતિનાથજીનું જિનાલય, માદલપુરમાં (મૈદલપુરી) આદિનાથજીનું જિનાલય તથા કોચરબમાં આદિનાથજીનાં જિનાલય હતાં.

[‘હીરવિજયસૂરીશ્વર યુગપ્રધાનવતાર’ ગ્રંથમાં એવો ઉલ્લેખ મળે છે કે સં. ૧૬૪૧ના વૈશાખ સુદ બીજને બુધવારે માદલપુરમાં પં. રાજસાગરગણિ વિદ્યમાન હતા.]

શ્રીમદ્ યશોવિજયજીએ સં. ૧૭૩૩માં અમદાવાદ પાસે ઈન્દલપરામાં દોઢસો ગાથાનું સ્તવન રચ્યું હતું. આ ઈન્દલપરાએ પણ ઈદલપુરી-મૈદલપુરી-માદલપુર માટે જ વપરાતું નામ હશે તેવો તર્ક થઈ શકે તો માદલપુરમાં સં. ૧૭૩૩ સુધી જૈન વસ્તી હશે તેવું અનુમાન કરી શકાય. ‘શ્રી રાજસાગરસૂરિ નિર્વાણ રાસ’માં શાંતિદાસ શેઠના વખતનું જૈન સમુદાયનું ઉત્તમ વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. અમદાવાદમાં જૈન વસ્તી વધુ હોય તેવા પરાંના નામ પણ એમાં આપેલા છે. તેમાં ઈદલપુરિ તથા શેખપુરનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ થયેલો છે :

‘અલદ ઈદલપુરા શેખપુર સુખકરા, ફાર ફુરમાન ફુરમાન વાડી.’

સાબરમતી નદીના કાંઠે જૈન મરચન્ટ સોસાયટીના ઢાળથી એકાંત જગ્યાએ એક

ધુમ્મટબંધ દેરાસર હતું અને બંધ રહેતું હતું તે શાંતિનાથ ભગવાનનું હતું તેવો ઉલ્લેખ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં સં. ૨૦૧૦માં મળે છે. શેખપુરનું શાંતિનાથ ભગવાનનું અને આ પચાસ વર્ષ પહેલાં બંધ રહેતું શાંતિનાથ ભગવાનનું દેરાસર બંને એક જ હશે કે જુદાં જુદાં ? તે અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.^{૧૫}

‘ધીય તલીય’ (આજનું ધી કાંટા ?) નામના વિસ્તારમાં સુમતિનાથ ભગવાનનું જિનાલય હતું. ‘પાટક જોગાગઢી’ નામના વિસ્તારમાં પાર્શ્વનાથજીનું જિનાલય હતું. વિસા દેવચંદના નામ સાથે જોડાયેલ વિસ્તારમાં આદિનાથ ભગવાનનું જિનાલય હતું. આ વિસ્તારો અને જિનાલયો^{૧૬} વિશે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

આ ઉપરાંત, આશરે ૪૦૦ વર્ષ પહેલાં અન્ય જૈન દેરાસરો પણ વિદ્યમાન હતાં, જેના વિશે વિશેષ માહિતી પ્રાપ્ત થતી નથી.

સંદર્ભ સૂચિ

૧. શ્રી પ્રબંધ ચિંતામણિ-ગુજરાતી ભાષાંતર પૃ. ૧૧૮, ૧૪૦.
જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૫૪૨.
શ્રી પટ્ટાવલી પરાગ સંગ્રહ પૃ. ૩૦૫, ૩૦૬, ૩૦૭, ૩૩૭.
અમદાવાદનું રેખાદર્શન (ગુજરાત ઇતિહાસ પરિષદનું ૧૩મું અધિવેશન) પૃ. ૩૭.
ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃ. ૨૧, ૫૬૩, ૫૬૪.
જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ષિત આવૃત્તિ) (ભા. ૧) પૃ. ૨૬૮, ૨૭૦.
જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ષિત આવૃત્તિ) (ભા. ૨) પૃ. ૩૬૭, ૩૬૮.
૨. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃ. ૧૮, ૨૧૮, ૨૧૯, ૨૨૦, ૫૮૮, ૬૦૦, ૭૧૮.
૩. મિરાતે અહમદી (વો. ૨, ખંડ ૨) પૃ. ૩૫૩, ૩૫૪.
મિરાતે અહમદી (વો. ૨, ખંડ ૩) પૃ. ૪૧૬, ૪૫૦.
મિરાતે સિકંદરી પૃ. ૪૩૫.
ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃ. ૧૮૮, ૬૫૬.
૪. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૨૦૧.
શ્રી પટ્ટાવલી પરાગ સંગ્રહ પૃ. ૧૬૪, ૧૬૫.
ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃ. ૧૮.
૫. જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ષિત આવૃત્તિ) (ભા. ૨) પૃ. ૮.
જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૬૮૮, ૬૮૯.
શ્રી પટ્ટાવલી સમુચ્ચય (ભા. ૨) પૃ. ૨૬૨, ૨૬૩.
પ્રાગ્વાટ ઇતિહાસ (ભા. ૧) પૃ. ૩૩૮, ૩૩૯.
શ્રી પટ્ટાવલી પરાગ સંગ્રહ પૃ. ૧૮૫.
૬. જૈન રાસમાળા (આવૃત્તિ ૧) પૃ. ૪૭, ૫૧.
જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ષિત આવૃત્તિ) (ભા. ૨) પૃ. ૩૧૧.
જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૪) પૃ. ૩૭૭.

- ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૨૧૬.
૭. શ્રી પટ્ટાવલી પરાગ સંગ્રહ પૃં ૪૮૧, ૪૮૨, ૪૮૩, ૪૮૮, ૪૯૦.
૮. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૨૧૪, ૨૧૫, ૨૧૬, ૭૩૭.
- જૈન રાસમાળા (આવૃત્તિ-૧) પૃં ૮.
- જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાં ૩) પૃં ૯૮, ૨૦૦, ૭૫૭, ૮૨૦.
- જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાં ૪) પૃં ૨૦૯, ૨૬૫.
૯. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાં ૩) પૃં ૨૦૦, ૬૨૫, ૬૨૬, ૬૩૫, ૬૩૬, ૬૩૭.
- જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાં ૨) પૃં ૧૯૮.
- જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાં ૩) પૃં ૨૬૪.
- શ્રી પટ્ટાવલી પરાગ સંગ્રહ પૃં ૫૦૦, ૫૦૧.
૧૦. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૬૯૫.
- જૈન રાસમાળા પૃં ૨૯.
- જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાં ૩) પૃં ૨૦૨, ૭૪૪, ૭૫૦.
- જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાં ૪) પૃં ૨૭૪.
- જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાં ૧) પૃં ૨૮૦.
- જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાં ૨) પૃં ૨૯.
૧૧. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૨૪૧, ૭૧૯.
- જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાં ૧) પૃં ૧૮૦, ૧૮૧.
૧૨. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૨૨૪.
- જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાં ૧) પૃં ૨૨૯.
૧૩. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૨૨૫, ૬૦૬, ૬૦૭, ૬૮૩.
- મિરાતે સિકંદરી પૃં ૩૫૩.
- જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાં ૨) પૃં ૨૧૪.
- જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાં ૩) પૃં ૨૦૧, ૨૦૨, ૮૦૩.
- સૂરીશ્વર અને સમ્રાટ પૃં ૭૯.
- પ્રાગવાટ ઇતિહાસ (ભાં ૧) પૃં ૩૧૦, ૩૧૧.
૧૪. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૨૨૮, ૨૨૯.
- શ્રી પટ્ટાવલી સમુચ્ચય (ભાં ૨) પૃં ૨૬૫.
૧૫. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૧૧, ૨૧૨, ૨૨૭, ૬૦૧, ૬૩૪.
- મિરાતે અહમદી (વોં ૨, ખંડ-૨) પૃં ૩૫૫.
- મિરાતે સિકંદરી પૃં ૧૩૧.
- અમદાવાદનું રેખાદર્શન (ગુજરાતનું ઇતિહાસપરિષદનું ૧૩મું અધિવેશન) પૃં ૧૯.
- જૈન સર્વ તીર્થ સંગ્રહ (ભાં ૧, ખંડ-૧) પૃં ૨૯, ૩૦.
- જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાં ૧) પૃં ૧૯૫.
- અમદાવાદનો જીવન વિકાસ પૃં ૮૬.
- મહામહોપાધ્યાયજી શ્રીમદ્ યશોવિજયજી જીવન (બીજી આવૃત્તિ) પૃં ૧૪૩.
- જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાં ૩) પૃં ૭૫૧.

રાજનગરના કેટલાક પ્રાચીન ઉપાશ્રયો

રાજનગરના કેટલાક પ્રાચીન ઉપાશ્રયો

ઉપાશ્રય	સંવત
હાજાપટેલની પોળનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૬૪૮ પહેલાં
દોશીવાડાની પોળ-નીશા પોળનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૬૨૪
પાટિયાનો ઉપાશ્રય-ઝવેરીવાડ	સં. ૧૬૪૮ આસપાસ
સરસપુરનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૭૪૪ પહેલાં
નાગોરી શાળાનો ઉપાશ્રય	
પાયચંદ ગચ્છનો ઉપાશ્રય	
લુહારની પોળનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૭૯૭ આસપાસ
ડહેલાનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૮૩૬
ભટ્ટીની પોળનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૮૬૫
સાગરગચ્છનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૯૦૪ આસપાસ
આંબલીની પોળનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૯૧૦ આસપાસ
ઉજમફઈનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૯૧૨ આસપાસ
જૈન વિદ્યાશાળા ઉપાશ્રય-કસુંબાવાડ	સં. ૧૯૨૫
પાંજરાપોળનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૯૪૭ પહેલાં
આગમનો ઉપાશ્રય	સં. ૧૯૯૦ આસપાસ

રાજનગરના કેટલાક પ્રાચીન ઉપાશ્રયો

રાજનગરમાં જૈન દેરાસરોના ઉલ્લેખો સં. ૧૫૦૮ પછી વિશેષ પ્રમાણમાં પ્રાપ્ત થાય છે. ત્યારબાદ રાજનગરમાં આચાર્ય ભગવંતોની નિશ્ચામાં ઘણા વિવિધ ધાર્મિક ઉત્સવો ઊજવાયા. શહેર બહાર પરાના વિસ્તારમાં આચાર્ય ભગવંતોએ સ્થિરતા કર્યાના ઉલ્લેખો પ્રાપ્ત થાય છે. શહેર બહારનાં એ પરાઓમાં વિક્રમ સંવતના ૧૬મા સૈકાના પ્રારંભકાળમાં ઉપાશ્રયો બંધાયા હશે. પરંતુ આજે શહેર બહારના પરામાં એવો કોઈ ઉપાશ્રય વિદ્યમાન નથી, જે ૧૬મા સૈકાના પ્રારંભનો હોય. શહેર બહારના પરા વિસ્તારમાં ૪૦૦ વર્ષ અગાઉનાં મોટા ભાગનાં દેરાસરો જેમ નષ્ટ થઈ ગયાં છે, તેમ ઉપાશ્રયો પણ નષ્ટ થઈ ગયા હોવા જોઈએ.

હાજા પટેલની પોળનો ઉપાશ્રય

આજે વિદ્યમાન છે તેવા ઉપાશ્રયોમાં હાજા પટેલની પોળનો ઉપાશ્રય સૌથી જૂનો હોવાનું માલૂમ પડે છે. જો કે આ અંગે વધુ સંશોધનની જરૂર છે.

‘વીરવંશાવલી’ માં ઉલ્લેખ છે કે, ઉપાધ્યાય નેમિસાગર ગણિવરે સં. ૧૬૭૧ના વૈ. શુ. ૩ ને દિવસે અમદાવાદમાં હાજાપટેલની પોળમાં ચતુર્વિધ સંઘની વચ્ચે આચાર્ય વિજયસેન સૂરીશ્વરની પાસે પોતાના પાંચ બોલના પટ્ટાથી વિરુદ્ધ વર્તન કર્યાનો મિચ્છામિ દુક્કડમ્ આપ્યો.

સં. ૧૬૮૧ના પ્ર. ચૈ. સુ. ૮ના રોજ અમદાવાદના કાલુપુરના જૈન ઉપાશ્રયમાં તપાગચ્છના બંને પક્ષોના મુનિવરોનું મુનિસંમેલન મળ્યું હતું. તપાગચ્છના આચાર્ય વિજયદેવસૂરિ, બીજા નવા આચાર્ય વિજયઆનંદસૂરિ તથા બીજા ગીતાર્થોએ આ મુનિસંમેલનમાં એક ઠરાવ કર્યો હતો કે મહોપાધ્યાય મુનિસંમેલનવાળો ધર્મસાગર ગણિવરનો ગ્રંથ ‘સર્વજ્ઞશતક-સટીક’ અપ્રામાણિક છે. મુનિસંમેલનવાળો કાલુપુરનો આ ઉપાશ્રય એ હાજા પટેલની પોળનો આજે જે વિદ્યમાન ઉપાશ્રય છે તે હોવાનો સંભવ છે.

હાજા પટેલની પોળના ઉપાશ્રયમાં સં. ૧૭૦૦ના અષાઢ માસમાં ઉપાધ્યાય સમયસુંદર મહારાજજીએ ‘તીર્થભાસ છતીસી’ નામનો ગ્રંથ લખ્યો હતો, જેમાં જુદાં જુદાં તીર્થોનાં વર્ણનો આવે છે.

હાજા પટેલની પોળનો ઉપાશ્રય ‘પગથિયાના ઉપાશ્રય’ તરીકે પણ જાણીતો છે. આજે એ ઉપાશ્રયને ‘સંવેગી ઉપાશ્રય’ તરીકે પણ ઓળખવામાં આવે છે.

હાજા પટેલની પોળમાં ઘણી પોળોનો સમાવેશ થાય છે. રામજી મંદિરની પોળ, શાંતિનાથની પોળ, ગલામનજીની પોળ, પીપરડીની પોળ, ખારાકૂવાની પોળ. ઉપરાંત, આજે રીલીફરોડ પરની પાંછીયાની પોળ તેનો પણ અગાઉ હાજા પટેલની પોળના વિસ્તાર તરીકે ઉલ્લેખ થતો હતો. ઉપરાંત, રીલીફ રોડ પરના હાજા પટેલની પોળના એક છેડાથી બીજો છેડો,

જે કાલુપુર ટંકશાળ તરફનો છે, તે રોડ પરનાં અન્ય મકાનોનો પણ હાજા પટેલની પોળમાં સમાવેશ થાય છે. આ તમામ પોળોનાં જૈન કુટુંબો માટે શ્રાવકોનો આ એક જ ઉપાશ્રય વિદ્યમાન છે. સાધ્વીજીઓના બીજા ઉપાશ્રયો આ વિસ્તારમાં છે.

આ ઉપાશ્રયનો જ્ઞાનભંડાર ઘણો જ સમૃદ્ધ અને પ્રાચીન છે. એની સુવર્ણાક્ષરથી અંકિત વિવિધરંગી અનેક ચિત્રોવાળી ‘કલ્પસૂત્ર’ની એક હસ્તપ્રત ભારતભરના ભંડારોમાં અનન્ય ગણાય છે. ટૂંકમાં, વિક્રમના ૧૭મા સૈકામાં હાજા પટેલની પોળનો આ ઉપાશ્રય રાજનગરની સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિઓનું મુખ્ય કેન્દ્ર હતું.

એક એવો ઉલ્લેખ પણ મળે છે કે એક વખત આચાર્ય શ્રી હિરવિજયસૂરિજી અમદાવાદના કાલુપુરમાં આવ્યા અને જ્યારે ઉપાશ્રયમાં પ્રવેશ કરી, શ્રાવકોને ઉપદેશ આપવા નવા બનાવેલા એક ગોખલામાં બેસવાની રજા માંગી ત્યારે શ્રાવકોએ કહ્યું કે, “એ ગોખલો તો આપના માટે જ ખાસ બનાવ્યો છે.” ત્યારે સૂરિજીએ કહ્યું કે, ત્યારે તો અમને ખપે જ નહીં.” અને તે પછી ત્યાં રાખેલા લાકડાની પાટ પર આસન કરી શ્રાવકોને ઉપદેશ આપ્યો. સૂરિજી સં. ૧૬૪૭ અને સં. ૧૬૪૮ દરમ્યાન અમદાવાદમાં રહ્યા હતા. એટલે કે કાલુપુરના હાજા પટેલની પોળનો આ ઉપાશ્રય સં. ૧૬૪૭-૪૮ દરમ્યાન પણ અસ્તિત્વમાં હતો એવો નિર્ણય થઈ શકે છે.

દોશીવાડાની પોળ-નીશા પોળનો ઉપાશ્રય

સં. ૧૬૨૪માં બે ઉપાશ્રયોનો ઉલ્લેખ આવે છે. એક દોશીવાડાની પોળમાં અને બીજો નીશાપોળમાં. આ બંને ઉપાશ્રયો હિરવિજયસૂરિજીના સંઘાડાના હતા. તે સમયે રત્નવિજયસૂરિ અને તેમના બે શિષ્યો અમદાવાદમાં આવ્યા હતા. પરંતુ તેઓ તેમના બે શિષ્યોની સાથે એ વિસ્તારમાં એક સંઘવીની વખારમાં ઊતર્યા હતા. તે સમયે પ્રવર્તમાન અન્ય બધા જ યતિઓ શ્રી હિરવિજયસૂરિની આજ્ઞામાં રહેતા હતા.

દોશીવાડાની પોળનો એ ઉપાશ્રય તથા નીશાપોળનો એ ઉપાશ્રય ચોક્કસ કયા સ્થાન પર હતો તે નક્કી કરવું મુશ્કેલ છે. આજે નીશાપોળમાંથી દોશીવાડાની પોળમાં જવાના રસ્તાની બારી પાસે ઉપરના મેડા ઉપર એક જૂનો ઉપાશ્રય વિદ્યમાન છે, જે થોડાંક વર્ષો પહેલાં સાધ્વીજીઓનો ઉપાશ્રય હતો. ઉપરાંત, નીશાપોળનાં વૃદ્ધ વડીલો પાસેથી જાણેલી હકીકત પ્રમાણે નીશાપોળમાં એક ખૂબ જ નાનો સ્ત્રીઓનો ઉપાશ્રય હતો, જ્યારે રીલીફરોડનું નિર્માણ થયું. ત્યારબાદ આજે જ્યાં રાવ કુટુંબનું પાંચ માળનું મોટું એક મકાન વિદ્યમાન છે તે જગ્યાની આસપાસ સ્ત્રીઓનો આ ઉપાશ્રય હતો તેવી વિગતો સાંપડે છે. જો કે એક વાત સ્પષ્ટ થાય છે કે સં. ૧૬૨૪ની આસપાસ એ વિસ્તારમાં બે ઉપાશ્રયો હતા.

સં. ૧૭૮૬માં દોશીવાડાની પોળના ઉપાશ્રયનો ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે. તે સમયે પં. કામાવિજયગણિએ દોશીવાડાની પોળમાં ચાતુર્માસ સ્થિરતા કરી હતી. તેઓએ પોતાના શિષ્ય શ્રી જિનવિજયમુનિને બોલાવ્યા અને સંઘ તેમને ભજાવ્યો. તેઓ સં. ૧૭૮૬ના આસો મહિનાની અગિયારસના દિવસે કાળધર્મ પામ્યા. શ્રી સંઘે સાબરમતીના કિનારે તેમના દેહનો અગ્નિસંસ્કાર

કર્ચો અને તેમના સ્મરણાર્થે એક સ્તૂપ કરવામાં આવ્યો હતો. ટૂંકમાં, સં. ૧૭૮૬માં દોશીવાડાની પોળનો એ ઉપાશ્રય અને તેનું સ્થાન નક્કી કરવામાં મુશ્કેલી પડે છે તેમ છતાં, તર્ક કરી શકાય કે સં. ૧૬૨૪માં દોશીવાડાની પોળનાં જે ઉપાશ્રયનો ઉલ્લેખ મળે છે તે જ ઉપાશ્રયમાં પં. ક્ષમાવિજયગણિએ સં. ૧૭૮૬માં ચાતુર્માસ સ્થિરતા કરી હોવી જોઈએ.

• • •

પાટિયાનો ઉપાશ્રય - ઝવેરીવાડ

(સં. ૧૬૪૮ આસપાસ)

આજે ઝવેરીવાડમાં સંભવનાથની ખડકીથી વાઘણપોળ જવાના રસ્તા ઉપર સાધ્વીજીઓનો એક ઉપાશ્રય છે, જે ‘પાટિયાના ઉપાશ્રય’ તરીકે ઓળખાય છે. તે ઉપાશ્રયમાં યુગપ્રધાન આચાર્ય હિરવિજયસૂરિને અજ્ઞાત વાસમાં રહેવું પડ્યું હતું તેવો ઉલ્લેખ મળે છે. જેથી આ ઉપાશ્રય સં. ૧૬૪૮ અગાઉના સમયનો જણાય છે.

• • •

સરસપુરનો ઉપાશ્રય

સં. ૧૭૪૪ પહેલાં

ક્ષમાવિજયના ગુરુ શ્રી કર્પૂરવિજયજી હતા. ગુરુ કર્પૂરવિજયજી અમદાવાદ હતા ત્યારે ક્ષમાવિજયને સરસપુરમાં પાટ ઉપર બેસાડ્યા અને પોતે પાટણ તરફ વિહાર કર્યો. સં. ૧૭૭૦થી સં. ૧૭૭૪ દરમ્યાન આ પ્રસંગ બન્યો હતો એટલે કે સં. ૧૭૭૫ પહેલાં સરસપુરમાં પણ એક ઉપાશ્રય હતો. સરસપુરમાં ચોક્કસ કયા સ્થાને આ ઉપાશ્રય હતો તે નક્કી થઈ શકતું નથી. પરંતુ પ્રેમાપુરનો જે ઉલ્લેખ જૈન ગ્રંથોમાં આવે છે તે સ્થાન હોવાનો સંભવ છે.

એવો ઉલ્લેખ પણ મળે છે કે સં. ૧૭૪૪માં શ્રી વૃદ્ધિવિજયગણિ પ્રેમાપુરમાં ચોમાસું કરવા પધાર્યા હતા. પં. કર્પૂરવિજયગણિના શિષ્ય શ્રી વૃદ્ધિવિજયગણિની દેશનામાં એક દિવસ ખેમચંદ નામનો શ્રાવક જઈ ચઢ્યો અને તેની વૈરાગ્યની ભાવના પ્રબળ બની. ખેમચંદે ૨૨ વર્ષની ઉંમરે સં. ૧૭૪૪ના જેઠ સુદ ૧૩ના દિવસે શ્રી વૃદ્ધિવિજયગણિ પાસે આ પ્રેમાપુરમાં દીક્ષા લીધી અને તેમનું નામ ક્ષમાવિજય રાખવામાં આવ્યું. આ પ્રેમાપુરનો ઉપાશ્રય અને ઉપર સૂચવાયેલ સરસપુરનો ઉપાશ્રય બન્ને એક જ ઉપાશ્રય હશે કે જુદા જુદા ? તે અંગે ચોક્કસ નિર્ણય થઈ શકતો નથી. પરંતુ, સં. ૧૭૪૪થી પણ પહેલાં આ વિસ્તારમાં ઉપાશ્રય હતો એ નિર્ણય થઈ શકે છે.

• • •

નાગોરી શાળાના

દેવસૂરિગચ્છ તથા આનંદસૂરિ ગચ્છના ઉપાશ્રયો

તપાગચ્છના બે પક્ષ પડ્યા હતા : ‘દેવસૂરિ ગચ્છ’ અને ‘આનંદ સૂરિ ગચ્છ.’ આજે એ

બંને ગચ્છની પરંપરામાં કોઈ સાધુ ભગવંતો રહ્યા નથી. પરંતુ તે સમયે આ બંને ગચ્છોની પ્રવૃત્તિ રાજનગરમાં અલગ અલગ થતી હતી. આજે પણ દેવસૂરિગચ્છનો ઉપાશ્રય રતનપોળમાં આવેલી નાગોરી શાળામાં વિદ્યમાન છે. તે મકાનનો જીર્ણોદ્ધાર થયેલો છે. તેમાં ‘મણીભદ્ર વીર’નું સ્થાન છે. દેવસૂરિગચ્છમાં ૧૫૦૦થી વધુ કુટુંબોનો સમાવેશ થાય છે. દર વર્ષે લહાણું કરવામાં આવે છે. એક પાઠશાળા પણ ચલાવવામાં આવે છે.

‘આણંદસૂરિ ગચ્છ’નું એક સ્થાન નાગોરી શાળાની બહાર-રતનપોળના નાકે ઓરિએન્ટલ બિલ્ડીંગ પાસે આજે પણ વિદ્યમાન છે આજે એ સ્થાનને યતિનું સ્થાન ગણવામાં આવે છે. આગળના ભાગમાં દુકાનો થઈ ગઈ છે. ગચ્છની માલિકીના એ વિસ્તારમાં કેટલાંક મકાનો પણ છે. એ ગચ્છમાં આશરે ૧૫૦ જેટલાં કુટુંબો સત્યસંખ્યા ધરાવે છે. એ ગચ્છનાં ફંડમાંથી આજે મુખ્યત્વે “વૈયાવચ્ચ”ની પ્રવૃત્તિઓ થાય છે.

તપાગચ્છના આ બે મુખ્ય ગચ્છો દેવસૂરિ ગચ્છ અને આણંદસૂરિગચ્છનો પ્રભાવ ટકી શક્યો નથી. આજે માત્ર મિલકતો ધરાવવા પૂરતું કે ક્યારેક લહાણા આપવાની પ્રવૃત્તિઓ પૂરતું તે બે ગચ્છોનું અસ્તિત્વ જાણે રહ્યું છે.

• • •

પાયચંદ ગચ્છનો ઉપાશ્રય

શામળાની પોળનો પાયચંદ ગચ્છનો ઉપાશ્રય એ પણ ઘણો જૂનો ઉપાશ્રય છે.

શ્રી પાર્શ્વચંદ્રસૂરિએ સં. ૧૫૭૫માં પોતાના નામથી જુદો એક મત ‘નાગપુરીય તપાગચ્છ’થી પ્રવર્તાવ્યો.

રતનપોળના નાકે આવેલ નાગોરીશાળા પાર્શ્વચંદ્રના આ ગચ્છનું સ્થાન હોઈ શકે ? કારણકે ‘નાગપુરીય’ શબ્દ ઉપરથી ‘નાગોરી’ શબ્દ વિકસ્યો હોય એવું લાગે છે. સરાહ શબ્દ ધર્મશાળાના અર્થમાં પ્રયોજાતો હતો. આ ઉપરથી અનુમાન કરી શકાય કે આ ગચ્છની ધર્મશાળા ક્યારેક આ જગ્યાએ રહી હશે. જો કે આ માત્ર તર્ક જ છે. વધુ સંશોધન કરવું ખૂબ જ જરૂરી છે.

શામળાની પોળમાં તેનું સ્વતંત્ર મોટું નવું મકાન છે, લાયબ્રેરી છે અને ક્યારેક પાયચંદ ગચ્છની પરંપરાનાં સાધ્વીજી મહારાજો ત્યાં સ્થિરતા કરે છે. આ ગચ્છની પરંપરાનો પ્રભાવ રાજનગરમાં નહિવત્ જ રહ્યો છે.

• • •

લુહારની પોળનો ઉપાશ્રય

લુહારની પોળના ઉપાશ્રયનો ઉલ્લેખ સં. ૧૭૮૭ આસપાસનો પ્રાપ્ત થાય છે. પં. ન્યાયસાગરગણિએ સં. ૧૭૮૭ના ભા. ૧. ૮ની સવારે અમદાવાદના લુહારની પોળના ઉપાશ્રયમાં સ્વર્ગગમન કર્યું. સંઘે તેમની માંડવી બનાવી. કદમપુરાની વાડીમાં અગ્નિસંસ્કાર કર્યો. ત્યારબાદ સં. ૧૮૮૦નો ઉલ્લેખ પણ મળે છે. પં. કીર્તિવિજયજી અમદાવાદમાં હોવાના

ઉપાશ્રયથી નીકળી લુહારની પોળમાં ઉપાશ્રયે જઈને રહ્યા હતા. તે સમયથી લુહારની પોળનો ઉપાશ્રય વધુ પ્રસિદ્ધિમાં આવ્યો. સં. ૧૮૮૦માં તેઓ અમદાવાદની લુહારની પોળના ઉપાશ્રયે ચોમાસું રહ્યા, ત્યારે તેમની સાથે બીજા ૧૧ મુનિવરો હતા. એટલે કે લુહારની પોળનો ઉપાશ્રય સં. ૧૭૯૭ પહેલાં કોઈપણ સમયે બંધાયો હશે.

આમ, લવારની પોળનો ઉપાશ્રય પણ ઘણો જૂનો ઉપાશ્રય છે.

પં. વીરવિજયના ગુરુ શુભવિજયજી મહારાજ સં. ૧૮૫૭માં લુહારની પોળના ઉપાશ્રયમાં આવ્યા હતા. અ ઉપાશ્રય માણેકસા શેઠે બંધાવ્યો હતો તેવો ઉલ્લેખ ‘શુભવેલી’ પુસ્તિકામાં પ્રાપ્ત થાય છે.

“એક ચઉમાસ તિહાં થયું (૧૮૫૭) મૌન-એકાદસિ ત્યાંહિ રે,
કરિયા બહુ સંઘસ્યું આવિયા અયસકારની પોલ માંહિ રે રહો રહો.
માણકસા સેઠે કરાવિયો જેહ ઉપાશ્રય સાર રે,
તિહાં રહ્યાં ગુરુજી સંયમ સંઘે શ્રેષ્ઠી ઘરલાભ અપાર રે રહો રહો.”
અયસકારની પોળ એટલે લુહારની પોળ !

આ ઉપાશ્રયમાં લાકડાની કોતરણીવાળું, કુશળ કારીગરીવાળું, હલનચલન કરતું એક સમોવસરણ છે. ઉપરાંત નેમિનાથ ભગવાનની, લાકડાની સુંદર કોતરણીવાળી ચોરી છે. શહેરમાં લાકડાની કોતરણીના જે કેટલાંક અનન્ય નમૂનાઓ સચવાયેલાં છે. તે પૈકીમાંના છે.

• • •

ડહેલાનો ઉપાશ્રય

(દોશીવાડાની પોળ)

દોશીવાડાની પોળના નાકે આવેલો ડહેલાનો ઉપાશ્રય પણ ઘણો જૂનો છે. પં. શ્રી સત્યવિજયજી પરંપરાના પં. શ્રીમદ્ રૂપવિજયજી મહારાજશ્રીના સમયમાં આ ઉપાશ્રયની શરૂઆત થઈ હતી. સં. ૧૮૩૬માં ડહેલાના ઉપાશ્રયનો ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે.

સં. ૧૮૩૨થી સં. ૧૮૩૬ દરમ્યાન શુભવિજયજી મહારાજ ડહેલાના ઉપાશ્રયમાં રહ્યા હતા. શુભવિજયજી પં. વીરવિજયજીના ગુરુ હતા. પં. વીરવિજયજી રચિત ‘શુભવેલી’ ૧૪૯ કડીની લઘુ કાવ્ય કૃતિ છે. તે કાવ્યકૃતિમાં નીચે મુજબની પંકિતઓ આવે છે.

“ગુરુ રાજનગર પાઉધારિયા દોસીવાડાને ડેહલે ઠાય રે, મુશ્નિદ.

જોઈતા મોતી ભગતિ કરે નવી પોલના શ્રાવક જાય રે, મુશ્નિદ.”

ડહેલાના ઉપાશ્રયનો જ્ઞાનભંડાર ઘણો સમૃદ્ધ છે. અસંખ્ય જુની હસ્તપ્રતો ભંડારમાં સુરક્ષિત રાખવામા આવી છે.

• • •

ભટ્ટીની પોળનો ઉપાશ્રય

સં. ૧૮૬૫માં શ્રાવક તાલભાઈ કીકુ, ભવાનચંદ ગમાનચંદ, હરખચંદ કરમચંદ તથા ગુલાબચંદ જેચંદ અમદાવાદમાં ભટ્ટીની પોળમાં એક ઉપાશ્રય બંધાવ્યો. ત્યારપછી વીરવિજયજી જ્યારે જ્યારે અમદાવાદ આવ્યા ત્યારે એ ઉપાશ્રયમાં નિવાસ કરતા હતા અને આજે પણ એ ઉપાશ્રય શ્રી વીરવિજયજીના ઉપાશ્રય તરીકે પ્રસિદ્ધ છે.

વીરવિજયજી સં. ૧૮૦૮ના ભા. ૧૦ અને દિવસે અમદાવાદ શહેરમાં કાળધર્મ પામ્યા. ભા. ૧૦ ના દિવસે અમદાવાદ શહેરમાં પાખી પાળવાનો રિવાજ ત્યારબાદ ઘણાં વર્ષો સુધી ચાલ્યો. એટલે કે તે દિવસે સર્વ વ્યાપાર-બંધા તેમની યાદગીરીમાં બંધ રાખવામાં આવતા હતા. આ રિવાજ હમણાં કેટલાંક વર્ષોથી બંધ થઈ ગયો છે. આ ઉપાશ્રયમાં પં. વીરવિજયજીની પાદુકાની સ્થાપના સં. ૧૮૦૯ના મહા સુદ ૮ને દિવસે થઈ હતી.

• • •

સાગરગચ્છનો ઉપાશ્રય

શાંતિદાસ ઝવેરીના સમયમાં રાજસાગરસૂરિએ નવા સાગરગચ્છની સ્થાપના કરી હતી. આ સાગરગચ્છની સ્થાપના થયા પછી તેનો વિકાસ થાય તે માટે તેમણે (શાંતિદાસ ઝવેરીએ) શ્રાવકોને આ ગચ્છમાં આકર્ષવા માટે સોનાના વેઢ, વીંટીઓ, પાઘડીઓ વગેરેની છૂટથી પ્રભાવના કરી હતી. તેને પરિણામે મોટી સંખ્યામાં લોકો તેમાં જોડાયા હતા. તદુપરાંત અમદાવાદ, ખંભાત, પાટણ, સુરત, વડોદરા, ડભોઈ, આણંદ, ભાવનગર, મહેસાણા, રાંદેર વગેરે અનેક સ્થળોએ સાગરગચ્છના ઉપાશ્રયો પણ બંધાવ્યા હતા.

અમદાવાદમાં આ સાગરગચ્છનો ઉપાશ્રય ઝવેરીવાડ વાઘણપોળમાં હતો. જે ઉપાશ્રયના મકાનમાં શાંતિદાસ ઝવેરી અને રાજસાગરનું એક તૈલચિત્ર પણ પ્રાપ્ત થયું છે. એ તૈલચિત્રનો ફોટો 'ગુજરાતનું પાટનગર અમદાવાદ' પુસ્તકમાં સૌ પ્રથમ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યો હતો. ત્યારબાદ, એ ફોટો અન્ય બે ત્રણ ગ્રંથોમાં પણ પ્રસિદ્ધ થયો છે. જે જગ્યાએ આ સાગરગચ્છનો ઉપાશ્રય હતો ત્યાં આજે નવેસરથી મકાન બાંધવામાં આવ્યું છે અને તે મકાનમાં આંબેલશાળા ચાલે છે.

સં. ૧૮૦૪ની આસપાસ શ્રી મયાસાગરજી મહારાજ અમદાવાદમાં આવ્યા. ત્યારે પણ આ સાગરગચ્છના ઉપાશ્રયમાં ઊતર્યા હતા. તેવો એક ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે.

• • •

આંબલીની પોળનો ઉપાશ્રય

શ્રી મયાસાગરજીએ અમદાવાદમાં સં. ૧૮૦૭ની સાલમાં સ્વર્ગગમન કર્યું. તેઓએ પોતાના પટ્ટધર શ્રી નેમિસાગરજી મહારાજને સ્થાપન કર્યા. સુરજમલ શેઠ, રુક્મિણી શેઠાણી, દલપતભાઈ ભગુભાઈ વગેરે તેમની પ્રત્યે શ્રદ્ધાવાળા ભક્ત જૈનો અમદાવાદમાં હતા.

શ્રી નેમિસાગર મહારાજ શેઠ સુરજમલના ડહેલામાં ઊતરતા હતા. તે જગ્યાને શેઠે

ઉપાશ્રય તરીકે સંઘને અર્પણ કરવાથી તે આંબલી પોળના ઉપાશ્રય તરીકે ઓળખાય છે.

શ્રી નેમિસાગરજીએ સં. ૧૯૧૩માં મુજપરમાં સ્વર્ગગમન કર્યું એટલે કે સં. ૧૯૧૦ની આસપાસ આજનો આંબલીપોળનો ઉપાશ્રય અસ્તિત્વમાં આવ્યો હશે.

સં. ૧૯૧૦માં નેમિસાગરજીએ પેથાપુરમાં એક શ્રાવકને દીક્ષા આપી, ધર્મસાગરજી નામ પાડ્યું હતું. આ ધર્મસાગરજી અમદાવાદના શેઠના પાડાના ઓશવાલ શ્રાવક હતા. સં. ૧૯૫૪ના આસો સુદિ ૧૧ના રોજ તેઓ કાળધર્મ પામ્યા હતા. તેમણે પાછલી અવસ્થામાં અમદાવાદમાં આંબલી પોળના ઉપાશ્રયે ઘણાં ચોમાસાં કર્યાં હતાં. ત્યારબાદ શ્રી સુખસાગરજી મહારાજે અમદાવાદમાં આંબલીપોળના ઉપાશ્રયમાં સં. ૧૯૬૨ તથા સં. ૧૯૬૫માં એમ બે ચોમાસાં કર્યાં હતાં. એમ કહેવાય છે કે તેઓ આંબલીની પોળના ઉપાશ્રયેથી શામળાની પોળ, રાજમહેતાની પોળ, કાલુશાહની પોળ અને લુણસાવાડા સુધી ગોચરી વોરવા જતા હતા.

ઉજમબાઈનો ઉપાશ્રય

ઉજમબાઈ નગરશેઠ વખતચંદની પુત્રી હતાં, નગરશેઠ હેમાભાઈની બહેન હતાં અને નગરશેઠ પ્રેમાભાઈનાં ફઈ હતાં.

ઉજમબાઈએ ઝવેરીવાડ વાઘણપોળમાં પોતાનું રહેવા માટેનું મકાન ધર્મશાળાના ઉપયોગ માટે દાનમાં આપ્યું હતું. ત્યારથી તે મકાન શરૂઆતમાં ઉજમબાઈની ધર્મશાળા અને પછીથી ઉજમબાઈની ધર્મશાળા તરીકે પ્રસિદ્ધિમાં આવ્યું.

અહીં મુનિ મૂળચંદજી મહારાજ એક વાર લીંબડીથી વિહાર કરીને અમદાવાદ આવ્યા હતા. ઉજમબાઈની ધર્મશાળામાં ઊતર્યા હતા.

અહીં મુનિ વૃદ્ધિચંદ્રજીને હેમાભાઈ શેઠ વગેરે દરરોજ વંદન કરવા આવતા.

મુનિરાજ શ્રી બુટેરાયજીનો વિચાર પં. મણિવિજયજી, જેઓ લુહારની પોળના ઉપાશ્રયમાં રહેતા હતા. તેમના નામની દીક્ષા લેવાનો હતો. તે વિચાર શેઠ હેમાભાઈ વગેરેએ પસંદ કર્યો. પં. સૌભાગ્યવિજયજી પાસે યોગ વહેવા શરૂ કર્યા. યોગ પૂરા થયા એટલે વડીદીક્ષાને અવસરે મુનિ બુટેરાયજીનું નામ મુનિ બુદ્ધિવિજયજી અને પં. મણિવિજયના શિષ્ય તથા મુનિ મૂળચંદજીનું નામ મુનિ મુક્તિવિજયજી તથા મુનિ વૃદ્ધિચંદજીનું નામ મુનિ વૃદ્ધિવિજયજી તે બંને મુનિ બુદ્ધિવિજયજીના શિષ્ય એ પ્રમાણે ગુરુ-શિષ્યપણાની અને નામની સ્થાપના અનેક સાધુ-સાધ્વીઓ તથા શેઠ હેમાભાઈ વગેરે ચતુર્વિધ સંઘની સમક્ષ સં. ૧૯૧૨માં કરવામાં આવી. રહેવાનું સ્થાન ન ફેરવતાં ઉજમબાઈની ધર્મશાળા એ જ રાખવામાં આવ્યું. ત્યારપછી તે ચોમાસું ત્રણે મુનિરાજે ત્યાં જ કર્યું. એટલે કે ઉજમબાઈની ધર્મશાળાનો ઉપયોગ ઉપાશ્રય તરીકે શરૂ થયો હતો. ત્યારબાદ, ઉજમબાઈએ સં. ૧૯૨૮માં પૂજ્ય શ્રી મૂળચંદજી મહારાજના ઉપદેશથી પોતાનું ઘર જૈન ધર્મશાળા તરીકે સમર્પિત કર્યું. ત્યારથી તે મકાનનો ઉપયોગ ધર્મશાળા તરીકે થવા માંડ્યો.

જૈન વિદ્યાશાળા ઉપાશ્રય-કસુંબાવાડ

દોશીવાડાની પોળમાં આવેલા કસુંબાવાડના નાકે સં. ૧૮૨૫માં વિદ્યાશાળાની સ્થાપના થઈ હતી. વિદ્યાશાળાનો આ ઉપાશ્રય સુબાજી રવચંદ નામના શ્રેષ્ઠીએ બાંધ્યો હતો.

વિદ્યાશાળાનો આ ઉપાશ્રય “બાપજી મહારાજ”ને કારણે ઘણો જ પ્રસિદ્ધિમાં આવ્યો હતો. અમદાવાદની ખેતરપાળની પોળમાં શેઠ મનસુખલાલ અને તેમનાં પત્ની ઉજમબાઈથી સં. ૧૮૧૧માં ‘બાપજી’ મહારાજનો જન્મ થયો હતો. તેમણે સં. ૧૮૩૪ના જે. ૧૦ રના દિવસે અમદાવાદમાં દીક્ષા લીધી. સં. ૧૮૫૭માં સુરતમાં પન્યાસ પદવી મેળવી અને સં. ૧૮૫૭માં અમદાવાદમાં આચાર્ય પદવી પ્રાપ્ત કરી. સં. ૨૦૧૫ના ભા. ૧૦ ૧૪ને ગુરુવારે તા. ૧-૧૦-૧૮૫૮ના રોજ બપોરે ૧ કલાક અને ૨૨ મિનિટે અમદાવાદમાં વિદ્યાશાળાના ઉપાશ્રયમાં કાળધર્મ પામ્યા હતા.

તેમણે સં. ૧૮૫૭માં આચાર્ય પદવી મેળવી, ત્યારથી તે જિંદગી પર્યંત એકાંતરે ઉપવાસ કર્યા હતા. તેઓ દીર્ઘાયુષી હતા. લગભગ ૧૦૫ વર્ષ જીવ્યાં હતાં. તેમનાં પત્નીએ પણ દીક્ષા લીધી હતી, જેમનું સાધ્વી અવસ્થાનું નામ શ્રી ચંદનશ્રી હતું.

• • •

પાંજરાપોળનો ઉપાશ્રય

અમદાવાદમાં હેમાભાઈ નગરશેઠની પુત્રી રુકિમણી શેઠાણીએ, શ્રી નેમિસાગરજી મહારાજનો શ્રાવકો લાભ લઈ શકે એવા હેતુથી પાંજરાપોળનો ઉપાશ્રય કરાવ્યો હતો. જોકે નેમિસાગરજી મહારાજ ત્યાં ક્યારેય ન ઊતર્યા. પરંતુ શ્રી રવિસાગરજી મહારાજ પાંજરાપોળના ઉપાશ્રયમાં ઊતરતા હતા.

મુનિરાજ વિવેકસાગરજી જીવ્યા ત્યાં સુધી પાંજરાપોળના ઉપાશ્રયમાં રહ્યાં હતા. સં. ૧૮૪૭માં પાંજરાપોળના ઉપાશ્રયમાં તેમનું છેલ્લું ચોમાસું હતું. એટલે કે પાંજરાપોળનો ઉપાશ્રય સં. ૧૮૪૭ પહેલાં બાંધવામાં આવ્યો હતો, એવો નિર્ણય થઈ શકે છે.

• • •

આગમ-ઉપાશ્રય

મયાસાગરજી મહારાજે સં. ૧૮૮૦ અને ત્યારબાદ અમદાવાદના આગમના ઉપાશ્રયમાં ઘણાં ચોમાસાં કર્યાં હતાં. એટલે કે આગમનો ઉપાશ્રય સં. ૧૮૮૦માં અસ્તિત્વમાં હતો.

• • •

અન્ય ઉપાશ્રયો

આ ઉપરાંત, લુણસાવાડાનો ઉપાશ્રય, શાહપુર-મંગળપારેખની પોળનો ઉપાશ્રય, નાગજી ભૂધરની પોળનો ઉપાશ્રય, મનસુખભાઈની પોળ પાસે આવેલ શ્રી દાનસૂરીશ્વરજી જ્ઞાનમંદિરનો ઉપાશ્રય-છેલ્લાં સો વર્ષ દરમિયાન અસ્તિત્વમાં આવ્યા.

•

આ બધા ઉપાશ્રયો ઘણા મોટા હોવા છતાં મહાવીર જન્મના દિવસે કે સંવત્સરીના પ્રતિક્રમણ સમયે શ્રાવકોની સંખ્યાના સંદર્ભમાં હંમેશાં અપૂરતા રહ્યા છે. આજે તો અમદાવાદના નદીપારના વિસ્તારોમાં અસંખ્ય ઉપાશ્રયો અસ્તિત્વમાં આવ્યા છે. શહેરનાં આ ઉપાશ્રયો ધીમે ધીમે શ્રાવકોની સંખ્યાની દૃષ્ટિએ તેની પ્રસ્તુતતા (Relevance) ગુમાવતાં જાય છે. જ્યારે શહેર બહાર ઉપાશ્રય માટે વિશાળ જગ્યાની જરૂર પડે છે. મોટા બાંધકામની જરૂર પડે છે. અને તે માટેના મબલખ ફંડની જરૂર પડે છે. તેથી જે જે વિસ્તારોમાં શ્રાવકોની વસ્તી વધી છે તે તે વિસ્તારોમાં નવા નવા ઉપાશ્રયોની જરૂરિયાતની સમસ્યા વિકટ બનતી જાય છે. એક સમય એવો હતો કે નવા આવનાર જૈન કુટુંબને સંઘ ઉમંગભેર અને ઉલ્લાસભેર આવકરતો હતો. જ્યારે આજે સંઘનાં સભ્ય બનવા માટે અનેક જૈન કુટુંબોને મુશ્કેલી પડે છે. અને ઉપાશ્રયોની સંખ્યાની આ મર્યાદાને કારણે ઉપાશ્રય કે દેરાસરના સંઘ સાથે જોડાઈ ન શક્યા હોય તેવાં કુટુંબો પોતાનું અલગ મંડળ કે સંઘ રચે છે. ક્યારેક પર્યુષણ દરમ્યાન આઠ દિવસ માટે મંડપ બાંધીને કે કોઈ સોસાયટીના કે અન્ય કોઈ હોલમાં પર્યુષણ પર્વની આરાધના કરે છે. આ પરિસ્થિતિ ધીમે ધીમે વધુ વિષમ બનતી જાય છે.

સંદર્ભ સૂચિ

જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા.૩) પૃ. ૪૨૨, ૭૨૭, ૭૩૩, ૭૪૮, ૮૧૯.

જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા.૪) પૃ. ૩૭૮, ૪૨૮.

જૈન રાસમાળા (આવૃત્તિ ૧) પૃ. ૩૨, ૪૭, ૪૮, ૪૯.

જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ષિત ભા.૨) પૃ. ૩૬૮.

સૂરીશ્વર અને સમ્રાટ પૃ. ૨૨૧, ૨૩૩.

શ્રી પટ્ટાવલી પરાગ સંગ્રહ પૃ. ૧૯૮, ૨૩૦.

શ્રી પટ્ટાવલી સમુચ્ચય (ભા.૨) પૃ. ૨૧૮, ૨૬૯.

શુભવેલી (પુનઃસંપાદિત આવૃત્તિ) (પંડિત કવિ શ્રી વીરવિજયજી વિરચિત) પૃ. ૧૮, ૨૧.

મુનિરાજશ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી ચરિત્ર (આવૃત્તિ ૨) પૃ. ૨૨, ૨૩, ૨૪, ૨૫.

નગરશેઠ શ્રી શાંતિદાસ ઝવેરી પૃ. ૬૪.

પંડિત શ્રી વીરવિજયજીનું જન્મચરિત્ર પૃ. ૧૦, ૧૧, ૧૩.

શ્રી સુખસાગર ગુરુ ગીતા તથા શ્રી તપાગચ્છે સાગરશાખા પટ્ટાવલિ (આવૃત્તિ -૧) પૃ. ૧૩, ૧૯, ૨૦, ૨૩, ૩૨, ૩૩, ૩૫, ૩૯, ૪૬, ૪૭, ૭૯, ૮૪, ૧૬૦.

રાજનગરના જૈન શ્રેષ્ઠીઓ

રાજનગરના જૈન શ્રેષ્ઠીઓ

નામ	સમયગાળો
(૧) મંત્રી ગુણરાજ	સં. ૧૪૪૫ આસપાસ.
(૨) શ્રીમાલ દેવા	સં. ૧૫૦૮ થી ૧૫૩૮ આસપાસ.
(૩) કેલ્હે	સં. ૧૫૦૦ આસપાસ.
(૪) મંત્રી ગદરાજ	સં. ૧૫૨૫ થી ૧૫૪૦ આસપાસ.
(૫) દેવધર શ્રીમાલીનો વંશ	સં. ૧૫૩૮ થી ૧૫૬૮ આસપાસ.
(૬) શિવા-સોમજી-રૂપજી	સં. ૧૫૬૨ થી ૧૬૭૫ આસપાસ.
(૭) મંત્રી ગલા મહેતા	સં. ૧૫૮૪ થી ૧૬૨૮ આસપાસ.
(૮) લટકણ શાહ-મૂલા શેઠ-વીપા પારેખ	સં. ૧૬૦૦ સં. ૧૬૨૮ આસપાસ.
(૯) દોશી મનિયાનો (શ્રીમાલી) વંશ	સં. ૧૬૪૦ થી ૧૭૧૧ આસપાસ.
(૧૦) નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી	સં. ૧૬૪૧ થી ૧૭૧૫.
(૧૧) ભણશાળી દેવા	સં. ૧૬૪૫ થી ૧૬૭૫ આસપાસ.
(૧૨) રાજયા-વજયા	સં. ૧૬૫૭ આસપાસ.
(૧૩) તેજપાલ	સં. ૧૬૮૧ આસપાસ.
(૧૪) નગરશેઠ શ્રી લક્ષ્મીચંદ	સં. ૧૭૧૭ આસપાસ.
(૧૫) કપૂરચંદ ભણશાળી	સં. ૧૭૭૦ આસપાસ.
(૧૬) નગરશેઠ શ્રી ખુશાલચંદ	સં. ૧૭૭૫ થી ૧૮૦૪ આસપાસ.
(૧૭) વખતચંદ-નથુશા	સં. ૧૭૮૬ થી ૧૮૭૦ આસપાસ.
(૧૮) નગરશેઠ શ્રી હેમાભાઈ	સં. ૧૮૪૦ થી ૧૮૧૪ આસપાસ.
(૧૯) લાલા હરખચંદ	સં. ૧૮૫૪ આસપાસ.
(૨૦) નગરશેઠ શ્રી પ્રેમાભાઈ	સં. ૧૮૭૧ થી ૧૮૪૩.
(૨૧) મગનભાઈ કરમચંદ	સં. ૧૮૭૮ થી ૧૮૧૨ આસપાસ.
(૨૨) શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ	સં. ૧૮૮૦ થી ૧૮૦૧.
(૨૩) હરકુંવર શેઠાણી	સં. ૧૮૧૪ આસપાસ.
(૨૪) મગનભાઈ વખતચંદ	સં. ૧૮૮૬ થી ૧૮૨૪.
(૨૫) દલપતભાઈ-ગંગાબા	સં. ૧૯૦૩ થી ૧૮૨૩ આસપાસ.
(૨૬) શેઠ મનસુખભાઈ ભગુભાઈ	સં. ૧૯૧૧ થી ૧૮૬૮.
(૨૭) શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈ	સં. ૧૯૧૮.
(૨૮) શેઠ કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ	સં. ૧૯૫૦ થી ૨૦૩૬.

રાજનગરનાં જૈન શ્રેષ્ઠીઓ

મંત્રી ગુણરાજ (સં. ૧૪૪૫)

સંઘવી ગુણરાજ અમદાવાદના બાદશાહ અહમદનો માનીતો હતો. તે ઓશવાલ જ્ઞાતિનો હતો. તેના પિતાનું નામ ચાચ હતું. આ ચાચ આશાપલ્લી-કર્ણાવતીનો શ્રેષ્ઠી હતો. ગુણરાજના પિતા ચાચે આશાપલ્લીમાં સં. ૧૪૬૫ પહેલાં જિનપ્રસાદ કરાવ્યો હતો. ચાચની બીજી પત્ની “મુક્તાદેવી”થી ગુણરાજ, આંબાક, લીંબાક અને જયતા નામે ચાર પુત્રો થયા હતા.

ગુણરાજ આચાર્ય જ્ઞાનસાગરસૂરિ અને આચાર્ય સોમસુંદરસૂરિનો ભક્ત હતો. તે પાતશાહનો સુવર્ણશાલી (ઝવેરી) હતો. તેણે સં. ૧૪૫૭માં પહેલી અને સં. ૧૪૬૨માં બીજી શત્રુંજય રૈવતાચલની મહાતીર્થ યાત્રા કરી.

ગુણરાજના ભાઈ આંબાકે સં. ૧૪૪૫ની આસપાસ આચાર્ય સોમસુંદરસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી હતી. અને તેમનું નામ નંદિરત્નગણિ પાડવામાં આવ્યું હતું. આચાર્ય ભગવંતોનો નગર પ્રવેશ-મહોત્સવ અને દીક્ષા મહોત્સવ આ સમયે અમદાવાદમાં પહેલ-વહેલો થયો હતો. તેમને મુનિ સુંદરગુરુએ સં. ૧૪૬૫માં પાઠક પદ આપ્યું. સં. ૧૪૬૮ના દુકાળમાં ગુણરાજે સત્રાગાર કાઢીને દીનજનોનું રક્ષણ કર્યું. સં. ૧૪૭૦માં સોપારકની તીર્થયાત્રા કરી. વળી, જુરાવલ્લી અને અરબુદ (આબુ)ની તીર્થયાત્રા કરી. પછી દસ દેવાલય સહિત સોમસુંદરસૂરિને સાથે લઈ પાતશાહના ફરમાન મેળવી એક મોટા સંઘના પતિ તરીકે સં. ૧૪૭૭માં ત્રીજી વિમલાચલની યાત્રા કરી. મહુવામાં આ સંઘપતિએ ઉત્સવપૂર્વક જિનસુંદરની સૂરિ-પ્રતિષ્ઠા કરાવી. પછી રૈવત પર્વતની યાત્રા કરી. તથા તેમણે અનેક કેદીઓને છોડાવ્યા.

રત્નો અને ધરણ નામના બે ભાઈઓ નાંદિયામાં રહેતા હતા. ત્યારબાદ તેઓએ ધાનેરાવ આવીને કાયમી વસવાટ કર્યો. ધરણા શાહ ચિત્તોડના રાણા કુંભાજીનો પ્રીતિપાત્ર હતો. તેણે અમદાવાદના સંઘવી ગુણરાજની મદદથી બાદશાહ અહમદશાહનાં ફરમાન મેળવી શત્રુંજય તીર્થનો છ'રી પાળતો યાત્રાસંઘ કાઢ્યો હતો. ઉપરાંત, રાણા મોકલસિંહે સં. ૧૪૮૫માં સંઘપતિ ગુણરાજ પાસે ચિત્તોડ પરના જૈન કીર્તિસ્તંભનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો.^૧

• • •

શ્રીમાળ દેવા

(સં. ૧૫૦૮ થી સં. ૧૫૩૮)

સં. ૧૫૩૮માં તપાગચ્છીય લક્ષ્મીસાગરસૂરિ અને સોમજયસૂરિના ઉપદેશથી અમદાવાદના શ્રીમાલ દેવાએ ‘જ્ઞાન કોશ’ લખાવ્યો. તે પૈકી પન્નવણાસૂત્રની પ્રત આજે પણ વિદ્યમાન છે. શ્રીમાલ દેવાના એક ભાઈ સદાએ ઘણાં પુણ્ય કાર્યો કર્યા હતાં. સદાએ પાદશાહ મહમૂદનું સન્માન પ્રાપ્ત કર્યું હતું. સં. ૧૫૦૮માં સદાએ સત્રાગાર માડ્યું હતું. શ્રીમાલ દેવા અમદાવાદમાં જ રહેતો હતો.^૨

કેલહે

(સં. ૧૫૨૦ની આસપાસ)

શાહ કેલહેનો સમય સં. ૧૫૨૦ની આસપાસ છે. તે પોરવાડ જ્ઞાતિનો હતો. તેણે ગિરનાર પર ત્રણ દેરીઓનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. તેણે અમદાવાદમાં એક ધર્મશાળા બનાવી હતી તથા પાંચ દેરાસર કરાવ્યાં હતાં. ઉપરાંત, તેણે મુનિ ભગવંતોને પંચાસ પદ અપાવ્યાં, મુનિઓને વસ્ત્રો વહોરાવ્યાં, સાધર્મિક-વાત્સલ્ય કર્યા, સિદ્ધાંતગ્રંથો લખાવ્યા, સં. ૧૫૧૮માં ‘પાશ્વિકસૂત્ર વૃત્તિ’ લખાવી હતી.^૩

મંત્રી ગદરાજ

(સં. ૧૫૨૫ થી સં. ૧૫૪૦)

ગદરાજ અમદાવાદના બાદશાહ મહમૂદ બેગડાનો મંત્રી હતો. મંત્રી હોવાને કારણે જૈન શાસનનો પ્રભાવ વધે તેવાં અનેક મંગલ કાર્યો તેના દ્વારા થયાં હતાં. તેના પિતા સુંદરજી પણ મંત્રી હતા.

મંત્રી ગદરાજનાં બીજાં નામો ગદા અને ગદાક પણ મળે છે. તે ધર્મપ્રેમી હતો. સં. ૧૫૨૫થી ૧૫૪૦ દરમિયાન જૈન શાસનનો પ્રભાવ વધારવામાં તેણે કરેલું યોગદાન ખૂબ જ નોંધપાત્ર છે. મંત્રી ગદરાજ ૧૨૦ મણ પિત્તળનું ઋષભદેવનું બિંબ કરાવી આબુના ‘ભીમ વિહાર’માં પ્રતિષ્ઠિત કરાવવા સંઘ લઈ ગયો હતો. ત્યાં આચાર્ય સોમજયસૂરિ પાસે સં. ૧૫૨૫માં ઋષભદેવનું તે બિંબ અને બીજી મૂર્તિઓ પણ ભીમ પ્રાસાદમાં પ્રતિષ્ઠિત કરાવી હતી.

અમદાવાદમાં આચાર્ય સોમદેવસૂરિના ઉપદેશથી મોટો ગ્રંથભંડાર બનાવ્યો. સોઝીત્રક (સોજીત્રા)માં તે સમયે ત્રીસ હજાર દ્રમ ટંકનો ખર્ચ કરી નવું જૈન મંદિર કરાવી, તેમાં આચાર્ય સોમદેવસૂરિ પાસે પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી.

વિ. સં. ૧૫૩૯-૪૦માં ગુજરાત અને માળવામાં મોટો દુકાળ પડ્યો હતો. અમદાવાદના ગુર્જર શ્રીમાળી મંત્રીઓ સુંદર તથા ગદરાજે સ્થાને-સ્થાને પાણીની પરબો અને દાનશાળાઓ બેસાડીને પ્રજાને મોટી મદદ કરી હતી. મંત્રી ગદરાજને શ્રીરંગ નામે પુત્ર હતો. મંત્રી ગદરાજ દર ચૌદશના દિવસે ઉપવાસ અને સાધર્મિક ભક્તિ કરતો હતો. મંત્રી ગદરાજને સાસુ નામે પત્ની હતી. પં. અનંતકીર્તિગણિએ સં. ૧૫૨૮માં સંઘવજ્ર સાસુને ભજવા માટે “શીલોપદેશમાલાની પ્રતિ” લખી હતી.

ભટ્ટારક લક્ષ્મીસાગર સૂરિએ મંત્રી ગદરાજ શ્રીમાલીના અમદાવાદના જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. આ જિનાલયનું સ્થળ તથા તેના મૂળનાયક ભગવાન અંગેની વધુ વિગતો પ્રાપ્ત થઈ શકી નથી. તે અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.^૪

દેવધર શ્રીમાળી અને તેના વંશજો

(સં. ૧૫૩૯થી સં. ૧૫૬૮)

શાહ દેવધર શ્રીમાલી જ્ઞાતિનો હતો. તેનું બીજું નામ દેવધર પણ મળે છે. આચાર્ય લબ્ધિસાગરના ઉપદેશથી અને પં. ગુણસાગર તેમ જ પં. ચારિત્રવલ્લભની પ્રેરણાથી શાહ દેવધર શ્રીમાળીના વંશમાં થયેલા સાધુ ચોથાએ સં. ૧૫૬૮માં અમદાવાદમાં ગ્રંથભંડાર સ્થાપન કર્યો તથા ૪૫ આગમો લખાવ્યા. એ જ વંશના શાહ મેઘાની પુત્રી લાડકીના પુત્ર સોનપાલે કાર્તિક સુદિ ૫ના દિવસે જૈન ગ્રંથભંડાર સ્થાપન કર્યો, જેમાં સુવર્ણાક્ષરી પ્રતિઓ પણ લખાવી હતી.

સંઘવી મેઘો અમદાવાદમાં રહેતો હતો. તે મોટો દાની હતો. તે તપાગચ્છનો શ્રાવક હતો. તેણે સં. ૧૫૩૯ના શ્રાવણ વદ ૯, બુધવારે અમદાવાદમાં વડગચ્છના ૩૮મા આચાર્ય નેમિચંદ્રસૂરિના “પ્રવચન સારોદ્ધાર”નું રાજનગરના ૧૩મા આચાર્ય ઉદયપ્રભસૂરિએ બનાવેલ ટિપ્પણ “વિષમ પદાર્થાવબોધ” ગ્રં. ૩૨૦૩ની પોતાને હાથે પ્રત લખી હતી. આ પ્રત અમદાવાદમાં શ્રી જૈન પ્રાચ્ય વિદ્યાભવનના “શ્રી ચારિત્ર વિજયજી જૈન જ્ઞાનમંદિર”માં સુરક્ષિત છે.

સોનપાલે અમદાવાદમાં રંગમંડપવાળું મોટું દેરાસર બનાવી પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. (એ દેરાસર ક્યા વિસ્તારમાં હતું તેનો નિર્ણય થઈ શકતો નથી.) ઉપરાંત, સોનપાલે શત્રુંજય તીર્થ, ગિરનાર તીર્થના છ'રી પાળતા યાત્રાસંઘો કાઢ્યા. વળી આબુ તીર્થની યાત્રા કરી ઘણું માન મેળવ્યું હતું.^૫

• • •

શિવા-સોમજી-રૂપજી

(સં. ૧૫૬૨ - સં. ૧૬૭૫)

આચાર્ય જિનચંદ્રસૂરિના ઉપદેશથી અમદાવાદમાં શિવા અને સોમજી નામના બે ભાઈઓએ ધર્મકાર્યો માટે ખૂબ જ ધન વાપરી દાનની સરિતા વહેવડાવી હતી. અગાઉ શિવા અને સોમજી ગરીબ સ્થિતિના હતા અને પરચૂરણ શાકભાજીનો-ચીભડાનો ધંધો કરતા હતા. ખડતરગચ્છીય શ્રીમદ્ જિનચંદ્રસૂરિના ઉપદેશથી તેઓએ ચીભડાનો ધંધો છોડી દીધો. અને શ્રાવકને યોગ્ય બીજો ધંધો શરૂ કર્યો. થોડાંક જ વર્ષોમાં તેઓએ પુષ્કળ દ્રવ્ય ઉપાર્જિત કરી લીધું અને ખૂબ જ ધનવાન બન્યાં. તેઓએ ઘણાં જૈનમંદિરો બંધાવ્યાં, અનેક જૈન પ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તથા ઘણા ગ્રંથો તૈયાર કરાવડાવ્યા. તે બંને ભાઈઓએ શત્રુંજય તીર્થ પર શ્રી આદિનાથનો ચૌમુખી જિનપ્રાસાદ બનાવવાનો આરંભ કર્યો હતો. પરંતુ તેઓની હયાતીમાં તેની પ્રતિષ્ઠા થઈ શકી નહીં.

સોમજીના પુત્રનું નામ રૂપજી હતું. જહાંગીરના શાસનકાળ દરમ્યાન રૂપજીએ શત્રુંજય

મહાતીર્થનો એક મોટો સંઘ કાઢ્યો હતો અને સંઘપતિનું તિલક ધારણ કર્યું હતું. ઉપરાંત પોતાના પિતા સોમજી અને કાકા શિવજી દ્વારા જે આદિનાથના ચૌમુખી જિનાલયના નિર્માણનો પ્રારંભ થયો હતો, તે કાર્ય રૂપજીએ પૂર્ણ કર્યું અને સં. ૧૬૭૫માં ભારે ધામધૂમથી શ્રીમદ્ જિનરાજસૂરિના શુભ હસ્તે પ્રતિષ્ઠા કરાવી.

શત્રુંજય તીર્થ પર આદિનાથ-ચૌમુખીજીનું મંદિર “શ્રી શિવા સોમજીની ટૂંક”ના નામથી આજે પણ પ્રસિદ્ધ છે. ‘મિરાતે અહમદી’માં જણાવ્યા મુજબ તે સમયે આ ટૂંક બનાવવાનો ૫૮,૦૦,૦૦૦ (અઠાવન લાખ) રૂપિયાનો ખર્ચ થયો હતો. એમ કહેવાય છે કે ટૂંકના નિર્માણ માટે જે મોટા અને મજબૂત દોરડાનો ઉપયોગ થયો હતો તેનો ખર્ચ જ તે સમયે રૂ. ૮૪ હજારનો થયો હતો.^૬

મંત્રી ગલા મહેતા

(સં. ૧૫૯૪ થી સં. ૧૬૨૮)

મંત્રી ગલરાજ અમદાવાદનો વતની હતો. દિશાવાલ જ્ઞાતિના મંત્રી દોશી વણાઈગનો પુત્ર હતો. તેને મંગુ નામે પત્ની અને વીરદાસ નામે પુત્ર હતો.

મંત્રી ગલરાજ અમદાવાદના ૧૧મા બાદશાહ મહમદ (ચોથો)નો (સં. ૧૫૯૪થી ૧૬૧૦) મંત્રી હતો. ત્યારબાદ ૧૨મો બાદશાહ અહમદ અને ૧૩મો બાદશાહ મુઝફ્ફર બીજાનો પણ તે મંત્રી હતો. આમ, સં. ૧૫૯૪ થી સં. ૧૬૨૮ દરમિયાન અમદાવાદના ત્રણ બાદશાહોના મંત્રી તરીકે તેણે કાર્યભાર સંભાળ્યો હતો. બાદશાહે તેને ‘મલેક મગદલ’નું બિરુદ આપ્યું હતું. એક મોટા વજીર લેખે તેના હાથ નીચે ૫૦૦ ઘોડેસવાર હબસીઓની સેના હતી. તે વિજયદાનસૂરિનો ભક્ત હતો.

મંત્રી ગલરાજે સં. ૧૬૧૮માં મહોપાધ્યાય ધર્મસાગરજીનો અમદાવાદમાં પ્રવેશ મહોત્સવ કર્યો હતો, જેમાં ૨૦૦૦ નાણિયેર તથા જુદી જુદી વસ્તુઓની પ્રભાવના કરી હતી. મહો. ધર્મસાગરના વ્યાખ્યાનમાં ૫૦૦થી વધુ શ્રોતાઓ આવતા હતા. મંત્રી ગલરાજે મહો. ધર્મસાગરને અમદાવાદમાં ચોમાસું કરાવ્યું. પાટણના શેઠ શિવજી, મહોપાધ્યાયજીને વંદન કરવા અમદાવાદ આવ્યા હતા. ત્યારે મંત્રી ગલરાજ અને શેઠ શિવજી વચ્ચે ગાઢ ધર્મપ્રેમ બંધાયો હતો.

વિજયદાનસૂરિના ઉપદેશથી બાદશાહને સમજાવી શત્રુંજય તીર્થનો છ મહિના સુધી ‘મુક્તાઘાટ’ કરાવ્યો હતો. એટલે કે લાગાન, વેઠ, વેરા, યાત્રાકર વગેરે માફ કરાવ્યા હતા. અને ગામેગામથી જૈન સંઘોને એકઠા કરીને સંઘપતિ બનીને શત્રુંજયનો છ’રી પાળતો યાત્રાસંઘ કાઢ્યો હતો. આ રીતે તેણે સૌને તીર્થયાત્રા કરાવી હતી.

મંત્રી ગલરાજે સં. ૧૬૨૦ના વૈશાખ મહિનામાં ગુરુવારે શત્રુંજયમાં ભગવાન આદીશ્વરની દેવકુલિકા બનાવી અને ભટ્ટારક વિજયદાનસૂરિ અને હિરવિજયસૂરિના હાથે તેની

પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી.

તે તપાગચ્છીય શ્રાવક હતો. આચાર્ય શ્રી વિજયદાનસૂરિએ મહોં શ્રી ધર્મસાગરગણિના ‘કુમતિકુદ્રાલ’ ગ્રંથને અપ્રામાણિક જાહેર કર્યો હતો. ત્યારબાદ મહોં ધર્મસાગરગણિ અમદાવાદ પધાર્યા ત્યારે મંત્રી ગલરાજ મહેતાએ તેમની નવી પ્રરૂપણાને ટેકો આપ્યો તેમ જ એ નવી પ્રરૂપણાના પક્ષકાર તરીકે ઉપાલ રાજમલ ગણિવર વગેરેની સાથે અનૌચિત્ય પૂર્ણ વ્યવહાર કર્યો. ઉપરાંત, મહોં ધર્મસાગરગણિને સંઘ બહાર મૂકવામાં આવ્યા. મંત્રી ગલરાજ એક પ્રભાવક જૈન અગ્રણી હતો. પરંતુ આ ઘટનામાં પક્ષકાર બનવાથી તેની મહત્તા સદાયને માટે ઘટી ગઈ.

તેના નામ સાથે જોડાયેલી હાજાપટેલ પોળમાંની ગલા મહેતાની પોળ-ગલામંજીની પોળ, આજે પણ વિદ્યમાન છે. જો કે તે સમયે ગલા મનજીની પોળનો ઉલ્લેખ દોશીવાડાની પોળમાં થતો હતો. આજે પણ દોશીવાડાની પોળ અને ગલામનજીની પોળ વચ્ચે તથા દોશીવાડાની પોળ અને શાંતિનાથની પોળ વચ્ચે અવરજવર થઈ શકે તેવી બારી કે બારણું છે. દોશીવાડાની પોળ અને પાછિયાની પોળ પણ એકબીજાની સાથે જોડાયેલી છે. અને આજે પણ એક મકાનનો આગળનો મુખ્ય દ્વાર પાછિયાની પોળમાં અને પાછળનો દ્વાર દોશીવાડાની પોળમાં આવેલો છે.”

• • •

લટકણ શાહ-મૂલા શેઠ-વીપા પારેખ

(સં. ૧૬૦૦-સં. ૧૬૨૮ની આસપાસ)

અન્ય કેટલાક શ્રેષ્ઠીઓ પણ થઈ ગયા, કે જેઓએ રાજનગરમાં જૈન શાસનની પ્રભાવના વધે તે માટે નોંધપાત્ર યોગદાન કર્યું છે.

સં. ૧૬૦૦ની આસપાસ ચાંપાનેરવાસી ઓશવાલ જ્ઞાતિના શાહ લટકણનો ઉલ્લેખ જૈન ગ્રંથોમાં પ્રાપ્ત થાય છે. આજે હયાત શામળાની પોળનું નામ ‘લટકણ શાહની પોળ’ હતું.

સં. ૧૬૨૮ની આસપાસ મૂલાશેઠ અને વીપાપારેખનો ઉલ્લેખ પણ જૈન ગ્રંથોમાં મળી આવે છે. મૂલાશેઠ અને વીપાપારેખે અમદાવાદમાં મોટો ઉત્સવ કર્યો હતો, જેમાં શ્રી વિજયસેનસૂરિને આચાર્ય પદવી આપવામાં આવી હતી.”

• • •

દોશી મનિયાનો વંશ

(સં. ૧૬૪૦ થી સં. ૧૭૧૧)

૧. દોશી રંગા
૨. દોશી લહુઆ (લવજી)
૩. દોશી પનિયા (પનજી)

દોશી મનજી તે દોશી પનજીનો બીજો પુત્ર હતો. તેનાં બીજાં નામ મનરાજ અને મનિયા પણ મળે છે. તે વખતે આ કુટુંબ શેઠ મનિયાના નામે વિખ્યાત હતું. તેનો જન્મ સં. ૧૬૪૦ના અષાઢ સુદ ૧૧ના રોજ અમદાવાદમાં થયો હતો.

તેણે સાધર્મિક ભાઈઓને જમાડી પાનસોપારી આપી વસ્ત્રોની પહેરામણી આપી હતી. તથા સાધર્મિકો અને વીશા શ્રીમાલી જ્ઞાતિમાં સૌને ખાંડ ભરેલી થાળી તથા મહમુદી સિક્કો આપી લહાણી કરી હતી. તેણે પાંચ પર્વીનાં પારણાં કરાવ્યાં હતાં. અમદાવાદનાં બધાં જિનાલયોમાં પૂજા ભજાવી હતી અને શ્રી પાર્શ્વનાથનું નવું જિનાલય બંધાવ્યું હતું.

તેણે સં. ૧૭૦૨ના મોટા દુકાળમાં ગરીબોને સર્વ પ્રકારની સહાય કરી હતી. અને દુકાળને દૂર કરવા માટે જહેમત ઉઠાવી હતી. જનતા તેને બીજો 'જગદુશાહ' કહીને બોલાવતી હતી. તેણે રત્નોની ૨૧ જિનપ્રતિમાઓ ભરાવી હતી. તથા શ્રી વિમળનાથ વગેરેની બીજી ઘણી જિનપ્રતિમાઓ ભરાવી હતી. તેમાં સ્ફટિકની એક જિનપ્રતિમા આજે પણ તેમના વંશજો પાસે વિદ્યમાન છે. તેણે રાણકપુર, હમીરગઢ, અચલગઢ, મોઢેરા, કુંભારિયા વગેરે સાત જૈન તીર્થોનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો.

તેણે પ્રતિષ્ઠિત કસવેલી કોઈ કોઈ પ્રતિમા પર કોતરેલા લેખો આજે પણ મળે છે. તેમાંનો એક લેખ અમદાવાદમાં ખાડિયા ગોલવાડના જિનાલયમાં બિરાજમાન પ્રતિમા ઉપર છે અને બીજો એક લેખ જમાલપુર દરવાજા પાસેના ટકોરશાની પોળના જિનાલયના ભોયરામાં મૂળનાયક ભગવાનની ડાબી બાજુની પ્રતિમા ઉપર છે. આજે ટોકરશાની પોળના એ દેરાસરનું સ્થળાંતર થયેલું છે અને નવા વિકસેલા સેટેલાઈટ રોડ ઉપર 'પ્રેરણા તીર્થ' નામના કોમ્પ્લેક્ષમાં નવા થનાર જિનાલય માટે સ્થળાંતર કરવામાં આવ્યું છે.

શેઠ મનિયાએ શ્રી શત્રુંજય તીર્થનો છ'રી પાળતો યાત્રાસંઘ કાઢ્યો હતો. તેમણે શ્રી વિમલનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. ભટ્ટારકજીની પોતાને ત્યાં પધરામણી કરાવી. બધા યતિઓને પ્રતિલાભ્યા. ૮૪ ગચ્છોમાં રૂપિયાની લહાણી કરી. સાત ક્ષેત્રોને પોષ્યાં.

મનિયા દોશીએ ધર્મનાં કાર્યોમાં તે સમયે સાત લાખની રકમ વાપરી હતી. પં. શીલવિજયગણિએ સં. ૧૭૪૬માં રચેલી 'તીર્થમાલા'માં આ અંગેનો ઉલ્લેખ પ્રાપ્ત થાય છે.

શેઠ મનિયા ૭૦ વર્ષની ઉંમરે બીમાર પડ્યા. આથી વૈરાગ્યભાવે પં. મેરુવિજયગણિએ તેમનું નામ મુનિમાણેકવિજય રાખ્યું અને તેમને પં. લાવણ્યવિજયના શિષ્ય બનાવ્યા. મુનિમાણેકવિજય શુદ્ધ ચારિત્ર પાળી સં. ૧૭૧૧માં અમદાવાદમાં અનશન સ્વીકારી આરાધના કરતાં શુદ્ધિપૂર્વક કાળધર્મ પામ્યા. તેમને મુનિવિનયવિજય નામે એક શિષ્ય પણ હતાં.^૯

શેઠ શાંતિદાસ દોશી

(સં. ૧૭૨૦ આસપાસ)

શેઠ શાંતિદાસ દોશી શેઠ મનિયાનો મોટો પુત્ર હતો. શેઠ શાંતિદાસ દોશીએ સં. ૧૭૨૦ના જીવલેણ દુકાળમાં દાનશાળાઓ તથા પરબો બનાવી ગરીબોને અનાજપાણી પૂરાં પાડ્યાં હતાં. ઘી, સાકર, ખાંડ, ગોળ જેવી ખાદ્ય સામગ્રી ઉપરાંત કપડાં, વાસણ તથા દવા વગેરે આપીને સૌને દુકાળનાં ભયથી મુક્ત કર્યા હતા.

શેઠ શાંતિદાસ દોશીએ હમીરપુર, તારંગા, નાદિયા, કુંભારિયા, રણકપુર, ભીલડિયાજી, શંખેશ્વર વગેરે સાત તીર્થોનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો. કવિ બહાદુર દીપવિજયજી લખે છે કે-

“ગુજરાતિ શાંતિદાસ મનિયાના, અચલગઢે છે પ્રાસાદ વા
ચૌદસે હે ચુમાલીશ મણ ધાતુની પ્રતિમા પૂરે આશ વા.”

સં. ૧૭૨૧માં આબુ તીર્થમાં અચલગઢમાં શ્રી ઋષભદેવનો નવો જિનપ્રાસાદ બંધાવી. ભટ્ટારક શ્રી. વિજયરાસસૂરિના હાથે તેની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. ઉપરાંત, સં. ૧૭૨૫માં આબુ ઉપર પોતાના નામથી શ્રી શાંતિનાથનો જિનપ્રાસાદ બનાવ્યો. શ્રી શાંતિનાથ વગેરે તીર્થકરોની સ્ફટિક રત્નની ૧૧ જિનપ્રતિમાઓ ભરાવી તેની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી.

મહોપાધ્યાય ભાવવિજયગણિ લખે છે કે, “દોશી શાંતિદાસે મોટાં મોટાં તીર્થોનાં છ’રી પાળતા ઘણા યાત્રાસંઘો કાઢ્યા હતા. એમ કહેવાય છે કે દોશી મનિયાએ ધર્મનાં કાર્યોમાં સાત લાખની રકમ વાપરી હતી, તો દોશી શાંતિદાસે તેથી પણ વધુ રકમ ધર્મનાં કાર્યોમાં વાપરી હતી.

આચાર્ય વિજયમાનસૂરિએ સં. ૧૭૩૧ના વૈશાખ સુદ ત્રીજના દિવસે ઉપાધ્યાય પદે અમદાવાદના શ્રીમાળી શેઠ શાંતિદાસ મનિયાની વિનંતીથી ધર્મસંગ્રહ રચ્યો, જેનું શ્વતકેવલીની ગાંધી કરાવનાર મહો. શ્રી યશોવિજયજી મહારાજે સંશોધન તેમ જ સંયોજન કરેલ છે. ઉપરાંત, મહો. લાવણ્યવિજયજીએ પણ સંશોધન કરેલ છે.

• • •

દોશી સોમકરણ

શેઠ શાંતિદાસ દોશી પછી અમદાવાદની વીશા શ્રીમાલી જ્ઞાતિના શેઠ સોમકરણ બન્યા હતા. તે દોશી મનિયાનો બીજો પુત્ર હતો. તેનું બીજું નામ દોશી સોમચંદ પણ મળે છે. તે મોટે ભાગે ખંભાતમાં રહેતો હતો. અને અવારનવાર સુરત આવજા કરતો હતો.

કવિ બહાદુર પંડિત દીપવિજયજી ગણિ લખે છે :

“સોમકરણ મનિયા રાજનગર તણા રે,
રાજિયા-વજિયા સુજાણ,
પાટ મહોત્સવ કીધો બહુ ભાવશુ રે,
શ્રી રાજનગર માહે જાણજ્યો.”

ઉપરની પંક્તિઓથી સ્પષ્ટ થાય છે કે રાજનગર-અમદાવાદમાં દોશી સોમકરણ મનિયા અને ખંભાતના રાજિયા-વજિયા પારેખે ભટ્ટા-વિજયઆનંદસૂરિનો સ્વતંત્ર ગચ્છ સ્થાપવામાં મુખ્ય ભાગ લીધો હતો.

સોમકરણ દોશીના વંશજો શ્રીમાલી જ્ઞાતિના શેઠ છે. તેમના વંશજોના હાથમાં આજે પણ જ્ઞાતિની શેઠાઈ છે. એ વંશની વંશાવલી આ મુજબ છે.

૧. દોશી રંગા	૮. શેઠ જોઈતારામ
૨. દોશી લહુઆ	૯. શેઠ અમરચંદ
૩. દોશી પનિયા	૧૦. શેઠ રામચંદ
૪. દોશી મનિયા	૧૧. શેઠ મોહોલ્લાલ
૫. દોશી સોમકરણ	૧૨. શેઠ સાંકળચંદ
૬. શેઠ સૂરજમલ-તે દોશી સોમકરણનો પુત્ર હતો	૧૩. શેઠ મયાભાઈ
૭. શેઠ જેઠચંદ	

મયાભાઈનો જન્મ સં. ૧૮૪૬ના પ્ર. ભા. સુ. ૧ના રોજ થયો હતો. શેઠ મયાભાઈ અમદાવાદની વીશા શ્રીમાલી જ્ઞાતિના શેઠ હતા. તથા શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના માનદ વહીવટદાર સભ્ય હતા. તેઓ સં. ૨૦૦૬ના પ્ર. અ. વ. ૬ (તા. ૫-૭-૧૯૫૦)ની વહેલી સવારે ૬૦ વર્ષની ઉંમરે શ્રી શત્રુંજયતીર્થનું ધ્યાન કરતાં કરતાં સંમાધિપૂર્વક મરણ પામ્યા હતા. તેમને ત્રણ પુત્રો-૧. નરોત્તમભાઈ ૨. કસ્તુરભાઈ ૩. કલ્યાણભાઈ હતા. શેઠ મયાભાઈના મરણ પછી તેમના કુટુંબના શ્રી ચારુભાઈ ભોગીલાલ હાલમાં વીશા શ્રીમાલી જ્ઞાતિના શેઠ છે. અને આણંદજી કલ્યાણજી પેઢીના સભાસદ છે. ઉપરાંત, પાનસર જૈન તીર્થના વહીવટદાર ટ્રસ્ટી છે."

ભણશાળી દેવા

(સં. ૧૬૪૫ થી સં. ૧૬૭૫)

ભણશાળી દેવાએ સં. ૧૬૬૧માં અમદાવાદથી છ'રી પાળતો યાત્રાસંઘ કાઢ્યો હતો. તે સમયે કડવા મતનો પ્રભાવ અમદાવાદમાં વધ્યો હતો. તે પરંપરાના સંવરી રત્નપાલ, સંવરી જિનદાસ, શાહ તેજપાલ વગેરે અગિયાર સંવરીઓ ભણશાળી દેવાના આ સંઘ સાથે યાત્રાએ ગયાં હતા. આ સંઘ આબુ, ગોડવાડ, રાણપુર વગેરે તીર્થોએ ગયો હતો.

કડવા મતની પરંપરાના ૭મા શા. જિનદાસના ઉપદેશથી સં. ૧૬૬૩ના ફા. વ. ૧ના રોજ ભણશાળીદેવાએ જિનાલયની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તેમાં ભણશાળી દેવાએ ભગવાન ઋષભદેવની ૮૫ અંગુલની એક પ્રતિમા તથા ભણશાળી જીવાએ ૫૭ આંગળની એક

જિનપ્રતિમા તથા ભણશાળી કીકાએ ૫૭ આંગળની એક જિનપ્રતિમા ઉપરાંત બીજી ઘણી જિનપ્રતિમાઓ એમ કુલ ૧૫૦ જિનપ્રતિમાઓની પ્રતિષ્ઠા સંવરી શ્રાવકોએ કરી હતી. એ પ્રતિમાઓ પૈકીમાંની મોટા ભાગની પ્રતિમાઓ ઘાંચીની પોળના ભણશાળી દેવા દ્વારા નિર્માણ થયેલા જૈન દેરાસરમાં તથા તેના ભોંયરામાં વિદ્યમાન છે. ઉપરાંત શાહ તેજપાલે સં. ૧૬૭૨માં ચોમાસામાં ખંભાતથી અમદાવાદ આવી ભણશાળી દેવાના આ જિનપ્રાસાદમાં ભગવાન શાંતિનાથની પ્રતિમાના પરિકરની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. કડવા મતના સંઘે સ્વામી વાત્સલ્ય કર્યું. ભણશાળી જીવરાજ તથા ભણશાળી દેવાએ સૌને વસ્ત્રોની પ્રભાવના કરી.

સં. ૧૬૭૫માં ભણશાળી દેવાએ અમદાવાદના બધા ગચ્છોમાં “નવકાર” મંત્ર ગણનારાઓને ૧ જામી અને ૧મોદકની લહાણી કરી. તેણે કડવા મતના સૌ જૈનોને એકેક ગદિયાણા ભાર સોનાના વેલિયા આપ્યા હતા, આ પ્રમાણે મોટી પ્રભાવના કરી હતી.^{૧૦}

• • •

રાજયા-વજયા

(સં. ૧૬૫૭)

રાજયા અને વજયા નામના બે ભાઈઓ પારેખ અટક ધરાવતા હતા. તેઓ કાવીના વતની હતા. પણ ખંભાત વેપાર નિમિત્તે સ્થાયી થયા હતા. તેઓનો વેપાર ઘણો બહોળો હતો. તે સમયે ગોવાના ફિરંગી ગવર્નર પર તેમની લાગવગ ભારે હતી. ખંભાતમાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું મંદિર વિ. સં. ૧૬૪૪ની આસપાસ તેઓએ કરાવ્યું હતું. આચાર્ય વિજયસેનસૂરિ દ્વારા તેની પ્રતિષ્ઠા થઈ હતી. તેઓએ સં. ૧૬૫૭માં અમદાવાદની કોઠારી પોળમાં શાહ ઠાકરશીના ભગવાન સંભવનાથની પ્રતિષ્ઠામાં ભરાવેલી ભગવાન ઋષભદેવની ૩૭ આંગળની પ્રતિમા પધરાવી હતી.^{૧૧}

• • •

તેજપાલ

(સં. ૧૬૮૧ની આસપાસ)

સં. ૧૬૮૧ની આસપાસ તેજપાલ નામનો એક શ્રેષ્ઠી થઈ ગયો, જે શિરોહીમાં રહેતો હતો. અને તેના રાજાનો મહામાત્ય હતો. તે તપાગચ્છનાં ૬૦મા ભટ્ટારક વિજયદેવસૂરિ (સં. ૧૬૫૬ થી સં. ૧૭૧૩)નો પરમ ભક્ત હતો. તેણે અમદાવાદમાં મોટો ઉત્સવ કર્યો હતો. તે સમયે સૌ ભટ્ટારકો, આચાર્યો, ઉપાધ્યાયો, પંચાસ તથા સાધુઓ વગેરેની સોના-રૂપા નાણાથી નવાંગી પૂજા કરી હતી સં. ૧૬૮૧ના પ્ર. ચૈ. સુ. ૯ને રવિવારે તેમણે અમદાવાદમાં તપાગચ્છના દેવસૂરસંઘ અને આનંદસૂરસંઘની બંને શાખાઓનો ભેદ મટાડી એક કરવાનો પ્રયત્ન કર્યો. આથી સંઘે મોટો ઉત્સવ કરી તેજપાલને ‘ગચ્છભેદનિવારણ તિલક’ અને સંઘપતિનું તિલક કર્યું હતું.^{૧૨}

• • •

નગરશેઠ શ્રી શાંતિદાસ ઝવેરી

(સં. ૧૬૪૧-સં. ૧૭૧૫)

સુપ્રસિદ્ધ ઇતિહાસકાર શ્રી કોમિસેરિયટ પોતાના પુસ્તક “Studies in the History of Gujarat”માં પૃ. ૫૩ ઉપર નગરશેઠ શ્રી શાંતિદાસ ઝવેરીના વ્યક્તિત્વનો ગૌરવપૂર્ણ રીતે ઉલ્લેખ કરતાં જણાવે છે :

“જૈન દર્શને ગુજરાતમાં સદીઓ દરમ્યાન અનેક ધાર્મિક માર્ગદર્શકો અને ઉપદેશકો પેદા કર્યા છે કે જેમનાં નામ જૈન જ્ઞાતિ દ્વારા ગૌરવપૂર્ણ રીતે લેવામાં આવે છે. પરંતુ તેમનાં સાંસારિક વ્યક્તિત્વોમાં એવું એક પણ નામ નથી કે જે શાંતિદાસ ઝવેરીની સરખામણીમાં આવી શકે. જૂની ઐતિહાસિક પરંપરા પ્રમાણે તેમને અમદાવાદના ‘નગરશેઠ’ કે ‘લૉર્ડ મેયર’નું પદ ૧૭મી સદીના શરૂઆતનાં વર્ષોમાં મળ્યું હતું. એમ માનવામાં આવે છે કે મોગલસામ્રાજ્યના અધિકારી-ઉમરાવો સાથે કોઈપણ જાતનો સંબંધ ન હોવા છતાં, શાંતિદાસ, પોતાના વ્યાપારી સંબંધો અને પોતાની વિશાળ સંપત્તિના કારણે, જહાંગીરથી લઈને ઔરંગઝેબ સુધીના એક પછી એક મોગલ બાદશાહોના દરબારમાં પોતાનો પ્રભાવ પાડી શક્યા હતા, જેની સામ્રાજ્યમાં ઊંચો દરજ્જો ધરાવતા ઘણા અમીરો અથવા મનસાબદારોને અદેખાઈ આવી હોવી જોઈએ.”

નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીનું જીવન એવું તો સમૃદ્ધ અને પ્રભાવક હતું કે તેમના જીવનને આલેખતો એક સ્વતંત્ર ગ્રંથ માલતીબહેન શાહે પ્રગટ કર્યો છે. જે ગ્રંથનું નામ છે ‘નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી’. શાંતિદાસ શેઠના જીવનને પૂરી વિગતો સાથે સમજવાની જિજ્ઞાસાવાળા વાચકોએ તે ગ્રંથ અવશ્ય વાંચવો જોઈએ. આ ઉપરાંત, સં. ૧૯૯૭ (ઈ. સં. ૧૯૪૧)માં શ્રીયુત ડુંગરશી સંપટે ‘પ્રતાપી પૂર્વજો’ નામનો ગ્રંથ પ્રગટ કર્યો, જેમાં શાંતિદાસ ઝવેરી વિશેની ૪૦ પાનાની ચરિત્ર નોંધ લખી છે. ઉપરાંત, શાંતિદાસ શેઠની વંશાવલી વિશે રાસ પણ રચાયા છે, જેમાં તેમના જીવનના અનેક પ્રસંગોનું વર્ણન મળી આવે છે. આમ, શાંતિદાસ શેઠ એ રાજનગરની જૈન પરંપરાના ઇતિહાસમાં એક ઝળહળતા સૂર્ય સમાન છે અને તેથી અનેક ગ્રંથોમાં તેમના વિશે કોઈ ને કોઈ ઉલ્લેખો મળી આવે છે. શ્રી શાંતિદાસ શેઠ અને તેમનાં કુટુંબીઓનો ઉલ્લેખ પાલીતાણામાં આવેલ મૂળનાયક શ્રી આદીશ્વરદાદાના પરિકરમાંની મૂર્તિઓના શિલાલેખમાં જોવા મળે છે, કારણ કે આ પરિકર શ્રી શાંતિદાસ શેઠે ભરાવેલ હતું.

તેમના વ્યક્તિત્વમાં ત્રણ પાસાંઓનો સુભગ સમન્વય થયેલો જોવા મળે છે. રાજકીય પાસું, સામાજિક પાસું અને ધાર્મિક પાસું. આ ત્રણેય પાસાંઓ તેમના વ્યક્તિત્વમાં એકબીજા સાથે એવા ઘનિષ્ઠ રીતે સંકળાયેલાં છે કે તેમાંનાં કોઈપણ એક પાસાને સંપૂર્ણ રીતે સમજવા જતાં બીજાં બે પાસાંઓને આવરી લેવાં પડે છે.

તેઓ મૂળ ક્ષત્રિય રાજવંશમાંથી આવેલ હોવાથી તેમના વ્યક્તિત્વમાં ક્ષાત્ર-તેજનો ગુણ જોવા મળે છે. તેઓ જ્ઞાતિએ ઓશવાળ હોવાથી ‘ઓશવાળ-ભુપાળ’ એ ઉક્તિને સાર્થક કરે તેવા રાજતેજના ગુણ પણ તેમનામાં જોવા મળે છે. આ રાજતેજને કારણે જ તેઓ સર્વમાન્ય

મહાજનપદ અને નગરશેઠ પદ જેવાં સ્થાનોએ પહોંચી શક્યા હતા. તેઓ ધંધાર્થે વણિક હોવાથી વેપાર-વણજની આવડત પણ તેમનામાં જોવા મળે છે. આ ત્રણેય ગુણોનો ત્રિવેણી સંગમ એ એક વિરલ અને દુર્લભ કહી શકાય તેવી ઘટના છે.

માલતીબહેન શાહના અનુમાન પ્રમાણે તેમનો જન્મ સં. ૧૬૪૧-૪૬ આસપાસ (ઈ. સં. ૧૫૮૫-૯૦ આસપાસ) થયો હોવો જોઈએ.

“ધંધાકીય દૃષ્ટિએ એક ઝવેરી તરીકે તેઓ બાદશાહ અકબર પછીના ચાર મોગલ બાદશાહો જહાંગીર, શાહજહાં, મુરાદબક્ષ અને ઔરંગઝેબ સાથે ધનિષ્ઠ સંબંધો સ્થાપી શક્યા હતાં. એક ઝવેરી તરીકે તો શાંતિદાસ પોતાના જીવનના અંત સુધી આ રાજવીઓ સાથે સંકળાયેલા રહ્યા જ છે, તેનાથી પણ આગળ વધીને તેઓ બાદશાહની વિશ્વાસુ વ્યક્તિ તરીકેનું સ્થાન મેળવી શક્યા છે. ઝવેરાતની બાબતમાં તો તેઓ બેગમોનાં જનાનખાના સુધી, તેમના અંગત સલાહકાર ઝવેરી તરીકે પહોંચી શક્યા. સાથે-સાથે જહાંગીર, શાહજહાં, મુરાદબક્ષ અને ઔરંગઝેબ—આ ચારેય મોગલ બાદશાહોને અવારનવાર રાજ્યાભિષેક જેવા સારા પ્રસંગોએ પ્રસંગોને અનુરૂપ ઉત્તમ ઝવેરાત પણ પહોંચાડતા રહ્યા.”

“ઝવેરી તરીકે મોગલબાદશાહના સંપર્કમાં આવેલ શ્રી શાંતિદાસ જહાંગીર, શાહજહાં, મુરાદબક્ષ અને ઔરંગઝેબ-ચારેય બાદશાહોનાં સ્વભાવ, મિજાજ અને તેમની રાજકીય નીતિને પારખી શક્યા અને કોની સાથે કેવી રીતે કામ લેવું તેની કોઠાસૂઝથી જ તેઓ ચારેય બાદશાહો પાસેથી પાલીતાણા-શત્રુંજય, ગિરનાર, આબુ, તારંગા, કેશરીનાથ અને શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ જેવાં જૈન તીર્થોના રક્ષણને લગતાં ફરમાનો મેળવી શક્યાં. તેમને મળેલ ફરમાનોમાં ઝવેરી તરીકેના તેમના રાજદરબારમાંના ઉન્નત સ્થાનનો નિર્દેશ કરે તેવાં ફરમાનો પણ છે, તેમની સ્થાવર મિલકતની સુરક્ષા અંગે આદેશ આપતાં ફરમાનો પણ છે, તો યુદ્ધ સમયે ઔરંગઝેબને લોનરૂપે ધીરેલા પૈસા પાછા મેળવવાને લગતાં ફરમાનો પણ છે. કોઈ એક વ્યક્તિને ચાર ચાર બાદશાહો પાસેથી આટલી મોટી સંખ્યામાં ફરમાન મળ્યાં હોય તેવા દાખલા ઇતિહાસનાં પાને ખૂબ જૂજ જોવા મળે છે.”

“મોગલ બાદશાહો પાસેથી વિવિધ બાબતોને લગતાં ફરમાનો મેળવવાની સાથે સાથે તેઓ અમદાવાદનું-પોતાના વતનનું-નગરશેઠ પદ અને મહાજનપદ મેળવીને તેને યોગ્ય રીતે નિભાવી પણ શક્યા. બાદશાહ ઔરંગઝેબ સં. ૧૭૧૪ (ઈ. સં. ૧૬૫૮)માં રાજગાદીએ આવ્યા ત્યારે અવ્યવસ્થા અને અંધાધૂંધીના સમયમાં તેઓએ પ્રજાજોગ શાંતિસંદેશ એક ફરમાનરૂપમાં નગરશેઠ શ્રી શાંતિદાસ ઝવેરીને અત્યંત વિશ્વાસુ વ્યક્તિ ગણીને, તેમને સંદેશાવાહક દૂત બનાવીને તેમના દ્વારા જ ગુજરાતની પ્રજાને મોકલાવે છે. એ હકીકત નોંધપાત્ર છે કે એક વખત જે બાદશાહ શેઠ શ્રી શાંતિદાસ ઝવેરીએ બંધાવેલ દેરાસરને ભ્રષ્ટ કરે છે તે જ બાદશાહ ઔરંગઝેબ તેમને જ શાંતિના સંદેશાવાહક દૂત બનાવે છે. ધર્મઝનૂની કહેવાતા બાદશાહનો વિશ્વાસ તેઓ સંપાદન કરી શક્યા હતા તેનો આ ફરમાન પુરાવો છે.”

સં. ૧૬૭૪ની સાલમાં (ઈ. સં. ૧૬૧૮) તેમણે પાલીતાણાનો સંઘ પૂરી વ્યવસ્થા, પૂરતો

બંદોબસ્ત અને પૂરતાં સાધનો સાથે કાઢ્યો હતો. આ સંઘમાં તે સમયે ૧૫,૦૦૦ કરતાં પણ વધારે શ્રાવકો અને સાધુ-સાધ્વીઓ જોડાયાં હતાં.

પોતે પોતાની આવડતથી અને દૈવયોગે, પોતાના ભાઈ વર્ધમાનની સાથે મળીને લગભગ સમગ્ર ભારતને ખૂંદીને જે ધન કમાયા હતાં, તેનો ઉપયોગ જૈન ધર્મ, જૈન તીર્થો અને જૈન સમાજના ઉત્કર્ષમાં કરતાં તેઓ જરા પણ અચકાતા ન હતા.

“તેમને ચિંતામણિ-મંત્રની ફળપ્રાપ્તિ કરાવી આપનાર શ્રી મુક્તિસાગરજીને આચાર્ય પદવી આપવામાં પણ તેમનો ઉત્સાહભર્યો ફાળો નોંધપાત્ર છે. (શાંતિદાસે) પોતાના ધાર્મિક ગુરુ મુક્તિસાગરને પૂ. શ્રી વિજયદેવસૂરિના હાથે આચાર્યપદ અપાવવા માટે સં. ૧૬૮૬(ઈ. સં. ૧૬૩૦)માં પોતાની વિશાળ સત્તા-લાગવગનો ઉપયોગ કર્યો હતો. આ ઉત્સવ અમદાવાદમાં મહાવીર સ્વામીના દેરાસરમાં ઊજવાયો હતો. અને આ પ્રસંગે મુક્તિસાગરે રાજસાગરસૂરિનું નવું નામ ધારણ કર્યું હતું, કે જે નામ ૧૭મી સદીના જૈન સંઘના ઇતિહાસમાં પ્રસિદ્ધ છે.

આચાર્યપદ પ્રાપ્ત થયા પછી રાજસાગરસૂરિજીએ જે સાગરગચ્છની સ્થાપના કરી હતી તેમાં પણ શ્રી શાંતિદાસ શેઠે અગ્રિમ ફાળો આપેલો. આ સાગરગચ્છની સ્થાપના થયા પછી તેનો વિકાસ થાય તે માટે તેમણે શ્રાવકોને આ ગચ્છમાં આકર્ષવા માટે સોનાનો વેઢ, વીંટીઓ, પાઘડીઓ, શેલા વગેરેની છૂટથી પ્રભાવના કરી હતી. અને તેને પરિણામે લાખો લોકો તેમાં જોડાયાં હતા. તદુપરાંત, અમદાવાદ, ખંભાત, પાટણ, સુરત, વડોદરા, ડભોઈ, સાણંદ, ભાવનગર, મહેસાણા, રાંદેર વગેરે અનેક સ્થળોએ સાગરગચ્છના ઉપાશ્રયો પણ બંધાવ્યા હતા.

તેમની આચાર્ય પદવીના આ પ્રસંગે થયેલી અનેક ખટપટો અને વિવિધ વિઘ્નોમાંથી રસ્તો કાઢીને તેમણે આ આચાર્ય પદ પ્રદાન પ્રસંગ અમદાવાદમાં ખૂબ શાનદાર રીતે ઊજવ્યો હતો. એટલું જ નહીં, સાગરગચ્છમાં આ આચાર્ય સાથે તેમને એવો તો ધનિષ્ઠ સંબંધ હતો કે જ્યારે પોતાના અંતિમ સમયે આચાર્ય શ્રી મુક્તિસાગરજીએ જૈન સમાજને છેલ્લા ધર્મલાભ કહ્યા ત્યારે નગરશેઠ શ્રી શાંતિદાસ ઝવેરી માટે તેઓએ ‘અમ્હારાઈ પ્રાણ આધાર’ (અમારા પ્રાણના આધાર સમા) એવા શબ્દો વાપર્યા હતા.”

શ્રી શાંતિદાસ શેઠને અમદાવાદના નગરશેઠનું પદ આપવામાં આવ્યું તે પ્રસંગ જ તેમને આદર્શ મહાજન તરીકે પ્રસ્થાપિત કરે છે. આદર્શ મહાજન તરીકેનાં કાર્યો તેઓ ખૂબ જ કુશળતાપૂર્વક કરતા હતા. શ્રીયુત ડુંગરશીભાઈ સંપટના શબ્દોમાં જોઈએ તો, “મહાજનના અગ્રેસર અને નગરશેઠ તરીકેની ફરજો બજાવવામાં એમનો ઘણો સમય જતો. વેપારીઓના પરસ્પરના ઝઘડામાં ઘણું કરીને એઓ પંચ તરીકે નિમાતા હતા. વેપારમાં ઊંડું જ્ઞાન, સારી સમજાવટ, ન્યાય કરવાની સાચી સમજ અને સ્નેહથી તેઓ અનેક વાંધા, તકરારોનો સંતોષકારક નિવેડો લાવતા હતા. પોતે હજી યુવાન હતા તથાપિ એમનામાં વૃદ્ધો જેવી ગંભીરતા હતી. ધીરજ અને શાંતિથી વિચારપૂર્વક કાર્ય કરતા હતા. અમદાવાદની પાંજરાપોળનો વહીવટ પણ તેઓ જ સંભાળતા અને નિખાલસ ભાવે કામ કરતા હતા.”

શેઠ શ્રી શાંતિદાસને અમદાવાદમાં ભવ્ય દેરાસર બંધાવવાનો વિચાર આવ્યો. આ વિચાર તેમણે પોતાના ભાઈ વર્ધમાનને જણાવ્યો. અને ત્યારબાદ તેમણે દેરાસર બંધાવવા મુક્તિસાગરજી મહારાજની આજ્ઞા માંગી.

સં. ૧૬૫૫માં અમદાવાદમાં ઢીંગવાપાડા (આજનું ઢીંકવા ચોકી, કાલુપુર, ટંકશાળ પાસે) પાસેની જમીનમાંથી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની જિનપ્રતિમા નીકળી હતી. જૈન સં. ૧૬૫૬માં માગશર સુદિ પાંચમના રોજ અમદાવાદના શકંદરપુર પાસેના બીબીપુરમાં જિનપ્રાસાદ બંધાવી, તેમાં ભદ્રા વિજયસેનસૂરિના હાથે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાનની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. શેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ બીબીપુરમાં તીર્થધામ બનાવવા સં. ૧૬૭૯માં મોટાભાઈ વર્ધમાનની દેખરેખ નીચે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના આ મંદિરનો મોટો જીર્ણોદ્ધાર શરૂ કરાવ્યો. ત્રણ શિખરો, ત્રણ ગભારા, છ મંડપો, ત્રણ શૃંગારચોકી બનાવી ચારે બાજુએ નાની બાવન દેરીઓ બનાવી. તેને ફરતો મંજૂત કિલ્લો બનાવ્યો. આમ, તીર્થધામ જેવો વિશાળ જિનપ્રાસાદ બનાવી, નવી જિનપ્રતિમાઓ ભરાવી. મોટો ઉત્સવ કરી મહો. મુક્તિસાગર ગણિવરના હાથે સં. ૧૬૮૨ના જેઠ વદ નોમને ગુરુવારે મહા પ્રતિષ્ઠા કરી. સં. ૧૬૮૪માં (ઈ. સં. ૧૬૩૮માં) મેન્ડેલસ્કો નામનાં પ્રવાસીએ આ દેરાસરની મુલાકાત લીધી અને તેની વિગતો નોંધી છે. સં. ૧૬૯૭માં (ઈ. સં. ૧૬૪૦માં) ‘શ્રી ચિંતામણિ પ્રશિસ્ત’ કાવ્ય રચાયું, જેમાં મંદિરના વર્ણનની ઘણી વિગતો આવે છે. સં. ૧૭૦૧માં (ઈ. સં. ૧૬૪૫માં) ઔરંગઝેબે તેને મસ્જિદમાં ફેરવ્યું. સં. ૧૭૦૪માં (ઈ. સં. ૧૬૪૮માં) તે ઇમારત પાછી મેળવવા અંગે શાહજહાં બાદશાહ પાસેથી શેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીએ ફરમાન કઢાવ્યું. સં. ૧૭૦૫માં (ઈ. સં. ૧૬૪૯માં) ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ જિનાલય ફરી તૈયાર કરાવવામાં આવ્યું. પરંતુ મંદિરમાં ગાયનો વધ થયેલો હોવાથી ફરી દેરાસર તરીકે તેને સ્વીકારવામાં આવ્યું નહીં. અને આમ, તે સમયમાં લાખો રૂપિયાના ખર્ચે નિર્માણ કરાવવામાં આવેલા આ ભવ્ય જિનાલયનો નાશ થયો. (આ જિનાલય વિશેની વિગતવાર નોંધ આ ગ્રંથમાં અન્ય સ્થળે રજૂ કરવામાં આવી છે.)

શેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીના જીવનનું આ એક સોનેરી સ્વપ્ન હતું. આ સોનેરી સ્વપ્નને ઔરંગઝેબ જેવા કઠોર મુસ્લિમ રાજાએ ઝનૂનથી અને કૂરતાથી ધૂળમાં રગદોળી નાંખ્યું. આ દુર્ઘટનાએ શાંતિદાસ ઝવેરીના હૃદયને કેવી પીડા આપી હશે તે તો માત્ર ઈશ્વર જ જાણે ! શાંતિદાસ ઝવેરીએ ઝેરના એ પ્યાલાને પીધો અને પચાવ્યો પણ ખરો. અને ધીમે ધીમે એ વિષના પ્યાલાને અમૃતમાં પલટાવવાનો પ્રયત્ન પુરુષાર્થ કર્યો. જે ઔરંગઝેબે શાંતિદાસ ઝવેરીના આ ભવ્ય જિનમંદિરને તોડ્યું, તે જ ઔરંગઝેબ સમય જતાં શાંતિ સ્થાપવા પોતાના અગ્રદૂત તરીકે શેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીને નવાજે છે !

કહેવાય છે કે ફિનિક્સ નામનું પંખી મૃત્યુ પામે તો તેની રાખમાંથી ફરી વાર નવો જન્મ લે છે. ઔરંગઝેબે શાંતિદાસ ઝવેરીના આ ભવ્ય જિનાલયને તોડ્યું, તો તેના વારસદારોએ ઝવેરીવાડામાં જ સો વર્ષ પછી પણ બીજાં અનેક દેરાસરો બનાવ્યાં. એક સમય એવો હતો કે માત્ર ઝવેરીવાડામાં જ ૨૭ દેરાસરો જૈન શાસનની ધજાઓ ફરકાવતાં હતાં.

‘શ્રી રાજસાગરસૂરિ-નિર્વાણ રાસ’ના ઉલ્લેખ પ્રમાણે શાંતિદાસ ઝવેરીનો સ્વર્ગવાસ સં. ૧૭૧૫ની સાલમાં થયો હતો. જ્યારે માલતીબહેન શાહના ‘નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી’ ગ્રંથના ઉલ્લેખ પ્રમાણે તેમનો સ્વર્ગવાસ સં. ૧૭૧૬માં થયો હોવાનો સંભવ છે.^{૧૩}

• • •

નગરશેઠ શ્રી લક્ષ્મીચંદ

(સં. ૧૭૧૭)

નગરશેઠ શ્રી શાંતિદાસ ઝવેરીના પાંચ પુત્રોમાંથી નગરશેઠ પદની જવાબદારી અદા કરવાનું માન તેમના પુત્ર શ્રી લક્ષ્મીચંદને પ્રાપ્ત થયું હતું. વિ. સં. ૧૭૧૭ના દુકાળમાં શેઠ લક્ષ્મીચંદ અને તેમના ભાઈઓએ દાનવીર જગડુશાહની જેમ લોકોને સહાય કરી હતી.^{૧૪}

• • •

નગરશેઠ શ્રી ખુશાલચંદ

(સં. ૧૭૭૫ - સં. ૧૮૦૪)

અમદાવાદના નગરશેઠ પદની પરંપરામાં નગરશેઠ શ્રી લક્ષ્મીચંદની પછી નગરશેઠાઈ ભોગવનાર તેમના પુત્ર નગરશેઠ શ્રી ખુશાલચંદનું નામ ઉજ્જવળ અક્ષરે અંકિત થયેલું છે. ધાર્મિક આચાર-વિચાર ધરાવનાર અને ખૂબ ભાવનાશીલ એવા આ નગરશેઠે પોતાની આવડત અને મુત્સદ્દીગીરીથી અમદાવાદ શહેરના કરેલા બચાવનો પ્રસંગ ખૂબ જ નોંધપાત્ર છે. તે સમયે દિલ્હીમાં બાદશાહ મુહમ્મદશાહની રાજ્યસત્તા હતી. (સં. ૧૭૦૫ થી ૧૮૦૪ની આસપાસ)

આ સમય દરમિયાન નગરશેઠ ખુશાલચંદ અમદાવાદના નગરશેઠ તરીકે ખૂબ સક્રિય જીવન જીવી ગયા. સં. ૧૭૮૧ની આસપાસ (ઈ. સં. ૧૭૨૫) હમીદખાન તેના મરાઠાસાથીઓ કંથાજી અને પીલાજીની સાથે અમદાવાદ શહેરમાં પાછા ફર્યા ત્યારે હમીદખાનના મરાઠા સાથીદારોએ શહેર લૂંટવાનો પ્રયત્ન કર્યો. તે વખતે મરાઠાઓની લૂંટમાંથી અમદાવાદ શહેરને બચાવવા માટે નગરશેઠ શ્રી ખુશાલચંદે પોતાનાં પૈસા અને જાનના જોખમે પ્રયત્ન કર્યો. અમદાવાદ શહેરના મહાજન તરફથી નગરશેઠ શ્રી ખુશાલચંદને ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ અગત્યનો ગણી શકાય તેવો એક દસ્તાવેજ પણ આપવામાં આવ્યો હતો. આ દસ્તાવેજમાં અમદાવાદ શહેરના મહાજનના ૫૩ જેટલા હિન્દુ અને મુસલમાન વેપારીઓની સહી હતી. જૂની ગૂજરાતીમાં લખાયેલા આ દસ્તાવેજનો મુખ્ય સાર આ પ્રમાણે છે :-

“હમીદખાનના સમયમાં મરાઠાઓ જ્યારે અમદાવાદ શહેર લૂંટવા આવ્યા ત્યારે નગરશેઠ શ્રી ખુશાલચંદે પોતાના પૈસા વાપરીને અને પોતાના જાનના જોખમે અમને અને શહેરને બચાવ્યું છે. તેની કદરૂપે અમે બધા મહાજનો રાજીખુશીથી નક્કી કરીએ છીએ કે શહેરમાં આવતાં અને જતાં બધા માલસામાનની અને રેશમ વગેરેની જકાતની જે આવક થાય

તેમાં ૧૦૦ રૂની આવકે ચાર આના શેઠ ખુશાલચંદ અને તેમના પુત્રો તથા વારસદારોને પણ આપવા.”

શેઠ ખુશાલચંદને તે સમયની રાજકીય કિન્નાખોરીનો ભોગ પણ બનવું પડ્યું હતું. સં. ૧૭૮૮થી ૧૮૧૪ (ઈ. સં. ૧૭૪૩થી ઈ. સં. ૧૭૫૮)ના સમય દરમ્યાન ગુજરાતમાં હરીફ મોગલ ઉમરાવોની લડાઈમાં મરાઠાઓ ફાવી ગયા. સં. ૧૭૮૮ના સમય દરમ્યાન (ઈ. સં. ૧૭૪૩) મરાઠા નેતા રંગોજીએ પૈસા મેળવવા માટે નગરશેઠ ખુશાલચંદને કસ્ટડીમાં પણ પૂર્યા હતાં, જ્યાંથી તેઓ છટકી ગયા. મહારાજા અભેસિંહે રતનસિંહ ભંડારીને અમદાવાદનો વહીવટ સોંપ્યો. એક વર્ષ પછી ખુશાલચંદ શેઠને રતનસિંહ સાથે ન બનવાથી શહેર છોડી ખંભાત થઈ જુનાગઢ વસવાટ કરવો પડ્યો હતો. ખુશાલચંદ શેઠની ગેરહાજરીને કારણે સં. ૧૭૮૩-૮૪ (ઈ. સં. ૧૭૩૭-૩૮)નું વર્ષ અમદાવાદને બહુ ભારે ગયું.

આમ, રાજકીય કાવાદાવાથી સભર તેમના જીવનપ્રસંગો જોતાં તેઓ એક મુત્સદ્દી વણિક તો જણાઈ આવે છે. કેટલાક ટીકાકારો તેમની ટીકાઓ પણ કરે છે. તો કેટલાક ટીકાકારો રાજસત્તા સાથે સતત લડત આપનાર એક જાગ્રત વ્યક્તિ તરીકે તેમની પ્રશંસા પણ કરે છે. સં. ૧૮૦૪ (ઈ. સં. ૧૭૪૮)માં તેઓ મૃત્યુ પામ્યા. સુપ્રસિદ્ધ ઇતિહાસકાર કોમિસેરિયટ જણાવે છે : “ઈ. સં. ૧૭૪૮માં પ્રખ્યાત જૈન અમીર અમદાવાદના આગેવાન હિંદુ નેતા ખુશાલચંદ નગરશેઠ નોંધપાત્ર કારકિર્દી બાદ પોતાના માદરે વતનમાં મૃત્યુ પામ્યા.””

નગરશેઠ નથુશા

(સં. ૧૭૯૦ આસપાસ)

નગરશેઠ ખુશાલચંદના પહેલી સ્ત્રીથી થયેલ પુત્ર નથુશા અને ત્રીજી સ્ત્રી ઝમકુ વહુથી થયેલ પુત્ર વખતચંદ - આ બંને પુત્રો અમદાવાદના નગરશેઠ થયા હતા. મુગલ અને મરાઠા એ બંને સત્તાઓએ એમને માન્ય રાખ્યા હતા. નગરશેઠ ખુશાલચંદની જેમ જ તેમના આ બંને પુત્રોનાં નામ પણ અમદાવાદ શહેરને બચાવવા માટે જાણીતા છે.

કંપની-સરકાર વતી બંગાળના લશ્કરના બ્રિગેડીયર જનરલ ગોડડિ ઈ. સં. ૧૭૮૦માં પેશ્વાના ઓફિસરો પાસેથી અમદાવાદ મેળવવાનો પ્રયત્ન કર્યો. તે માટે જનરલ ગોડડિ અમદાવાદ પાસે આવીને પડાવ નાંખ્યો. અમદાવાદમાં ખાનજહાન દરવાજા પાસેની દીવાલોમાં ગાબડાં પડ્યાં. જનરલ ગોડડિના લશ્કરથી શહેરની પ્રજા અને શહેરની માલ-મિલકતને બચાવવા માટે શહેરના આગેવાન નાગરિકોનું એક પ્રતિનિધિ મંડળ નથુશા શેઠની આગેવાની હેઠળ જનરલ ગોડડિને મળવા માટે ગયું. જનરલ ગોડડિને મળીને અમદાવાદ શહેરને હુમલા અને લૂંટના ભયથી બચાવવા માટે પ્રાર્થના કરી. ‘આજ સુધી કેમ શરણે ન થયા ?’ એમ જનરલે પૂછ્યું ત્યારે નગરશેઠ નથુશાએ કહ્યું : “આજ સુધી સરસૂબાએ અમારું રક્ષણ કર્યું એટલે તેને નિમકહલાલ

રહ્યા. હવે તમારો અમલ થતાં તમારા શરણે છીએ.” આ પ્રકારની વાટાઘાટો અને ચર્ચાવિચારણાના અંતે જનરલ ગોડડિ પોતાના નામે તા. ૧૧મી ફેબ્રુઆરી ઈ. સં. ૧૭૮૦ (સં. ૧૮૩૬ આસપાસ)ના રોજ પર્શીયન ભાષામાં જાહેરનામું (manifesto) બહાર પાડ્યું, જેમાં નગરશેઠ નથુશાનું નામ મોખરે છે. આ જાહેરનામામાં જણાવવામાં આવ્યું છે—

“નથુશા નગરશેઠ અને બીજાઓએ તથા અમદાવાદના રહેવાસીઓ અને પ્રજાને એ માલૂમ થાય કે અત્યારે તેઓએ મનની સંપૂર્ણ શાંતિથી પોતાના ઘરમાં રહેવું તથા તેમના હૃદયમાં કોઈપણ જાતની આતુરતા કે ભય રાખવા નહીં અને તેમણે તેમનાં રોજિંદા બંધાપાણી ચાલુ રાખવાં, કારણ કે કોઈ તેમના રસ્તામાં કોઈ પણ કારણથી નુકસાન કે અવરોધ કરશે નહીં. આ ઓર્ડરને તાકીદનો ગણવો અને ઉપર લખ્યા પ્રમાણે તેમનું પાલન કરવું.”

નથુશા શેઠે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દહેરાસર ઝવેરીવાડમાં બંધાવ્યું હતું.

• • •

નગરશેઠ વખતચંદ

(સં. ૧૭૯૬થી સં. ૧૮૭૦)

વખતચંદ શેઠનો જન્મ સં. ૧૭૯૬ના કારતક વદ બીજના દિવસે થયો હતો. મોટાભાઈ નથુશાના મૃત્યુ પછી વખતચંદને નગરશેઠ પદ પ્રાપ્ત થયું. સં. ૧૮૭૦ના ફાગણ વદ ચોથના દિવસે મૃત્યુ પામેલ નગરશેઠ વખતચંદના જીવનના અનેક પ્રસંગોની માહિતી આપણને ‘વખતચંદ શેઠનો રાસ’ એ કૃતિમાંથી પ્રાપ્ત થાય છે. હિરવિજયસૂરિની શિષ્ય પરંપરામાં થઈ ગયેલ ક્ષેમવર્ધન દ્વારા રચાયેલ આ રાસ સં. ૧૮૭૦ના અષાઢ સુદ ૧૩ના દિવસે પૂરો થયેલ છે. એટલે કે નગરશેઠ વખતચંદના મૃત્યુ પછી તરત જ તેની રચના થયેલી છે.

આ રાસમાં અને અન્યત્ર મળતા ઉલ્લેખો પ્રમાણે નગરશેઠ વખતચંદે પોતાના પૂર્વજોએ ખેડેલ વ્યાપારને સાચવીને તેને ખૂબ વિકસાવ્યો હતો. બહોળા વેપારને કારણે ધનનો જે અવિરત કહી શકાય તેવો પ્રવાહ આ નગરશેઠ કુટુંબમાં આવતો અને તેનો ધર્મકાર્યો અને અનેક સુકૃતોમાં ઉપયોગ કરવાનું પણ તેઓ ચૂકતા નહીં. વખતચંદ શેઠે ઝવેરીવાડમાં ઘણાં જિનમંદિરો બંધાવ્યાં. શાંતિદાસ શેઠના સ્મરણાર્થે આદીશ્વર પ્રભુને મંદિરમાં બેસાડ્યા. વખતચંદ શેઠે અજિતનાથ, વીરપ્રભુનું, શ્રી સંભવનાથનું વગેરે દેરાસરો બંધાવ્યાં. આ રીતે એ સમયે ઝવેરીવાડમાં ૨૭ દેરાં શોભતાં હતાં. સં. ૧૮૬૪માં તેમણે સંઘપતિ થઈને શત્રુંજયગિરનારનો મોટો સંઘ કાઢ્યો હતો. સં. ૧૮૬૮ના વૈશાખ સુદ ત્રીજને બુધવારે શ્રી શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ પ્રભુનાં ત્રણ પગલાંની શ્રી આનંદસાગરસૂરિના હસ્તે સ્થાપના કરાવી. ઝવેરીવાડમાં શાંતિનાથ પ્રભુની મૂર્તિ ઉપર હેમનો મુકુટ કરાવ્યો. આ વખતે શેઠના પુત્ર ઈચ્છાચંદની પત્ની ઝવેરીબહેને રોહિણી તપ આદર્યો. અને સં. ૧૮૬૮ના આસો સુદ બીજનું ઉજમણું કરીને ત્યારપછી તેઓ કુટુંબ સાથે નવ્યાણું યાત્રા કરવા માટે શત્રુંજય ગયા. આ યાત્રામાં તેમની પુત્રી ઉજમબાઈ પણ હતાં. વીસ યાત્રા પૂરી થઈ ત્યારે આ ઉજમબાઈના પતિના મૃત્યુના સમાચાર આવ્યા પણ ઉજમબાઈએ સમતા અને હિમત રાખીને

યાત્રા પૂરી કરવા કહ્યું અને એ રીતે યાત્રા પૂરી કરીને જ તેઓએ પાલીતાણા છોડ્યું. આ ઉજમભાઈ નગરશેઠ શ્રી પ્રેમાભાઈનાં ફઈ થતાં અને તેઓ ઉજમફઈના નામે વધુ જાણીતાં થયાં છે. પાલીતાણામાં ગિરિરાજ શત્રુંજય ઉપર ઉજમફઈની ટૂંક ઉપરાંત અમદાવાદ, પાલીતાણા વગેરે શહેરોમાં ઉજમફઈના નામની ધર્મશાળાઓ પણ છે. અગાઉ જણાવ્યા મુજબ શેઠ વખતચંદ સં. ૧૮૭૦ના ફાગણ વદ ચોથના દિવસે મૃત્યુ પામ્યા ત્યારે તેમની પાછળ સં. ૧૮૭૦ના વૈશાખ સુદ નોમના દિવસે અમદાવાદ અને વડોદરા શહેરમાં નવકારશીની નાત જમાડવામાં આવી હતી.^{૧૬}

નગરશેઠ શ્રી હેમાભાઈ

(સં. ૧૮૪૦ થી સં. ૧૯૧૪)

અમદાવાદના નગરશેઠ પદની પરંપરામાં નગરશેઠ વખતચંદ પછી તેમના પુત્ર હેમાભાઈ આ પદ શોભાવે છે. સં. ૧૮૪૦ના વૈ. સુ. ૨ને દિવસે હેમાભાઈ શેઠનો જન્મ થયો હતો. તેઓ બુદ્ધિમાન, વિદ્યાપ્રેમી, પ્રજાના વિકાસ માટે સતત પ્રયત્નશીલ, ધર્મભાવનાશીલ અને પરગજુ તો હતા જ. ઉપરાંત, પોતાના કુટુંબના જાગ્રત વડીલ પણ હતા.

પોતાના પૂર્વજોના ઝવેરાતના ધંધાને તેમણે ચાલુ રાખ્યો. પરંતુ તે ઉપરાંત તેમણે શરાફીનો ધંધો ખૂબ વિકસાવ્યો હતો. તે સમયના પોતાના પ્રદેશનાં કેટલાંક રાજ્યોને પણ તેમણે લોન આપી હતી. તેમણે મોટા-મોટા શાહુકારોને, રાજાઓને નાણાં ધીરી સહાય આપી હતી. તેથી તેમને ‘જગતશેઠ’ની ઉપમા મળી હતી.

પોતાના પૂર્વજોની જેમ જ તેઓ પણ જૈન ધર્મ અને જૈન ધર્મનાં તીર્થસ્થાનોના વિકાસની અનેક ઘટનાઓ સાથે સંકળાયેલ છે. પાલીતાણામાં ગિરિરાજ શત્રુંજય પર હીમાવસીની ટૂંક અને નંદીશ્વર દ્વીપની (ઉજમફઈની) ટૂંક બંધાવી હતી. તેમણે ત્રીસેક જેટલા સંધો કાઢ્યા હતાં. અને મોટા મોટા પન્નાથી મહેલો સોનાનો આશરે ૩૫૦૦ પાઉંની કિંમતનો (ઈંગ્લેંડનું ચલણ) ભારે મુગટ શત્રુંજય તીર્થને ભેટ ધર્યો હતો. આ અંગે કર્નલ જેમ્સ ટોડે “Travels in western India” નામના પોતાના પુસ્તકમાં પૃ. ૨૯૫ પર નોંધ કરી છે કે :

“Hema Bhaye, a rich banker of Ahmedabad, recently presented a crown of massive gold, studded with large sapphires, valued at a sum equivalent to f 3500.”

માતર, સરખેજ અને નરોડામાં પ્રતિમા-પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. અને ઉમરાળામાં દેરાસર બંધાવ્યું હતું. ઉપરાંત માતર, પેથાપુર, ઉમરાળા, ગુંદી, સરખેજ, નરોડા વગેરે ઘણે સ્થળે હેમાભાઈ શેઠે ધર્મશાળા બંધાવી હતી.

હેમાભાઈ શેઠે સં. ૧૮૮૩માં પાલીતાણાનો સંઘ કાઢ્યો હતો. જૈન તીર્થોનો વહીવટ કરવો અને મહાજન પાંજરાપોળની વ્યવસ્થા કરવી તે તેમનાં ઉલ્લેખનીય જાહેર કાર્યો હતાં. માત્ર, ધર્મસ્થાનો બંધાવવાં કે સંધો સ્થાપવાની પ્રવૃત્તિમાં જ અટકી જવાને બદલે ધાર્મિક તીર્થોના

રક્ષણ માટે પણ તેઓ પોતાનાથી બનતું બધું કરી છૂટતા. સં. ૧૮૬૪થી ૧૮૭૭ (ઈ. સં. ૧૮૦૮થી ૧૮૨૧) સુધી નગરશેઠ હેમાભાઈએ પાલીતાણા રાજ્યનું સંચાલન કર્યું હતું. સં. ૧૮૭૭ (ઈ. સં. ૧૮૨૧) દરમ્યાન તો સમગ્ર પાલીતાણા રાજ્ય રૂ. ૪૨,૦૦૦/૦૦ની રકમથી નગરશેઠ હેમાભાઈને ત્યાં ગીરો મૂકવું પડ્યું હતું. આ જ સમય દરમ્યાન એટલે કે સં. ૧૮૭૬-૭૭ (ઈ. સં. ૧૮૨૦-૨૧)માં, નગરશેઠ હેમાભાઈએ જૈન યાત્રાળુઓને શત્રુંજય તીર્થની યાત્રામાં પડતી મુશ્કેલીઓને ધ્યાનમાં રાખીને જરૂરી કાર્યવાહી હાથ ધરી હતી, જેના પરિણામ સ્વરૂપે જૈન સંઘને પાલીતાણા રાજ્ય પાસેથી પાલીતાણા તીર્થના રખોપાનો સં. ૧૮૭૭(ઈ. સં. ૧૮૨૧)નો બીજો કરાર પ્રાપ્ત થયો હતો.

શેઠ હેમાભાઈએ પોતાના ઘેર એક દેરાસર કર્યું હતું. અને તેમાં રત્નમય પ્રતિમા રાખી હતી. આ પ્રતિમા સં. ૧૮૬૮માં “જૈન રાસમાળા”માં થયેલા ઉલ્લેખ પ્રમાણે શેઠ મણિભાઈ પ્રેમાભાઈને ત્યાં વિદ્યમાન હતી.

પોતાના અંગત જીવનમાં પણ ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓને તેમણે સ્થાન આપ્યું હતું. ગુરુવંદન કરવા જવું, વ્યાખ્યાન સાંભળવું, કે સામાયિક કરવું જેવી પ્રવૃત્તિઓ તેમના જીવનમાં અંગભૂત બની ગઈ હતી. શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી મહારાજ પ્રાંતિજથી વિહાર કરી અમદાવાદ આવ્યા હતા. અને શહેર બહાર હઠીભાઈની વાડીએ નિવાસ કર્યો. શહેરમાં અનેક જિનમંદિરોના દર્શનનો લાભ લેવા જતાં માર્ગમાં હેમાભાઈ શેઠ મળ્યા. હેમાભાઈ શેઠે શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજીને ઉજમબાઈની ધર્મશાળાએ તેડી લાવવા માણસ મોકલ્યું. શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી મહારાજનો વિચાર પણ, વાડીએ રહેવાનું છેટું પડવાથી શહેરમાં આવવાનો હતો. તેથી તે માણસ સાથે ધર્મશાળાએ આવ્યા. ત્યારબાદ શેઠ હેમાભાઈનું સર્વકુટુંબ મુનિરાજ શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજીનું વિશેષ રાગી થયું હતું. તેઓ ઉપાશ્રયમાં જતાં ત્યારે ઠાઠ-માઠથી જતા. અને રસ્તામાં ગરીબોને છૂટથી દાન આપતા. તથા સ્વજનોને, વેપારીઓને પણ મળતા. જેમ તેઓ ધાર્મિક પ્રસંગોમાં અને ધાર્મિક સ્થળોમાં છૂટથી દાન આપતા, તેમ તેઓએ સમાજનો વિકાસ થાય તેવાં કાર્યોમાં પણ છૂટથી દાન આપેલું.

અમદાવાદના નગરશેઠ તરીકે અમદાવાદનો અને તેની સાથે પ્રજાનો વિકાસ થાય તે હેતુથી તેઓએ દીર્ઘદષ્ટિપૂર્વક કેટલીક સંસ્થાઓ સ્થાપી હતી—વિકસાવી હતી. ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીને તેમણે મદદ કરી હતી. તે ઉપરાંત, અમદાવાદની સરકારી કૉલેજમાં તેમણે સારી રકમ આપી હતી. અમદાવાદની મ્યુનિસિપાલિટીની સ્થાપનામાં તેમણે સારો ભાગ લીધો હતો. અમદાવાદની પાંજરાપોળના વહીવટમાં તેમણે ઘણું કામ કર્યું હતું. ઉપરાંત, તે સમયે એક ગુજરાતી-અંગ્રેજી કન્યાશાળાને સ્થાપવામાં અને વિકસાવવામાં તેમનો ફાળો નોંધપાત્ર હતો.

સં. ૧૮૧૪ના મહા સુદ ૧૧ના રોજ ૭૩ વર્ષની ઉંમરે તેઓ સ્વર્ગવાસ પામ્યા. તેમના મૃત્યુના છ માસ પહેલાં તેમણે અગમચેતી વાપરીને કુટુંબમાં સર્વને મઝિયારું વહેંચીને, ધંધા અને મિલકતની સંતોષકારક વ્યવસ્થા કરી આપી હતી, જેથી પાછળથી કોઈ પ્રકારનો વિખવાદ થાય નહીં. આમ, તેમના વ્યક્તિત્વમાં વિવિધ ગુણોનો સમન્વય થયેલો જોઈ શકાય છે.

નગરશેઠ શ્રી પ્રેમાભાઈ

(સં. ૧૮૭૧ - સં. ૧૯૪૩)

નગરશેઠ શ્રી હેમાભાઈના બે પુત્રો—નગીનદાસ અને પ્રેમાભાઈ. એ બંનેમાંથી પ્રેમાભાઈ ‘પિતા કરતાં સવાયા’ કહી શકાય એવા પ્રતિભા-સંપન્ન બન્યા. તેમનો જન્મ સં. ૧૮૭૧ના કારતક માસમાં થયો હતો. પ્રેમાભાઈ નાનપણથી જ વિદ્યાપ્રેમી હતા. અંગ્રેજીના સારા અભ્યાસી હતા. પોતાની કુટુંબ-પરંપરા પ્રમાણે તેમના દ્વારા પણ અનેક ધાર્મિક સત્કાર્યો થયાં હતાં.

અમદાવાદમાં ઝવેરીવાડામાં આવેલ ઉજમફઈની ધર્મશાળા અને ઉપાશ્રયે તેઓ નિયમિત જતા હતા. પોતાના પિતા હેમાભાઈના મૃત્યુ પાછળ તેમણે અમદાવાદ શહેરની નાત અને ૮૪ ગચ્છના શ્રાવક-શ્રાવિકાઓની નવકારશી કરી હતી. સં. ૧૯૩૬માં (ઈ. સં. ૧૯૮૦માં) હિન્દુસ્તાનના શ્રી સકળસંઘને એકત્રિત કરી શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીનું બંધારણ ઘડવામાં આવ્યું. શેઠ પ્રેમાભાઈના પ્રમુખપદ નીચે આ બંધારણ સૌ પ્રથમ અસ્તિત્વમાં આવ્યું. જૈન તીર્થોનો વહીવટ કરનાર અને પ્રતિનિધિત્વ કરનાર શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી આજે પણ ભારતના સમગ્ર શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક જૈન સમાજનું પ્રતિનિધિત્વ કરે છે.

શેઠ હેમાભાઈને ધર્મશ્રવણમાં બહુ શ્રદ્ધા હતી. પ્રથમ તેઓ વીરને ઉપાશ્રયે વ્યાખ્યાન સાંભળવા જતા હતા. પાછળથી ઉજમભાઈની ધર્મશાળામાં તેમ જ સાગરગચ્છના ઉપાશ્રયે વ્યાખ્યાન શ્રવણ કરવા જતા હતા.

ઉજમભાઈ નગરશેઠ શ્રી પ્રેમાભાઈનાં ફઈ થતાં. તેઓ ‘ઉજમફઈ’ના નામે વધુ જાણીતાં હતાં. પાલીતાણામાં ગિરિરાજ-શત્રુંજય પર ‘ઉજમફઈની ટૂંક’ અને અમદાવાદ-પાલીતાણા વગેરે શહેરોમાં ઉજમફઈના નામની ધર્મશાળાઓ પણ છે. ઉજમભાઈએ સં. ૧૯૨૮માં તપાગચ્છાધિરાજ પૂજ્ય શ્રી મૂલચંદજી મહારાજના ઉપદેશથી પોતાનું ઘર જૈન ધર્મશાળા તરીકે સમર્પિત કર્યું હતું.

પ્રેમાભાઈએ પાલીતાણામાં ગિરિરાજ-શત્રુંજય ઉપર પાંચ લાખ રૂાના ખર્ચે તેમણે ‘શેઠ પ્રેમાભાઈની ટૂંક’ બંધાવી હતી અને પાલીતાણા ગામમાં ધર્મશાળા પણ બંધાવી હતી. અમદાવાદમાં ઝવેરીવાડામાં તેમણે રૂા ૪૦,૦૦૦/૦૦ના ખર્ચે સં. ૧૯૦૫માં (ઈ. સં. ૧૯૪૮માં) મહાવીર સ્વામીનું દેરાસર બંધાવ્યું હતું. અમદાવાદ, પાલીતાણા વગેરે જગ્યાએ પાંજરાપોળો બંધાવવામાં ઘણી આર્થિક સહાય કરી હતી. કેસરીયાજી અને પંચતીર્થોનો મોટો સંઘ કાઢીને ઘણા જૈનોને યાત્રા કરવા લઈ ગયા હતા. શેઠ પ્રેમાભાઈએ ઊભી સોરઠનો સંઘ કાઢ્યો, તેના ઢાળિયાની રચના પં. વીરવિજયજી મહારાજે સં. ૧૯૦૫માં કરી હતી. નરોડા, સરખેજ, બરવાળા, ગુંદી, માતર અને ઉમરાળા—આ છ સ્થળોએ ધર્મશાળાઓ બંધાવવા માટે તેમણે તે સમયે રૂા ૨૩,૦૦૦/૦૦ આપ્યા હતા. ગરીબોને અવારનવાર દૂધી સહાય કરતા નગરશેઠ શ્રી પ્રેમાભાઈએ સં. ૧૯૧૭ના દુષ્કાળ વખતે ‘દુષ્કાળ સહાય ફંડ’માં રૂપિયા વીસ હજાર (૨૦,૦૦૦/૦૦ રૂા)ની મદદ કરી હતી.

ધાર્મિક અને માનવતાલક્ષી સખાવતોની સાથે સાથે સામાજિક અને કેળવણીવિષયક સખાવતોમાં પણ તેમણે દાનની સરિતા સતત વહેવડાવી હતી. જેમકે, સં. ૧૯૧૨માં (ઈ.સં. ૧૮૫૬માં) અમદાવાદમાં ‘હીસિંહ એન્ડ પ્રેમાભાઈ હોસ્પિટલ’ બંધાવવા અને નિભાવવા રૂ. ૨૨,૧૫૦/૦૦ આપ્યા હતા. જે ‘જૂની સિવિલ’ હોસ્પિટલ (ધીકાંટા) તરીકે પ્રસિદ્ધ થઈ. આજે તે મકાનમાં કોર્ટની કચેરીઓ છે. સિવિલ હોસ્પિટલનું સ્થળાંતર, આજે જ્યાં નવી સિવિલ હોસ્પિટલ છે, ત્યાં થયેલું છે. આમ, આજે ગુજરાતની સૌથી મોટી અમદાવાદની આ સિવિલ હોસ્પિટલના આઘસ્થાપકો શેઠ પ્રેમાભાઈ અને શેઠ હીસિંહ હતા.

ઉપરાંત, સં. ૧૯૧૩માં (ઈ.સં. ૧૮૫૭) પોતાના પિતાના નામે ‘હિમાભાઈ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ’ નામના પુસ્તકાલયની સ્થાપના કરવા માટે રૂ. ૭,૦૦૦/૦૦ થી વધુ રકમ આપી.

નગરશેઠ શ્રી પ્રેમાભાઈની ખાનગી ટપાલ-વ્યવસ્થાને કારણે અંગ્રેજ સરકારને સંદેશા વ્યવહાર માટે મદદ મળી હતી. તેમની આ રાજ્યસેવાથી ખુશ થઈને ૧લી જાન્યુઆરી, ૧૮૭૭ના રોજ (સં. ૧૮૩૩) તે વખતના વાઈસરોય અને ગવર્નર લોર્ડ લીટને (Lytton) તેમને ‘રાયબહાદુર’નો ખિતાબ આપ્યો હતો. અમદાવાદની મ્યુનિસિપાલિટીમાં તેઓએ પ્રમુખ તરીકે પણ સેવાઓ આપી હતી. અમદાવાદમાં તેમની યાદ કાયમી રહે તે માટે તેમના નામ ઉપરથી પ્રજાએ ‘પ્રેમદરવાજા’ અને ‘પ્રેમાભાઈ હોલ’ની સ્થાપના કરી છે.

નગરશેઠ પ્રેમાભાઈ સં. ૧૯૪૩ના (ઈ.સં. ૧૮૮૭માં) આસો વદિ આઠમના રોજ ૬૨ વર્ષની વયે મૃત્યુ પામ્યા.^{૧૮}

• • •

શેઠ દલપતભાઈ-ગંગાબા

(સં. ૧૯૦૩ થી સં. ૧૯૭૦)

શેઠશ્રી દલપતભાઈ ભગુભાઈ દિલના અત્યંત ઉદાર હતા. તેઓ દાનેશ્વરી પણ હતા. તે વખતના અન્ય જૈન શ્રેષ્ઠીઓ તેમના પ્રભાવને કારણે તેમનું વચન ઉથાપતા ન હતા. વ્યવહારિક તેમ જ ધાર્મિક કેળવણી પ્રત્યે તેમની વિશેષ અભિરુચિ હતી. વિદ્વાનોને તેઓ સર્વ પ્રકારે ઉત્તેજન આપતા હતા.

સાધુ ભગવંતોના વ્યાખ્યાન સાંભળવાનો તેમનો નિત્યક્રમ એક વ્યસન જેવો બની ગયો હતો. આથી પાનકોરનાકા પરના પોતાના વંડામાં અનેક સાધુ ભગવંતોને સ્થિરતા કરવાનો આગ્રહ કરતા. શ્રી રવિસાગરજી મહારાજ પ્રત્યે તેમનો શિષ્યભાવ એવો હતો કે તેમની આજ્ઞાને તેઓ મસ્તકે ધારણ કરતા હતા. સં. ૧૯૧૪માં શ્રી રવિસાગરજીએ પાંજરાપોળમાં શેઠના માતુશ્રીને તથા રુકમણિ શેઠાણીને ઉપધાન કરાવ્યા હતા.

શેઠશ્રી દલપતભાઈને સિદ્ધાચલ પર અત્યંત રાગ હતો. સં. ૧૯૧૮-૧૯-૨૦ આ ત્રણે વર્ષનાં ચોમાસામાં શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજીએ અમદાવાદમાં સ્થિરતા કરી હતી. સં. ૧૯૨૦ના ચોમાસામાં

શેઠ દલપતભાઈને શ્રી સિદ્ધાયલજીનો છ'રી પાળતો સંઘ કાઢવાની અભિલાષા થઈ. તેમને મહારાજશ્રીને સંઘમાં સાથે આવવાની વિનંતી કરી. અને મહારાજશ્રીએ તેમનો ભાવ જોઈને તે વાત કબૂલ કરી. સં. ૧૯૨૧માં તેમણે ધામધૂમપૂર્વક સિદ્ધાયલજીનો સંઘ કાઢ્યો. આ સંઘમાં આશરે એંસી હજાર રૂપિયાનો ખર્ચ થયો હતો.

આ સમયે સિદ્ધાયલજીમાં શેઠ કેશવજી નાયક તરફથી મહાસુદ-૧૩ ને દિવસે અંજનશલાકા થવાની હતી. આ પ્રસંગને અનુલક્ષીને નવકારશી કરાવવાની તેમની ઘણી ઇચ્છા હોવા છતાં કેટલાંક કારણસર તેમની આ ઇચ્છા પાર પડી નહિ. શેઠ દલપતભાઈએ આ સોનેરી અવસરનો લાભ લીધો અને તે દિવસે નવકારશી કરાવી.

આજે શેઠ દલપતભાઈ ભગુભાઈના વંડામાં જે દેરાસર છે તેની પ્રતિષ્ઠા શ્રી રવિસાગરજી મહારાજની નિશ્રામાં થઈ હતી. દેરાસરના મૂળનાયક શાંતિનાથ ભગવાન છે. જે પંચતીર્થી ધાતુના છે. પ્રતિમાજી સં. ૧૫૦૪ની આસપાસના સમયના છે. આ પ્રસંગે કરેલ ઉજમણાનો અને પ્રતિષ્ઠાનો ખર્ચ પચાસ હજાર રૂપિયા થયો હતો.

શેઠ દલપતભાઈ ભગુભાઈનાં ધર્મપત્ની ગંગાબહેનનો જન્મ સં. ૧૮૦૩માં થયો હતો. અને લગ્ન સં. ૧૮૧૪માં થયા હતા. એઓ સ્વભાવે દયાળુ-શ્રદ્ધાળુ-ધર્મનિષ્ઠ-ઉદાર અને કુટુંબમાં સંપ જાળવનારા હતા. તીર્થયાત્રા-પ્રભુપૂજા, ગુરુવંદન, વ્યાખ્યાન શ્રવણ-પચ્ચક્રપાણ અને સાધુ ભગવંતોને આહાર-પાણી વહોરાવવા જેવા ધર્મ કાર્યોમાં પોતાનો મોટાભાગનો સમય પસાર કરતા હતા. ખરા અંતઃકરણપૂર્વક સાધુ-સાધ્વીઓની વૈયાવચ્ચ પણ કરતા હતા. કેટલાંક ધર્મકાર્યોમાં તેઓ પુરુષના જેવી હિમત દર્શાવતા. આબુજી અને સમેતશિખર તીર્થના રક્ષણ માટે જવાની તેમણે પોતાના પુત્ર લાલભાઈ શેઠને પ્રેરણા આપી હતી.

કન્યા કેળવણી પ્રત્યે તેમને વિશેષ રુચિ હતી. તેમના સુપુત્ર શ્રી લાલભાઈ તથા બીજા બે પુત્રોએ ઝવેરીવાડના નાકે 'શેઠાણી ગંગાબેન જૈન કન્યાશાળા'ની સ્થાપના કરી હતી. આ માટે હજારો રૂપિયાનો ખર્ચ કર્યો હતો.

શત્રુંજયની તળેટીમાં યાત્રિકો શરૂઆતમાં સતી વાવ પાસેના ઓટલા પર બેસીને ભાતું વાપરતા હતા. આ ઓટલા પાસે વિશાળ વડલો હોવાથી સૌને તેનો છાંયડો મળી રહેતો. સં. ૧૮૬૮-૬૯ની આસપાસના સમયમાં વાવાઝોડાને કારણે આ વડલો પડી ગયો. ધર્મભાવનાશીલ ગંગાબેને સં. ૧૮૭૦ (ઈ. સં. ૧૮૧૪)માં ભાતા ઘરનું પાકું અને મોટું મકાન બાંધી આપ્યું કે જેથી યાત્રાળુઓ આરામથી બેસીને ભાતું વાપરી શકે. એ મકાન પર આ પ્રમાણે લેખ હતો.

“ૐ શેઠ લાલભાઈના માતાજી ગંગાબાઈ સને ૧૮૧૪, અમદાવાદ, મિસ્ત્રી મો. મા. સં. ૧૮૭૦ સા.”

કપૂરચંદ ભણશાળી

(સં. ૧૭૭૦ની આસપાસ)

કપૂરચંદ ભણશાળી અમદાવાદના ઓશવાલ જૈન હતા. તે અમદાવાદના ઝવેરીવાડની પાસે આવેલી પાંજરાપોળમાં રહેતા હતા. પાંજરાપોળમાં તેની મોટી હવેલી હતી. જે હવેલીના અવશેષો ઘણા સમય સુધી પડ્યા રહ્યા હતા. તેવા ઉલ્લેખો પણ પ્રાપ્ત થાય છે. એમ કહેવાય છે કે આંટના ધંધામાં તેની અને તે સમયના મદન ગોપાલની વચ્ચે મોટી હરીફાઈ થઈ અને તેમાંથી સંઘર્ષ થયો. તે સંઘર્ષમાં એક રાસડો અમદાવાદમાં ગવાતો હતો. તેની પ્રથમ બે પંક્તિ નીચે પ્રમાણે છે—

“હાર્યો હાર્યો મદન ગોપાલ,
જીત્યો જીત્યો કપૂરશાહ ઓશવાલ.”

સં. ૧૭૭૦ની આસપાસ તેનો ખૂબ જ પ્રભાવ હતો. દિલ્હીના બાદશાહ ફરુખશહેર (સં. ૧૭૭૦ થી ૧૭૭૫)નો માનીતો શ્રેષ્ઠ હતો. સૂબાઓ પણ તેમને માન આપતા હતા. કોઈ વ્યક્તિ તેની વાત ટાળવાનો કે વિરોધ કરવાનો પ્રયત્ન પણ કરી શકતી ન હતી.

કપૂરચંદ ભણશાળીએ પોતાના રાજકીય પ્રભાવથી ધર્મ આરાધનાનાં કાર્યો કર્યા હતાં અને કરાવ્યાં હતાં. તેણે સં. ૧૭૭૦માં અમદાવાદ, પાટણ અને ખંભાતના એમ ત્રણેય સંઘોના જૈનોને સાથે રાખીને સંઘ કાઢ્યો હતો. તે સંઘમાં શેઠ હિરજી ઝવેરી, (નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરીના વંશજ) શેઠ રત્ના-સૂરા, શાહ વર્ધમાન, શાહ નિહાલચંદ સોની, શાહ હરખચંદજી વગેરે હતા. ઉપરાંત, સુરતના સંઘવી પ્રેમજી પારેખે સં. ૧૭૭૦ના ચૈત્ર સુદ ૧૦ના રોજ કપૂરચંદ ભણશાળીની સહાયથી સુરતથી એક સંઘ કાઢ્યો હતો. તે સંઘ ભરૂચ, સોજીત્રાના રસ્તે થઈ ધોળકા આવ્યો અને ત્યાં બીજા ત્રણ નાના સંઘો આવી તે સંઘમાં ભળ્યા હતા.

કપૂરચંદ અને એમની બે સ્ત્રીઓનો રાસડો ગવાતો હતો. તે હાલ ફોર્બસ સભાનાં હસ્તલિખિત પુસ્તકોમાં છે. સં. ૧૭૭૬-૭૭ની આસપાસ અમદાવાદનો વહીવટ અનોપસિંહ ભંડારી નામના માણસના હાથમાં આવ્યો. અનોપસિંહ ભંડારીએ પ્રજા ઉપર ઘણા જુલમો કર્યા. અને ઘણી કૂરતા દાખવી. એમાં સૌથી મુખ્ય તે સમયના અમદાવાદના મુખ્ય અગ્રેસર વેપારી કપૂરચંદ ભણશાળીનું તેણે ખૂન કરાવ્યું. કપૂરચંદ ભણશાળીનું ખૂન થવાથી તેના વંશજો સુરત જઈ વસ્યા. સુરતમાં શાહ માણેકચંદ રૂપચંદ ભણશાળીની પેઢી પ્રસિદ્ધ હતી. તેના ઘરની આસપાસનો વિભાગ આજે પણ ભણશાળીનો મહોલ્લો કહેવાય છે. ભણશાળી વંશના એક ભાઈએ સમાચાર પત્રો પણ પ્રસિદ્ધ કર્યા હતા, જે ઘણા લોકપ્રિય હતા. આજે પણ તેના વંશજો ક્યાંક ક્યાંક હયાત હોવાનો પૂરો સંભવ છે અને તે અંગે વધુ સંશોધન કરવું જરૂરી છે.^{૩૦}

શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ

(સં. ૧૮૮૦ થી ૧૯૦૧)

શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહનો જન્મ સં. ૧૮૫૨માં થયો હતો. તેઓ ખૂબ જ ઉદાર, વિચારવંત અને ગરીબોનું રક્ષણ કરનાર મહાપુરુષ થઈ ગયા. એમના પિતા કેસરીસિંહ રેશમ અને કરમજનો ધંધો કરતા હતા. એ હઠીસિંહને નાના મૂકીને ગુજરી ગયા. એટલે મજિયારી પેઢીનો વહીવટ એમના કાકાના દીકરા મહોકમભાઈ ચલાવતા. એ વખતે તેમની પૂંજી ત્રીસ-ચાળીસ હજારની ગણાતી. મહોકમભાઈ અને તે સમયના મુંબઈના મોતીશા શેઠે ધંધામાં એકબીજાને સહકાર આપવા માંડ્યો. અને તેથી ધંધામાં મહોકમભાઈની પેઢીની પૂંજી વધીને ચાર-પાંચ લાખની થઈ. એવામાં મહોકમભાઈ મરણ પામ્યા. અને બધી દુકાનોના વહીવટનો ભાર હઠીસિંહના માથે પડ્યો. હઠીસિંહે પણ વેપાર સારી રીતે ખેડવા માંડ્યો.

એ જમાનામાં નગરશેઠનો પ્રભાવ આડકતરી રીતે કેવો પડે છે તેનો એક સુંદર પ્રસંગ હઠીસિંહના જીવન દ્વારા મળે છે. બન્યું હતું એવું કે હઠીસિંહને અને મુંબઈના શેઠ મોતીશાને કાંઈ નજીવી બાબતમાં ગેરસમજ થવાને કારણે સંબંધ બગડ્યો. વેપારમાં પરસ્પર ઝઘડો થયો. એ ઝઘડાની પતાવટ કરવા હઠીસિંહના માતૃશ્રી સુરજબાઈ મુંબઈ ગયાં. પરંતુ, ઝઘડાની પતાવટ ન થઈ. અને સુરજબાઈ દસ દિવસ મુંબઈ રહી અમદાવાદ પાછા આવ્યાં. અને હઠીસિંહને મુંબઈ જવા માટે કહ્યું. હઠીસિંહને આ બનાવથી ઘણી શરમ લાગી હતી. તેથી તેમણે જવાની ના પાડી. છેવટે, હઠીસિંહના સસરા નગરશેઠ હિમાભાઈએ તેમને સમજાવ્યા અને મુંબઈ જવા માટે તૈયાર કર્યા. ઉપરાંત, હિમાભાઈ શેઠે પોતાના ભાઈ સુરજમલ અને ભત્રીજા ફત્તેભાઈને પણ સાથે મોકલ્યા. સં. ૧૮૮૦માં તે સૌ મુંબઈ જવા માટે વહાણમાં ઊપડ્યા.

અમદાવાદના કલેક્ટરે મુંબઈ ગવર્નરને લખ્યું કે અમદાવાદના નગરશેઠ ત્યાં આવે છે. ગવર્નરે મોતીશા શેઠને અમદાવાદના નગરશેઠ આવે એટલે ખબર આપવાનું કહેવડાવ્યું. જ્યારે, હઠીસિંહ, સુરજમલ શેઠ વગેરે વહાણમાંથી ઊતર્યા ત્યારે મોતીશા શેઠ લેવા ગયા. ગવર્નરે એમને લેવા વાજાં વગેરે સામું મોકલ્યું. અને પોતે એમને ઘેર સામા મળવા આવીને ઘણું માન આપ્યું. હઠીસિંહે મોતીશા સાથે પોતાનો બધો વાંધો પતવી દીધો. અને હિસાબ ચૂકતે કરી દીધા.

એ પછી હઠીસિંહે અમદાવાદ આવીને ભારે વેપાર કરવા માંડ્યો. અને એમાં ફાવતા પણ ગયા. ધંધામાં એમને સારી કમાણી થવા માંડી. અને કોઈ કોઈ વર્ષે તો પાંચ-સાત કે દસ લાખ સુધી નફો તારવતા.

ગરીબોના તેઓ બેલી હતા. કહે છે કે એમને ત્યાં કોઈ માંદો કે કોઈ દુઃખી જતો તો તે ખાલી હાથે પાછો ફરતો નહીં. તેઓ દાન આપવામાં વર્ષ કે જાતનો ભેદ રાખતા ન હતા. રૂપિયા એકથી હજાર સુધીની રકમ પણ વખત આવે દાનમાં આપી દેતા. એમની ઉદારતાને કારણે મરણ પછી પણ ઘણા ગરીબ લોકો એમને સંભારતા.

ગુજરાતના પ્રસિદ્ધ, લોકપ્રિય જૈન નાટ્યકાર શ્રી ડાહ્યાભાઈના પિતાશ્રી શેઠશ્રી ધોળશાજી દ્વારા અમદાવાદના કોટ્યાધિપતિ શેઠિયાઓ લાખો રૂપિયાનું ગુપ્ત દાન ગરીબોને અપાવતા. શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ તરફથી શેઠ શ્રી ધોળશાજીને સ્પષ્ટ સૂચના હતી કે “પ્રથમ જૈન પછી બીજી હિન્દુ કોમો અને મુસલમાન આદિ અઢારે વર્ષમાં કોઈપણ દુઃખી માણસ ભૂખ્યો ન રહેવો જોઈએ.” અને એ માટે શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહે ધોળશાજી દ્વારા લાખો રૂપિયાની દાન-સરિતા વહેવડાવી હતી..

શેઠ હિમાભાઈ અને મગનભાઈ કરમચંદની સાથે મળીને પંચતીર્થનો સંઘ લઈ તે જાત્રાએ નીકળ્યા હતા. રસ્તામાં રોગચાળાની ખબર મળતાં પાછા આવ્યા. સં. ૧૯૦૧માં એમણે દિલ્હી દરવાજા બહાર મોટા મંદિરનું ખાત- મુહૂર્ત કર્યું. એ મંદિર પૂરું થાય તે પહેલાં એમનાં માતૃશ્રી સુરજબાઈ માંદા પડ્યાં. તે સમય દરમિયાન હઠીસિંહને હોઠે ફોલ્લી થઈ. ફોલ્લી વકરી અને માત્ર ચાર દિવસની માંદગીથી હઠીસિંહ સં. ૧૯૦૧ના શ્રાવણમહિનામાં મૃત્યુ પામ્યાં. કહેવાય છે કે ત્રણ દિવસ સુધી લોકોની આંખમાં આંસુ દેખાતાં હતાં. એમ કહેવાય છે કે હઠીસિંહ તે સમયે ઔશીથી નેવું લાખની મિલકત મૂકી ગયા હતા. હઠીસિંહના મરણ પછી એક મહિને એમનાં માતા સુરજબાઈ પણ ગુજરી ગયાં.

હઠીભાઈ શેઠ નગરશેઠ હિમાભાઈની પુત્રી રૂખમણી સાથે પરણ્યા હતા. રૂખમણી શેઠાણી આંખે અંધ થયાં. ત્યારબાદ હિમાભાઈ શેઠની બીજી પુત્રી પ્રસન્ન સાથે લગ્ન કર્યાં. પ્રસન્નનું મરણ થયું. ત્યારે ઘોઘાના એક વણિકની પુત્રી હરકુંવર સાથે ત્રીજી વારનું લગ્ન કર્યું. આ હરકુંવર શેઠાણી બહુ શુકનિયાળ હતાં. એમના આવ્યા પછી હઠીસિંહની સમૃદ્ધિ ઘણી વધી. શેઠાણી ભણેલાં અને હોશિયાર હતાં.

મંદિર બંધાવવાનું પતિનું સ્વપ્ન શેઠાણી હરકુંવરબાઈએ પૂરું કર્યું. એમણે મંદિરનું અધૂરું કામ પૂરું કરાવ્યું. પ્રતિષ્ઠા કરાવતી વખતે કંકોતરીઓ કાઢી. એમાં દેશભરમાંથી અનેક સંઘો આવ્યા. લગભગ એક લાખ માણસ ભેગું થયું હતું. દિલ્હી દરવાજાથી શાહીબાગના મહેલ સુધી લોકોનો પડાવ થયો હતો. સં. ૧૯૦૩ના મહા વદ પને દિવસે ચૌદ ઘડી અને પાંચ પળે પ્રતિમાની અંજનશલાકા થઈ. અને મહા વદ ૧૧ને દિવસે પ્રતિમા પધરાવવામાં આવી. પ્રતિષ્ઠા થઈ ત્યારે રૂ. ૮ લાખ (આઠ લાખ રૂપિયા)નું ખર્ચ થઈ ચૂક્યું હતું. એ પછી મંદિર પૂરું થયું ત્યારે કુલ બાર લાખનો ખર્ચ થયો હતો. પ્રતિષ્ઠાના ઉત્સવમાં પાંચથી સાત (૫ થી ૭ લાખ) લાખ રૂપિયા ખર્ચાયા હતા.

નોંધ :- હઠીસિંહ વિશેનો આ બધો અહેવાલ મુખ્યત્વે રા. મગનલાલ વખતચંદના ઇતિહાસમાંથી લેવામાં આવ્યો છે. રા. મગનલાલ વખતચંદે ‘અમદાવાદનો ઇતિહાસ’ ઈ.સ. ૧૮૫૧ અથવા સં. ૧૯૦૭માં લખ્યો હતો. અને હઠીસિંહનું મૃત્યુ તે ઇતિહાસ લખાયાના માત્ર છ વર્ષ અગાઉ સં. ૧૯૦૧માં થયું હતું. તેથી આ અહેવાલની અધિકૃતતા વિશેષ છે.^{૨૧}

હરકુંવર શેઠાણી

શેઠ હઠીસિંહને બે પત્નીઓ હતી. આ બંને પત્નીઓ તે શેઠ હેમાભાઈની દીકરીઓ - રુક્મિણી અને પ્રસન્ન શેઠાણી. રુક્મિણી શેઠાણીની આંખોની રોશની ચાલી ગઈ. પ્રસન્ન શેઠાણી નાની ઉંમરે મૃત્યુ પામી. પ્રસન્ન શેઠાણીના મૃત્યુના છ માસ પછી શેઠ હઠીસિંહે હરકુંવર સાથે સાદાઈપૂર્વક ત્રીજા લગ્ન કર્યા હતા. આ હરકુંવરબાઈ ઘોઘા શહેરના એક સાધારણ સ્થિતિના વેપારીની દીકરી હતા. તેઓ સાધુ-સાધ્વીઓના સંસર્ગમાં રહી સુશિક્ષિત થયા હતા.

તેઓ સાસરે આવતાં જ શેઠને એમનાં અક્ષીણ અને રેશમના વેપારમાં સારો લાભ મળ્યો. નવી શેઠાણી શુક્નવંતા મનાયા તેમના માન તથા પ્રતિષ્ઠા વધ્યા. તેઓ હતા પણ માનને પાત્ર જ. એમની દીર્ઘદષ્ટિ, ધીરજ, સમજણ, વ્યવહારકુશળતા અને ચતુરાઈ જેવા ગુણો - એમની અસાધારણ પ્રતિભાના ઘોતક હતા.

સં. ૧૮૦૧માં હઠીસિંહ શેઠનું મૃત્યુ થયું. કુટુંબ પર અણધારી આફત આવી પડી. ત્યારબાદ ખૂબ જ ટૂંકા સમયમાં હઠીસિંહ શેઠના વૃદ્ધ માતૃશ્રી પણ ગુજરી ગયા. આ સંજોગોમાં બધી જવાબદારી હરકુંવર શેઠાણીના માથે આવી પડી. આમ તો રુક્મિણી શેઠાણી અને હરકુંવર શેઠાણી વચ્ચે ઘણો જ મનમેળ હતો પણ અન્ય કેટલીક વ્યક્તિઓની ઉશ્કેરણીને કારણે એ મનમેળ તૂટી જાય તેવું લાગવાથી હરકુંવર શેઠાણીએ પ્રેમાભાઈ શેઠને વચ્ચે રાખ્યા અને મિલકતની વહેંચણી કરાવી કે જેથી ભવિષ્યમાં મિલકત અંગેનો કોઈ ઝગડો ઊભો રહે નહીં.

પોતાની હયાતી દરમિયાન શેઠ હઠીસિંહે દિલ્લી દરવાજા બહાર વાડીના મંદિરનું ખાતમુહૂર્ત કર્યું હતું. પણ એમના અવસાનને કારણે એમનું આ સ્વપ્ન અધરું રહ્યું હતું. હરકુંવર શેઠાણીએ એને પૂરું કરવાનો નિર્ધાર કર્યો.

પોતે ભણેલાં અને હોશિયાર હતા. મંદિરના નકશાઓ જાતે જોતા હતા. જરૂર પડે ત્યાં ફેરફાર પણ સૂચવતા હતા. તેમણે ગુજરાત અને કાઠિયાવાડમાંથી ખૂબ જ મોટી સંખ્યામાં મિસ્ત્રીઓને બોલાવ્યા અને આ કામ પૂરું કરવા માટે, ખર્ચની જરા પણ ચિંતા કર્યા વિના તેમણે ખૂબ જ જહેમત ઉઠાવી અને માત્ર બે વર્ષમાં જ આ મંદિરનું કામ પાર પાડ્યું. પતિના ધાર્યા કરતા પણ વધારે મોટા પાયા ઉપર દેરાસરનો વિસ્તાર કર્યો.

સં. ૧૮૦૩ના મહા વદ પાંચમનું પ્રતિષ્ઠાનું મુહૂર્ત આવતાં તેમણે તડામાર તૈયારીઓ કરવા માંડી. કંકોત્રીઓ કાઢી. દેશ-દેશાવરના સંધોને તથા સાધુ-સાધ્વીઓને નિમંત્રણ આપવામાં આવ્યું. બહારથી લગભગ એક લાખ માણસો પ્રતિષ્ઠામાં ભાગ લેવા આવ્યા હતા. દિલ્લી દરવાજાથી શાહીબાગના મહેલ સુધી લોકોનો પડાવ થયો હતો. બધા જ પ્રકારની દેખરેખનો મુખ્ય ભાર હરકુંવર શેઠાણી પર જ હતો. અને પ્રતિષ્ઠાનું આ આખું કાર્ય એમણે અતિદક્ષતાથી, ધામધૂમપૂર્વક પાર પાડ્યું.

સં. ૧૮૦૩ના મહા વદ પાંચમને દિવસે ચૌદ ઘડી અને પાંચ પળે પ્રતિમાજીની અંજન

શલાકા થઈ. મહા વદ-૧૧ને દિવસે પ્રતિમા પધરાવવામાં આવી. આ પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ થયો ત્યાં સુધીમાં આઠ લાખ રૂપિયાનું ખર્ચ થઈ ચૂક્યું હતું અને મંદિર પૂરું થયું ત્યારે કુલ બાર લાખ ખર્ચાયા હતા. આ પ્રતિષ્ઠા-મહોત્સવ એ અમદાવાદના ઇતિહાસનો એક ઉજ્જવળ પ્રસંગ છે.

હરકુંવર શેઠાણીએ આ ઉપરાંત ધર્મ, કેળવણી, આરોગ્ય અને સમાજહિતના ક્ષેત્રે અનેક કાર્યો કર્યા હતા. લાખો રૂપિયા આપી અનેક દેરાસરોનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો. તેમણે સિદ્ધાયલજીનો સંઘ કાઢ્યો તે સમયે શત્રુંજય ચડતાં હિંગળાજના હડાનું મુશ્કેલ ચડાણ ઘણાં લોકોને અગવડરૂપ બનતું જોઈ ઘણો મોટો ખર્ચ કરી પગથિયાં બંધાવ્યા અને અગવડ દૂર કરી.

ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીએ સ્થાપેલી કન્યાશાળાને શેઠાણી હરકુંવરબાઈએ તેના કાયમી નિર્વાહ અર્થે ઘણી મોટી રકમ સખાવતમાં આપી. ત્યારથી તે કન્યાશાળા “શેઠાણી હરકુંવરબાઈ કન્યાશાળા” નામથી અસ્તિત્વમાં આવી હતી. ત્યારબાદ ઈ. સં. ૧૮૫૮માં તે નિશાળનું મકાન બાંધવા ટંકશાળમાં સરકારે જમીન આપી. હરકુંવરશેઠાણીએ એ નિશાળનું મકાન બાંધવા રૂા ૩,૦૦૦/૦૦ અને કાયમી નિર્વાહ માટે રૂા ૧૨,૦૦૦/૦૦= આપ્યા. કન્યાકેળવણી માટેની હરકુંવર શેઠાણીની આ જાગૃતતા તેમની અનેકદેશીય પ્રતિભાનાં દર્શન કરાવે છે. શેઠાણી હરકુંવરબાઈને તેમનાં આવાં શુભ કાર્યો માટે નામદાર મુંબઈ સરકારે શાબાશી આપી અને “નેક નામદાર સખાવતી બહાદુર” એવો માનભર્યો અને મોટો ઈલકાબ નવાજેશ કર્યો અને તે માટે એક જાહેરનામું બહાર પાડ્યું હતું.

શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહની ભાવના અમદાવાદમાં ગરીબ લોકોને માટે એક હોસ્પિટલ શરૂ કરવાની હતી. તેમની એ ભાવના પણ હરકુંવરબાઈએ તથા રુક્મિણીબાઈએ ભેગા મળીને એ જમાનામાં રૂા ૭૮,૦૦૦/૦૦ જેટલી મોટી રકમ આપીને, કલેક્ટરને સોંપીને, સરકારી બાંધધરી નીચે ‘શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ સિવિલ હોસ્પિટલ’ ખોલાવી હતી.

શેઠાણી હરકુંવરબાઈએ ટંકશાળમાં ધર્મનાથ ભગવાનનું જૈન દેરાસર રૂા ૨૦,૦૦૦/૦૦ ખર્ચીને બંધાવ્યું હતું. માંડવીની પોળમાં દેરાસર બંધાવવા માટે તેમણે ખૂબ જ મોટી રકમ ખર્ચી હતી. ફતાસાની પોળના શ્રેયાંસનાથના દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો. તેમાં તેમણે લગભગ પોણા બે લાખ રૂપિયા ખર્ચ્યા હતા.

તેમણે તે સમયે ઠેઠ સમેતશિખરજીનો સંઘ અજબ હિંમતથી કાઢ્યો હતો. તદુપરાંત, પં. વીરવિજયગણિના ઉપદેશથી સં. ૧૮૨૦ના કા. વ. બીજના રોજ સમેતશિખરનો સંઘ કાઢ્યો. આ સંઘ મહા વદી ૧૩ના રોજ સમેતશિખર પહોંચ્યો હતો અને જેઠ વદ ૪ના શુક્રવારે અમદાવાદ પાછો ફર્યો હતો. વળી, તે સમય દરમ્યાન રેલવે ન હતી એટલે ગાડામાં મુસાફરી કરવી પડતી, નદીનાળાં ઓળંગવાં, ગામડાંમાંથી વસ્તુઓ ભેગી કરવી, અગાઉથી રસ્તાઓનું સમારકામ કરાવવું, ચોકિયાતો લેવા, અધિકારીઓ પાસેથી રક્ષણપત્રો મેળવવા—એવાં એવાં અનેક કામો શેઠાણીની વ્યવસ્થાશક્તિથી, અગમચેતીથી, હિંમતથી અને આગવી કોઠાસૂઝથી પૂરાં થતાં હતાં. સમેતશિખર દૂર હોવાથી આ યાત્રાને તેમાં મહિનાઓ લાગ્યા હતા. શેઠાણીના સંઘનો ભયકો બહુ ભારે હતો. કોઈ મહારાણી યાત્રાએ નીકળે તેવો ગૌરવવંતો ઠાઠ હતો.

પતાસાની પોળ સામેના મહાવીર સ્વામીના દેરાસરના ઢાળના રસ્તા ઉપર હરકુંવરબાઈની હવેલી આજે પણ તેમની સમૃદ્ધિનો ખ્યાલ આપતી ઊભી છે. કાષ્ટની શિલ્પકળાનો એ એક ઉત્તમ નમૂનો છે.^{૨૨}

• • •

લાલા હરખચંદ

(સં. ૧૮૫૪ની આસપાસ)

લાલા હરખચંદ (સં. ૧૮૫૪ની આસપાસ) એક ઉદાર ચરિત્ર જૈન શાહુકાર હતો. આજે ગાંધીરોડ ઉપર આવેલ ફતાસાની પોળમાં ‘લાલાનો ખાંચો’ હયાત છે, તે લાલા હરખચંદના નામ સાથે જોડાયેલો છે.

મરાઠા સરદાર શેલુકરે શહેરના લોકો પાસેથી આકરો વેરો લેવાનું નક્કી કર્યું હતું ત્યારે લાલા હરખચંદે શેલુકરને એક લાખ રૂપિયા આપી એ વખતે શહેરના લોકો પાસેથી વેરો ન લેવા દીધો. તે સમયના એક લાખ રૂપિયા કેટલી મોટી રકમ કહેવાય તેવો અંદાજ પણ આવી શકે તેમ નથી !

શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરજી મહારાજે સંગૃહીત “જૈન રાસમાળા”માં લાલા હરખચંદનો ઉલ્લેખ નીચે મુજબ કર્યો છે.

“ધર્મચંદ સુત તે ભલો, લાલા હરખચંદ નામ હો. સુ. સં.
સિદ્ધિગિરિ સંઘ ભલી પરે, રૂડાં કર્યાં ઘણાં કામ હો.
હરખચંદ લાલા મહાગુણી,.....
.....”

લાલા હરખચંદે શેખના પાડામાં આવેલું શીતલનાથ ભગવાનનું દેરાસર બંધાવ્યું હતું. તે મુજબનો ઉલ્લેખ “જૈન તીર્થ સર્વ સંગ્રહ”માં (સં. ૨૦૧૦) કરવામાં આવ્યો છે. આ દેરાસર સં. ૧૮૨૧માં વિઘ્નમાન હતું. અને લાલા હરખચંદનો સમય સં. ૧૮૫૪ આસપાસનો છે.^{૨૩} તેથી આ અંગે વધુ સંશોધન કરવાની જરૂર છે.

• • •

મનસુખભાઈ ભગુભાઈ

(સં. ૧૮૧૧ થી સં. ૧૮૬૮)

શેઠ શ્રી મનસુખભાઈ ભગુભાઈનો જન્મ સં. ૧૮૧૧ના શ્રાવણ સુદ ૧૧ના રોજ અમદાવાદ શહેરમાં થયો હતો. તેઓ વીશા પોરવાડ જ્ઞાતિના હતા. તેમના પિતાની શરાફની પેઢી હતી. ખપ પૂરતો ગુજરાતી તથા અંગ્રેજી અભ્યાસ કર્યા બાદ મનસુખભાઈએ વેપારમાં મન પાડ્યું હતું. શરૂઆતમાં તેમનો વિચાર એક વીમાકંપની ઊભી કરવાનો હતો. પરંતુ કેટલાક

પ્રતિકૂળ સંજોગોને લીધે તે વિચાર અમલમાં મુકાયો ન હતો. ત્યારપછી ૨૦ બં રણછોડલાલ છોટાલાલ તથા સર નવરોજી પેસ્તનજી વકીલની સાથે સામેલ રહી હિંદમાં ખાણો ખોદવાની પરવાનગી માંગી હતી. પરંતુ તેવી પરવાનગી નહીં મળી. આથી મિલ-ઉદ્યોગ તરફ તેમનું લક્ષ્ય બેંચાયું. અને તે પરથી સં. ૧૯૩૨માં પાંચ લાખની થાપણથી તેમણે મિલ ઊભી કરી હતી, જે મિલ સં. ૧૯૩૪માં ચાલુ થઈ હતી.

જૈન સમાજમાં મિલ-ઉદ્યોગ શરૂ કરનાર તેઓ પ્રથમ હતા. અને તે કારણે તેમને ઘણી મુશ્કેલીઓ નડી હતી. કેટલાંક સગાં-સંબંધીઓ પણ તેમના એ વિચારથી વિરુદ્ધ હતાં. પરંતુ મનસુખભાઈ દેઢતાથી પોતાના એ ધંધાને વળગી રહ્યા હતા. અને તેમાં તેમણે સારી ફતેહ મેળવી હતી. સં. ૧૯૩૭માં તેમણે એક બીજી મિલ પણ ઊભી કરી.

મિલ-ઉદ્યોગમાં લક્ષ લઈ પૈસો પેદા કરવાની સાથે તેમણે જૈન-શાસનનાં, પરોપકારનાં અને જ્ઞાતિહિતનાં પણ ઘણાં કાર્યો કર્યાં. ભાવનગરમાં ઈ. સં. ૧૯૦૮માં મળેલી જૈન કોન્ફરન્સના તેઓ પ્રમુખ ચૂંટાયા હતા. તેમણે જમાલપુરના પોતાના પિતાશ્રી ભગુભાઈના નામથી એક વિશાળ વાડી બંધાવી હતી જે ‘ભગુભાઈનો વંડો’ એ નામથી ઓળખાતી હતી. ઘણા વિશાળ યોગાનવાળું તે મકાન હતું. એમાં બે યોગાનો આવેલ હતાં. તેમાંના એક જ યોગાનમાં આશરે દશ-હજાર માણસો એકત્રિત થઈ શકતા હતા. જૈન સમાજના અનેક પ્રસંગો આ વંડામાં ઊજવાયા છે.

તેઓ સં. ૧૯૬૮માં ૫૮ વર્ષની વયે સ્વર્ગવાસી થયા.^{૨૪}

મગનભાઈ કરમચંદ

(સં. ૧૮૭૯ થી સં. ૧૯૧૨)

શેઠ મગનભાઈનો જન્મ સં. ૧૮૭૯ના વૈ. સુ. ૨ને દિવસે થયો હતો. તેઓ દશા શ્રીમાળી જ્ઞાતિના હતા. એમના પિતા કરમચંદ લોકોમાં ‘કમાશા’ના નામથી પ્રસિદ્ધ હતા. મગનભાઈએ એ સમયના રિવાજ પ્રમાણે ખપ પૂરતું શિક્ષણ લીધેલું. પણ એમની બુદ્ધિ ઘણી તીક્ષ્ણ હતી. એમને વાંચવાનો ઘણો શોખ હતો. ‘કમાશા’ મરણ પામ્યા ત્યારે મગનભાઈની ઉંમર ૧૧ વર્ષની હતી. એ સમયે પેઢીનું કામ ગુમાસ્તા ચલાવતા. પણ ઉંમરલાયક થતાં જ મગનભાઈએ પેઢીનું સઘળું કામ ઉપાડી લીધું. એમના નાના ભાઈ મોતીલાલ નાની ઉંમરે મરણ પામ્યા. પોતાની બુદ્ધિથી મગનભાઈએ ઘણું ધન મેળવ્યું. સં. ૧૮૯૯માં એમણે ફક્ત ૨૦ વર્ષની ઉંમરે શેઠ હઠીસિંહ અને શેઠ હિમાભાઈ સાથે મળીને પંચતીર્થોનો સંઘ કાઢ્યો હતો.

કેળવણીનું મહત્ત્વ સમજવામાં, સ્ત્રી-કેળવણીને અગ્રિમતા આપવામાં શેઠ મગનભાઈ અગ્રેસર હતા. સં. ૧૯૦૭માં (ઈ. સં. ૧૮૫૦-૫૧)માં તેમણે તે સમયે રૂ. ૨૦,૦૦૦/૦૦ = (વીસ હજાર રૂપિયા) આપી કન્યાશાળા શરૂ કરાવી. એ કન્યાશાળા અમદાવાદમાં પહેલવહેલી

હતી. છોકરીઓની નિશાળ કરવી એ કામ એ જમાનામાં ભારે હિંમતનું અને સુધારાનું ગણાતું. શેઠ મગનભાઈએ એ કાર્ય એમની માત્ર ૨૭ વર્ષની ઉંમરે કર્યું હતું.

શેઠ મગનભાઈના સમાજ કલ્યાણનાં અને ધર્મનાં કામોને ખ્યાલમાં રાખીને સરકારે તેમને ૧૯૦૭ના આસો સુદ પાંચમને દિવસે દરબાર ભરી જજ હેરિસનને હાથે ‘રાવબહાદુર’નો ઈલકાબ આપ્યો હતો. શેઠ મગનભાઈએ પાછળથી શેઠ રણછોડલાલ છોટાલાલની સાથે મળીને મિલ-ઉદ્યોગ અને વેપારને લગતાં બીજાં કાર્યોમાં સારો ભાગ લીધો હતો. હાલની કેલિકો મિલ તેમણે શરૂ કરેલી.

અમદાવાદમાં જૈનોને રહેવાની સુવિધા પૂરી પાડવા માટે તેમણે એ જમાનામાં એક ધર્મશાળા બંધાવી હતી. ઘણાં વર્ષો એ ધર્મશાળા ચાલી. સ્ટેશનથી સારંગપુર તરફ જવાના રસ્તા ઉપર ગુડ્સશેડની સામે એ ધર્મશાળા આવેલી હતી. ત્યારબાદ, તે જગ્યા અને મકાન નાના-મોટા વેપારીઓની વખાર થઈ પડી. અને એ સમગ્ર મિલકત “મગનભાઈ કરમચંદ ધર્મશાળા ફંડ ટ્રસ્ટ”ના નામે નોંધાયેલી છે. ટ્રસ્ટની માલિકીની એ જગ્યા આજે અમદાવાદ રેલવે સ્ટેશન સામે છે. આશરે ૧૪૮૦ સમયોરસવાર તે જગ્યા છે. અને તેમાં ઘણા ભાડવાતો કબજો ભોગવે છે. તા. ૨૬-૧૧-૧૯૮૬ના અમદાવાદના ‘ગુજરાત સમાચાર’ નામના લોકપ્રિય દૈનિકમાં મહેરબાન ચેરિટી કમિશનર શ્રી ગુજરાત રાજ્ય તરફથી એક જાહેરાત પ્રસિદ્ધ થઈ છે. તેમાં “મગનભાઈ કરમચંદ ધર્મશાળા ફંડ ટ્રસ્ટ” તરફથી તે જગ્યા રૂ. ૧,૬૧,૦૦,૦૦૦ (અંકે રૂ. એક કરોડ એકસઠ લાખ પૂરા)માં વેચવાની પરવાનગી આપવામાં આવી છે.

ઘી કાંટા પાસે શેઠ મગનભાઈ કરમચંદે ઈ. સ. ૧૮૦૦ના અરસામાં (સં. ૧૮૫૬-૫૭) એક વાડી બંધાવી હતી. વાડીની વિશાળ જગ્યા હતી. વાડીમાં કોઈ કાર્યક્રમ માટે દશ હજાર માણસોનો સમાવેશ થઈ શકતો હતો. જૈનોનાં જ્ઞાતિભોજન તથા અન્ય ધાર્મિક પ્રસંગો તે વાડીમાં ઊજવાતાં હતાં. જૈનોનાં ધાર્મિક ઉત્સવો-પર્વો તથા સંમેલનો વગેરે માટે શેઠ મગનભાઈ કરમચંદની આ વાડી તે સમયે એક સાંસ્કૃતિક કેન્દ્ર બની ગઈ હતી.

દોશીવાડાની પોળમાં અષ્ટાપદજીનું મંદિર શેઠ મગનભાઈ કરમચંદે ઈ. સ. ૧૮૫૬માં એટલે કે સં. ૧૮૧૨માં આશરે રૂ. ૬૫,૦૦૦/૦૦ = ખર્ચાને બંધાવ્યું હતું.^{૨૫}

• • •

મગનભાઈ વખતચંદ

(સં. ૧૮૮૬ થી સં. ૧૯૨૪)

શેઠ મગનભાઈ વખતચંદનો જન્મ અમદાવાદમાં ઈ. સ. ૧૮૩૦માં (સં. ૧૮૮૬માં) થયો હતો. તેઓ વીશા શ્રીમાળી જૈન જ્ઞાતિના હતા. જ્ઞાતિના શેઠનું તે પાનદાન કુટુંબ હતું. તેમના પિતાનું નામ શ્રી વખતચંદ ઉર્ફે ઘેલાભાઈ અને પિતામહનું નામ શ્રી પાનાચંદ હતું. માંડવીની પોળની નાગજી ભૂધરની પોળમાં દેરાસર પાસેની હવેલી તેમનું નિવાસસ્થાન હતું.

આ ગ્રંથમાં, જૈન શ્રેષ્ઠીઓની નોંધ મૂકવામાં આવી છે તે પરંપરામાં મગનભાઈ વખતચંદનું સ્થાન હોઈ શકે નહીં. તેમ છતાં, સમાવિષ્ટ કરવામાં આવ્યું છે. કારણ કે તેમનું સૌથી મુખ્ય પ્રધાન ‘અમદાવાદનો ઇતિહાસ’ નામનો ગ્રંથ તેમણે અમદાવાદની પ્રજાને જ માત્ર નહીં, પરંતુ ગુજરાતની પ્રજાને ચરણે અર્પણ કર્યો છે. પ્રસ્તુત ઇતિહાસના ગ્રંથમાં ખાસ તો અમદાવાદની તે સમય (ઈ. સ. ૧૮૫૦) દરમ્યાનની પોળો-લત્તાઓ-વિસ્તારોનું વિગતવાર વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે. જેમાં જે તે પોળોમાં આવેલ જૈન દેરાસરોની સંખ્યાનો ઉલ્લેખ તેમણે ખાસ કર્યો છે, જેના કારણે પ્રસ્તુત ગ્રંથમાં ‘અમદાવાદનો ઇતિહાસ’ ગ્રંથનો સંદર્ભ વારંવાર આવે છે. ઉપરાંત, બાદશાહી સલ્તનતનો સમય, મુગલ સલ્તનતનો સમય, મરાઠા સત્તાનો સમય અને અંગ્રેજ રાજ્યસત્તાનો પ્રારંભ કાળનો સમય તેમના ગ્રંથમાં ઐતિહાસિક દૃષ્ટિએ મૂલવવામાં આવ્યો છે. આ વિવિધ સમયગાળાઓ દરમ્યાન અમદાવાદના જૈન પરંપરાના ઇતિહાસમાં કેવી કેવી અનુકૂળ-પ્રતિકૂળ પરિસ્થિતિઓ સર્જાઈ તેનું ઉત્તમોત્તમ દિશાસૂચન પ્રાપ્ત થાય છે અને તે કારણે જ આ ગ્રંથના સંપાદકો એક ઋણ સ્વીકાર તરીકે પણ શેઠશ્રી મગનભાઈ વખતચંદનો આ ગ્રંથમાં ખાસ ઉલ્લેખ કરવા પ્રેરાયા છે.

તેઓ અમદાવાદના એક અનોખા જ્યોતિર્ધર હતા. ગુજરાત વિધાનસભાના પ્રથમ સહાયકમંત્રી તરીકે તેમણે સેવાઓ આપી છે. ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીની સ્થાપના ૧૮૪૮માં થઈ હતી. તે સમયે સોસાયટીની વ્યવસ્થાપક સમિતિના બધા જ સભ્યો અંગ્રેજો હતા. શ્રી એલેક્ઝાંડર કિન્લોક ફોર્બ્સ એના પ્રથમ સ્થાપક અને માનાર્હ મંત્રી હતા. ઈ. સ. ૧૮૫૦માં ફોર્બ્સસાહેબની સુરત બદલી થઈ. ત્યારબાદ શ્રી જ્યોર્જ મોન્ટેગ્યુ સીવર્ડ મંત્રી થયા. શ્રી મગનભાઈ વખતચંદ સૌ પ્રથમ ગુજરાતી હતા કે જેણે ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીમાં સ્થાન પ્રાપ્ત કર્યું હોય.

ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી દ્વારા સંચાલિત ‘હિમાભાઈ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ’ની કામગીરી પાર પાડવામાં મગનલાલ વખતચંદ શેઠે મુખ્ય ભાગ ભજવ્યો હતો.

શેઠ હઠીસિંહનાં ધર્મપત્ની શ્રી હરકુંવર શેઠાણીએ અમદાવાદમાં વિદ્યાર્થિનીઓ માટે પ્રથમ ગુજરાતી શાળા ઊભી કરી, જેનું નામ ‘હરકુંવર શેઠાણી ગુજરાતી કન્યાશાળા’ હતું. ઉપરાંત, ‘શ્રી મગનભાઈ કરમચંદ ગુજરાતી કન્યાશાળા’ ઈ. સ. ૧૮૫૫ના અરસામાં સ્થપાઈ. બંનેની વહીવટ ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી સંભાળતી. શ્રી મગનભાઈ વખતચંદ શેઠે આ બંને શાળાઓના સહમંત્રી તરીકે પણ સેવાઓ બજાવી છે.

શ્રી મગનભાઈનો પ્રાથમિક અભ્યાસ અમદાવાદ મ્યુનિસિપાલિટીની પ્રાથમિક શાળામાં થયો હતો. સદ્ભાગ્યે સરકારે અમદાવાદના ભદ્ર વિસ્તારમાં સરકારી અંગ્રેજી શાળા શરૂ કરી. તે શાળાના સંચાલક શ્રી એલ. રીડ, (આઈ. સી. એસ.) ગુજરાતી શીખવતા હતા. શ્રી મગનલાલ તે શાળાના પહેલા જ વિદ્યાર્થી જૂથમાંના એક હતા. શ્રી રીડે એમને ગુજરાતી ભાષાના પોતાના શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી તરીકે બિરદાવ્યા. ત્યારબાદ તે શાળાના સંચાલકપદે શ્રી એ. ઈ. ફોર્બ્સ આવ્યાં. એમણે પણ શ્રી મગનલાલને પોતાની ઇંગ્લિશ સ્કૂલના શ્રેષ્ઠ વિદ્યાર્થી તરીકે

બિરદાવ્યા.

સરકારી અંગ્રેજી સ્કૂલની અંતિમ પરીક્ષા એ વખતે મુંબઈ લેવાતી ત્યારે મુંબઈ અમદાવાદ વચ્ચે રેલવે વ્યવહાર નહિ. ગાડાં અને હોડકાંનો મુશ્કેલીભર્યો પ્રવાસ ખેડી મુંબઈ પહોંચવાનું રહેતું. આ પરીક્ષા પણ શ્રી મગનલાલે પ્રથમ નંબરે પાસ કરી. મેટ્રિકની એ પહેલી જ પરીક્ષા, એમાં અમદાવાદના બે વિદ્યાર્થી ઉત્તીર્ણ, એમાંના એક શ્રી મગનલાલ વખતચંદ શેઠ.

શ્રી મગનલાલે ગુજરાત વર્ના સોસાયટીમાં વિવિધ કક્ષાઓમાં ત્રણ વર્ષ સુધી સેવા આપી. તેઓ ઉત્તમ ભાષાંતરકાર હતા. એમના અક્ષર ઘણા સુંદર હતા. ગુજરાત વર્ના સોસાયટી તરફથી શ્રી મગનલાલે ‘બુદ્ધિપ્રકાશ’ માસિકનું સંપાદન કર્યું હતું. ઈ. સ. ૧૮૪૯માં (સં. ૧૯૦૫) શ્રી મગનલાલે લખેલી ‘કથનાવલી’માં સાતસો કહેવતોનો સંગ્રહ થયો. પાછળથી કવિ શ્રી દલપતરામે સુધારા-વધારા સાથે એની બીજી આવૃત્તિ પ્રકટ કરેલી. ‘અમદાવાદનો ઇતિહાસ’ લખ્યો તે બદલ ગુજરાત વર્ના સોસાયટીએ પોતાનું ઈ. સ. ૧૮૫૦નું રૂ. ૫૦/૦૦ = અંકે રૂપિયા પચાસ રૂપિયાનું પારિતોષિક આપ્યું. એટલું જ નહીં, પણ એ પુસ્તક એ જ સાલમાં (સન ૧૮૫૦)માં શીલા છાપમાં છપાવી પ્રગટ કર્યું.

મગનલાલને તે સમયના રાવસાહેબ શ્રી ભોગીલાલ પ્રાણવલ્લભદાસની રાહબરી નીચે ગુજરાતી શાળાઓ માટે ‘ગુજરાતનો ઇતિહાસ’ તૈયાર કરવાનું કામ સોંપ્યું હતું. એ કામ પણ શ્રી મગનલાલે કુશળતાથી પાર પાડ્યું. એ બદલ એમને સરકાર તરફથી રૂ. ૨૦૦/૦૦ = અંકે બસો રૂપિયાનો પુરસ્કાર આપવામાં આવ્યો. એ પુસ્તક પણ સરકાર તરફથી પ્રકટ કરવામાં આવ્યું.

ઈ. સ. ૧૮૫૧ની સાલમાં (સં. ૧૯૦૭) શ્રી હરકુંવર શેઠાણીએ સૌરાષ્ટ્રના પ્રવાસ માટે એક સંઘ કાઢ્યો ત્યારે શ્રી મગનલાલને પણ સાથે લેવામાં આવ્યા. આ સોરઠની ઊભી યાત્રા તા. ૨૭મી ડિસેમ્બર, ૧૮૫૧ના રોજ અમદાવાદથી ઊપડેલી. આનો વિગતવાર હેવાલ લખવાનું કાર્ય શ્રી મગનલાલને સોંપવામાં આવેલું. સંઘનો બીજો વહીવટ પણ એમણે સંભાળેલો. રક્ષણ માટે લખાવટ કરી વ્યવસ્થા કરી, હથિયારો અને ચોકિયાતોને સાથે રાખેલા, એની પરમિટો પણ મેળવેલી. આ હેવાલ શ્રી મગનલાલે વિગતવાર નોંધ કરી લખેલો છે. શિલાછાપમાં છપાયેલો પણ છે.

એ ઉપરાંત, મશહૂર જૈનાચાર્ય શ્રી વીરવિજયજીનું સંપૂર્ણ જીવનચરિત્ર પણ એમણે લખી પ્રસિદ્ધ કર્યું હતું. એ દ્વારા વિક્રમની ૧૯મી સદીના પૂર્વાર્ધના જૈન જીવનનો સંપૂર્ણ ખ્યાલ આવે છે.

શ્રી મગનભાઈ વખતચંદ શેઠે અંગ્રેજ જનરલ ગોડાર્ડના વિજયપ્રસંગ અંગે એક રાસડો પણ રચ્યો હતો જે એ સમયમાં ખૂબ લોકપ્રિય થયો હતો.

ઈ. સ. ૧૮૫૭માં (સં. ૧૯૧૩) અમદાવાદ મ્યુનિસિપાલિટીએ શ્રી મગનલાલને સેક્રેટરી તરીકે ચૂંટ્યા. તે સમયે માસિક રૂપિયા ૧૨૫/૦૦ = નો પગાર હતો. ઈ. સ. ૧૮૬૨માં (સં. ૧૯૧૮) અમદાવાદ મ્યુનિસિપાલિટીમાંથી રાજીનામું આપી ધી બોમ્બે બેંકમાં જોડાયા. તે

સમયે તેમનો પગાર માસિક રૂ. ૨૫૦/૦૦ = હતો. ત્યારપછી અમદાવાદમાં ‘ધી રોયલ બેંક’ સ્થપાઈ. તેના એજન્ટ તરીકે શ્રી મગનલાલની નિમણૂક થઈ. તે સમયે એમનો પગાર માસિક રૂ. ૫૦૦/૦૦ = અંકે પાંચસો રૂપિયા થયો હતો. એ જમાનામાં આટલી મોટી રકમનો પગાર મેળવવા ભાગ્યે જ કોઈ ગુજરાતી સદ્ભાગી બન્યો હશે. શ્રી મગનલાલે બે વર્ષ સુધી એ પદને શોભાવ્યું હતું.

તેઓ ગુજરાતી ભાષામાં એટલા તો પ્રવીણ હતા કે એમના સંપર્કમાં આવતાં અંગ્રેજ આઈ. સી. એસ. અમલદારો પણ સામે ચાલી આવીને એમની પાસે ગુજરાતી શીખતા અને શ્રી મગનલાલને ખાસ પ્રમાણપત્ર આપી પોતાનો સંતોષ વ્યક્ત કરતા.

તે સમય દરમ્યાન અમદાવાદમાં કૉલેજ શરૂ કરવાની પ્રવૃત્તિ સરકાર તરફથી હાથ ધરવામાં આવી. એનું ભંડોળ ઊભું કરવાના કાર્યમાં શ્રી મગનલાલે નોંધપાત્ર કામગીરી બજાવી હતી. અને ગ્રેગ્યુઈટી તરીકે રૂ. ૨૦૦/૦૦ = ની રકમ ન સ્વીકારતાં એમણે ઉદાર ભાવે એ રકમ એ ભંડોળ ખાતે જ પાછી વાળેલી.

શ્રી મગનભાઈનું લગ્ન સં. ૧૯૦૫માં (ઈ. સં. ૧૮૪૮માં) થયેલું. એમનાં પત્નીનું નામ શ્રીમતી રતનબહેન હતું. શ્રી રતનબહેનનું વતન ઉમતા નામનું ગામ (ખેરાળુ તાલુકો) હતું. તેમને બે પુત્રીઓ અને એક પુત્ર થયાં. પુત્રનું નામ શ્રી બાલાભાઈ ઉર્ફે અચરતલાલ. બાલાભાઈને ત્રણ પુત્રો : શ્રી હર્ષદરાય, શ્રી અરિમર્દન અને શ્રી નેમિકુમાર. શ્રી અરિમર્દનનું ૧૯૭૬માં અવસાન થયું. શ્રી નેમિકુમારનું ૧૯૭૩માં અવસાન થયું. નેમિકુમારનાં પુત્રી ડૉ. વિશાખા અમદાવાદના જાણીતાં ગાયનેકોલોજિસ્ટ છે. એમના પતિ ડૉ. લલિતચંદ્ર શાહ પણ અમદાવાદના જાણીતા ડૉક્ટર છે.

શ્રી મગનભાઈ વખતચંદ શેઠ ૧૧ માર્ચ, ૧૮૬૮ના રોજ (સં. ૧૮૨૪) અવસાન પામ્યા. ૩૮ વર્ષની ટૂંકી જિંદગીમાં એમણે અમદાવાદનાં વિવિધક્ષેત્રે વિવિધલક્ષી સેવાઓ આપી છે. અમદાવાદની પાંચ પાંચ મશહૂર સંસ્થાઓના એ પાયાના પથ્થર બન્યા. શ્રી મગનલાલ વખતચંદ શેઠ એ સમયના જ્યોતિર્ધર હતા.^{૨૬}

• • •

શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈ

(સં. ૧૮૧૯)

શેઠ લાલભાઈનો જન્મ ઈ. સં. ૧૮૬૩માં જુલાઈની ૨૫મી તારીખે થયો હતો. તેમનો જન્મ થયો ત્યારે પિતાની સ્થિતિ સાધારણ હતી. પરંતુ બે વર્ષમાં જ પિતા લક્ષાધિપતિ થયા. પિતા શેઠ દલપતભાઈએ શરાફી પેઢી દલપતભાઈ ભગુભાઈના નામથી ચલાવી હતી. શેઠ લાલભાઈ ઈ. સં. ૧૮૮૩માં મૅટ્રિક થયા.

નગરશેઠ મયાભાઈ પ્રેમાભાઈના મરણ પછી નગરશેઠ ચીમનભાઈ નાના હોવાથી શેઠશ્રી

લાલભાઈ દલપતભાઈને આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના પ્રમુખ તરીકે ચૂંટવામાં આવ્યા. તેમના વખતમાં પાલીતાણામાં શત્રુંજય પર બૂટ ન પહેરવાં, તથા ધર્મશાળા વગેરેની ખટપટો થઈ. તેમાં લાલભાઈ શેઠે ઉત્તમ સેવા બજાવી હતી. રાણકપુર અને જૂનાગઢનાં તીર્થોની પેઢીનો વહીવટ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીએ હસ્તક લીધો.

તેઓ ઈ. સ. ૧૯૦૩થી ઈ. સ. ૧૯૦૮ સુધી શ્રી જૈન શ્વેતાંબર કોન્ફરન્સના જનરલ સેક્રેટરી રહ્યા હતા. અને તે પદ તેમણે ખૂબ જ મહેનત અને જહેમત ઉઠાવી સંતોષકારક રીતે શોભાવ્યું હતું.

ઈ. સ. ૧૯૦૮માં સમેતશિખર ડુંગર ઉપર બંગલા થવાની તૈયારી હતી તે માટે બંગાળના લેફ્ટનન્ટ ગવર્નર પાસે ડેપ્યુટેશનમાં તેઓ ગયા. તે વેળા પોતાના માતુશ્રી ગંગાબાઈની રજા લઈને ગયા હતા. ત્યાં હાથને અકસ્માત થયો હતો છતાં પણ તીર્થની રક્ષાને પ્રાધાન્ય પદ આપ્યું હતું.

તેઓમાં ધર્મ પરત્વેની પૂર્ણ શ્રદ્ધા હતી. સામાયિક કરવાનું કદી પણ ચૂકતા નહીં. ધર્મનાં પુસ્તકો વાંચતા. માતુશ્રી ગંગાબાઈને પૂજ્ય તીર્થસ્વરૂપ માનતા અને પૂજતા હતા. પિતાના પુણ્યાર્થે અમદાવાદ-રતનપોળમાં ધર્મશાળા અને માતુશ્રીના નામે ઝવેરીવાડામાં જૈન કન્યાશાળા સ્થાપી હતી. તેઓ કર્મનિષ્ઠ હતાં. રાત્રે અગિયાર વાગ્યા સુધી કામ કરતા હતા. રાત્રે માતુશ્રીને પગે લાગી સૂઈ જતા. ધન્ય છે આવા શ્રીમંત શ્રેષ્ઠીઓને !^{૧૭}

કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ

(સં. ૧૯૫૦ થી સં. ૨૦૩૬)

શ્રી કસ્તુરભાઈનો જન્મ ઈ. સ. ૧૮૮૪ની ૧૯મી ડિસેમ્બરે (સં. ૧૯૫૦માં) થયો હતો. અને તેઓ ૮૬ વર્ષની ઉંમરે એટલે કે ઈ. સ. ૧૯૮૦ની ૨૦મી જાન્યુઆરી(સં. ૨૦૩૬)એ અવસાન પામ્યા હતા.

કસ્તુરભાઈએ તેમના પિતાની જેમ જૈન સમાજના અગ્રણી તરીકે અનેક અટપટા પ્રશ્નોના ઉકેલ માટે સમાજને દોરવણી આપી હતી. જૈન શ્વેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘની પ્રતિનિધિ સંસ્થા તે શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી. તેનું મુખ્ય કાર્ય જૈન તીર્થોનાં મંદિરોની સાચવણી તથા તેના અધિકારોનું રક્ષણ કરવાનું છે. ૧૯૨૬માં (સં. ૧૯૮૨) આ પેઢીના પ્રમુખ નગરશેઠ કસ્તુરભાઈ મણિભાઈએ રાજીનામું આપતાં શ્રી સંઘે કસ્તુરભાઈ લાલભાઈની તે પદ પર વરણી કરી. પેઢીના પ્રમુખ નગરશેઠ કુટુંબમાંથી જ થાય તેવું તેનું બંધારણ હતું.

ટ્રસ્ટના વહીવટમાં કસ્તુરભાઈએ અનેક સુધારા દાખલ કર્યા હતા. પેઢીનો હિસાબ વહીવટીસમિતિના સભ્યોમાંથી કોઈક પોતાની ફરસદે તપાસતું. આને લીધે હિસાબોનું કામ ઢીલમાં પડતું. કસ્તુરભાઈએ ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટ પાસે દર વર્ષે હિસાબ તપાસાવવાની પ્રથા દાખલ કરી. અંદાજપત્ર તૈયાર કરીને તે પ્રમાણે ખર્ચ કરવાની પદ્ધતિ નહોતી તે તેમણે શરૂ કરાવી.

મીટિંગો પ્રમુખોની ઈચ્છા મુજબ બોલાવવામાં આવતી. તેને બદલે વર્ષ દરમ્યાન નિયમિત સમયાંતરે અગાઉથી નિયત કરેલી તારીખે અને સમયે પેઢીની વહીવટી સમિતિની સભાઓ બોલાવવાનો નિયમ કર્યો.

પેઢીના પ્રમુખ થયા પછી કસ્તુરભાઈએ સૌથી મોટું કામ કર્યું તે તીર્થોનાં મંદિરોનો જીર્ણોદ્ધાર. પેઢી હસ્તક ચાલતાં મંદિરો, ધર્મશાળા વગેરેના જીર્ણોદ્ધાર અંગે અગાઉથી ખર્ચનો અંદાજ માંગીને કામ શરૂ કરાવવાની પદ્ધતિ નહોતી. કસ્તુરભાઈએ જીર્ણોદ્ધાર માંગતાં સ્થાનોનો વિગતવાર અભ્યાસ કરીને વ્યવસ્થિત પદ્ધતિએ તેનું કામ હાથ ધર્યું.

રાણકપુર, દેલવાડા, શત્રુંજય અને તારંગા તીર્થનાં મંદિરોનાં શિલ્પ-સ્થાપત્ય કળાની દૃષ્ટિએ જગપ્રસિદ્ધ હતા. પરંતુ સદીઓના ઘસારાને કારણે તેમ જ કાળજીભરી જાળવણીને અભાવે તેમાંના કેટલાક ભાગો ખંડિત થઈ ગયા હતા. કસ્તુરભાઈ સૌ પ્રથમ ઈ.સ. ૧૯૩૨માં (સં. ૧૯૮૮) રાણકપુરનાં મંદિરોના જીર્ણોદ્ધારનું કામ હાથ પર લીધું.

એક અંગ્રેજ એન્જિનિયર મિ. બેટલી ભારતીય સ્થાપત્યમાં ઊંડો રસ ધરાવતા હતા. તેમને કસ્તુરભાઈ રાણકપુર લઈ ગયા. ચાર દિવસ રોકાઈને કસ્તુરભાઈએ ખંડિત ભાગોની વિગતે નોંધ કરાવી. મિ. બેટલીએ તેનો અહેવાલ તૈયાર કરીને પેઢીને સોંપ્યો.

ચારે બાજુ ટેકરીઓની વચ્ચે જંગલમાં બિસ્માર હાલતમાં ઉપેક્ષિત રહેલું રાણકપુર તીર્થ પુનરુદ્ધાર થતાં નવી જ રોનક ધારણ કરી રહ્યું.

મંદિરના વિશાળ મંડપમાં પૂરતો પ્રકાશ આવી શકે તેવી તેની બાંધણી કોઈપણ કલારસિકને આશ્ચર્ય પમાડે તેવી છે. જૂની કોતરણી જ્યાં જ્યાં ક્ષત થઈ હતી ત્યાં ત્યાં ભળી જાય તેવી નવી કોતરણી અને ભાત કારીગરોએ ઉપસાવેલી છે, મંદિરનું અપ્રતિમ સ્થાપત્ય અને તેની આસપાસનો વિશાળ ચોક આખાયે પ્રદેશને પોતાની સુંદરતા અને ભવ્યતાથી ભરી દે છે.

આજે રાણકપુર માત્ર જૈનોનું જ નહિ પણ સર્વધર્મ અને દેશના પ્રવાસીઓને માટે કલાનું યાત્રાધામ બની રહ્યું છે.

(સં. ૨૦૦૨-૩) ઈ.સ. ૧૯૪૬-૪૭માં શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના ટ્રસ્ટીઓએ આબુ ઉપર આવેલા જગપ્રસિદ્ધ દેલવાડાનાં દહેરાનો જીર્ણોદ્ધાર કરવાનું ઠરાવ્યું. આ તીર્થનો વહીવટ શિરોહીનું ટ્રસ્ટ કરતું હતું. કસ્તુરભાઈએ તેમની સાથે શરત કરી કે આણંદજી કલ્યાણજી તરફથી જીર્ણોદ્ધાર થાય તેમાં તેમણે કોઈ ફેરફાર કરવો નહીં.

આ દેહરાનો જીર્ણોદ્ધાર કરવો તે સહેલું કામ નહોતું. એમાં જે આરસ વપરાયો હતો તે કુળનો આરસ વપરાય તો જ મૂળની સાથે એકરૂપ થાય તેવી પ્રતિકૃતિઓ સર્જી શકાય તેમ હતું. કસ્તુરભાઈએ એ પ્રકારના આરસની તપાસ માટે મિસ્ત્રીઓની સાથે આસપાસમાં આવેલી આરસની ખાણો જોવા નીકળી પડ્યા. છેવટે અંબાજીની નજીક દાંતાના ડુંગરોમાં એ કુળનો આરસ મળી આવ્યો. તેમણે પરિચિત વ્યક્તિની મારફત દાંતા રાજ્યને આ આરસ ખોદીને લઈ જવા મંજૂરી આપવા માટે અરજી કરી. દાંતા રાજ્યે અરજી નામંજૂર કરી. કસ્તુરભાઈએ નક્કી

કર્ચુ હતું કે એ આરસ મળે તે પછી જ જીર્ણોદ્ધારનું કામ શરૂ કરવું. કામ મુલતવી રાખ્યું. દરમ્યાનમાં સ્વરાજ્ય આવ્યું. થોડે વખતે મોરારજી દેસાઈ મુંબઈ રાજ્યના મુખ્ય મંત્રી થયા. કસ્તુરભાઈ તેમને મળ્યા. અને આજુ તીર્થના જીર્ણોદ્ધાર માટે જરૂરી આરસ લેવા માટે દાંતા રાજ્યની પરવાનગી બાબત વાત કરી. તેમણે કસ્તુરભાઈને કહ્યું : “હું અંબાજી જવાનો છું તે વખતે પેઢીના મેનેજરને ત્યાં મોકલજો.”

આમ એક મુશ્કેલી દૂર થઈ. પછી જીર્ણોદ્ધારના ખર્ચનો અંદાજ સલાટોના આગેવાન અમૃતલાલ મિસ્ત્રી પાસે માંગ્યો. તેમણે એક ધનકૂટના પચાસ રૂપિયાના હિસાબે રૂપિયા ત્રેવીસ લાખના ખર્ચનો અંદાજ મૂક્યો. તેમાં અમુક નવાં દહેરાંના કામનો પણ સમાવેશ થતો હતો. કસ્તુરભાઈએ તેમને કામ શરૂ કરવા કહ્યું.

થોડા મહિના બાદ તેઓ કામ જોવા ગયા. દહેરાંની અંદર જે કલા કંડારેલી હતી તેને આ ૨૦મી સદીના કારીગરોએ નવા આરસમાં આબેહૂબ ઉતારી હતી. કસ્તુરભાઈને તે જોઈને સંતોષ થયો. પણ ખર્ચનો જે અંદાજ મૂક્યો હતો તે સચવાયો નહોતો. ધનકૂટના પચાસને બદલે બસો રૂપિયા ખર્ચ થયું હતું ! પણ તેમનો કલાપ્રેમી આત્મા કામથી એટલો પ્રસન્ન થઈ ગયો કે ખર્ચની તેમણે ચિંતા ન કરી.

દેલવાડાના દહેરાંનું સમારકામ ચૌદ વર્ષ ચાલેલું. અને તેની પાછળ ચૌદ લાખ રૂપિયાનું ખર્ચ થયું હતું. અવગુંઠન દૂર થતાં કોઈ અપ્સરાનું દિવ્ય સૌંદર્ય એકાએક પ્રત્યક્ષ થાય એવો ઉઠાવ શિલ્પ અને સ્થાપત્યના આ કળાભંડારને જીર્ણોદ્ધારથી મળ્યો હતો. ઈ.સ. ૧૯૬૨માં (સં. ૨૦૧૮) આ કામ પૂરું થયું.

એ જ વર્ષમાં આણંદજી કલ્યાણજીના ટ્રસ્ટીઓએ શત્રુંજય, તારંગા અને ગિરનાર પરનાં જૈન તીર્થોનાં દહેરાંનું સમારકામ હાથ પર લેવાનો ઠરાવ કર્યો. શત્રુંજય તીર્થનું કામ હજુ ચાલુ જ છે. પર્વત ઉપર ચઢવું સરળ પડે તે માટે પગથિયાં કરવામાં આવ્યાં છે. દાદાના દરબારની પાંચ પોળોનાં જૂનાં પ્રવેશદારોને સ્થાને ભવ્ય, મનોહર અને કળામય દરવાજા મૂક્યા છે જે પ્રવેશતાં જ હરકોઈને પ્રભાવિત કરી દે તેવા છે. સૌથી મહત્વનો ફેરફાર તો મુખ્ય દેરાસરની કળાને ઢાંકી દેતી નાની નાની દેરીઓને દૂર કરી તે છે. મુખ્ય દેરાસરના ભવ્ય સ્થાપત્યને વિશાળ પરિપ્રેક્ષ્યમાં ઉઠાવ મળે તે રીતે કસ્તુરભાઈએ આ ફેરફાર કરાવ્યો છે.

સમગ્ર તીર્થમાં સ્વચ્છતા અને સુઘડતા સચવાય એવી વ્યવસ્થા ધ્યાન ખેંચે તેવી છે.

તારંગા તીર્થનો જીર્ણોદ્ધાર જુદી રીતનો હતો. કળામંદિર પર ચડેલા અણઘડ કળાનાં પોપડાં દૂર કરવાનાં હતાં. મંદિર પર સેંકડો વર્ષ દરમ્યાન થયેલ સમારકામ અને રંગકામે મૂળ કળાના વૈભવને ઢાંકી દીધો હતો અને ક્યાંક વિકૃત પણ કરી દીધો હતો. કસ્તુરભાઈનું ધ્યાન તે તરફ જતાં તેમણે પ્રાચીન શિલ્પોને યથાવત્ સ્વરૂપમાં અનાવૃત કરવાનો નિર્ણય કર્યો. પહેલાં અમુક શિલ્પ કૃતિઓ ઉપરનાં પોપડાં ઉખડાવ્યાં તો તેમાંથી અદ્ભુત કોતરણીવાળી નમણી કળા ઊપસી આવી. તે જોઈને કલાકારને થાય તેવો આનંદ-રોમાંચ આ કલાપરીક્ષકને થયો. તેમણે

પૂરતું ખર્ચ કરીને તારંગાના સમગ્ર સ્થાપત્યનો આ કલાસંતર્પક દૃષ્ટિએ જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. આજે તારંગાનાં આ શિલ્પ-સ્થાપત્યો કળાપ્રેમી યાત્રિકોને માટે મુખ્ય આકર્ષણરૂપ બન્યાં છે તેનું કારણ જીર્ણોદ્ધારને પ્રતાપે તેમને પ્રાપ્ત થયેલો નવો અવતાર છે.

ગિરનાર અને કુંભારિયાનાં મંદિરોનો પુનરુદ્ધાર પણ મૂળ સ્થાનની સુંદરતા અને ભવ્યતાને પ્રગટ કરી બતાવે તે રીતે થયેલો છે. ધંધુકામાં બંધાયેલ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જ્ઞાનમંદિર અને અમદાવાદમાં શાંતિનાથની પોળમાં આવેલા શ્રી શાંતિનાથના દેરાસરના જીર્ણોદ્ધારને પણ કસ્તુરભાઈની કળાદૃષ્ટિનો લાભ મળેલો છે.

કસ્તુરભાઈએ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીના પ્રમુખ તરીકે પચાસ વર્ષ કાર્ય કર્યું. તે દરમિયાન ટ્રસ્ટની આર્થિક સ્થિતિ તો સધ્ધર થઈ જ પરંતુ તેનાં નાણાંનો વિનિયોગ ધર્મ અને કળાનાં રોચક સમન્વયરૂપ તીર્થોના જીર્ણોદ્ધારમાં કર્યો. તે તેમનું આ ક્ષેત્રમાં મોટું પ્રદાન છે. નવાં મંદિરો બાંધવા કરતાં પ્રાચીન કળાનો સમુદ્ધાર થાય તે રીતે તેનું સમારકામ કરવા ઉપર તેમણે ભાર મૂક્યો તે કેટલું બધું વાજબી પગલું હતું ! પેઢીનાં વહીવટ અને વ્યવસ્થાનાં અંગોને પણ તેમણે વધુ ચેતનવાળાં બનાવ્યાં.

ભારતના કોઈ પણ મોટા શહેરને માટે, અમદાવાદ શહેર અદેખાઈનો વિષય બને તેવી ઉત્તમ કોટિની સંસ્થાઓ સ્થાપવામાં શ્રી કસ્તુરભાઈનો સક્રિય પ્રયત્ન જોવા મળે છે. અટીરા, પી.આર.એલ, લા.દ. ભારતીય સંસ્કૃતિ વિદ્યામંદિર, ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ, સ્કૂલ ઓફ આર્કિટેક્ચર, નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડિઝાઇન અને વિક્રમ સારાભાઈ કોમ્યુનિટી સાયન્સ સેન્ટર—અમદાવાદની આંતરરાષ્ટ્રીય ખ્યાતિ પામેલી સંસ્થાઓ છે.

ઈ. સ. ૧૯૩૫માં અમદાવાદ એજ્યુકેશન સોસાયટીની સ્થાપના થઈ. આનંદશંકર ધ્રુવની તેના અધ્યક્ષ તરીકે વરણી કરવામાં આવી. કસ્તુરભાઈની સંચાલક સમિતિ (governing body)ના પ્રમુખ તરીકે પસંદગી થઈ. અમદાવાદ એજ્યુકેશન સોસાયટી સંચાલિત અનેક શૈક્ષણિક સંસ્થાઓએ માત્ર અમદાવાદ જ નહીં પરંતુ સમગ્ર ગુજરાતની શૈક્ષણિક આબોહવાને પુષ્ટ કરવામાં બહુમૂલ્ય ફાળો અર્પણ કર્યો છે.

કસ્તુરભાઈની પ્રિય આકાંક્ષા પાર પાડનારી ‘લાલભાઈ દલપતભાઈ ભારતીય સંસ્કૃતિ વિદ્યામંદિર’ સંસ્થાની સ્થાપના ઈ. સ. ૧૯૫૦માં થયેલી. તેનું વિશાળ ઉદ્યાન ધરાવતું રૂપકકું મકાન ૧૯૬૩માં બંધાયેલું જે આગબોટ ઘાટના અનોખા સ્થાપત્યથી જુદું તરી આવે છે. તેનું ઉદ્ઘાટન ભારતના વડાપ્રધાન જવાહરલાલ નહેરુએ કર્યું હતું. મુનિશ્રી પુણ્યવિજયજીએ આ સંસ્થાને ૧૦,૦૦૦ હસ્તપ્રતો અને ૭,૦૦૦ પુસ્તકોની અત્યંત મૂલ્યવાન ભેટ આપેલી. આજે આ સંસ્થા પાસે ૪૫,૦૦૦ જેટલી હસ્તપ્રતો એકત્ર થયેલી છે. સંસ્કૃત, પાલિ, જૂની ગુજરાતી અને જૂની હિંદી ભાષામાં ભારતીય સંસ્કૃતિ, ધર્મ-તત્ત્વજ્ઞાન, જ્યોતિષ, વ્યાકરણ, છંદ ભાષા ઇત્યાદિ વિવિધ વિષયોનાં સોથી સાતસો વર્ષ જૂનાં પુસ્તકોની એ હસ્તપ્રતો છે.

વળી, સંસ્થાનું મુખ્ય આકર્ષણ સાંસ્કૃતિક સંગ્રહાલય છે. કસ્તુરભાઈ અને તેમનાં કુટુંબીજનો તરફથી ભેટ મળેલી સંખ્યાબંધ પુરાવસ્તુઓ તેમાં સંગ્રહેલી છે. સુંદર ચિત્રો, શિલ્પો,

વસ્ત્રો, આભૂષણો, ગૃહશોભાની વસ્તુઓ, પોથીઓ અને છેક બારમી સદીની ચિત્રયુક્ત હસ્તપ્રતો વગેરે મોટી સંખ્યામાં નમૂનાઓ આ સંગ્રહાલયમાં મૂકેલા છે. તેની મુલાકાત લેનાર હર કોઈને તેમાં પ્રાચીન ભારતીય જીવન અને સંસ્કૃતિની મોહક ઝલક જોવા મળે છે.

જૂની હસ્તપ્રતો ને પુરાવસ્તુઓને સુરક્ષિત રાખીને તેના સંશોધનની વ્યવસ્થા કરવાની કસ્તુરભાઈની ભાવના આ સંસ્થા દ્વારા ઉત્તમ સ્વરૂપમાં સિદ્ધ થઈ રહી છે.

તીર્થોનો જીર્ણોદ્ધાર અને આધુનિક યુગને અનુરૂપ સંસ્થાઓની સ્થાપના કરનાર કસ્તુરભાઈ ભવિષ્યના ઇતિહાસકારને પરંપરા અને આધુનિકતાનો વિરલ સમન્વય સાધી બતાવનાર અમદાવાદની સંસ્કૃતિના સમર્થ પ્રતિનિધિરૂપ દેખાશે.^{૨૮}

(નોંધ : શ્રી કસ્તુરભાઈ વિશેની આ નોંધ ‘પરંપરા અને પ્રગતિ’ પુસ્તક (લેખક - ધીરુભાઈ ઠાકર)ના આધારે કરવામાં આવી છે.)

આમ, અનેક જૈન નામી અનામી શ્રેષ્ઠીઓએ રાજનગરમાં જૈન શાસનનો પ્રભાવ વધે તે માટે દાનનો અવિરત પ્રવાહ વહેવડાવ્યો છે, જે આજ દિન સુધી સતત ચાલતો રહ્યો છે. રાજનગરમાં વિક્રમના ૧૫મા સૈકાથી જૈન મંદિરોનું નિર્માણ કાર્ય સતત ચાલુ જ રહ્યું છે. રાજકીય હુમલાઓ, સાબરમતી નદીનાં પૂર, દુષ્કાળની આપત્તિઓ વગેરે વિષમમાં વિષમ પરિસ્થિતિઓમાં પણ રાજનગરમાં જૈન મંદિરોમાં ટાંકણાનું સંગીત ક્યારેય બંધ થયું નથી. ત્રણસોથી વધુ જૈન મંદિરોમાં ઘંટારવના મધુર સૂરોથી રાજનગરનું પ્રભાત શરૂ થાય છે. અને આરતી અને મંગલદીવાની કર્ણમધુર સૂરાવલિઓથી રાજનગરમાં સૂર્યાસ્ત થાય છે.

સમગ્ર ભારતમાં રાજનગર એક એવું નગર છે કે જ્યાં સૌથી વધુ સંખ્યામાં જૈન મંદિરોનો નાશ કરવામાં આવ્યો છે કે નાશ થયો છે. આ છતાં આજે ભારતભરમાં સૌથી વધુ સંખ્યામાં જૈન દેરાસરો રાજનગરમાં છે.

સંદર્ભ સૂચિ

૧. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૩૪, ૩૬૮, ૩૬૯, ૩૭૧, ૩૭૨, ૪૪૫, ૪૪૬, ૪૫૯, ૪૬૩, ૪૬૭.
શ્રી પટ્ટાવલી સમુચ્ચય (ભા. ૨) પૃ. ૨૧૨.
૨. જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ પૃ. ૫૦૩.
૩. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૧૮.
૪. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૨૧૧, ૨૧૨, ૫૫૩, ૫૫૪, ૫૪૨.
જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ પૃ. ૪૯૭, ૪૯૮, ૪૯૯.
૫. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૨૬, ૩૪૩, ૩૪૬.
૬. શ્રી પટ્ટાવલી પરાગ સંગ્રહ પૃ. ૩૭૨, ૩૭૩.
પ્રાગ્વાટ ઇતિહાસ (ભા. ૧) પૃ. ૨૮૫.
૭. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૨૧૭, ૭૧૧, ૭૧૫.
જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૪) પૃ. ૭, ૮, ૪૮, ૪૯, ૫૦, ૨૭૦, ૨૭૧.
જૈન રાસમાળા પૃ. ૨૫.
શ્રી પટ્ટાવલી પરાગ સંગ્રહ પૃ. ૧૫૪.
૮. ગુજરાતના વીરમંત્રી તેજપાલનો વિજય (આવૃત્તિ - ૧) પૃ. ૩૨.
સૂરીશ્વર અને સમ્રાટ પૃ. ૧૯૬.
૯. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૪) પૃ. ૨૧૦, ૨૧૧, ૨૧૨, ૨૧૩, ૨૧૪, ૨૪૩, ૨૪૪.
શ્રી પટ્ટાવલી સમુચ્ચય (ભા. ૨) પૃ. ૨૬૭.
૧૦. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૬૨૮, ૬૩૧, ૬૩૩.
શ્રી પટ્ટાવલી પરાગ સંગ્રહ પૃ. ૫૦૨, ૫૦૬, ૫૦૭, ૫૦૮.
૧૧. સૂરીશ્વર અને સમ્રાટ પૃ. ૨૦૭, ૨૦૮.
જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૩૪૮.
ખંભાતનો ઇતિહાસ (આવૃત્તિ - ૧) પૃ. ૧૧૦.
૧૨. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૫૧૮.
૧૩. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૩) પૃ. ૯૮, ૨૦૦, ૭૫૭, ૮૨૦.
જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભા. ૪) પૃ. ૨૦૯, ૨૬૫.
જૈન રાસમાળા (આવૃત્તિ - ૧) પૃ. ૮.
ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃ. ૭૩૬, ૭૩૭.
અમદાવાદનો ઇતિહાસ (આવૃત્તિ - ૨) પૃ. ૬૭.
- નોંધ :- આ લેખ મુખ્યત્વે માલતીબહેન શાહના ગ્રંથ 'નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી'ના આધારે લખાયો છે. તેથી તેનાં અલગ અલગ પૃષ્ઠોના ક્રમાંકનો નિર્દેશ કર્યો નથી.
૧૪. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી પૃ. ૧૮૪, ૧૮૫.
૧૫. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી પૃ. ૧૮૫, ૧૮૬, ૧૮૮, ૧૮૯, ૧૯૦.
૧૬. જૈન રાસમાળા (આવૃત્તિ - ૧) પૃ. ૧૭, ૧૮.
નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી પૃ. ૧૯૦, ૧૯૧, ૧૯૨, ૧૯૪, ૧૯૫.
ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃ. ૧૫૬, ૧૫૭.

૧૭. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી પૃં ૧૯૬, ૧૯૭, ૧૯૮, ૧૯૯, ૨૦૦.
 જૈન રાસમાળા (આવૃત્તિ - ૧) પૃં ૧૭, ૧૮, ૬૬.
 મુનિ શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી ચરિત્ર (આવૃત્તિ - ૨) પૃં ૧૪, ૧૫, ૨૫, ૨૯.
 શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી (ભાગ ૧) પૃં ૯૫.
 અમદાવાદનો ઇતિહાસ (આવૃત્તિ - ૨) પૃં ૧૦૫.
૧૮. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી પૃં ૨૦૦, ૨૦૧, ૨૦૨, ૨૦૩.
 જૈન રાસમાળા (આવૃત્તિ - ૧) પૃં ૨૨, ૨૩.
 પં. શ્રી વીરવિજયજીનું જીવન ચરિત્ર પૃં ૪૯.
 શ્રી પટ્ટાવલી સમુચ્ચય (ભાગ ૨) પૃં ૨૧૮.
૧૯. શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી (ભાગ ૧) પૃં ૬૪.
 મુનિરાજ શ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજીનું જીવનચરિત્ર પૃં ૩૦, ૩૧, ૩૨.
 શ્રી સુખસાગર ગુરુગીતા તથા શ્રી તપાગચ્છે સાગરશાખા પટ્ટાવલિ પૃં ૧૮, ૧૯, ૨૦, ૨૩, ૨૯, ૩૦, ૩૧, ૭૧, ૭૨, ૭૩, ૧૨૬, ૧૪૫.
 જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ ૩) પૃં ૪૫૩, ૪૭૪.
૨૦. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ ૪) પૃં ૭૫, ૭૬, ૮૦, ૮૧, ૮૨.
 જૈન રાસમાળા પૃં ૧૧.
 ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૧૨૬, ૧૨૮.
 અમદાવાદનો જીવનવિકાસ પૃં ૯૦.
૨૧. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૭૪૧, ૭૪૨, ૭૪૩, ૭૪૪, ૭૪૫.
 શ્રી નેમિસૌરભ (ભાગ ૧) પૃં ૧૪૯, ૧૫૦.
 અમદાવાદનો ઇતિહાસ
૨૨. ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીનો ઇતિહાસ (વિ. ૧) પૃં ૩૦-૩૫.
 ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૬૬૬.
 જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ ૪) પૃં ૪૨૦.
 પ્રતાપી પૂર્વજો પૃં ૧૩૬-૧૫૫.
૨૩. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૧૪૮.
 જૈન રાસમાળા (આવૃત્તિ - ૧) પૃં ૭૬.
૨૪. રાજનગરનાં રત્નો પૃં ૨૪૯.
 અમદાવાદનો જીવન-વિકાસ પૃં ૧૦.
૨૫. ગુજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ પૃં ૬૬૬, ૭૪૫, ૭૪૬.
૨૬. અમદાવાદનો ઇતિહાસ.
૨૭. પરંપરા અને પ્રગતિ.
૨૮. પરંપરા અને પ્રગતિ.

રાજનગરનાં જૈન દેરાસરોનું કોષ્ટક

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧	મોટા દહેરાસરનો ખાંચો, તળિયાની પોળ, સારંગપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સહસ્રકૃષ્ણા પાર્શ્વનાથ ૩૧" શ્રીસુમતિનાથ૨૧"	૩૫ ૧૫૧		ફાગણ સુદ ત્રીજ
૨	સતિયા કુંડુંબ, નાના પોરવાડના ખાંચાની સામે, તળિયાની પોળ, સારંગપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી પદ્મપ્રભુ ૧૭"	૮ ૨૨	સં. ૧૯૦૩	વૈશાખ સુદ સાતમ
૩	ભાણ સદાપ્રતની પોળ ગોલવાડ, ખાડિયા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૨૭"	૨ ૧૩	સં. ૧૭૧૦	જેઠ વદ નોમ
૪	કામેશ્વરની પોળ, રાયપુર ચકલા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૧૫"	૩૦ ૫૩		મહા સુદ દસમ
૫	વાલેશ્વરની પોળ, રાયપુર ચકલા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ભગવાન ૧૯"	૧૬ ૬૮		માગશર સુદ છઠ
૬	શામળાજીનો ખાંચો શામળાની પોળ, રાયપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	છાપરા બંધી	શ્રી શામળાજી પાર્શ્વનાથ ૧૭"(ભોંયતળિયે) શ્રી અમીઝરા પાર્શ્વનાથ ૫૫" (પહેલો માળ)	૨૨ ૪૫ ૪૬	૫૦	વૈશાખ સુદ છઠ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય તીર્થ શ્રી ગિરિનારજી શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ	સ્ત્રી પુરુષ	હા	ગુરુમંદિર છે. •
સં. ૧૮૧૮- મહા સુદ-૫ શેઠ મણિલાલ સાંકળચંદ	શ્રી ધરજેન્દ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ		નથી	નથી	
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં શ્રી સંઘ	ભટ્ટારક શ્રી વિજયરાસ સૂરીશ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજયતીર્થ	પુરુષ	નથી	ચૌદ સ્વપ્નવાળું સીસમનું ગર્ભદાર •
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં શ્રી સંઘ		ઘેટીની પાગ ગિરનાર દાદા અદબદજી	સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર- શેઠ શ્રી મગનભાઈ કરમચંદ સં. ૧૮૧૬માં કરાવ્યો. સં. ૧૮૬૮માં ફરી એક વાર જીર્ણોદ્ધાર શેઠ શ્રી અંબાલાલ સારાભાઈએ કરાવ્યો. ગુરુમંદિર છે. પાદુકાઓ છે.
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં શ્રી સંઘ		શ્રી ગિરનારજી શ્રી અષ્ટાપદજી	સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૫૦ પુનઃ સ્થાપના સં. ૧૮૫૧ માગશર સુદ-૬
શેઠ સદા સોમજી સં. ૧૬૫૩ સં. ૧૬૫૩	શ્રી જિનમાણિક્ય સૂરિ (ખરતરગચ્છ)		સ્ત્રી- પુરુષ	હા	બે માળવાળું

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / ધાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૭	વચ્ચો ખાંચો શામળાની પોળ, રાયપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	શિખર બંધી	શ્રી શ્રેયાંસનાથ ૩૭"	૨૦	૨૬		ફાગણ સુદ ત્રીજ
૮	શામળાની પોળ રાયપુર અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મહાવીરસ્વામી ૧૫" (ભોંયતળિયે) શ્રી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી (પહેલે માળ) ૧૧"	૩૪	૭૫		વૈશાખ સુદ ૭૬
૯	ખીજડા શેરી ઢાળની પોળ, આસ્ટોડિયા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	શિખર બંધી	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી ૧૫"	૧૪	૩૩		મહા સુદ ૭૬
૧૦	ધનપીપળીની ખડકી રંગાટી બજાર, આસ્ટોડિયા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધાબા બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી ૧૮"	૭	૬		શ્રાવણ વદ અગિયારસ
૧૧	ગુસા પારેખની પોળ માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ધર્મનાથ ૨૩"	૫	૧૨	સં. ૧૯૦૩	શ્રાવણ વદ આઠમ
૧૨	લવારની પોળ માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી અજિતનાથ ૧૫"	૫	૧૫		મહા સુદ ૭૬

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૬૬૨ ઓશવાલ શાહ શાંતિદાસનાં પત્ની હાંસબાઈ તથા ખેમીબેન		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનારજી શ્રી સમેતશિખર શ્રી નંદીશ્વર દ્વીપ	નથી	નથી	કાચની કલાકારીગરી ઉત્તમ છે.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં શ્રી સંઘ		શેત્રુંજય ગિરનારજી રાણકપુર આબુ શંખેશ્વર	નથી	નથી	છેલ્લાં બાર વર્ષથી રોજ નિયમિત સ્નાન-પૂજા ભજાવવામાં આવે છે.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં શ્રી સંઘ		સમેતશિખર શેત્રુંજય અષ્ટાપદજી મહાવીર સ્વામી પાર્શ્વનાથ	સ્ત્રી	હા	સં. ૧૮૮૪માં જીર્ણોદ્ધાર થયો હતો.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૩૮ શ્રી સંઘ		શેત્રુંજય ગિરનાર	સ્ત્રી પુરુષ	નથી	સં. ૧૮૧૨માં આ દેરાસરમાં મૂળનાયક ચંદ્રપ્રભુ બિરાજમાન હતા-તેવો ઉલ્લેખ. ● કાચનું સુંદર કામ.
સં. ૧૮૨૫ શેઠ પુરુષોત્તમ- દાસ પૂજાશા		શ્રી ચંપાપુરી શ્રી પાવાપુરી શ્રી ગિરનારજી શ્રી સિદ્ધાયલજી શ્રી અષ્ટાપદજી શ્રી શેત્રુંજય શ્રી તારંગાજી શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી	હા	કાચ તથા પથ્થરની સુંદર કોતરણી
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં શ્રી સંઘ		શ્રી સિદ્ધાયલ શ્રી ગિરનાર શ્રી બેટીની પાગ	પુરુષ	હા	પગલાં છે. પગલાં પર સં. ૧૮૦૦ની સાલ છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૩	રૂપાસુરચંદની પોળ માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૨૭"	૪૦	૧૩૫		મહા સુદ તેરશ
૧૪	દહીની ખડકી ઘાંચીની પોળ સામે, માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી વિમલનાથ ૧૫"	૨૦	૨૨		મહા સુદ પાંચમ
૧૫	ઘાંચીની પોળ માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૨૧" (ભોંયતળિયે) શ્રી શાંતિનાથ ૧૩" (પહેલે માળ)	૩૦ ૧૧	૨૩ ૬૭	સં. ૧૩૮૩	જેઠ સુદ છઠ
૧૬	નવીનચંદ્ર રમણલાલનું ઘર દેરાસર ૮૮, ઘાંચીની પોળ માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી આદેશ્વર ૧૩"	—	૧	સં. ૧૫૮૪	વૈશાખ સુદ બીજ
૧૭	જયંતિલાલ મોહનલાલ બડા ૮૦, ઘાંચીની પોળ માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી આદેશ્વર ૮"	—	૫	સં. ૧૫૩૧	માગશર સુદ છઠ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૬૫૪ શેઠ સુરચંદ			સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૮૫ • રંગમંડપમાં સુંદર કોતરણી • દેરાસરની બહાર સ્તંભ સુંદર કોતરણી • દેરાસરમાં આજે પણ ઇલેક્ટ્રિકનો ઉપયોગ થતો નથી.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં શ્રી સંઘ પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૮૮	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા આચાર્ય શ્રી સિદ્ધિ સૂરીશ્વરજી મ. સા. (બાપજી મહારાજ)	ગિરનારજી શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	નથી	
સં. ૧૬૬૨ સં. ૧૬૬૨ પહેલાં શ્રેષ્ઠી ભણશાળી દેવા		શેત્રુંજય શંખેશ્વર અષ્ટાપદ ગિરનારજી આબુ સમેતશિખર	સ્ત્રી	હા	ગૌતમ સ્વામીની આરસની પ્રતિમાજી છે. • શહેરના કોટ વિસ્તારમાં મોટા વિસ્તારવાળું યોગાન ધરાવતું દેરાસર છે. •

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાયાણ / પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૮	મયાભાઈ ત્રિકમલાલ બાદરવેલાનો ખાંચો, ધાંચીની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૭"	૧	સં. ૧૫૪૮	વૈશાખ સુદ અગિયારશ
૧૯	ખેતરપાળની પોળ માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૩૧"	૨૮	૧૦૧	મહા સુદ પાંચમ
૨૦	મહુરત પોળ માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શીતલનાથ ૧૭"	૮	૨૦	શ્રાવણ સુદ છઠ
૨૧	નાગજી ભૂધરની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સંભવનાથ (ભોંયતળિયે) ૩૧" શ્રી શાંતિનાથ (પહેલે માળ) ૧૧" શ્રી આદીશ્વર (ભોંયરામાં) ૪૭"	૨૮ ૩૦ ૧૪	૭૪ ૧૮૬ ૩	મહા સુદ તેરશ
૨૨	લાલાભાઈની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધાબા બંધી	શ્રી વિમલનાથ (ભોંયતળિયે) ૧૫" શ્રી શાંતિનાથ (પહેલે માળ) ૨૩"	૩૦ ૧૫	૩૨ ૪	મૂળનાયક ૪૦૦ વર્ષ પ્રાચીન માગસર સુદ છઠ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૦૫ શ્રી સંઘ	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા આચાર્ય શ્રી સિદ્ધિસૂરીશ્વરજી મહારાજ (બાપજી મહારાજ)	શ્રી સિદ્ધગિરિ	સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૯૬૦ • આરસની સુંદર કોતરણી
સં. ૧૯૧૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય			વિજય શેઠ તથા વિજયા શેઠાણીની આરસની મૂર્તિ •
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	ત્રણ માળનું દેરાસર • જીર્ણોદ્ધાર-૧૦૦ વર્ષ અગાઉ • ભોંયરામાં આદીશ્વર ભગવાનની પ્રતિમા ઘણી પ્રાચીન છે તથા પબાસણમાં સુંદર કોતરણી કરેલી હતી, જે આજે ઘસાઈ ગઈ છે.
સં. ૧૯૧૨ પહેલાં સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા આચાર્ય શ્રી વિજયનન્દન સૂરીશ્વરજી મહારાજ	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી નંદીશ્વર દ્વીપ	સ્ત્રી પુરુષ	નથી	જીર્ણોદ્ધાર-સં. ૨૦૨૬ • શ્રી વિજયનેમસૂરિ મહારાજની ગુરુમૂર્તિ તથા શ્રી ગૌતમ સ્વામીની મૂર્તિ

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ, ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૩	સુરદાસશેઠની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી કુંથુનાથ (ભોંયતળિયે) ૨૫" શ્રી શ્રેયાંસનાથ (પહેલે માળ) ૨૮"	૧૬ ૫૩ ૧૬ ૪૫	સં. ૧૫૦૬	શ્રાવણ વદ દશમ
૨૪	સમેતશિખરની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ ૧૮"	૨૮ ૩૪	મૂળનાયક ૪૦૦ વર્ષ જૂના	માગશર વદ બારસ
૨૫	હરકિશનદાસ શેઠની પોળ, માંડવીની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૫"	૮ ૩૬		જેઠ સુદ ત્રીજ
૨૬	કાકાબળિયાની પોળ માંડવીની પોળ, આસ્ટોડિયા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સુવિધિનાથ (ભોંયતળિયે) ૧૮" શ્રી સુપાર્શ્વનાથ (પહેલે માળ) ૨૧"	૧૭ ૨૫ ૧૧ ૨૩		મહા સુદ તેરશ
૨૭	સકર પાનાચંદ હાલ - ચંદ્રકાંત સકલચંદ કાકાબળિયાની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી વિમલનાથ ૧૩"	— ૮	સં. ૧૫૧૬	શ્રાવણ વદ આઠમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં સં. ૧૮૧૨ પહેલાં પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૧૭	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા આચાર્ય શ્રી વિજય ઉદય સૂરીશ્વરજી	શ્રી સમેતશિખર શ્રી ગિરનારજી શ્રી શેત્રુંજય શ્રી નંદીશ્વર દ્વીપ	સ્ત્રી	હા	અગાઉ આ દેરાસર આદિનાથ ભગવાનના દેરાસર તરીકે ઓળખાતું હતું.
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૮૬૩	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા આચાર્ય શ્રી રૂપવિજયજી મહારાજ	ગિરનારજી આબુ અષ્ટાપદ તારંગા શંખેશ્વર ચિત્તોડગઢ સમેતશિખર પંચકલ્યાણ રાજગૃહી નંદીશ્વર દ્વીપ શેત્રુંજય પાવાપુરી	સ્ત્રી	નથી	૧૦૦ વર્ષથી વધુ પ્રાચીન કાષ્ટની-સમેત- શિખરની સુંદર કોતરણીવાળી પ્રતિકૃતિ • કાષ્ટના આ પહાડનું વજન ૧૮૦૦ કિલો છે. • અન્ય પ્રતિમાઓમાં પણ કેટલીક ૫૦૦ વર્ષ જૂની પ્રતિમાઓ છે.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં			સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૧૭માં •
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં સં. ૧૮૧૨ પહેલાં શ્રી સંધ		શ્રી આબુતીર્થ શ્રી ગિરનારજી શ્રી સમેતશિખર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી અષ્ટાપદ	સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૫૭ •

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૮	કુવાવાળી પોળ શાહપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૧૫" શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી ૧૭"	૨૩ ૩૬		શ્રાવણ સુદ દસમ
૨૯	દરવાજાનો ખાંચો શાહપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	શિખર બંધી	શ્રી કુંથુનાથ ૧૩" શ્રી પાર્શ્વનાથ ૧૫"	૫ ૧૨	સં. ૧૯૦૩	માગશર વદ પાંચમ
૩૦	ભારતનગર સોસાયટી જૂના મ્યુ. ક્વાર્ટર્સ સામે, શાહપુર દરવાજા બહાર અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	સામ- રણ યુક્ત	શ્રીમહાવીર સ્વામી ૧૭"	૪ ૫		જેઠ સુદ છઠ
૩૧	સર્વોદયનગર સોસાયટી, શાહપુર દરવાજા બહાર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	ફલેટના ઉપરના માળે ૧ રૂમ	શ્રી આદેશ્વર ૧૩"	૧		વૈશાખ સુદ છઠ
૩૨	કલ્યાણનગર સોસાયટી સામે, શાહપુર દરવાજા બહાર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	શિખર બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૩"	૩		માગશર સુદ છઠ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૯૧૨ પહેલાં સં. ૨૦૨૭ પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૨૭ શ્રી સંઘ	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૯૩૫માં પુનઃ પ્રતિષ્ઠા પૂજ્ય આચાર્ય મહારાજ શ્રી વિજય કસ્તુર સૂરીશ્વરજી	શ્રી ગિરનારજી શ્રી શત્રુંજય શ્રી પાવાપુરી શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૯૩૫માં. ●
સં. ૧૯૫૧ શેઠ સોભાગચંદ દોલતચંદ			સ્ત્રી પુરુષ	હા	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૪૩માં રૂા. ૨૫ લાખથી વધુ ખર્ચ જીર્ણોદ્ધાર વખતે થયો છે. ●
સં. ૨૦૪૭	શ્રી કુંદકુંદ વિજયજી		પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૩	પ. પૂ. આ. ભ. શ્રીમદ્ વિજય સોમચંદ્ર સૂ. મ.સા.		સ્ત્રી	નથી	તત્ત્વજ્ઞાનશાળા છે.
સં. ૨૦૪૯	આચાર્ય દેવ શ્રીમદ્ વિજય ચંદ્રોદય સૂરીશ્વરજી મહા- રાજના શિષ્યરત્ન પ.પૂ. શ્રી અજિત- ચંદ્ર વિજયજી તથા વિનીતચંદ્ર વિજયજી	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૩૩	શ્રી પાંત્રીસગામ જૈન વીશ્વા શ્રીમાળી કેળવણી મંડળ શાહ છોટાલાલ લલ્લુભાઈ બારીયાવાળા છાત્રાલય, શાહપુર, પેટ્રોલપંપની પાછળ, શાહપુર દરવાજા બહાર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	ઘર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૭"	— ૧		
૩૪	નવી ધોળ નાગોરીવાડ સામે, રંગીલા ચોકી પાસે, શાહપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૨૧"	૫ ૩		વૈશાખ વદ ૯૬
૩૫	દરવાજાનો ખાંચો શાહપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ, ૧૫"	૫ ૩		વૈશાખ સુદ ૯૬
૩૬	દોલતનો ખાંચો ચુનારાનો ખાંચો, શાહપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	શિખર બંધી	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ૧૧"	૭ ૩		મહા સુદ પૂનમ
૩૭	દોલતનો ખાંચો ચુનારાનો ખાંચો, શાહપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	પાબા બંધી	શ્રી વિમલનાથ ૨૭"	૭ ૧૧		વૈશાખ વદ ૯૬
૩૮	મંગલ પારેખનો ખાંચો શાહપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૫"	૪ ૨૦		કાગણ સુદ ત્રીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૧૩ શાહ છોટાલાલ લલ્લુભાઈ બારીયાવાળા પરિવાર		શ્રી દેલવાડા તથા અચલ ગઢ શ્રી તારંગા શ્રી કદમગિરિ શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી રાણકપુર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર શ્રી પાવાપુરી શ્રી ચંપાપુરી શ્રી ભોપાવરજી	નથી	નથી	જૈન બોર્ડિંગ છે. • વિદ્યાર્થીઓ રહે છે. •
સં. ૨૦૩૨ શ્રી સંઘ			સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૧૯૪૮			સ્ત્રી પુરુષ	હા	કાયની સુંદર કલા કારીગરી
સં. ૧૯૨૨			સ્ત્રી	હા	એક ગુરુમૂર્તિ આચાર્ય શ્રી કનકસૂરી- શ્વરજી મહારાજ સાહેબની છે.
સં. ૨૦૧૪	આચાર્ય શ્રી અમૃત સૂરીશ્વરજી તેમજ શ્રી ભુવન સૂરીશ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ચંપાપુરી શ્રી પાવાપુરી શ્રી સમેતશિખર શ્રી શંખેશ્વર	સ્ત્રી	નથી	.
સં. ૧૯૨૪		શ્રી આબુ શ્રી સમેતશિખર શ્રી ગિરનાર શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	ગુરુમંદિર છે. ગુરુમૂર્તિ આચાર્ય શ્રી વિજય ભક્તિ સૂરીશ્વરજી મહારાજની છે. • મણિભદ્ર વીરની પ્રતિમા છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
	મંગલ પારેખનો ખાંચો શાહપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ ૧૩"	૮	૧૨		ફાગણ વદ બીજ
	મંગલ પારેખનો ખાંચો શાહપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૧૧"	૨			મહા સુદ દસમ હાલ માગશર સુદ ૯૭૬
૩૯	નિહારિકા પાર્ક સામે ખાનપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	શિખર બંધી	શ્રી નેમિનાથ ૨૫"	૯	૬		વૈશાખ વદ સાતમ
૪૦	શેઠ માણેકભાઈ મનસુખલાલ માકુભાઈ શેઠનો બંગલો, શાહપુર બ્લાઈ સેન્ટર, ખાનપુર અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધર દેરાસર	શ્રી સંભવનાથ ૫"		૯	પ્રાચીન	શ્રાવણ સુદ ત્રીજ
૪૧	શ્રી ગગનવિહાર ફ્લેટ સાબર હોટલ પાસે, ખાનપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	પાબા બંધી	શ્રી કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ ૨૭"	૫	૪		જેઠ સુદ ચોથ
૪૨	ભુજસાવાડો મોટી પોળ, દરિયાપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૧૫" શ્રી શાંતિનાથ ૨૩"	૧૪	૩૯		ફાગણ સુદ પાંચમ વૈશાખ સુદ તેરશ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૯૪૪ શાહ દોલતરામ ધેલારામ		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર તથા અન્ય એક પટ	નથી	નથી	
સં. ૧૯૮૮ પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૧૦ ડાહ્યાભાઈ દોલતરામની વિધવાભાઈ સમરત		શ્રી પાવાપુરી	નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૪	આચાર્ય દેવ શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનારજી શ્રી અષ્ટાપદજી શ્રી સમેતશિખર	પુરુષ	હા	કચની કલા કારીગરી
સં. ૧૮૮૭ અથવા સં. ૧૯૫૭ શેઠ મનસુખ- ભાઈ ભગુભાઈ	આ.ભ. શ્રી નેમીસૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૨	યુગ દિવાકર આ.ભ.વિ. ધર્મસૂરીશ્વરજી મ.સા. પ્રશિષ્ય આ.વિ. સૂર્યોદય સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી સિદ્ધયક શ્રી શેત્રુંજય શ્રી જેસલમેર શ્રી અંતરિક્ષજી	સ્ત્રી	હા	
સં. ૧૯૧૨ પહેલાં પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૧૫ સં. ૨૦૩૩	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા આગમ પ્રભાકર મુનિ ભગવંત પુન્ય વિજયજી મહારાજ આ.ભ.શ્રી વિજય યશોભદ્ર સૂરીશ્વરજી મહારાજ	શ્રી સિદ્ધાયલ	સ્ત્રી પુરુષ	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૧૫માં • મૂળ કાષ્ટનું દેરાસર •

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૪૩	દેહરાસરવાળો ખાંચો કીકા ભટ્ટની પોળ, દરિયાપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી દોહેલા પાર્શ્વનાથ ૯" (ભોંયતળિયે) શ્રી વિમલનાથ ૧૫" (પહેલે માળ)	૧૩ ૨૭ ૭ ૪		શ્રાવણ સુદ દસમ શ્રાવણ વદ એકમ
૪૪	પંચભાઈની પોળ ઘી કાંટા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ભગવાન ૩૫" (ભોંયતળિયે) શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી ૧૫" (ભોંયતળિયે)	૨૧ ૪૮	સં. ૧૯૦૩	વૈશાખ વદ છઠ્ઠ
૪૫	શ્રી જયંતિલાલ મણિલાલ દામાણી A/48, ગગનવિહાર ફ્લેટ, ખાનપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૯"	૧		કારતક સુદ પાંચમ
૪૬	પંચભાઈની પોળ ઘી કાંટા અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૨૫"	૧૩ ૨૪	સં. ૧૯૦૩	આસો સુદ દસમ
૪૭	નવતાડ ઘી કાંટા અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૨૧"	૩ ૧૩		વૈશાખ વદ એકમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં નાહાલચંદ વીરચંદ પાંચાવાળા સં. ૧૮૫૩ આસપાસ શાહ વીરચંદ દીપચંદ પૂનાવાળા		શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૧૮૦૮ આસપાસ		શેત્રુંજય	સ્ત્રી	હા	સરસ્વતી દેવીની પ્રતિમા છે. •
સં. ૨૦૪૯	પૂ. સાગરચંદ્ર સાગરજી મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૧૮૦૮ આસપાસ		શ્રી ગિરનારજી શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	
સં. ૨૦૦૯ પહેલાં શેઠશ્રી મગનલાલ કરમચંદ			નથી	નથી	પ્રાચીન ચમત્કારિક મૂર્તિ છે • ખૂબ જ મોટી સંખ્યામાં શ્રાવક વર્ગ દર્શનાર્થે આવે છે

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૪૮	જેસીગભાઈની વાડી ધી કાંટા રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી આદેશ્વર ૨૭"	૧૦ ૨૩		જેઠ સુદ દસમ
૪૯	જૂનો મહાજનવાડો સ્વામી નારાયણ મંદિર રોડ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૧૩"	૧૧ ૨૨		શ્રાવણ સુદ સાતમ
૫૦	નગરશેઠનો વંડો ધી કાંટા રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી જીરાવાલા પાર્શ્વનાથ ૧૩"	૩ ૧૭	૩૦૦ વર્ષ જૂનો	જેઠ વદ દસમ
૫૧	નગરશેઠનો વંડો ધી કાંટા અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધાબા બંધી	શ્રી ચંદ્રપ્રભ ૧૫"	૩ ૯		જેઠ વદ બીજ
૫૨	દેવસાનો પાડો રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ૧૭"	૧૦ ૪૨		શ્રાવણ વદ બીજ
૫૩	દેવસાનો પાડો રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધાબા બંધી	શ્રી ધર્મનાથ ૨૧" (ભોંયતળિયે) શ્રી અભિનંદન ૨૧" (પહેલે માળ)	૭ ૧૦ ૭ ૧૪		શ્રાવણ વદ નોમ
૫૪	દેવસાનો પાડો રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૨૫" (ભોંયતળિયે) શ્રી શાંતિનાથ (ભોંયરામાં)	૨૮ ૫૧	મૂળનાયક શાંતિનાથની પ્રતિમા ૫૨ સં. ૧૬૬૧ નો લેખ	શ્રાવણ સુદ તેરશ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૯૬૧ શેઠ શ્રી જેસીંગ- ભાઈ હઠીસિંહ તથા તેમનાં પત્ની શણગારભાઈ	પ. પૂ. આ. ભ. શ્રી નેમિસૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	બે સ્ફટિકની પ્રતિમાઓ છે. ● બે મોટા શિલાલેખ લગાડવામાં આવેલ છે.
સં. ૧૯૭૯ પહેલાં પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૧૯૯૮	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા પ.પૂ. આ. શ્રી નંદનસૂરી મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ	હા	જીર્ણોદ્ધાર- શેઠ શ્રી અંબાલાલ સારાભાઈએ કરાવ્યો
સં. ૧૯૭૧			નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૬	પ. પૂ. આ. મેરુપ્રભસૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	હા	
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં			સ્ત્રી પુરુષ	નથી	
સં. ૧૯૬૩ પહેલાં સ. ૧૮૨૧ પહેલાં		શ્રી આબુ શ્રી ગિરનાર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ચિતોડગઢ શ્રી સમેતશિખર	નથી	નથી	અભિનંદન સ્વામીનાં દેરાસરમાં ધાતુની ઘણી પ્રાચીન પ્રતિમાઓ વિદ્યમાન છે.
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	આ દેરાસરમાં ધાતુની પ્રાચીન પ્રતિમાઓ વિદ્યમાન છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૫૫	દેવસાનો પાડો રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સહસ્રફણા શામળા પાર્શ્વનાથ ૪૫" (ભોંયતળિયે) શ્રી આદિનાથ (ભોંયરામાં) ૮૧"	૧૧ ૨૧	સં. ૧૯૬૧	શ્રાવણ વદ બીજ
૫૬	કેશવલાલ ભગતનું ઘર દહેરાસર ૨૫૨૯, દેવસાનો પાડો, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ ૭"	— ૨		વૈશાખ સુદ પૂનમ
૫૭	દાદા સાહેબની પોળ સ્વામી નારાયણ મંદિર રોડ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	શિખર બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૨૭"	૫૪ ૨૮		જેઠ સુદ બીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી પાવાપુરી શ્રી અષ્ટપદ	નથી	નથી	સહસ્રકૃષ્ણા શામળા- પાર્શ્વનાથજીની પ્રતિમા એક જ આરસના પથ્થરમાંથી કોતરેલ છે. તેની આસપાસ અર્ધ- પરિકર છે. ● આ સ્વરૂપની પ્રતિમાજી બીજાં ત્રણ દેરાસરોમાં વિદ્યમાન છે રાજપર - વાઘણપોળ-કાળુશીની પોળ ● ભોંયરામાં આદિનાથજીની પ્રતિમા ચમત્કારિક છે.
	આ.શ્રી અમૃતસૂરી- શ્વરજી મહારાજ		નથી	નથી	
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી ચોવીસી	સ્ત્રી પુરુષ	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૩૫ ● ખરતરગચ્છના આચાર્ય શ્રી જિનદત્ત તથા જિનકુશલજીની પાદુકાઓ-દાદાવાડીમાં ● ચોવીસ જિન માતાનો આરસનો સુંદર કલાત્મક પટ

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૫૮	પાંજરા પોળ રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શીતલનાથ ૧૭"	૨૦ ૧૩	સં. ૧૭૬૧	જેઠ સુદ દસમ
૫૯	પાંજરા પોળ રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૧" (ભોંયતળિયે) શ્રી આદેશ્વર (ભોંયરામાં) ૬૧"	૧૬ ૫		જેઠ સુદ પૂનમ
૬૦	પાંજરા પોળ રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૩૩" (ભોંયતળિયે) શ્રી સુમતિનાથ ૫૧"(ભોંયરામાં)	૭ ૭	૪૨ ૧૧	સં. ૧૬૫૯ વૈશાખ વદ પાંચમ
૬૧	શ્રી શાશ્વતાની ખડકી પાંજરા પોળ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાશ્વતા વર્ધમાન ૨૯"	૧૯ ૨૧	સં. ૧૬૮૨	મહા વદ સાતમ
૬૨	મૂલેવા પાર્શ્વનાથ મૂલેવાજીની ખડકી, પાંજરા પોળના નાકે, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૨૯"	૧૬ ૧૮	સં. ૧૬૮૨	શ્રાવણ સુદ ત્રીજ
૬૩	મૂલેવા પાર્શ્વનાથ દહેરાસરના કમ્પાઉન્ડમાં, પાંજરા પોળના નાકે રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ધર્મનાથ ૨૧"	૧૦ ૨૯		વૈશાખ સુદ ત્રીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં			સ્ત્રી પુરુષ	હા	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૭૫ આસપાસ હઠીસિંહ કેસરીસિંહે કરાવ્યો.
સં. ૧૮૬૬ સં. ૧૬૬૨ પહેલાં			સ્ત્રી પુરુષ	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૬૬ શેઠ મગનલાલ હઠીસિંહની વિધવા મુક્તાબહેને કરાવ્યો.
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં અથવા સં. ૧૮૨૧ પહેલાં			સ્ત્રી પુરુષ	નથી	જીર્ણોદ્ધાર શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહનાં પત્ની શેઠાણી રુકમણિએ કરાવ્યો.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ		શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	નથી	
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ પુનઃ પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૩૮	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા આ.ભ. શ્રી મેરુપ્રભસૂરીશ્વરજી મહારાજ તથા આ.ભ. શ્રી વિજયપ્રિયંકર સૂરી- શ્વરજી મહારાજ		સ્ત્રી પુરુષ	નથી	
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં શેઠ પાનાભાઈ લાલચંદ (મનસુખભાઈ દીપચંદવાળા)			સ્ત્રી પુરુષ	નથી	જીર્ણોદ્ધાર શેઠ શ્રી ડાહ્યાભાઈ કપૂરચંદે કરાવ્યો. • સુંદર કોતરણી અને બાંધણીવાળું.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૬૪	શેખનો પાડો રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી અજિતનાથ ૧૩"	૨૬	૨૩		શ્રાવણ સુદ આઠમ
૬૫	શેખનો પાડો રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	છાપરા બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૫"	૧૮	૮		શ્રાવણ સુદ આઠમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં			સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર શેઠ મગનભાઈ કરમચંદે કરાવ્યો. ● ધાતુની ઘણી પ્રાચીન પ્રતિમાઓ વિદ્યમાન છે ● ફરી જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૪૮ની આસપાસ. ● ગભારાની બારશાખમાં લાકડાનું સુંદર કોતરકામ.
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં શ્રી અંચલગચ્છ સંઘ			સ્ત્રી	નથી	પાર્શ્વનાથજીની નાના કદની શ્યામરંગના આરસના પથ્થરની એક ખૂબ પ્રાચીન અને ચમત્કારિક મૂર્તિ. ● દેરાસરના ગર્ભગૃહના મુખ્ય દ્વાર તથા તેની આસપાસ તથા ગર્ભ- ગૃહની આગળની છતમાં કાંચની સુંદર કોતરણી. ● ચોવીસ જિનમૂર્તિનો આરસનો એક પટ છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૬૬	શેખનો પાડો રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શીતલનાથ ૨૧"	૧૮ ૩૮		શ્રાવણ સુદ આઠમ
૬૭	શેખનો પાડો રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	છાપરા બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૨૮"	૧૫ ૩૨		શ્રાવણ સુદ છઠ
૬૮	નિશા પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	છાપરા બંધી	શ્રી ચિતામણિ પાર્શ્વનાથ ૧૫" (ભોંયતળિયે) શ્રી સહસ્રકણા પાર્શ્વનાથ ૪૧" (ભોંયતળિયે) શ્રી અજિતનાથ (ભોંયતળિયે) ૧૧"	૧૮ ૨૨ ૧૩ ૨૪		વૈશાખ વદ છઠ
	નિશા પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧		શ્રી જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ ૮૧" (ભોંયરામાં) શ્રી આદિનાથ (ભોંયરામાં) ૭૮"	૮ ૧	સં. ૧૬૫૮ સં. ૧૬૮૨	વૈશાખ વદ છઠ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં લાલા હરખચંદ			સ્ત્રી	નથી	અગાઉ કાષ્ટની કોતરણીનું સુંદર દેરાસર હતું. આજે પણ રંગમંડપના ધુમ્મટના અંદરના ભાગમાં કાષ્ટની ઉત્તમ કોતરણીયુક્ત શિલ્પો વિદ્યમાન છે.
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં શેઠ મોતીશા મલુપચંદ કડિયા		શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	નથી	લાકડાનું દેરાસર સુંદર કલાત્મક રંગોથી ચિત્રાંકન. • આરસની એક ગુરુમૂર્તિ
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં			નથી	નથી	ભોંયતળિયે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ અને સહસ્ર- રૂણા પાર્શ્વનાથના દેરા- સરની છત લાકડાની સુંદર કોતરણીવાળી છે. • શ્રી પદ્માવતી દેવીની મૂર્તિ છે. • શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની નાની શ્યામરંગી પ્રતિમા કલાત્મક પરિકર યુક્ત છે. •
સં. ૧૬૫૯ સં. ૧૮૦૦ ખુશાલચંદ નગર. શેઠ	ભટ્ટારક શ્રી કલ્યાણ સાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજ	શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	શ્રી જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથની પ્રતિમા ખૂબ જ ભવ્ય અને ચમત્કારિક છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
					પાષાણ	ધાતુ		
૬૯	નિશા પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	શિખર બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૧૧"	૪	૧૮		વૈશાખ વદ ૯૭૬
૭૦	નિશાપોળ રોડ ઉપર ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૮"	૧૭	૨૭		માગશર વદ બીજ
૭૧	દોશીવાડાની પોળમાં જવાના રસ્તે, નિશા પોળ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી શાંતિનાથ ૩૧"	૨૦	૨૩		શ્રાવણ વદ નોમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૬૩ પહેલાં			નથી	નથી	
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં		શ્રી ગિરનાર	નથી	નથી	<p>ગુરુ મૂર્તિ આચાર્ય શ્રી શાંતિસૂરીશ્વરજીની પ્રતિમા વિદ્યમાન છે.</p> <p>•</p> <p>દેરાસર અગાઉ કાષ્ટની સુંદર કોતરણીવાળું હતું.</p> <p>•</p> <p>જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૮૮ દરમ્યાન થયો છે.</p> <p>•</p> <p>નેમિનાથ ભગવાનના વરઘોડાની કાષ્ટની સુંદર કોતરણી</p>
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં			નથી	નથી	<p>દેરાસરમાં ભોંયડું છે. પરંતુ તેમાં પ્રતિમાજી વિદ્યમાન નથી.</p> <p>•</p> <p>જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૫૧ દરમ્યાન થયો છે.</p> <p>•</p> <p>જીર્ણોદ્ધાર ખર્ચ રૂ. ૬ લાખથી પણ વધુ થયો છે.</p>

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ, ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૭૨	લહેરિયા પોળ ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૪૩"	૧૮ ૬૬	સં. ૧૬૫૪	મહા સુદ પાંચમ
૭૩	ઝવેરી પોળ ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૨૧"	૧૪ ૩૦	સં. ૧૮૦૩	શ્રાવણ સુદ એકમ
૭૪	શેઠ બબાભાઈ ધોળીદાસ C/o. મનુભાઈ બાપાલાલ દલાલ ઝવેરીપોળ, ઝવેરીવાડ અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધર દેરાસર	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૧૧"	— ૩	સં. ૧૮૦૧	
૭૫	શેઠ રમણલાલ મણિલાલ C/o. લલિતભાઈ રમણલાલ ઝવેરી ખડતરની ખડકી, ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધર દેરાસર	શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથ ૭"	૧૭	સં. ૧૭૬૬	શ્રાવણ વદ એકમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી પાવાપુરી	નથી	નથી	<p>ધર્મનાથજીના બિંબ પર પણ સં. ૧૬૫૪નો લેખ છે.</p> <p>●</p> <p>જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૬૨માં તથા સં. ૨૦૦૦માં થયા છે.</p> <p>●</p> <p>શ્રીમહાવીર સ્વામી પ્રભુના પંચ કલ્યાણકની પાંચ ડેરીઓ છે.</p> <p>●</p> <p>પર્યુષણ પર્વમાં મહાવીરનાં પાંચ દેરાસરોમાંનું આ દેરાસર એક છે.</p>
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	<p>જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૮૪માં</p> <p>●</p> <p>પર્યુષણ પર્વમાં મહાવીરનાં પાંચ દેરાસરોમાંનું આ દેરાસર એક છે.</p>
			નથી	નથી	
			નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ ભાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૭૬	સોદાગરની પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૫" (ભોંયતળિયે) શ્રીમહાવીર સ્વામી ૧૭" (ભોંયતળિયે) શ્રી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી ૩૫" (ભોંયતળિયે)	૩૦ ૪૪		શ્રાવણ સુદ તેરશ
૭૭	સંભવનાથની ખડકી ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સંભવનાથ (ભોંયરામાં) ૭૧" શ્રી ધર્મનાથ (ભોંયતળિયે) ૨૯" શ્રીમહાવીર સ્વામી (ભોંયતળિયે) ૩૧" શ્રી સુપાર્શ્વનાથ (ભોંયતળિયે) ૨૭" શ્રી શાંતિનાથ (ભોંયરામાં) ૩૯"	૮૧ ૧૨૩	સં. ૧૬૫૯ સં. ૧૬૮૨ સં. ૧૬૮૨	જેઠ વદ નોમ
૭૮	ચૌમુખજીની પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ (ભોંયતળિયે) ૨૩" શ્રી કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ (ભોંયતળિયે) ૩૯" શ્રી અજિતનાથ (ભોંયતળિયે) ૨૩" શ્રી સંભવનાથ (ભોંયતળિયે)	૫૪ ૧૧૫	સં. ૧૬૩૨	માગશર વદિ આઠમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૮૫૨		શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	મૂળ આ દેરાસર ભોંયરાવાળું હતું. ● જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૫૨માં ● સં. ૧૧૧૬ની સાલની પ્રાચીન ધાતુ પ્રતિમાનો ઉલ્લેખ “જૈન તીર્થ સર્વસંગ્રહ”માં થયેલો છે
સં ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૮૧૨ પહેલાં સં. ૧૮૨૧ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી સમેતશિખર	નથી	નથી	સુપાર્શ્વનાથ ભગવાનનું પરિકર ધાતુનું છે. ● પાંચ મૂળનાયકોનું સંયુક્ત દેરાસર
સં. ૧૬૬૨, પહેલાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં શેઠ શ્રી મેઘરાજ કીર્તિપાળ પરીખ		શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૨૨માં શેઠ મગનભાઈ હકમચંદે તે સમયે રૂા. ૪૫,૦૦૦નો ખર્ચ કર્યો હતો. ● દેરાસરમાં પાંચ ગભારા છે. ● શાંતિનાથ ચૌમુખજી પરિકર યુક્ત છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાયાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૭૯	કોઠારી પોળ ચૌમુખજીની ખડકી, ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી અજિતનાથ ૩૧"	૨૪ ૬૪		જેઠ સુદ બીજ
૮૦	વાઘણ પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધાબા બંધી	શ્રી અજિતનાથ ૩૩"	૧૩૭ ૧૬૮		ફાગણ સુદ બીજ
૮૧	વાઘણ પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ૩૭" (ભોંયતળિયે) શ્રી શાંતિનાથ ૧૩"(ભોંયતળિયે) શ્રી સંભવનાથ ૧૮"(ભોંયતળિયે)	૮૬ ૮૭	સં. ૧૮૫૪ સં. ૧૮૫૪	મહા વદ તેરશ
૮૨	વાઘણ પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૧"	૨૨ ૨૫	સં. ૧૮૦૩	મહા વદ ત્રીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૬૩ પહેલાં			નથી	નથી	દેરાસરમાં સં. ૧૪૮૬ના લેખવાળી શેઠ- શેઠાણીની એક મૂર્તિ છે. • સંભવનાથજીની ખૂબ જ પ્રાચીન પ્રતિમા છે. • ધાતુની પ્રાચીન પ્રતિમાઓ ઘણી છે.
સં. ૧૮૫૫ નગરશેઠ વખતચંદ ખુશાલચંદ			નથી	નથી	ભમતીમાં બાવન જિનાલયની ડેરી • શ્રી અજિતનાથજીની ધાતુની કાઉસ્ગીયા મૂર્તિ પર સં. ૧૧૧૨ની સાલનો લેખ છે.
સં. ૧૮૫૪ નગરશેઠ નથુશા ખુશાલચંદ સં. ૧૮૫૪ શેઠ ઈચ્છાચંદ વખતચંદ સં. ૧૮૭૨ આસપાસ		શ્રી પાવાપુરી શ્રી શેત્રુંજય શ્રી અષ્ટાપદ	નથી	નથી	
સં. ૧૮૪૦ શેઠાણી ઉજમબાઈ			નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
					પાષાણ / ધાતુ		
૮૩	વાઘણ પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૬૫" (ભોંયરામાં) શ્રી સુમતિનાથ ૩૫" (ભોંયતળિયે)	૮૨	૧૩૩	સં. ૧૬૬૬ મહા વદ બીજ
૮૪	વાઘણ પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૪૩"	૮૨	૮૬	મહા સુદ તેરશ
૮૫	વાઘણ પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ચક્રેશ્વરી દેવી ૮"		૧	શ્રાવણ સુદ પૂનમ
૮૬	આંબેલશાળાના મકાનમાં વાઘણપોળ, ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧		શ્રી મણિભદ્ર વીર ૧૭"	૧	—	શ્રાવણ સુદ તેરશ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૦૦ સં ૧૮૦૦ નગરશેઠ ખુશાલચંદ			સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૧૫માં શેઠ લલ્લુભાઈ પાનાચંદે કરાવ્યો હતો. ત્યારબાદ સં. ૧૮૬૩થી સં. ૨૦૦૮ દરમ્યાન ફરી એક જીર્ણોદ્ધારથયો હોવાનો સંભવ છે. ● સુમતિનાથના દેરાસમાં શેઠ-શેઠાણીની આરસની મૂર્તિ છે.
સં. ૧૮૦૫ નગરશેઠ પ્રેમાભાઈ			નથી	નથી	દેરાસરના રંગમંડપની કોતરણી તથા દેવકુલિકાઓમાંનાં શિલ્પો ખૂબ જ કલાત્મક છે. ● સ્ફટિકની પાંચ મૂર્તિ તથા એક ગુરુમૂર્તિ છે.
			નથી	નથી	
			સ્ત્રી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૮૭	ગોલવાડ રતનપોળ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી ૧૩"	૫	૮	વૈશાખ સુદ પાંચમ
૮૮	નાગોરીશાળા રતનપોળ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧		શ્રી મણિભદ્રવીર ૧૭"	—	૧	વૈશાખ સુદ છઠ્ઠ
૮૯	ફતેહચંદ મોતીચંદ પરિવાર ફતેહભાઈની હવેલી, રતનપોળ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૮"		૭	આશરે ૨૦૦ વર્ષ જૂનો
૯૦	લાલભાઈ દલપતભાઈનો વંડો, પાનકોરનાકા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૮"	૩	૮	સં. ૧૫૦૪
૯૧	રશ્મિકાંત શેઠનું ધર દેરાસર શેઠની પોળ, રતનપોળ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધર દેરાસર	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૭"	—	૭	પ્રાચીન
							આસો સુદ ત્રીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૦૯ પહેલાં શેઠ લાલચંદ બેચરદાસની દીકરી જમનાબાઈ		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી તારંગા શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર શ્રી સમડીવિહારજી શ્રી અષ્ટાપદજી શ્રી કચ્છભદ્રેશ્વર શ્રી પાવાપુરી શ્રી શેરીસા શ્રી શંખેશ્વર શ્રી ચાણક્યપુરી	સ્ત્રી	નથી	
			પુરુષ	નથી	
			નથી	નથી	
સં. ૧૯૨૩			પુરુષ	નથી	
			નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૯૨	નગીના પોળ રતનપોળ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૧૯"	૧૧ ૬૮		ફાગણ વદ બીજ
૯૩	પતાસાપોળ સામે ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૩૭"	૯૪ ૧૬૫		માગશર સુદ સાતમ
૯૪	શેઠ બાલાભાઈ મૂળચંદ C/o, અનુભાઈ બાલાભાઈ; મહાવીર સ્વામી જૈન દેરાસર રોડ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૧૧"	— ૧૦	આશરે પાંચસો વર્ષ જૂનો	વૈશાખ સુદ ત્રીજ
૯૫	ચંદુલાલ બેચરદાસ C/o, પ્રવીણભાઈ સારાભાઈ; બ્રહ્મપુરીની પોળ, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી આદેશ્વર ૫"	— ૬	સં. ૧૫૬૮	મહા સુદ છઠ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૦૨ શ્રી ઉમાભાઈ શેઠ		શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી શત્રુંજય શ્રી સિદ્ધચક્ર શ્રી ગિરનાર શ્રી પાવાપુરી શ્રી સમેતશિખર શ્રી શંખેશ્વર શ્રી આબુ	નથી	નથી	નીલમની એક મૂર્તિ વિદ્યમાન છે. ● દેરાસરમાં કોઈ પણ જગ્યાએ ખીલીનો પણ ઉપયોગ થયો નથી, બારી-બારણામાં જર્મન- સિલ્વર પાતુની ખીલીઓનો ઉપયોગ થયેલ છે.
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		૧૦૨૪ તીર્થંકરોનો પટ શ્રી અષ્ટાપદ ગઢ	નથી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૨૨માં શેઠ ઉમાભાઈ રૂપચંદે કરાવ્યો. ● પાતુનો અષ્ટાપદનો ગઢ ● મહાવીર જન્મના દિવસે શહેરના મોટા ભાગના શ્રાવકો દર્શનાર્થે આવે છે. ● દેરાસરમાં વીજળીનો ઉપયોગ થતો નથી.
			નથી	નથી	
			નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૯૬	રતિલાલ મોહનલાલ હીરાભાઈની પોળ, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી ધર્મનાથ ૯"	— ૬	સં. ૧૧૦૧	શ્રાવણ સુદ ૭ઠ
૯૭	મણિલાલ હીરાચંદ C/o, ગુણોત્તમભાઈ પન્નાલાલ; લાલાનો ખાંચો, પતાસાપોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૭"	— ૮	પ્રાચીન	શ્રાવણ સુદ પાંચમ
૯૮	અજિતભાઈ કેશવલાલ શાહ ૧૬૯, લાલાનો ખાંચો, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૫"	— ૩	૪૦૦ વર્ષ જૂના પ્રતિમા	વૈશાખ સુદ ત્રીજ
૯૯	મણિલાલ ગોકળદાસ C/o, રમણલાલ મણિલાલ; નવી પોળ સામે, પતાસાપોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૭"	— ૧	સં. ૧૭૧૯	વૈશાખ સુદ ૭ઠ
૧૦૦	હીરાભાઈની પોળની બાજુમાં, લાલાનો ખાંચો, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શ્રેયાંસનાથ ૩૩"	૪૪ ૧૩૨		શ્રાવણ વદ પાંચમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
			નથી	નથી	
			નથી	નથી	
			નથી	નથી	
			નથી	નથી	
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર શ્રી પાવાપુરી	સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૯૨૦ આસપાસ શેઠાણી હરકુંવર બાઈએ કરાવ્યો. તે સમયે પોણા બે લાખ રૂપિયાનો ખર્ચ થયો હતો. • પદ્માવતી દેવી અને ઓશિયા માતાની મૂર્તિ વિદ્યમાન છે. •

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૦૧	સરકારી ઉપાશ્રયની બાજુમાં, લાલાનો ખાંચો, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	દુમ્મટ બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૧૯"	૧૪ ૬૭	સં. ૧૮૫૪	શ્રાવણ સુદ એકમ
૧૦૨	દેરાસરવાળો ખાંચો લાલાનો ખાંચો, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	દુમ્મટ બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૨૩"	૨૧ ૮૦		જ્યેષ્ઠ સુદ બીજ
૧૦૩	શ્રી પંડિત વીર વિજયજીનો ઉપાશ્રય ભક્તીની બારી, અદાશાની ખડકી, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	દુમ્મટ બંધી	શ્રી અજિતનાથ ૧૧"	૧ —	સં. ૧૮૦૫	માગશર સુદ છઠ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં શેઠ માણેકચંદ કપૂરચંદ			નથી	નથી	દેરાસરનું શિલ્પ- સ્થાપત્ય સુંદર અને કલાત્મક ● ગુલાબચંદ નામના શિલ્પીની દેખરેખ હેઠળ દેરાસર તૈયાર થયેલું.
સં. ૧૮૬૨ પહેલાં		શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી સિદ્ધાચલ શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર આશરે ૧૨૫વર્ષ પહેલાં શેઠશ્રી માણેકચંદે સ્વદ્રવ્યથી કરાવ્યો હતો. ● સુમતિનાથ ભગવાન પરિકરયુક્ત છે. ● અગાઉ આ દેરાસર પદ્મપ્રભુના નામે પ્રસિદ્ધ હતું. ●
સં. ૧૮૦૫			નથી	નથી	ઉપાશ્રયમાં પદ્માવતીની ખૂબ જ પ્રાચીન પ્રતિમા છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજની સંખ્યા પાષાણ : પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૦૪	અષ્ટાપદજી શ્રી દોશીવાડની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી આદેશ્વર ૨૭" (ભોંયતળિયે) શ્રીમહાવીર સ્વામી ૨૭" (ભોંયતળિયે)	૨૮૭ ૨૭		વૈશાખ સુદ ત્રીજ
૧૦૫	શેઠ પનાલાલ ઉમાભાઈ હવેલી પતાસા પોળ ઢાળ ઉપર, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી ધર્મનાથ	૨ ૮	સં. ૧૯૦૩	પોષ વદ દસમ
૧૦૬	વિદ્યાશાળા દોશીવાડની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ ૧૩"	૫ ૧૪	સં. ૧૯૦૩	વૈશાખ સુદ છઠ
૧૦૭	કસુંબાવાડ દોશીવાડની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૧૫"	૫૭ ૧૩૬		વૈશાખ સુદ છઠ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૯૧૨ શેઠ મગનલાલ કરમચંદ			નથી	નથી	નંદીશ્વર દ્વીપ છે. • અષ્ટાપદજીની રચના કરેલ છે. • ગુરુમંદિરમાં આચાર્યશ્રી હીરવિજયસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની મૂર્તિ છે. • રાયજાના વૃક્ષ નીચે આદેશ્વરજીનાં પગલાં છે. • શેઠ-શેઠાણીની મૂર્તિ છે.
	પરમ પૂજ્ય શ્રી વીરવિજય મ.સા.		નથી	નથી	સ્ફટિકની એક મૂર્તિ છે.
સં. ૧૯૨૫ આસપાસ શેઠ સુભાજી રવચંદ જેચંદ પરિવાર		શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	નથી	
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા પ.પૂ. આ.ભ.શ્રી સુરેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી	નથી	સં. ૨૦૦૦ની સાલમાં છેલ્લો જીર્ણોદ્ધાર • બે માળવાળું

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૦૮	ભાભા પાર્શ્વનાથનો ખાંચો, દોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ભાભા પાર્શ્વનાથ ૫” શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી ૨૭”	૨૭ ૮૫		શ્રાવણ વદ પાંચમ
૧૦૯	સીમંધર સ્વામીનો ખાંચો, દોશી વાડાની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સીમંધર સ્વામી ૨૭” (ભોંયતળિયે) શ્રી આદેશ્વર (પહેલે માળ) ૨૧”	૫૨ ૧૪૮		વૈશાખ સુદ આઠમ
૧૧૦	શાંતિનાથની પોળ હાજાપટેલની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૯”	૪૪ ૪૬	સં. ૧૬૪૬	મહા સુદ તેરશ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં	પુન: પ્રતિષ્ઠા આ.ભ. શ્રીમદ્ નન્દનસૂરીશ્વરજી મહારાજ	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી ચોવીસ તીર્થંકર તેમનાં માતૃશ્રી સાથે	સ્ત્રી	નથી	અગાઉ આ દેરાસર કાષ્ટનું હતું. • સ્થાનિક કથા પ્રમાણે ૮૦ વર્ષ પહેલાં દેરાસરમાં આગ લાગી હતી. • દેરાસર 'વીંછીના ગોખ- વાળું દેરાસર' તરીકે પણ ઓળખાય છે. • પ્રતિમાજી ખૂબ જ ચમત્કારિક મનાય છે.
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં			સ્ત્રી પુરુષ	નથી	દેરાસરના બહારના ભાગમાં કલ્પવૃક્ષની આકૃતિવાળી આરસની સુંદર કોતરણી • ધાતુની પ્રાચીન પ્રતિમાઓ •
સં. ૧૬૪૬ પુન: પ્રતિષ્ઠા સં. ૨૦૨૫	આ. જિનચંદ્ર સૂરીશ્વરજી પુન: પ્રતિષ્ઠા આ. શ્રી વિજય નન્દન સૂરીશ્વરજી મહારાજ		બે સ્ત્રી ઉપાશ્રય	નથી	કાષ્ટનું સુંદર કલાત્મક કોતરણીવાળું દેરાસર • દેરાસરમાં સચવાયેલો ધણો પ્રાચીન શિલાલેખ જેનું ઐતિહાસિક મૂલ્ય ધણું છે. • રત્નની બે પ્રતિમાઓ છે • જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૨૫

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ	
૧૧૧	શાંતિનાથની પોળ હાજાપટેલની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	છાપરા યુક્ત	શ્રી ચંદ્રપ્રભ ૨૩" (ભોંયતળિયે) શ્રી સીમંધર સ્વામી ૩૧" (ભોંયરામાં)	૩૮ ૮૩		માગશર વદ બારશ	
૧૧૨	શાંતિનાથની પોળ હાજાપટેલની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સહસ્રરૂણા પાર્શ્વનાથ ૩૧" (ભોંયતળિયે) શ્રી આદિનાથ ૭૧" (ભોંયરામાં)	૧૮ ૮	૩૬ —	૪૦૦ વર્ષ પૂર્વ સં. ૧૬૪૬	જેઠ વદ બીજ
૧૧૩	ટંકશાળ કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	શિખર બંધી	શ્રી શ્રેયાંસનાથ ૩૩"	૮ ૨૨	સં. ૧૮૦૩	શ્રાવણ સુદ સાતમ	
૧૧૪	રામજીમંદિરની પોળ હાજાપટેલની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૩૫"	૧૪ ૧૮		વૈશાખ વદ આઠમ	
૧૧૫	રામજીમંદિરની પોળ હાજાપટેલની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ૨૧"	૧૭ ૪૧		મહા વદ દસમ	

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં			નથી	નથી	દેરાસરનું ભોંયરું જીર્ણ અવસ્થામાં છે. તેનો જીર્ણોદ્ધાર કરવાની જરૂર છે.
સં. ૨૦૨૪			નથી	નથી	આદિનાથજીનું દેરાસર સં. ૧૬૪૬ના સમયનું છે. તે ખસેડીને આ નૂતન જિનાલયમાં લાવવામાં આવ્યું છે. ● તે જ પ્રમાણે સહસ્રકણા પાર્શ્વનાથજીનું દેરાસર પણ ખસેડીને આ નૂતન જિનાલયમાં લાવવામાં આવ્યું છે.
સં. ૧૮૧૫ હરકુંવર શેઠાણી		શ્રી સમેતશિખર શ્રી આબુ શ્રી ગિરનાર	નથી	નથી	
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં શેઠ ભગુભાઈ પ્રેમચંદ			પુરુષ	હા	
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શત્રુંજય	નથી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર શેઠ હેમા- ભાઈએ કરાવ્યો. ત્યાર- બાદ ફરી જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૨૧માં થયો. ● અગાઉ આ દેરાસર કાષ્ટની સુંદર કોતરણીવાળું હતું.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
					પાષાણ	ધાતુ		
૧૧૬	પાદશાહની પોળ હાજાપટેલની પોળ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર (ભોંયતળિયે) ૧૭" શ્રી અજિતનાથ (ભોંયતળિયે) ૧૧" શ્રી વાસુપૂજ્ય (ભોંયતળિયે) ૧૧" શ્રી ધર્મનાથ (ભોંયતળિયે) ૧૫"	૧૩ ૨૩ ૭ ૮	૧૩૮ ૮૦ ૬ ૮		માગશર સુદ આઠમ
૧૧૭	પીપરડીની પોળ કેલિકો ઝેમની બાજુમાં રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સુમતિનાથ (ભોંયતળિયે) ૧૫" શ્રી શાંતિનાથ (ભોંયરામાં) ૪૧" શ્રી આદિનાથ (પહેલે માળ) ૧૭"	૩૮	૫૮		શ્રાવણ વદ નોમ
૧૧૮	નંદલાલ મોતીલાલ શાહ ૫૪૮, પાંછીયાની પોળ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૭"	—	૧૧	સં. ૧૮૮૩	જેઠ સુદ છઠ
૧૧૯	ખારાફૂવાની પોળ રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૩૫"	૧૬	૪૬		શ્રાવણ સુદ છઠ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં સં. ૧૮૧૨ પહેલાં સં. ૧૮૬૨ પછી સં. ૧૮૧૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી પુરુષ	નથી	ચાર દેરાસરોનું સંયુક્ત જિનાલય ● આદેશ્વર અને અજિત- નાથના ગભારા દક્ષિણ દિશામાં ● વાસુપૂજ્યનો ગભારો પશ્ચિમ દિશામાં ધર્મનાથજીનો ગભારો પૂર્વ દિશામાં.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર	સ્ત્રી	નથી	કુલ ત્રણ માળવાળું.
	પ.પૂ.આ.મ. શ્રી વિજયદેવેન્દ્ર સૂરિ		નથી	નથી	આ ઘરદેરાસરમાં અન્ય ઘણી પ્રાચીન ધાતુપ્રતિમાઓ છે.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં		શ્રી ગિરનાર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી પાવાપુરી શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૮૧માં શ્રી સારાભાઈ મગનલાલ મોદીએ કરાવ્યો. ● દેરાસરના ગોખમાં સં. ૧૮૫૫નો નિર્દેશ થયેલો છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાયાજા પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૨૦	લાંબેશ્વરની પોળ રિલીફ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	છાપરા બંધી	શ્રી શામળા પાર્શ્વનાથ ૧૭" (ભોંયતળિયે) શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ૨૧" (ભોંયતળિયે) શ્રી સહસ્રકક્ષા પાર્શ્વનાથ ૪૧" (ભોંયતળિયે)	૩૭ ૬૦	સં. ૧૬૬૩ સં. ૧૮૦૪	વૈશાખ વદ આઠમ
૧૨૧	દેરાસરવાળી પોળ ધનાસુથારની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી શાંતિનાથ ૨૭" (ભોંયતળિયે) શ્રી આદિનાથ ૬૧" (ભોંયરામાં)	૩૭ ૫૪	સં. ૧૬૫૩ સં. ૧૬૫૩	મહા સુદ દશમ વૈશાખ સુદ પાંચમ
૧૨૨	ધનાસુથારની પોળ કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૧૫"	૮ ૧૧	સં. ૧૬૮૨	શ્રાવણ સુદ તેરશ
૧૨૩	લાવરીની પોળ ધનાસુથારની પોળ કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૧૮"	૭ ૧૦		શ્રાવણ સુદ આઠમ
૧૨૪	હાલ્લા પોળ ધનાસુથારની પોળ સામે, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શાંતિનાથ (ભોંયતળિયે) ૧૧" શ્રી કુંચુનાથ (ભોંયતળિયે) ૩૭" શ્રી પાર્શ્વનાથ (ભોંયતળિયે) ૧૩" શ્રી આદેશ્વર ૪૧" (ભોંયરામાં)	૫૪ ૮૧		મહા સુદ છઠ શ્રાવણ વદ ચોથ
૧૨૫	વાણિયા શેરી ભડેરી પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૨૩"	૧૩ ૩૧		શ્રાવણ વદ અગિયારસ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૮૨૦ આસપાસ સં. ૧૮૫૪ લક્ષ્મીચંદ ધરમચંદ			નથી	નથી	પાર્શ્વનાથ ભગવાનના ત્રણ દેરાસરોનું સંયુક્ત જિનાલય - એ એક વિરલ અને નોંધપાત્ર લાક્ષણિકતા છે. ● પ્રતિમાજીઓ ખૂબ જ ચમત્કારિક મનાય છે. ● એક ગુરુમૂર્તિ છે.
સં. ૧૬૫૩ શેઠ સદાસોમજી સં. ૧૬૫૩ શેઠ સદાસોમજી		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી પાવાપુરી	સ્ત્રી	હા	એક ગુરુમૂર્તિ ● એક શેઠની મૂર્તિ ● સં. ૨૦૩૭માં જીર્ણોદ્ધાર ●
સં. ૧૮૬૮ શેઠ વાડીલાલ તારાચંદ			નથી	નથી	એક ગુરુમૂર્તિ છે.
સં. ૧૮૬૩ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી પાવાપુરી શ્રી ચૌમુખજી	નથી	નથી	મૂળ લાકડાનું ઘરદેરાસર હતું.
સં. સં. ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર	નથી	નથી	જીર્ણોદ્ધાર થયેલો છે. ● ગૌતમ સ્વામીની મૂર્તિ છે.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	નથી	સુમતિનાથ ભગવાનના માથે ફેણ છે, પરિકરયુક્ત છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૨૬	કાળુશીની પોળ કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સંભવનાથ (ભોંયતળિયે) ૨૯" શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ (ભોંયરામાં) ૪૧" શ્રી શાંતિનાથ (ભોંયતળિયે) ૨૫" શ્રીમહાવીર સ્વામી (ભોંયતળિયે) ૨૧"	૧૧ ૩૩ ૧૧ ૧૩ ૧૪ ૨૩	સં. ૧૫૨૭	પોષ વદ દસમ
૧૨૭	મોટા દહેરાસરવાળો ખાંચો, કાળુશીની પોળ કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી વિજય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ૪૧"	૧૩ ૫૫	પ્રાચીન પ્રતિમા	શ્રાવણ સુદ દસમ
૧૨૮	કાળુશીની પોળ કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી અજિતનાથ ૧૩"	૧૦ ૧૭		ફાગણ સુદ ત્રીજ
૧૨૯	જહાંપનાહની પોળ કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૨૧"	૧૫ ૧૧૪	પ્રાચીન પ્રતિમા	મહા સુદ દસમ
૧૩૦	મનસુખભાઈ શેઠની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી નમિનાથ (ભોંયતળિયે) ૩૧" શ્રી સુમતિનાથ ૧૯" (પહેલે માળ)	૧૯ ૨૪ ૧૯ ૪૧	સં. ૧૬૫૩	શ્રાવણ સુદ પૂનમ વૈશાખ સુદ ત્રીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	ઊંઠપાર્શ્વનાથ અને જી પાર્શ્વનાથ સાથે ચિંતા- મણિ પાર્શ્વનાથની અજોડ અને અલૌકિક પ્રતિમા છે. • આ દેરાસરના ભોંયરામાંથી રસ્તાની સામેની બાજુએ આવેલા શ્રી વિજય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં જઈ શકાય છે.
સં. ૧૮૫૪			નથી	નથી	સુંદર પરિકરયુક્ત પ્રતિમા છે.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં			નથી	નથી	સં. ૨૦૩૨માં જીર્ણોદ્ધાર • સ્થાનિક માહિતી પ્રમાણે ૪૦૦ વર્ષથી પણ વધુ જૂનું દેરાસર
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	પુનઃ પ્રતિષ્ઠા આ. શ્રી સિદ્ધ સૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ	હા	અગાઉ આ પોળનું નામ 'ધનજીપંચાણની પોળ' હતું. • અગાઉ દેરાસર લાકડાનું હતું. •
સં. ૧૬૫૩ સદાસોમજી			સ્ત્રી પુરુષ	હા	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૨૦૧૦ • દેરાસરમાં સં. ૧૬૫૩ની માહિતીવાળો પ્રાચીન શિલાલેખ.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૩૧	શેઠ દોલારામ રવચંદના મકાનમાં, ૯૩૩, શાંતિનાથનો ખાંચો, રાજા, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૧૧"	૩	સં. ૧૯૧૪	શ્રાવણ સુદ પૂનમ
૧૩૨	તોડાની પોળ રાજામહેતાની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૨૧"	૧૫ ૩૧		વૈશાખ વદ ૯૬
૧૩૩	લક્ષ્મીનારાયણની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી કુંથુનાથ ૧૯"	૧૯ ૬૯		મહા સુદ તેરશ
૧૩૪	પાડા પોળ ગાંધી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	શિખર બંધી	શ્રી નેમિનાથ ૨૧"	૩૯ ૭૦		શ્રાવણ સુદ આઠમ
૧૩૫	ચંગપોળ ખાડિયા ચાર રસ્તા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૧૫"	૫ ૧૯		જેઠ સુદ પાંચમ
૧૩૬	શ્રી અમૂલખરાય છગનલાલ કંસારાનું ડહેલું, કાલુપુર રેલવે સ્ટેશનની સામે, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધર દેરાસર	શ્રી અભિનંદન સ્વામી ૨૧"	૭ ૯	સં. ૧૯૭૯	જેઠ સુદ અગિયારસ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
			નથી	નથી	
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર શ્રી અષ્ટાપદ	સ્ત્રી	નથી	એક સ્ફટિકની મૂર્તિ છે.
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	નથી	દેરાસર ભોંયરાવાળું છે • એક સ્ફટિકની મૂર્તિ, એક સોનાની મૂર્તિ છે. • સુંદર પરિકરયુક્ત પ્રતિમા છે.
સં. ૧૮૧૨ પહેલાં		શ્રી આબુ શ્રી સમેતશિખર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી અષ્ટાપદ	સ્ત્રી	નથી	દેરાસરના રંગમંડપમાં આરસના સુંદર કલાત્મક સ્તંભો છે.
સં. ૧૮૩૭ આસપાસ		શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી	નથી	આરસની સુંદર કલાકૃતિવાળું શિલ્પ-વિધાન
	શ્રીમદ્ વિજયસિદ્ધિ સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિભાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૩૭	શાહ મોતીચંદ રમેશકુમાર ૨૦૨, ન્યુ કલોથ માર્કેટ, રાયપુર દરવાજા બહાર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ઘર દેરાસર	શ્રી આદેશ્વર ૭"	—	૧		મહા સુદ તેરશ
૧૩૮	શાંતિલાલ હરીલાલ કાપડિયા નિવાસ, વિ.એસ. હોસ્પિટલની બાજુમાં, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	ઘર દેરાસર	શ્રી ધર્મનાથ ૧૧"		૩	પ્રાચીન	વૈશાખ સુદ પૂનમ
૧૩૯	શ્રી લલ્લુવિહાર જૈન દેરાસર, 'આશીર્વાદ', પરીખ બિલ્ડીંગ, પ્રીતમનગરના પહેલા ઢાળ પાસે, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	ઘર દેરાસર	શ્રી આદેશ્વર	૨	૬	સં. ૨૦૧૯	વૈશાખ વદ ૯૪
૧૪૦	પ્રીતમનગરનો બીજો ઢાળ, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	પાબા બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૮"	૧	૪		કારતક વદ બારશ
૧૪૧	કસ્તૂરભાઈ મયાભાઈ ઘર દહેરાસર ૧૫, ગાંધીકુંજ સોસાયટી, કોચરબ, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	ઘર દેરાસર	શ્રી મુનિસુવ્રત ૩"		૧		વૈશાખ સુદ ૯૪
૧૪૨	ન્યુ આશિષ ફ્લેટ પાલડી બસસ્ટોપ પાસે, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધુમ્મટ	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૧૮"	૩	૬		માગસર સુદ પાંચમ OR મહા સુદ પાંચમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૨૯		શ્રી રાજગૃહી શ્રી ગિરનાર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી પાવાપુરી શ્રી શંખેશ્વર શ્રી રાણકપુર	નથી	નથી	
	આ. સોમસુંદર સૂરીશ્વરજીના સમયમાં ભરાવેલી પ્રતિમા		નથી	નથી	પતાસાની પોળમાંથી આ પ્રતિમા લાવવામાં આવ્યા છે.
સં. ૨૦૧૯	પ.પૂ. કંચનસાગર સૂરીશ્વરજી		સ્ત્રી	નથી	
સં. ૨૦૪૦	પ.પૂ. આચાર્ય ભદ્રંકર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી સમેતશિખર	નથી	નથી	અગાઉ શ્રી જેતીંગભાઈ ડાહ્યાભાઈનું ઘર દેરાસર હતું
સં. ૨૦૧૮	પ.પૂ. આ.મ. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી		નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૦	પંન્યાસ ચંદ્રશેખર મ.સા.		નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / ધાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૪૩	શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય, પાલડી બસસ્ટોપ પાસે, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૧૭"	૧	૪		જેઠ સુદ ચૌદશ
૧૪૪	અરૂણ સોસાયટી મહાલક્ષ્મી ચાર રસ્તા, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૨૫"	૧૩	૨૫		મહા સુદ છઠ
૧૪૫	આશાકુંજ સોસાયટી રાજનગર સોસાયટી પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૨૩"	૧૦	૭		મહા વદ ત્રીજ
૧૪૬	કસ્તૂરભાઈ સનાભાઈ શાહ ૧, સિદ્ધચક્ર એપાર્ટમેન્ટ, ભગવાન નગરનો ટેકરો, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી આદેશ્વર ૮"		૧		અષાઢ સુદ બીજ
૧૪૭	લક્ષ્મીચંદ જેઠાભાઈ ૧, જૈન મરચન્ટ સોસાયટી, જૈન મરચન્ટ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૨૭"	૭	૮	સં. ૨૦૦૧	શ્રાવણ વદ ત્રીજ

૯ ભંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૦૯ પછી			નથી	નથી	બોર્ડિંગમાં વિદ્યાર્થીઓ રહે છે.
સં. ૨૦૦૮	આ. વિજયરામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા. શ્રી જમ્મુવિજય મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર શ્રી આબુ શ્રી અષ્ટાપદ	નથી	નથી	
સં. ૨૦૨૯	આચાર્ય શ્રી ભુવનભાનુસૂરિ	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર શ્રી શંખેશ્વર શ્રી પાવાપુરી	નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૧			નથી	નથી	
સં. ૨૦૦૧	પ.પૂ. નેમિ- સૂરીશ્વરજી આ. નન્દનસૂરીશ્વરજી આ. ઉદય સૂરીશ્વરજી	શ્રી સમેતશિખર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી શંખેશ્વર શ્રી ગિરનાર શ્રી ભદ્રેશ્વર	નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ થાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૪૮	૨૭, જૈન મરચન્ટ સોસાયટી, જૈન મરચન્ટ પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૮"	૧૩ ૧૮		વૈશાખ સુદ તેરશ
૧૪૯	રસિકલાલ રતિલાલ શાહ, પંકજવિલા, પંચતીર્થ, પાંચ રસ્તા પાસે, જૈન મરચન્ટ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધર દેરાસર	શ્રી સંભવનાથ ૩"	— ૬	સં. ૧૯૫૧	શ્રાવણ સુદ દસમ
૧૫૦	શૈલેષભાઈ કલ્યાણભાઈ રાવ બેંક ઓફ બરોડા પાસે નવરત્ન ફ્લેટની બાજુમાં, ફતેહપુરા, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધર દેરાસર	શ્રી આદિનાથ ૩"	— ૧	સં. ૧૫૮૪	કારતક વદ બીજ
૧૫૧	સુકિતા એપાર્ટમેન્ટ પેટ્રોલપંચની બાજુમાં, ફતેહપુરા, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધાબા બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૩"	— ૫		અષાઢ વદ બીજ
૧૫૨	શેઠ રમણલાલ ચંદુલાલ ગાંધી ઋષભ બંગલો, ફતેહપુરા બસ સ્ટોપ પાસે, ફતેહપુરા, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધર દેરાસર	શ્રી ઋષભદેવ ૧૧"	— ૬		જેઠ વદ દસમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૧૭ સં. ૨૦૪૦માં દેવકુલિકાઓની પ્રતિષ્ઠા	પ.પૂ. આ. ઉદયસૂરીશ્વરજી	શ્રી સમેતશિખર શ્રી રાજગિરિ શ્રી પાવાપુરી શ્રી સમોવસરજી શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ભદ્રેશ્વર શ્રી ગિરનાર શ્રી ભોંયણી શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી શંખેશ્વર શ્રી રાણકપુર	સ્ત્રી	નથી	
			નથી	નથી	
			નથી	નથી	સં. ૨૦૫૩ દરમ્યાન ઘાંચીની પોળમાંથી સ્થળાંતર
સં. ૨૦૪૦	વિજયરામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	નથી	
સં. ૨૦૨૩ શ્રી સંઘ	આ. નંદનસૂરી- શ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૫૩	રસિકલાલ ત્રિકમલાલ ધારશી ૪, હિરદીપ બંગલો, અજિતનાથ સોસાયટી, પુલકિત સ્કૂલ પાસે, ફતેહપુરા પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધર દેરાસર	શ્રી સુમતિનાથ ૧૧"	૩	૨	જેઠ સુદ ત્રીજ
૧૫૪	પંકજ સોસાયટી ભટ્ટા, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૨૧"	૬	૪	મહા સુદ છઠ્ઠ
૧૫૫	બાબુભાઈ સાક્ષેદવાળા ૧/૬, પંકજ સોસાયટી શિશુવિહાર બાલમંદિર સામે, ભટ્ટા, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધર દેરાસર	શ્રી સંભવનાથ ૨.૬" પરિકર સાથે ૭"	—	૧	
૧૫૬	કેનેરા બેંક સામે, શાંતિનગર, નારાયણનગર રોડ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૨૧"	૮	૫	વૈશાખ વદ છઠ્ઠ
૧૫૭	મલ્લિનાથ સોસાયટી પાછળ, શાંતિવન, નારાયણનગર રોડ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી શાંતિનાથ ૨૩"	૧૩	૪	વૈશાખ સુદ બારસ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૫૨		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર શ્રી અષ્ટમંગલ તથા ચૌદ સુપાન	નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૨	પ.પૂ. આ. ભદ્રંકર સૂરીશ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી અષ્ટપદ શ્રી જેસલમેર શ્રી ભદ્રેશ્વર શ્રી શંખેશ્વર શ્રી અષ્ટમંગલ તથા નવકારમંત્ર શ્રી ગિરનાર શ્રી પાવાપુરી શ્રી કલકતા શ્રી રાણકપુર શ્રી નાગેશ્વર શ્રી સમેતશિખર શ્રી ચારુતીર્થ શ્રી હસ્તિનાપુર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	પંકજ સોસાયટી જૈન દહેરાસર પટ
			નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૧	આ. નન્દન સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	નથી	ગુરુમંદિર છે.
સં. ૨૦૨૯	વિજયરામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૫૮	વીતરાગ સોસાયટી પી.ટી. કૉલેજ રોડ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી શીતલનાથ ૧૭"	૨૨ ૨૬		શ્રાવણ વદ અગિયારસ
૧૫૯	રંગસાગર ફ્લેટ પી.ટી. કૉલેજ રોડ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ૨૧"	૭ ૮		પોષ વદ એકમ
૧૬૦	મલ્લિનાથ પાર્ક રંગસાગર ફ્લેટ રોડ, નારાયણનગર રોડ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધાબા બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૧૧"	૩ ૧		માગશર સુદ છઠ
૧૬૧	ભાવના ટેનામેન્ટ વાસણા બેરેજ પાસે, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી શાંતિનાથ ૩૧"	૮ ૮		મહા વદ છઠ
૧૬૨	નવકાર ફ્લેટની બાજુમાં, વાસણા બેરેજ રોડ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૨૩"(ભોંયતળિયે) શ્રી નેમિનાથ (ભોંયરામાં)૨૭"	૧૦ ૧૫		વૈશાખ સુદ છઠ
૧૬૩	વાસણા બસ સ્ટેન્ડ સામે, વાસણા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૫૧"	૧૧ ૧૦		વૈશાખ સુદ સાતમ
૧૬૪	દેવાસ એપાર્ટમેન્ટ ગુપ્તાનગર બસસ્ટોપ પાછળ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૫૫	ધાબા બંધી છાપરું	શ્રી શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૮"	૧ ૨૦		પોષ વદ છઠ
૧૬૫	૩૮, ઉમાસ્તુત નગર રો હાઉસ, વસ્ત્રાપુર, રેલવે કોસિંગ રોડ, વેજલપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૫૧	ધાબા બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૧૧"	૧ ૩		વૈશાખ વદ ચોથ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૦	ગચ્છાધિપતિ આચાર્ય શ્રી દેવેન્દ્રસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી સમેતશિખર શ્રી પાવાપુરી	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૦	શ્રીમદ્ વિજયરામ ચંદ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	ગુરુમંદિર છે.
સં. ૨૦૫૨	પ.પૂ.પંન્યાસ પ્રવર શ્રી મહાપદસાગર મહારાજ સાહેબ		નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૩	આ. શ્રી જયચંદ્ર સૂરીશ્વરજી	સિદ્ધાયલ	પુરુષ	હા	સ્ફટિકની ૧ મૂર્તિ, રત્નની ૧ મૂર્તિ છે.
સં. ૨૦૪૯ સં. ૨૦૪૯	આ. શ્રી હિમાંશુ સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૩૪	પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયજિનચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		પુરુષ	નથી	
સં. ૨૦૪૨	પ્રિયંકર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૨૫ આસપાસ	પ.પૂ.આચાર્ય ભગવંત શ્રી કૈલાસનગર સૂરીશ્વરજી		સ્ત્રી પુરુષ (કોમન)	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૬૬	ચોકસી પાર્ક સોસાયટી જીવરાજ પાર્ક, વેજલપુર રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૫૧	શિખર બંધી	શ્રી સંતવનાથ ૩૧"	૧૫ ૪		ફાગણ સુદ સાતમ
૧૬૭	મહિમા એપાર્ટમેન્ટ જ્ઞાનદા સોસાયટી પાછળ, વેજલપુર રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૫૧	શિખર બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૨૧"	૫ ૨		કારતક વદ ચોથ
૧૬૮	રેવા એપાર્ટમેન્ટ એલ.આઈ.સી. ઑફિસ પાસે, વાસણા, બસ સ્ટેન્ડ પાછળ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધાબા બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૧૩"	૩ ૩		જેઠ સુદ છઠ
૧૬૯	B/૧૪, મૃદંગ એપાર્ટમેન્ટ, વાસણા બસ સ્ટેન્ડ પાછળ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધાબા બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૧૩"	૩ ૨		જેઠ સુદ દસમ
૧૭૦	૪૯, લાવણ્ય સોસાયટી, વાસણા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૨૫"	૫ ૧૦		શ્રાવણ સુદ તેરશ
૧૭૧	શાહ રોહિતભાઈ ચીમનલાલ ૫૩, "ઉમંગ" લાવણ્ય સોસાયટી, વાસણા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધર દેરાસર	શ્રી સીમંધર સ્વામી ૯"	૧ ૧		વૈશાખ સુદ સાતમ
૧૭૨	સેફાલી એપાર્ટમેન્ટ લાવણ્ય સોસાયટીની બાજુમાં, વાસણા,	૩૮૦૦૦૭	ધાબા બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૩૧"	૩ ૩		વૈશાખ વદ ચોથ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૨૯	વિજયચંદ્રોદય સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૩૯		શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી પાવાપુરી શ્રી ચંપાપુરી શ્રી શેત્રુંજય શ્રી શંખેશ્વર	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૫૨	પંન્યાસ શ્રીમદ્ ચંદ્રશેખર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	(બે પટ તૈયાર) થઈ રહ્યા છે.)	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૩	પૂ. રાજચંદ્ર વિજયજી મ.સા. (નિરાલા)	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૧ શ્રીસંઘ	આચાર્ય શ્રી પદ્મસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર શ્રી પાવાપુરી શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી ગિરનાર શ્રી રાણકપુર	સ્ત્રી	હા	સમેતશિખરજીની ગુલાબી આરસમાંથી દેરાસરની બાજુમાં પ્રતિકૃતિ બનાવી મૂકેલ છે.
	પ.પૂ. આ. વિજય જયઘોષ સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૯ શ્રી સંઘ	આચાર્ય શ્રી હિમાંશુ સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૭૩	શાહ અચિનભાઈ બકુભાઈ C/૭, સેફાલી એપાર્ટમેન્ટ, લાવણ્ય સોસાયટીની બાજુમાં વાસણા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૫"	— ૨		વૈશાખ સુદ છઠ
૧૭૪	ગોદાવરી નગર વાસણા બસ સ્ટેન્ડ પાછળ, વાસણા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી ભીડભંજન પાર્શ્વનાથ ૨૧"	૭ ૫		જેઠ વદ પાંચમ
૧૭૫	શિલ્પાલય એપાર્ટમેન્ટ અંજલિ સિનેમા પાછળ, ભટ્ટા, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૧૩"	૩ ૪		માગશર સુદ દસમ
૧૭૬	૨૪, ધરણીધર સોસાયટી, ભટ્ટા, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૩૧"	૫ ૩		ફાગણ સુદ ત્રીજ
૧૭૭	ગણેશમલ ઠાકોરચંદ ઘર દહેરાસર ૨૩, દેવદીપ બંગલો, ભટ્ટા, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી સહસ્રકૃષ્ણા પાર્શ્વનાથ ૧૫"	૧ ૧		મહા સુદ દસમ
૧૭૮	દીપકભાઈ પનાલાલ શાહ, ૫૩, યોગેશ્વર- નગર, ભટ્ટા, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી સુમતિનાથ ૧૩"	૧ ૧		મહા સુદ પાંચમ
૧૭૯	અમુલ સોસાયટી શારદા સોસાયટી પાસે પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭		શ્રી વાસુપૂજ્ય ૧૯"	૩ ૨		મહા સુદ તેરશ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
	આચાર્ય શ્રી હિમાંશુ સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	આ દેરાસર કાચનું બનેલું છે.
સં. ૨૦૩૭		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર શ્રી શંખેશ્વર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૬ પાનાચંદ મંગળદાસ		શ્રી યશોભદ્ર સૂરીશ્વરજી (ડહેલાવાળા રામ સૂરિની પ્રેરણાથી)	સ્ત્રી	હા	
સં. ૨૦૩૮	આચાર્ય શ્રી કૈલાસસાગરસૂરી તથા આચાર્ય શ્રી સુબોધ સાગરસૂરીની નિશ્રામાં	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી આબુ શ્રી સમેતશિખર શ્રી શંખેશ્વર	નથી	હા	ઘંટાકર્ણ મહાવીર તથા પદ્માવતી માતાજીની અલગ-અલગ દેરી છે.
	આચાર્ય શ્રી રાજતિલકસૂરિ મ.સા.		નથી	નથી	
			નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૫	પરમ પૂજ્ય આચાર્ય શ્રી ભદ્રંકર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી શંખેશ્વર	નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૮૦	૧૧, ઓપેરા સોસાયટી, નવા વિકાસગૃહ રોડ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૨૫"	૮	૬	માગશર સુદ ૯૭૬
૧૮૧	૮, તૃપ્તિ સોસાયટી ભટ્ટા પાસે, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી શાંતિનાથ ૧૩"	૫	૮	ફાગણ વદ ત્રીજ
૧૮૨	ધર્મવિહાર સોસાયટી જૂના વિકાસગૃહ રોડ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૨૭"	૬	૬	વૈશાખ વદ ત્રીજ
૧૮૩	સતીશચંદ્ર બુધાલાલ શાહ ૧૦, ગુજરાત સોસાયટી, મહાદેવના મંદિર પાસે, સુવિધા શોપીંગ સેન્ટરની ગલીમાં, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૧૫"	—	૧૦	મહા સુદ ૯૭૬
૧૮૪	શંકરલાલ છોટાલાલ ઘર દહેરાસર ૧૦, જૈનનગર, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૧૩"	૩	૩	પ્રાચીન
૧૮૫	પોપટલાલ હેમચંદ જૈનનગર, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી ધર્મનાથ ૩૧"	૧૦	૭	મહા સુદ અગિયારસ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૨૭	આચાર્ય ભગવંત શ્રી કેલાસસાગર મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ	હા	જ્ઞાનભંડાર છે.
સં. ૨૦૪૭	અંજન શલાકા આ.શ્રી ચંદ્રોદયસૂરિ આ. શ્રી અશોક- ચંદ્રસૂરી	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી પાવાપુરી શ્રી ગિરનાર શ્રી ઈડર શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી શિખરજી શ્રી ચંપાપુરી શ્રી શંખેશ્વર	નથી	નથી	કાચનું દેરાસર છે.
સં. ૨૦૪૭	પ.પૂ.આ.શ્રી ધર્મસૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી	નથી	
	આ. પ્રદ્યુમ્ન- વિજયજી મ.સા.		સ્ત્રી	હા	
		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર	નથી	નથી	
સં. ૨૦૨૮	આચાર્ય ભગવંત શ્રી રામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ	હા	જ્ઞાનભંડાર છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૮૬	રમણલાલ વજેચંદ ૧, શાલીભદ્ર જૈનનગર, સંજીવની હોસ્પિટલ સામે, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી સુમતિનાથ ૧૩"	— ૩		વૈશાખ સુદ દસમ
૧૮૭	શેઠ રતિલાલ અમૃતલાલ જોશી ૮, સંજીવ બાગ, ફોજદાર કોલોની, નવા શારદા મંદિર રોડ, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૫"	૧ ૨		ફાગણ સુદ ત્રીજ
૧૮૮	બકુભાઈ મણિલાલ “દર્શન” બંગલો, પરિમલ રેલવે કોસિંગ પાસે, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૭"	— ૭		ફાગણ વદ ચોથ
૧૮૯	શાહ ખેમચંદ દયાલજી તથા પન્નાલાલ વાલ- ચંદ ૧૧, ગૌતમબાગ સોસાયટી, હીરાબાગ રેલવે કોસિંગ, પાલડી અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૧૧"	૧ ૪		મહા વદ ચોથ
૧૯૦	નીલમ એપાર્ટમેન્ટ હીરાબાગ, આંબા- વાડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	ધાબા બંધી	શ્રી મુનિસુવ્રત ૧૧"	— ૩		અષાઢ સુદ દસમ
૧૯૧	શેઠ કેલાસચંદ્ર મોતીલાલ ૧૮, ગૌતમબાગ સોસાયટી, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી અજિતનાથ ૭" (ખૂબ જ પ્રાચીન) નમિનાથ (૪૫૦ વર્ષ જૂના)	— ૩	પ્રાચીન	આસો સુદ ત્રીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
	આ. વિજયપ્રેમ સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	ગુરુમૂર્તિ-આચાર્ય શ્રી વિજયપ્રેમ સૂરીશ્વરજી મ.સા.ની વિદ્યમાન છે.
	વિજયરામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી		નથી	નથી	
સં. ૧૯૯૩	વિજય રામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	
	આચાર્ય વિજય મિત્રાનંદ સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી સિદ્ધાયલ	નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૮	આચાર્ય પ્રદ્યુમ્ન વિજયજી મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૪	આચાર્ય શ્રી ભાનુપ્રભ વિજય સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	ઉપરાંત નમિનાથજીના પ્રતિમાજી આશરે ૪૫૦ વર્ષ જૂના • ૨ સ્ફટિકની પ્રતિમા છે. • સુંદર લાકડાનું સિંહાસન

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૧૯૨	સોહનલાલ લાલચંદ ચૌધરી, મહાવીર સોસાયટી, મુનશાના બંગલા સામે, મહાલક્ષ્મી, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	ઘર દેરાસર	શ્રી સુમતિનાથ ૯"	— ૫		શ્રાવણ સુદ પાંચમ
૧૯૩	દશા પોરવાડ સોસાયટી, પાલડી બસ સ્ટેન્ડ પાસે, પાલડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૭	શિખર બંધી	શ્રી શીતલનાથ ૨૧"	૭ ૧૮		વૈશાખ સુદ દસમ
૧૯૪	જૈન સોસાયટી પ્રિતમનગરનો બીજો ઢાળ, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	શિખર બંધી	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ૨૭"	૩ ૯		વૈશાખ સુદ પાંચમ
૧૯૫	પ્રિતમનગરનો બીજો ઢાળ, જૈન સોસાયટી, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી કુંથુનાથ ૩૧"	૩ ૨૩		મહા સુદ તેરશ
૧૯૬	માદલપુર ઢાળ ઉપર એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	શિખર બંધી	શ્રી અજિતનાથ ૨૩"	૪ ૮		વૈશાખ વદ પાંચમ
૧૯૭	વિમલભાઈ લાલભાઈ “નિર્મલ” બંગલો, નગરી હોસ્પિટલ સામે, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	ઘર દેરાસર	શ્રી સંભવનાથ ૨૧"	— ૬		
૧૯૮	કલ્યાણ સોસાયટી નગરી હોસ્પિટલ પાસે, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	ધુમ્મટ બંધી	શ્રીગોડી પાર્શ્વનાથ ૧૩"	૫ ૩		મહા સુદ ચૌદશ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
			નથી	નથી	
સં. ૧૯૯૮		શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	જ્ઞાનભંડાર છે.
સં. ૨૦૦૭ શ્રી મણિલાલ સાંકળચંદ શાહ	આચાર્ય હરમસૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૮	વિજય ચંદ્રોદય સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૨	આચાર્ય શ્રી ભાનુચંદ્ર સૂરીશ્વરજી		પુરુષ	નથી	
	આચાર્ય શ્રી રામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	એક સ્ફટિકની મૂર્તિ છે.
સં. ૨૦૧૩ શ્રી ચીમનભાઈ જગાભાઈ શેઠ	આચાર્ય શ્રી ઉદય સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	હા	મૂળનાયક ભગવાનની પાછળ ચાંદીની પીંછવાઈ છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
					પાખાણ	ધાતુ		
૧૯૯	સુરેન્દ્રભાઈ ચીમનલાલ શાહ “દર્શન”, એલિસબ્રિજ રેલવે સ્ટેશન સામે, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૯	ઘર દેરાસર	શ્રી આદેશ્વર ૯”	—	૭		શ્રાવણ સુદ બીજ
૨૦૦	રસિકલાલ મણિલાલ ઘર દેરાસર ૯/૫, ન્યુ. કોમ, મિલ સ્ટાફ સોસાયટી, લાલબંગલા પાછળ, રાજહંસ સોસાયટી સામે, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	ઘર દેરાસર	શ્રી સંભવનાથ ૯”	—	૧		શ્રાવણ સુદ દસમ
૨૦૧	ચીમનલાલ પોપટલાલ રાણા, દેવકુશ, લાલ બંગલો, ટેલિફોન એક્ચેન્જ સામે, સી.જી. રોડ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૯	ઘર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૨૧”	૧	૩		વૈશાખ સુદ દસમ
૨૦૨	કાંતાબેન ચીમનલાલ દોશી, A/5, નવરંગ ફ્લેટ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૯	ઘર દેરાસર	શ્રી આદેશ્વર ૭”	—	૨		શ્રાવણ સુદ સાતમ
૨૦૩	નવરંગપુરા મ્યુ. બસસ્ટેન્ડ સામે, નવરંગપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૯	શિખર બંધી	શ્રી મુનિસુવ્રત ૩૧”	૫૧	૧૬		વૈશાખ વદ છઠ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
	આચાર્ય શ્રી નંદનસૂરીચરજી	શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	પરમપૂજ્ય શ્રી વીરવિજયજીની મૂર્તિ છે.
			નથી	નથી	
સં. ૨૦૧૨			નથી	નથી	પ્રાચીન મૂર્તિ છે.
	શ્રી હિમાંશુસૂરી મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૨૦	પ.પૂ.આ.શ્રી દેવેન્દ્ર સાગર સૂરીચરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૦૪	શ્રી સરસ્વસ્તી એજ્યુકેશન સોસાયટી છાત્રાલય, મિલન પાર્ક પાસે, સ્વસ્તિક ચાર રસ્તા, નવરંગ- પુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૮	ઘર દેરાસર	શ્રી કુંયુનાથ ૧૩"	૩	૧	આસો સુદ તેરશ
૨૦૫	શ્રી ચંદુલાલ મોહનલાલ શાહ "ચંદ્રાલય", ૪૭ સ્વસ્તિક સોસાયટી, નવરંગપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૮	ઘર દેરાસર	શ્રી ચંદ્રમલુ ૧૧"	૧	૩	અષાઢ સુદ છઠ
૨૦૬	શ્રી એલ. આર. જૈન બોર્ડિંગ દેરાસર હેન્ડલૂમ હાઉસ સામે, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૮	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી ઋષભદેવ ૧૮"	૩	૪	મહા સુદ દસમ
૨૦૭	શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ કાંતિલાલ શાહ ૧૧, નવરંગ કોલોની, નવરંગપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૮	ઘર દેરાસર	શ્રી નેમિનાથ ૧૫"	—	૪	ફાગણ સુદ ત્રીજ
૨૦૮	ઉસ્માનપુરા ચાર રસ્તા, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૪	શિખર બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૩૩"	૭	૧૬	ફાગણ સુદ ત્રીજ
૨૦૯	ઉસ્માનપુરા ચાર રસ્તા, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૪	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મુનિસુવ્રત ૨૫"	૧	૪	ફાગણ સુદ ત્રીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૨			નથી	નથી	
સં. ૨૦૦૬	પ.પૂ.આ.શ્રી રામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	નથી	
સં. ૧૯૮૬ શ્રીમતી માણેક- બેન, શેઠ ચંદુલાલ લલ્લુભાઈ ઝવેરી	અંજન શલાકા પ.પૂ.આ.શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	
	અંજન શલાકા પ.પૂ.આ.શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા. પ્રતિષ્ઠા પંન્યાસ શ્રી ચંદ્રશેખરવિજયજી મહારાજ	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી પાવાપુરી શ્રી રાણકપુર શ્રી સમેતશિખર	નથી	નથી	લાકડાની સુંદર કોતરણી
સં. ૨૦૨૨	શ્રી વિજયઉદય સૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પ.પૂ.આ. પ્રેમ સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૫૧ શ્રી કાંતિલાલ અમરતલાલ શાહ	શ્રી મહોદય વિજયજી તથા શ્રીમદ્ રાજતિલક સૂરીશ્વરજી મહારાજ		નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ, ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૧૦	શાંતિનગર જૂના વાડજ આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	શિખર બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૨૩"	૧૧ ૧૦	૭૦૦ વર્ષ જૂના	શ્રાવણ સુદ ૯૪
૨૧૧	ટી/૭/એ, શાંતિનગર શાંતિનગર જૂના વાડજ, આશ્રમરોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધાબા બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૮"	— ૩		ફાગણ સુદ બીજ
૨૧૨	શાંતિલાલ ભાઈલાલ શાહ, ૧૨, શાંતિ- નગર સોસાયટી, જૂના વાડજ, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ઘર દેરાસર	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૫"	— ૩		કારતક વદ પાંચમ
૨૧૩	રસિકલાલ દલપતભાઈ ખંભાતી ૩૭, શાંતિનગર સોસાયટી, જૂના વાડજ આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ઘર દેરાસર	શ્રી શ્રેયાંસનાથ ૧૧"	૩ ૩		અષાઢ સુદ બીજ
૨૧૪	ઝવેરી પાર્ક નારણપુરા રેલવે કોસિંગ, વેદશાળા પાછળ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	શિખર બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૨૭"	૧૦ ૭		મહા વદ અગિયારસ
૨૧૫	હસમુખ કોલોની વિજયનગર રોડ, નારણપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધાબા બંધી	શ્રી આદિનાથ ૧૩"	૧ ૨		જેઠ સુદ અગિયારસ
૨૧૬	શાહ સકરચંદ છગનલાલ, શ્રી શંખે- શ્વર પાર્શ્વનાથ જિનાલય, ૫, અનુપમ સોસાયટી, નારણપુરા ચાર રસ્તા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ઘર દેરાસર	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૧૧"	૩ ૨		વૈશાખ સુદ દસમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૧૯	પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયરામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	મૂળનાયક મારવાડથી લાવવામાં આવેલ છે.
સં. ૨૦૪૫	પ.પૂ.આ. શ્રી રાજયશ સૂરીશ્વરજી મહારાજ	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	નથી	
સં. ૨૦૩૮			નથી	નથી	ખેતરપાળની ખોળેથી અંજનશલાકા કરેલ પ્રતિમાજી લાવવામાં આવેલ છે.
સં. ૨૦૩૮	પ.પૂ.આ. શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૩	પ.પૂ.આ. શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજ	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૩૯			સ્ત્રી	હા	
સં. ૨૦૨૨	પ.પૂ.આ. શ્રી જિતેન્દ્રસાગર મહારાજની નિશ્રામાં ચલ પ્રતિષ્ઠા	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૧૭	મીરાંબિકા સ્કૂલ રોડ નારણપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	શિખર બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૫૧"	૮	૮	વૈશાખ સુદ ત્રીજ
૨૧૮	શાંતિલાલ મૂળજીભાઈ સાવલા, ૧૪, નરસિંહ નગર, નારણપુરા, ચાર રસ્તા અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૭"	—	૪	વૈશાખ સુદ ત્રીજ
૨૧૯	અજંતા ફ્લેટની સામે નારણપુરા ચાર રસ્તા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	શિખર બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૨૭"	૮	૮	મહા સુદ છઠ
૨૨૦	દેવકીનંદન સોસાયટી પાસે, વિપુલ સોસાયટીની સામે, નારણપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	શિખર બંધી	શ્રી પુરુષોદ્ધાનીય પાર્શ્વનાથ ૩૧"	૧૦	૮	મહા વદ ત્રીજ
૨૨૧	શ્રી મધુભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટવા, ૬, ડ્રીમલેન્ડ પાર્ક સોસાયટી, નવરંગ સ્કૂલ પાછળ, નારણપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૧૧"	૩	૩	પ્રાચીન કારતક વદ બીજ
૨૨૨	શેઠ મિલાપચંદ સંઘવી રાજુ કોમ્પ્લેક્ષના ખાંચામાં, ગુરુકુળ રોડ, મેમનગર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૫૨	શિખર બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૩૭"	૮	૪	મહા સુદ છઠ
૨૨૩	તરુણનગર સોસાયટી અરિહંતનગર સામે, મેમનગર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૫૨	ધાબા બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૨૧"	૩	૩	કારતક વદ બીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૫	પ.પૂ.આ. શ્રીમદ્ કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર	સ્ત્રી	હા	ભોંયરામાં સંપૂર્ણ કાચનું દેરાસર છે.
સં. ૨૦૪૩	પ.પૂ.આ. શ્રી દેવેન્દ્રસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજ		નથી	નથી	
સં. ૨૦૨૯	પ.પૂ.આ. શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજ	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	મણિભદ્રવીરનું સ્થાનક છે.
સં. ૨૦૩૧	પ.પૂ.આ. શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજ	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર શ્રી સિદ્ધચક્ર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં ૨૦૪૫	પ.પૂ.આ. શ્રી અભયસાગરજીના શિષ્ય પ.પૂ.પંન્યાસ હેમચંદ્રસાગર તથા જિનચંદ્રસાગર મ.સા.		નથી	નથી	મૂળનાયક રાધનપુરથી લાવવામાં આવેલ છે.
સં. ૨૦૫૧ શેઠ મિલાપચંદ સંઘવી	પ.પૂ.આ. શ્રી રાજતિલકસૂરિ તથા આ. શ્રી મહોદય સૂરિ		પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૨	ગચ્છાધિપતિ આ.શ્રી રામસૂરી- શ્વરજી મ.સા. (ડહેલાવાળા)	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાધાણ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૨૪	પારુલનગર ભુયંગદેવ ચાર રસ્તા, સોલા રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૬૧	શિખર બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૩૧'	૬ ૧૧		વૈશાખ સુદ આઠમ
૨૨૫	મુરેન્દ્રભાઈ બબાભાઈ શાહ ૩, ડૉક્ટર કોલોની, ભુયંગદેવ ચાર રસ્તા, સોલા રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૬૧	ધર દેરાસર	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૧૧"	૨ ૨		મહા વદ અગિયારસ
૨૨૬	પારસનગર સામે સોલા રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધાબા બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૧૮"	૨ ૧૦		મહા વદ સાતમ
૨૨૭	સત્યમ એપાર્ટમેન્ટ પાસે, સોલા રોડ, નારણપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	શિખર બંધી	શ્રી આદિનાથ ૩૧"	૧૧ ૭		મહા સુદ છઠ
૨૨૮	શ્રી પારસમણિ સોસાયટી, રત્નાપાર્ક, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૬૧	શિખર બંધી	શ્રી શીતલનાથ ૨૫"	૧ ૨		વૈશાખ વદ છઠ
૨૨૯	૨૨/૨૪૬, મંગલ- મૂર્તિ એપાર્ટમેન્ટ, મીરાંબિકા રોડ, નારણપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધાબા બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૧૩"	૪ ૨		ફાગણ વદ દસમ
૨૩૦	૪/૪૦, શાંતિ એપાર્ટમેન્ટ, પ્રગતિનગર, નારણપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	શિખર બંધી	શ્રી સહસ્રરૂણા પાર્શ્વનાથ ૧૭"	૧ ૩	પ્રાચીન આશરે ૪૫૦ વર્ષ જૂના	મહા વદ ચૌદશ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૪૧	આ. શ્રી મેરુપ્રભ સૂરીશ્વરજી તથા આ. શ્રી કીર્તિચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૧			નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૪ શ્રી સુબોધભાઈ ચીનુભાઈ પરિવાર		શ્રી શેત્રુંજય	નથી	હા	નૂતન જિનાલય હાલ શિખરબંધી થઈ રહ્યું છે.
સં. ૨૦૪૯	આ. રાજયશ સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૩૭ શ્રીનવનીતભાઈ સી. પટેલ	પ.પૂ.આ. શ્રી જિતેન્દ્રસાગર મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ (કોમન)	હા	પ્રતિમાજી હાલ પરોણાગત છે.
સં. ૨૦૪૪ શ્રી કીર્તિલાલ મહાસુખલાલ પરિવાર	પ.પૂ.આ. શ્રી પ્રભાકરસૂરિ મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૫			સ્ત્રી પુરુષ	હા	મૂળનાયકજીની પ્રતિમા મુ. બલોલ જિ. મહેસાણાથી લાવેલ છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ, ધાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૩૧	અંકુર રોડ નારણપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	શિખર બંધી	શ્રી સીમંધર સ્વામી ૩૧"	૩	૩		જેઠ સુદ ચૌદશ
૨૩૨	શ્રી બચુભાઈ સાંકળચંદ શાહ ૩૮, સંસ્કારભારતી સોસાયટી, નારણપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધર દેરાસર	શ્રી વિમલનાથ ૮"	—	૧		ફાગણ સુદ ચોથ
૨૩૩	વિજયનગર નારણપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	શિખર બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૫૧"	૫	૧૦		જેઠ સુદ પાંચમ
૨૩૪	શ્રી અશોકભાઈ સુરજમલ શાહ ૩૧, વીરનગર સોસાયટી, કિરણપાર્ક નવાવાડજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૮"	—	૩		વૈશાખ સુદ ત્રીજ
૨૩૫	૨૦/૨, તુલસીશ્યામ ફ્લેટ, નવાવાડજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૨૧"	૫	૮		મહા સુદ તેરશ
૨૩૬	એચ/૨૯/૩૩૯, આનંદનગર એપાર્ટમેન્ટ, અખબાર નગર પાછળ નવાવાડજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધાબા બંધી (ફ્લેટ- માં)	શ્રી ભક્તિ પાર્શ્વનાથ ૨૩"	૪	૪		માગશર સુદ ત્રીજ
૨૩૭	શિવમ એપાર્ટમેન્ટ નવાવાડજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધાબા બંધી ફ્લેટમાં	શ્રી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી ૨૭"	૧	૨	૬૦૦ વર્ષ જૂના	વૈશાખ વદ નોમ
૨૩૮	૧૯/૨૧૮, નંદનવન એપાર્ટમેન્ટ, ભાવસાર હોસ્ટેલ પાસે, નવાવાડજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	ધાબા બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૨૧"	૫	૫		જેઠ સુદ બીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૫		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૨૮	ચલ પ્રતિષ્ઠા આ. શ્રી વિનયચંદ્ર સૂરીશ્વરજીના શિષ્ય ગુણવિજયજી મ.સા.ની નિશ્રામાં		નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૫	પ.પૂ.આ. શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૩૦	પ.પૂ.આ. શ્રી અભયસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૫૧	પ.પૂ.આ. શ્રી રાજતિલક સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૬	પ.પૂ.આ. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી	હા	
સં. ૨૦૫૨	પ.પૂ.આ. શ્રી કલ્યાણસાગર સૂરીશ્વરજી		નથી	નથી	મૂળનાયક તરીકે આદીશ્વર બિરાજમાન કરવાના છે.
સં. ૨૦૫૧	પ.પૂ.આ. શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી તથા પ.પૂ.આ. શ્રી સુબોધસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ	હા	કાચનું દેરાસર છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૩૯	દેવપથ ફ્લેટ બ્રહ્મશત્રિય સોસાયટી, નવાવાડજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	શિખર બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૩૧"	૧૬ ૬		પોષ વદ પાંચમ
૨૪૦	થિરપુર સોસાયટી, લાલબાગ સોસાયટી સામે, નવાવાડજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૩	પાબા બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૩૧"	૩ ૩		વૈશાખ સુદ દસમ
૨૪૧	સેક્ટર - ૪/૮/૯ નિર્જયનગર, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ	૩૮૨૪૮૧	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી મુનિસુવ્રત ૨૭"	૫ ૧		મહા વદ અગિયારસ
૨૪૨	A/2, પાવાપુરી સોસાયટી, જનતા નગર રોડ, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ	૩૮૨૪૮૧	શિખર બંધી	શ્રી શામળા પાર્શ્વનાથ ૨૧"	૨ ૭		વૈશાખ સુદ છઠ
૨૪૩	ચાંદલોડિયા રેલવે ફાટક પાસે, ચાંદલોડિયા, અમદાવાદ	૩૮૨૪૮૧	પાબા બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૧૧"	૩ ૪		ફાગણ વદ એકમ
૨૪૪	ધનશ્યામ નગર આર.ટી.ઓ. સામે, સુભાષભિજ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૭	પાબા બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૧૭"	૩ ૫		શ્રાવણ સુદ પૂનમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૯	પ.પૂ.આ. શ્રી વિક્રમસૂરીશ્વરજી મહારાજ	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	હા	
સં. ૨૦૪૫	પ.પૂ.આ. શ્રી જયંતસેન સૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૦	પ.પૂ.આ. શ્રી હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી અથવા આ. શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી પાવાપુરી શ્રી સમેતશિખર	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૯	પ.પૂ. આ. રાજતિલક સૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ (કોમન)	હા	
સં. ૨૦૪૭	ચલ પ્રતિષ્ઠા આ.ભ.શ્રી પ્રભાકર સૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સદ્ઉપદેશથી		નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૪	પ.પૂ.આ. શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર શ્રી તારંગા	સ્ત્રી	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૪૫	કેશવનગર સુભાષબ્રિજના છેડે, અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૭	શિખર બંધી	શ્રી મુનિસુવ્રત ૧૯"	૧૫	૮	પ્રાચીન વૈશાખ સુદ અગિયારસ
૨૪૬	શ્રી ભરતભાઈ મોહનલાલ કોઠારી કોઠારી કુંજ કેશવનગર, સુભાષબ્રિજના છેડે અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૭	ધર દેરાસર	શ્રી અદ્ભુત અદબદ્ધ શાંતિનાથ ૧૫૯"	૨	—	આસો સુદ ત્રીજ
૨૪૭	કીર્તિ સોસાયટી રામનગર, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૫	સામ- રણ યુક્ત	શ્રીગોડી પાર્શ્વનાથ ૨૧"	૧૦	૭	માગશર સુદ દસમ
૨૪૮	કીર્તિ સોસાયટી રામનગર, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૫	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ૨૭"	૩૨	૨૦	પ્રાચીન માગશર સુદ દસમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૯	પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયભુવન શેખર સૂરીશ્વરજી તથા મહિમાવિજય મ.સા.	શ્રી ભોંયણી શ્રી સિદ્ધચક્ર શ્રી તારંગા શ્રી સમેતશિખર શ્રી નાગેશ્વર શ્રી જેસલમેર શ્રી ગિરનાર શ્રી રાણકપુર શ્રી પાવાપુરી શ્રી ભદ્રેશ્વર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ઉવ્વસગ્ગહરં શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી વીસસ્થાનક ચંત્ર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	મોટા ભાગની પ્રતિમાઓ નાના- પોશીના તીર્થમાંથી લાવવામાં આવી છે. ● પટનું નામ શ્રી જરાવાલા શ્રી શંખેશ્વર
સં. ૨૦૧૨	આ. શ્રી ચંદ્રોદય સાગર મ.સા.	શ્રી સિદ્ધાચલ	નથી	નથી	મેરુના પ્રતિમાજી છે.
સં. ૨૦૪૩	પ.પૂ.આ. શ્રી સુબોધસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી સમેતશિખર શ્રી ગિરનાર	નથી	નથી	
સં. ૨૦૦૯	પ.પૂ.આ. શ્રી ઉદયસૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી સિદ્ધચક્ર શ્રી સમેતશિખર શ્રી ગિરનાર શ્રી શંખેશ્વર શ્રી આબુ દેલવાડા શ્રી પાવાપુરી	સ્ત્રી પુરુષ	હા	પ્રતિમાજીઓ પ્રાચીન છે.

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૪૯	સત્યનારાયણ સોસાયટી રામનગર, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૫	શિખર બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૨૯"	૧૪ ૧૬		માગશર સુદ દસમ
૨૫૦	પોલીસ સ્ટેશન સામે હાઇવે રોડ, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૫	સામ- રણ યુક્ત	શ્રીગોડી પાર્શ્વનાથ ૧૩"	૧૪ ૮		માગશર સુદ દસમ
૨૫૧	હીરા જૈન સોસાયટી રામનગર સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૫	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી આશાપૂર્ણા પાર્શ્વનાથ ૪૧"	૭ ૭		મહા સુદ ૯૭૬
૨૫૨	ભભૂતમલ અચલદાસ સંઘવી ૧, મહાલક્ષ્મી સોસાયટી, રામનગર, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૫	ઘર દેરાસર	શ્રી સમૃદ્ધિ પાર્શ્વનાથ ૧૧"	— ૧		મહા સુદ ૯૭૬
૨૫૩	પારસમણિ સોસાયટી જવાહર થોક, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૫	સામ- રણ યુક્ત	શ્રીવર્ધમાન સ્વામી ૧૫"	૫ ૨		માગશર વદ પાંચમ
૨૫૪	જૈન નગર, કબીરથોક સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૫	બુમ્મટ બંધી	શ્રી જીરાવાલા પાર્શ્વનાથ ૧૯"	૩ ૧		માગશર સુદ ૯૭૬

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૨	પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયચંદ્રોદય સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર શ્રી પાવાપુરી શ્રી શંખેશ્વર શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી રાજગૃહી શ્રી કેશરિયાજી શ્રી દેલવાડા શ્રી સિદ્ધચક્ર શ્રી રાણકપુર શ્રી તારંગા શ્રી નંદીશ્વર દ્વીપ	નથી	નથી	ભોંયરું છે. ● મૂળનાયક સુંદર પરિકર પુક્ત છે.
સં. ૨૦૩૨	પ.પૂ.આ. શ્રી ચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી સિદ્ધચક્ર શ્રી ગિરનાર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી અષ્ટાપદ	નથી	નથી	ઘંટાકર્ણવીરનું સ્થાનક છે. ● ભોંયરું છે.
સં. ૨૦૪૯	પ.પૂ.આ. શ્રી સુભોધસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૧	પ.પૂ. પંન્યાસશ્રી અભયસાગર મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૩	પ.પૂ.આ. શ્રી અશોકસાગર મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર	નથી	નથી	
સં. ૨૦૫૨			નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / ધાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૫૫	હરિઓમ નગર વિભાગ-૧, ડી કેબીન, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૯	શિખર બંધી	શ્રી નેમિનાથ ૨૧"	૫	૬		વૈશાખ વદ પાંચમ
૨૫૬	ભગવતીપદ્માવતીનગર નારેશ્વર સોસાયટી આઈ.ઓ.સી. ગેટ સામે, ડી. કેબીન, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૯	શિખર બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૨૧"	૧	૩		
૨૫૭	શ્રી આબુ નગર સોસાયટી, ડી કેબીન, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૯	શિખર બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૨૧"	૧	૩		
૨૫૮	૧૩, ધવલગિરિ સોસાયટી, આઈ.ઓ. સી. રોડ, ડી કેબીન, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૯	ધાબા બંધી	શ્રી સીમંધર સ્વામી ૨૫"	૩	૪		ફાગણ વદ અગિયારસ • ચૈત્ર સુદ ચોથ
૨૫૯	જિનેશ્વર સોસાયટી ડી કેબીન, સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૯	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ૨૧"	૭	૬		ફાગણ સુદ છઠ
૨૬૦	૯૨, શિલ્પાલય સોસાયટી, ડી કેબીન સાબરમતી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૯	બંગલા- માં	શ્રી અંતરિક્ષ પાર્શ્વનાથ ૨૩"	૩	૨		વૈશાખ સુદ તેરશ
૨૬૧	પાર્શ્વનાથ નગર જનતાનગર, ચાંદખેડા, અમદાવાદ	૩૮૨૪૨૪	શિખર બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૨૧"	૫	૩		વૈશાખ સુદ પાંચમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૫૧	પ.પૂ.આ. વિજય શ્રી હેમપ્રભ સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી સમેતશિખર શ્રી ગિરનાર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી નવપદજી	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૫૨	પૂજ્ય શ્રી બલભદ્ર વિજયજી તથા મુનિ શ્રી તેજપ્રભ વિજયજીની પ્રેરણાથી	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	નથી	પરોક્ષાગત છે.
સં. ૨૦૪૨	પ.પૂ.આ. શ્રી રાજેન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા. (કલિકુંડવાળા)	શ્રી શેત્રુંજય	નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૭	પ.પૂ.આ. શ્રી હેમચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૪	પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયચંદ્રોદય સૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયજયચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી સૂરિમંત્ર	પુરુષ	હા	ગુરુમંદિર છે.
સં. ૨૦૩૪	પ.પૂ.આ. શ્રી ચંદ્રોદયસૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૩૮	પ.પૂ.આ. શ્રી કંચનસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૬૨	C/૯૭૯, પાર્શ્વનાથ નગર, જનતાનગર, ચાંદખેડા, અમદાવાદ	૩૮૨૪૨૪	ધાબા બંધી	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૫"	૨	—	શ્રાવણ સુદ પાંચમ
૨૬૩	કીર્તિધામ તીર્થ, કલોલ હાઈવે રોડ, ચાંદખેડા, અમદાવાદ	૩૮૨૪૨૪	શિખર બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૫૧"	૫	૫	વૈશાખ સુદ સાતમ
૨૬૪	બુદ્ધિનગર, ચાંદખેડા, રેલવે સ્ટેશન સામે, અમદાવાદ	૩૮૨૪૨૪	શિખર બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૬૩"	૩૪	૪	માગસંર સુદ અગિયારસ
૨૬૫	બુદ્ધિસાગર પાર્ક સોસાયટી, ચાંદખેડા સ્ટેશન પાછળ, ચાંદખેડા, અમદાવાદ	૩૮૨૪૨૪	ધાબા બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૮"	૮	૨	વૈશાખ સુદ છઠ
૨૬૬	૯૯૫, વિષ્ણુનગર ગુ.હા.બોર્ડ, ચાંદખેડા, અમદાવાદ	૩૮૨૪૨૪	ટેના- મેન્ટ બંગલા- માં	શ્રી કુંથુનાથ ૨૧"	૩	૧	ચૈત્ર સુદ પાંચમ
૨૬૭	૧૬૭/૧૬૮, નેમિનાથનગર રાણીપ, અમદાવાદ	૩૮૨૪૮૦	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સહસ્રરૂક્ષા પાર્શ્વનાથ ૫૧"	૪	૪	વૈશાખ વદ ત્રીજ
૨૬૮	પદ્માવતી સોસાયટી ધનશ્યામ વાડી સામે, રાણીપ, અમદાવાદ	૩૮૨૪૮૦	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૨૫"	૩	૪	અષાઢ સુદ બીજ
૨૬૯	હઠીભાઈની વાડી દિલ્લી દરવાજા બહાર અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	શિખર બંધી	શ્રી ધર્મનાથ ૨૮"	૨૩૮	૮૩	મહા વદ અગિયારસ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૪૧	પૂજ્ય મુનિરાજશ્રી ચંદ્રપ્રભ વિજય મ.સા.		પુરુષ	નથી	
સં. ૨૦૫૨	પ.પૂ.આ. શ્રી અભયદેવ સૂરીશ્વરજી ડહેલાવાળા		સ્ત્રી પુરુષ	નથી	
સં. ૨૦૪૯		શ્રી સિદ્ધાયલ શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૩૭		શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	હા	પ્રથમ ઘર દેરાસર હતું • હાલ નૂતન જિનાલયનું બાંધકામ થાય છે.
સં. ૨૦૪૨	પ.પૂ.આ. શ્રી જગદ્ગંધ સૂરીશ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનારજી	પુરુષ	નથી	
સં. ૨૦૪૬	પ.પૂ.આ. શ્રી રાજતિલક સૂરીશ્વરજી તથા વિજય પ્રભાકર- વિજયજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર શ્રી પાવાપુરી શ્રી ગિરનાર	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૨૯	આ.શ્રી વિજય હિમાંશુસૂરિ તથા હેમચંદ્ર સૂરીશ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	નથી	
સં. ૧૯૦૩ શેઠ શ્રી હઠીસિંહ તથા શેઠાણી હર- કુંવરબાઈ	આચાર્ય શ્રી શાંતિસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજ		સ્ત્રી પુરુષ	હા	બાવન જિનાલયનું ભવ્ય દેરાસર છે. • સુંદર કલાત્મક શિલ્પ વિધાન

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૭૦	શેઠ શ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ, ઘર દેરાસર લાલ બંગલો, શાહીબાગ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	ઘર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૧૩"	—	૨		મહા સુદ સાતમ
૨૭૧	૧, અલંકાર સોસાયટી, સરકીટ હાઉસ પાસે, ચંદનવાડી એસ્ટેટ, શાહીબાગ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	ધાબા બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૧૩"	૨	૪	સં. ૧૫૦૯	માગશર સુદ દસમ
૨૭૨	જયપ્રેમ સોસાયટી રાજસ્થાન હોસ્પિટલની બાજુમાં, શાહીબાગ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	ફ્લેટમાં	શ્રી અભિનંદન સ્વામી ૨૩"	૩	૫		માગશર સુદ દસમ
૨૭૩	ગિરધરનગર સોસાયટી ગિરધરનગર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	સામ-રણ યુક્ત	શ્રી ઋષભદેવ ૨૧"	૧૫	૯	પ્રાચીન	જેઠ સુદ દસમ
૨૭૪	શ્રી હીરાભાઈ મણિલાલ, ૭૭, ગુડ-કૂપા, ગિરધરનગર સોસાયટી, શાહીબાગ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	ઘર દેરાસર	શ્રી આદેશ્વર ૧૩"	—	૫		વૈશાખ સુદ તેરશ
૨૭૫	જમનાભાઈ ભગુભાઈનો બંગલો ગિરધરનગર સામે, શાહીબાગ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૪	ઘર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૫"	૨	૪		
૨૭૬	હરિપુરા માઢમાં નવી સિવિલ રોડ, અસારવા, હરિપુરા,	૩૮૦૦૧૬	ધુમ્મટ બંધી	શ્રીવાસુપૂજ્ય ૧૯" (ભોંયતળિયે) શ્રીસુમતિનાથ ૨૯" (ભોંયરામાં)	૨૩	૨	સં. ૧૬૮૨ સં. ૧૬૫૪	અષાઢ વદ અમાસ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૧૯૪૦			નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૨			સ્ત્રી	નથી	
સં. ૨૦૩૪			સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૦૯	પ.પૂ.આ. શ્રી સિદ્ધિ સૂરીશ્વરજી (બાપુજી મહારાજ) દેવકુલિકા વિસ્તરણની પ્રતિષ્ઠા શ્રીમદ્ વિજયરામ- ચંદ્ર સૂરીશ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૩૯			નથી	નથી	
સં. ૨૦૦૨ આશરે		શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	નથી	શેત્રુંજય પર્વતના પટની, માટી તથા પથ્થર ગોઠવી રચના કરેલ છે.
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૭૭	૧૩૭, કેમ્પ-સદર- બજાર, ચાર રસ્તા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૩	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી મુનિસુવ્રત ૧૭"	૩ ૪		મહા સુદ છઠ
૨૭૮	૧૮, આશિષનગર સોસાયટી મેઘાણીનગર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૬	શિખર બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૧૭"	૩ ૪		જેઠ સુદ અગિયારસ
૨૭૯	નાની વાસણ શેરી સરસપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૪	શિખર બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૧૫"	૫ ૧૪		મહા સુદ દસમ
૨૮૦	નગરી મિલ પાસે, રાજપુર ટોલનાકા નજીક, ગોમતીપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ (ભોંયરામાં) ૩૭" શ્રી સંભવનાથ (ભોંયતળિયે) ૧૮"	૩૪ ૨૨	સં. ૧૬૭૭	શ્રાવણ સુદ એકમ
૨૮૧	છીંકણીવાળા એસ્ટેટ સામે, આપ્રપાલી સિનેમા પાછળ, ગોમતીપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૧	શિખર બંધી	શ્રી નેમિનાથ ૨૭"	૫ ૨		ફાગણ સુદ ત્રીજ
૨૮૨	ભારતીય નગર રખિયાલ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૧	પાબા બંધી	શ્રી જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ ૧૩"	૧ ૩		જેઠ સુદ દસમ
૨૮૩	બળિયાવાસ કુબેરની ચાલી પાસે, અમરાઈવાડી ગામમાં અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૬	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૨૭"	૭ ૪		મહા સુદ પાંચમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૨ બાઈ વીજબેન ચંદુલાલની મિલકતમાંથી	આ.મ.શ્રી વિજય પરમસૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ	નથી	દેરાસરમાં અગાઉ સુમતિનાથજી બિરાજ- માન હતા. તેમની પ્રતિષ્ઠા આ. શ્રી ઉમંગ સૂરીશ્વરજી મ.સા. કરાવેલ હતી. સં. ૨૦૧૮ ફા.સુ. ૭માં
સં. ૨૦૧૭	પ.પૂ.આ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સમેતશિખર	પુરુષ	હા	
સં. ૧૯૭૯ પહેલાં		શ્રી સિદ્ધચક્ર શ્રી ચંપાપુરી શ્રી સિદ્ધગિરિ શ્રી સમેતશિખર શ્રી પાવાપુરી શ્રી શંખેશ્વર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૯૮૭માં ● પ્રતિમાજી ચમત્કારિક છે.
સં. ૧૮૨૧ પહેલાં સં. ૧૮૨૧ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ (કોમન)	નથી	
સં. ૨૦૪૩	પ.પૂ.આ. શ્રી સોમચંદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી પાવાપુરી	સ્ત્રી પુરુષ (કોમન)	નથી	
સં. ૨૦૧૭			નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૫	પ.પૂ.આ. શ્રી ભુવનશેખર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૮૪	૨/૧૦, આશિષનગર જનતાનગર, અમરાઈવાડી રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૬	શિખર બંધી	શ્રી વિમલનાથ ૨૧" શ્રી વાસુપૂજ્ય ૨૧"	૩	૨		જેઠ સુદ સાતમ વૈશાખ વદ પાંચમ
૨૮૫	જનતા નગર રામોલ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૨૪૪૯	શિખર બંધી	શ્રી ધર્મનાથ ૪૧"	૩	૬		વૈશાખ સુદ છઠ
૨૮૬	ગેલેક્સી સિનેમા પાસે શિલા-આઈસ કેક્ટરી સામે, નરોડા, અમદાવાદ	૩૮૨૩૨૫	શિખર બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૪૧"	૯	—		માગશર સુદ પાંચમ
૨૮૭	નરોડા ગામમાં નરોડા, અમદાવાદ	૩૮૨૩૨૫	શિખર બંધી	શ્રીગોડી પાર્શ્વનાથ ૯"	૩૨	૧૧	સં.	શ્રાવણ વદ ત્રીજ
૨૮૮	હરિ પાર્ક સોસાયટી આદેશ્વરનગર સામે, નરોડા, અમદાવાદ	૩૮૨૩૨૫	શિખર બંધી	શ્રી નેમિનાથ ૨૫"	૭	૩		વૈશાખ સુદ સાતમ
૨૮૯	નોબલ્સ નગર નરોડા, અમદાવાદ	૩૮૨૩૨૫	ધાબા બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૧૩"	૧	૧		ફાગણ સુદ ત્રીજ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૨ સ. ૨૦૩૨	પ.પૂ.આ. શ્રી કેલાસસાગર મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૬	પ.પૂ.આ. શ્રી નિરંજનસાગર મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર શ્રી ગિરનાર	સ્ત્રી પુરુષ (કોમન)	હા	
સં. ૨૦૫૧	પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયસૂર્યોદય સૂરીશ્વરજી મ. સા.		નથી	નથી	શ્રીમદ્ રાજચંદ્રનું મંદિર છે.
સં. ૧૬૬૨ પહેલાં		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સિદ્ધચક્ર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	જીર્ણોદ્ધાર સં. ૧૮૦૨માં હરકુંવર શેઠાણીએ કરાવ્યો. ● પદ્માવતી માતાનું ખૂબ જ સત છે. ● દેરાસરની એક તરફ નાગેશ્વર-પાર્શ્વનાથ અને બીજી તરફ ઘંટાકર્ણ મહાવીર તથા આગત-અનાગત ચોવીસી છે.
સં. ૨૦૪૮	પ.પૂ.આ. શ્રી રાજેન્દ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પ.પૂ.આ. શ્રી ભુવનભાનુ સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૨ નટુભાઈ એન. પટેલ	પ.પૂ.આ. શ્રી પ્રભાકર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૮૦	પાર્શ્વનાથ શોર્પીંગ સેન્ટર, નિકોલ રોડ, નરોડા, અમદાવાદ	૩૮૨૩૨૫	શિખર બંધી	શ્રી પુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથ ૩૧"	૪ ૫		માગશર સુદ દસમ
૨૮૧	પલ્લવ સોસાયટી રત્નદીપ સોસાયટી પાછળ, નરોડા, અમદાવાદ	૩૮૨૩૨૫	શિખર બંધી	શ્રી નવપલ્લવ પાર્શ્વનાથ ૧૮"	૮ ૫		મહા વદ છઠ
૨૮૨	સૈજપુર બોધા નરોડા રોડ, અમદાવાદ	૩૮૨૩૪૫	સામ- રણ યુક્ત	શ્રી આદેશ્વર ૨૭"	૭ ૭		મહા વદ છઠ
૨૮૩	મહાસુખનગર કૃષ્ણનગર, સૈજપુર નરોડા રોડ, અમદા.	૩૮૨૩૪૬	શિખર બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૩૧"	૧૧ ૫		વૈશાખ સુદ ચૌદસ
૨૮૪	E/૩૪, પાર્શ્વનાથ ટાઉનશીપ વિભાગ-૨ કૃષ્ણનગર પાસે, નરોડા, અમદાવાદ	૩૮૨૩૪૬	ફ્લેટમાં	શ્રી સહસ્રકૃષ્ણા પાર્શ્વનાથ ૧૩"	— ૨		માગશર વદ છઠ
૨૮૫	કૃષ્ણનગર સૈજપુર બોધા નરોડા રોડ, અમદા.	૩૮૨૩૪૫	શિખર બંધી	શ્રી મુનિસુવ્રત ૨૭"	૮ ૧૨		વૈશાખ વદ સાતમ
૨૮૬	વિમલનાથ સોસાયટી સામે, બાપુનગર અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૪	શિખર બંધી	શ્રી વિમલનાથ ૩૧"	૫ ૨		ફાગણ સુદ સાતમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૪૨ શ્રી વીરચંદ્રજી ધનાજી જીવાવત પરિવાર	પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયસૂર્યોદય સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૫૧	પ.પૂ.આ. શ્રી સૂર્યોદય સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી	હા	
સં. ૨૦૧૯	શ્રીમદ્ વિજયઆ. રામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી		સ્ત્રી	હા	પ્રતિમાજી મધ્યપ્રદેશ- માંથી લાવવામાં આવી છે. પ્રાચીન પ્રતિમા છે.
સં. ૨૦૪૫	પ.પૂ.આ.ભર શ્રી સ્થૂલિભદ્ર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૬			નથી	હા	
સં. ૨૦૩૦	પ.પૂ.આ. શ્રી મુક્તિચંદ્ર સૂરીશ્વરજી	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૦	પ.પૂ.આ. શ્રી વિજયરામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી	શ્રી સિદ્ધચક્ર શ્રી ચંપાપુરી શ્રી પાવાપુરી શ્રી ગિરનાર શ્રી રાજગૃહી શ્રી આબુ દેલવાડા શ્રી સમેતશિખર શ્રી ભોંયણી શ્રી તળાજા શ્રી ભદ્રેશ્વર શ્રી તારંગા શ્રી શંખેશ્વર	સ્ત્રી પુરુષ (કોમન)	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ, પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૨૮૭	૩૫/૨૭૬, બોમ્બે હાઉસિંગ, નૂતનમિલની પાછળ, સરસપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૮	શિખર બંધી	શ્રી મહાવીર ૧૧"	૫	૧	ચૈત્ર સુદ તેરશ
૨૮૮	૧, વલ્લભ ફ્લેટ બાપુનગર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૪	ફ્લેટમાં	શ્રી શ્રેયાંસનાથ ૭"	૧	૪.	ફાગણ સુદ સાતમ
૨૮૯	GIDC, વટવા સ્ટેશન રોડ, વટવા, અમદાવાદ	૩૮૨૪૪૦	શિખર બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૩૧"	૪૦	૨૨	જેઠ. સુદ બીજ
૩૦૦	શ્રી અવંતિકુમાર દીપચંદભાઈ શાહ ૭, રામનગર સોસાયટી, અંબિકા ટ્યુબ કોલોની પાછળ, સ્ટેશન રોડ, વટવા, અમદાવાદ	૩૮૨૪૪૫	ધર દેરાસર	શ્રી મુનિસુવ્રત ૩"	—	૨	વૈશાખ સુદ ત્રીજ
૩૦૧	વિવેકાનંદ નગર હાથીજણ, અમદાવાદ	૩૮૨૪૪૫	શિખર બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૨૩"	૫	૩	મહા સુદ પૂનમ
૩૦૨	મણિનગર રેલવે સ્ટેશન પાસે, મણિનગર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૮	શિખર બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૧૭"	૧૪	૧૫	જેઠ સુદ પાંચમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૬		શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર	પુરુષ	નથી	
સં. ૨૦૩૧	પ.પૂ.આ. શ્રી પ્રભાકર વિજયજી મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૩	પ.પૂ.આ. શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી ગિરનાર શ્રી સિદ્ધયક	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૦			નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૭	પ.પૂ.આ. શ્રી પ્રભાકર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ (કોમન)	નથી	
સં. ૨૦૧૧	પ.પૂ.આ. શ્રી ભદ્રંકર વિજય મ.સા. પુનઃ પ્રતિષ્ઠા પ.પૂ.આ. શ્રી ભુવનશેખર સૂરીશ્વરજી	શ્રી ચંપાપુરી શ્રી શેત્રુંજય શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી સમડીવિહાર શ્રી આબુ શ્રી ભદ્રેશ્વર શ્રી પાવાપુરી શ્રી શંખેશ્વર શ્રી રાણકપુર શ્રી ઋષભદેવ શ્રી સમવસરણ શ્રી સમેતશિખર શ્રી ગિરનાર	સ્ત્રી પુરુષ	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૩૦૩	૧, અમરજ્યોત સોસાયટી, મણિનગર (પૂર્વ) અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૮	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૧૫"	૩	૩		મહા સુદ ત્રીજ
૩૦૪	શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી બ્લોકસ બહેરામપુરા, જમાલપુર, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૧	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૨૧"	૩	૫		વૈશાખ વદ ૬૬
૩૦૫	મીરાં ફ્લેટ ભુલાભાઈ પાર્ક પોલીસ ચોકી સામે, ગીતામંદિર રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૨	ઘર દેરાસર ફ્લેટમાં	શ્રી શાંતિનાથ ૧૧"	૧	૪		મહા વદ અગિયારસ
૩૦૬	હિરપુર મજૂર ગાંવની પાછળ, કાંકરિયા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૨૨	ફ્લેટમાં	શ્રી શાંતિનાથ ૧૩"	૫	૧		માગશર સુદ પાંચમ
૩૦૭	શ્રી રીખવદાસજી ભૂરમલજી, રાજસ્થાન મેટલ ઇન્ડસ્ટ્રીઝ ૮૭/૮૮ GIDC ઓઢવ, અમદાવાદ	૩૮૨૪૧૫	ઘર દેરાસર	શ્રી સુમતિનાથ ૮"	૩	૩		આસો સુદ દસમ
૩૦૮	મહાવીર નગર સોસાયટી, મુરલીધર સોસાયટી પાછળ, ઓઢવ, અમદાવાદ	૩૮૨૪૧૫	શિખર બંધી	શ્રી ચંદ્રપ્રભ સ્વામી ૩૫"	૧૫	૮		માગશર સુદ ત્રીજ
૩૦૯	મુનિસુવ્રત સોસાયટી દીપાલીનગર આદિનાથનગર, વિભાગ-૨, ઓઢવ, અમદાવાદ	૩૮૨૪૧૫	શિખર બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૩૧"	૩	૫		વૈશાખ સુદ ૬૬

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૪૯	પ.પૂ.આ. શ્રી ભુવનશેખર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી સમેતશિખર શ્રી ગિરનાર શ્રી શેત્રુંજય શ્રી શંખેશ્વર શ્રી રાણકપુર	નથી	હા	
સં. ૨૦૧૫	પ.પૂ.આ. શ્રી નન્દનસૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૩૧ શાહ ઉમેદમલ નથમલજી	પ.પૂ.આ. શ્રી દુર્લભસાગર સૂરીશ્વરજી		નથી	નથી	પ્રતિમાજી પાલનપુરથી લાવવામાં આવેલ છે.
સં. ૨૦૨૮	ગચ્છાધિપતિ પ.પૂ.આ. શ્રી રામચંદ્ર સૂરીશ્વરજી (ડહેલાવાળા)		સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૩૫			નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૨	પ.પૂ.આ. શ્રી મેરુપ્રભ સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી પુરુષ	નથી	
સં. ૨૦૪૭ શ્રી રમણલાલ વજ્રેચંદ શાહ પરિવાર	પ.પૂ.આ. શ્રી રાજતિલક સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ / ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૩૧૦	૯, પૂર્ણિમાનગર રાજેન્દ્ર પાર્ક સામે, હાઈવે રોડ, ઓઢવ, અમદાવાદ	૩૮૨૪૧૫	છાપરા બંધી	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૧૧"	૧ ૨		મહા સુદ પાંચમ
૩૧૧	અંબિકાનગર પાણીની ટાંકી સામે, ઓઢવ, અમદાવાદ	૩૮૨૪૧૫	શિખર બંધી	શ્રી કુંજુનાથ ૧૧"	— ૨		મહા સુદ ત્રીજ
૩૧૨	ગોવિંદ વાડી ભગવાનનગર સોસાયટી, ઇસનપુર, અમદાવાદ	૩૮૨૪૪૩	શિખર બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૨૧"	૩ ૫		મહા સુદ ચૌદશ
૩૧૩	સમ્રાટ નગર પાસે નારોલ, નરોડા હાઈવે ઇસનપુર, અમદાવાદ	૩૮૨૪૪૩	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૨૧"	૩ ૨		જેઠ વદ પાંચમ
૩૧૪	દાદા સાહેબનાં પગલાં યુનિવર્સિટી રોડ, નવરંગપુરા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૮	શિખર બંધી	શ્રી મુનિસુવ્રત ૨૧"	૧૦ ૮		વૈશાખ સુદ પાંચમ
૩૧૫	સી.એન. વિદ્યાલય આંબાવાડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૦૬	શિખર બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૨૩"	૩ ૧		ફાગણ સુદ ત્રીજ
૩૧૬	શ્રી નવિનભાઈ જયંતિલાલ શાહ ૨૩, નહેરુનગર ફ્લેટ, બી.ઓ.બી. સામે, એલ કોલોનીની બાજુમાં, આંબાવાડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધર દેરાસર	શ્રી મુનિસુવ્રત ૩"	૧	સં. ૧૫૦૭	માગશર સુદ દસમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૪૬ શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ સી. શાહ			નથી	નથી	અંજનશલાકા થયેલ પ્રતિમાજી છે.
સં. ૨૦૩૭ શ્રી પાર્શ્વનાથ કન્સ્ટ્રક્શન કંપની	આ.શ્રી મેરુપ્રભ સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ		નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૪	પ.પૂ.આ. શ્રી પ્રભાકર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		પુરુષ	નથી	સુંદર કાચકામ છે.
સં. ૨૦૪૪	પ.પૂ. પંચાસ શ્રી પ્રભાકરવિજય		પુરુષ	નથી	
સં. ૨૦૪૦ અમદાવાદ ખરતરગચ્છ સંઘ	પ.પૂ.આ. શ્રી જિનઉદયસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર શ્રી અષ્ટાપદ શ્રી ગિરનારજી શ્રી પાવાપુરી શ્રી સિદ્ધચક્ર	સ્ત્રી પુરુષ (કોમન)	નથી	શ્રી જિનદત્તસૂરી મ.સા.નાં પગલાંનો ઘણો જ મહિમા છે.
સં. ૨૦૧૫ શ્રી માણેકલાલ ચીમનલાલ નગીનદાસ શેઠ	પ.પૂ.આ. શ્રી વિજય ઉદય- સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	હા	
સં. ૨૦૨૩			નથી	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૩૧૭	નહેરુનગર ચાર રસ્તા આબાવાડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	શિખર બંધી	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૫૧"	૧૩ ૨૦		માગશર સુદ પાંચમ
૩૧૮	શ્રી ચીનુભાઈ શાંતિલાલ, ૩૪, મિથિલા સોસાયટી, શ્રેયસ ફાઉન્ડેશનની સામે, આંબાવાડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધર દેરાસર	શ્રી સીમંધર સ્વામી ૧૧"	૧ ૨		મહા સુદ ચૌદસ
૩૧૯	શ્રી સુબોધચંદ્ર પોપટલાલ પરિવાર ઋષિકિરણ, ૧૨, પ્રકૃતિકુંજ સોસાયટી શ્રેયસ ફાઉન્ડેશન સામે, આંબાવાડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૧૧"	૧ ૨		જેઠ વદ તેરશ
૩૨૦	શ્રી કમલેશભાઈ ચીનુભાઈ શાહ ૨૫૭, શાલીભદ્ર માણેકબાગ સોસાયટી આંબાવાડી, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધર દેરાસર	શ્રી મુનિસુવ્રત ૧૧"	૨ ૧		મહા સુદ ચૌદસ
૩૨૧	પ્લોટ નં. ૫ A/B, વિભાગ-૧ પારસકુંજ સોસાયટી, ઉમિયા વિજય બસ સ્ટેન્ડ સામે, સેટેલાઈટ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધાબા બંધી	શ્રી શીતલનાથ ૨૧"	૩ ૨		મહા સુદ તેરશ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૩૫	પ.પૂ.આ. શ્રી કૈલાસસાગરસૂરી મ.સા. તથા પ.પૂ.આ. શ્રી કલ્યાણસાગર મ.સા.		સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૫૨	પ.પૂ.આ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	
	પ.પૂ.આ. શ્રી રાજતિલક સૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પ.પૂ.આ. શ્રી મિત્રાનંદસૂરિ મ.સા.		નથી	નથી	સ્કટિકની એક મૂર્તિ છે.
સં. ૨૦૫૨	પ.પૂ.આ. શ્રી હિમાંશુ સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૩૫	પ.પૂ.આ. શ્રી કૈલાસસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ ક્રોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ		૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૩૨૨	સોમેશ્વર કોમ્પ્લેક્સ વિભાગ-૧ની બાજુમાં સેટેલાઈટ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	શિખર બંધી	શ્રી પુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથ ૫૧"	૫	૬		મહા સુદ ૯૭૬
૩૨૩	પ્રેરજાતીર્થ, વિભાગ-૧ સોમેશ્વર વિભાગ-૨ની પાછળ, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધાબા બંધી	શ્રી ગોડીપાર્શ્વનાથ ૩૧"	૫૪	૬૩		
૩૨૪	શ્રી હર્ષદભાઈ જશવંતભાઈ શાહ ચરણકૃપા સોસાયટી વિભાગ-૨, જયશેફાલી રોડ હાઉસ પાસે, સેટેલાઈટ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધર દેરાસર	શ્રી આદેશ્વર ૨૧"	૨	૩		આસો સુદ પૂનમ
૩૨૫	શ્રી મહેન્દ્રભાઈ ભોગીલાલ સુતરિયા અશ્વમેધ બંગલોઝ વિભાગ-૧ આશાદીપ્ત સેટેલાઈટ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધર દેરાસર બંગલા- માં	શ્રી આદેશ્વર ૫"	—	૬	સં. ૧૪૮૬	શ્રાવણ સુદ સાતમ
૩૨૬	ચૈતાલી સોસાયટી જોધપુર ગામ રોડ, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૨૧"	૩	૪		વૈશાખ સુદ દસમ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૪૫	પ.પૂ.આ. શ્રી ચંદ્રોદય સૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા પ.પૂ.આ. શ્રી અશોકચંદ્ર મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	સ્ત્રી પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૫૨ (આશરે ૪૦૦ વર્ષ જૂનું જમાલપુર- ટોકરશાની પોળનું દેરાસર સ્થળાંતર કરવામાં આવેલું છે.)	ચલ પ્રતિષ્ઠા પ.પૂ.આ. શ્રી રાજયશસૂરીશ્વરજી મ.સા.		નથી	નથી	નિર્માણકાર્ય ચાલુ છે.
સં. ૨૦૪૮	પ.પૂ.આ. શ્રી ઉદય સૂરીશ્વરજી મ.સા. પુનઃ પ્રતિષ્ઠા પ.પૂ.આ. શ્રી ભુવનશેખર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	હા	
સં. ૨૦૪૫	પ.પૂ.આ. શ્રી પ્રેમસૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબ તથા પ.પૂ.આ. શ્રી ભાનુવિજયજી મ.સા.	શ્રી અષ્ટાપદ	નથી	નથી	અગાઉ સં. ૧૯૦૨માં સુતરિયા બિલિંગ એલિસબ્રિજમાં આ ઘર દેરાસર હતું
સં. ૨૦૪૨ શ્રી રજનીકાંત આત્મારામ શાહ	પ.પૂ.આ. શ્રી પદ્મસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	હા	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિભાજીની સંખ્યા પાષાણ પાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૩૨૭	શ્રી ઉષાકાંત રમણલાલ કોલસા- વાળા, ૧૮/૪૦૦, સત્યાગ્રહ છાવણી, સેટેલાઈટ રોડ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ઘર દેરાસર	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૭"	— ૨		પોષ વદ પાંચમ
૩૨૮	શ્રી નરેન્દ્રભાઈ નરોત્તમદાસ શેઠ ૪, અરવિંદો સોસાયટી, વસ્ત્રાપુર તળાવની સામે, વસ્ત્રાપુર ગામ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ઘર દેરાસર	શ્રી શાંતિનાથ ૮"	— ૬	સં. ૧૭૦૦ આસપાસ	મહા સુદ તેરશ
૩૨૯	વાસુપૂજ્ય બંગલો સત્યાગ્રહ છાવણી પાસે, રામદેવનગર ચાર રસ્તા, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	શિખર બંધી	શ્રી સંભવનાથ ૨૧"	૨ ૨		મહા સુદ પાંચમ
૩૩૦	શ્રી મુકુલભાઈ રતિલાલ તેલી એ/૨/૧૦, કશેલા ઠાવર, ગુજરાત સમાચાર પ્રેસ સામે, સરખેજ ગાંધીનગર- હાઈવે, અમદાવાદ	૩૮૦૦૫૧	ઘર દેરાસર	શ્રી અજિતનાથ ૩"	— ૫	૪૦૦ વર્ષથી જૂનો	ફાગણ સુદ સાતમ
૩૩૧	શ્રી રસિકલાલ ફૂલચંદ શાહ લંડન હાઉસ, રાજપથ ક્લબ સામે, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૫૪	ઘર દેરાસર	શ્રી સુમતિનાથ ૧૧"	— ૩		જેઠ સુદ અગિયારસ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૪૫	પ.પૂ. પંન્યાસ શ્રી ચંદ્રશેખરવિજય મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૧૭૦૦ની આસપાસ સોમકરણ મણિયાના પરંપરાનું ઘર દેરાસર છે.			નથી	નથી	આ ઘર દેરાસરની પરંપરા સાડાત્રણસો (૩૫૦) વર્ષથી એક જ કુટુંબમાં ચાલી આવી છે. ● હાજાપટેલની પોળ રામજી મંદિરની પોળની સામે અગાઉ આ ઘર દેરાસર હતું.
સં. ૨૦૪૬ શ્રી ધનેશભાઈ બી. પટેલ	પ.પૂ.આ. શ્રી કલ્યાણસાગર સૂરીશ્વરજી મ.સા.		સ્ત્રી	નથી	
સં. ૨૦૫૧			નથી	નથી	સરખેજ શાંતિકુંજનું દેરાસર અહીંયા પધરાવેલ છે. (રતિલાલ માણેકલાલ તેલી સં. ૧૯૯૫)
સં. ૨૦૪૯	પ.પૂ.આ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા.		સાધુ- સાધ્વી- જનો ઉપા- શ્રય	નથી	

૧ નંબર	૨ સરનામું	૩ કોડ નં.	૪ બાંધણી	૫ મૂળનાયક	૬ પ્રતિમાજીની સંખ્યા પાષાણ ધાતુ	૭ લેખનો સંવત	૮ વર્ષગાંઠનો દિવસ
૩૩૨	શ્રી આનંદ ધામ મણિભદ્ર કોમ્પ્લેક્સ, કર્ણાવતી કલબ પાસે, સરખેજ, ગાંધીનગર હાઈવે, અમદાવાદ	૩૮૦૦૫૪	શિખર બંધી	શ્રી શાંતિનાથ ૨૧"	૩	૫	મહા વદ દસમ
૩૩૩	મલબારહિલ પ્રેમચંદનગર રોડ, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધુમ્મટ બંધી	શ્રી આદેશ્વર ૧૯"	૩	૧	કારતક વદ ત્રીજ
૩૩૪	૩૦, સૌમિત્રેય સોસાયટી, જોધપુર ગ્રામ પંચાયત જવાના રસ્તે, પ્રેમચંદનગર, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ	૩૮૦૦૧૫	ધાબા બંધી	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૨૩"	૧	૪	અષાઢ વદ બારસ
૩૩૫	મધુવુંદ, રવિપાર્ક સોસાયટી, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૬૧	શિખર બંધી	શ્રી સુમતિનાથ ૨૭"	૫	૩	જેઠ સુદ ત્રીજ
૩૩૬	સીમંધર કોમ્પ્લેક્સ રન્ના પાર્ક, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૬૧	ધાબા બંધી	શ્રી સીમંધર સ્વામી ૨૫"	—	૨	મહા વદ સાતમ
૩૩૭	સેક્ટર ૨, રાજકપુરી સોસાયટી, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ	૩૮૦૦૬૧	શિખર બંધી	શ્રી મહાવીર સ્વામી ૧૯"	૬	૨	દ્વિતીય વૈશાખ સુદ તેરશ

૯ બંધાવનારનું નામ/સ્થાપના સંવત	૧૦ પ્રતિષ્ઠા કરાવનાર આચાર્યનું નામ	૧૧ પટનું નામ	૧૨ ઉપાશ્રય	૧૩ પાઠશાળા	૧૪ અન્ય નોંધ
સં. ૨૦૫૧	પ.પૂ.આ. શ્રી આનંદધનજી મહારાજ સાહેબ		સ્ત્રી પુરુષ	નથી	
સં. ૨૦૪૩ શ્રીહસમુખભાઈ અમીચંદ શાહ પરિવાર	પ.પૂ.આ. શ્રી વિક્રમસૂરીશ્વરજી મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય શ્રી સમેતશિખર	સ્ત્રી	હા	
સં. ૨૦૪૬ શ્રી રજનીકાંત- ભાઈ આશા- રામભાઈ શાહ			નથી	નથી	નૂતન જિનાલયનું બાંધકામ ચાલુ છે.
સં. ૨૦૫૨	પ.પૂ.આ. શ્રી હિમાંશુસૂરીશ્વરજી મ.સા. તથા કુલચંદ્રવિજય મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૫ શ્રી સુભાષભાઈ નાથાલાલ શાહ	પ.પૂ.આ. શ્રી કીર્તિવિજય મ.સા.		નથી	નથી	
સં. ૨૦૪૭	પ.પૂ.આ. શ્રી પ્રભાકરવિજય મ.સા.	શ્રી શેત્રુંજય	પુરુષ	હા	

તીર્થંકરોના ક્રમાનુસાર દેરાસરોની યાદી

તીર્થંકરોના ક્રમાનુસાર દેરાસરોની યાદી

શ્રી આદીશ્વર ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
દેરાસરવાળી પોળ ધનાસુથારની પોળ	સં. ૧૬૫૩	સંયુક્ત દેરાસર શાંતિનાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં
નાગજીભૂધરની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. શાંતિનાથજી- સંભવનાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં
દેવસાનો પાડો રિલીફ રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. સહસ્રફળા પાર્શ્વ- નાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં
પાંજરા પોળ રિલીફ રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર શાંતિનાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં
કચુંબા વાડ, દોશીવાડાની પોળ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
હાંલ્લા પોળ ધનાસુથારની પોળ સામે	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર કુંથુનાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં
તોડાની પોળ રાજામહેતાની પોળ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
નિશા પોળ, ઝવેરીવાડ રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૦૦	સંયુક્ત દેરાસર. જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથના દેરાસરના ભોંયરામાં
વાઘણ પોળ ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૦૦	સંયુક્ત દેરાસર. સુમતિનાથજી દેરાસરના ભોંયરામાં
વાઘેશ્વરની પોળ, રાયપુર ચકલા	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	
જહાંપનાહની પોળ કાલુપુર	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	
નગીના પોળ, રતન પોળ	સં. ૧૯૦૨	
પંચભાઈની પોળ ધી કાંટા	સં. ૧૯૦૮ આસપાસ	સંયુક્ત દેરાસર ભોંયતળિયે
મૂલેવાજીની ખડકી પાંજરા પોળના નાકે, રિલીફ રોડ	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	
અષ્ટાપદજીનું દેરાસર દોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૯૧૨	
જેસીગભાઈની વાડી, ધી કાંટા	સં. ૧૯૬૧	
(ઋષભદેવ ભગવાન) શ્રી એલ.આર. જૈન બોર્ડિંગ દેરાસર, હેન્ડલુમ હાઉસની સામે	સં. ૧૯૮૬	
(ઋષભદેવ ભગવાન) ગિરધરનગર	સં. ૨૦૦૮	

૧. શ્રી આદીશ્વર ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી બ્લોકસ બહેરામપુરા, જમાલપુર	સં. ૨૦૧૫	
સૈજપુર બોધા, નરોડા રોડ	સં. ૨૦૧૯	
આશાકુંજ સોસાયટી રાજનગર સોસાયટી, પાલડી	સં. ૨૦૨૯	
નવી પોળ, નાગોરીવાડ સામે, રંગીલા ચોકી પાસે, શાહપુર	સં. ૨૦૩૨	
ઝવેરી પાર્ક, નારણપુરા	સં. ૨૦૩૩	
હસમુખ કોલોની, વિજયનગર રોડ	સં. ૨૦૩૯	
સર્વોદયનગર સોસાયટી, શાહપુર	સં. ૨૦૪૩	
મલબાર હીલ, પ્રેમચંદનગર રોડ	સં. ૨૦૪૩	
ટી/૭/એ, શાંતિનગર, જૂના વાડજ	સં. ૨૦૪૫	
શિલ્પાલય એપાર્ટમેન્ટ, પાલડી	સં. ૨૦૪૬	
શેફાલી એપાર્ટમેન્ટ લાવણ્ય સોસાયટીની બાજુમાં, વાસણા	સં. ૨૦૪૯	
સત્યમ એપાર્ટમેન્ટ પાસે સોલા રોડ, નારણપુરા	સં. ૨૦૪૯	
સીમંધર સ્વામીનો ખાંચો દોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર		સંયુક્ત દેરાસર. સીમંધર સ્વામીના દેરાસરના પહેલે માળ
શાંતિનાથની પોળ હાજા પટેલની પોળ, કાલુપુર		સંયુક્ત દેરાસર. સહગ્રંથજ્ઞ પાર્શ્વનાથજી દેરાસરના ભોંયરામાં
પીપરડીની પોળ કેલિકો ડોમની બાજુમાં, રિલીફ રોડ		સંયુક્ત દેરાસર. સુમતિનાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં

શ્રી અજિતનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
નિશા પોળ, ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ		સંયુક્ત દેરાસર. જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં
ચૌમુખજીની પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. શાંતિનાથ ચૌમુખજીના દેરાસરમાં
શેખનો પાડો, રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	

શ્રી અજિતનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
વાઘણ પોળ ઝવેરીવાડ	સં. ૧૮૫૫	
પં. શ્રી વીરવિજયજીનો ઉપાશ્રય ભટ્ટીની બારી, ગાંધી રોડ,	સં. ૧૯૦૫	
લવારની પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	
પાદશાહની પોળ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. આદીશ્વરજીના દેરાસરમાં
કાળુશીની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૯૫૪	
કોઠારી પોળ, ચૌમુખજીની પોળ ઝવેરીવાડ	સં. ૧૯૬૩ પહેલાં	
માદલપુર ઢાળ પર, એલિસબ્રિજ	સં. ૨૦૪૨	

શ્રી સંભવનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
ચૌમુખજીની પોળ ઝવેરીવાડ		સંયુક્ત દેરાસર. શાંતિનાથજી ચૌમુખજીના દેરાસરના ભોંયતળિયે
ઘાંચીની પોળ માણેકચોક	સં. ૧૬૬૨	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે
ખેતરપાળની પોળ માણેકચોક	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
નાગજી ભૂધરની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે
સંભવનાથની ખડકી, ઝવેરીવાડ રિલીફ રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયરામાં
કાળુશીની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે
કામેશ્વરની પોળ, રાયપુર ચકલા	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	
નગરી મિલ પાસે, રાજપુર ટોલનાકા નજીક, ગોમતીપુર	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર ભોંયતળિયે
વાઘણ પોળ, ઝવેરીવાડ, રિલીફરોડ	સં. ૧૮૭૨ આસપાસ	સંયુક્ત દેરાસર. આસપાસ ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરના ભોંયતળિયે
કુવાવાળી પોળ, શાહપુર	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર ભોંયતળિયે
લુણસાવાડો મોટી, પોળ, દરિયાપુર	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર
ખારાકુવાની પોળ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	

શ્રી સંભવનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
ચંગ પોળ ખાડિયા ચાર રસ્તા, ગાંધી રોડ	સં. ૧૯૩૭ આસપાસ	
ઉસ્માનપુરા ચાર રસ્તા, આશ્રમ રોડ	સં. ૨૦૨૨	
૩૯, ઉમાસુતનગર રો. હાઉસ, વસ્ત્રાપુર રેલવે કોસિંગ, વેજલપુર,	સં. ૨૦૨૫ આસપાસ	
ચોકસી પાર્ક સોસાયટી જીવરાજ પાર્ક, વેજલપુર રોડ	સં. ૨૦૨૯	
પંકજ સોસાયટી, ભટ્ટા, પાલડી	સં. ૨૦૩૨	
વાસણા બસ સ્ટેન્ડ સામે, વાસણા	સં. ૨૦૩૪	
પાર્શ્વનાથનગર, જનતાનગર, ચાંદખેડા	સં. ૨૦૩૮	
દેવપથ ફ્લેટ, બ્રહ્મ ક્ષત્રિય સોસાયટી નવા વાડજ	સં. ૨૦૩૯	
૨૨/૨૪૬, મંગલમૂર્તિ એપાર્ટમેન્ટ, નારણપુરા ટેલિફોન એક્ચેન્જ સામે	સં. ૨૦૪૪	
વાસુદેવજી બંગ્લોડ સત્યાગ્રહ છાવણી પાસે, રામદેવનગર, સેટેલાઈટ	સં. ૨૦૪૬	
વિવેકાનંદ નગર, હાથીજણ	સં. ૨૦૪૭	
નવકાર ફ્લેટની બાજુમાં વાસણા, બેરેજ રોડ, પાલડી	સં. ૨૦૪૯	

શ્રી અભિનંદન સ્વામી

સરનામું	સંવત	નોંધ
દેવસાનો પાડો, રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. ધર્મનાથજીના દેરાસરમાં પહેલે માળ
જયપ્રેમ સોસાયટી, રાજસ્થાન હોસ્પિટલની બાજુમાં, શાહીબાગ	સં. ૨૦૩૪	

શ્રી સુમતિનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
મોટા દહેરાસરવાળો ખાંચો તળિયાની પોળ, સારંગપુર		સંયુક્ત દેરાસર સહમ્રફણ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં

શ્રી સુમતિનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
પાંજરા પોળ, રિલીફ રોડ		સંયુક્ત દેરાસર. વાસુપૂજ્ય સ્વામીના દેરાસરના ભોંયરામાં
મનસુખભાઈ શેઠની પોળ, કાલુપુર		સંયુક્ત દેરાસર. નેમિનાથજીના દેરાસરમાં પહેલે માળ
લાલાનો ખાંચો, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
હરિપુરા માઢમાં નવી સિવિલ રોડ, અસારવા	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયરામાં
વાઘણ પોળ, ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૦૦	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે
પીપરડીની પોળ કેલિકો ડોમની પાસે, રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર
વાણીયા શેરી ભડેરી પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં	
જૂનો મહાજનવાડો સ્વામિનારાયણ મંદિર રોડ	સં. ૧૮૭૮ પહેલાં	
નાની વાસણશેરી, સરસપુર	સં. ૧૮૭૮ પહેલાં	
૧૯, આશિષનગર સોસાયટી મેઘાણીનગર	સં. ૨૦૧૭	
શાંતિનગર, જૂના વાડજ	સં. ૨૦૧૮	
પન્નાવતી સોસાયટી ધનશ્યામ વાડી સામે, રાણીપ	સં. ૨૦૨૮	
મીરાંબિકા સ્કૂલ રોડ, નારણપુરા	સં. ૨૦૩૫	
પ્રીતમનગરનો બીજો ઢાળ, એલિસબ્રિજ	સં. ૨૦૪૦	
સુકિતા એપાર્ટમેન્ટ, ફતેહપુરા, પાલડી	સં. ૨૦૪૦	
તરુણનગર સોસાયટી અરિહંતનગર સામે, મેમનગર	સં. ૨૦૪૨	
નોબલ્સ નગર, નરોડા	સં. ૨૦૪૨	
B/૧૪, મૃદંગ એપાર્ટમેન્ટ વાસણા બસ સ્ટેન્ડ પાછળ, વાસણા	સં. ૨૦૪૩	
૧, અમરજયોત સોસાયટી, મણિનગર	સં. ૨૦૪૮	
મધુવૃન્દ, રવિપાર્ક સોસાયટી, ઘાટલોડિયા	સં. ૨૦૫૨	

શ્રી પદ્મપ્રભુ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
નાના પોરવાડના ખાંચાની સામે તળિયાની પોળ, સારંગપુર	સં. ૧૯૧૮	

શ્રી સુપાર્શ્વનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
સંભવનાથની ખડકી ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ,		સંયુક્ત દેરાસર. સંભવનાથજીના દેરાસરમાં
રામજી મંદિરની પોળ હાજપટેલની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
કાકાબળિયાની પોળ માંડવીની પોળ, આસ્ટોડિયા,	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. સુવિધિનાથજીના દેરાસરમાં, પહેલે માળ
રંગસાગર ફ્લેટ પી.ટી. કૉલેજ રોડ, પાલડી	સં. ૨૦૪૦	

શ્રી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી

સરનામું	સંવત	નોંધ
શામળાની પોળ, રાયપુર		સંયુક્ત દેરાસર. મહાવીર સ્વામીના દેરાસરમાં ઉપરના માળે
સોદાગરની પોળ ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ		સંયુક્ત દેરાસર. શાંતિનાથજીના દેરાસરમાં
શાંતિનાથની પોળ હાજપટેલની પોળ, કાલુપુર,	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર
મહાવીરનગર સોસાયટી મુરલીધર સોસાયટી પાછળ, ઓઢવ	સં. ૨૦૪૨	
નગરશેઠનો વંડો, ઘી કાટા	સં. ૨૦૪૬	
શિવમ્ એપાર્ટમેન્ટ નવા વાડજ,	સં. ૨૦૫૨	

શ્રી સુવિધિનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
કાકાબળિયાની પોળ માંડવીની પોળ,	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	

શ્રી શીતલનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
પાંજરા પોળ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
શેખનો પાડો, રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	
મહુરત પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં	
દશા પોરવાડ સોસાયટી પાલડી, બસ સ્ટેન્ડ પાસે	સં. ૧૮૮૮	
વીતરાગ સોસાયટી પી.ટી. કૉલેજ રોડ, પાલડી	સં. ૨૦૩૦	
પ્લોટ નં. ૬/ઝ/બ. વિ.૧ પારસકુંજ સોસાયટી, ઉમિયા બસ સ્ટેન્ડ સામે, સેટેલાઈટ રોડ,	સં. ૨૦૩૫	
પારસમણિ સોસાયટી રન્નાપાર્ક, ઘાટલોડિયા	સં. ૨૦૩૭	

શ્રી શ્રેયાંસનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
વચલો ખાંચો, શામળાની પોળ, રાયપુર	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
હીરાભાઈની પોળની બાજુમાં પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
સુરદાસ શેઠની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક,	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. કુંથુનાથના દેરાસરમાં, પહેલે માળ
ટંકશાળ, કાલુપુર	સં. ૧૮૧૫	
૧, વલ્લભ ફ્લેટ, બાપુનગર	સં. ૨૦૩૧	

શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી

સરનામું	સંવત	નોંધ
રૂપાસુરચંદની પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૬૫૪	
પાંજરા પોળ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં અથવા સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર
શેખનો પાડો રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	

સરનામું	સંવત	નોંધ
હરીપુરા માઢમાં નવી સિવિલ રોડ, અસારવા	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર
ધનપીપળીની ખડકી રંગાટી બજાર, આસ્ટોડિયા	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં	
સરકારી ઉપાશ્રયની બાજુમાં લાલાનો ખાંચો, પતાસા પોળ	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં	
નિશા પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૮૬૩ પહેલાં	
પાદશાહની પોળ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૬૨ પછી	સંયુક્ત દેરાસર.આદીશ્વરજીના દેરાસરમાં
લાવરીની પોળ ધનાસુથારની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૮૬૩ પહેલાં	
અરૂણ સોસાયટી મહાલક્ષ્મી ચાર રસ્તા, પાલડી	સં. ૨૦૦૮	
મણિનગર રેલવે સ્ટેશન સામે,	સં. ૨૦૧૧	
અજંટા ફ્લેટની સામે નારણપુરા ચાર રસ્તા	સં. ૨૦૨૯	
કેનેરા બેંક સામે, શાંતિવન નારાયણનગર રોડ, પાલડી	સં. ૨૦૩૧	
૧, અલંકાર સોસાયટી, સરકીટ હાઉસ પાસે, શાહીબાગ	સં. ૨૦૩૨	
૨/૧૦, આશિષનગર જનતાનગર, અમરાઈવાડી	સં. ૨૦૩૨	
અમુલ સોસાયટી શારદા સોસાયટી પાસે, પાલડી	સં. ૨૦૩૫	
વિજયનગર, નારણપુરા	સં. ૨૦૩૫	
નહેરુનગર ચાર રસ્તા, આંબાવાડી	સં. ૨૦૩૫	
આબુનગર સોસાયટી ડી. કેબીન, સાબરમતી	સં. ૨૦૪૨	
ગોવિંદવાડી, ભગવાન નગર સોસાયટી, ઈસનપુર	સં. ૨૦૪૪	
બળિયાવાસ, કુબેરની ચાલી પાસે અમરાઈ વાડી ગામમાં	સં. ૨૦૪૫	

સરનામું	સંવત	નોંધ
મહાસુખનગર, કૃષ્ણનગર પાસે સૈજપુર, નરોડા રોડ	સં. ૨૦૪૫	
મુનિસુવ્રત સ્વામી સોસાયટી દીપાલીનગર, ઓઢવ	સં. ૨૦૪૭	
૧૯/૨૧૮, નંદનવન એપાર્ટમેન્ટ ભાવસાર હોસ્ટેલ પાસે, નવા વાડજ	સં. ૨૦૫૧	
રેવા એપાર્ટમેન્ટ, વાસણા બસ સ્ટેન્ડ પાછળ, વાસણા, પાલડી	સં. ૨૦૫૨	

શ્રી વિમલનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
દહીંની ખડકી ધાંચીની પોળ સામે, માણેકચોક	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	
લાલાભાઈની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક,	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર
દોલતનોખાંચો, ચુનારાનોખાંચો, શાહપુર	સં. ૨૦૧૪	
કીકાભટ્ટની પોળ દરિયાપુર	સં. ૨૦૦૯ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. દોહેલા પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં, પહેલે માળ
૨/૧૦, આશિષનગર, જનતાનગર અમરાઈવાડી	સં. ૨૦૩૨	
વિમલનાથ સોસાયટી સામે, બાપુનગર	સં. ૨૦૪૦	

શ્રી ધર્મનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
હઠીભાઈની વાડી દિલ્હી દરવાજા બહાર	સં. ૧૯૦૩	
મુલેવા પાર્શ્વનાથના દેરાસરના કમ્પાઉન્ડમાં, પાંજરાપોળના નાકે	સં. ૧૯૦૩	
સંભવનાથની ખડકી, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. સંભવનાથજીના દેરાસરના ભોંયતળિયે
પાદશાહની પોળ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. આદીશ્વરજીના દેરાસરમાં
ગુસાપારેખની પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૯૨૫	

સરનામું	સંવત	નોંધ
દેવસાનો પાડો, રિલીફ રોડ	સં. ૧૯૬૩ પહેલાં (૧૦૦ વર્ષ જૂનું)	સંયુક્ત દેરાસર
જૈન નગર, પાલડી	સં. ૨૦૨૮	
જનતાનગર, રામોલ રોડ	સં. ૨૦૪૬	

શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
ચૌમુખજીની પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૬૩૨	સંયુક્ત દેરાસર
કાળુશીની પોળ, કાલુપુર		સંયુક્તદેરાસર સંભવનાથજીના દેરાસરમાં
પીપરડીની પોળ, કેલિકો ડોમની બાજુમાં, રિલીફ રોડ		સંયુક્ત દેરાસર. સુમંતિનાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં
સંભવનાથની ખડકી ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ		સંયુક્ત દેરાસર. સંભવનાથજીના દેરાસરમાં
શાંતિનાથની પોળ હાજીપટેલની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૬૪૬	
દેરાસરવાળી પોળ ધનાસુથારની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૬૫૩	સંયુક્ત દેરાસર ભોંયતળિયે
ધાંચીની પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. સંભવનાથના દેરાસરમાં
નાગજી ભૂધરની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર સંભવનાથજી શાંતિનાથજીના દેરાસરના પહેલે માળ
દેવસાનો પાડો, રિલીફ રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત ભોંયતળિયે
દેવસાનો પાડો, રિલીફ રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. શાંતિનાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં
દાદાસાહેબની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
દોશીવાડાની પોળ જવાના રસ્તે નિશા પોળ, ઝવેરીવાડ, રિલીફરોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
સોદાગરની પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે
હાંલ્લા પોળ, ધનાસુથારની પોળ સામે	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. કુંથુનાથજીના દેરાસરમાં
શેખનો પાડો, રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	
વાઘણ પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૮૫૪	સંયુક્ત દેરાસર. ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથના દેરાસરના ભોંયતળિયે

સરનામું	સંવત	નોંધ
પંચભાઈની પોળ, ઘી કાંટા	સં. ૧૯૦૮આસપાસ	
લાલાભાઈની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. વિમલનાથજીના દેરાસરમાં પહેલે માળ
હરકિશનદાસ શેઠની પોળ માંડવીની પોળ, આસ્ટોડિયા	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	
નિશા પોળ, રોડ ઉપર, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	
મંગલ પારેખનો ખાંચો, શાહપુર	સં. ૧૯૨૪	સંયુક્ત દેરાસર
વાઘણ પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૯૪૦	
પાંજરા પોળ રિલીફ રોડ	સં. ૧૯૬૬	સંયુક્ત દેરાસર. આદીધરજીના દેરાસરના ભોંયતળિયે
૨૭, જૈન મરચન્ટ સોસાયટી, પાલડી	સં. ૨૦૧૭	
હીરપુર, મજૂર ગાંવની પાછળ, કાંકરિયા	સં. ૨૦૨૮	
મલ્લિનાથ સોસાયટી પાછળ શાંતિનગર, નારાયણનગર રોડ, પાલડી	સં. ૨૦૨૯	
લુણસાવાડો, મોટી પોળ દરિયાપુર,	સં. ૨૦૩૩	સંયુક્ત દેરાસર. સંભવનાથજીના દેરાસરમાં
વટવા આશ્રમ, વટવા સ્ટેશન રોડ	સં. ૨૦૩૩	
ધનશ્યામનગર આર.ટી.ઓ. સામે, સુભાષભિજ	સં. ૨૦૩૪	
૪૯, લાવણ્ય સોસાયટી વાસણા	સં. ૨૦૪૧	
ભાવના ટેનામેન્ટ વાસણા ગેરેજ પાસે, વાસણા, પાલડી	સં. ૨૦૪૩	
૮, તૃપ્તિ સોસાયટી, ભટ્ટા, પાલડી	સં. ૨૦૪૭	
કલ્યાણનગર સોસાયટી શાહપુર દરવાજા બહાર	સં. ૨૦૪૯	

શ્રી કુંથુનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
હાંલ્લા પોળ, ધનાસુથારની પોળ સામે	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર
લક્ષ્મીનારાયણની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	

સરનામું	સંવત	નોંધ
સુરદાસ શેઠની પોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર
દરવાજાનો ખાંચો શાહપુર	સં. ૧૯૫૧	સંયુક્ત દેરાસર
અંબિકાનગર પાણીની ટાંકી સામે, ઓઢવ	સં. ૨૦૩૭	
૯૯૫, વિષ્ણુનગર ગુ. હા. બોર્ડ, ચાંદખેડા	સં. ૨૦૪૨	
જૈન સોસાયટી, પ્રિતમનગરનો બીજો ઢાળ, એલિસબ્રિજ	સં. ૨૦૪૮	

શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી

સરનામું	સંવત	નોંધ
પંચભાઈની પોળ ઘી કાંટા		સંયુક્ત દેરાસર. આદીશ્વરજીના દેરાસરના ભોંયતળિયે
ખીજડાશેરી, ઢાળની પોળ, આસ્ટોડિયા	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	
ગોલવાડ, રતનપોળ	સં. ૨૦૦૯ પહેલાં	
નવરંગપુરા મ્યુ. બસસ્ટેન્ડ સામે	સં. ૨૦૨૦	
કુવાવાળી પોળ, શાહપુર	સં. ૨૦૨૭	
કૃષ્ણનગર, નરોડા રોડ	સં. ૨૦૩૦	
કેમ્પસદર બજાર, શાહીબાગ	સં. ૨૦૩૨	
નિલમ એપાર્ટમેન્ટ, આંબાવાડી	સં. ૨૦૩૮	
કેશવનગર, સુભાષબ્રિજ	સં. ૨૦૩૯	
સેક્ટર-૪/૮/૯ ઘાટલોડિયા	સં. ૨૦૪૦	
દાદા સાહેબનાં પગલાં નવરંગપુરા	સં. ૨૦૪૦	
ઉસ્માનપુરા ચાર રાસ્તા આશ્રમ રોડ	સં. ૨૦૫૧	

શ્રી નમિનાથ ભગવાન

સરનામું	સંવત	નોંધ
મનસુખભાઈ શેઠની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૯૫૩	સંયુક્ત દેરાસર

સરનામું	સંવત	નોંધ
પાડા પોળ, ગાંધી રોડ	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	
નિહારિકા પાર્ક સામે, ખાનપુર	સં. ૨૦૩૪	

નેમિનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
આમ્રપાલી સિનેમા પાછળ, ગોમતીપુર	સં. ૨૦૪૩	
હરિપાર્ક સોસાયટી, નરોડા	સં. ૨૦૪૯	
નવકાર ફ્લેટની બાજુમાં વાસણા હરિઓમ નગર, વિ. ૧, સાબરમતી	સં. ૨૦૪૯ સં. ૨૦૫૧	સંયુક્ત દેરાસર. સંભવનાથના ભોંયરામાં

શ્રી શામળાજી પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
શામળાની પોળ, રાયપુર	સં. ૧૬૫૩	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે

શ્રી અમીઝરા પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
શામળાની પોળ, રાયપુર	સં. ૧૬૫૩	સંયુક્ત દેરાસર. શામળા પાર્શ્વનાથજીના દેરાસરના પહેલે માળ

શ્રી જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
નિશા પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૬૫૯	સંયુક્ત દેરાસર ભોંયરામાં
ભારતીય નગર, રખિયાલ રોડ	સં. ૨૦૧૭	

શ્રી સહસ્રફળા શામળા પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
દેવસાનો પાડો, રિલીફ રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર

શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
નિશા પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં
લાંબેશ્વરની પોળ રિલીફ રોડ	સં. ૧૯૨૦ આસપાસ	સંયુક્ત દેરાસર શામળા પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં

સરનામું	સંવત	નોંધ
દોલતનો ખાંચો, શાહપુર	સં. ૧૯૨૨	
દરવાજાનો ખાંચો, શાહપુર	સં. ૧૯૪૮	
કાળુશીની પોળ કાલુપુર	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. સંભવનાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં
જૈન સોસાયટી, એલિસબ્રિજ	સં. ૨૦૦૭	
કીર્તિ સોસાયટી, સાબરમતી	સં. ૨૦૦૮	
દેવસાનો પાડો, રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	
નગરી મિલ પાસે, ગોમતીપુર	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયરામાં
વાઘણ પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૮૫૪	
જિનેશ્વર સોસાયટી, સાબરમતી	સં. ૨૦૪૪	

શ્રી સહસ્રફળા પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
નિશા પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથના દેરાસરમાં
લાંબેશ્વરની પોળ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૮૫૪	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે
મોટા દેરાસરનો ખાંચો, સારંગપુર	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર
શાંતિનાથની પોળ, કાલુપુર	સં. ૨૦૨૪	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે
૪/૪૦ શાંતિ એપાર્ટમેન્ટ, નારણપુરા	સં. ૨૦૪૫	
૧૬૭/૧૬૮ નેમિનાથ નગર, રાણીપ	સં. ૨૦૪૬	
પાર્શ્વનાથ ટાઉશીપ, નરોડા રોડ	સં. ૨૦૪૬	

શ્રી કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
ચૌમુખજીની પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. શાંતિનાથ ચૌમુખજીના દેરાસરના ભોંયતળિયે
ગગનવિહાર ફ્લેટ, ખાનપુર	સં. ૨૦૪૨	

શ્રી શામળાજી પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
લાંબેશ્વરની પોળ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે

સરનામું	સંવત	નોંધ
શામળાની પોળ, રાયપુર	સં. ૧૬૫૩	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે
A/૨ પાવાપુરી સોસાયટી, ઘાટલોડિયા	સં. ૨૦૪૯	

શ્રી પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
હાલ્લા પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. કુંથુનાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં
દરવાજાનો ખાંચો, શાહપુર		સંયુક્ત દેરાસર. કુંથુનાથજીના દેરાસરમાં
મંગલ પારેખનો ખાંચો, શાહપુર	સં. ૧૯૮૮	સંયુક્ત દેરાસર. શાંતિનાથજીના દેરાસરમાં
સી/૯૭૯ પાર્શ્વનાથનગર, ચાંદખેડા	સં. ૨૦૪૧	
૯, પૂર્ણિમાનગર, ઓઢવ	સં. ૨૦૪૬	

શ્રી વિજય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
મોટા દેરાસરવાળોખાંચો, કાળુશીનીપોળ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	

શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
નરોડા ગામમાં, નરોડા	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
સમેત શિખરની પોળ, માણેકચોક	સં. ૧૮૨૧ પહેલા	
વિદ્યાશાળા, દોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૯૨૫ આસપાસ	
મંગલ પારેખનો ખાંચો, શાહપુર	સં. ૧૯૪૪	સંયુક્ત દેરાસર. શાંતિનાથના દેરાસરમાં
કલ્યાણ સોસાયટી, એલિસબ્રિજ	સં. ૨૦૧૩	
પોલીસ સ્ટેશન સામે, સાબરમતી	સં. ૨૦૩૨	
કીર્તિ સોસાયટી, સાબરમતી	સં. ૨૦૪૩	
પ્રેરણાતીર્થ, સેટેલાઈટ	સં. ૨૦૫૨	

શ્રી દોહેલા પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
કીકા ભટ્ટની પોળ, દરિયાપુર	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર

શ્રી ભાભા પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
દોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર

શ્રી શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
નવતાડ, ઘી કાંટા	સં. ૨૦૦૯ પહેલાં	
સત્યનારાયણ સોસાયટી, સાબરમતી	સં. ૨૦૩૨	
બુદ્ધિનગર પાર્ક સોસાયટી, ચાંદખેડા	સં. ૨૦૩૭	
૨૪, ધરણીધર સોસાયટી, પાલડી	સં. ૨૦૩૭	
મહિમા એપાર્ટમેન્ટ, વેજલપુર રોડ	સં. ૨૦૩૯	
પાડુલ નગર, સોલા રોડ	સં. ૨૦૪૧	
દેવાસ એપાર્ટમેન્ટ, સરખેજ રોડ	સં. ૨૦૪૨	
ચૈતાલી સોસાયટી, સેટેલાઈટ	સં. ૨૦૪૨	
પારસનગર સામે, સોલા રોડ	સં. ૨૦૪૪	
સમ્રાટનગર પાસે, ઈસનપુર	સં. ૨૦૪૪	
૩૦, સૌમિત્રેય સોસાયટી, સેટેલાઈટ	સં. ૨૦૪૬	
ધર્મવિહાર સોસાયટી, પાલડી	સં. ૨૦૪૭	
ચાંદલોડિયા, રેલવે ફાટક પાસે	સં. ૨૦૪૭	
રાજુ કોમ્પ્લેક્સમાં ખાંચામાં, મેમનગર	સં. ૨૦૫૧	
૨૦/૨, તુલસીશ્યામ ફ્લેટ, નવાવાડજ	સં. ૨૦૫૧	
નારેશ્વર સોસાયટી, સાબરમતી	સં. ૨૦૫૨	
શ્રી કીર્તિધામ તીર્થ, ચાંદખેડા	સં. ૨૦૫૨	

શ્રી પુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
દેવકીનંદન સોસાયટી પાસે વિપુલ સોસાયટીની સામે, નારણપુરા	સં. ૨૦૩૧	
પાર્શ્વનાથ શોપિંગ સેન્ટર, નરોડા	સં. ૨૦૪૨	
સોમેશ્વર કોમ્પ્લેક્સની બાજુમાં, સેટેલાઈટ	સં. ૨૦૪૫	

શ્રી અંતરિક્ષ પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
૯૨, શિલ્પા સોસાયટી, સાબરમતી	સં. ૨૦૩૪	

શ્રી ભીડભંજન પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
ગોદાવરીનગર, વાસણા	સં. ૨૦૩૭	

શ્રી ભક્તિ પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
H ૨૯/૩૩૯, આનંદનગર, નવાવાડજ	સં. ૨૦૪૬	

શ્રી આશાપૂરણ પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
હીરા જૈન સોસાયટી, સાબરમતી	સં. ૨૦૪૯	

શ્રી નવપલ્લવ પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
પલ્લવ સોસાયટી, નરોડા	સં. ૨૦૫૧	

શ્રી જીરાવલા પાર્શ્વનાથ

સરનામું	સંવત	નોંધ
જૈનનગર, કબીર ચોક સાબરમતી	સં. ૨૦૫૨	

શ્રી મહાવીર સ્વામી

સરનામું	સંવત	નોંધ
સોદાગરની પોળ, રિલીફ રોડ		સંયુક્ત દેરાસર. શાંતિનાથજીનાદેરાસરમાં
અષ્ટાપદજી, દોશીવાડાની પોળ		સંયુક્ત દેરાસર
કાળુશીની પોળ, કાલુપુર		સંયુક્તદેરાસર. સંભવનાથજીનાદેરાસરમાં
લહેરિયા પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	
ભાણ સદાવ્રતની પોળ, ખાડિયા	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	
સંભવનાથની ખડકી, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. સંભવનાથજીના દેરાસરના ભોંયતળિયે
વાઘણ પોળ, રિલીફ રોડ	સં. ૧૯૦૫	

સરનામું	સંવત	નોંધ
શામળાની પોળ, રાયપુર	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર. ભોંયતળિયે
ઝવેરી પોળ, ઝવેરીવાડ	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	
રામજી મંદિરની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	
ધનાસુથારની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૯૬૮	
સી. એન. વિદ્યાલય, આંબાવાડી	સં. ૨૦૧૫	
૧૬, ઓપેરા સોસાયટી, પાલડી	સં. ૨૦૨૭	
ન્યુ આશિષ ફ્લેટ, પાલડી	સં. ૨૦૩૦	
૩૫/૨૭૬, બોમ્બે હાઉસિંગ, સરસપુર	સં. ૨૦૩૬	
થિરપુર નગર સોસાયટી, નવાવાડજ	સં. ૨૦૪૫	
ભારતનગર સોસાયટી, શાહપુર	સં. ૨૦૪૭	
સેક્ટર ૨, ચાણક્યપુરી, ઘાટલોડિયા	સં. ૨૦૪૭	
બુદ્ધિનગર, ચાંદખેડા	સં. ૨૦૪૯	
ગેલેક્સી સિનેમા પાસે, નરોડા	સં. ૨૦૫૧	
મલ્લિનાથ પાર્ક, પાલડી	સં. ૨૦૫૨	

શ્રી શાશ્વતા વર્ધમાન સ્વામી

સરનામું	સંવત	નોંધ
શાશ્વતાજીની ખડકી, પાંજરા પોળ	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	

શ્રી વર્ધમાન સ્વામી

સરનામું	સંવત	નોંધ
પારસમણિ સોસાયટી, સાબરમતી	સં. ૨૦૪૩	

શ્રી સીમંધર સ્વામી

સરનામું	સંવત	નોંધ
શાંતિનાથની પોળ, કાલુપુર		સંયુક્ત દેરાસર. શાંતિનાથજીના દેરાસરના ભોંયરામાં
દોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંયુક્ત દેરાસર ભોંયતળિયે
અંકુર રોડ, નારણયપુરા	સં. ૨૦૩૫	
૧૩, ધવલગિરિ સોસાયટી, સાબરમતી	સં. ૨૦૩૭	
સીમંધર કોમ્પ્લેક્સ, ઘાટલોડિયા	સં. ૨૦૪૫	

સંવતના ક્રમાનુસાર દેરાસરોની યાદી

સંવતના ક્રમાનુસાર દેરાસરોની યાદી

ક્રમ	સંવત	દેરાસર	
૧	સં. ૧૬૩૨	શાંતિનાથ ચૌમુખજી	ચૌમુખજીની પોળ
૨	સં. ૧૬૪૬	શાંતિનાથ ભગવાન	શાંતિનાથની પોળ
૩	સં. ૧૬૫૩	નમિનાથ ભગવાન	મનસુખભાઈ શેઠની પોળ
૪	સં. ૧૬૫૩	શામળા પાર્શ્વનાથ ભગવાન	શામળાજીની પોળ
૫	સં. ૧૬૫૩	શાંતિનાથ ભગવાન	ધનાસુધારની પોળ
૬	સં. ૧૬૫૪	વાસુપૂજ્ય ભગવાન	રૂપાસુરચંદની પોળ
૭	સં. ૧૬૫૮	જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	નિશા પોળ
૮	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંભવનાથ ભગવાન	સંભવનાથની ખડકી
૯	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	શ્રેયાંસનાથ ભગવાન	શામળાની પોળ
૧૦	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંભવનાથ ભગવાન	ધાંચીની પોળ
૧૧	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંભવનાથ ભગવાન	ખેતરપાળની પોળ
૧૨	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંભવનાથ ભગવાન	નાગજીભૂધરની પોળ
૧૩	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	શાંતિનાથ ભગવાન	દેવસાનો પાડો
૧૪	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સહસ્રરૂપા શામળા પાર્શ્વનાથ ભગવાન	દેવસાનો પાડો
૧૫	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	શાંતિનાથ ભગવાન	દાદાસાહેબની પોળ
૧૬	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	શીતલનાથ ભગવાન	પાંજરા પોળ
૧૭	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં અથવા સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	આદીશ્વર ભગવાન	પાંજરા પોળ
૧૮	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	પાંજરા પોળ
૧૯	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	શાંતિનાથ ભગવાન	નિશા પોળ દોશીવાડાને રસ્તે
૨૦	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	લહેરિયા પોળ, ઝવેરીવાડ
૨૧	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	શાંતિનાથ ભગવાન	સોદાગરની પોળ
૨૨	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	મહાવીરસ્વામી ભગવાન	પતાસા પોળ સામે, ગાંધી રોડ
૨૩	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	શ્રેયાંસનાથ ભગવાન	પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ
૨૪	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સુમતિનાથ ભગવાન	પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ
૨૫	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	આદીશ્વર ભગવાન	કસુંબાવાડ, દોશીવાડાની પોળ
૨૬	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સીમંધર સ્વામી ભગવાન	દોશીવાડાની પોળ
૨૭	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી	શાંતિનાથની પોળ
૨૮	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સુપાર્શ્વનાથ ભગવાન	રામજી મંદિરની પોળ

૨૯	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	શામળાજી પાર્શ્વનાથ ભગવાન	લાંબેશ્વરની પોળ
૩૦	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	કુંથુનાથ ભગવાન	હાંલ્લા પોળ કાલુપુર
૩૧	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સંભવનાથ ભગવાન	કાળુશીની પોળ
૩૨	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	વિજય ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	કાળુશીની પોળ
૩૩	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	આદીશ્વર ભગવાન	રાજમહેતાની પોળ
૩૪	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	કુંથુનાથ ભગવાન	રાજમહેતાની પોળ
૩૫	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	સુમતિનાથ ભગવાન	હરિપુરા-અસારવા
૩૬	સં. ૧૬૬૨ પહેલાં	ગોડીજી પાર્શ્વનાથ ભગવાન	નરોડા ગામમાં
૩૭	સં. ૧૮૦૦	આદીશ્વર ભગવાન	વાઘણ પોળ
૩૮	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	ભાણસદાપ્રતની પોળ, ખાડિયા
૩૯	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	સંભવનાથ ભગવાન	કામેશ્વરની પોળ
૪૦	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	આદીશ્વર ભગવાન	વાઘેશ્વરની પોળ
૪૧	સં. ૧૮૧૨ પહેલાં	મહાવીર સ્વામી	શામળાની પોળ
૪૨	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	ગોડી પાર્શ્વનાથ ભગવાન	સમેતશિખરની પોળ
૪૩	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	દેવસાનો પાડો
૪૪	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	અજિતનાથ ભગવાન	શેખનો પાડો, રિલીફ રોડ
૪૫	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	શાંતિનાથ ભગવાન	શેખનો પાડો, રિલીફ રોડ
૪૬	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	શીતલનાથ ભગવાન	શેખનો પાડો, રિલીફ રોડ
૪૭	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	શેખનો પાડો, રિલીફ રોડ
૪૮	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	આદીશ્વર ભગવાન	જહાંપનાહની પોળ
૪૯	સં. ૧૮૨૧ પહેલાં	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	રાજપુર-ટોલનાકા નજીક
૫૦	સં. ૧૮૫૪	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	વાઘણ પોળ
૫૧	સં. ૧૮૫૫	અજિતનાથ ભગવાન	વાઘણ પોળ
૫૨	સં. ૧૯૦૨	આદીશ્વર ભગવાન	નગીના પોળ, રતનપોળ
૫૩	સં. ૧૯૦૩	ધર્મનાથ ભગવાન	હડીભાઈની વાડી
૫૪	સં. ૧૯૦૩	ધર્મનાથ ભગવાન	મુલેવાજીની ખડકી
૫૫	સં. ૧૯૦૫	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	વાઘણ પોળ
૫૬	સં. ૧૯૦૫	અજિતનાથ ભગવાન	પંડિત શ્રી વીરવિજયનો ઉપાશ્રય
૫૭	સં. ૧૯૦૮ આસપાસ	આદીશ્વર ભગવાન	પંચભાઈની પોળ
૫૮	સં. ૧૯૦૮ આસપાસ	શાંતિનાથ ભગવાન	પંચભાઈની પોળ

૫૯	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સહસ્રકૃષ્ણ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	તાળિયાની પોળ, સારંગપુર
૬૦	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	મુનિ સુવ્રત સ્વામી	ઢાળની પોળ, ખીજડાશેરી
૬૧	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	પનપીપળીની ખડકી
૬૨	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	અજિતનાથ ભગવાન	લવારની પોળ
૬૩	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	વિમલનાથ ભગવાન	દહીનીખડકી-ઘાંચીની પોળ
૬૪	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	શીતલનાથ ભગવાન	મહુરત પોળ
૬૫	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	વિમલનાથ ભગવાન	લાલાભાઈનીપોળ, માંડવીનીપોળ
૬૬	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	કુંથુનાથ ભગવાન	સુરદાસર શેઠની પોળ
૬૭	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	શાંતિનાથ ભગવાન	હરકિશનદાસ શેઠની પોળ
૬૮	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સુવિધિનાથ ભગવાન	કાકાબાળિયાની પોળ
૬૯	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંભવનાથ ભગવાન	કુવાવાળી પોળ, શાહપુર
૭૦	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંભવનાથ ભગવાન	મોટી પોળ, લુણસાવાડો
૭૧	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	દોહેલા પાર્શ્વનાથ ભગવાન	કીકાભટ્ટની પોળ
૭૨	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	શાશ્વતા વર્ષમાન સ્વામી	પાંજરા પોળ
૭૩	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	આદીશ્વર ભગવાન	મુલેવાજીની ખડકી
૭૪	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	શાંતિનાથ ભગવાન	નિશા પોળ-રોડ ઉપર
૭૫	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	ઝવેરી પોળ-ઝવેરીવાડ
૭૬	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	પતાસા પોળ
૭૭	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	ભાભા પાર્શ્વનાથ ભગવાન	દોશીવાડાની પોળ
૭૮	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	રામજી મંદિરની પોળ
૭૯	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	આદીશ્વર ભગવાન	પાદશાહની પોળ
૮૦	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સુમતિનાથ ભગવાન	પીપરડીની પોળ
૮૧	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સંભવનાથ ભગવાન	ખારાકુવાની પોળ
૮૨	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	સુમતિનાથ ભગવાન	વાણિયાશેરી, ભંડેરી પોળ
૮૩	સં. ૧૯૧૨ પહેલાં	નમિનાથ ભગવાન	પાડા પોળ, ગાંધી રોડ
૮૪	સં. ૧૯૧૨	આદીશ્વર ભગવાન (અષ્ટાપદ દેરાસર)	દોશીવાડાની પોળ
૮૫	સં. ૧૯૧૫	શ્રેયાંસનાથ ભગવાન	ટંકશાળ, કાલુપુર
૮૬	સં. ૧૯૧૮	પદ્મપ્રભુ સ્વામી	તાળિયાની પોળ, સારંગપુર
૮૭	સં. ૧૯૨૨	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	દોલતનો ખાંચો, શાહપુર
૮૮	સં. ૧૯૨૪	શાંતિનાથ ભગવાન	મંગલ પારેખનો ખાંચો

૮૯	સં. ૧૯૨૫	ધર્મનાથ ભગવાન	ગુસા પારેખની પોળ
૯૦	સં. ૧૯૨૫ આસપાસ	ગોડી પાર્શ્વનાથ ભગવાન	વિદ્યાશાળા, દોશીવાડાની પોળ
૯૧	સં. ૧૯૩૭ આસપાસ	સંભવનાથ ભગવાન	ખાડિયા ચાર રસ્તા, ચંગપોળ
૯૨	સં. ૧૯૪૦	શાંતિનાથ ભગવાન	વાઘણ પોળ
૯૩	સં. ૧૯૪૮	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	દરવાજાનો ખાંચો, શાહપુર
૯૪	સં. ૧૯૫૧	કુંથુનાથ ભગવાન	દરવાજાનો ખાંચો, શાહપુર
૯૫	સં. ૧૯૫૪	અજિતનાથ ભગવાન	કાળુશીની પોળ
૯૬	સં. ૧૯૬૧	આદીશ્વર ભગવાન	જેસિંગભાઈની વાડી, ઘી કાંટા
૯૭	સં. ૧૯૬૩ પહેલાં	ધર્મનાથ ભગવાન	દેવસાનો પાડો
૯૮	સં. ૧૯૬૩ પહેલાં	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	નિશા પોળ
૯૯	સં. ૧૯૬૩ પહેલાં	અજિતનાથ ભગવાન	કોઠારી પોળ, ચૌમુખજીની ખડકી
૧૦૦	સં. ૧૯૬૩ પહેલાં	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	ધનાસુધારની પોળ
૧૦૧	સં. ૧૯૬૮	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	ધનાસુધારની પોળ
૧૦૨	સં. ૧૯૭૯ પહેલાં	સુમતિનાથ ભગવાન	જુનો મહાજન વાડો, કાલુપુર
૧૦૩	સં. ૧૯૭૯ પહેલાં	સુમતિનાથ ભગવાન	વાસણ શેરી, સરસપુર
૧૦૪	સં. ૧૯૮૬	ઋષભદેવ ભગવાન	એલ.આર. જૈન બોર્ડિંગ
૧૦૫	સં. ૧૯૯૮	શીતલનાથ ભગવાન	દશાં-પોરવાડ સોસાયટી, પાલડી
૧૦૬	સં. ૨૦૦૭	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	જૈન સોસાયટી, એલિસબ્રિજ
૧૦૭	સં. ૨૦૦૮	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	અરુણ સોસાયટી, પાલડી
૧૦૮	સં. ૨૦૦૯ પહેલાં	શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	નવતાડ, ઘી કાંટા
૧૦૯	સં. ૨૦૦૯ પહેલાં	મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવાન	ગોલવાડ, રતનપોળ
૧૧૦	સં. ૨૦૦૯	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	કીર્તિ સોસાયટી, સાબરમતી
૧૧૧	સં. ૨૦૦૯	ઋષભદેવ ભગવાન	ગિરધરનગર સોસાયટી
૧૧૨	સં. ૨૦૧૧	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	મણિનગર રેલવે સ્ટેશન સામે
૧૧૩	સં. ૨૦૧૩	ગોડી પાર્શ્વનાથ ભગવાન	કલ્યાણ સોસાયટી, એલિસબ્રિજ
૧૧૪	સં. ૨૦૧૪	વિમલનાથ ભગવાન	દોલતનો ખાંચો, શાહપુર
૧૧૫	સં. ૨૦૧૫	આદીશ્વર ભગવાન	બહેરામપુરા, શેઠ આ.ક.બ્લોકસ
૧૧૬	સં. ૨૦૧૫	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	સી.એન.વિદ્યાલય, આંબાવાડી
૧૧૭	સં. ૨૦૧૭	શાંતિનાથ ભગવાન	જૈન મરચન્ટ સોસાયટી, પાલડી
૧૧૮	સં. ૨૦૧૭	સુમતિનાથ ભગવાન	મેઘાણીનગર

૧૧૯	સં. ૨૦૧૭	જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	ભારતીય નગર, રખિયાલ રોડ
૧૨૦	સં. ૨૦૧૯	સુમતિનાથ ભગવાન	શાંતિનગર, જુના વાડજ
૧૨૧	સં. ૨૦૧૯	આદીશ્વર ભગવાન	સૈજપુર બોધા, નરોડા રોડ
૧૨૨	સં. ૨૦૨૦	મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવાન	નવરંગપુરા, બસ સ્ટેન્ડ સામે
૧૨૩	સં. ૨૦૨૨	સંભવનાથ ભગવાન	ઉસ્માનપુરા ચાર રસ્તા
૧૨૪	સં. ૨૦૨૪	સહસ્રકૃષ્ણ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	શાંતિનાથની પોળ
૧૨૫	સં. ૨૦૨૫ આસપાસ	સંભવનાથ ભગવાન	વસ્ત્રાપુર રેલવે કોસિંગ
૧૨૬	સં. ૨૦૨૭	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	ઓપેરા સોસાયટી, પાલડી
૧૨૭	સં. ૨૦૨૮	ધર્મનાથ ભગવાન	જૈનનગર, પાલડી
૧૨૮	સં. ૨૦૨૮	શાંતિનાથ ભગવાન	કાંકરીયા હિરપુર-મજુર ગાંવ
૧૨૯	સં. ૨૦૨૯	આદીશ્વર ભગવાન	રાજનગર સોસાયટી, પાલડી
૧૩૦	સં. ૨૦૨૯	શાંતિનાથ ભગવાન	શાંતિવન, પાલડી
૧૩૧	સં. ૨૦૨૯	સંભવનાથ ભગવાન	ચોકસી પાર્ક, જીવરાજ પાર્ક
૧૩૨	સં. ૨૦૨૯	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	નારણપુરા ચાર રસ્તા
૧૩૩	સં. ૨૦૨૯	સુમતિનાથ ભગવાન	પક્ષાવતી સોસાયટી, રાણીપ
૧૩૪	સં. ૨૦૩૦	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	ન્યુ આશિષ ફ્લેટ, પાલડી
૧૩૫	સં. ૨૦૩૦	શીતલનાથ ભગવાન	વિતરાગ સોસાયટી, પાલડી
૧૩૬	સં. ૨૦૩૦	મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવાન	કૃષ્ણનગર, સૈજપુર બોધા
૧૩૭	સં. ૨૦૩૧	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	શાંતિવન, પાલડી
૧૩૮	સં. ૨૦૩૧	પુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથ ભગવાન	દેવકીનંદન, નારણપુરા
૧૩૯	સં. ૨૦૩૧	શ્રેયાંસનાથ ભગવાન	વલ્લભ ફ્લેટસ, બાપુનગર
૧૪૦	સં. ૨૦૩૨	આદીશ્વર ભગવાન	નવી પોળ, શાહપુર
૧૪૧	સં. ૨૦૩૨	સંભવનાથ ભગવાન	પંકજ સોસાયટી, ભટ્ટા
૧૪૨	સં. ૨૦૩૨	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	રામનગર, સાબરમતી
૧૪૩	સં. ૨૦૩૨	ગોડી પાર્શ્વનાથ ભગવાન	હાઈવે રોડ, સાબરમતી
૧૪૪	સં. ૨૦૩૨	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	અલંકાર સોસાયટી, શાહીબાગ
૧૪૫	સં. ૨૦૩૨	મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવાન	૧૩૭, કેમ્પ સદર બજાર
૧૪૬	સં. ૨૦૩૨	વિમલનાથ ભગવાન	આશિષ નગર, અમરાઈ વાડી
૧૪૭	સં. ૨૦૩૩	આદીશ્વર ભગવાન	ઝવેરીપાર્ક, નારણપુરા
૧૪૮	સં. ૨૦૩૩	શાંતિનાથ ભગવાન	વટવા આશ્રમ

૧૪૯	સં. ૨૦૩૪	નમિનાથ ભગવાન	નિહારીકા પાર્ક સામે, ખાનપુર
૧૫૦	સં. ૨૦૩૪	સંભવનાથ ભગવાન	વાસણા બસ સ્ટેન્ડ સામે
૧૫૧	સં. ૨૦૩૪	શાંતિનાથ ભગવાન	ધનશ્યામ નગર, સુભાષબ્રિજ
૧૫૨	સં. ૨૦૩૪	અંતરિક્ષ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	શિલ્પા સોસાયટી, સાબરમતી
૧૫૩	સં. ૨૦૩૪	અભિનંદન સ્વામી ભગવાન	જયપ્રેમ સોસાયટી, શાહીબાગ
૧૫૪	સં. ૨૦૩૫	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	અમુલ સોસાયટી, પાલડી
૧૫૫	સં. ૨૦૩૫	સુમતિનાથ ભગવાન	નારણપુરા, મીરાંબિકા સ્કૂલ રોડ
૧૫૬	સં. ૨૦૩૫	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	વિજયનગર, નારણપુરા
૧૫૭	સં. ૨૦૩૫	સીમંધર સ્વામી	અંકુર રોડ, નારણપુરા
૧૫૮	સં. ૨૦૩૫	વાસુપૂજ્ય સ્વામી	નહેરુનગર, આંબાવાડી
૧૫૯	સં. ૨૦૩૫	શીતલનાથ ભગવાન	પારસકુંજ સોસાયટી, સેટેલાઈટ
૧૬૦	સં. ૨૦૩૬	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	સરસપુર, બોમ્બે હાઉસિંગ
૧૬૧	સં. ૨૦૩૭	ભીડભંજન પાર્શ્વનાથ ભગવાન	ગોદાવરી નગર, વાસણા
૧૬૨	સં. ૨૦૩૭	સીમંધર સ્વામી ભગવાન	ધવલગિરિ સોસાયટી, સાબરમતી
૧૬૩	સં. ૨૦૩૭	શીતલનાથ ભગવાન	પારસમણિ સોસાયટી ઘાટલોડિયા
૧૬૪	સં. ૨૦૩૭	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	ચાંદ ખેડા સ્ટેશન પાછળ
૧૬૫	સં. ૨૦૩૭	કુંથુનાથ ભગવાન	અંબિકાનગર, ઓઢવ
૧૬૬	સં. ૨૦૩૮	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	ધરણીધર સોસાયટી, પાલડી
૧૬૭	સં. ૨૦૩૭	મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવાન	નીલમ એપાર્ટમેન્ટ, આંબાવાડી
૧૬૮	સં. ૨૦૩૮	સંભવનાથ ભગવાન	પાર્શ્વનાથ નગર, ચાંદખેડા
૧૬૯	સં. ૨૦૩૯	શંખેશ્વરા પાર્શ્વનાથ ભગવાન	મહિમા એપાર્ટમેન્ટ, વેજલપુર
૧૭૦	સં. ૨૦૩૯	આદિનાથ ભગવાન	હસમુખ કોલોની, નારણપુરા
૧૭૧	સં. ૨૦૩૯	સંભવનાથ ભગવાન	દેવપથ ફ્લેટ, નવા વાડજ
૧૭૨	સં. ૨૦૩૯	મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવાન	કેશવનગર, સુભાષબ્રિજ
૧૭૩	સં. ૨૦૪૦	સુમતિનાથ ભગવાન	પ્રીતમનગરનો બીજો ઢાળ
૧૭૪	સં. ૨૦૪૦	સુમતિનાથ ભગવાન	સુકિતા એપાર્ટમેન્ટ, પાલડી
૧૭૫	સં. ૨૦૪૦	સુપાર્શ્વનાથ ભગવાન	રંગસાગર ફ્લેટ, પાલડી
૧૭૬	સં. ૨૦૪૦	મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવાન	નિર્ણયનગર, ઘાટલોડિયા
૧૭૭	સં. ૨૦૪૦	વિમલનાથ ભગવાન	વિમલનાથ સોસા., બાપુનગર
૧૭૮	સં. ૨૦૪૦	મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવાન	દાદાસાહેબનાં પગલાં, નારણપુરા

૧૭૯	સં. ૨૦૪૧	શાંતિનાથ ભગવાન	લાવણ્ય સોસાયટી, પાલડી
૧૮૦	સં. ૨૦૪૧	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	પાણલનગર, સોલા રોડ
૧૮૧	સં. ૨૦૪૧	પાર્શ્વનાથ ભગવાન	જનતાનગર, ચાંદ ખેડા
૧૮૨	સં. ૨૦૪૨	કલિકુંડ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	ગગનવિહાર ફ્લેટ, ખાનપુર
૧૮૩	સં. ૨૦૪૨	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	દેવાસ એપાર્ટમેન્ટ, ગુપ્તાનગર
૧૮૪	સં. ૨૦૪૨	અજિતનાથ ભગવાન	માદલપુર, એલિસબ્રિજ
૧૮૫	સં. ૨૦૪૨	સુમતિનાથ ભગવાન	તરુણનગર સોસા., મેમનગર
૧૮૬	સં. ૨૦૪૨	વાસુપૂજ્ય ભગવાન	આબુનગર સોસા., સાબરમતી
૧૮૭	સં. ૨૦૪૨	કુંથુનાથ ભગવાન	વિષ્ણુનગર, ચાંદખેડા
૧૮૮	સં. ૨૦૪૨	સુમતિનાથ ભગવાન	નોબલ્સનગર, નરોડા
૧૮૯	સં. ૨૦૪૨	પુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથ	પાર્શ્વનાથ સેન્ટર, નરોડા
૧૯૦	સં. ૨૦૪૨	ચંદ્રભસ્વામી ભગવાન	મહાવીરનગર સોસા., ઓઢવ
૧૯૧	સં. ૨૦૪૨	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	ચૈતાલી સોસાયટી, સેટેલાઈટ
૧૯૨	સં. ૨૦૪૩	આદીશ્વર ભગવાન	સર્વોદયનગર, શાહપુર
૧૯૩	સં. ૨૦૪૩	શાંતિનાથ ભગવાન	ભાવના ટેનામેન્ટ, વાસણા
૧૯૪	સં. ૨૦૪૩	સુમતિનાથ ભગવાન	મૃદંગ એપાર્ટમેન્ટ, વાસણા
૧૯૫	સં. ૨૦૪૩	ગોડીજી પાર્શ્વનાથ ભગવાન	કીર્તિ સોસાયટી, સાબરમતી
૧૯૬	સં. ૨૦૪૩	વર્ધમાન સ્વામી ભગવાન	પારસમણિ સોસા., સાબરમતી
૧૯૭	સં. ૨૦૪૩	નેમિનાથ ભગવાન	આમ્રપાલી સિનેમા, ગોમતીપુર
૧૯૮	સં. ૨૦૪૩	આદીશ્વર ભગવાન	મલબાર હિલ, પ્રેમચંદનનગર
૧૯૯	સં. ૨૦૪૪	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	પારસનગર સામે, સોલા રોડ
૨૦૦	સં. ૨૦૪૪	સંભવનાથ ભગવાન	મંગલમૂર્તિ એપાર્ટ., નારણપુરા
૨૦૧	સં. ૨૦૪૪	ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	જિનેશ્વર સોસા., સાબરમતી
૨૦૨	સં. ૨૦૪૪	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	ગોવિંદવાડી, ઈસનપુર
૨૦૩	સં. ૨૦૪૪	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	સમ્રાટ નગર પાસે, નારોલ
૨૦૪	સં. ૨૦૪૫	આદીશ્વર ભગવાન	શાંતિનગર, જુના વાડજ
૨૦૫	સં. ૨૦૪૫	સહસ્રકૃષ્ણ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	શાંતિ એપાર્ટમેન્ટ, પ્રગતિનગર
૨૦૬	સં. ૨૦૪૫	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	થીરપુર સોસાયટી, નવા વાડજ
૨૦૭	સં. ૨૦૪૫	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	બળિયા વાસ, અમરાઈવાડી
૨૦૮	સં. ૨૦૪૫	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	મહાસુખનગર, સૈજપુર

૨૦૯	સં. ૨૦૪૫	પુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથ ભગવાન	સોમેશ્વર કોમ્પ્લેક્સ, સેટેલાઈટ
૨૧૦	સં. ૨૦૪૫	સીમંધર સ્વામી ભગવાન	સીમંધર કોમ્પ્લેક્સ, રન્ના પાર્ક
૨૧૧	સં. ૨૦૪૬	ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી ભગવાન	નગરશેઠનો વંડો, ઘી કાંટા
૨૧૨	સં. ૨૦૪૬	આદીશ્વર ભગવાન	શિલ્પાલય એપાર્ટમેન્ટ, વાસણા
૨૧૩	સં. ૨૦૪૬	ભક્તિ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	અખબારનગર, નવાવાડજ
૨૧૪	સં. ૨૦૪૬	સહસ્રફળા પાર્શ્વનાથ ભગવાન	નેમિનાથ નગર, રાણીપ
૨૧૫	સં. ૨૦૪૬	ધર્મનાથ ભગવાન	જનતા નગર, રામોલ રોડ
૨૧૬	સં. ૨૦૪૬	સહસ્રફળા પાર્શ્વનાથ ભગવાન	પાર્શ્વનાથ ટાઉનશીપ, નરોડા
૨૧૭	સં. ૨૦૪૬	પાર્શ્વનાથ ભગવાન	પૂર્ણિમા નગર, ઓઢવ
૨૧૮	સં. ૨૦૪૬	સંભવનાથ ભગવાન	વાસુપૂજ્ય બંગલોઝ, સેટેલાઈટ
૨૧૯	સં. ૨૦૪૬	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	સૌમિત્ર સોસાયટી, પ્રેમચંદનનગર
૨૨૦	સં. ૨૦૪૭	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	ભારતનગર સોસાયટી, શાહપુર
૨૨૧	સં. ૨૦૪૭	શાંતિનાથ ભગવાન	તૃપ્તિ સોસાયટી, ભટ્ટા, પાલડી
૨૨૨	સં. ૨૦૪૭	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	ધર્મવિહાર સોસાયટી, પાલડી
૨૨૩	સં. ૨૦૪૭	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	ચાંદલોડિયા રેલવે ફાટક પાસે
૨૨૪	સં. ૨૦૪૭	સંભવનાથ ભગવાન	વિવેકાનંદ નગર, હાથીજણ
૨૨૫	સં. ૨૦૪૭	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	મુનિસુવ્રતસ્વામી સોસા., ઓઢવ
૨૨૬	સં. ૨૦૪૭	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	ચાણક્યપુરી, ઘાટલોડિયા
૨૨૭	સં. ૨૦૪૮	કુંથુનાથ ભગવાન	જૈન સોસાયટી, એલિસબ્રિજ
૨૨૮	સં. ૨૦૪૮	શાંતિનાથ ભગવાન	કલ્યાણનગર સોસાયટી, શાહપુર
૨૨૯	સં. ૨૦૪૮	સંભવનાથ ભગવાન	નવકાર ફ્લેટ, વાસણા
૨૩૦	સં. ૨૦૪૮	આદીશ્વર ભગવાન	શેફાલી એપાર્ટમેન્ટ, વાસણા
૨૩૧	સં. ૨૦૪૮	આદિનાથ ભગવાન	સત્યમ એપાર્ટમેન્ટ, સોલા રોડ
૨૩૨	સં. ૨૦૪૮	શામળા પાર્શ્વનાથ ભગવાન	પાવાપુરી સોસાયટી, ઘાટલોડિયા
૨૩૩	સં. ૨૦૪૮	આશાપુરણ પાર્શ્વનાથ	હીરા જૈન સોસાયટી, સાબરમતી
૨૩૪	સં. ૨૦૪૮	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	બુદ્ધિનગર, ચાંદબેડા
૨૩૫	સં. ૨૦૪૮	નેમિનાથ ભગવાન	હરિપાર્ક સોસાયટી, નરોડા
૨૩૬	સં. ૨૦૪૮	સુમતિનાથ ભગવાન	અમરજયોત સોસા., મણિનગર
૨૩૭	સં. ૨૦૫૧	મુનિસુવ્રત સ્વામી ભગવાન	ઉસ્માનપુરા ચાર રસ્તા
૨૩૮	સં. ૨૦૫૧	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	રાજુ કોમ્પ્લેક્સ, ગુરુકુળ રોડ

૨૩૯	સં. ૨૦૫૧	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	તુલસીશ્યામ ફ્લેટ, નવા વાડજ
૨૪૦	સં. ૨૦૫૧	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	નંદનવન એપાર્ટ., નવા વાડજ
૨૪૧	સં. ૨૦૫૧	નેમિનાથ ભગવાન	હરિઓમનગર, ડી. કેબીન
૨૪૨	સં. ૨૦૫૧	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	ગેલેક્સી સિનેમા, નરોડા
૨૪૩	સં. ૨૦૫૧	નવપલ્લવ પાર્શ્વનાથ ભગવાન	પલ્લવ સોસાયટી, નરોડા
૨૪૪	સં. ૨૦૫૧	શાંતિનાથ ભગવાન	આનંદધામ, સરખેજ હાઈવે
૨૪૫	સં. ૨૦૫૨	મહાવીર સ્વામી ભગવાન	મલ્લિનાથ પાર્ક, નારાયણનગર
૨૪૬	સં. ૨૦૫૨	વાસુપૂજ્ય સ્વામી ભગવાન	રેવા એપાર્ટમેન્ટ, વાસણા
૨૪૭	સં. ૨૦૫૨	ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી ભગવાન	શિવમ્ એપાર્ટમેન્ટ, નવા વાડજ
૨૪૮	સં. ૨૦૫૨	જીરાવલા પાર્શ્વનાથ	જૈનનગર, સાબરમતી
૨૪૯	સં. ૨૦૫૨	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	નારેશ્વર સોસાયટી, સાબરમતી
૨૫૦	સં. ૨૦૫૨	શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ભગવાન	શ્રી કીર્તિધામ, ચાંદખેડા
૨૫૧	સં. ૨૦૫૨	ગોડીજી પાર્શ્વનાથ ભગવાન	પ્રેરણા તીર્થ, સેટેલાઈટ
૨૫૨	સં. ૨૦૫૨	સુમતિનાથ ભગવાન	મધુવૃન્દ, ઘાટલોડિયા

રાજનગરનાં ઘર દેરાસરો

સં. ૧૯૬૩માં વિદ્યમાન ઘર દેરાસરો

ક્રમ	પરિવારનું નામ	સરનામું	પ્રતિમા	નોંધ
૧	શેઠ દીપચંદ પૂજાભાઈ	ફતાસાની પોળ, બ્રહ્મપુરી	૮	—
૨	શેઠ બાલચંદ સ્વરૂપચંદ	ફતાસાની પોળ	૭	—
૩	શેઠ બાલાભાઈ રતનચંદ	ફતાસાની પોળમાં, નવી પોળ	૭	—
૪	શેઠ મેઘાભાઈ લક્ષ્મીચંદ	ફતાસાની પોળમાં, નવી પોળ	૮	—
૫	શેઠ મૂલચંદ વખતચંદ	શ્રીમહાવીરસ્વામીના દેરાસરની પોળ	૧૦	—
૬	શેઠ ઉમેદચંદ નથુભાઈ	શ્રીમહાવીરસ્વામીના દેરાસરની પોળ	૧	—
૭	શેઠ દલીચંદ ભગવાનદાસ	શ્રીમહાવીરસ્વામીના દેરાસરની પોળ	૬	—
૮	શેઠ જેઠાભાઈ ફૂલચંદ	ખેતરપાળની પોળ	૭	—
૯	શેઠ ફૂલચંદ કેવલદાસ	ખેતરપાળની પોળ	૮	—
૧૦	શેઠ વ્રજલાલ પાનાચંદ	ખેતરપાળની પોળ	૬	—
૧૧	શેઠ રવચંદ નાનચંદ	નાગજીભૂધરની પોળ	૩	—
૧૨	શેઠ દલસુખભાઈ પીતાંબર	નાગજીભૂધરની પોળ	૨	—
૧૩	શેઠ માણેકચંદ રૂપચંદ	નાગજીભૂધરની પોળ	૧	—
૧૪	શેઠ મોતીચંદ દલીચંદ	નાગજીભૂધરની પોળ	૩	—
૧૫	શેઠ બેચરભાઈ જેચંદ	સુંદરદાસ શેઠની પોળ	૬	—
૧૬	શેઠ જેઠા વેલચંદ	સુંદરદાસ શેઠની પોળ	૬	આરસની ૧
૧૭	શેઠ દોલતરામ કેસરીચંદ	ચકાપકાની પોળ	૨	—
૧૮	શેઠ પ્રેમચંદ હકમચંદ	કાકાબળિયાની પોળ	૭	—
૧૯	શેઠ ડાહ્યાભાઈ ચળકદાસ	કાકાબળિયાની પોળ	૪	—
૨૦	શેઠ ત્રિકમલાલ હડીસંઘ	ઢાળની પોળ	૭	સ્ક્રટિકની ૧
૨૧	શેઠ મૂલચંદ મોતીચંદ	શામળાની પોળ	૩	સ્ક્રટિકની ૧
૨૨	શેઠ છગનલાલ હેમચંદ	ધનપીપળીની ખડકી	૧૪	—
૨૩	ભાઈ કેવળીભાઈ મણિલાલ	ધનપીપળીની ખડકી	૭	—
૨૪	શેઠ પૂજાભાઈ નગીનદાસ	ગુસા પારેખની પોળ	૩	સ્ક્રટિકની ૧, આરસની ૩
૨૫	શેઠ મંગળદાસ રહીદાસ	ગુસા પારેખની પોળ	૭	—
૨૬	શેઠ ઠાકરસી પૂજા	ગુસા પારેખની પોળ	૧	—
૨૭	શેઠ અનોપચંદ વખતચંદ	રૂપાસુરચંદની પોળ	૮	—
૨૮	શેઠ ડાહ્યાભાઈ લલુભાઈ	રૂપાસુરચંદની પોળ	૪	—
૨૯	શેઠ નથુભાઈ જોઈતારામ	રૂપાસુરચંદની પોળ	૮	—
૩૦	શેઠ કેવલભાઈ જોઈતાદાસ	રૂપાસુરચંદની પોળ	૭	—
૩૧	શેઠ મંગળદાસ રહીદાસ	દેડકાની પોળ	૪	—

ક્રમ	પરિવારનું નામ	સરનામું	પ્રતિમા	નોંધ
૩૨	શેઠ મનસુખરામ પ્રેમચંદ	ઘાંચીની પોળ	—	—
૩૩	શેઠ હઠીસિંગ નિહાળચંદ	ઘાંચીની પોળ	—	આરસની ૨
૩૪	શેઠ કપુરચંદ રાયચંદ	ઘાંચીની પોળ	૪	—
૩૫	શેઠ મલુકભાઈ કપુરચંદ	ઘાંચીની પોળ	૨૧	આરસની ૬
૩૬	શેઠ નગીનદાસ બેચરદાસ	ઘાંચીની પોળ	૧	—
૩૭	શેઠ કુબેરદાસ જોઈતારામ	ઘાંચીની પોળ	૨	—
૩૮	શેઠ ઈચ્છાચંદ કાવજી	ઘાંચીની પોળ	૧	—
૩૯	શ્રી સંઘ	દહીની ખડકી	૧૬	આરસની ૮
૪૦	શેઠ માણેકચંદ હીરાચંદ	શાંતિનાથની પોળ	૫	—
૪૧	શેઠ ફતેચંદ પીતાંબર	શાંતિનાથની પોળ	૪	—
૪૨	શેઠ ઉમેદચંદ ફુલચંદ	શાંતિનાથની પોળ	૮	સ્ફટિકની ૨
૪૩	ભાઈ વીજી	ગલામજીની પોળ	૨	આરસની ૧
૪૪	શેઠ બાળાભાઈ સવચંદ	ગોસાઈની પોળ (ઈંદર કોટ)	૧૫	સ્ફટિકની ૪
૪૫	શેઠ જેઠાભાઈ ઝવેરદાસ	ગોસાઈની પોળ	૯	—
૪૬	ઝવેરી દોલતચંદ ઝવેરચંદ	દોશીવાડાની પોળ	૧૦	આરસની ૨, સ્ફટિકની ૧
૪૭	શેઠ પાનાચંદ ગુલાબચંદ	દોશીવાડાની પોળ	૯	સ્ફટિકની ૫
૪૮	શેઠ ચુનીલાલ કેવલદાસ	દોશીવાડાની પોળ, કુસંબાવાડો	૩	—
૪૯	શેઠ પૂજાભાઈ હઠીસંગ	દોશીવાડાની પોળ	૮	—
૫૦	શેઠ મોતીચંદ પાનાચંદ	ફતાસાની પોળ	૧૦	—
૫૧	શેઠ જગાભાઈ ધરમચંદ	ફતાસાની પોળ	૩	—
૫૨	શેઠ વીરચંદ લાલભાઈ	ફતાસાની પોળ	૯	—
૫૩	શેઠ હેમાભાઈ રૂપચંદ	ફતાસાની પોળ	૪	—
૫૪	શેઠ પ્રેમાભાઈ હીરાભાઈ	ફતાસાની પોળ	૧૬	—
૫૫	શેઠ હીરાભાઈ ગુલાબચંદ	ફતાસાની પોળ	૬	—
૫૬	શેઠ માણેકચંદ મોતીચંદ	ફતાસાની પોળ	૬	—
૫૭	શેઠ લાલાભાઈ હરખચંદ	ફતાસાની પોળ	૭	—
૫૮	શેઠ મૂલચંદ કરમચંદ ચોલીઆ	ફતાસાની પોળ	૫	—
૫૯	શેઠ લલુભાઈ તલકચંદ	ફતાસાની પોળ	૭	—
૬૦	શેઠ લક્ષ્મીચંદ પારેખ	ફતાસાની પોળ	૧૧	—
૬૧	શેઠ ઈચ્છાચંદ મનજી	બ્રહ્મપુરી, ફતાસાની પોળ	૨	—
૬૨	શેઠ રામલાલ જીવજીદાસ	મંગલપારેખનો ખાંચો, શાહપુર	૬	—

ક્રમ	પરિવારનું નામ	સરનામું	પ્રતિભા	નોંધ
૬૩	શેઠ મહાશુકરામ જેઠાભાઈ	શાહપુર, મોટી પોળ	૩	—
૬૪	શેઠ જેયંદભાઈ મહાસુખરામ	શાહપુર, મોટી પોળ	૬	—
૬૫	શેઠ નથુભાઈ દયાલચંદ	શાહપુર, મોટી પોળ	૭	—
૬૬	શેઠ પૂજાભાઈ ભવાનીદાસ	લુણસાવાડે, મોટી પોળ	૬	—
૬૭	શેઠ નરોત્તમદાસ છોટાલાલ	પંચભાઈની પોળ	૬	—
૬૮	શેઠ મગનભાઈ કરમચંદ	શેઠ મગનભાઈ કરમચંદની વાડી	૧૪	—
૬૯	શેઠ દલપતભાઈ ભગુભાઈ	પાનકુંવરના નાકે	૬	આરસની૩, સ્ફટિકની ૧
૭૦	શેઠ ખુશાલદાસ દીપચંદ	ચંગપોળ, તળિયાની પોળ	૮	—
૭૧	શેઠ મંછારામ પૂજાભાઈ	ચંગપોળપાડાપોળ	૧	—
૭૨	શેઠ મલુકચંદ બાદર	રીચીરોડ સડક ઉપર	૨	—
૭૩	શેઠ પાનાચંદ માણેકચંદ	શોભારામ સુરતીની પોળ	૧૯	આરસની ૩
૭૪	શેઠ ભીખાભાઈ રતનચંદ	ધનાસુથારની પોળ, કાલુપુર	૪	—
૭૫	શેઠ હકમચંદ નિહાલચંદ	કાળુસિંગની પોળ, કાલુપુર	૧૩	—
૭૬	શેઠ હીરાચંદ મોતીચંદ	કાળુસિંગની પોળ, કાલુપુર	૯	સ્ફટિકની ૧
૭૭	★	કાળુસિંગની પોળ, કાલુપુર	૫	—
૭૮	શેઠ નથુભાઈ માનચંદ	રાજા મહેતાની પોળ	૧૦	આરસની ૧
૭૯	ખડકીવાળા પંચ	રાજામહેતાની પોળ	૫	આરસની ૧
૮૦	શેઠ મનસુખભાઈ ભગુભાઈ	ટેમલાની પોળ, કાળુપુર	૨	—
૮૧	શેઠ વખતચંદ બેચરદાસ	ટેમલાની પોળ, કાળુપુર	૫	—
૮૨	શેઠ ફૂલચંદ માણેકચંદ	પીપરડીની પોળ	૧૦	—
૮૩	શેઠ કરમચંદ ફતેચંદ	પાછિયાની પોળ	૬	—
૮૪	શેઠ ગોકલદાસ ફૂલચંદ	પાછિયાની પોળ	૧૦	—
૮૫	શેઠ કરમચંદ અનોપચંદ પાછિયા	પાછિયાની પોળ	૧૮	આરસની ૨
૮૬	★	પાછિયાની પોળ	૩	સ્ફટિકની ૧
૮૭	શેઠ કસ્તૂરભાઈ ખંભાતી	પાછિયાની પોળ	૧૦	સ્ફટિકની ૧
૮૮	★	પાછિયાની પોળ	૧૧	—
૮૯	★	પાછિયાની પોળ	૪	આરસની ૧
૯૦	શેઠ શામકોર મનીઆ	રામજીની પોળ સામે	૪	—
૯૧	★	રામજી મંદિરની પોળ	૪	—
૯૨	★	રામજી મંદિરની પોળ	૮	—
૯૩	શેઠ દલપતરામ મૂલચંદ	રતનપોળ, કોઠારી પોળ	૪	આરસની ૧

ક્રમ	પરિવારનું નામ	સરનામું	પ્રતિમા	નોંધ
૯૪	શેઠ કીકાભાઈ ઝવેરભાઈ	રતનપોળ, કોઠારી પોળ	૬	સ્ફટિકની ૨
૯૫	શેઠ દેવચંદ રાયચંદ	રતનપોળ, કોઠારી પોળ	૪	—
૯૬	શેઠ દેવચંદ હરખચંદ	રતનપોળ, કોઠારી પોળ	૫	સ્ફટિકની ૧
૯૭	શેઠ મીઠાભાઈ માનચંદ	રતનપોળ	૧૩	—
૯૮	શેઠ સીરચંદ કપૂરચંદ	રતનપોળ, કાટેવરી વાડે	૨૦	આરસની ૨
૯૯	શેઠ દોલતચંદ મહોકમચંદ	રતનપોળ, નિશા પોળ	૭	સ્ફટિકની ૧
૧૦૦	★	રતનપોળ, નાગોરી શાળા સામે	૫	—
૧૦૧	શેઠ ફતેચંદ મોતીચંદ	રતનપોળ, ફતેહભાઈની હવેલી	૭	—
૧૦૨	શેઠ જેચંદભાઈ ઈચ્છાચંદ	શાહપુર દરવાજાનો ખાંચો	૫	—
૧૦૩	શેઠ નથમલ ખુશાલદાસ	રતન પોળ	૬	—
૧૦૪	શ્રી સંઘ	મગનભાઈની હવેલી	૧૨	આરસની ૧૨
૧૦૫	શેઠ મોતીચંદ નિહાલચંદ	દોશીવાડાની પોળ	૧૩	—

નોંધ :- ★ આ નિશાનીવાળી કોલમમાં તે સમયે ઘર દેરાસરના પરિવારનું નામ પ્રસિદ્ધ થયું ન હતું.

સં. ૧૯૭૯માં વિદ્યમાન ઘર દેરાસરો

ક્રમ	પરિવારનું નામ	સરનામું	મૂળનાયક
૧	શેઠ ભુરાભાઈ મોતીચંદ	રતનપોળમાં, શેઠની પોળ	પાર્શ્વનાથ
૨	શેઠ ફતેભાઈ મોતીચંદ	રતનપોળમાં, ફતેભાઈની હવેલી	શાંતિનાથ
૩	શેઠ મોહનલાલ લલ્લુભાઈ	રતનપોળમાં, નાગોરીશાળા	પાર્શ્વનાથ
૪	શેઠ વાડીલાલ દોલતરામ	નિશા પોળ	ગોડી પાર્શ્વનાથ
૫	શેઠ મણિલાલ છગનલાલ	ખરતરની ખડકી	ગોડી પાર્શ્વનાથ
૬	શેઠ મોહનલાલ હેમચંદ	કોઠારી પોળ, બહાર હહેલામાં	આદીશ્વરજી
૭	શેઠ નાથાભાઈ પરસોત્તમ	ખેતરપાળની પોળ	શ્રેયાંસનાથ
૮	શેઠ ધરમચંદ ફૂલચંદ	ખેતરપાળની પોળ	શાંતિનાથ
૯	શેઠ મગનલાલ મોતીચંદ	દાઈની ખડકી	આદીશ્વરજી
૧૦	શેઠ સાંકળચંદ મૂળચંદ	ઘાંચીની પોળ	મુનિસુવ્રત સ્વામી
૧૧	શેઠ ભગુભાઈ રાયજી	ઘાંચીની પોળ	અરનાથ
૧૨	શેઠ મનસુખભાઈ પ્રેમચંદ	ઘાંચીની પોળ	ઋષભદેવ
૧૩	શેઠ વાડીલાલ પૂજાભાઈ	ઘાંચીની પોળ	ચંદ્રપ્રભુ
૧૪	શેઠ ચુનીલાલ નગીનદાસ	ઘાંચીની પોળ	પાર્શ્વનાથ
૧૫	શેઠ હઠીસંગ દલસુખરામ	ઘાંચીની પોળ	આદીશ્વરજી
૧૬	શેઠ વાડીલાલ ઉમેદરામ	ઘાંચીની પોળ	પાર્શ્વનાથ
૧૭	શેઠ અમરતલાલ વાડીલાલ	દેડકાની પોળ	કુંથુનાથ
૧૮	લલ્લુભાઈ ગુલાબચંદ	રૂપાસુરચંદની પોળ	આદિનાથ
૧૯	જેઠાભાઈ અનોપચંદ	રૂપાસુરચંદની પોળ	વાસુપૂજ્ય સ્વામી
૨૦	કેવળદાસ જોઈતા	રૂપાસુરચંદની પોળ	ચંદ્રપ્રભુ
૨૧	ચીમનલાલ વીરચંદ	રૂપાસુરચંદની પોળ	મલ્લિનાથ
૨૨	મગનલાલ ઠાકરશી	ગુસાપારેખની પોળ	પાર્શ્વનાથ
૨૩	વાડીલાલ મગનલાલ	ગુસાપારેખની પોળ	શાંતિનાથ
૨૪	છગનલાલ હેમચંદ	ધનપીપળીની ખડકી	શીતલનાથ
૨૫	ફકીરચંદ મૂળચંદ	શામળાની પોળ	સુવિધિનાથ
૨૬	હઠીસંગ ખુશાલદાસ	શામળાની પોળ	શાંતિનાથ
૨૭	પાનાચંદ અમથાશા	કાકા બળિયાની પોળ	વિમળનાથ
૨૮	ચકલ રતનચંદ	કાકા બળિયાની પોળ	મહાવીર સ્વામી
૨૯	હીરાચંદ દોલતરામ	ચકાપકાની ખડકી, માંડવીની પોળ	પાર્શ્વનાથ
૩૦	સાંકળચંદ બેહેચરદાસ	સુરદાસ શેઠની પોળ	સુવિધિનાથ
૩૧	છગનલાલ જેઠાભાઈ	સુરદાસ શેઠની પોળ	અજિતનાથ

ક્રમ	પરિવારનું નામ	સરનામું	મૂળનાયક
૩૨	લખુભાઈ ભાઈચંદ	નાગજીભુદરની પોળ	અજિતનાથ
૩૩	મનસુખભાઈ માણેકચંદ	નાગજીભુદરની પોળ	સુમતિનાથ
૩૪	કચરાભાઈ અમરતલાલ	નાગજીભુદરની પોળ	પદ્મપ્રભુ
૩૫	રવચંદ નાનચંદ	નાગજીભુદરની પોળ	ધર્મનાથ
૩૬	લલ્લુભાઈ ઈચ્છાચંદ	નાગજીભુદરની પોળ	વાસુપૂજ્ય સ્વામી
૩૭	મૂળચંદ વખતચંદ	પતાસાની પોળ	પાર્શ્વનાથ
૩૮	ઉમેદરામ નથુભાઈ	પતાસાની પોળ	આદીશ્વરજી
૩૯	ઉમેદચંદ દલીચંદ	અઢાસાની ખડકી	પાર્શ્વનાથ
૪૦	વાલચંદ સરૂપચંદ	ખારાકૂવાની પોળ	મહાવીર સ્વામી
૪૧	ઉમેદરામ મંછારામ	નવી પોળ	સુમતિનાથ
૪૨	તલકચંદ હેમચંદ	નવી પોળ	આદીશ્વરજી
૪૩	લલ્લુભાઈ તલકચંદ	ચોળીઆની ખડકી	વિમલનાથ
૪૪	નેમચંદ સુરચંદ	ચોળીઆની ખડકી	સંભવનાથ
૪૫	બાલાભાઈ મનસુખરામ	બ્રહ્મપુરી	ચંદ્રપ્રભુ
૪૬	ચંદુલાલ બહેચર	બ્રહ્મપુરી	રીખવદેવ
૪૭	હરિલાલ પ્રેમાભાઈ	હીરાભાઈની ખડકી	આદીશ્વરજી
૪૮	નગીનદાસ હીરાભાઈ	હીરાભાઈની ખડકી	ધર્મનાથ
૪૯	જેઠાભાઈ ધરમચંદ	ઉમાભાઈ રૂપચંદનો ખાંચો	પાર્શ્વનાથ
૫૦	પોપટલાલ હઠીસંગ	ઉમાભાઈ રૂપચંદનો ખાંચો	સુમતિનાથ
૫૧	મણિલાલ હીરાભાઈ	ઉમાભાઈ રૂપચંદનો ખાંચો	વાસુપૂજ્ય સ્વામી
૫૨	કરમચંદ ગોકળદાસ	ગોકળભાઈની ખડકી	રીખવદેવ
૫૩	જેશંગભાઈ દલસુખરામ	લાલા હરખચંદનો ખાંચો	કુંથુનાથ
૫૪	પૂજાભાઈ હઠીસંગ	દોશીવાડાની પોળ	શાંતિનાથ
૫૫	ડાહ્યાભાઈ યુનીલાલ	દોશીવાડાની પોળ	પદ્મપ્રભુ
૫૬	ઝવેરી વાડીલાલ વખતચંદ	તંબોળીવાડો	સંભવનાથ
૫૭	બાલાભાઈ સવચંદ	દોશીવાડાની પોળ	ચંદ્રપ્રભુ
૫૮	જેઠાભાઈ ઝવેરદાસ	દોશીવાડાની પોળ	શાંતિનાથ
૫૯	યુનીલાલ દોલતરામ	હાજા પટેલની પોળ	પાર્શ્વનાથ
૬૦	ઉમેદરામ ફુલચંદ	શાંતિનાથની પોળ	શીતલનાથ
૬૧	વાડીલાલ માણેકચંદ	શાંતિનાથની પોળ	રીખવદેવ
૬૨	સાંકળચંદ મોહોલાલ	રામજીમંદિરની પોળ	શાંતિનાથ

ક્રમ	પરિવારનું નામ	સરનામું	મૂળનાયક
૬૩	મોતીલાલ લાલદાસ	પાછિયાની પોળ	વાસુપૂજ્ય સ્વામી
૬૪	હીરાચંદ જોઈતા	પાછિયાની પોળ	ચંદ્રપ્રભુ
૬૫	કરમચંદ અનોપચંદ	પાછિયાની પોળ	પાર્શ્વનાથ
૬૬	ડાહ્યાભાઈ મૂળચંદ	પાછિયાની પોળ	સંભવનાથ
૬૭	અમથાલાલ હકમચંદ	પાછિયાની પોળ	મહાવીર સ્વામી
૬૮	રવચંદ હકમચંદ	પાછિયાની પોળ	પદ્મપ્રભુ
૬૯	ડાહ્યાભાઈ કરમચંદ	પાછિયાની પોળ	શાંતિનાથ
૭૦	કેશવલાલ મગનલાલ	પીપરડીની પોળ	અજિતનાથ
૭૧	નથુભાઈ ફુલચંદ	પીપરડીની પોળ	સુમતિનાથ
૭૨	શેઠ મનસુખભાઈ ભગુભાઈ	ટેમલાની પોળ	અજિતનાથ
૭૩	દોલતરામ રવચંદ	ધનજીકાશીની ખડકી	શાંતિનાથ
૭૪	દોલતરામ કેશવલાલ	ધનજીકાશીની ખડકી	મુનિસુવ્રત સ્વામી
૭૫	લલ્લુભાઈ નથુલાલ	લક્ષ્મીનારાયણની પોળ	શીતલનાથ
૭૬	શનાભાઈ હકમચંદ	કાળુસંગની પોળ	અજિતનાથ
૭૭	ભીખાભાઈ રતનચંદ	ધનાસુતારની પોળમાં	પાર્શ્વનાથ
૭૮	પાનાચંદ માણેકચંદ	શોભારામ સુરતીની પોળ	શાંતિનાથ
૭૯	ભાઈલાલ ગગલસાક્ષી	રીચી રોડ સડક ઉપર	શાંતિનાથ
૮૦	મંછારામ પૂજાભાઈ	ચંગપોળમાં પાડાપોળ	શાંતિનાથ
૮૧	ખુશાલચંદ દીપચંદ	તળિયાની પોળ	પદ્મપ્રભુ
૮૨	નરોત્તમ છોટાલાલ	પંચભાઈની પોળ	શીતલનાથ
૮૩	શા. વાડીલાલ હકમચંદ	લુણસાવાડે મોટીપોળ	સંભવનાથ
૮૪	જેચંદ મહાસુખરામ	યુનારાનો ખાંચો	આદીશ્વરજી
૮૫	વરજીવન નથુભાઈ	યુનારાનો ખાંચો	શીતલનાથ
૮૬	ત્રીકમલાલ મંછારામ	રેવાદાસની પોળ, શાહપુર	શાંતિનાથ
૮૭	જેચંદ ઈચ્છાચંદ	દરવાજાનો ખાંચો, શાહપુર	શાંતિનાથ

સં. ૨૦૦૮માં વિધમાન ઘર દેરાસરો

ક્રમ	પરિવારનું નામ	સરનામું	મૂળનાયક	પ્રતિમા	નોંધ
૧	શેઠ લાલભાઈ મણિલાલ	તળિયાની પોળ	પદ્મપ્રભુ	૮	
૨	શેઠ યુનીલાલ દીપચંદ	શામળાની પોળ	વાસુપૂજ્યજી	૫	ત્રીજે માળે, સ્ક્રેટિકની ૧
૩	શેઠ રતનચંદ ઝવેરચંદ	ઠાલની પોળ	આદિનાથજી	૧	બીજે માળ
૪	શેઠ વાડીલાલ મગનલાલ હપ્પા	ગુસાપારેખની પોળ	—	૧૩	ત્રીજે માળ
૫	શેઠ મણિલાલ ડાહ્યાભાઈ	ગુસાપારેખની પોળ	પાર્શ્વનાથ	૧	ત્રીજે માળ
૬	શેઠ ચીમનલાલ લલ્લુભાઈ	રૂપાસુરચંદની પોળ	આદિનાથજી	૫	ત્રીજે માળ
૭	શેઠ કેશવલાલ ત્રિકમલાલ	રૂપાસુરચંદની પોળ	વાસુપૂજ્યજી	૮	—
૮	શેઠ ચીમનલાલ પ્રેમચંદ	રૂપાસુરચંદની પોળ	ચંદ્રપ્રભુજી	૭	ત્રીજે માળ
૯	શેઠ રતનચંદ મગનલાલ	ડાહીની ખડકી	આદિનાથજી	૧૫	આરસના ૮, બીજે માળ
૧૦	શેઠ મનસુખરામ પ્રેમચંદ	ઘાંચીની પોળ	આદિનાથજી	૧	ત્રીજે માળ
૧૧	શેઠ ચંદુલાલ યુનીલાલ	ઘાંચીની પોળ	પાર્શ્વનાથજી	૧	ત્રીજે માળ
૧૨	શેઠ મોહનલાલ હડીસીંગ	ઘાંચીની પોળ	આદિનાથજી	૫	ત્રીજે માળ
૧૩	શેઠ વાડીલાલ પૂજાલાલ	ઘાંચીની પોળ	ચંદ્રપ્રભુજી	૪	ત્રીજે માળ
૧૪	શેઠ મયાભાઈ ત્રિકમલાલ	ઘાંચીની પોળ	પાર્શ્વનાથજી	૧	ત્રીજે માળ
૧૫	શેઠ રવચંદ નાનચંદ	નાગજીભૂદરની પોળ	ધર્મનાથજી	૩	નાગજીભૂદર પુસ્તકાલય છે. ચોથે માળ છે.
૧૬	શેઠ કચરાભાઈ અમૃતલાલ	નાગજીભૂદરની પોળ	પદ્મપ્રભુ	૨	ત્રીજે માળ
૧૭	શેઠ લખુભાઈ ભાયચંદ	નાગજીભૂદરની પોળ	અજિતનાથ	૩	ત્રીજે માળ
૧૮	શેઠ સકરચંદ મનસુખરામ નવાબ	નાગજીભૂદરની પોળ	સુમતિનાથ	૧	ત્રીજે માળ
૧૯	શેઠ સુરચંદ દોલતરામ	ચકપાકાની ખડકી	આદિનાથ	૭	બીજે માળ
૨૦	શેઠ સકરચંદ પાનાચંદ	કાકા બાળિયાની પોળ	વિમલનાથ	૮	ત્રીજે માળ
૨૧	શેઠ ભગુભાઈ પ્રેમચંદ	શાહપુર	શાંતિનાથ	૫	બીજે માળ
૨૨	શેઠ રમણલાલ જેચંદ	શાહપુર	શાંતિનાથ	૫	ત્રીજે માળ
૨૩	શેઠ મનસુખભાઈ ભગુભાઈ	શાહપુર	સંભવનાથ	૭	
૨૪	શેઠ કસ્તુરભાઈ મયાભાઈ	લાલ દરવાજા	શાંતિનાથ	૧	
૨૫	શેઠ નરોત્તમદાસ છોટાલાલ	પંચભાઈની પોળ	શીતળનાથ	૬	ત્રીજે માળ
૨૬	શેઠ મગનભાઈ કરમચંદ	ધી કાંટા	શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ	૧૩	આરસની ૧
૨૭	મહાલક્ષ્મીબેન	નગરશેઠનો વંડો	શાંતિનાથ	૩	
૨૮	શેઠ બાપાલાલ યુનીલાલ	ઝવેરીવાડ, નિશાપોળ	આદિનાથ	૮	ત્રીજે માળ

ક્રમ	પરિવારનું નામ	સરનામું	મૂળનાથક	પ્રતિમા	નોંધ
૨૯	શેઠ બબાભાઈ ધોલીદાસ	ઝવેરીવાડ ઝવેરીપોળ	પાર્શ્વનાથ	૩	ત્રીજે માળ
૩૦	શેઠ રમણલાલ મણિલાલ	ઝવેરીવાડ	પાર્શ્વનાથ	૧૫	ત્રીજે માળ સુખડની ૧
૩૧	શેઠ કલ્યાણભાઈ મોહનલાલ હેમચંદ્ર	ઝવેરીવાડ કોઠારી પોળ	આદિનાથ	૧૨	બીજે માળ
૩૨	શેઠ છગનલાલ બાપાલાલ	રતનપોળ	શાંતિનાથ	૫	ત્રીજે માળ
૩૩	શેઠ લક્ષ્મણદાસ ખુશાલદાસ	રતનપોળ	પાર્શ્વનાથ	૬	
૩૪	★	નવી પોળ	આદિનાથ	૭	બીજે માળ
૩૫	શેઠ બાલાભાઈ મૂળચંદ	નવી પોળ	પાર્શ્વનાથ	૧૦	ત્રીજે માળ
૩૬	શેઠ ચંદુલાલ બેચરદાસ	પતાસાની પોળ	આદિનાથ	૫	ત્રીજે માળ
૩૭	શેઠ ભીખાભાઈ દલીચંદ	પતાસાની પોળ	શીતળનાથ	૫	ત્રીજે માળ
૩૮	શેઠ મનુભાઈ સારાભાઈ	પતાસાની પોળ	આદિનાથ	૧૬	ત્રીજે માળ
૩૯	શેઠ રતિલાલ મોહનલાલ	પતાસાની પોળ	ધર્મનાથ	૬	
૪૦	શેઠ મોહનલાલ હીરાચંદ	પતાસાની પોળ	વાસુપૂજ્ય	૫	ત્રીજે માળ
૪૧	શેઠ મણિલાલ ગોકલદાસ	પતાસાની પોળ	પાર્શ્વનાથ (ચાંદીના)	૩	ત્રીજે માળ
૪૨	શેઠપન્નાલાલ ઉમાભાઈના વડીલો	પતાસાની પોળ	ધર્મનાથ	૮	એક સ્ફટિકની મૂર્તિ
૪૩	શેઠ ડાહ્યાભાઈ ચુનીલાલ કેવળચંદ	દોશીવાડાની પોળ કસુંબાવાડ	પદ્મપ્રભુ	૩	ત્રીજે માળ
૪૪	શેઠ પૂંજાભાઈ હડીસીંગ	દોશીવાડાની પોળ	સંત્વવનાથ	૬	ત્રીજે માળ
૪૫	શેઠ ભોગીલાલ તારાચંદના વડીલો	દોશીવાડાની પોળ	પાર્શ્વનાથ (સ્ફટિકના)	૧૦	આરસના ૧, ત્રીજે માળ ૧ સ્ફટિકની મૂર્તિ છે.
૪૬	શેઠ રમણલાલ ડાહ્યાભાઈ ઝવેરી	દોશીવાડાની પોળ	શાંતિનાથ	૮	—
૪૭	શેઠ બાલાભાઈ સવચંદ	ઈંદ્રકોટ	ચંદ્રપ્રભુ	૩૬	આરસની ૩, ત્રીજે માળ, ૩ સ્ફટિકની મૂર્તિઓ
૪૮	શેઠ વાડીલાલ માણેકચંદ	શાંતિનાથની પોળ	આદિનાથ	૫	ત્રીજે માળ
૪૯	શેઠ મયાભાઈ સાંકળચંદ (શેઠ સોમકરણ મણિયા)	શાંતિનાથની પોળ	શાંતિનાથ	૪	ત્રીજે માળ, ૨ સ્ફટિકના પ્રતિમાઓ
૫૦	શેઠ ડાહ્યાભાઈ કરમચંદ	રિલીફ રોડ	શાંતિનાથ	૮	ત્રીજે માળ
૫૧	શેઠ રવચંદ હકમચંદ	રિલીફ રોડ પાછિયાની પોળ	અજિતનાથ	૪	ત્રીજે માળ, સ્ફટિકની પ્રતિમાઓ ૨
૫૨	શેઠ અમથાલાલ હકમચંદ	રિલીફ રોડ પાછિયાની પોળ	મહાવીર સ્વામી	૩	આરસની ૧, ત્રીજે માળ ૨ સ્ફટિકની મૂર્તિઓ

ક્રમ	પરિવારનું નામ	સરનામું	મૂળનાયક	પ્રતિમા	નોંધ
૫૩	શેઠ મંગળદાસ નગીનદાસ	રિલીફ રોડ	શાંતિનાથ	૧	ત્રીજે માળ
૫૪	શેઠ નંદલાલ મોતીલાલ	રિલીફ રોડ	વાસુપૂજ્ય	૧૧	ત્રીજે માળ
૫૫	શેઠ જમનાભાઈ ભગુભાઈ	શેઠ જમનાભાઈ ભગુભાઈનામકાનમાં	શાંતિનાથ	૩	ત્રીજે માળ
૫૬	શેઠ દોલતરામ રવચંદ	રાજામહેતાની પોળ	શાંતિનાથ	૧૩	આરસની ૧
૫૭	શેઠ સોમચંદ દોલતચંદ	રાજામહેતાની પોળ સામે, કાલુપુર	મુનિસુવ્રતસ્વામી	૫	આરસની ૩, બીજે માળ
૫૮	શેઠ રમણલાલ ડાહ્યાભાઈ	શાહીબાગ	શાંતિનાથ	૨	
૫૯	શેઠ મગનભાઈ ઠાકરશી	શાહીબાગ	પાર્શ્વનાથ	૩	એક સુખડની મૂર્તિ
૬૦	શેઠ કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ	શાહીબાગ	શાંતિનાથ	૫	
૬૧	શેઠ કલ્યાણભાઈ લાલભાઈ ઝવેરી	એલિસબ્રિજ, કલ્યાણ સોસાયટી	સંભવનાથ	૧	
૬૨	શેઠ ભગુભાઈ યુનીલાલ સુતરિયા	એલિસબ્રિજ, સરખેજ રોડ	આદિનાથ	૩	
૬૩	શેઠ હરિલાલ વાડીલાલ કાપડિયા	એલિસબ્રિજ, સરખેજ રોડ	ધર્મનાથ	૧	
૬૪	શેઠ જેશીંગભાઈ ડાહ્યાભાઈ	એલિસબ્રિજ	સુમતિનાથ	૩	આરસની ૨
૬૫	શેઠ બકુભાઈ મણિલાલ	પાલડી	કુંથુનાથ	૩	
૬૬	શેઠ નેમચંદ પોપટલાલ વ્હોરા	એલિસબ્રિજ	વાસુપૂજ્ય	૩	
૬૭	જૈન મરચંદ સોસાયટી	પાલડી	કુંથુનાથ	૫	
૬૮	શેઠ રતિલાલ માણેકલાલ તેલી	સરખેજ રોડ, શાંતિકુંજ	અજિતનાથ	૫	

સં. ૨૦૫૩માં વિદ્યમાન ઘર દેરાસરો

ક્રમ	માલિકનું નામ	સરનામું	મૂળનાયક - ઊંચાઈ મૂળનાયકના લેખનો સંવત	સ્થાપના વર્ષ	ધાતુ મૂર્તિ	અન્ય નોંધ
૧	નવીનચંદ્ર રમણલાલ	૮૯, ઘાંચીની પોળ માણેકચોક, અમદાવાદ-૧ ફોન નં. ૩૬૦૦૧૫	શ્રી આદીશ્વરજી ૧૩" સં. ૧૫૮૪	આશરે ૧૨૫ વર્ષ જૂનું	૧	શૈલેષભાઈ રાવને ત્યાં ફતેહપુરા, પાલડી આ ઘર દેરાસર સ્થળાંતર કર્યું.
૨	જયંતિલાલ મોહનલાલ બડા	૮૦, ઘાંચીની પોળ માણેકચોક, અમદાવાદ-૧ ફોન નં. ૩૭૯૦૪૧	શ્રી આદીશ્વરજી ૯" સં. ૧૫૩૧	૧૦૦થી ૨૦૦ વર્ષ જૂનું	૫	
૩	મયાભાઈ ત્રિકમલાલ	બાદરવેલનો ખાંચો માણેકચોક, ઘાંચીની પોળ અમદાવાદ-૧ ફોન નં. ૨૧૪૭૦૦૫	શ્રી પાર્શ્વનાથજી ૭" સં. ૧૫૪૯	આશરે ૧૫૦ વર્ષ જૂનું	૧	
૪	સકરચંદ પાનાચંદ હાલ-ચંદ્રકાંત સકલચંદ	કાકાબળિયાની પોળ માણેકચોક અમદાવાદ-૧ ફોન નં. ૨૧૪૪૪૩૫	શ્રી વિમલનાથજી ૧૩" સં. ૧૫૧૬		૮	
૫	શાહ છોટાલાલ લલ્લુભાઈ બારિયાવાળા પરિવાર	શ્રી પાંત્રીસ જૈન વીશા શ્રીમાલી છાત્રાલય શાહપુર દરવાજા બહાર અમદાવાદ-૪ ફોન નં. ૪૧૨૦૩૯ ચીમનલાલ શંકરલાલ	શ્રી શાંતિનાથજી ૭"	સં. ૨૦૧૩	૧	જૈન બોર્ડિંગ છે. વિદ્યાર્થીઓ રહે છે.
૬	શેઠ માણેકલાલ મનસુખભાઈ	માકુભાઈ શેઠનો બંગલો ખાનપુર, અમ.-૧ ફોન નં. ૫૫૦૧૫૧૨ (રાજેન્દ્રભાઈ)	શ્રી સંભવનાથજી ૫" સં. ૧૮૮૭ અથવા સં. ૧૯૫૭		૯	
૭	જયંતિલાલ મણિલાલ દામાણી	A/૪૮, ગગનવિહાર ફ્લેટ, ખાનપુર અમદાવાદ-૧ ફોન નં. ૫૫૦૫૯૦૦	શ્રી વાસુપૂજ્યજી ૯"	સં. ૨૦૪૯	૧	
૮	નગરશેઠ ધીમંતભાઈ જગદીશભાઈ	નગરશેઠનો વંડો ધી કાંટા રોડ, અમદાવાદ-૧ ફોન નં. ૪૬૧૫૧૨ (R) ૪૪૨૩૫૬	શ્રી જીરાવલા પાર્શ્વનાથજી ૧૩" આશરે ૩૦૦ વર્ષ જૂના	સં. ૧૯૭૧	૧૭	આરસની પ્રતિમા ૩
૯	કેશવલાલ ભગત	૨૫૨૯, દેવસાનો પાડો રિલીફ રોડ, અમ.-૧ ફોન નં. ૩૮૬૯૩૩	શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથજી ૭"	સં. ૨૦૧૬	૨	

૧૦	શેઠ બબાભાઈ ધોળીદાસ C/O. મનુભાઈ બાપાલાલ દલાલ	ઝવેરી પોળ ઝવેરીવાડ, અમદાવાદ-૧ ફોન નં. ૬૭૪૫૦૫૦ (મયૂરભાઈ)	શ્રી પાર્શ્વનાથજી ૧૧"	સં. ૧૯૦૧	૩	
૧૧	શેઠ રમણલાલ મણિલાલ હાલ-લલિતભાઈ રમણલાલ ઝવેરી	ખરતરની ખડકી ઝવેરીવાડ અમ.-૧ ફોન નં. ૫૩૫૬૨૪૫	શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથજી ૭" સં. ૧૭૬૬	આશરે ૧૦૦ વર્ષ ઉપર	૧૭	
૧૨	કેતેચંદ મોતીચંદ પરિવાર (ગૌતમ આર.શેઠ)	કેતેહભાઈની હવેલી રતનપોળ, અમ.-૧ ફોન નં. ૫૩૨૧૨૮૫	શ્રી શાંતિનાથજી ૯" આશરે ૨૦૦ વર્ષ જૂના	આશરે જૂના	૭	
૧૩	શેઠ શ્રી લાલભાઈ દલપતભાઈ	લાલભાઈ દલપત ભાઈનો વંડો પાનકોર નાકા, અમ.-૧ ફોન નં. ૬૫૬૫૨૦૮ (શેઠ શ્રી શ્રેણિકભાઈ)	શ્રી શાંતિનાથજી ૯" સં. ૧૫૦૪	સં. ૧૯૨૩	૮	આરસના પ્રતિમા સંખ્યા-૩
૧૪	શેઠ રશ્મિકાંત મોતીલાલ	શેઠની પોળ, રતનપોળ, અમદાવાદ-૧ ફોન નં. ૫૩૫૯૭૧૩	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૬" પ્રાચીન		૭	
૧૫	શેઠ બાલાભાઈ મૂળચંદ હાલ-અનુભાઈ બાલાભાઈ	૧૦૮, મહાવીરસ્વામી જૈન દેરાસર સામે, ગાંધી રોડ, અમ.-૧ ફોન નં. ૨૧૧૪૫૬૪	શ્રી પાર્શ્વનાથજી ૧૧" આશરે ૫૦૦ વર્ષ જૂનું	આશરે ૧૫૦ વર્ષ જૂનું	૧૦	
૧૬	ચંદુલાલ બેચરદાસ હાલ-પ્રવીણભાઈ સારાભાઈ	૨૨૮, બ્રહ્મપુરી પતાસાપોળ, ગાંધીરોડ અમદાવાદ-૧ ફોન નં- pp. ૨૧૧૪૩૧૦	શ્રી આદીશ્વરજી ૫" સં. ૧૫૬૮	આશરે ૧૦૦ વર્ષ	૬	
૧૭	ઝવેરી રતિલાલ મોહનલાલ	૧૪૮, હિરાભાઈની પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ-૧ ફોન નં-૨૧૪૨૨૮૮	શ્રી ધર્મનાથજી ૯" સં. ૧૧૦૧		૬	
૧૮	મણિલાલ હિરાચંદ C/O. ગુણોત્તમભાઈ પનાલાલ	૧૬૫, લાલાનો ખાંચો પતાસાપોળ, ગાંધીરોડ, અમદાવાદ-૧ ફોન નં-૨૧૪૮૮૮૮ (શ્રી જયભાઈ)	શ્રી વાસુપૂજ્યજી ૭" પ્રાચીન	આશરે ૧૦૦ વર્ષ જૂનું	૮	
૧૯	અજિતભાઈ કેશવલાલ શાહ	૧૬૯, લાલાનો ખાંચો પતાસા પોળ, ગાંધીરોડ અમદાવાદ-૧ ફોન નં-૩૭૨૫૦૫	શ્રી પાર્શ્વનાથજી ૫" ૪૦૦ વર્ષ જૂના પ્રતિમા		૩	

૨૦	મણિલાલ ઓકળદાસ C/O રમણલાલ મણિલાલ	નવી પોળ સામે, પતાસાપોળ, ગાંધીરોડ અમદાવાદ-૧ ફોન નં-૨૧૧૪૩૭૯	શ્રી પાર્શ્વનાથજી ૭" સં. ૧૭૧૯		૧	
૨૧	શેઠ પનાભાઈ ઉમાભાઈ	હરકુંવર શેઠાણીની હવેલી, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ, અમ.-૧ ફોન નં-૩૮૪૮૯૫ ૪૬૪૦૯૭ (શ્રી અરવિંદ પનાલાલ)	શ્રી ધર્મનાથજી સં. ૧૯૦૩		૮	આરસની ૨ પ્રતિમાજી
૨૨	નંદલાલ મોતીલાલ શાહ	૫૪૮, પાછિયાની પોળ રિલીફ રોડ અમ.-૧ ફોન નં-૩૩૮૯૩૧ (ભદ્રીકભાઈ)	શ્રી વાસુપુજ્યજી ૭" સં. ૧૮૯૩	આશરે ૫૦૦ વર્ષ જૂનું	૧૧	ઘણી પ્રાચીન ધાતુ પ્રતિમાઓ છે.
૨૩	શેઠ દોલાભાઈ સ્વયંદના મકાનમાં	૯૩૩, શાંતિનાથનો ખાંચો, રાજા મહેતાની કાલુપુર, અમ.-૧ ફોન નં- pp. ૩૮૦૯૪૫	શ્રી શાંતિનાથજી ૧૧" સં. ૧૯૧૪		૩	
૨૪	અમુલખરાય છગનલાલ	કંસારાનું ડહેલુ કાલુપુર અમ.-૧ ફોન નં-૨૧૪૨૭૦૦ મહેશ- ૬૬૨૦૦૫૫	શ્રી અભિનંદન સ્વામી ૨૧" સં. ૧૯૭૯		૯	૭ આરસના પ્રતિમા છે.
૨૫	શેઠ મોતીચંદ રમેશકુંભાર શાહ	૨૦૨, ન્યુ ક્લોથમાર્કેટ રાયપુર દરવાજા બહાર અમદાવાદ-૧ ફોન નં-૩૬૦૫૮૯	શ્રી આદીશ્વરજી ૭"	સં. ૨૦૨૯	૧	છ પટ છે.
૨૬	શાંતિલાલ હરિલાલ કાપડિયા	કાપડિયા નિવાસ એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૬ ફોન નં-નવીનભાઈ- ૬૫૭૯૧૨૩	શ્રી ધર્મનાથજી ૧૩" પ્રાચીન	સં. ૧૯૯૨	-૩	પતાસાની પોળમાંથી આ પ્રતિમા લાવવામાં આવ્યા છે.
૨૭	શ્રી લાલભાઈ લલ્લુભાઈ પરીખ	શ્રી લલ્લુવિહાર જૈન દેરાસર, 'આશીર્વાદ' બિલ્ડીંગ, એલિસબ્રિજ અમ.-૬ ફોન નં-૪૦૪૧૩૯	શ્રી આદીશ્વરજી	સં. ૨૦૧૯	૬	આરસની બે પ્રતિમા છે. સ્ત્રી ઉપાશ્રય છે.
૨૮	શ્રી કસ્તુરભાઈ મયાભાઈ	૧૫, ગાંધીકુંજ, પાલડી એલિસબ્રિજ, અમ.-૬ ફોન નં-૬૫૭૮૬૨૪	શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી ૩"	સં. ૨૦૧૮	૧	

૨૯	શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય	શ્રી મહાવીર જૈન વિદ્યાલય પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૬૫૭૮૮૫૩	શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી ૧૭"	સં. ૨૦૦૮ પછી	૪	૧ આરસના પ્રતિમાજી છે.
૩૦	કસ્તુરભાઈ શનાભાઈ શાહ	૧, સિદ્ધયક એપા. પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં. ૫૫૬૩૮૨૭૮	શ્રી આદીશ્વરજી ૮"	સં. ૨૦૪૧	૧	
૩૧	લક્ષ્મીચંદ જેઠાભાઈ	૧, જૈન મરચન્ટ સોસાયટી, જૈન મરચન્ટ, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં--૪૧૬૨૮૪ નિમીષ- ૪૧૩૫૧૩	શ્રી શાંતિનાથજી ૨૭"	સં. ૨૦૦૧	૮	આરસના ૭ પ્રતિમાજી છે. પાંચ પટ છે.
૩૨	રસિકલાલ રતિલાલ શાહ	'પંકજવીલા', પંચતીર્થ પાંચ રસ્તા સામે, જૈન મરચન્ટ, પાલડી ફોન નં-૬૬૩૮૨૮૭	શ્રી સંભવનાથ ૩" સં. ૧૯૫૧		૬	
૩૩	શૈલેષભાઈ કલ્યાણભાઈ રાવ	બેંક ઓફ બરોડા પાસે નવરત્ન ફ્લેટની બાજુમાં ફતેહપુરા, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૬૬૪૦૨૦૩	શ્રી આદીનાથજી ૩" સં. ૧૫૮૪	સં. ૨૦૫૩	૧	સં. ૨૦૫૩ દરમ્યાન ધાંચીની પોળમાંથી સ્થળાંતર.
૩૪	શેઠ રમણભાઈ ચંદુલાલ ગાંધી	'ઋષભ' બંગલો, ફતેહપુરા બસસ્ટોપ પાસે, ફતેહપુરા, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૬૬૨૦૪૧૧, ૬૬૨૦૮૭૧	શ્રી ઋષભદેવ ૧૧"	સં. ૨૦૨૩	૬	
૩૫	શ્રી રસિકલાલ ત્રિકમલાલ ધારશી	૪, 'હીરદીપ' બંગલો, અજિતનાથ સોસાયટી, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૬૬૩૫૦૫૨ ૬૬૩૦૬૩૦	શ્રી સુમતિનાથ ૧૧"	સં. ૨૦૫૨	૨	૩ આરસના પ્રતિમાજી ૪ પટ છે.
૩૬	શ્રી બાબુભાઈ સાણંદવાળા	૧/૬, પંકજ સોસાયટી શિશુવિહાર બાલમંદિર સામે, ભડા, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૪૧૧૭૮૮	શ્રી સંભવનાથ ૭"	૧		
૩૭	શાહ રોહિતભાઈ ચીમનલાલ	૫૩, 'ઉમંગ', લાવણ્ય સોસાયટી, વાસણા, અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૬૬૩૩૫૮૨	શ્રી સીમંધર સ્વામી ૮"	સં. ૨૦૫૨	૧	એક આરસના પ્રતિમાજી છે.

૩૮	શાહ અશ્વિનભાઈ બકુભાઈ	૮૯, સેફાલી એપા. લાવણ્યસોસા.નીબાજુમાં વાસણા, પાલડી અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૬૬૧૧૫૨૫ ૩૩૫૦૭૭	શ્રી વાસુપૂજ્ય ૫"	સં.૨૦૫૨	૨	
૩૯	ગણેશમલજી ઠાકોરચંદજી કોઠારી	૨૩, દેવદીપ બંગલો, ભટ્ટા, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૬૬૩૩૮૭૧ ૬૬૧૧૬૦૧	શ્રી સહસ્રફળા પાર્શ્વનાથ ૧૫"	સં.૨૦૪૪	૧	૧ આરસના પ્રતિમાજી છે.
૪૦	દિપકભાઈ પન્નાલાલ શાહ	૫૩/૬, યોગેશ્વરનગર ભટ્ટા, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૪૧૪૭૫૮	શ્રી સુમતિનાથ ૧૩"	સં.૨૦૫૧	૧	૧ આરસના પ્રતિમાજી છે.
૪૧	સતીશચંદ્ર બુધાલાલ શાહ	૧૦, ગુજરાત સોસાયટી, મહાદેવના મંદિર પાસે, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૬૭૩૭૮૩૫ ૬૬૩૮૧૭૦	શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી ૧૫"		૧૦	સ્ત્રી ઉપાશ્રય તથા પાઠશાળા છે.
૪૨	શ્રી શંકરલાલ છોટાલાલ	૧૦, જૈનનગર પાલડી, ભટ્ટા, અમદાવાદ-૭ ફોન નં-૪૧૦૦૩૫	શ્રી પાર્શ્વનાથ ૧૩" પ્રાચીન		૩	આરસના ૩ પ્રતિમાજી છે.
૪૩	શાહ રમણલાલ વજેચંદ	૧, 'શાલીભદ્ર', જૈન નગર, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં. ૪૧૦૦૩૦ ૬૬૨૧૪૫૨	શ્રી સુમતિનાથજી ૧૩"	સં.૨૦૨૨	૩	આચાર્ય શ્રી પ્રેમસૂરી-શ્વરજી મહારાજ-સાહેબની ગુરુમૂર્તિ વિદ્યમાન છે.
૪૪	શેઠ રતિલાલ અમૃતલાલ જોશી	૯, સંજીવબાગ, પાલડી, અમ.-૭ ફોન નં. ૪૧૨૨૧૫	શ્રી પાર્શ્વનાથજી ૫"	સં.૨૦૨૬	૨	આરસના ૧ પ્રતિમાજી છે.
૪૫	શ્રી બકુભાઈ મણિલાલ	'દર્શન' બંગલો, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં. ૬૬૩૮૪૩૮	શ્રી શાંતિનાથજી ૭"	સં.૧૯૯૩	૭	એક પટ છે.
૪૬	શાહ ખેમચંદ દયાલજી તથા પન્નાલાલ વાલચંદ	૧૧, ગૌતમ બાગ સોસા. પાલડી, અમ.-૭ ફોન નં. સતીશ-૬૬૩૮૦૭૭ અતુલ-૬૬૩૮૧૪૧	શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી ૧૧"	સં.૨૦૪૪	૪	એક પટ છે. એક આરસની પ્રતિમા છે.

૪૭	શેઠ કેલાસચંદ્ર મોતીલાલ મોહનલાલ	૧૯, ગૌતમભાગ સોસાયટી, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં. ૬૬૩૮૮૨૬	શ્રી અજિતનાથ ૭"	પ્રાચીન	૩	સુંદરલાકડાનું સિંહાસન • ૨ સ્ફટિકની પ્રતિમા છે • ઉપરાંત નમિનાથજીના પ્રતિમા આશરે ૪૫૦ વર્ષ જૂના છે.
૪૮	સોહનલાલ લાલચંદ ચૌધરી	મહાવીર સોસાયટી, મહાલક્ષ્મી, પાલડી, અમદાવાદ-૭ ફોન નં. ૬૬૩૮૩૦૦	શ્રી સુમતિનાથજી ૯"		૫	
૪૯	શ્રી વિમલભાઈ લાલભાઈ	'નિર્મલ' બંગલો, એલિસબ્રિજ, અમ.-૬ ફોન નં. ૪૬૩૦૧૯ ૪૪૧૧૩૧	શ્રી સંભવનાથજી ૨૧"		૬	એક સ્ફટિકની મૂર્તિ છે.
૫૦	સુરેન્દ્રભાઈ ચીમનલાલ શાહ	'દર્શન', એલિસબ્રિજ, આશ્રમ રોડ, અમ.-૯ ફોન નં. ૪૦૮૧૫૦	શ્રી આદીશ્વરજી ૯"	સં. ૨૦૨૭	૭	એક પટ તથા પરમ પૂજ્ય વીરવિજયની મૂર્તિ છે.
૫૧	રસિકલાલ મણિલાલ શાહ. (ખેડાવાળા)	૯/૫, ન્યુ. કોમ. મીલ સ્ટાફ સોસાયટી, એલિસબ્રિજ, અમ.-૬ ફોન નં. ૪૨૩૭૨૧	શ્રી સંભવનાથજી ૯"	સં. ૨૦૧૯ આસપાસ	૧	
૫૨	શ્રી હેમંતભાઈ ચીમનલાલ પોપટલાલ બ્રોકર (રાણા)	'દિલપુશ', લાલ બંગલા નવરંગપુરા, અમ.-૯ ફોન નં. ૪૪૧૪૪૪	શ્રી શાંતિનાથજી ૨૧"	સં. ૨૦૧૨	૩	૧ આરસના પ્રતિમા છે. •
૫૩	શ્રીમતી કાંતાબેન ચીમનલાલ દોશી	એ/પ, નવરંગ ફ્લેટ, નવરંગપુરા, અમ.-૯ ફોન નં. ૪૦૧૦૮૦	શ્રી આદીશ્વરજી ૭"	સં. ૨૦૪૯	૨	
૫૪	શ્રી સરસ્વતી જૈન છાત્રાલય	શ્રી સરસ્વતી છાત્રાલય, નવરંગપુરા, અમ.-૯ ફોન નં. ૪૬૮૯૮૧	શ્રી કુંકુનાથજી ૧૩"	સં. ૨૦૩૨	૧	આરસના ૩ પ્રતિમાજી
૫૫	શ્રી રસિકલાલ ચંદુલાલ મોહનલાલ શાહ	'ચંદ્રાલય', ૪૭ સ્વસ્તિક સોસાયટી, નવરંગપુરા, અમ.-૯ ફોન નં. ૪૪૧૩૭૯	શ્રી ચંદ્ર પ્રભુસ્વામી ૧૧"	સં. ૨૦૦૬	૩	૧ આરસના પ્રતિમાજી છે. • ૧ પટ છે તથા સાધ્વીજીનો ઉપાશ્રય છે. •
૫૬	શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ કાંતિભાઈ શાહ	૧૧, નવરંગ કોલોની, નવરંગપુરા, અમ.-૯ ફોન નં. ૪૦૦૫૦૦ ૪૪૫૪૪૬	શ્રી નમિનાથજી ૧૫"	સં. ૨૦૩૩	૪	લાકડાની સુંદર કોતરણી • પાંચ પટ છે.

૫૭	શ્રી શાંતિલાલ ભાઈલાલ શાહ	૧૨, શાંતિનગર સોસાયટી, જુનાવાડજ, આશ્રમ રોડ, અમ.-૧૩ ફોન નં. સનત-૪૦૮૬૩૩ અનિલ-૪૬૬૩૦૩	શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી ૫"	સં.૨૦૩૮	૩	ખેતરપાળતી પોળેથી અંજનશલાકા કરેલ પ્રતિમાજી લાવવામાં આવેલ છે.
૫૮	શ્રીમતી શાંતાબેન રસિકલાલ દલપતભાઈ ખંભાતી	૩૭, શાંતિનગર સોસાયટી, જુનાવાડજ, આશ્રમ રોડ, અમ.-૧૩ ફોન નં. ૪૦૮૨૦૨	શ્રી શ્રેયાંસનાથજી ૧૧"	સં.૨૦૩૮	૩	૩ આરસના પ્રતિમાજી છે.
૫૯	શાહ સકરચંદ છગનલાલ	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જિનાલય, નારણપુરા ચાર રસ્તા, અમ.-૧૩ ફોન નં. ૪૮૩૪૮૧ (જિતેન્દ્રભાઈ)	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૧૧"	સં.૨૦૨૨	૨	૩ આરસના પ્રતિમાજી છે. • એક પટ છે.
૬૦	શ્રી શાંતિભાઈ મૂળજીભાઈ સાવલા	૧૪, નરસિંહનગર નારણપુરા ચાર રસ્તા, અમદાવાદ-૧૩ ફોન નં. ૭૪૭૭૪૭૭ ૭૪૭૩૭૩૩	શ્રી શાંતિનાથજી ૭"	સં.૨૦૪૩	૪	
૬૧	શ્રી મધુભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટવા	૬, પ્રીમલેન્ડ પાર્ક સોસાયટી, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩ ફોન નં. ૪૮૨૬૭૬ ૪૮૩૩૬૬	શ્રી શાંતિનાથજી ૧૧" પ્રાચીન	સં.૨૦૪૫	૩	મૂળનાયક રાધનપુરથી લાવવામાં આવેલ છે. • ૩ આરસના પ્રતિમાજી છે.
૬૨	શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ બબાભાઈ શાહ	૩, ડૉક્ટર કોલોની સોલા રોડ, અમ.-૬૧ ફોન નં. ૭૪૭૨૦૩૨	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ ૧૧"	સં.૨૦૪૧	૨	૨ આરસના પ્રતિમાજી છે.
૬૩	શ્રી બચુભાઈ સાકળચંદ શાહ	૩૮, સંસ્કાર ભારતી સોસાયટી, નારણપુરા,	શ્રી વિમલનાથજી ૮"	સં.૨૦૨૮	૧	
૬૪	શ્રી અશોકભાઈ સુરજમલ શાહ	૩૧, વીરનગર સોસા. કિરણપાર્ક, નવાવાડજ ફોન નં-૭૪૭૮૮૮૮	શ્રી શાંતિનાથજી ૮"	સં.૨૦૩૦	૩	
૬૫	શ્રી ભરતભાઈ મોહનલાલ કોઠારી	કોઠારી કુંજ, કેશવનગર, અમદાવાદ-૨૭ ફોન નં-૪૪૨૪૬૨	શ્રી અદ્ભુત અદબદજી શાંતિનાથ ૧૫૮"	સં.૨૦૧૨	—	૨ આરસના પ્રતિમા છે. • એક પટ છે. • પ્રતિમાજી વેળુના છે.
૬૬	શ્રી ભભૂતંમલ અચલદાસ સંઘવી	૧, મહાલક્ષ્મી સોસા. રામનગર, સાબરમતી ફોન નં-૭૪૮૭૮૪૨	શ્રી સમૃદ્ધિ પાર્શ્વનાથ ૧૧"	સં.૨૦૪૧	૧	

૬૭	શેઠશ્રી કસ્તુરભાઈ લાલભાઈ	લાલબંગલો શાહીબાગ, અમદાવાદ-૪ ફોન નં-૭૮૬૫૪૫૬ ૭૮૬૬૩૭૬	શ્રી શાંતિનાથજી ૧૩"	સં.૧૯૪૦	૨	
૬૮	શ્રી હિરાભાઈ મણિલાલ	૭૭, ગુરુકૃપા, ગીરધરનગર સોસા., શાહીબાગ અમદાવાદ-૪ ફોન નં-૭૮૬૫૮૧૨ ૭૮૬૭૪૮૮	શ્રી આદીશરજી ૧૩"	સં.૨૦૩૯	૫	
૬૯	શ્રી જમનાભાઈ ભગુભાઈ	જમનાભાઈ ભગુભાઈનો બંગલો, ગિરધરનગર સામે, શાહીબાગ, અમદાવાદ-૪ ફોન નં-૪૪૮૩૮૩	શ્રી શાંતિનાથજી ૫"	સં.૨૦૦૨ આશરે	૪	૨ આરસના પ્રતિમાજી ● શેત્રુંજય પટની માટી તથા પથ્થર ગોઠવી રચના કરેલ છે.
૭૦	શ્રી અવંતિકુમાર દીપચંદભાઈ શાહ (છાણીવાળા)	૭, રામનગર સોસા. વટવા, સ્ટેશન રોડ, અમદાવાદ-૩૮૨૪૪૫ ફોન નં-૫૮૩૨૭૬૮	શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી ૩"	સં.૨૦૪૦	૨	
૭૧	મીરાં ફ્લેટના રહેવાસીઓ	મીરાં ફ્લેટ, ગીતામંદિર રોડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૨૨ ફોન નં-૩૯૦૬૬૬ (જયંતિભાઈ)	શ્રી શાંતિનાથજી ૧૧"	સં.૨૦૩૧	૪	પ્રતિમાજી પાલનપુરથી લાવવામાં આવેલ છે. ● આરસના ૧ પ્રતિમાજી છે.
૭૨	શ્રી રિખવદાસજી ભૂરમલજી	રાજસ્થાન મેટલ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ, ઓઢવ, અમદાવાદ-૩૮૨૪૧૫ ફોન નં-૨૮૭૧૮૬૦	શ્રી સુમતિનાથજી ૮"	સં.૨૦૩૫	૩	૩ આરસના પ્રતિમાજી છે.
૭૩	શ્રી નવીનભાઈ જયંતિલાલ શાહ	૨૩, નહેરુનગર ફ્લેટ, આંબાવાડી, અમદાવાદ-૧૫ ફોન નં-૪૦૬૦૮૮	શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી ૩" સં.૧૫૦૭	સં.૨૦૨૩	૧	
૭૪	શ્રી ચીનુભાઈ શાંતિલાલ	૩૪, મિથીલા સોસા. આંબાવાડી. અમદાવાદ-૧૫ ફોન નં-૬૬૨૦૨૧૪	શ્રી સીમંધરસ્વામી ૧૧"	સં.૨૦૫૨	૨	૧ આરસના પ્રતિમાજી છે.
૭૫	શ્રી સુબોધચંદ્ર પોપટલાલ પરિવાર	'ઋષિકિરણ' ૧૨, પ્રકૃતિકુંજ સોસા. આંબાવાડી અમ.-૧૫ ફોન નં-૬૬૨૦૮૨૦	શ્રી શાંતિનાથજી ૧૧"		૨	૧ સ્કલિકના પ્રતિમાજી છે. ● ૧ આરસના પ્રતિમાજી છે.

૭૬	શ્રી કમલેશભાઈ ચીનુભાઈ શાહ	૨૫૭, શાલીભદ્ર માણેકબાગ સોસાયટી, આંબાવાડી, અમ.-૧૫ ફોન નં-૬૬૨૦૨૫૦	શ્રી મુનિસુવ્રતસ્વામી ૧૧"	સં.૨૦૫૨	૧	૨ આરસના પ્રતિમાજી
૭૭	શ્રી હર્ષદભાઈ જશવંતલાલ શાહ	૧૦, ચરણકૃપા સોસા. વિભાગ-૨ સેટેલાઈટ, અમદાવાદ-૧૫ ફોન નં-૬૭૪૬૮૦૬	શ્રી આદીશ્વરજી ૨૧"	સં.૨૦૪૮	૩	૨ આરસના પ્રતિમા-૧ પટ છે. • પુરુષ ઉપાશ્રય તથા પાઠશાળા છે.
૭૮	શ્રી મહેન્દ્રભાઈ ભોગીલાલ સુતરિયા	અશ્વમેધ બંગલોજી, વિભાગ-૧, આશાદીપ સેટેલાઈટ રોડ, અમદાવાદ-૧૫ ફોન નં-૩૮૨૧૩૪	શ્રી આદીશ્વરજી ૫" સં.૧૪૮૬	સં.૨૦૪૫	૬	૧ પટ છે. • અગાઉ સં.૧૯૯૨માં સુતરિયા બિલ્ડિંગ એલિસબ્રિજમાં આ ઘર દેરાસર હતું.
૭૯	શાહ ઉષાકાંત રમણલાલ કોલસાવાળા	૧૮/૪૦૦, સત્યાગ્રહી છાવણી, સેટેલાઈટ રોડ અમદાવાદ-૧૫ ફોન નં-૬૭૪૩૪૧૫ ૪૦૭૩૧૧	શ્રી વાસુપૂજ્યસ્વામી ૭"	સં.૨૦૪૫	૨	
૮૦	શ્રી નરેન્દ્રભાઈ નરોત્તમદાસ શેઠ	૪, અરવિંદો સોસા. વસ્ત્રાપુર ગામ, અમદાવાદ-૧૫ ફોન નં-૬૭૪૭૪૫૪ ૬૭૪૫૬૯૨	શ્રી શાંતિનાથજી ૯" સં.૧૭૦૦ આસપાસ	સં.૧૭૦૦ આસપાસ	૬	સોમકરણ મનિયાના પરંપરાનું ઘર દેરાસર છે. • આ ઘર દેરાસરની પરંપરા ૩૫૦ વર્ષથી એક જ કુટુંબમાં ચાલી આવી છે. • હાજાપટેલની પોળ રામજી મંદિરની પોળ સામે અગાઉ આ ઘર દેરાસર હતું.
૮૧	શ્રી મુકુલભાઈ રતિલાલ તેલી	૪૨/૧૦, કશેલા ટાવર સરખેજ-ગાંધીનગર હાઈવે, અમદાવાદ-૫૧ ફોન નં-૬૭૪૯૯૩૬	શ્રી અજિતનાથજી ૩" ૪૦૦ વર્ષથી જૂના પ્રતિમા	સં.૨૦૫૧	૫	સરખેજ, શાંતિકુંજનું દેરાસર અહીંયા પધરાવેલ છે. (રતિલાલ માણેકલાલ સં. ૧૯૯૫)
૮૨	શાહ રસિકલાલ ફુલચંદ (લંડનવાળા)	લંડન હાઉસ સેટેલાઈટ, અમદાવાદ-૫૪ ફોન નં-૬૭૪૧૩૨૮ ૬૭૪૬૬૭૯	શ્રી સુમતિનાથ ૧૧"	સં.૨૦૪૯	૩	સાધુ-સાધ્વીજીનો ઉપાશ્રય છે.

રાજનગરના ઉપાશ્રયોની યાદી

રાજનગરના ઉપાશ્રયોની યાદી

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રિમાર્ક
૧	ચંપાલાલજી જીતમલજી સંઘવી કાન્તિલાલ અમૃતલાલ શાહ	સારંગપુર તળિયાની પોળ જૈન ઉપાશ્રય, મોટા દેરાસરનો ખાંચો તળિયાની પોળ, સારંગપુર	૬૪૨૦૮૧૧ ૪૪૫૫૨૮	શ્રાવક/શ્રાવિકા	★
૨	નલિનકાન્ત કેશવલાલ શાહ જયન્તિલાલ જેસીંગભાઈ ખરીદિયા	શ્રી કામેશ્વરની પોળ જૈન શ્રે. મૂ. દેરાસર ટ્રસ્ટ, કામેશ્વરની પોળ, રાયપુર	૬૫૭૬૨૪૬ ૬૬૧૩૭૫૩	શ્રાવિકા	
૩	પુનમચંદ સાંકળચંદ મહેતા જયન્તિલાલ યુનીલાલ દોશી	વાઘેશ્વરની પોળ શ્રાવિકા જૈન ઉપાશ્રય, વાઘેશ્વરની પોળ, રાયપુર	૨૧૪૬૦૪૫ ૨૧૪૩૧૬૮	શ્રાવિકા	
૪	રસિકલાલ પોપટલાલ શાહ ચીનુભાઈ મોતીલાલ શાહ	શ્રી પાર્શ્વચંદ્રગચ્છ જૈન ઉપાશ્રય ભૈયાની બારી, શામળાની પોળ રાયપુર		શ્રાવક/શ્રાવિકા	★
૫	જસરાજભાઈ ચમનલાલ મહેન્દ્રભાઈ ભીખાભાઈ પરીખ	પટવાશેરી શ્રાવિકા ઉપાશ્રય વચ્ચો ખાંચો, શામળાની પોળ રાયપુર	૨૧૪૮૪૭૫	શ્રાવિકા	
૬	છગનલાલ ઘેવરચંદ નિખિલભાઈ રમેશચંદ	શામળાની પોળ તપાગચ્છ જૈન ઉપાશ્રય, દિપાલાલનો ખાંચો, રાયપુર	૨૧૪૫૩૦૧ ૬૪૨૭૧૪૬	શ્રાવક	★
૭	રમણલાલ બબલદાસ શાહ નાનાલાલ વીરચંદભાઈ બાવિસી	શ્રીમુનિસુવ્રતસ્વામી દેરાસર ટ્રસ્ટ આરાધના ભવન, ઢાળની પોળ, આસ્ટોડિયા	૨૧૧૦૮૭૩ ૨૧૧૪૮૬૮	શ્રાવિકા	
૮	★	ગુસાપારેખની પોળ શ્રાવિકા જૈન ઉપાશ્રય ગુસાપારેખની પોળ, માણેકચોક		શ્રાવિકા	
૯	શાહ બિપીનચંદ્ર શાન્તિલાલ શાહ સુમતિલાલ મોહનલાલ	શ્રી લુહારની પોળ ઉપાશ્રય સંઘ લુહારની પોળ, માણેકચોક	૪૧૧૦૮૫ ૪૧૪૧૧૭	શ્રાવક/શ્રાવિકા	★
૧૦	ચંદ્રિકાબેન ઇન્દ્રવદનભાઈ શાહ	રૂપા સુરચંદની પોળ શ્રાવિકા જૈન ઉપાશ્રય, રૂપા સુરચંદની પોળ, માણેકચોક		શ્રાવિકા	
૧૧	અમૃતલાલ યુનીલાલ જયન્તિભાઈ જીતમલ	દહીની ખડકી જૈન ઉપાશ્રય દહીની ખડકી, માણેકચોક	૨૧૪૮૧૬૩ ૭૮૬૬૨૫૧	શ્રાવિકા	
૧૨	કાન્તિલાલ ધનજીભાઈ શાહ મયાભાઈ ત્રિકમલાલ શાહ	ઘાંચીની પોળ જૈન શ્રે.મૂ. પંચ, શ્રાવિકા ઉપાશ્રય ઘાંચીની પોળ, માણેકચોક	૨૧૪૬૮૦૧ ૨૧૪૭૦૦૪	શ્રાવિકા	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૧૩	ચંદ્રકાન્ત વાડીલાલ શાહ શાન્તિલાલ યુનીલાલ શાહ	શ્રી ખેતરપાળની પોળ શ્રાવિકા ઉપાશ્રય, ૪૩૫, ખેતરપાળની પોળ, માણેકચોક	૪૧૬૭૭૪ ૨૧૪૩૩૫૮	શ્રાવિકા	
૧૪	તારાબહેન ચીમનલાલ ચંદ્રાબહેન નવીનભાઈ શાહ	દહેરાસરવાળો ખાંચો શ્રાવિકા ઉપાશ્રય, નાગજીભુદરની પોળ, માણેકચોક		શ્રાવિકા	
૧૫	લીલીબહેન રમણલાલ લઠા ભાનુબહેન કનુભાઈ શાહ	મંકોડીપોળ શ્રાવિકા ઉપાશ્રય મંકોડીપોળ, નાગજી ભુદરની પોળ, માણેકચોક	૨૧૪૬૭૨૪ ૨૧૪૭૮૪૫	શ્રાવિકા	
૧૬	હસમુખભાઈ છનાલાલ પરીખ દીક્ષિતભાઈ સુમતિલાલ શાહ	શેઠ રતનચંદ ગુલાબચંદ જૈન ઉપાશ્રય, નાગજીભુદરની પોળ, માણેકચોક	૬૬૩૬૦૦૬ ૨૧૪૮૩૪૨	શ્રાવક	★
૧૭	કુમારપાળ વાડીલાલ શાહ પનાલાલ ફુલચંદ સલોત	જૈન શ્રે.મૂ. ટ્રસ્ટ શ્રાવિકા ઉપાશ્રય, દહેરાસરવાળો ખાંચો, લાલાભાઈની પોળ, માણેકચોક	૨૧૪૮૨૭૦ ૨૧૪૨૭૦૨	શ્રાવક/શ્રાવિકા	
૧૮	જયન્તિલાલ ભોગીલાલ દેસાઈ રોહિતભાઈ ડાહ્યાભાઈ શાહ	શ્રી સુરદાસ શેઠની પોળ જૈન સંઘ શ્રાવિકા ઉપાશ્રય, સુરદાસ શેઠની પોળ, માણેકચોક		શ્રાવિકા	
૧૯	કમલેશભાઈ સુમતિલાલ શાહ ચૈતન્યકુમાર અંબાલાલ શાહ	શ્રી સમેતશિખરની પોળ જૈન દહેરાસર ટ્રસ્ટ શ્રાવિકા ઉપાશ્રય શેઠની પોળ, માંડવીની પોળ	૨૧૪૬૪૩૧ ૨૧૪૫૮૪૩	શ્રાવિકા	
૨૦	શાહ વસંતભાઈ કાન્તિલાલ શાહ મોહનલાલ હુકમાજી	બાઈ ગંગા જૈન શ્રે.મૂ.શ્રાવિકા ઉપાશ્રય શેઠની પોળ, માંડવીની પોળ, માણેકચોક	૨૧૪૩૪૬૬ ૨૧૪૨૮૬૨	શ્રાવિકા	
૨૧	સુશીલાબેન રસિકલાલ જયેન્દ્રભાઈ રસિકલાલ	તારાચંદ હકમચંદ જૈન ધર્મશાળા ટ્રસ્ટ, કાકાબળિયાની પોળ, માંડવીની પોળ, માણેકચોક	૨૧૪૦૫૫૦ ૨૧૪૦૫૫૦	શ્રાવિકા	
૨૨	નવીનચંદ્ર વાડીલાલ શાહ અરવિન્દભાઈ નગીનદાસ શાહ	શ્રી સંભવનાથજી દહેરાસર ટ્રસ્ટ, કુવાવાળી પોળ, શાહપુર		શ્રાવિકા	
૨૩	ભરતભાઈ અમૃતલાલ કાન્તિલાલ કેશવલાલ	શ્રી શાહપુર દરવાજાનો ખાંચો જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, દરવાજાનો ખાંચો, શાહપુર	૫૫૦૪૩૩૯ ૫૫૦૪૦૬૫	શ્રાવક/શ્રાવિકા	
૨૪	ચંદુલાલ ઉત્તમચંદ શાહ વસ્તીમલ પુખરાજ શાહ	શ્રી દૂધેશ્વર શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ ભારતનગર, શાહપુર દરવાજા બહાર, જૂના મ્યુ. સ્ટાફ ક્વાર્ટર્સ	૫૬૨૧૧૧૩	કોમન	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૨૫	છોટાલાલ ભોગીલાલ ચંદુલાલ દેવચંદ	શ્રી શાંતિ સોમચંદ્ર સૂરીશ્વરજી જૈન જ્ઞાન મંદિર ટ્રસ્ટ, સર્વોદય નગર, શાહપુર દરવાજા બહાર	૩૮૦૪૯૪ ૫૩૫૬૭૭૭	શ્રાવિકા	★
૨૬	રતિલાલ મણિલાલ શાહ ચીનુભાઈ આત્મારામ શાહ	શ્રી શાહપુર પાંચ પોળ શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ, શાહપુર દરવાજા બહાર કલ્યાણનગર	૫૫૦૨૮૩૦ ૫૬૨૩૫૭૫	શ્રાવક	
૨૭	બકુલભાઈ ગીરધરલાલ મહેતા કાંતિલાલ મંગળદાસ શાહ	શ્રીશાહપુર અગિયાર પોળ જૈન સંઘ, નવી પોળ, શાહપુર	૪૦૪૧૮૦ ૫૬૨૬૨૪૬	કોમન	
૨૮	ચંદુલાલ મણિલાલ શાહ સેવંતીલાલ કાળીદાસ શાહ	શ્રી પાર્શ્વનાથજી દેરાસર ટ્રસ્ટ ચુનારાનો ખાંચો, શાહપુર	૫૫૦૨૨૫૯	શ્રાવિકા	
૨૯	મિનેશભાઈ બિપીનચંદ્ર નાજાવટી અજિતભાઈ ચંદુલાલ શાહ	દોલતરામ ઘેલાશા જીન શાળા ટ્રસ્ટ, મંગળ પારેખનો ખાંચો, શાહપુર	૪૪૩૭૨૧ ૫૫૦૨૭૨૩	શ્રાવિકા	બે
૩૦	નવીનચંદ્ર મંગળદાસ શાહ મિનેશભાઈ બિપીનચંદ્ર નાજાવટી	મંગળ પારેખનો ખાંચો જૈન શ્રે. મૂ.સંઘ, મંગળ પારેખનો ખાંચો, શાહપુર	૫૫૦૫૫૪૩ ૪૪૩૭૨૧	શ્રાવક/શ્રાવિકા	★
૩૧	નાનુભાઈ ચીમનલાલ	શ્રી ડાહ્યાભાઈ સાંકળચંદ ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, મંગળપારેખનો ખાંચો, શાહપુર	૬૬૩૭૧૪૦	શ્રાવિકા	
૩૨	અરવિંદાબેન સારાભાઈ	શ્રી બાહુ જૈન પૌષ્પશાળા ૩, નિહારીકા પાર્ક, સાબર હોટલ પાસે, ખાનપુર	૪૧૩૬૧૯	શ્રાવિકા	
૩૩	સંઘવી ભુરમલજી વાલાજી સંઘવી રમણલાલ ગોકળદાસ	શ્રી ખાનપુર શ્રે.મૂ.જૈન સંઘ ટ્રસ્ટ, શાહપુર બહાર સેન્ટર, ખાનપુર	૫૫૦૦૩૨૪ ૫૫૦૨૧૧૪	શ્રાવક	
૩૪	બચુભાઈ સુંદરલાલ શાહ જનકભાઈ હિમતલાલ	ગગન વિહાર શ્રે.મૂ.જૈન દહેરાસર ટ્રસ્ટ, ખાનપુર	૫૩૫૭૪૮૦ ૨૧૪૫૧૫૬	શ્રાવિકા	
૩૫	વીરેન્દ્રભાઈ સાંકળચંદ મશરૂવાળા પ્રવીણભાઈ મોહનલાલ શાહ	શ્રી લુણસાવાડ મોટીપોળ, જૈન ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, દરિયાપુર	૩૩૬૪૮૦ ૩૩૫૬૫૧	શ્રાવક/શ્રાવિકા	
૩૬	લીલાવતીબેન ચીનુભાઈ શાહ સુનીલાબેન હીરાભાઈ શાહ	કીકાભટ્ટની પોળ, જૈન શ્રાવિકા ઉપાશ્રય, કીકાભટ્ટની પોળ, ધી કાંટા	૨૧૪૨૮૦૬	શ્રાવિકા	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૩૭	ચીનુભાઈ મણિલાલ શાહ બાબુલાલ મોહનલાલ શાહ	કીકાભટ્ટની પોળ જૈન ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, કીકાભટ્ટની પોળ, ધી કાંટા	૨૧૪૨૮૦૬	શ્રાવક	★
૩૮	ભારતીબેન ભરતભાઈ ભાઉ પુષ્પાબેન હર્ષદભાઈ શાહ	પંચભાઈની પોળ શ્રાવિકા ઉપાશ્રય, પંચભાઈની પોળ, ધી કાંટા	૩૬૮૭૯૨	શ્રાવિકા	★
૩૯	નવીનચંદ્ર લાલભાઈ બિપીનચંદ્ર ચીમનલાલ શાહ	શ્રી સુમતિનાથ જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, જૂનો મહાજનવાડો, કાલુપુર	૬૫૭૮૮૩૩ ૬૬૩૮૦૧૩	શ્રાવક/શ્રાવિકા	
૪૦	નગીનદાસ કચરાભાઈ હિમતલાલ મગનલાલ વોરા	જૈન શ્રે.મૂ. ઉત્કર્ષ ટ્રસ્ટ, ૯, જૈન કોલોની, નગરશેઠનો વંડો, ધી કાંટા	૫૫૦૮૨૮૫ ૫૫૦૮૬૭૩	કોમન બે ઉપાશ્રય	
૪૧	બાબુલાલ મંગળદાસ વાસણવાળા કુલચંદભાઈ ભોગીલાલ	વિમલ ગચ્છ ઉપાશ્રય દેવસાનો પાડો, રિલીફ રોડ	૩૩૨૪૦૮	શ્રાવક/શ્રાવિકા	★
૪૨	ભરતભાઈ કાંતિલાલ કોઠારી શાંતિલાલ માણેકલાલ સંચેતજી	શ્રી અમદાવાદ ખરતરગચ્છ ટ્રસ્ટ, દાદાસાહેબની પોળ, કાલુપુર	૬૫૭૮૫૮૬	શ્રાવિકા	
૪૩	શેઠ રાજેન્દ્રભાઈ માણેકલાલ દોશી રાજેન્દ્રભાઈ ચંદુલાલ	વિજય નેમિસૂરિ જ્ઞાનશાળા ટ્રસ્ટ, પાંજરાપોળ, રિલીફ રોડ	૫૫૦૧૫૧૨ ૪૦૦૬૪૮	શ્રાવક	★
૪૪	શેઠ પંકજભાઈ સુધાકરભાઈ હઠીસિંહ કનકભાઈ સુરેન્દ્રભાઈ	શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, પાંજરાપોળ, રિલીફ રોડ	૬૬૩૧૮૬૮ ૬૫૬૮૬૪૮	શ્રાવક/શ્રાવિકા	
૪૫	સદગુણાબેન ચીનુભાઈ ઝવેરી	શેખના પાડાનું પંચ શેખનો પાડો, રિલીફ રોડ, ઝવેરીવાડ સામે	૩૩૮૫૨૪	શ્રાવિકા	
૪૬	જશવંતભાઈ વાડીલાલ શાહ સુબોધભાઈ હરગોવિંદભાઈ	સુરેન્દ્રસૂરીશ્વરજી જૈન તત્ત્વજ્ઞાન શાળા ટ્રસ્ટ, પટણીની ખડકી, ઝવેરીવાડ	૩૩૫૨૧૦ ૪૬૭૫૩૬	સાધુ/સાધ્વી	★
૪૭	વિનોદભાઈ વિમલભાઈનગરશેઠ રમેશભાઈ સુરેન્દ્રભાઈ શેઠ	શેઠના ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ વાઘણપોળ, ઝવેરીવાડ	૬૭૪૩૦૮૫ ૫૩૫૭૦૧૫	શ્રાવિકા	★
૪૮	પ્રદીપભાઈ મનુભાઈ ઝવેરી અશોકભાઈ ચીમનલાલ શાહ	ઝવેરીવાડ નેમિસાગરજી ઉપાશ્રય જૈન સંઘ, આમલીપોળ ઝવેરીવાડ	૪૮૧૦૫૨ ૬૫૭૬૩૫૭	શ્રાવક	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૪૯	લાલભાઈ ચીમનલાલ શાહ રાજેન્દ્રભાઈ ઘેલાભાઈ	શ્રી વિજય દેવસૂરી ગચ્છ આંબલીપોળ સામે, ઝવેરીવાડ	૫૫૦૩૨૬૮	શ્રાવિકા	
૫૦	સરોજબેન અશોકભાઈ શાહ વિમળાબેન જયંતિલાલ ઝવેરી	શ્રી આંબલી પોળ જૈન બહેનોનો ઉપાશ્રય, સોદાગરની પોળ સામે, ઝવેરીવાડ	૬૫૭૬૩૫૭	શ્રાવિકા	
૫૧	સંયેતી શાંતિલાલ માણેકલાલ શેરમલ તગામલ માલુ	શ્રી અમદાવાદ ખરતર ગચ્છ ટ્રસ્ટ, આંબલીપોળ, ઝવેરીવાડ	૩૬૩૧૫૬ ૪૪૨૭૨૯	કોમન	
૫૨	શેઠશ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈ	ભાઈ જમના D/O શાહ લાલચંદ બેચરદાસ, ગોલવાડ, રતનપોળ	૬૫૬૫૨૦૮	શ્રાવિકા	
૫૩	લાલભાઈ ચીમનલાલ શાહ રાજેન્દ્રભાઈ ઘેલાભાઈ	શ્રી વિજય દેવસૂરી ગચ્છ નાગોરીશાળા, રતનપોળ	૫૫૦૩૨૬૮ ૪૧૦૧૬૬	શ્રાવક	
૫૪	અરવિંદભાઈ પનાલાલ ગૌતમભાઈ શાંતિલાલ શેઠ	પતાસાપોળ સરકારી ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, લાલાનો ખાંચો, પતાસાપોળ	૩૮૪૮૮૫	શ્રાવિકા	★
૫૫	ચારુચંદ ભોગીલાલ શાહ ગૌતમભાઈ શકરચંદ	શ્રી નાથીશ્રી ઉપાશ્રય જૈન ટ્રસ્ટ, નવી પોળ સામે, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ	૩૩૮૫૦૨ ૨૧૪૦૨૨૭	શ્રાવિકા	
૫૬	પીયૂષભાઈ રમણિકલાલ ચોલિયા મનુભાઈ પોપટલાલ શાહ	પંડિત શ્રી વીરવિજય ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, ભઠીની બારી, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ	૬૬૩૬૩૦૦ ૨૧૪૨૮૩૪	શ્રાવક	★
૫૭	અરવિંદભાઈ કલ્યાણભાઈ રાવ કલ્યાણભાઈ મયાભાઈ શાહ	શેઠ સુબાજી રવચંદ જૈન વિદ્યાશાળા ટ્રસ્ટ, ડોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર	૩૮૮૨૮૨ ૬૬૨૦૭૦૮	શ્રાવક	★
૫૮	ધનીબેન ચીમનલાલ ફોજદાર કાંતાબેન ભગવાનદાસ	શ્રી કસુંબાવાડ પોળ પંચ કસુંબાવાડ, ડોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર	૫૩૫૬૨૫૩ ૫૩૫૬૩૨૩	શ્રાવિકા બે ઉપાશ્રય	
૫૯	વર્ધીલાલ સંપ્રતિચંદ રજનીકાંત મોહનલાલ	શ્રી રૂપવિજયજી મહારાજ ડહેલાનો જૈન ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, ડોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર	૫૩૫૫૮૩૯ ૬૬૪૦૦૮૬	શ્રાવક	★
૬૦	બાબુભાઈ ટાપરવાળા બાબુભાઈ ધારશીભાઈ	હાજાપટેલની પોળ ઓરડીનો ઉપાશ્રય શાંતિનાથનીપોળ સામે, હાજાપટેલની પોળ, કાલુપુર	૫૩૫૬૩૧૭ ૬૬૩૦૬૧૩	શ્રાવિકા	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	સીમાર્ક
૬૧	રજનીકાંતભાઈ મયાભાઈ નાયક ભરતકુમાર રમણલાલ	શ્રી સંવેગી ઉપાશ્રય હાજપટેલની પોળ, કાલુપુર	૫૩૫૭૮૩૮ ૫૩૫૭૮૩૮	શ્રાવક	★
૬૨	પ્રવીણભાઈ પોપટલાલ શાહ ચંપકલાલ ચીમનલાલ શાહ	પાછિયાની પોળ જૈન પંચ પાછિયાની પોળ, રિલીફ રોડ	૫૩૫૬૪૧૧ ૫૩૫૮૮૧૪	શ્રાવિકા	
૬૩	શાહ બાબુલાલ કકલચંદ	શ્રી શ્રે.મૂ.પૂ. તપગચ્છ જૈન આરાધના ભવન ટ્રસ્ટ, પાછિયાની પોળ, રિલીફ રોડ	૫૩૫૬૮૮૫	શ્રાવક	★
૬૪	શાંતિલાલ કેશવલાલ કઠિયારા જયંતિલાલ ગદ્યાભાઈ શાહ	શ્રી પીપરડીની પોળ જૈન શ્રાવિકા ઉપાશ્રય, પીપરડીની પોળ, રિલીફ રોડ	૪૧૦૬૧૮ ૪૬૩૮૨૧	શ્રાવિકા	
૬૫	પંકજભાઈ મણિલાલ શાહ કુમારભાઈ મયાભાઈ મોદી	શ્રીસંભવનાથ જૈન શ્રે.દેરાસરજી ખારાકુવાની પોળ, કેલિકોડોમ પાસે, રિલીફ રોડ	૫૩૫૩૦૭૮	શ્રાવિકા	
૬૬	જિનેન્દ્રભાઈ રતિલાલ શેઠ રસિકલાલ ગદ્યાભાઈ શાહ	શ્રી જેકોરશ્રીજી ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ અંબાજી માતાના ચોકઠામાં, ધનાસુધારની પોળ, કાલુપુર	૩૨૧૪૦૧	શ્રાવિકા	
૬૭	જ્ઞાનચંદભાઈ જેવંતરાજજી હરખચંદજી તેજમલજી	સુગનીબેન અચલદાસ જૈન ઉપાશ્રય, વાણિયા શેરી, ભંડેરી પોળ, કાલુપુર	૨૧૪૦૮૨૮ ૭૮૬૬૪૭૧	શ્રાવિકા	
૬૮	કાલ્યુનભાઈ વિજયકરભાઈદલાલ ચંદ્રકાંતભાઈ ત્રિકમલાલ પરીખ	કાળુશીની પોળ જૈન પૌષધશાળા કાળુશીની પોળ, કાલુપુર	૬૫૭૧૭૦૬ ૩૩૭૪૮૦	શ્રાવક	
૬૯	ભદ્રાબેન ચંદ્રકાંતભાઈ રશ્મિકાબેન રાજેન્દ્રભાઈ	કાળુશીની પોળ, શ્રાવિકા ઉપાશ્રય, કાળુશીની પોળ કાલુપુર	૩૩૭૪૮૦ ૩૩૦૦૦૮	શ્રાવિકા	
૭૦	અરવિંદભાઈ ત્રિકમલાલ શાહ મફતભાઈ જેશીંગભાઈ શાહ	જૈન શ્રે.મૂ. જહાંપનાહની પોળનું પંચ, જહાંપનાહની પોળ કાલુપુર	૫૩૨૧૭૫૬	શ્રાવક/શ્રાવિકા	★
૭૧	જયંતિલાલ આત્મારામ રિખવચંદ છોગાલાલ	શ્રી વિજયદાન સુરીશ્વરજી જ્ઞાન મંદિર અને પૌષધ શાળા, મનસુખભાઈની પોળ પાસે	૪૧૨૦૪૧ ૬૪૨૦૧૪૭	શ્રાવક	★
૭૨	રાજેન્દ્રભાઈ માણેકલાલ શાહ બચુભાઈ ચીમનલાલ મારફતિયા	મનસુખભાઈ શેઠની પોળ જૈન પંચ, શ્રાવિકા ઉપાશ્રય, મનસુખભાઈની પોળ	૫૫૦૧૫૧૨	શ્રાવિકા	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૭૩	અરવિંદાબેન બાબુભાઈ	શ્રી આદીશ્વર ભગવાન જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, ૯૫૬ તોડાની પોળ, રાજામહેતાની પોળ	p.p. ૩૩૭૧૫૬	શ્રાવિકા	
૭૪	જયંતિલાલ પોપટલાલ શાહ નૈનેશભાઈ કસ્તુરભાઈ શાહ	શ્રી જૈન શ્રી.મૂ.પૂ.શ્રી કુંધુનાથ ભગવાન દેરાસર અને ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, લક્ષ્મીનારાયણની પોળ	૩૮૦૩૧૫ ૩૩૮૦૨૨	શ્રાવિકા	
૭૫	ભાનુબેન નરેશભાઈ શાહ રેણુકાબેન સુરેશભાઈ મોદી	શ્રી વિમલગચ્છ શ્રાવિકા ઉપાશ્રય, પાડાપોળ ચોકઠામાં, ગાંધી રોડ	p.p. ૩૮૨૯૦૩ ૩૩૫૬૨૦	શ્રાવિકા	
૭૬	રસિકભાઈ જીવાભાઈ ભિષીનભાઈ શકરચંદ શાહી	શ્રી સંભવનાથ જૈન દેરાસર ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, ખાડિયા ચાર રસ્તા, ગાંધી રોડ	૬૬૩૩૩૭૯ ૬૬૩૭૩૯૯	શ્રાવિકા	
૭૭	જયેશભાઈ રજનીકાંતભાઈ શાહ	શકરીબેન જૈન ઉપાશ્રય લલ્લુવિહાર, મિતમનગરનો પહેલો ઢાળ	૬૫૭૬૨૮૬	શ્રાવિકા	
૭૮	સિંમતભાઈ પુરુષોત્તમદાસ મહેન્દ્રભાઈ ચંદ્રકાંતભાઈ	શ્રી વિશ્વનંદીકર જૈન સંઘ ભગવાન નગરનો ટેકરો, મહાલક્ષ્મી ચાર રસ્તા, પાલડી	૬૬૪૦૧૪૬ ૪૧૦૨૯૩	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૭૯	જયેન્દ્રભાઈ શાંતિલાલ શાહ રાજેન્દ્રભાઈ ઘેલાભાઈ શાહ	જૈન મરચંટ સોસાયટી જૈન સંઘ ૧૪, જૈન મરચંટ સોસાયટી, પાલડી	૬૬૨૦૯૦૫ ૪૧૦૧૬૬	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૮૦	જયંતિલાલ આત્મારામ શાહ રમેશભાઈ બકુભાઈ શેઠ	વિજયદાન સૂરિ જ્ઞાનમંદિર પૌષ્પ શાળા ટ્રસ્ટ, સુકીતા એપાર્ટમેન્ટ, પાલડી	૪૧૨૦૪૧ ૪૧૦૧૨૨	કોમન	
૮૧	વર્ધમાનભાઈ મોહનલાલ શાહ ભરતભાઈ દલસુખરામ શાહ	શ્રી પંકજ સોસાયટી જૈન સંઘ ટ્રસ્ટ, પંકજ સોસાયટી, ભઠા પાલડી	૬૬૨૦૦૭૩ ૪૧૫૬૩૨	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૮૨	ધનસુખભાઈ દીપચંદ શાહ અરવિંદભાઈ કેશવલાલ શાહ	શ્રી મહિમા વિજય જ્ઞાન મંદિર ટ્રસ્ટ, કેનેરા બેંક સામે, શાંતિવન પાલડી	૬૬૩૬૭૬૨ ૬૬૩૨૦૯૪	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૮૩	નવીનચંદ્ર ચીમનલાલ લીલાચંદ રંગજીભાઈ	શ્રી લક્ષ્મીવર્ધક જૈન સંઘ વિમલનાથ સોસાયટી સામે, શાંતિવન, પાલડી	૪૧૩૮૧૮	શ્રાવક/શ્રાવિકા	★
૮૪	બાપાલાલ શિવલાલ બાવીશી ચંદ્રકાંત નંદલાલ શાહ	શ્રી પરમઆનંદ શ્રી.મૂ.જૈન સંઘ વીતરાગ સોસાયટી, પી.ટી. કોલેજ રોડ, પાલડી	૬૬૩૯૨૬૮ ૬૬૨૧૧૮૯	શ્રાવક/શ્રાવિકા	★

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૮૫	સુરેન્દ્રભાઈ ચીનુભાઈ શાહ સુભદ્રાબેન ચીનુભાઈ શાહ	શ્રી ચંપાબેન જૈન સ્વાધ્યાય મંદિર, ૩/૬૫બાવતી સોસાયટી, પાલડી	૪૪૧૦૦૧ ૪૪૧૦૦૧	શ્રાવિકા	
૮૬	હસમુખભાઈ બાબુલાલ ખાંડવાળા ગૌતમભાઈ ભોગીલાલ શાહ મુંબઈ	શ્રી નયનદર્શન ઉદય કલ્યાણ જૈન સંઘ, દાદા રોકડનાથ સોસાયટી, પાલડી	૬૬૨૦૩૯૨ ૨૦૧૪૩૪૨	કોમન	
૮૭	બાલાભાઈ હિમતલાલ શાહ દીપકભાઈ કાંતિલાલ શાહ	ભાવવર્ધક શ્રીસુપાર્શ્વનાથ સ્વામી જૈન સંઘ, રંગસાગર સોસાયટી, પી.ટી. કોલેજ રોડ, પાલડી	૬૬૩૬૦૩૭ ૪૧૯૦૫૬	શ્રાવક/શ્રાવિકા	★
૮૮	દીનેશભાઈ શકરચંદ સંઘવી	શ્રી સમ્યક દર્શન આરાધના ભવન દર્શન ટ્રસ્ટ, ૧, અરામી એપાર્ટમેન્ટ, પાલડી	૭૪૭૫૪૩૭	શ્રાવિકા	★
૮૯	હીરાલાલ ઝવેરચંદ કુબડીઆ પ્રમુખભાઈ રતિલાલ શાહ	શ્રી રેવતીનગર જૈન સંઘ ભાવના ટેનામેન્ટ, વાસણા, પાલડી	૬૬૧૧૪૮૭	કોમન	★
૯૦	ઉત્તમચંદ યુનીલાલ શાહ દિનેશભાઈ કરશનદાસ પટવા	શ્રી જૈન શ્રેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ નવકાર ફ્લેટ પાસે, વાસણા, પાલડી	૬૪૨૧૫૦૬ ૪૧૩૨૩૩	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૯૧	ચંદ્રકાંત શાંતિલાલ શાહ સુરેન્દ્રભાઈ રતિલાલ શાહ	પરમ પૂજ્ય આચાર્ય શ્રીમદ્ વિજય ભુવન સૂરીશ્વરજી જૈન જ્ઞાનમંદિર ટ્રસ્ટ, વાસણા	૪૧૮૪૫૨ ૪૧૮૬૨૦	શ્રાવક	★
૯૨	મહેન્દ્રભાઈ મણિલાલ શાહ	શ્રીનીતિ સુનંદાકૃષ્ણ વિહાર ટ્રસ્ટ ૧, ભાગ્યલક્ષ્મી એપાર્ટમેન્ટ, વાસણા	૬૫૭૭૪૧૪	શ્રાવિકા	
૯૩	ચંપકલાલ ચીમનલાલ ગાંધી નયનભાઈ પરીખ	શ્રીવિજય પ્રિયંકરસૂરિજ્ઞાનમંદિર ટ્રસ્ટ A/૧૦/૭ દેવાસ એપાર્ટ., સરખેજ રોડ	૬૬૩૪૮૪૩ ૬૪૨૩૬૭૧	કોમન	★
૯૪	અશોકભાઈ જીવાભાઈ શાહ જયંતિભાઈ જેઠાલાલ શાહ	શ્રી પ્રેમવર્ધક દેવાસ શ્રે.મૂ.પૂ. સંઘ, દેવાસ એપાર્ટમેન્ટ, ગુપ્તાનગર, સરખેજ રોડ	૬૬૩૨૯૫૦ ૬૬૩૪૪૯૬	શ્રાવક	
૯૫	કુમારખાળ કાંતિલાલ વોરા હસમુખભાઈ પ્રેમચંદ શાહ	શ્રી વેજલપુર જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ ૩૯, ઉમાસુત નગર રો હાઉસ, વેજલપુર રેલવે કોસીંગ પાસે	૪૧૮૨૨૮ ૬૬૧૨૫૭૫	કોમન	
૯૬	ભૂપેન્દ્રભાઈ કાલીદાસ ઝવેરી	શ્રી જયંતલલિત કનક ભવન ૬ ચોકસી પાર્ક, જીવરાજપાર્ક	૪૧૫૬૨૨	શ્રાવિકા	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૯૭	હેમેન્દ્રભાઈ ચીનુભાઈ પરીખ કુમારભાઈ મનુભાઈ સોદાગર	શ્રી વર્ધમાન શ્વે.જૈન સંઘ ૧, પાલખી સોસાયટી, વેજલપુર રોડ	૬૬૩૬૮૮૮ ૪૧૦૫૫૪	શ્રાવક	
૯૮	નરેન્દ્રભાઈ ચંદુલાલ શાહ કાંતિલાલ કે. શાહ	શ્રીશંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ શ્વે.મૂ.પૂ. જૈન સંઘ, પહેલે માળે, જીવરાજ પાર્ક	૬૬૩૬૨૧૪ ૬૬૪૦૫૩૬	કોમન	
૯૯	પીયુષભાઈ રમણલાલ શાહ મહેન્દ્રભાઈ શાહ	આચાર્ય શ્રી વિજય ભુવન ભાનુસૂરિ આરાધના ભવન, વાસણા, પાલડી	૬૬૧૪૪૮૭	શ્રાવક	
૧૦૦	ભગવાનદાસ ખુશાલદાસ શાહ (મુંબઈ) પંકજભાઈ કે. શાહ	શ્રી સુમતિનગર શ્વે.મૂ.જૈન સંઘ ૬/૨૬, મૃદંગ એપાર્ટમેન્ટ, વાસણા બસ સ્ટેન્ડ પાછળ	૪૧૦૦૬૮	શ્રાવિકા	
૧૦૧	હેમંતભાઈ રસિકલાલ શાહ	મંજુબા પૌષ્પશાળા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, ૩૮, લાવણ્ય સોસાયટી, વાસણા	૬૫૭૮૪૨૧	શ્રાવિકા	
૧૦૨	રમણલાલ રતિલાલ શાહ રમેશભાઈ રતિલાલ શાહ	શ્રી શેફાલી જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ શેફાલી ફ્લેટ, લાવણ્ય સોસાયટી, વાસણા		શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૦૩	નિર્મળાબેન નરોત્તમદાસ શાહ (મુંબઈ)	કંચન સ્વાધ્યાય મંદિર ડી/૪ રશ્મિ એપાર્ટમેન્ટ, ઉમાસુત ફ્લેટ સામે, વાસણા		શ્રાવિકા	
૧૦૪	અંબાલાલ બબાભાઈ શાહ શાંતિલાલ અંબાલાલ શાહ	શ્રી ભીડભંજન પાર્શ્વનાથ જૈન શ્વે. મૂ. પૂ. સંઘ, ગોદાવરીનગર, વાસણા	૬૬૩૩૦૭૩ ૬૬૧૩૫૫૬	શ્રાવક/શ્રાવિકા	
૧૦૫	નવિનચંદ્ર રમણલાલ ઘેબરીયા અનુભાઈ નાથલાલ ઝવેરી	મહોદય સ્વાધ્યાય મંદિર ટ્રસ્ટ ૬/૩૫, શિલ્પાલય એપાર્ટમેન્ટ, અંજલી સિનેમા પાછળ, વાસણા		શ્રાવિકા	
૧૦૬	યુ.એન. મહેતા જશવંતલાલ કચરાભાઈ	શ્રી મહાવીર જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ ઓપેરા સોસાયટી, નવા વિકાસગૃહ રોડ, પાલડી	૬૬૨૧૧૪૪ ૬૬૨૦૧૬૦	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૦૭	સતીષચંદ્ર બુધાલાલ શાહ	શારદાબેન બુધાલાલ પૌષ્પશાળા ૧૦, ગુજરાત સોસાયટી, પાલડી	૬૬૩૭૮૩૫	શ્રાવિકા	
૧૦૮	રમણલાલ વજ્રેચંદ શાહ સુમતિલાલ છોટાલાલ	શ્રી પો.હે. જૈનનગર સંઘ સંજીવની હોસ્પિટલ સામે, જૈન નગર, પાલડી	૪૧૦૦૩૦	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૧૦૯	અતુલભાઈ રતિલાલ સાક્ષી રાજેન્દ્રભાઈ ચંદુલાલ શાહ	શ્રી દશાપોરવાડ સોસાયટી જૈન ઉપાશ્રય સંઘ, પાલડી	૬૬૩૭૩૭૮ ૬૬૩૭૧૫૩	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૧૦	હસમુખલાલ મૂળચંદ શાહ નલિનકાંત કેશવલાલ શાહ	શ્રી જૈન સોસાયટી જૈન સંઘ જૈન સોસાયટી, એલિસબ્રિજ	૬૫૭૮૩૨૦ ૬૫૭૮૨૭૬	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૧૧	હેમંતભાઈ ચીમનલાલ બ્રોકર મયૂરભાઈ હસમુખલાલ બ્રોકર	શ્રીભાનુપ્રભા જૈન સેનીટોરીયમ ટ્રસ્ટ, માદલપુરના ઢાળ ઉપર, એલિસબ્રિજ	૪૪૧૪૪૪ ૪૦૫૦૭૧	શ્રાવક	
૧૧૨	સુનીલભાઈ સી. ઝવેરી જશવંતભાઈ પોપટલાલ શાહ	શ્રીગોડીજી પાર્શ્વનાથ જૈન ટ્રસ્ટ કલ્યાણ સોસાયટી, મીઠાખળી	૬૫૬૦૮૬૯ ૪૬૫૬૩૧	શ્રાવિકા	
૧૧૩	અશોકભાઈ જશુભાઈ શાહ લલિતભાઈ કાંતિલાલ શાહ	શ્રી નવરંગપુરા શ્રે.મૂ.જૈન સંઘ નવરંગપુરા બસ સ્ટેન્ડ પાસે, નવરંગપુરા	૪૬૦૧૩૧ ૪૪૧૮૪૪	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૧૪	રસિકભાઈ ચંદુલાલ શાહ કુમુદબેન રસિકભાઈ શાહ	શ્રી સી.એમ. શાહ & ફેમીલી પબ્લિક ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, નવરંગપુરા	૪૪૧૩૭૯ ૪૪૧૩૭૯	કોમન	★
૧૧૫	કાંતિલાલ અમૃતલાલ શાહ (વહેલાલવાળા) કાંતિલાલ અમૃતલાલ શાહ	શ્રી વર્ધમાન શ્રે.મૂ.પૂ.જૈન સંઘ ૧૮, શ્રીધાન નગર સોસાયટી, ઉસ્માનપુરા	૪૪૫૫૨૯ ૪૦૦૬૨૧	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૧૬	કીર્તિકુમાર અંબાલાલ શાહ બાબુલાલ લક્ષ્મીચંદ શાહ	શ્રી શાંતિનગર શ્રે.મૂ.પૂ. જૈન સંઘ, શાંતિનગર, જૂના વાડજ	૪૦૯૫૬૯ ૪૦૬૧૬૭	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૧૭	મહેન્દ્રભાઈ અમૃતલાલ શાહ ડૉ.અનિલભાઈ શાંતિભાઈ શાહ	શ્રી ચંદ્ર સંઘ યશા ટ્રસ્ટ ટી/૭/૫ શાંતિનગર, જૂના વાડજ	૪૦૦૭૫૦ ૪૦૮૬૩૩	શ્રાવિકા	★
૧૧૮	ગુણવંતભાઈ વાડીલાલ શાહ સુબોધભાઈ હરગોવિંદદાસ મહેતા	શ્રી ઝવેરીપાર્ક આદીશ્વર ટ્રસ્ટ ઝવેરી પાર્ક, નારણપુરા રેલવે કોસિંગ પાસે	૭૪૭૯૨૬૬ ૪૬૭૫૩૬	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૧૯	પ્રવીણભાઈ વીરચંદ પ્રવીણભાઈ ભાગીલાલ શેઠ	શ્રી સુરેન્દ્ર ફાઉન્ડેશન ટ્રસ્ટ હસમુખ કોલાની, વિજયનગર, નારણપુરા		શ્રાવિકા	
૧૨૦	જિતેન્દ્રભાઈ મોહનલાલ શાહ વસંતભાઈ રતિલાલ શાહ	શાહ શકરીબેન સકરચંદ આરાધના ગૃહ, અનુપમ સોસા. નારણપુરા ચાર રસ્તા	૪૯૩૪૮૧ ૫૬૨૩૮૩૫	શ્રાવિકા	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૧૨૧	શાંતિલાલ જોઈતાલાલ શાહ શાંતિલાલ મંગળદાસ શાહ	શ્રી ઋષભદેવ જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ દેસના એપાર્ટમેન્ટ, મીરાખિકા સ્કૂલ રોડ, નારણપુરા	૭૪૭૪૫૮૧ ૭૪૫૮૦૫૨	શ્રાવિકા	
૧૨૨	ચીમનલાલ વાડીલાલ કોઠારી શિરીષભાઈ લાલભાઈ શાહ	શ્રી આદિનાથ શ્રે.મૂ.જૈન સંઘ અજંટા ફ્લેટ સામે, નારણપુરા ચાર રસ્તા પાસે	૪૮૫૪૪૮ ૭૪૫૨૩૭૦	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૨૩	ભીખુભાઈ ચીમનલાલ ચોકસી બચુભાઈ ફકીરચંદ શાહ	પુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથ શ્રે. મૂ. જૈન સંઘ, પલિયડ નગરની બાજુમાં, નારણપુરા	૭૪૫૨૫૮૫ ૭૪૫૨૧૮૧	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૨૪	રમેશચંદ્ર છોટાલાલ શાહ પ્રવીણભાઈ અમૃતલાલ શાહ	શ્રી વર્ધમાન જૈન શ્રે.મૂ.પૂ.સંઘ ૨૩, સન ટેરેસની બાજુમાં ગુરુકુળ, મેમનગર	૭૪૭૩૭૬૪ ૪૮૧૭૭૬	શ્રાવક	
૧૨૫	ગુણવંતભાઈ કેશવલાલ અરવિંદભાઈ મણિલાલ શાહ	શ્રી સુમતિનાથ શ્રે.મૂ.પૂ.સંઘ તરુણનગર ભગવતી એપાર્ટમેન્ટ કમલ સોસા. સામે, મેમનગર	૭૪૭૩૮૮૨ ૭૪૮૪૭૬૮	શ્રાવક	
૧૨૬	પ્રવીણચંદ્ર જેઠાલાલ ચીનુભાઈ શકરચંદ	શ્રી કીર્તિચંદ્ર સૂરિ જ્ઞાનમંદિર ટ્રસ્ટ, પાણલ નગર, ભૂયંગદેવ ચાર રસ્તા, સોલા	૭૪૮૦૭૦૨ ૬૬૩૦૦૧૫	શ્રાવક	
૧૨૭	અરવિંદભાઈ પૂનમચંદ જયંતિલાલ સાંકળચંદ	શ્રી સોલારોડ શ્રે.મૂ.પૂ.જૈનસંઘ લબ્ધિવિક્રમ નગર, સોલારોડ	૭૪૮૦૨૮૨ ૭૪૧૪૦૪૬	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૨૮	અમૃતલાલ પોપટલાલ પ્રવીણકુમાર મંગળદાસ	શ્રી પારસમણિ જૈન સંઘ ઈ/૨, પારસમણિ ફ્લેટ, રન્નાપાર્ક, ઘાટલોડિયા રોડ	૭૪૭૭૧૦૧ ૭૪૮૪૨૨૩	કોમન	
૧૨૯	પૂનમચંદ માધવલાલ જયેશભાઈ એફ. શાહ	શ્રી વર્ધમાન શ્રે.મૂ.પૂ.જૈન સંઘ ૧૬/૧૮૪, મંગળમૂર્તિ એપાર્ટ. સોલારોડ	૭૪૭૦૦૫૮ ૭૪૭૨૨૭૭	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૩૦	જયંતિલાલ વર્ધમાનદાસ વિનોદભાઈ લાલચંદ	શ્રી ગુણનિધિ શ્રે.મૂ.જૈન સંઘ ૮/૮૫ શાંતિ એપાર્ટમેન્ટ, પ્રગતિનગર, નારણપુરા		શ્રાવિકા	
૧૩૧	જયંતિભાઈ ભીખાભાઈ શાંતિલાલ ગુલાબચંદ	શ્રી સીમંધરસ્વામી મૂ.જૈન ટ્રસ્ટ સંસ્કાર ભારતી સોસા. નાકે અંકુર રોડ, નારણપુરા	૭૪૭૧૬૨૨	શ્રાવક	
૧૩૨	નવીનભાઈ વર્ધીલાલ પ્રબોધભાઈ સી. શાહ	શ્રી મહાવીર શ્રે.મૂ.પૂ.જૈન સંઘ ૧,વિવેકનગર કોલોની, વિજયનગર, નારણપુરા	૭૪૮૦૮૪૫ ૭૪૧૨૫૩૦	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૧૩૩	હેમેન્દ્રભાઈ મણિલાલ ભીખાભાઈ ડાહ્યાભાઈ	શ્રી પાર્શ્વનાથ શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ ૨૦/૨ તુલસીશ્યામ ફ્લેટ નવા વાડજ	૪૮૪૨૬૩ ૭૪૫૨૭૬૭	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૩૪	પંકજભાઈ સુરેશભાઈ કમલેશભાઈ ધીરજલાલ	શ્રી ભક્તિ પાર્શ્વનાથ જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. સંઘ, આનંદનગર એપાર્ટમેન્ટ, નવા વાડજ		શ્રાવિકા	
૧૩૫	કમલેશભાઈ નટવરલાલ ભરતભાઈ કાંતિલાલ	શ્રીમહાવીર સ્વામી મૂ.પૂ. જૈન સંઘ, ૧૮/૨૦૭, નંદનવન એપાર્ટ. નવા વાડજ	૭૪૭૧૬૦૬ ૭૪૭૭૪૭૦	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૩૬	કાંતિલાલ મંગળદાસ મંગળદાસ અંબાલાલ	શ્રી વાડજ શ્વે.મૂ.પૂ. જૈન સંઘ દેવપથ ફ્લેટ,બ્રહ્મભત્રિય સોસા. નવા વાડજ	૭૪૮૧૧૧૨ ૭૪૮૧૪૧૬	શ્રાવિકા	
૧૩૭	લહેરચંદભાઈ અમુલકભાઈ ચીમનલાલ અનુપચંદભાઈ	શ્રી નવા વાડજ સૌધર્મ બૃહદ્દત્તપાગચ્છ ત્રિસ્તુતિક જૈનસંઘ થિરપુર સોસા., નવા વાડજ	૭૪૮૩૮૮૩ ૭૪૮૨૪૬૫	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૩૮	પ્રવીણભાઈ સોમચંદ હસમુખભાઈ છનાલાલ	શ્રી નિર્ણયનગર જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. સંઘ, ૪/૮ નિર્ણયનગર, ઘાટલોડિયા	૨૧૪૫૩૩૫ ૭૪૮૪૨૫૩	શ્રાવક	
૧૩૯	શિરીષભાઈ ક્યરાભાઈ ગિરીશભાઈ સોમચંદ	શ્રી ઘાટલોડિયા જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. સંઘ, પાવાપુરી સોસાયટી, જનતા નગર રોડ, ઘાટલોડિયા	૭૪૮૦૭૫૮ ૭૪૫૩૭૬૭	કોમન	
૧૪૦	મહેન્દ્રભાઈ બાબુલાલ શાહ સુરેશભાઈ રમણલાલ શાહ	શ્રી ચાણક્યપુરી જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ સેક્ટર નં. ૬, ચાણક્યપુરી, ઘાટલોડિયા	૭૪૧૧૮૨૦ ૭૪૧૮૩૬૪	કોમન	
૧૪૧	રતિલાલ બબલદાસ રસિકલાલ વાડીલાલ	શ્રી મહાવીર સ્વામિનગર શ્વે.મૂ.પૂ. જૈનસંઘ, ધનશ્યામનગર સુભાષભિજના નાકે	૭૪૮૫૦૭૬ ૭૪૮૩૩૬૮	શ્રાવિકા	
૧૪૨	ખુમચંદભાઈ મગનલાલ સંજયભાઈ સોમચંદભાઈ	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી શ્વે.મૂ.પૂ. જૈન સંઘ, કેશવનગર, સુભાષભિજના નાકે	૭૪૫૮૨૭૮ ૭૪૬૭૨૨૭	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૪૩	તારાચંદ નથમલ છનાલાલ હરગોવિનદાસ	સાબરમતી રામનગર જૈન શ્વે.મૂ. પૂજક સંઘ, રામનગર, સાબરમતી	૭૪૮૭૦૪૫	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૪૪	અશોકભાઈ સુરજમલ દિનેશચંદ્ર વાડીલાલ	શ્રીઆગમોદ્ધારક જ્ઞાનશાળા ટ્રસ્ટ મગનલાલ મોતીલાલ સોસાયટી, રામનગર, સાબરમતી	p.p. ૭૪૫૮૪૫૬	શ્રાવક	★

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	સીમાકં
૧૪૫	ગુણવંતભાઈ શાહ રાજેન્દ્રભાઈ નેમચંદ	શ્રી કુસુમશ્રીજી સ્વાધ્યાય મંદિર ટ્રસ્ટ, હરિઓમનગર વિ.૧, ડી. કેબીન, સાબરમતી	૬૬૩૨૩૮૨ ૬૬૩૧૬૦૩	કોમન	
૧૪૬	હિમતલાલ ગુલાબચંદ	શ્રી મહાવીર જૈન આરાધના ભવન ટ્રસ્ટ, ભગવતી-પદ્માવતી નગર, ડી. કેબીન, સાબરમતી	૭૪૫૮૩૭૩	શ્રાવક	
૧૪૭	સતીશભાઈ જીવાભાઈ ભૂપેન્દ્રભાઈ ચીમનલાલ	પરમાનંદ જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. સંઘ ૮૭/૮૮ અરિહંતનગર સોસાયટી ડી. કેબીન, સાબરમતી	૭૪૫૭૮૦૭ ૭૪૫૮૭૫૩	કોમન	
૧૪૮	ચંદનમલ કપુરચંદ લલિતકુમાર મણિલાલ	શ્રીઅભિનવ જૈન શ્વે.મૂ.પૂ.સંઘ ૪૮/૫૦, જિનેશ્વરનગર સોસા. ડી-કેબીન, સાબરમતી	૭૪૮૮૬૦૭ ૭૪૫૮૮૪૦	શ્રાવિકા	
૧૪૯	કાનજીભાઈ લીલાચંદ કીર્તિલાલ કાંતિલાલ	અંતરીક્ષ પાર્શ્વનાથ જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. સંઘ, શિલ્પા સોસા., ડી-કેબીન, સાબરમતી	૭૪૮૭૫૬૩ ૭૪૮૭૫૫૩	કોમન	
૧૫૦	ભરતભાઈ મનુભાઈ સુરેશચંદ્ર નાથાલાલ	પાર્શ્વનાથ નગર જૈન શ્વે.મૂ.પૂ.સંઘ, ૩૦૦, જનતા નગર, ચાંદખેડા	૩૩૩૩૬૫	કોમન	
૧૫૧	ગોવિંદભાઈ એસ. મહેતા વિનોદચંદ્ર ભોગીલાલ	શ્રી ભૈરવપુંજીત પાર્શ્વભક્તિ વિહાર ટ્રસ્ટ સી-૯૭૯, જનતા નગર, પાર્શ્વનાથનગર, ચાંદખેડા	૨૮૧૫૦૧૪ ૨૮૧૮૪૮૩	શ્રાવક	
૧૫૨	પુખરાજભાઈ ભભૂતમલ જવાનમલ શેષમલ	શ્રીરાજેન્દ્રસૂરિ જૈનધર્મ પ્રચારક ટ્રસ્ટ, કલોલ હાઈવે રોડ.નં ૮ શારદા પેટ્રોલપંપ પાસે, ચાંદખેડા	૭૪૫૮૭૯૬ ૨૧૪૧૩૦૮	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૫૩	ચંદુલાલ મણિલાલ અશ્વિનભાઈ મણિલાલ શાહ	શ્રીમતી શારદાબેન ચંદુલાલ મણિલાલ બાંધણીવાલા ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, બુદ્ધિસાગર સોસા.ચાંદખેડા	૩૩૬૯૬૨ ૩૮૦૫૬૦	કોમન	
૧૫૪	પ્રવીણચંદ્ર શાંતિલાલ ડૉ. હસમુખલાલ શાંતિલાલ	શ્રી જિનશાસન આરાધના ટ્રસ્ટ ૯૯૫, વિષ્ણુનગર, ગુ.હા.બોર્ડ, ચાંદખેડા	૪૬૩૫૭૮	કોમન	
૧૫૫	શશિકાંતભાઈ ચિમનલાલ દલીચંદભાઈ વકીલ	જૈન આરાધક મંડળ ૧૬૩, નેમિનાથ સોસાયટી, રાણીપ	૭૪૫૨૬૭૬ ૭૪૨૬૫૭૧	કોમન	★
૧૫૬	કાંતિલાલ ત્રિભોવનદાસ જયંતિલાલ જગજીવનદાસ	શ્રી મહાવીર જૈન સંઘ ૬,૭,૮, પદ્માવતી સોસાયટી, ઘનશ્યામવાડી સામે, રાણીપ	૭૪૭૫૧૦૬ ૭૪૭૭૬૭૦	શ્રાવક	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૧૫૭	પંકજભાઈ સુધાકરભાઈ શેઠ ગૌરવભાઈ અનુભાઈ શેઠ	શેઠ હરીસિંહ કેસરીસિંહ ટ્રસ્ટ, હઠીભાઈની વાડી દિલ્હી દરવાજા બહાર	૨૧૪૪૭૪૧ ૬૪૨૭૪૦૪	શ્રાવક/શ્રાવિકા	
૧૫૮	બિપીનભાઈ ચંદુલાલ ઝવેરી રમણલાલ મોહનલાલ	શ્રી શાહીબાગ ચંદનવાડી જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ ૧, અલંકાર સોસા., શાહીબાગ	૭૮૬૭૮૯૭ ૭૮૬૮૦૮૩	શ્રાવિકા	
૧૫૯	ચંદુલાલ જેઠમલજી મોહનલાલ મિશરીમલજી	શ્રી અભિનંદન સ્વામી શ્વે.મૂ.જૈન સંઘ, જય-પ્રેમ સોસાયટી, શાહીબાગ	૭૮૬૭૧૦૦ ૭૮૬૬૮૦૦	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૬૦	હિરાલાલ મણિલાલ કુમારપાળ માણેકલાલ શાહ	શ્રી શાહીબાગ ગિરધરનગર જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ, ૬૩, ગિરધરનગર સોસાયટી, શાહીબાગ	૭૮૬૫૮૧૨ ૭૮૬૮૦૭૩	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૬૧	રાજીવભાઈ વસ્તુપાળભાઈ પિનાકીનભાઈ કલ્યાણભાઈ શાહ	શેઠ જમનાભાઈ ભગુભાઈ રિલીજીયસ ટ્રસ્ટ, શેઠ જમનાભાઈ ભગુભાઈ બંગલો, શાહીબાગ	૪૪૮૩૮૩ ૪૪૮૦૯૦	કોમન	
૧૬૨	શેઠ અરવિંદભાઈ પનાલાલ શેઠ વિમળભાઈ બબાભાઈ	શ્રી હરિપુરા જૈન દહેરાસર ટ્રસ્ટ, હરિપુરા-અસારવા	૩૮૪૮૮૫	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૬૩	મનહરલાલ મોહનલાલ પીયૂષભાઈ મગનલાલ	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી જૈન સંઘ, ૧૩૭, કેમ્પ, સદર બજાર ચાર રસ્તા, શાહીબાગ	૭૮૬૩૦૭૫ ૭૮૬૩૦૭૪	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૬૪	મહેન્દ્રભાઈ એ. વોરા જયંતિભાઈ મણિલાલ શાહ	મેઘાણીનગર જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ ૧૮, આશિષનગર, મેઘાણીનગર	૨૧૨૧૨૭૫ ૨૧૨૫૪૭૨	કોમન	★
૧૬૫	શશિકાંતભાઈ રતિલાલ સતેન્દ્રભાઈ વાડીલાલ	સરસપુર સુમતિનાથ જૈન દહેરાસર ટ્રસ્ટ, નાની વાસણ શેરી, સરસપુર	૩૭૩૨૮૬	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૬૬	અશોકભાઈ રમણલાલ ગુણવંતભાઈ શાહ	શ્રી રાજપુર ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ દહેરાસર ટ્રસ્ટ, રાજપુર, ગોમતીપુર	૩૮૨૪૭૧ ૭૪૭૮૨૬૬	કોમન	
૧૬૭	ચંદુભાઈ ચીમનલાલ શાહ સેવંતીલાલ કેશવલાલ	શ્રી નેમિનાથ જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ છીકણીવાળા એસ્ટેટ સામે, ગોમતીપુર	૩૬૭૧૪૨ ૪૧૮૨૪૮	કોમન	
૧૬૮	ચંદુભાઈ કાળીદાસ શાહ હિમતભાઈ અમૃતલાલ	શ્રી અમરાઈવાડી જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ, બળીયાવાસ, અમરાઈવાડી	p.p. ૩૬૫૮૧૦	કોમન	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૧૬૯	જયંતિલાલ ગૌતમલાલ ગાંધી ઉત્તમલાલ ભીખાયંદ	શ્રી વિમલનાથ જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, ૨/૧૦, આશિષનગર, અમરાઈવાડી	૩૬૮૧૭૬ p.p. ૩૩૨૫૩૧	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૭૦	સતીશભાઈ ધનજીભાઈ કાંતિલાલ વિઠ્ઠલદાસ	શ્રી જનતાનગર વર્ધમાન જૈન સંઘ, જનતાનગર રામોલ	૫૮૩૧૩૦૪	કોમન	
૧૭૧	કાંતિલાલ અમૃતલાલ નવીનચંદ્ર પોપટલાલ	શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથ જૈન ટેરાસર તથા પડાવતી માતાજી ટ્રસ્ટ, નરોડા-ગામ	૪૦૦૬૨૧ ૨૮૧૨૩૦૯	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૭૨	રતિભાઈ ડી. પરીખ	શ્રી ગૌતમ શ્રે.મૂ.પૂ. જૈનસંઘ, હરિપાર્ક સોસાયટી, નીકોલ રોડ, નરોડા	૨૮૨૨૪૧૫	કોમન	
૧૭૩	રમેશચંદ્ર કાંતિલાલ માંગીલાલ વીરચંદ	શ્રીપુરુષદાનીય શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથ શ્રે.મૂ.જૈનસંઘ, પાર્શ્વનાથ સોસા. નરોડા, નીકોલ રોડ	૨૮૨૦૮૨૮ ૭૮૬૬૯૬૫	કોમન	
૧૭૪	ચીનુભાઈ ચીમનલાલ શાહ ચીનુભાઈ ડાહ્યાભાઈ	શ્રી નવપલ્લવ પાર્શ્વનાથ જૈન શ્રે.મૂ.પૂ. સંઘ, પલ્લવ સોસાયટી, નરોડા	૨૮૨૦૨૩૨ ૨૮૧૧૦૮૧	શ્રાવિકા	
૧૭૫	રમેશભાઈ બકુભાઈ બિપીનભાઈ ચીમનલાલ	શ્રી સૈજપુર (બોધા) કુબેરનગર, જૈન શ્રે.મૂ.પૂ. સંઘ, આદીશ્વર સોસાયટી, સૈજપુર બોધા	૪૧૦૧૨૨	કોમન	
૧૭૬	મહેન્દ્રભાઈ પી. મહેતા અમૃતલાલ ઉત્તમચંદ	શ્રી લલિત વિક્રમ સ્થૂલિભદ્ર શાસન પ્રભાવક ચેરીટેબલ ટ્રસ્ટ, મહાસુખનગર, સૈજપુર બોધા	૬૬૨૦૨૯૫ ૨૮૨૦૬૪૮	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૭૭	મનસુખલાલ વાડીલાલ ચીમનલાલ ચંદુલાલ	શ્રી કૃષ્ણનગર જૈન શ્રે.મૂ.પૂ.જૈન સંઘ, નયનનગર પાસે, સૈજપુર બોધા	૨૧૪૯૨૨૪	શ્રાવક/શ્રાવિકા	★
૧૭૮	વેલચંદભાઈ રાયચંદભાઈ પ્રવીણચંદ્ર જગજીવનભાઈ	શ્રી બાપુનગર શ્રે.મૂ.પૂ. સંઘ, 1/B વિમલનાથ સોસાયટી, બાપુનગર	૨૭૪૧૩૯૦ ૨૭૪૭૦૬૯	કોમન	★
૧૭૯	ભાનુબેન નીપીનભાઈ નગરશેઠ પાડલબેન પદ્મકાંતભાઈ	શ્રી વટવા જૈન આશ્રમ અંબિકા ટચુબની બાજુમાં, વટવા સ્ટેશન રોડ	૬૭૪૭૬૩૪ ૬૬૨૦૩૫૨	કોમન	★
૧૮૦	લલિતભાઈ કાંતિલાલ કોલસાવાળા નારણભાઈ ગીરપરભાઈ	શ્રી વિવેકાનંદનગર શ્રે. મૂ. સંઘ, બસ સ્ટેન્ડ પાસે, હાથીજણ	૪૬૩૪૭૮ ૪૪૬૨૨૫	કોમન	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૧૮૧	સેવંતીલાલ પોપટલાલ પંકજભાઈ રીખવચંદભાઈ	શ્રી મણિનગર જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. સંઘ, રેલવે સ્ટેશન સામે, મણિનગર	૫૮૩૪૦૨૪ ૨૧૨૪૨૯૩	શ્રાવિકા/શ્રાવક	★
૧૮૨	રસિકલાલ ધરમશીભાઈ શાહ સવચંદભાઈ ગુલાબચંદભાઈ	શ્રી આણંદજી કલ્યાણજી પેઢી આ.ક. બ્લોકસ પોલીસચોકી પાસે, બહેરામપુરા	૫૩૨૪૭૪૮ p.p. ૫૩૨૪૭૪૮	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૮૩	નટવરલાલ સનાલાલ રસિકભાઈ મગનલાલ	શ્રીજૈન શ્વે.મૂ.પૂ. હીરપુર સંઘ, ચંદ્રપ્રકાશ સોસાયટી નં-૩ પાસે હીરપુર (કંગાબપુરી)	૫૩૨૭૨૩૮ ૫૩૨૫૬૮૯	કોમન	
૧૮૪	રમેશચંદ્ર મફતલાલ કીર્તિભાઈ રીખવચંદ	શ્રી ઓઢવ જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ મહાવીરનગર સોસાયટી ઓઢવ	૨૮૭૦૫૩૦ ૨૮૭૧૮૬૮	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૮૫	તેજપાલ ચીમનલાલ શાહ અશોકભાઈ રમણલાલ શાહ	શ્રી આદિનાથ નગર જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. સંઘ, મુનિસુવ્રત નગર, ઓઢવ	૨૮૭૦૭૧૨	કોમન	
૧૮૬	વિનુભાઈ તારાચંદ લાલચંદભાઈ રાજમલ	ઈસનપુર તપગચ્છ શ્વે.મૂ.પૂ. જૈનસંઘ, સવિતા પાર્કની સામે, ઈસનપુર	૩૯૯૪૭૧	કોમન	
૧૮૭	શ્રેણિકભાઈ સુરેન્દ્રભાઈ શાહ નટવરભાઈ	શ્રીમહિમાવિજય સ્વાધ્યાય મંદિર સમ્રાટનગર, નારોલ-નરોડા હાઈવે, ઈસનપુર		શ્રાવક	
૧૮૮	શાંતિલાલ માણેકલાલ સંચેતી શેરમલ તંગામલજી માલુ	અમદાવાદ ખરતરગચ્છ ટ્રસ્ટ દાદા સાહેબનાં પગલાં, યુનિવર્સિટી રોડ, નવરંગપુરા	૩૬૩૧૫૬ ૪૪૨૭૨૯	કોમન	★
૧૮૯	ચીનુભાઈ શાંતિલાલ શાહ કાંતિલાલ જીવરાજભાઈ	શ્રી આંબાવાડી શ્વે.મૂ. જૈનસંઘ, નહેરુનગર ચાર રસ્તા, આંબાવાડી	૬૬૨૦૨૧૪ ૪૦૭૦૨૨	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૯૦	હસમુખભાઈ કેસરીભાઈ ચુડગર અશોકભાઈ દેવશીભાઈ શેઠ	સેટેલાઈટ શ્વે.મૂ.પૂ. જૈન સંઘ, જૈન દેરાસર, સોમેશ્વર કોમ્પ્લેક્સ, સેટેલાઈટ	૬૫૬૧૪૯૮ ૬૬૧૦૮૧૨	શ્રાવક/શ્રાવિકા	
૧૯૧	રજનીકાંતભાઈ આત્મારામ મણિકાંત રતિલાલ ગાંધી	જોધપુર-સેટેલાઈટ શ્વે.મૂ.પૂ. જૈનસંઘ, મંગળદીપ એપાર્ટમેન્ટ, જોધપુર ગામ રોડ, સેટેલાઈટ	૪૪૭૪૩૫ ૪૦૨૬૨૩	કોમન	
૧૯૨	કલ્પેશભાઈ વનમાળીદાસ વિદ્યુતભાઈ દલાલ	શ્રી પુષ્પદંત શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ, વાસુપૂજ્ય કોમ્પ્લેક્સ, સેટેલાઈટ રોડ	૬૭૪૫૩૫૨ ૬૭૪૬૬૯૧	શ્રાવિકા	

ક્રમ	ટ્રસ્ટીનું નામ	સરનામું	ફોન નં.	ઉપાશ્રય	રીમાર્ક
૧૮૩	જયંતિલાલ ચુનીલાલ પટેલ દિમાંશુભાઈ નવીનચંદ્ર કોઠારી	આનંદધામ મણિભદ્ર મુલતાન- મલ જશરાજજી જૈન ટ્રસ્ટ, સરખેજ, ગાંધીનગર હાઈવે	૭૪૮૦૮૪૪ ૭૮૬૬૧૮૩	શ્રાવિકા/શ્રાવક	
૧૮૪	બાપાલાલ શીવલાલ બાવીશી	શ્રીમતી સુભદ્રાબેન બાપાલાલ બાવીશી પરિવાર જૈન મૂ.પૂ. આરાધના ભવન, સેટેલાઈટ	૬૬૩૮૨૬૮	શ્રાવિકા	★

ખાસ નોંધ : જે ઉપાશ્રયોમાં જ્ઞાનભંડાર છે, તે દર્શાવવા માટે રીમાર્કની કોલમમાં ★ નિશાની મૂકવામાં આવી છે.

રાજનગરના સંઘોની યાદી

રાજનગરના સંઘોની યાદી

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૧	જૈન શેતાંબર મૂર્તિપૂજક સંઘ તળિયાની પોળ, સારંગપુર, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૧	શ્રી સહસ્રફણા પાર્શ્વનાથજી	શ્રી ચંપાલાલ જીતમલજી શાહ શ્રી કાંતિલાલ અમૃતલાલ શાહ	૬૪૨૦૮૧૧ ૪૪૫૫૨૮	૧૨૫
૨	શ્રી ભાણસદાવ્રતની પોળ જૈન શ્વે. મૂ. સંઘ ભાણસદાવ્રતની પોળ, ખાડિયા-ગોલવાડ અમ-૧	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી ગૌતમભાઈ શાંતિલાલ ફોજદાર શ્રી સુધીરભાઈ રમણીકલાલ ફોજદાર	૬૬૩૩૦૬૨	૮
૩	શ્રી કામેશ્વરની પોળ દેરાસર ટ્રસ્ટ, કામેશ્વરની પોળ, રાયપુર, અમ-૧	શ્રી સંભવ- નાથજી	શ્રી નલીનકાંત કેશવલાલ શાહ શ્રી જયંતિલાલ જેસીંગભાઈ ખરીદીયા	૬૫૭૬૨૪૬ ૬૬૧૩૭૫૩	૭૬
૪	શ્રી વાઘેશ્વરની પોળ જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ, વાઘેશ્વરની પોળ રાયપુર ચકલા, અમ-૧	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી પૂનમચંદ સાંકળચંદ મહેતા શ્રી જયંતિલાલ યુનીલાલ દોશી	૨૧૪૬૦૪૫	૬૦
૫	શ્રી શામળાની પોળ જૈન પંચ, શામળાજીનો ખાંચો, શામળાની પોળ, અમ-૧	શ્રી શામળાજી પાર્શ્વનાથ	શ્રી નિખિલભાઈ નરેશચંદ્ર શાહ શ્રી મહેન્દ્રભાઈ શીવલાલ શાહ	૨૧૪૭૬૪૩ ૨૧૪૧૧૮૩	૨૭૨
૬	શ્રી પટવા શેરી પંચ શામળાની પોળ, વચલો ખાંચો, અમદાવાદ-૧	શ્રી શ્રેયાંસનાથ	શ્રી મહેન્દ્રભાઈ ભીખાભાઈ શ્રી કાંતિલાલ સાંકળચંદ		૮૭
૭	શ્રી ઢાળની પોળ જૈન સંઘ ઢાળની પોળ, ૧૭૮૮ ખીજડા શેરી, આસ્ટોડિયા, અમદાવાદ-૧	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી	શ્રી શાંતિકુમાર કેશવલાલ શાહ શ્રી રમણલાલ બબલદાસ શાહ	૬૬૩૩૩૮૧ ૨૧૧૦૮૭૩	૧૨૫
૮	શ્રી ધનપીપળીની ખડકી સંઘ ધનપીપળીની ખડકી, આસ્ટોડિયા નવા રસ્તા, અમદાવાદ-૧	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી ચીનુભાઈ મગનલાલ શાહ શ્રી જગતભાઈ ચોકસી	૨૧૪૫૮૧૦ ૨૧૪૬૨૮૪	૪૦
૯	શ્રી ગુસાપારેખની પોળ શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ, ગુસા પારેખની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ-૧	શ્રી ધર્મનાથજી	શ્રી અરુણભાઈ પ્રીતમલાલ શેઠ શ્રી બુધાભાઈ વાડીલાલ અપ્પા	૪૧૮૦૫૬	૧૧૦
૧૦	શ્રી લવારની પોળ જૈન શ્વે. મૂ.પૂ. સંઘ, લવારની પોળ, મદન ગોપાલની હવેલી રોડ, માણેકચોક, અમદાવાદ-૧	શ્રી અજિતનાથ	શ્રી જગદીશભાઈ ચમનલાલ શાહ શ્રી કુમારપાળ ચીમનલાલ શાહ	૬૫૭૬૦૬૮ ૪૧૧૩૮૬	૫૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૧૧	શ્રી રૂપાસુરચંદની પોળનો પંચ, રૂપાસુરચંદની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ-૧	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી અનુભાઈ સોમચંદ શાહ શ્રી ચીનુભાઈ વાડીલાલ વાયવાળા	૬૬૨૦૪૨૮ ૨૧૪૩૪૫૮	૭૫
૧૨	શ્રી વિમલનાથ મહારાજ જૈન સંઘ, દહીંની ખડકી, માણેકચોક, અમદાવાદ-૧	શ્રી વિમલ-નાથજી	શ્રી જયંતિભાઈ જીતમલભાઈ શાહ શ્રી અમરતલાલ ચીનુલાલ દોશી	૨૧૪૪૨૨૦	૨૫
૧૩	શ્રી ઘાંચીની પોળ જૈન શ્રે. મૂ. પંચ, ઘાંચીની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ-૧	શ્રી સંભવનાથ	શ્રી કાંતિલાલ ધનજીભાઈ શ્રી જયંતિભાઈ જીતમલ શાહ	૨૧૪૬૭૦૧ ૨૧૪૪૨૨૦	૧૦૦
૧૪	શ્રી ખેતરપાળની પોળ જૈન સંઘ, ખેતરપાળની પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ-૧	શ્રી સંભવનાથ	શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ વાડીલાલ શાહ શ્રી હીરાભાઈ છોટાલાલ કાપડિયા	૪૧૬૭૭૪ ૨૧૪૫૪૬૦	૧૦૦
૧૫	શ્રી શીતલનાથજી દેરાસર ટ્રસ્ટ, મહુરત પોળ, માણેકચોક, અમદાવાદ-૧	શ્રી શીતલ-નાથજી	શ્રી બાબુભાઈ બાલાભાઈ શાહ	૨૧૪૧૧૭૯	૨
૧૬	શ્રી શાંતિનાથજી સંભવનાથ જૈનદેરાસર નાગજીભૂધરની પોળ, માણેકચોક, અમ-૧	શ્રી શાંતિનાથ	શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ નરોત્તમદાસ નવાબ શ્રી હિમતલાલ રતિલાલ પરીખ	૩૩૫૭૬૭ ૬૬૩૬૯૫૭	૨૦૦
૧૭	શ્રી વિમલનાથ જૈન શ્રે.મૂ. પૂ. સંઘ,લાલાભાઈની પોળ, માંડવીની પોળ, માણેકચોક	શ્રી વિમલનાથ	શ્રી પનાલાલ ફુલચંદ સલોત શ્રી કુમારપાળ વાડીલાલ શાહ	૨૧૪૨૭૦૨ ૨૧૪૯૨૭૦	૬૫
૧૮	શ્રી સુરદાસશેઠની પોળ જૈન સંઘ, સુરદાસશેઠની પોળ, માંડવીની પોળ, માણેકચોક	શ્રી કુંથુનાથજી	શ્રી જયંતિલાલ ભોગીલાલ શાહ શ્રી રોહિતભાઈ ડાહ્યાભાઈ શાહ	૬૬૩૧૮૫૮ ૩૬૬૧૧૪	૧૧૦
૧૯	શ્રી સમેતશિખરની પોળ જૈન દેરાસરટ્રસ્ટસમેતશિખરનીપોળ માંડવીની પોળ, માણેકચોક	શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ	શ્રીવિમલેશભાઈ સુબોધભાઈ શાહ શ્રી જવાનમલ શેષમલ શાહ	૬૬૧૪૯૫૧ ૨૧૪૧૩૦૮	૫૦
૨૦	શ્રીહરકિશનદાસ શેઠની પોળ, જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ,શેઠની પોળ, માંડવીની પોળ, માણેકચોક	શ્રી શાંતિ-નાથજી	શ્રી વસંતભાઈ કાંતિલાલ શાહ શ્રી મોહનલાલ હકમાજી	૨૧૪૩૪૬૬	૪૨
૨૧	શ્રી કાકાબળિયાની પોળ જૈન સંઘ, કાકાબળિયાની પોળ, માંડવીની પોળ, માણેકચોક	શ્રી સુવિધિ-નાથજી	શ્રીજગમોહનદાસ વીરજીભાઈ સંઘવી શ્રી ભરતભાઈ સારાભાઈ શાહ	૬૬૩૧૬૪૫ ૬૬૩૫૦૯૨	૧૮
૨૨	શ્રી સંભવનાથ જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, કૂવાવાળી પોળ, શાહપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી સંભવનાથ	શ્રી બચુભાઈ છોટાલાલ શ્રી નવીનભાઈ વાડીલાલ શાહ	૫૬૨૪૨૮૪	૮૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૨૩	શ્રી શાહપુર દરવાજાનો ખાંચો જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ દરવાજાનો ખાંચો, શાહપુર, અમ-૧	શ્રી કુંથુનાથજી	શ્રી ધનજીભાઈ મણિલાલ શ્રી અંબાલાલ કેશવલાલ	૫૫૦૧૮૪૨ ૫૫૦૫૦૬૫	૨૩૮
૨૪	શ્રી દૂધેશ્વર શ્રે.મૂ.પૂ. જૈન સંઘ, ભારતનગર સોસાયટી, શાહપુર દરવાજા બહાર	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી ચંદુલાલ ઉત્તમચંદજી પારેખ શ્રી વસ્તીમલ પૂજારામજી શાહ	૫૬૨૧૧૩૩	૧૦૦
૨૫	શ્રી શાંતિસોમચંદ્રસૂરિ જૈન જ્ઞાનમંદિર ટ્રસ્ટ, સર્વોદયનગર સોસાયટી, શાહપુર દરવાજા	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી ચંદુલાલ દેવચંદ શાહ શ્રી છોટાલાલ ભોગીલાલ	૪૪૭૬૯૬ ૩૮૦૪૯૪	૨૦૦
૨૬	શ્રી પાંચ પોળ જૈન સંઘ કલ્યાણનગર સોસાયટી સામે શાહપુર દરવાજા બહાર અમ.	શ્રી શાંતિનાથજી	શ્રી રતિલાલ મણિલાલ શ્રી ચંપકલાલ ચીમનલાલ	૫૫૦૨૯૩૦ ૫૫૦૩૦૫૩	૩૫૦
૨૭	શ્રી શાહપુર અગિયાર પોળ જૈન સંઘ, નવી પોળ, શાહપુર, અમદાવાદ	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી બકુલભાઈ ગીરધરભાઈ મહેતા શ્રી કાંતિલાલ મંગળદાસ શાહ	૪૦૪૧૮૦	૪૫૦
૨૮	શ્રી પાર્શ્વનાથ દેરાસર ટ્રસ્ટ દોલતનો ખાંચો, યુનારાનો ખાંચો, શાહપુર, અમ-૧	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	શ્રી ચંદુલાલ મણિલાલ શાહ શ્રી સેવંતીલાલ કાળીદાસ શાહ	૫૬૨૧૩૭૮ ૫૫૦૨૨૫૮	૧૧૦
૨૯	મંગળપારેખનો ખાંચો જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ, મંગળપારેખનો ખાંચો, શાહપુર, અમ-૧	શ્રી શાંતિનાથજી	શ્રી નવીનચંદ્ર મંગળદાસ શાહ શ્રી અશોકભાઈ રતીલાલ માયુકિયા	૫૫૦૩૬૧૫	૨૮૦
૩૧	શ્રી ખાનપુર જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ નિહારિકા-પાર્ક સામે, ખાનપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી નમિનાથજી	શ્રી ભૂરમલજી બાલાજી સંઘવી શ્રી રમણલાલ ગોકળદાસ સંઘવી	૫૫૦૦૩૨૪ ૫૫૦૨૧૧૪	૭૦૦
૩૧	શ્રી ગગનવિહાર શ્રે.મૂ. દેરાસર ટ્રસ્ટ, ગગનવિહાર ફ્લેટ, ખાનપુર, અમ-૧	શ્રી કલિકુંડ પાર્શ્વનાથજી	શ્રી બચુભાઈ સુંદરલાલ શ્રી જનકભાઈ હિંમતલાલ	૫૫૦૧૩૮૭ ૨૧૪૫૧૫૬	૭૫૦
૩૨	શ્રી લુણસાવાડ મોટી પોળ જૈન સંઘ, લુણસાવાડ, મોટી પોળ, દરિયાપુર, અમ-૧	શ્રી સંભવ-નાથ	શ્રી હિરેન્દ્રભાઈ સાંકળચંદ મશરૂવાળા શ્રી કકલ જેસીંગભાઈ સુતરિયા	૩૬૨૨૩૬ ૪૧૩૮૭૬	૨૦૦
૩૩	શ્રી કીકાભટ્ટની પોળ જૈન સંઘ, દેરાસરવાળો ખાંચો, કીકાભટ્ટની પોળ, દરિયાપુર	શ્રી દોહેલા પાર્શ્વનાથજી	શ્રી શ્રીનુભાઈ મણીલાલ શાહ શ્રી બાબુલાલ મોહનલાલ શેઠ	p.p ૨૧૪૨૮૦૬ ૨૧૪૨૮૦૬	૬૫
૩૪	શ્રી આદીશ્વરજી તથા શ્રી શાંતિનાથજી દેરાસર ટ્રસ્ટ, પંચભાઈની, પોળ ઘીકાંટા	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી પનાલાલ પીતાંબરદાસ શાહ શ્રી સુધીરભાઈ જયંતિલાલ ચામડાવાળા		૧૦૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૩૫	શ્રી જૂનો મહાજનવાડો જૈન સંઘ, જૂનો મહાજન વાડો, સ્વામિનારાયણ મંદિર, કાલુપુર	શ્રીસુમતિનાથ	શ્રી નવીનચંદ્ર લાલભાઈ શાહ શ્રી ચંદ્રકાંત મગનલાલ શાહ	૬૫૭૮૮૩૩ ૩૮૧૦૮૮	૭૦
૩૬	શ્રી નગરશેઠનો વંડો જૈન શ્રે. મૂ. ઉત્કર્ષ ટ્રસ્ટ, નગરશેઠનો વંડો, ધીકાંટા, અમ-૧	શ્રી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી	શ્રી હિમતલાલ મગનલાલ વોરા શ્રી નગીનદાસ કચરાભાઈ	૫૫૦૮૬૭૩	૭૦
૩૭	શ્રી દેવસાનો પાડો જૈન દેરાસર પંચ, દેવસાનો પાડો, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧	ચાર દેરાસરો	શ્રી ફુલચંદભાઈ ભોગીલાલ શ્રી શ્રેણિકભાઈ અમરતલાલ	૩૩૮૪૨૦ ૩૩૭૧૮૨	૬૪
૩૮	શ્રી અમદાવાદ ખરતરગચ્છ ટ્રસ્ટ, દાદાસાહેબની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી શાંતિનાથ	શ્રી ભરતકુમાર કાંતિલાલ કોઠારી શ્રી શેરમલ શંકરલાલ	૬૫૭૮૫૮૦	૨૦
૩૯	શ્રી પાંજરાપોળ જૈન પંચ પાંજરા પોળ, શાશ્વતાજીની ખડકી, રિલીફ રોડ, અમ-૧	શ્રી શાશ્વતા વર્ધમાન	શ્રી નરેશભાઈ ઝવેરી	૬૬૩૯૬૪૩	૭૦
૪૦	શ્રી ધર્મનાથ દેરાસર ટ્રસ્ટ મુલેવા પાર્શ્વનાથની ખડકી, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી ધર્મનાથજી	શ્રી વસંતલાલ જયંતિલાલ ઝવેરી શ્રી રસિકલાલ કેશવલાલ ઝવેરી	૪૮૨૫૩૯ ૫૫૦૦૪૮૩	૫૮
૪૧	શ્રી શેખના પાડાનું પંચ શેખનો પાડો, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧	ચાર દેરાસરો	શ્રી અનિલભાઈ એન. દલાલ શ્રી અરવિંદભાઈ કે. રાવ	૩૩૮૫૫૬ ૪૧૩૩૪૬	૪૦
૪૨	શ્રી નીશાપોળ પંચ નિશા પોળ, ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રીજગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ	શ્રી રસિકલાલ શનાલાલ દલાલ શ્રી જિતેન્દ્રભાઈ અમૃતલાલ હાજી	૪૦૮૪૧૫ ૪૪૫૧૧૫	૫૬
૪૩	શ્રી લહેરિયા પોળ જૈન પંચ લહેરિયા પોળ, ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી પ્રકાશભાઈ પ્રતાપભાઈ કાંકરિયા શ્રી કીર્તિભાઈ શાંતિલાલ ઝવેરી	૪૪૪૭૮૫ ૬૬૩૬૫૨૦	૧૦૭
૪૪	શ્રી ઝવેરી પોળ પંચ ઝવેરી પોળ, ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી મયૂરભાઈ મનુભાઈ દલાલ શ્રીપિનાકીનભાઈ બાબુભાઈ ઝવેરી	૬૭૪૭૦૫૪ ૫૩૫૫૪૮૧	૮૦
૪૫	શ્રી શાંતિનાથ ભગવાન દેરાસર ટ્રસ્ટ સોદાગરનીપોળ, ઝવેરીવાડ, રિલીફ રોડ, અમ.	શ્રી શાંતિ-નાથજી	શ્રી અરવિંદભાઈ કાંતિલાલ ભાવનગરી શ્રી વાડીલાલ તારાચંદ શાહ	૫૩૫૫૮૧૩	૪૫
૪૬	શ્રી સંભવનાથ દેરાસર ટ્રસ્ટ સંભવનાથનીખડકી, ઝવેરીવાડ રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રીસંભવનાથ	શ્રી રસિકલાલ કેશવલાલ ઝવેરી શ્રી સુનીલભાઈ ચીનુભાઈ ઝવેરી	૫૫૦૦૪૮૩ ૪૪૧૮૨૩	૧૦૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૪૭	શ્રી શાંતિનાથજી ચૌમુખજી જૈન દેરાસર પંચ ઝવેરીવાડ, રિલીફરોડ, અમ	શ્રી શાંતિનાથ ચૌમુખજી	શ્રી વિમલભાઈ લાલભાઈ શાહ શ્રી અજિતભાઈ શાંતિલાલ કિનખાખવાળા	૪૪૧૧૩૧	૪૦
૪૮	શ્રી કોઠારી પોળ પંચ ચૌમુખજીની ખડકી, કોઠારી પોળ, ઝવેરીવાડ, રિલીફરોડ	શ્રી અજિતનાથ	શ્રી નલિનભાઈ રમણલાલ શાહ શ્રી અશોકભાઈ શાહ	૬૬૩૧૨૬૦ ૬૫૬૦૮૦૬	૨૨
૪૯	શ્રી રતનપોળ શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, રતનપોળ, ગોલવાડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી	શ્રી શ્રેણિકભાઈ કસ્તુરભાઈ	૬૫૬૫૨૦૮	૨૦
૫૦	શ્રી નગીનાપોળ જૈન પંચ નગીના પોળ, રતનપોળ, અમદાવાદ-૧	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી સુનીલભાઈ બકુભાઈ કડિયા શ્રી અશોકભાઈ રતીલાલ શાહ	૫૩૫૬૯૮૪	૩૦
૫૧	શ્રી પતાસા પોળ મહાવીર સ્વામી જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી અરવિંદભાઈ પનાલાલ શ્રી ચારુચંદ્ર ભોગીલાલ શાહ	૩૮૪૮૮૫ ૩૩૯૫૦૨	૭
૫૨	શ્રી પતાસા પોળ જૈન સંઘ પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી શ્રેયાંસનાથ	શ્રી ઉજ્જમસિંહભાઈ દલસુખભાઈ શ્રી ગૌતમભાઈ શાંતિલાલ	૨૧૪૮૨૨૦ ૬૭૪૩૮૬૪	૫૦
૫૩	શ્રી પતાસા પોળ લાલાનો ખાંચો જૈનસંઘ, લાલાનો ખાંચો પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી જયંતિલાલ માણેકલાલ ભાઉ શ્રી ચીમનલાલ ભાઈલાલ શાહ	૪૪૫૯૪૦	૩૦
૫૪	શ્રી નવી પોળ જૈન સંઘ નવી પોળ, પતાસા પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી સુમતિનાથ	શ્રી છોટાલાલ મંગળદાસ શાહ શ્રી ગૌતમભાઈ સકળચંદ શાહ	૨૧૪૦૨૭૭	૭૫
૫૫	શ્રી પંડિત શ્રી વીરવિજયજી જૈન સંઘ, ભટ્ટીની બારી, પતાસાપોળ, અમદાવાદ-૧	શ્રી અજિતનાથ	શ્રી મનુભાઈ પોપટલાલ શાહ શ્રી પીયૂષભાઈ રમણીકલાલ ચોલીયા	૨૧૪૮૮૩૪ ૬૬૩૬૩૦૦	૨૫
૫૬	શ્રી કસુંબાવાડ જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, કસુંબાવાડ, દોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર, અમ-૧	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી ચંદુલાલ નાગરદાસ શાહ શ્રી ભગવાનદાસ ગીરધરલાલ	૫૩૫૬૩૨૩	૮૫
૫૭	વીશા પોરવાડ પંચ ભાભા પાર્શ્વનાથનો ખાંચો, દોશીવાડાની પોળ, અમ-૧	શ્રી ભાભા પાર્શ્વનાથ	શ્રી રોહિતભાઈ રમણલાલ શાહ શ્રી હસમુખભાઈ મણીલાલ શાહ	૫૩૫૯૬૩૨ ૫૩૫૭૦૮૭	૪૪
૫૮	શ્રી જૈન વીશા ઓશવાળ પંચ, દોશીવાડાની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી સીમંધર સ્વામી	શ્રી સિદ્ધાર્થભાઈ કેશવલાલ ઝવેરી શ્રી કનકભાઈ હીરાલાલ ઝવેરી	૮૨૨૧૯૩૫ ૫૩૫૬૨૮૬	૬૫

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૫૯	શ્રી શાંતિનાથની પોળ જૈન સંઘ, શાંતિનાથની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી શાંતિ-નાથજી	શ્રી બાબુભાઈ કકલદાસ શ્રી રસિકલાલ ત્રિકમલાલ	૫૩૫૭૬૪૮	૬૭
૬૦	શ્રી ગલામનજીની પોળ ટંકશાળનીપોળ પંચ, ટંકશાળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી શ્રેયાંસ-નાથજી	શ્રી અરવિંદભાઈ પનાલાલ શ્રી જિતેન્દ્રભાઈ રતિલાલ કોન્ટ્રાક્ટર	૬૪૨૦૭૬૪ ૫૩૫૭૩૬૯	૭૦
૬૧	શ્રી પાદશાહની પોળ જૈન સંઘ, પાદશાહની પોળ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી હસમુખભાઈ છનાલાલ શાહ શ્રી મહેન્દ્રભાઈ શાહ	૬૫૭૮૪૪૮ ૪૧૨૧૧૫	૩૫
૬૨	શ્રી પીપરડીની પોળ જૈન દેરાસર સંઘ, પીપરડીની પોળ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી સુમતિનાથ	શ્રી હિમતભાઈ ચીમનલાલ શાહ શ્રી રજનીકાંતભાઈ મયાભાઈ નાયક	૬૫૬૯૫૭૩ ૫૩૫૭૯૩૯	૭૭
૬૩	શ્રી ખારાકૂવાની પોળ જૈન સંઘ, ખારાકૂવાની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી સંભવ-નાથજી	શ્રી પંકજભાઈ મણિલાલ શાહ શ્રી કુમારપાળ મયાભાઈ મોદી	૫૩૫૩૦૭૯	૧૯
૬૪	શ્રી લાંબેશ્વર જૈન શ્રે.મૂ.પૂ. પંચ, લાંબેશ્વરની પોળ, રિલીફ રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી શામળા પાર્શ્વનાથજી	શ્રી રમણલાલ જીવણલાલ બેરિસ્ટર	૬૬૨૦૩૬૫	૪૦
૬૫	શ્રી સદાસોમજી દેરાસર સંઘ દેરાવાળી પોળ, ધનાસુથારની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી શાંતિ-નાથજી	શ્રી રતિલાલ કેશવલાલ શેઠ શ્રી જિતેન્દ્રભાઈ રતિલાલ શેઠ	૩૮૧૪૦૧	૧૭૫
૬૬	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, લાવરીની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી પ્રવીણભાઈ રમણલાલ શાહ શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ ચીનુભાઈ શાહ	૩૩૫૫૨૨	૧૭૦
૬૭	શ્રી શાંતિનાથજી જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, હાલ્લા પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી શાંતિ-નાથજી	શ્રી શાંતિલાલ મણિલાલ શાહ શ્રી ચંદુલાલ મણિલાલ બાંધણીવાળા	૪૧૬૧૧૫ ૩૩૬૯૬૨	૬
૬૮	શ્રી કાળુશીની પોળ પંચ કાળુશીની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી સંભવ-નાથજી	શ્રી સુમતિલાલ ચીમનલાલ શાહ શ્રી ફાલ્ગુનભાઈ વિજયકુમાર દલાલ	૩૮૪૩૭૧	૧૦૦
૬૯	શ્રી જહાંપનાહની પોળ જૈન શ્રે.મૂ.પંચ, જહાંપનાહની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી અરવિંદભાઈ ત્રિકમલાલ શાહ શ્રી મફતભાઈ જેસીંગભાઈ	૫૩૨૧૭૫૬ ૪૧૩૧૬૮	૬૫
૭૦	શ્રી નમિનાથ જૈન સંઘ મનસુખભાઈ શેઠની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી નમિનાથજી	શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ માણેકલાલ સંઘવી શ્રી બાબુભાઈ સી. મારફતિયા	૫૫૦૧૫૧૨ ૬૬૩૧૭૭૬	૬૨

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૭૧	શ્રી તોડાની પોળ જૈન સંઘ તોડાની પોળ, રાજા મહેતાની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી જયોતીન્દ્રભાઈ કાંતિલાલ દલાલ શ્રી અનિલભાઈ નવીનચંદ્ર	૩૮૧૮૬૩ ૬૬૩૧૮૪૦	૮૦
૭૨	શ્રી લક્ષ્મીનારાયણની પોળ જૈન સંઘ, લક્ષ્મીનારાયણની પોળ, કાલુપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રી કુંથુનાથજી	શ્રી જયંતિલાલ પોપટલાલ શાહ શ્રી કુમારપાળ પનાલાલ શાહ	૩૮૦૩૧૫ ૩૬૫૭૦૮	૪૦
૭૩	શ્રી પાડાપોળ જૈન પંચ પાડા પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી નમિનાથજી	શ્રી અનુભાઈ કેશવલાલ શાહ શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ કાંતિલાલ શાહ	૩૮૧૧૩૮	૨૫
૭૪	શ્રી સંભવનાથજી દેરાસર તથા ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ, ચંગ પોળ, ગાંધી રોડ, અમદાવાદ-૧	શ્રી સંભવ- નાથજી	શ્રી રસિકલાલ જીવાભાઈ શાહ શ્રી બિપીનભાઈ સકળચંદ સાક્ષી	૬૬૩૩૩૭૮ ૬૬૩૭૩૮૬	૨૩
૭૫	શ્રી સુમતિનાથ જૈન સંઘ પ્રિતમનગર પહેલો ઢાળ, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૬	શ્રી સુમતિ- નાથજી	શ્રી ચીનુભાઈ જગજીવનદાસ ગાંધી	૩૬૮૧૧૨	
૭૬	શ્રી મહાવીર સ્વામી જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, ન્યુ આશિષ ફ્લેટ એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૭	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી વસંતલાલ પીતાંબરદાસ શાહ શ્રી હર્ષદભાઈ મફતલાલ શાહ	૬૫૭૮૧૩૨ ૬૫૭૮૧૦૨	૪૭
૭૭	શ્રી વિશ્વનંદીકર વાસુપૂજ્ય વિહાર જૈનરિલીજીપસ ટ્રસ્ટ અરુણ સોસાયટી, પાલડી	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી ધરણેન્દ્રભાઈ વાડીલાલ શાહ શ્રી રજનીકાંત મોહનલાલ શાહ	૪૧૬૪૬૦ ૪૧૬૮૮૭	૩૫૦
૭૮	શ્રી આદીશ્વર જૈન દેરાસર સંઘ, આશાકુંજ સોસાયટી, પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી જયંતિલાલ ભોગીલાલ દેસાઈ શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ સારાભાઈ વીમાવાળા	૬૬૩૮૮૦૭	૨૫૦
૭૯	શ્રી જૈન મરચન્ટ સોસાયટી જૈન સંઘ, ૨૭, જૈન મરચન્ટ સોસાયટી, પાલડી, અમ-૭	શ્રી શાંતિ- નાથજી	શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ ઘેલાભાઈ શ્રી મન્મથભાઈ બચુભાઈ	૪૧૦૧૬૬ ૬૬૩૧૭૭૨	૨૫૦
૮૦	શ્રી સુકિતા એપાર્ટમેન્ટ આરાધક સંઘ, સુકિતા એપાર્ટ. ફતેહપુરા, પાલડી, અમ-૭	શ્રી સુમતિ- નાથજી	શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ રમણલાલ શાહ	૪૧૫૬૩૪	૧૬
૮૧	શ્રી પંકજ સોસાયટી જૈનસંઘ ટ્રસ્ટ, પંકજ સોસાયટી, ભઠ્ઠા, પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી સંભવ- નાથજી	શ્રી વર્ધમાનભાઈ મોહનલાલ શ્રી મફતલાલ વાડીલાલ શાહ	૪૧૩૩૭૧ ૬૬૨૦૦૭૨	૪૨૫
૮૨	શ્રી વિશ્વમંગળ જૈન આરાધક મંડળ, કેનેરા બેંકની સામે, પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી ધનસુખભાઈ દીપચંદ શ્રી પ્રવીણભાઈ આત્મારામ	૬૬૩૬૭૬૨ ૬૬૨૧૧૮૦	૧૮૨

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૮૩	શ્રી લક્ષ્મીવર્ધક જૈન સંઘ મલ્લિનાથ સોસાયટી પાછળ, પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી શાંતિ- નાથજી	શ્રી નવીનચંદ્ર ચીમનલાલ મોદી શ્રી લીલચંદભાઈ રંગજીભાઈ શાહ	૪૧૩૮૧૮ ૪૧૩૮૮૩	૫૦૦
૮૪	શ્રી પરમઆનંદ શ્રે.મૂ.પૂ.જૈન સંઘ, વીતરાગ સોસાયટી, પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી શીતલ- નાથજી	શ્રી બાપાલાલ શીવલાલ બાવીશી શ્રી ચંદ્રકાંત નંદલાલ શાહ	૬૬૩૮૨૬૮ ૬૬૨૧૧૮૯	૨૭૦
૮૫	શ્રી ભાવવર્ધક સુપાર્શ્વનાથ સ્વામી શ્રે.મૂ.જૈનસંઘ, રંગ- સાગર ફ્લેટ, પાલડી, અમ.	શ્રી સુપાર્શ્વનાથ સ્વામી	શ્રી બાલચંદ્રભાઈ હિમતલાલ શાહ શ્રી સુરેશભાઈ ખેમચંદ શાહ	૬૬૩૬૦૩૭ ૪૧૮૦૬૧	૩૦૦
૮૬	શ્રી આનંદ દર્શન જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, રંગ સાગર રોડ, પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી પ્રવીણચંદ્ર નાથાલાલ મણિયાર શ્રી મુકેશકુમાર વાડીલાલ પરીખ	૬૬૩૭૧૭૫ ૪૬૪૮૧૭	૨૫૦
૮૭	શ્રી રેવતીનગર જૈન સંઘ B/69, ભાવના ટેનામેન્ટ, વાસણા, અમદાવાદ-૭.	શ્રી શાંતિ- નાથજી	શ્રી હીરાલાલ ઝવેરીચંદ કુબડિયા શ્રી પ્રફુલ્લચંદ રતિલાલ શાહ	૬૬૧૧૪૮૭ ૩૮૪૨૫૧	૪૮
૮૮	શ્રી જૈન શ્રે.મૂ.પૂ. સંઘ નવકાર ફ્લેટની બાજુમાં, વાસણા, અમદાવાદ-૭	શ્રી સંભવ- નાથજી	શ્રી દિનેશકુમાર કરશનદાસ પટવા શ્રી ગૌતમભાઈ ચુનીલાલ શાહ	૪૧૩૨૩૩ ૬૪૨૧૫૦૬	૬૩૦
૮૯	શ્રી સંભવનાથ જૈન ટેરાસર સંઘ, વાસણા બસ સ્ટેન્ડ પાસે, વાસણા, અમદાવાદ-૭	શ્રી સંભવ- નાથજી	શ્રી ચંદ્રકાંત શાંતિલાલ શાહ શ્રી સુરેન્દ્રભાઈ રતિલાલ શાહ	૪૧૮૪૫૨ ૪૧૮૬૨૦	૩૦૦
૯૦	શ્રી પ્રેમવર્ધક દેવાસ શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ, દેવાસ એપાર્ટમેન્ટ, વાસણા, અમદાવાદ-૫૫	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ	શ્રી અશોકભાઈ જીવાભાઈ શાહ શ્રી જયંતિલાલ જેઠાલાલ શાહ	૬૬૩૨૮૫૦ ૧૭૫	૧૭૫
૯૧	શ્રી વેજલપુર જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ ૩૮, ઉમાસુતનગર રો.હાઉસ, વેજલપુર, અમદાવાદ-૫૧	શ્રી સંભવ- નાથજી	શ્રી કુમારપાળ કાંતિલાલ વોરા શ્રી હસમુખભાઈ પ્રેમચંદ શાહ	૪૧૮૨૨૮ ૬૬૧૨૫૭૫	૧૨૫
૯૨	શ્રી વર્ધમાન શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ ચોકસી પાર્ક, જીવરાજ પાર્ક રોડ, અમદાવાદ-૫૧	શ્રી સંભવ- નાથજી	શ્રી હેમેન્દ્રભાઈ ચીનુભાઈ પરીખ શ્રી કુમારભાઈ મનુભાઈ સોદાગર	૬૬૩૬૮૮૮ ૪૧૦૫૫૪	૧૭૫
૯૩	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ, મહિમા એપાર્ટમેન્ટ, જીવરાજ પાર્ક રોડ, અમ-૭	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ	શ્રી નરેન્દ્રભાઈ ચંદુલાલ શાહ શ્રી કાંતિલાલ કે. શાહ	૬૬૩૬૨૧૪ ૬૬૧૪૫૩૬	૫૫
૯૪	શ્રી અરિહંત પાર્શ્વનાથ શાંતિ શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ, રેવા એપાર્ટ., પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી મહેન્દ્રભાઈ કાંતિલાલ શાહ શ્રી અશ્વિનકુમાર હિમતલાલ શાહ	૬૬૧૪૬૭૭ ૬૬૧૧૮૬૮	૨૧૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૯૫	શ્રી સુમતિનગર શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ, B/14, મૃદંગ એપાર્ટ., વાસણા, અમદાવાદ-૭	શ્રી સુમતિ-નાથજી	શ્રી રસિકલાલ નાનાલાલ શાહ શ્રી પંકજભાઈ કે. શેઠ	૪૧૮૨૫૫ ૪૧૦૦૬૮	૧૪૫
૯૬	શ્રી લાવણ્ય જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ ૪૯, લાવણ્ય સોસાયટી, પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી શાંતિ-નાથજી	શ્રી બાપુભાઈ નેમચંદભાઈ શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ પોપટલાલ	૬૬૧૩૪૦૨ ૪૧૦૭૧૧	૧૪૦
૯૭	શ્રી શેફાલી જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ શેફાલી એપાર્ટમેન્ટ, વાસણા, અમદાવાદ-૭	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી રમણલાલ રતિલાલ શાહ શ્રી રમેશભાઈ રતિલાલ શાહ	૪૧૮૩૬૬	૮૦
૯૮	શ્રી ભીડભંજન પાર્શ્વનાથ જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ ગોદાવરી નગર, વાસણા, અમદાવાદ-૭	શ્રી ભીડભંજન પાર્શ્વનાથજી	શ્રી અંબાલાલ બબાભાઈ શાહ શ્રી અરવિંદભાઈ રતિલાલ શેઠ	૬૬૩૩૦૭૩ ૬૬૧૦૭૭૪	૬૫૦
૯૯	શ્રી પ્રેમવર્ધક જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ ૨૪, ધરણીધર સોસાયટી, પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી શંભેશ્વર પાર્શ્વનાથજી	શ્રી રતનદાસ કેશવદાસ લક્ષા શ્રી શાંતિકુમાર કેશવલાલ શાહ	૬૬૧૪૨૮૬	૧૦૩
૧૦૧	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ ૩૬, અમોલ સોસાયટી, પાલડી, અમ-૭	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી હિમતલાલ મોહનલાલ મહેતા શ્રી મહેશભાઈ ચંદુલાલ શાહ	૬૬૨૦૪૫૧ ૬૬૨૦૭૩૮	૮૦
૧૦૧	શ્રી ઓપેરા સોસાયટી જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ, ૧૧, ઓપેરા સોસાયટી, પાલડી, અમ-૭	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી પ્રવીણભાઈ અમરતલાલ શાહ શ્રી જયંતિલાલ નાથાલાલ શાહ	૬૬૨૦૮૫૯ ૪૧૩૯૩૦	૨૦૦
૧૦૨	શ્રી શાંતિનાથજી જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, ૮, તૃપ્તિ સોસાયટી, પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી શાંતિ-નાથજી	શ્રી હરગોવિનદાસ લહેરચંદ શાહ શ્રી નવીનચંદ્ર ચંદુલાલ શાહ	૪૧૬૬૫૦ ૪૧૪૫૯૨	૨૦૦
૧૦૩	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ, ૧૦, ગુજરાત સોસાયટી, પાલડી, અમ-૭	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી સતીશચંદ્ર બુધાલાલ શાહ	૬૬૩૭૮૩૫	૧૬૫
૧૦૪	શ્રી ધર્મનાથ પો.હે.જૈનનગર શ્વે.મૂ. સંઘ, જૈન નગર, પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી ધર્મનાથજી	શ્રી હેમેન્દ્રભાઈ રમણલાલ શાહ શ્રી રસિકલાલ પોપટલાલ	૬૬૨૦૪૮૧ ૪૧૨૭૪૧	૪૧૬
૧૦૫	શ્રી નીલમ એપાર્ટમેન્ટ જૈન સંઘ, નીલમ એપાર્ટમેન્ટ, આંબાવાડી, અમદાવાદ-૬	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી	શ્રી શશિકાંતભાઈ એચ. દોશી શ્રી નાથાભાઈ બી. વોરા	૪૦૪૩૭૮ ૪૦૯૯૭૬	૪૪
૧૦૬	શ્રી દશા પોરવાડ સોસાયટી જૈનસંઘ, દશા પોરવાડ સોસાયટી પાલડી, અમદાવાદ-૭	શ્રી શીતલ-નાથજી	શ્રી અતુલભાઈ આર. સાક્ષી શ્રી રમેશભાઈ કે. પાઘડીવાળા	૬૬૩૭૩૭૮ ૬૬૩૯૦૩૫	૨૮૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૧૦૭	શ્રી જૈન સોસાયટી જૈનસંઘ ૨૩, જૈન સોસાયટી, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૬	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	શ્રી હસમુખલાલ મૂલચંદ શાહ શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ હરીલાલ શાહ	૬૫૭૮૩૨૦ ૬૫૭૬૧૩૮	૨૧૫
૧૦૮	શ્રી કુંથુનાથ જૈનદેરાસર ટ્રસ્ટ સુજિપકુંજ એપાર્ટમેન્ટ, એલિસબ્રિજ, અમદાવાદ-૬	શ્રી કુંથુનાથજી	શ્રી હર્ષદભાઈ ચંદુલાલ કોન્ડ્રાકટર શ્રી પ્રદીપભાઈ ચીનુભાઈ ઝવેરી	૬૫૭૮૦૮૯ ૬૫૭૮૩૭૮	૮૦
૧૦૯	શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથ જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, ૧૩/૬, કલ્યાણ સોસાયટી, એલિસબ્રિજ, અમ.	શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથ	શ્રી દીપકભાઈ ચીમનલાલ શેઠ શ્રી સુનીલભાઈ ચીનુભાઈ ઝવેરી	૬૪૨૦૦૮૯ ૪૪૧૨૮૭	૨૦૦
૧૧૦	શ્રી નવરંગપુરા જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, નવરંગપુરા બસ સ્ટોપ સામે, નવરંગપુરા, અમ-૯	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી	શ્રી અશોકભાઈ જશુભાઈ શાહ શ્રી લલિતભાઈ કાંતિલાલ કોલસાવાળા	૪૬૦૧૩૧ ૪૪૧૮૪૪	૬૫૧
૧૧૧	શ્રી વર્ધમાન જૈન સંઘ ઉસ્માનપુરા ચાર રસ્તા, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ-૧૪	શ્રી સંભવ- નાથજી	શ્રી કાંતિલાલ અમરતલાલ શાહ શ્રી કાંતિલાલ અમરતલાલ શાહ	૪૪૫૫૨૮ ૪૦૦૬૨૧	૪૨૫
૧૧૨	શ્રી શાંતિનગર શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, શાંતિનગર, આશ્રમ રોડ, અમદાવાદ-૧૩	શ્રી સુમતિ- નાથજી	શ્રી કીર્તિકુમાર અંબાલાલ શાહ શ્રી બાબુલાલ લક્ષ્મીચંદજી શાહ	૪૦૮૫૬૮ ૪૦૬૧૬૭	૬૨૫
૧૧૩	શ્રી ઝવેરી પાર્ક આદીશ્વર જૈન સંઘ, ઝવેરી પાર્ક, વેપશાળા પાછળ, અમ-૧૩	શ્રી આદીશ્વરજી	શ્રી ગુણવંતભાઈ વાડીલાલ શાહ શ્રી સુભોધભાઈ હરગોવિંદદાસ મહેતા	૭૪૭૮૨૬૬ ૪૬૭૫૩૬	૪૦૦
૧૧૪	શ્રી હસમુખ કોલોની જૈન શ્રે. મૂ.સંઘ, ૨૬, હસમુખ કોલોની, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩	શ્રી આદિ- નાથજી	શ્રી જયંતિલાલ ખોડીદાસ શાહ શ્રી જિતેન્દ્રભાઈ ચંદુલાલ	૭૪૭૪૪૪૭ ૭૪૭૭૬૩૧	૧૮૦
૧૧૫	શ્રી ઋષભદેવ શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, મીરાંબિકા સ્કૂલ રોડ, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩	શ્રી સુમતિ- નાથજી	શ્રી શાંતિલાલ જોઈતારામ શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ કીકાભાઈ	૭૪૭૪૫૮૧ ૭૪૭૩૧૭૮	૨૪૦
૧૧૬	શ્રી આદિનાથ શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, અજંતા ફ્લેટની સામે, નારણપુરા ચાર રસ્તા અમ.	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી જિતેન્દ્ર બાબુલાલ શાહ શ્રી અચલચંદ ઓટમલ જૈન	૭૪૭૫૦૮૪ ૭૪૫૫૪૦૧	૪૧૫
૧૧૭	શ્રી પુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથ શ્રે.મૂ.સંઘ, દેવકીનંદન સોસા- યટી, નારણપુરા, અમ-૧૩	શ્રી પુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથ	શ્રી ભીખુભાઈ ચીમનલાલ ચોકસી શ્રી જયંતિલાલ અમરતલાલ મહેતા	૭૪૫૨૫૮૫ ૪૪૩૦૬૨	૮૦૦
૧૧૮	શ્રી વર્ધમાન જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ રાજુ કોમ્પ્લેક્સના ખાંચામાં, મેમનગર, અમદાવાદ-૫૨	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ	શ્રી રમેશચંદ્ર છોટાલાલ શાહ શ્રી પ્રવીણભાઈ અમરતલાલ શાહ	૭૪૭૩૭૬૪ ૪૮૧૭૭૬	૩૩૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૧૧૮	શ્રી સુમતિનાથ શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, તરુણનગર સોસાયટી, મેમનગર, અમદાવાદ-૫૨	શ્રી સુમતિ-નાથજી	શ્રી ગુણવંતભાઈ કેશવલાલ શાહ શ્રી અરવિંદભાઈ મણિલાલ શાહ	૭૪૭૩૮૮૨ ૭૪૮૪૭૬૯	૨૧૫
૧૨૦	શ્રી પાર્શ્વ-પદ્માવતી શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, પારુલનગર, સોલા રોડ, અમદાવાદ-૬૧	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ	શ્રી પ્રવીણચંદ્ર જેઠાલાલ શાહ શ્રી ચીનુભાઈ સકળચંદ શાહ	૭૪૮૦૭૦૨	૧૪૫
૧૨૧	શ્રીગુરુકૃપા જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ પારસનગર સામે, સોલા રોડ, અમદાવાદ-૧૩	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ	શ્રી અમૃતલાલ લાડકચંદ શાહ શ્રી બિપીનચંદ્ર કેશવલાલ શાહ	૭૪૫૨૨૦૯	૪૦૦
૧૨૨	શ્રી સોલા રોડ શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, સોલા રોડ, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩	શ્રી આદિ-નાથજી	શ્રી મયંકભાઈ ભીખુભાઈ ચોકસી શ્રી અરવિંદભાઈ પૂનમચંદ કોઠારી	૭૪૮૦૯૬૨ ૭૪૮૦૨૯૨	૭૦૦
૧૨૩	શ્રી પારસમણિ શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, પારસમણિ સોસાયટી, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ-૬૧	શ્રી શીતલ-નાથજી	શ્રી અમૃતલાલ પોપટલાલ શાહ શ્રી પ્રવીણકુમાર મંગળદાસ મહેતા	૭૪૭૭૧૦૧ ૭૪૮૪૨૨૩	૩૫
૧૨૪	શ્રી વર્ધમાન શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ ૨૨/૨૪૬, મંગલમૂર્તિ એપાર્ટ. નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩	શ્રી સંભવ-નાથજી	શ્રી પૂનમભાઈ માધવલાલ શ્રી જયેશભાઈ એફ. શાહ	૭૪૭૦૦૫૮ ૭૪૭૨૨૭૭	૧૬૦
૧૨૫	શ્રી ગુણનિધિ શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ ૪/૪૦, શાંતિ એપાર્ટમેન્ટ, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩	શ્રી સહજંકજ્ઞા પાર્શ્વનાથ	શ્રી જયંતિલાલ વર્ધમાનદાસ શાહ શ્રી કાંતિલાલ આર. વોરા	૭૪૭૧૪૭૫	૧૨૫
૧૨૬	શ્રી સીમંધર સ્વામી શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, અંકુર રોડ, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩	શ્રી સીમંધર સ્વામી	શ્રી જયંતિલાલ ભીખાલાલ શાહ શ્રી શાંતિલાલ ગુલાબચંદ શાહ	૭૪૭૧૬૨૨ ૭૪૭૭૭૯૬	૪૦૦
૧૨૭	શ્રી મહાવીર શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ વિજયનગર, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી નવીનભાઈ વર્ધીલાલ ગાંધી શ્રી પ્રબોધભાઈ સી. શાહ	૭૪૭૭૧૪૧	૪૫૦
૧૨૮	શ્રી પાર્શ્વનાથ શ્રે. મૂ. જૈન સંઘ ૨૦/૨, તુલસીશ્યામ ફ્લેટ, નવાવાડજ, અમ-૧૩	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજી	શ્રી હેમેન્દ્રભાઈ મણિલાલ શાહ શ્રી ભીખાભાઈ ડાહ્યાભાઈ શાહ	૪૮૪૨૬૩ ૭૪૫૨૭૬૭	૨૫૦
૧૨૯	શ્રી ભક્તિ પાર્શ્વનાથ શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ H/29/339 આનંદ નગર એપાર્ટ., નવાવાડજ અમ	શ્રી ભક્તિ પાર્શ્વનાથ	શ્રી પંકજભાઈ સુરેશભાઈ શાહ શ્રી અતુલભાઈ છબીલદાસ શાહ	૪૬૨૪૮૬	૧૮૦
૧૩૦	શ્રીશિવમ્ આદીશ્વર જૈનસંઘ શિવમ્ એપાર્ટમેન્ટ, નવા વાડજ, અમદાવાદ-૧૩	શ્રી આદીશ્વર ભગવાન	શ્રી કમલેશભાઈ પોપટલાલ શાહ શ્રી અજિતભાઈ પૂનમચંદ શાહ	૭૪૮૧૮૪૭ ૭૪૧૫૮૮૩	૧૩૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૧૩૧	શ્રી મહાવીર સ્વામી શ્રે.મૂ. તપગચ્છ જૈનસંઘ, ૧૯/૨૧૮, નંદનવન એપાર્ટ., નવાવાડજ	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી કમલેશભાઈ નટવરલાલ શાહ શ્રી ભરતભાઈ કાંતિલાલ શાહ	૭૪૭૧૬૦૬ ૭૪૭૭૪૭૦	૧૦૬
૧૩૨	શ્રી વાડજ શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ દેવપથ ફ્લેટ, બ્રહ્મશત્રિય સોસાયટી, નવાવાડજ, અમ.	શ્રી સંભવ- નાથજી	શ્રી કાંતિલાલ મંગળદાસ શાહ શ્રી મંગળદાસ અંબાલાલ શાહ	૭૪૮૧૧૧૨ ૭૪૮૧૪૧૬	૩૫૦
૧૩૩	શ્રી રાજેન્દ્રસૂરિ બૃહદ્ તપા- ગચ્છીય ત્રિસ્તુતિક જૈનસંઘ, ચિરપુર સોસાયટી, નવાવાડજ	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી લહેરચંદ અમુલખભાઈ વહોરા શ્રી ચીમનલાલ અનુપચંદ વહોરા	૭૪૮૩૮૮૩ ૭૪૮૨૪૬૫	૭૨
૧૩૪	શ્રી નિર્ણયનગર શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, સેક્ટર-૪/૮/૯ નિર્ણય નગર, ચાંદલોડિયા, અમ.	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી	શ્રી રમેશચંદ્ર કેશવલાલ શ્રી હસમુખભાઈ શનાલાલ શાહ	૭૪૧૫૪૬૪ ૭૪૮૪૨૫૩	૧૩૫
૧૩૫	શ્રી ઘાટલોડિયા જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ/૧, પાવાપુરી સોસાયટી, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ-૬૧	શ્રી શામળા પાર્શ્વનાથજી	શ્રી શિરીષભાઈ કચરાભાઈ શાહ શ્રી ગિરીશભાઈ સોમચંદ મહેતા	૭૪૮૦૭૫૮ ૭૪૫૩૭૬૭	૬૦
૧૩૬	શ્રી ગુણવર્ધક જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ ૧૧, હરિશરણ સોસાયટી, ચાંદલોડિયા, અમદાવાદ	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજી	શ્રી સકળચંદભાઈ બબલદાસ શાહ શ્રી બાબુલાલ કેશવલાલ શાહ	૭૪૮૫૨૨૮ ૭૪૮૩૩૮૩	૨૦૦
૧૩૭	શ્રી મહાવીર સ્વામી શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, નીલકંઠ વર્ણી, સુભાષબ્રિજ કોર્નર, અમ.	શ્રી શાંતિ- નાથજી	શ્રી રતિલાલ બબલદાસ શાહ શ્રી સુરેશચંદ્ર રસિકલાલ શાહ	૭૪૮૫૦૭૬ ૭૪૧૯૨૧૦	૩૪૦
૧૩૮	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, કેશવનગર, સુભાષબ્રિજ પાસે, અમ.	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી	શ્રી ખુમચંદભાઈ મગનલાલ શાહ શ્રી ગિરીશચંદ્ર અમૃતલાલ મહેતા	૭૪૫૮૨૭૮ ૭૪૫૮૭૭૪	૧૮૦
૧૩૯	શ્રી સાબરમતી (રામનગર) જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ, રામનગર, સાબરમતી, અમદાવાદ-૫	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથજી	શ્રી રતિલાલ મગનલાલ શ્રી કીર્તિકુમાર મણિલાલ	૭૪૮૬૮૧૪ ૭૪૮૮૨૭૬	૨૩૦૦
૧૪૦	શ્રી પારસમણિ જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, પારસમણિ સોસાયટી, સાબરમતી, અમદાવાદ-૫	શ્રી વર્ધમાન સ્વામી	શ્રી રમેશભાઈ જીવરાજ શાહ શ્રી અરવિંદભાઈ રમણલાલ શાહ	૭૪૮૮૧૨૬ ૭૪૫૮૪૫૫	૪૦
૧૪૧	શ્રી ડી. કેબીન જૈન શ્રે.મૂ. તપાગચ્છ સંઘ, હરિઓમનગર સોસાયટી, સાબરમતી, અમ.	શ્રી નેમિનાથજી	શ્રી રાજેન્દ્રભાઈ કાંતિલાલ શાહ શ્રી મુકેશભાઈ અનુભાઈ ગાંધી	૭૪૮૮૮૮૦ ૭૪૮૮૧૪૭	૨૫૦
૧૪૨	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ, ભગવતી-પદ્માવતી સાબરમતી, અમદાવાદ-૧૯	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજી	શ્રી અશોકકુમાર નથમલજી શાહ શ્રી ધરમચંદ હિમતલાલ ગાંધી	૭૪૮૮૭૮૫	૫૫

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૧૪૩	શ્રી આબુનગર જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ, ડી. કેબીન, સાબરમતી, અમદાવાદ-૧૯	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી ઓટમલજી નરશાજી શ્રી ચીમનલાલ શંકરલાલજી	૭૪૫૮૧૯૪ ૩૩૯૧૩૭	૧૦૦
૧૪૪	શ્રી પરમાનંદ જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ, ૧૩, ધવલગિરિ સોસાયટી, ડી કેબીન, અમ-૧૯	શ્રી સીમંધર સ્વામી	શ્રી સતીશભાઈ જીવાભાઈ શાહ શ્રી ભુપેન્દ્રભાઈ ચીમનલાલ શાહ	૭૪૫૭૬૬૦	૩૨૫
૧૪૫	શ્રી અમિનવ જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ, જિનેશ્વર સોસાયટી, ચાંદખેડા ગામ, અમ-૧૯	શ્રી ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથ	શ્રી લલિતકુમાર મણિલાલ શાહ શ્રી ચંદનમલજી કપુરચંદજી	૭૪૫૯૮૪૦ ૭૪૮૮૬૦૭	૨૨૫
૧૪૬	શ્રી અંતરિક્ષ પાર્શ્વનાથ શ્વે. મૂ. જૈનસંઘ ૯૨, શિલ્પા સોસાયટી, સાબરમતી, અમ.	શ્રી અંતરિક્ષ પાર્શ્વનાથજી	શ્રી કાંજીભાઈ લીલાચંદ ધામી શ્રી કીર્તિકુમાર કાંતિલાલ મહેતા	૭૪૮૭૫૬૩ ૭૪૮૭૫૫૩	૪૫
૧૪૭	શ્રી પાર્શ્વનાથ નગર જૈન શ્વે. મૂ. સંઘ, પાર્શ્વનાથ નગર, ચાંદખેડા, અમદાવાદ	શ્રી સંભવ-નાથજી	શ્રી ભરતકુમાર મનુભાઈ શ્રી સુરેશચંદ્ર નાથાલાલ પરીખ	૭૪૮૭૦૧૧	૧૨૫
૧૪૮	શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર સૂરીશ્વરજી જૈન શ્વે.મૂ. તથા સમાજ સેવા કેન્દ્ર, બુદ્ધિનગર, અમ.	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી સુમતિભાઈ શ્રી સારાભાઈ સંઘવી	૭૪૮૮૧૧૭ ૫૫૦૫૮૭૭	૮૦
૧૪૯	શ્રી આનંદ-પરમાનંદ શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ, બુદ્ધિસાગર પાર્ક સોસાયટી, અમદાવાદ	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ	શ્રી અશોકભાઈ સોમચંદ શાહ	૭૪૮૭૮૧૩	૨૦૦
૧૫૦	શ્રી ગુજરાત હાઉસિંગ જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ ગુજરાત હાઉસિંગ બોર્ડ, ચાંદખેડા, ગાંધીનગર	શ્રીકુંથુનાથજી	શ્રી પ્રવીણચંદ્ર શાંતિલાલ શાહ શ્રી હસમુખભાઈ શાંતિલાલ શાહ	૪૬૩૫૭૮	૫૦
૧૫૧	શ્રી જૈન આરાધક મંડળ ૧૬૭-૬૮, નેમિનાથ નગર રાણીપ, અમદાવાદ	શ્રી સહસ્રદશા પાર્શ્વનાથ	શ્રીશશીકાંતભાઈ ચીમનલાલ શેઠ શ્રી મનુભાઈ ચીમનલાલ શાહ	૭૪૫૨૬૭૬ ૪૦૮૪૮૩	૧૧૦
૧૫૨	શ્રી મહાવીર જૈન સંઘ ટ્રસ્ટ પદ્માવતી સોસાયટી રાણીપ, અમદાવાદ	શ્રી સુમતિ-નાથજી	શ્રીકાંતિલાલ ત્રિભોવનદાસ ચોકસી શ્રી જયંતિલાલ જગજીવનદાસ બાવીશી	૭૪૭૫૧૦૬ ૭૪૭૭૬૭૦	૮૫
૧૫૩	શ્રી હઠીભાઈ વાડી જૈનસંઘ હઠીસિંહની વાડી, દિલ્હી દરવાજા બહાર, અમ-૪	શ્રીધર્મનાથજી	શ્રી પંકજભાઈ સુધાકરભાઈ શેઠ શ્રી ગૌરવભાઈ અનુભાઈ શેઠ	૬૬૩૧૯૬૮ ૪૪૭૩૭૮	૨૦૦
૧૫૪	શ્રી શાહીબાગ ચંદનવાડી જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ ૧, અલંકાર સોસાયટી, શાહીબાગ, અમ.	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી બિપીનભાઈ ચંદુલાલ ઝવેરી શ્રી રમણલાલ મોહનલાલ ગોળવાળા	૭૮૬૭૮૯૭ ૭૮૬૮૦૮૬	૩૮

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૧૫૫	શ્રી અભિનંદન સ્વામી શ્રે. મૂ.જૈનસંઘ જયપ્રેમ સોસાયટી, શાહીબાગ, અમદાવાદ-૪	શ્રી અભિનંદન સ્વામી	શ્રી ચંદુભાઈ જેઠમલજી શ્રી મોતીલાલ મોહનલાલજી	૭૮૬૭૧૦૦	૧૨૫
૧૫૬	શ્રી શાહીબાગ-ગિરધરનગર જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ,ગિરધરનગર સોસાયટી, શાહીબાગ,અમ.	શ્રીઋષભદેવજી	શ્રી હીરાલાલ મણિલાલ શાહ શ્રી કુમારપાળ માણેકલાલ શાહ	૭૮૬૫૮૧૨ ૭૮૬૮૦૭૩	૩૦૦૦
૧૫૭	શ્રી અસારવા હરિપુરા જૈન શ્રે.મૂ.સંઘ A/૭, સનરાઈઝ પાર્ક સોસાયટી, શાહીબાગ	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી અરવિંદભાઈ પનાલાલ શ્રી મીશરીમલજી છોગાલાલ	૩૮૪૮૮૫ ૭૮૬૫૨૮૭	૮૦
૧૫૮	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી જૈન સંઘ,૧૩૭, કેમ્પ-સદર બજાર શાહીબાગ, અમદાવાદ-૪	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી	શ્રી મનહરલાલ મોહનલાલ શાહ શ્રી પીયૂષકુમાર મગનલાલ શાહ	૭૮૬૩૦૭૫ ૭૮૬૩૦૭૪	૨૦
૧૫૯	શ્રી મેઘાણીનગર જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, ૧૮, આશિષનગર સોસાયટી,મેઘાણીનગર,અમ.	શ્રી સુમતિ-નાથજી	શ્રી મહેન્દ્રભાઈ એ. વોરા શ્રી રસિકલાલ એમ. શાહ	૨૧૨૧૨૭૫ ૩૭૩૨૦૪	૧૫૫
૧૬૦	શ્રી સરસપુર જૈન સંઘ નાની વાસણ શેરી, સરસપુર, અમદાવાદ-૨૪	શ્રી સુમતિ-નાથજી	શ્રી શશીકાંત રતિલાલ શાહ શ્રી સતેન્દ્રભાઈ વાડીલાલ શાહ	૩૭૩૨૮૬	૪૦
૧૬૧	શ્રી નેમિનાથ જૈન શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ,છીંકણીવાળા એસ્ટેટ, ગોમતીપુર, અમદાવાદ-૨૧	શ્રી નેમિ-નાથજી	શ્રી ચંદુલાલ ચીમનલાલ શાહ શ્રી બાબુલાલ સુરચંદ	૩૬૭૧૪૨ ૭૪૭૫૯૩૧	૬૦
૧૬૨	શ્રી જગવલ્લભ પાર્શ્વનાથ જૈન સંઘ ૨૬૪/૩,પટેલ પરમાનંદ ચાલ, રખિયાલ, અમ-૨૧	શ્રીજગવલ્લભ પાર્શ્વનાથજી	શ્રી બાબુલાલ છોગમલ શાહ	૩૬૯૫૦૩	૧૦
૧૬૩	શ્રી અમરાઈવાડી શ્રે.મૂ.જૈન સંઘ બળીયા વાસ, અમરાઈવાડી ગામ, અમ-૨૬	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી ચંદુલાલ કાળીદાસ શાહ શ્રી જીવજીલાલ રાજમલ	૩૬૬૧૯૪	૧૦૦
૧૬૪	શ્રી વિમલનાથ જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ ૨/૧૦, આશિષનગર, અમરાઈવાડી, અમ-૨૬	શ્રી વિમલ-નાથજી	શ્રી જયંતિલાલ ગૌતમલાલ ગાંધી શ્રી સોમચંદ યુનીલાલ મહેતા	૩૬૮૧૭૬ ૪૩૪૮૨૩	૭૦
૧૬૫	શ્રી જનતાનગર વર્ધમાન જૈન સંઘ, જનતાનગર, રામોલ રોડ, અમદાવાદ-૩૮૨૪૪૮	શ્રીધર્મનાથજી	શ્રી સતીશકુમાર ધનજીભાઈ શેઠ શ્રી કાંતિભાઈ વિઠ્ઠલદાસ કોઠારી	૫૮૩૧૩૦૪	૪૫
૧૬૬	શ્રીમદ્ રાજચંદ્ર મંદિર ગેલેક્સી સિનેમા પાસે, નરોડા, અમદાવાદ-૩૮૨૩૨૫	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી બચુભાઈ ગીરધરભાઈ પટેલ શ્રીગોવિંદભાઈ મહીપતભાઈ પટેલ	૨૮૧૨૪૭૪ ૨૮૧૧૫૧૭	૪૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૧૬૭	શ્રીનરોડા જૈનસંઘ, શ્રીગોડીજી પાર્શ્વનાથ દેરાસર, નરોડા ગામ, અમ.-૩૮૨૩૨૫	શ્રી ગોડી પાર્શ્વનાથજી	શ્રી કાંતિલાલ અમૃતલાલ શાહ શ્રી નવીનચંદ્ર પોપટલાલ શાહ	૪૦૦૬૨૧ ૨૮૧૨૨૮૬	૧૭૦
૧૬૮	શ્રી ગૌતમ શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ હરિપાર્ક સોસાયટી, નરોડા, અમ-૩૮૨૩૨૫	શ્રી નેમિ-નાથજી	શ્રી રતિભાઈ ડી. પરીખ શ્રી ભોગીલાલ વી. મહેતા	p.p. ૨૮૨૨૪૧૫ ૨૮૨૨૪૧૫	૩૦૦
૧૬૯	શ્રી નોબલ નગર શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ, નોબલ નગર, નરોડા, અમ-૩૮૨૩૨૫	શ્રી સુમતિ-નાથજી	શ્રી દીપકભાઈ એમ. શાહ શ્રી જગદીશભાઈ એમ. શાહ	૨૮૧૯૫૦૦ ૨૮૧૧૮૦૪	૪૩
૧૭૦	શ્રી પુરુષાદાનીય શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ નરોડા, અમ-૩૮૨૩૨૫	શ્રીપુરુષાદાનીય શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજી	શ્રી રમેશચંદ્ર કાંતિલાલ શાહ શ્રી માંગીલાલજી રૂપચંદજી શેઠ	૨૮૨૦૮૨૮ ૭૮૬૬૮૬૫	૧૩૦
૧૭૧	શ્રી નવપલ્લવ પાર્શ્વનાથ જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ, પલ્લવ સોસાયટી, નરોડા, અમ-૩૮૨૩૨૫	શ્રી નવપલ્લવ પાર્શ્વનાથજી	શ્રી ચીનુભાઈ ચીમનલાલ શાહ શ્રી ચીનુભાઈ ડાહ્યાભાઈ શાહ	૨૮૨૦૨૩૨ ૨૮૧૧૦૮૧	૧૧૫
૧૭૨	શ્રી સૈજપુર(બોધા) કુબેરનગર જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ, જૈન દેરાસર, નરોડા, અમ-૩૮૨૩૪૫	શ્રીઆદીશ્વરજી	શ્રી સુદીપભાઈ સનતભાઈ શ્રી બિપીનભાઈ ચીમનભાઈ	૬૬૩૮૪૩૮ ૬૬૧૨૭૦૭	૭૦
૧૭૩	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી જૈન શ્વે.મૂ.સંઘ મહાસુખનગર, સૈજપુર, અમ-૩૮૨૩૪૬	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી રોહિતભાઈ શાહ શ્રી રાજુભાઈ હિમતલાલ શાહ	૨૮૨૦૦૨૭ ૩૮૧૧૫૮	૪૦૦
૧૭૪	શ્રી ગુણશીલ ચેતાંબર જિનેન્દ્ર મૂર્તિપૂજક જૈનસંઘ કૃષ્ણનગર, સૈજપુર, અમ-૩૮૨૩૪૬	શ્રી સહબ્રહ્મા પાર્શ્વનાથ	શ્રી મૂળચંદભાઈ વર્ધીચંદભાઈ શ્રી હર્ષદભાઈ ડી. શાહ	૨૮૧૨૦૮૭ ૨૭૪૩૨૭૦	૧૫૦
૧૭૫	શ્રી કૃષ્ણનગર જૈન શ્વે. મૂ. સંઘ કૃષ્ણનગર, સૈજપુર બોધા, અમ-૩૮૨૩૪૫	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી	શ્રી ચંપકલાલ કાંતિલાલ શાહ શ્રી ધનસુખલાલ વાડીલાલ ગાંધી	૨૮૧૪૦૧૬	૮૦૦
૧૭૬	શ્રી બાપુનગર શ્વે.મૂ.જૈનસંઘ ૧/૬, વિમલનાથ સોસાયટી, બાપુનગર, અમ-૨૪	શ્રી વિમલ-નાથજી	શ્રીવેલચંદભાઈ રાયચંદજી સાવળીયા શ્રી પ્રવીણભાઈ જગજીવન મહેતા	૨૭૪૧૩૮૦ ૨૭૪૭૦૬૮	૩૫૦
૧૭૭	શ્રી બોમ્બે હાઉસિંગ શ્વે.મૂ. જૈનદેરાસર, ૩૫/૨૭૬, નૂતન મિલની પાછળ, સરસપુર	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી નવીનભાઈ કે. શાહ શ્રી અંબાલાલ એન. શાહ	૨૭૪૭૧૩૨	૩૫
૧૭૮	શ્રી બાપુનગર શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ ૧, વલ્લભ ફ્લેટ, બાપુનગર, અમદાવાદ-૨૪	શ્રી શ્રેયાંસ-નાથજી	શ્રી કાંતિલાલ મંગળદાસ શાહ શ્રી ગુણવંતરાય એમ. ગોડલિયા	૨૭૪૫૫૩૨	૫૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૧૭૯	શ્રી વિવેકાનંદ નગર શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, વિવેકાનંદ નગર, હાથીજણ, અમ-૩૮૨૪૪૫	શ્રી સંભવ-નાથજી	શ્રી લલિતભાઈ કાંતિલાલ કોલસાવાળા શ્રીનારણભાઈ ગિરધરભાઈ મહેતા	૪૬૩૪૭૮ ૪૪૬૨૨૫	૪૪
૧૮૦	શ્રી મણિનગર જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, મણિનગર, અમદાવાદ-૮	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રીસેવંતીભાઈ પોપટલાલ વખારિયા શ્રી પંકજભાઈ રીખવચંદ શાહ	૫૮૩૪૦૨૪ ૩૬૪૨૮૩	૫૦૦
૧૮૧	શ્રી આનંદ કલ્યાણ જૈનસંઘ શેઠઆણંદજીકલ્યાણજી બ્લોકસ જમાલપુર, અમદાવાદ-૧	શ્રીઆદીશ્વરજી	શ્રી અજિતભાઈ મોહનલાલ શાહ શ્રી પ્રદીપભાઈ ચીમનલાલ		૮૦
૧૮૨	શ્રી મીરાં ફ્લેટ જૈન સંઘ મીરાં ફ્લેટ, ભુલાભાઈ પાર્ક ગીતા મંદિર રોડ, અમ-૨૨	શ્રી શાંતિ-નાથજી	શ્રી શ્રીપાલભાઈ ભીખુભાઈ શાહ શ્રી જયંતિલાલ નાનચંદભાઈ શાહ	૩૯૦૬૬૩ ૩૯૦૬૬૩	૧૦
૧૮૩	શ્રી હીરપુર શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ મજુર ગાંવની પાછળ, ડેરી રોડ, અમદાવાદ-૨૨	શ્રી શાંતિ-નાથજી	શ્રી નટવરલાલ શનાલાલ શાહ શ્રી વિનયચંદ્ર પ્રાણલાલ મહેતા	૫૩૨૭૨૩૮ ૫૩૨૭૩૮૧	૧૩૭
૧૮૪	શ્રી ઓઢવ જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ મહાવીર સોસાયટી, ઓઢવ, અમ-૩૮૨૪૧૫	શ્રી ચંદ્રપ્રભુ સ્વામી	શ્રી ઉમેશચંદ્ર મફતલાલ વખારીયા શ્રીલાલચંદજી ચુનીલાલજી ચોપરા	૨૮૭૦૫૩૦ ૨૮૭૧૩૦૩	૧૨૬
૧૮૫	શ્રી આદિનાથ નગર જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ ૮૨૦૮, આદિનાથ નગર, ઓઢવ, અમદાવાદ	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી કીર્તિભાઈ બી. શાહ શ્રી તેજપાલભાઈ ચીમનલાલ	૨૮૭૨૨૮૦ ૨૮૭૦૭૧૮	૭૦
૧૮૬	શ્રી રાજેન્દ્રપાળ જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, ૮, પૂર્ણિમા નગર, ઓઢવ રોડ, અમદાવાદ	શ્રી પાર્શ્વ-નાથજી	શ્રી ચંદ્રકાંતભાઈ છોટાલાલ શાહ શ્રી હીરાભાઈ જૈન	p.p ૨૮૭૩૪૧૬	૧૩૦
૧૮૭	શ્રી કુંથુનાથ જૈન દેરાસર સંઘ ૧૩૯૭, અંબિકા નગર, ઓઢવ, અમ-૩૮૨૪૧૫	શ્રી કુંથુનાથજી	શ્રી ઉત્તમભાઈ રીખવચંદજી શ્રી દશરથભાઈ ગૌતમભાઈ ગાંધી	૨૮૭૪૦૮૭ ૨૮૭૩૮૬૮	૨૦૧
૧૮૮	શ્રી ઈસનપુર તપગચ્છ શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ ૧, ભગવાન નગર વટવા રોડ, અમ-૩૮૨૪૪૩	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી લાલચંદભાઈ રાજમલજી શ્રી વીનુભાઈ તારાચંદ	૬૬૬૦૭ ૩૯૯૪૭૧	૧૧૦
૧૮૯	શ્રી ભક્તિવર્ધક (સપ્રાટનગર) શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ, નારોલ, ઈસનપુર, અમ-૩૮૨૪૪૩	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજી	શ્રી રસિકલાલ મફતલાલ કોઠારી શ્રી દિલીપભાઈ ચીમનલાલ શાહ		૪૫
૧૯૦	શ્રી દાદાસાહેબ શ્રે.મૂ. સંઘ દાદાસાહેબનાં પગલાં, નવરંગપુરા, અમ-૮	શ્રી મુનિસુવ્રત સ્વામી	શ્રી રજનીકાંતભાઈ ચંદુલાલ શાહ શ્રી બાબુભાઈ બાપાલાલ દલાલ	૪૪૪૯૬૮ ૪૦૩૫૫૧	૨૫૦

ક્રમ	નામ-સરનામું	મૂળનાયક	ટ્રસ્ટીનું નામ	ફોન નંબર	કુટુંબ
૧૮૧	શ્રી આંબાવાડી શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, નહેરુનગર ચાર રસ્તા, આંબાવાડી, અમ-૧૫	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી	શ્રી ચીનુભાઈ શાંતિલાલ શાહ શ્રી વિદ્યુતભાઈ શાંતિલાલ દલાલ	૬૬૨૦૧૪ ૬૭૪૬૬૯૧	૭૫૦
૧૮૨	શ્રી પાર્શ્વનાથ જૈન સંઘ ૪૬, પારસકુંજ સોસાયટી, સેટેલાઈટ રોડ, અમ-૧૫	શ્રી શીતલ-નાથજી	શ્રી શિરીષભાઈ નટવરલાલ શાહ શ્રી રમણલાલ વીરચંદ શાહ	૪૧૫૪૫૫ ૪૪૮૦૮૨	૮૦
૧૮૩	શ્રી સેટેલાઈટ શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ સોમેશ્વર કોમ્પ્લેક્સ, સેટેલાઈટ, અમ-૧૫	શ્રીપુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથજી	શ્રી અશોકભાઈ દેવશીભાઈ શ્રી ભંવરલાલ મિશરીમલ સંઘવી	૬૬૧૦૮૧૨ ૬૪૨૭૫૫૫	૪૭૫
૧૮૪	શ્રી પ્રેરણા તીર્થ શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, પ્રેરણા તીર્થ, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૧૫	શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથ	શ્રી યુ.એન. મહેતા શ્રી મયંકભાઈ ભીખાભાઈ ચોકસી	૪૧૧૧૩૦ ૬૭૪૮૫૬૨	૬૫
૧૮૫	શ્રી જોધપુર સેટેલાઈટ શ્રે.મૂ. જૈન સંઘ, બ્લોક નં. B૪, સેટેલાઈટ રોડ, અમ-૧૫	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથજી	શ્રી રજનીકાંત આત્મારામ શાહ શ્રી ઈશ્વરલાલ માણેકલાલ શાહ	૬૫૬૩૨૭૮ ૬૭૪૮૮૬૮	૨૨૫
૧૮૬	શ્રી પુષ્પદંત શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ B/૧૪, વાસુપૂજ્ય બંગલો, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ-૧૫	શ્રી સંભવ-નાથજી	શ્રી કલ્પેશભાઈ વી. શાહ શ્રી ધનેશભાઈ બી. પટેલ	૬૭૪૫૩૫૩ ૬૭૪૩૧૧૫	૨૦
૧૮૭	શ્રી આદિનાથ જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ મલબાર હિલ એપાર્ટ., સેટેલાઈટ, અમદાવાદ-૧૫	શ્રી આદિ-નાથજી	શ્રી રસિકભાઈ જે. બાવીશી શ્રી નિરંજનભાઈ કે. પરીખ	૬૭૪૭૦૭૫ ૬૭૫૦૮૭૫	૨૭૫
૧૮૮	શ્રી પ્રેમચંદનગર સેટેલાઈટ શ્રે.મૂ. જૈનસંઘ, ૩૦, સૌમિત્રેય સોસાયટી, અમદાવાદ-૧૫	શ્રી શંખેશ્વર પાર્શ્વનાથ	શ્રી કૌશિકભાઈ કેશવલાલ શાહ શ્રી રજનીકાંતભાઈ આત્મારામ	૪૦૫૫૩૨ ૪૪૭૪૩૫	૧૫૦
૧૮૯	શ્રી સુમતિવર્ધક જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, મધુવૃન્દ સોસાયટી, ઘાટલોડિયા, અમ-૬૧	શ્રી સુમતિ-નાથજી	શ્રી નરેન્દ્રભાઈ પૂનમચંદ શાહ શ્રી પ્રહલાદભાઈ ધરમચંદ ભાવસાર	૭૪૫૨૫૭૪ ૭૪૭૧૩૬૦	૫૬
૨૦૦	શ્રી ઘાટલોડિયા સીમંધરસ્વામી ટ્રસ્ટ રન્નાપાર્ક, ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ-૬૧	શ્રી સીમંધર સ્વામીજી	શ્રી ગિરીશભાઈ ચકુભાઈ શાહ શ્રી સુરેશભાઈ ચકુભાઈ શાહ	૪૮૨૧૫૮ ૭૪૮૦૫૧૮	૧૩૦
૨૦૧	શ્રી ચાણક્યપુરી જૈન શ્રે.મૂ. સંઘ, સેક્ટર-૨/૨૮૭, ઘાટલોડિયા, અમ-૬૧	શ્રી મહાવીર સ્વામી	શ્રી મહેન્દ્રભાઈ બાબુલાલ શાહ શ્રી ચીમનભાઈ દલીચંદભાઈ	૭૪૭૮૮૪૬ ૫૮૩૨૫૩૫	૧૫૦

રાંજનગરની આયંબિલ શાળાઓની યાદી

રાજનગરની આયંબિલ શાળાઓની યાદી

ક્રમ	નામ સરનામું	વાર્ષિક કુલ આયંબિલ	રીમાર્ક
૧	શ્રી શાહપુર દરવાજાનો ખાંચો, જૈન શ્વે. મૂ. સંઘ, શાહપુર, અમદાવાદ-૧	૨૦૦૦	સમગ્ર શાહપુર વિસ્તાર- માં એક જ છે.
૨	શ્રી ખાનપુર જૈન શ્વે.મૂ. દેરાસર ઉપાશ્રય ટ્રસ્ટ ખાનપુર, અમદાવાદ-૧	૩૫૦૦	
૩	શ્રી અમદાવાદ વર્ધમાન તપ આયંબિલઓળી ટ્રસ્ટ, વાઘણપોળ, અમદાવાદ-૧	૩૫૦૦	
૪	શ્રી લક્ષ્મીવર્ધક જૈન સંઘ, મલ્લિનાથ સોસાયટી પાછળ, શાંતિવન પાલડી, અમદાવાદ-૭	૩૦૦૦	
૫	શ્રી જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ, નવકાર ફ્લેટની બાજુમાં, વાસણા, બેરેજ રોડ, અમદાવાદ-૭	૨૦૦૦	
૬	શ્રી ભીડભંજન પાર્શ્વનાથ જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ ગોદાવરી નગર, વાસણા, અમદાવાદ-૭	૨૫૦૦	
૭	શ્રી આદિનાથ જૈન દેરાસર ટ્રસ્ટ, શિલ્પાલય ફ્લેટ, અંજલી સિનેમા પાછળ, વાસણા, અમદાવાદ-૭	૮૦૦૦	
૮	શ્રીમતી સુશીલાબેન બાબુભાઈ કમલ તિલક વર્ધમાન તપ આયંબિલ ખાતું ટ્રસ્ટ, પાલડી, અમદાવાદ-૭	૨૨૦૦	
૯	શ્રી દશાધોરવાડ સોસાયટી જૈન સંઘ, દશાધોરવાડ સોસાયટી, પાલડી બસ સ્ટેન્ડ પાસે, અમ.-૭	૪૧૨૦૦	
૧૦	શ્રી નવરંગપુરા જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ, મ્યુ. બસ સ્ટેન્ડ સામે, નવરંગપુરા, અમદાવાદ-૮	૪૫૦૦	
૧૧	શ્રી વર્ધમાન જૈન સંઘ ઉસ્માનપુરા, ચાર રસ્તા અમદાવાદ-૧૪	૧૨૦૦૦	
૧૨	શ્રી શાંતિનગર શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ, શાંતિનગર, વાડજ, અમદાવાદ-૧૩	૨૦૦૦	
૧૩	શ્રી આદિનાથ શ્વે. મૂ. ટ્રસ્ટ, નારણપુરા ચાર રસ્તા, અજંટા ફ્લેટની સામે, અમદાવાદ-૧૩	૧૧૦૦	
૧૪	શ્રી પુરુષાદાનીય પાર્શ્વનાથ શ્વે.મૂ. ટ્રસ્ટ દેવકીનંદન પાસે, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩	૧૦૦૦	
૧૫	શ્રી સોલારોડ શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ, સત્યમ્ એપાર્ટ. પાસે, સોલારોડ, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩	૧૫૦૦	
૧૬	શ્રી મહાવીર શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ, વિજય નગર, નારણપુરા, અમદાવાદ-૧૩	૭૦૦૦	

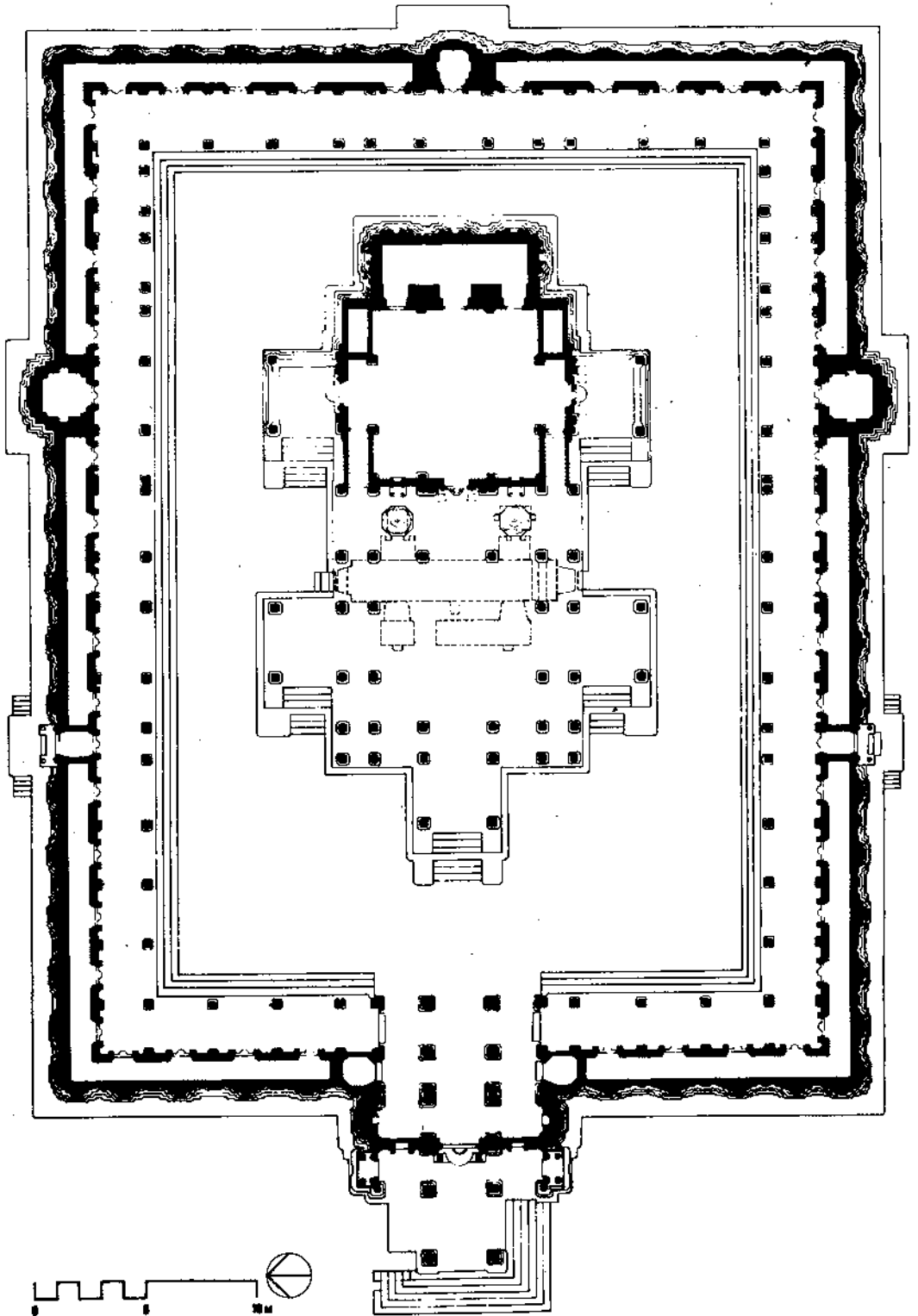
ક્રમ	નામ સરનામું	વાર્ષિક કુલ આયંબિલ	રીમાર્ક
૧૭	શ્રી સાબરમતી રામનગર જૈન શ્વે.મૂ. પૂ. સંઘ રામનગર, સાબરમતી, અમદાવાદ-૫	૧૩૦૦૦	
૧૮	આયંબિલ શાળા, કીર્તિધામ તીર્થ, ચાંદખેડા, અમદાવાદ-૩૮૨૪૨૪		
૧૯	શ્રી જૈન આરાધક મંડળ ટ્રસ્ટ, ૧૬૭/૧૬૮, નેમિનાથ સોસાયટી, રાજીપ, અમ.-૩૮૨૪૮૦	૪૦૦	
૨૦	શેઠ હઠીસિંહ કેસરીસિંહ ટ્રસ્ટ, હઠીભાઈની વાડી, દિલ્લી દરવાજા બહાર, અમદાવાદ-૪	૧૮૦૦	
૨૧	શ્રી લીલાવતીબેન માણેકલાલ મોહનલાલ વર્ધમાન તપ આયંબિલ ખાતું, ગિરધરનગર, અમદાવાદ-૪	૩૫૦૦	
૨૨	શ્રી ગોડીજી પાર્શ્વનાથ જૈન દેરાસર નરોડા ગામ, અમદાવાદ-૩૮૨૩૨૫		
૨૩	શ્રી વાસુપૂજ્ય સ્વામી જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. સંઘ, મહાસુખ નગર, કૃષ્ણનગર પાસે, અમદાવાદ-૩૮૨૩૪૬	૧૦૦૦	
૨૪	શ્રી કૃષ્ણનગર જૈન શ્વે.મૂ. સંઘ, કૃષ્ણનગર રોડ, સૈજપુર બોધા, અમદાવાદ-૩૮૨૩૪૫	૨૧૦૦	
૨૫	શ્રી મણિનગર જૈન શ્વે.મૂ.પૂ. સંઘ, મણિનગર રેલવે સ્ટેશન સામે, અમદાવાદ-૮	૧૬૦૦	
૨૬	શ્રી આંબાવાડી શ્વે.મૂ. જૈન સંઘ, નહેરુનગર ચાર રસ્તા, આંબાવાડી, અમદાવાદ-૧૫	૩૫૦૦	

સંદર્ભ ગ્રંથ સૂચિ

ગ્રંથનું નામ	લેખકનું નામ
૧. અમદાવાદની ચૈત્યપરિપાટીઓ	ડૉ. રમણલાલ મહેતા ડૉ. કનુભાઈ શેઠ
૨. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ-૩)	ત્રિપુટી મહારાજ
૩. જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ (ભાગ-૪)	ત્રિપુટી મહારાજ
૪. શ્રી પટ્ટાવલી પરાગસંગ્રહ	પં. કલ્યાણવિજયગણિ
૫. સૂરીશ્વર અને સમ્રાટ	મુનિ શ્રી વિદ્યાવિજયજી મહારાજ
૬. ખંભાતનો ઇતિહાસ (આવૃત્તિ-૧)	રત્નમણિરાવ ભીમરાવ જોડે
૭. જૈન રાસમાળા (આવૃત્તિ-૧)	યોગનિષ્ઠ મુનિ મહારાજ શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરજી
૮. ગૂજરાતનું પાટનગર : અમદાવાદ	રત્નમણિરાવ ભીમરાવ જોડે
૯. અમદાવાદનો ઇતિહાસ (આવૃત્તિ-૨)	સ્વ. મગનલાલ વખતચંદ શેઠ
૧૦. નગરશેઠ શાંતિદાસ ઝવેરી	માલતીબેન શાહ
૧૧. મુનિરાજશ્રી વૃદ્ધિચંદ્રજી જીવનચરિત્ર (આવૃત્તિ-૨)	શ્રી જૈન ધર્મ પ્રસારક સભા ભાવનગર (પ્રકાશક)
૧૨. શેઠ આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢીનો ઇતિહાસ (ભાગ-૨)	રતિલાલ દીપચંદ
૧૩. પં. શ્રી વીરવિજયજીનું જીવનચરિત્ર	મૌકિતક
૧૪. શ્રી પટ્ટાવલી સમુચ્ચય (ભાગ-૨)	મુનિ જ્ઞાનવિજય (સંપા.) મુનિ દર્શનવિજય (પુરવણીકાર)
૧૫. શ્રી સુખસાગર ગુરુગીતા તથા તપાગચ્છ સાગરશાખા પટ્ટાવલિ	શાસ્ત્રવિશારદ જૈનાચાર્ય શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગરસૂરિજી
૧૬. અમદાવાદનો જીવન-વિકાસ	શંકરરાય અમૃતરાય-અમદાવાદ (પ્રકાશક)

૧૭. શ્રી નેમિસૌરભ (ભાગ-૧)
૧૮. પ્રતાપી પૂર્વજો (ભાગ-૨)
૧૯. ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટીનો ઇતિહાસ (વિ.૧)
૨૦. રાજનગરનાં રત્નો
૨૧. શ્રી પ્રબંધ ચિંતામણિ
૨૨. અમદાવાદનું રેખાદર્શન
(ગુજરાત ઇતિહાસ પરિષદનું ૧૩મું અધિવેશન)
૨૩. જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાગ-૧)
૨૪. જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાગ-૨)
૨૫. જૈન ગૂર્જર કવિઓ (સંવર્ધિત આવૃત્તિ) (ભાગ-૩)
૨૬. મિરાતે સિકંદરી
૨૭. મિરાતે અહમદી (વો-૨, ખંડ-૨)
૨૮. મિરાતે અહમદી (વો-૨, ખંડ-૩)
૨૯. પ્રાગ્વાટ ઇતિહાસ (ભાગ-૧)
૩૦. ગુજરાતના વીરમંત્રી તેજપાલનો વિજય (આવૃત્તિ-૧)
૩૧. જૈન સાહિત્યનો સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ
૩૨. મહોપાધ્યાય શ્રી યશોવિજયજી જીવન (આવૃત્તિ-૨)
૩૩. શુભવેલી (પુનઃસંપાદિત આવૃત્તિ)
૩૪. પરંપરા અને પ્રગતિ
૩૫. શાસન સમ્રાટ (આવૃત્તિ-૧)
૩૬. ખરતરગચ્છ કે પ્રતિબોધિત ગોત્ર ઔર જાતિયાँ
૩૭. શાસનસમ્રાટ શ્રી નેમિસૌરભ (ભાગ-૨)
૩૮. જૈન તીર્થ સર્વસંગ્રહ (ભાગ-૧) (ખંડ-૧)
- પ્રવર્તક મુનિરાજશ્રી નિરંજન
વિજયજી મહારાજ (સંપાદક)
- શ્રીયુત ડુંગરશી ધરમશી સંપટ (સંપાદક)
- ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી
અમદાવાદ (પ્રકાશક)
- વલ્લભજી સુંદરજી પૂજાભાઈ (પ્રકાશક)
- દુર્ગાશંકર કેવળરામ શાસ્ત્રી (અનુવાદક)
- ગુજરાત વિદ્યાસભા
અમદાવાદ (પ્રકાશક)
- મોહનલાલ દલીચંદ દેસાઈ
- મોહનલાલ દલીચંદ દેસાઈ
- મોહનલાલ દલીચંદ દેસાઈ
- ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી
- કૃષ્ણલાલ મોહનલાલ ઝવેરી
- કૃષ્ણલાલ મોહનલાલ ઝવેરી
- શ્રી દૌલતસિંહ લૌઢા 'અરવિંદ'
- પં.લાલચંદ ભગવાનદાસ ગાંધી
- મોહનલાલ દલીચંદ દેસાઈ
- શ્રીમદ્ બુદ્ધિસાગર મહારાજ
- ચીમનલાલ ત્રિવેદી (સંપાદક)
- (પંડિત કવિ શ્રી વીરવિજયજી વિરચિત)
- ધીરુભાઈ ઠાકર
- મુનિશીલચંદ્રવિજય
- અગરચંદ નાહટા
- પ્રવર્તક મુનિરાજ શ્રી નિરંજનવિજયજી
મહારાજ (સંપાદક)
- શેઠ આણંદજી કલ્યાણજી (પ્રકાશક)

શેઠ લહીસિંહનું દેરાસર, ભોયતળિયાનો પ્લાન

